REPUBLIKA E SHQIPERISE

PROJEKTRREGULLORE

PER ZBATIMIN
E
KODIT RRUGOR

TIRANE, Nëntor 1999

PROJEKTRREGULLORJA E ZBATIMIT TE KODIT RRUGOR TE REPUBLIKES SE SHQIPERISE u hartua nga Grupi i Punes, i krijuar pranë **Institutit të Studimev**
e të Transportit, me urdhër të përbashket të **MINISTRIT TE RENDIT PUBLIK** dhe **MINISTRIT TE TRANSPORTIT**.

Grupi i Punes:

1. Thimjo Plaku	kryetar	Instituti i Studimeve të Transportit
2. Muharrem Kuçuku	anëtar	Instituti i Studimeve të Transportit
3. Qiriako Kamenica	anëtar	Instituti i Studimeve të Transportit
4. Salvador Franja	anëtar	Ndermarrja e Sherbimeve të Transportit
5. Qamil Sadiku	anëtar	Drejtoria e policisë rrugore, Ministria e Rendit
6. Hysni Malko	anëtar	Drejtoria e policisë rrugore, Ministria e Rendit

INDEKSI SISTEMATIK I RREGULLORES TE ZBATIMIT

KAPITULLI I - DISPOZITA TE PERGJITHSHME 1

1-Percaktime dhe klasifikime te karakterit te pergjithshem 13
Neni 1. Raporti vjetor (Neni 1 i Kodit Rrugor) 13
Neni 2. Klasifikimi i rrugëve (Neni 2 i Kodit Rrugor) 13
Neni 3. Deklasifikimi i rrugëve (Neni 2 i Kodit Rrugor) 14
Neni 4. Kalimet e pronesise ndermjet enteve pronare të rrugëve (Neni 2 i Kodit Rrugor) 14
2 - Dispozita te pergjithshme per qarkullimin 16
Neni 5. Kufizime për qarkullimin. Kushte dhe urdheresa (Neni 5 i Kodit Rrugor) 16
Neni 6. Modalitete dhe procedura e heqjes së përgjegjësive nga Ministria e Transportit. Zevendesimi i përgjegjësive në rastet e moszbatimit (Neni 5 i Kodit Rrugor) 16
Neni 7. Zona të brendshme në porte dhe aeroporte (Neni 6 i Kodit Rrugor) 17
3- Mjete jashtenorme dhe mjete qe perdoren per transporte në kushte jonormale 18
Neni 8. Mjete jashtenorme dhe mjete që përdoren për transporte në kushte jonormale (Neni 10 i Kodit Rrugor) 18
Neni 9. Mjetet e përcaktuara si makina ngarkim - transporti (Neni 10 i Kodit Rrugor) 20
Neni 10. Sistemet e sinjalizimit pamor (Neni 10-160 i Kodit Rrugor) 22
Neni 11. Automjetet e caktuara për ndihmen e shpejte dhe për heqjen e mjeteve (Neni 10 i Kodit Rrugor) 23
Neni 12. Llojet e autorizimeve të qarkullimit për mjetet jashtenorme dhe për transportet në kushte jonormale (Neni 10 i Kodit Rrugor) 25
Neni 13. Kërkesat për autorizim (Neni 10 i Kodit Rrugor) 27
Neni 14. Kërkesat për rinovimin e autorizimit (Neni 10 i Kodit Rrugor) 30
Neni 15. Kushtet për marrjen e autorizimit (Neni 10 i Kodit Rrugor) 30
Neni 16. Kohezgjatja e autorizimeve (Neni 10 i Kodit Rrugor) 33
Neni 17. Taksa e zhdemtimit të rrugës (Neni 10 i Kodit Rrugor) 34
Neni 18. Tarifat e pagesave për kerkuesin e autorizimit (Neni 10 i Kodit Rrugor) 36
Neni 19. Azhurnimet (Neni 10 i Kodit Rrugor) 36
4 - Sherbimet e policise rrugore DHE KONTROLLEVE TE TJERA NE RRUGE 36
Neni 20. Bashkërendimi i sherbimeve të policise rrugore - Dhenia e informacioneve (Neni 11 i Kodit Rrugor) 36
Neni 21. Organet e paracaktuara (Neni 12 i Kodit Rrugor) 37
Neni 22. Provimi i kualifikimit (Neni 12 i Kodit Rrugor) 38
Neni 23. Shenja dalluese dhe normat e përdorimit (Neni 12 i Kodit Rrugor) 38
Neni 24. Kërkesa për ndalim (Neni 12 i Kodit Rrugor) 39

KAPITULLI II - NDERTIMI DHE KUJDESI PER RRUGET 40

KREU 1 40
1 - Brezat e rezervuara 40
Neni 25. Brezat e rezervuara jashte qendrave të banuara (Neni 16 i Kodit Rrugor) 40
Neni 26. Hapesirat që duhen respektuar në kthesat jashte qendrave të banuara (Neni 17 i Kodit Rrugor) 41
Neni 27. Hapesirat e detyrueshme për ndertimet në qendrat e banuara (Neni 18 i Kodit Rrugor) 41
2 -NDERTIMET E OBJEKTEVE, kantiereve dhe hapja e hyrjeve te rrugëve 42
Neni 28. Vendosja e barakave ose e objekteve të tjera (Neni 20 i Kodit Rrugor) 42
Neni 29. Sinjalizimi i përkohshem (Neni 21 i Kodit Rrugor) 42
Neni 30. Sistemi i sinjalizimit dhe kufizimit të kantiereve (Neni 21 i Kodit Rrugor) 44
Neni 31. Barrierat (Neni 21 i Kodit Rrugor) 45
Neni 32. Shmangësit specialë (Neni 21 i Kodit Rrugor) 46
Neni 33. Konet dhe shmangësit fleksibel (Neni 21, i Kodit Rrugor) 47
Neni 34. Sinjalet horizontale të përkohshem dhe sistemet prapareflektuese plotesuese (Neni 21 i Kodit Rrugor) 47
Neni 35. Dukshmëria naten (Neni 21 i Kodit Rrugor) 48
Neni 36. Personat që punojne (Neni 21 i Kodit Rrugor) 49
Neni 37. Automjetet operative (Neni 21 i Kodit Rrugor) 50
Neni 38. Kantieret e levizshme (Neni 21 i Kodit Rrugor) 50
Neni 39. Sigurimi i kembesoreve në kantieret rrugore (Neni 21 i Kodit Rrugor) 51
Neni 40. Kufizimet e shpejtesise në afersi të punimeve ose kantiereve rrugore (Neni 21 i Kodit Rrugor) 52
Neni 41. Ngushtimet e rrugëve dhe njëkalimet e alternuara (Neni 21 i Kodit Rrugor) 52

Neni 42. Shmangiet e itinerarit (Neni 21 i Kodit Rrugor) 53
Neni 43. Hyrjet në përgjithesi (Neni 22 i Kodit Rrugor) 55
Neni 44. Hyrjet në rrugët jashteqytetese (Neni 22 i Kodit Rrugor) 55
Neni 45. Hyrjet në rrugët qytetese. Rrugekalimi i automjeteve në trotuar (Neni 22 i Kodit Rrugor) 56
3 - REKLAMAT NEPER RRUGE DHE MBI MJETET RRUGORE 58
Neni 46. Përcaktimi i mjeteve të reklames (Neni 23 i Kodit Rrugor) 58
Neni 47. Përmasat e tabelave të reklames (Neni 23 i Kodit Rrugor) 59
Neni 48. Karakteristikat e tabelave dhe të mjeteve të reklames së pandriçueshme (Neni 23 i Kodit Rrugor) 59
Neni 49. Karakteristikat e tabelave dhe mjeteve të tjera të reklames, të ndriçueshme (Neni 23 i Kodit Rrugor) 60
Neni 50. Vendosja në rruge dhe në brezat e përkatësise (Neni 23 i Kodit Rrugor) 60
Neni 51. Vendosja e mjeteve të reklames në stacionet e sherbimit dhe në zonat e parkimit (Neni 23 i Kodit Rrugor) 62
Neni 52. Autorizimet (Neni 23 i Kodit Rrugor) 63
Neni 53. Detyrimet e titullarit të autorizimit (Neni 23 i Kodit Rrugor) 64
Neni 54. Matrikulli i identifikimit (Neni 23 i Kodit Rrugor) 64
Neni 55. Kontrolli (Neni 23 i Kodit Rrugor) 65
Neni 56. Reklamat per automjete (Neni 23 i Kodit Rrugor) 66
Neni 57. Rregullimi i formave të reklamave ekzistuese, në kohen e hyrjes në fuqi të Kodit Rrugor (Neni 23 i Kodit Rrugor) 67
Neni 58. Reklama me ze (Neni 23 i Kodit Rrugor) 68
4 - PJESET QE U PERKASIN RRUGES, KALIMET RRUGORE DHE UJESJELLESAT 68
Neni 59. Vendosja e zonave të sherbimit (Neni 24 i Kodit Rrugor) 68
Neni 60. Zona të sherbimit të caktuara për furnizimin dhe për pushimin e përdoruesve të rrugës (Neni 24 i Kodit Rrugor) 68
Neni 61. Zonat e sherbimit të caktuara për parkim dhe për pushim (Neni 24 i Kodit Rrugor) 69
Neni 62. Zona dhe objekte të mirembajtjes dhe të sherbimit të rrjetit rrugor (Neni 24 i Kodit Rrugor) 69
Neni 63. Koncensionet (Neni 24 i Kodit Rrugor) 70
Neni 64. Kalimet dhe zeniet e rrugës në përgjithesi (Neni 25 i Kodit Rrugor) 70
Neni 65. Kalimet nëntokesore dhe mbikalimet (Neni 25 i Kodit Rrugor) 71
Neni 66. Koncesionet për realizimin e kalimeve dhe të zenieve të rrugës (Neni 25 i Kodit Rrugor) 72
Neni 67. Kazanet për mbledhjen e plehrave, qofte edhe në menyre të diferencuar (Neni 25 i Kodit Rrugor) 73
Neni 68. Detyrimet e koncensionarit për sherbimet që i përkasin (Neni 28 i Kodit Rrugor) 73
Neni 69. Kalimi i ujërave (Neni 32 i Kodit Rrugor) 74
Neni 70. Kanalet artificiale dhe veprat e tyre të artit (Neni 33 i Kodit Rrugor) 74
5 - TAKSA SHTESE 74
Neni 71. Taksat shtesë në ngarkim të mjeteve të ndertimit për përshtatjen e infrastruktures rrugore (Neni 34 i Kodit Rrugor) 74
KREU II 76
1 - SINJALIZIMI NE PERGJITHESI 76
Neni 72. Ankimi ndaj masave paraprake për sinjalizimin (Neni 37 i Kodit Rrugor) 76
Neni 73. Fusha e përdorimit të normave të sinjaleve rrugore (Neni 38 i Kodit Rrugor) 76
Neni 74. Sinjale sipas kërkesave të autoriteteve ushtarake (Neni 38 i Kodit Rrugor) 76
2 -sinjalizimi vertikal 77
A) Sinjalizimi vertikal, në pergjithesi 77
Neni 75. Norma të përgjithshme për sinjalet vertikale (Neni 39 i Kodit Rrugor) 77
Neni 76. Ngjyra e sinjaleve vertikale (Neni 39 i Kodit Rrugor) 78
Neni 77. Dukshmëria e sinjaleve (Neni 39 i Kodit Rrugor) 79
Neni 78. Përmasat dhe formatet e sinjaleve vertikale (Neni 39 i Kodit Rrugor) 81
Neni 79. Vendosja e sinjaleve vertikale (Neni 39 i Kodit Rrugor) 82
Neni 80. Karakteristikat e mbështeteseve, mbajteseve dhe materialeve të tjera, të përdorura për sinjalizimin rrugor (Neni 39 i Kodit Rrugor) 83
Neni 81. Panelet integrative (Neni 39 i Kodit Rrugor) 84
B) Sinjalet e rrezikut 86
Neni 82. Sinjale rreziku në përgjithesi (Neni 39 i Kodit Rrugor) 86
Neni 83. Sinjalet për rrugët e deformuara, me ulje dhe ngritje (Neni 39 i Kodit Rrugor) 87
Neni 84. Sinjale për kthesat e rrezikshme (Neni 39 i Kodit Rrugor) 87
Neni 85. Sinjale për kalimin në nivel me rrugën (Neni 39 i Kodit Rrugor) 88
Neni 86. Sinjalet për kalimet e tramvajit, kembesorit dhe të biçikletave (Neni 39 i Kodit Rrugor) 88
Neni 87. Sinjalet e pjerresise se rrezikshme (Neni 39 i Kodit Rrugor) 89
Neni 88. Sinjalet e ngushtimeve të rrugëve (Neni 39 i Kodit Rrugor) 89

Neni 89. Sinjali i ures se levizshme (Neni 39 i Kodit Rrugor) 89
Neni 90. Sinjali i bankines se rrezikshme (Neni 39 i Kodit Rrugor) 90
Neni 91. Sinjali rruge e rreshqitshme (Neni 39 i Kodit Rrugor) 90
Neni 92. Sinjali i femijeve (Neni 39 i Kodit Rrugor) 90
Neni 93. Sinjalet që lidhen me kafshet (Neni 39 i Kodit Rrugor) 90
Neni 94. Sinjale me dy kahe qarkullimi dhe me qarkullim rrethor (Neni 39 i Kodit Rrugor) 91
Neni 95. Sinjali dalje në molo ose breg (Neni 39 i Kodit Rrugor) 91
Neni 96. Sinjal për material të paqendrueshem në rruge ose për shembje guresh (Neni 39 i Kodit Rrugor) 91
Neni 97. Sinjali semafor (Neni 39 i Kodit Rrugor) 92
Neni 98. Sinjalet e avioneve (Neni 39 i Kodit Rrugor) 92
Neni 99. Sinjali "ere e forte anash" (Neni 39 i Kodit Rrugor) 92
Neni 100. Sinjali "rrezik zjarri" (Neni 39 i Kodit Rrugor) 93
Neni 101. Sinjali i rreziqeve të tjera (Neni 39 i Kodit Rrugor) 93
C) Sinjalet përshkruese 93
Neni 102. Dispozita të përgjithshme për sinjalet përshkruese (Neni 39 i Kodit Rrugor) 93
a) **Sinjalet e përparesise** 94
Neni 103. Dispozita të përgjithshme për sinjalet e përparesise (Neni 39 i Kodit Rrugor) 94
Neni 104. Sinjali i dhenies se përparesise (Neni 39 i Kodit Rrugor) 95
Neni 105. Sinjali i ndalimit dhe i dhenies se përparesise (Neni 39 i Kodit Rrugor) 95
Neni 106. Sinjali i paralajmerimit për dhenie përparesi (Neni 39 i Kodit Rrugor) 96
Neni 107. Sinjali i kryqëzimit, me përparesi djathtas (Neni 39 i Kodit Rrugor) 96
Neni 108. Sinjali për të dhene përparesi në njëkalimet e alternuara (Neni 39 i Kodit Rrugor) 97
Neni 109. Sinjali i përfundimit të se drejtes se përparesise (Neni 39 i Kodit Rrugor) 97
Neni 110. Sinjali i kryqëzimit, me të drejte përparesie (Neni 39 i Kodit Rrugor) 97
Neni 111. Sinjali i se drejtes për përparesi (Neni 39 i Kodit Rrugor) 98
Neni 112. Sinjali i së drejtes për përparesi në njëkalimet e alternuara (Neni 39 i Kodit Rrugor) 98
b) **Sinjalet e ndalimit** .....
Neni 113. Sinjalet e ndalimit, në përgjithesi (Neni 39 i Kodit Rrugor) 98
Neni 114. Sinjalet e përgjithshme të ndalimit (Neni 39 i Kodit Rrugor) 99
Neni 115. Sinjalet e veçanta të ndalimit (Neni 39 i Kodit Rrugor) 99
Neni 116. Sinjalet për kufizimin e përmasave dhe të peshes se automjeteve (Neni 39 i Kodit Rrugor) 100
Neni 117. Sinjalet e përfundimit të përshkrimit (Neni 39 i Kodit Rrugor) 101
Neni 118. Sinjalet e ndalimit, të qëndrimit dhe të parkimit (Neni 39 i Kodit Rrugor) 101
c) **Sinjalet detyruese** 103
Neni 119. Sinjalet detyruese, në përgjithesi (Neni 39 i Kodit Rrugor) 103
Neni 120. Sinjalet detyruese, të përgjithshme (Neni 39 i Kodit Rrugor) 103
Neni 121. Sinjalet e veçanta të detyrimit (Neni 39 i Kodit Rrugor) 105
D) Sinjalet treguese 106
Neni 122. Përgjithesimet e sinjaleve treguese (Neni 39 i Kodit Rrugor) 106
Neni 123. Mbishkrime, shkronja dhe simbole, që lidhen me sinjalet treguese (Neni 39 i Kodit Rrugor) 107
Neni 124. Pozicioni i sinjaleve treguese (Neni 39 i Kodit Rrugor) 108
Neni 125. Sinjalet e paralajmerimit (Neni 39 i Kodit Rrugor) 110
Neni 126. Sinjalet e drejtimit (Neni 39 i Kodit Rrugor) 112
Neni 127. Sinjalet e identifikimit të rrugëve dhe të largësive metrike, progresive (Neni 39 i Kodit Rrugor) 114
Neni 128. Sinjalet e itinerarit (Neni 39 i Kodit Rrugor) 114
Neni 129. Sinjalet e qendrave administrative dhe vendndodhjet (Neni 39 i Kodit Rrugor) 115
Neni 130. Sinjalet pohuese (Neni 39 i Kodit Rrugor) 116
Neni 131. Sinjali "emer rruge" (Neni 39 i Kodit Rrugor) 117
Neni 132. Sinjalet turistike dhe të territorit (Neni 39 i Kodit Rrugor) 118
Neni 133. Sinjalet e dobishme, vendtreguese (Neni 39 i Kodit Rrugor) 119
Neni 134. Sinjale, që japin njoftime për sherbime të nevojshme (Neni 39 i Kodit Rrugor) 125
3 - SISTEMI HORIZONTAL I SINJALIZIMIT 127
Neni 135. Dispozita të përgjithshme për sinjalet horizontale (Neni 40 i Kodit Rrugor) 127
Neni 136. Shiritat gjatesore (Neni 40 i Kodit Rrugor) 128
Neni 137. Shiritat ndares të drejtimeve të levizjes (Neni 40 i Kodit Rrugor) 129
Neni 138. Shiritate korsive (Neni 40 i Kodit Rrugor) 131
Neni 139. Shiritatanësore të rrugës (Neni 40 i Kodit Rrugor) 131
Neni 140. Shiritat nderlidhes (Neni 40 i Kodit Rrugor) 132
Neni 141. Shiritat drejtues në kryqëzime (Neni 40 i Kodit Rrugor) 132
Neni 142. Shiritat e tërthorte (Neni 40 i Kodit Rrugor) 133
Neni 143. Kalimet kembesore (Neni 40 i Kodit Rrugor) 133
Neni 144. Kalimet për biçikleta(Neni 40 i Kodit Rrugor) 134

Neni 145. Shigjetat drejtuese (Neni 40 i Kodit Rrugor) 134
Neni 146. Shkrimet dhe simbolet (Neni 40 i Kodit Rrugor) 135
Neni 147. Shiritat kufizues të vendqendrimeve ose të vendqendrimeve të rezervuara (Neni 40 Kodi rrugor) 136
Neni 148. Parasinjalizimi i ishujve të trafikut ose i pengesave brenda karrexhates (Neni 40 i Kodit Rrugor. 137
Neni 149. Shiritat e kufizimit të ndalimeve të mjeteve të sherbimit publik, kolektiv, të linjes (Neni 40 i Kodit Rrugor) 137
Neni 150. Sinjale të tjera horizontale (Neni 40 i Kodit Rrugor) 138
Neni 151. Sistemet prapareflektuese, përberese të sinjaleve horizontale (Neni 40 Kodit Rrugor) 138
Neni 152. Sisteme të tjere, për sinjalizimin horizontal (Neni 40 i Kodit Rrugor) 139
Neni 153. Sinjalet horizontale, të ndaluara (Neni 40 i Kodit Rrugor) 139
4 - SINJALET E NDRIÇUESHEM 139
Neni 154. Sinjalet e ndritshme të rrezikut dhe të përshkrimit (Neni 41 i Kodit Rrugor) 139
Neni 155. Sinjalet e ndritshme, treguese (Neni 41 i Kodit Rrugor) 139
Neni 156. Funksioni i fenereve semaforike (Neni 41 i Kodit Rrugor) 140
Neni 157. Feneret semaforike, normale për automjetet (Neni 41 i Kodit Rrugor) 140
Neni 158. Feneret semaforike për automjetet e korsive (Neni 41 i Kodit Rrugor) 140
Neni 159. Feneret semaforike per mjetet e transportit publik (Neni 41 i Kodit Rrugor) 141
Neni 160. Feneret semaforike për kembesoret (Neni 41 i Kodit Rrugor) 141
Neni 161. Feneret semaforike për biçikletat (Neni 41 i Kodit Rrugor) 142
Neni 162. Feneret semaforike për automjete në korsite e kthyeshme (Neni 41 i Kodit Rrugor) 143
Neni 163. Feneret semaforike të verdhe, të shkelqyeshem (Neni 41 i Kodit Rrugor) 143
Neni 164. Feneret semaforike të veçantë (Neni 41 i Kodit Rrugor) 144
Neni 165. Përmasat dhe ndriçimi i dritave semaforike (Neni 41 i Kodit Rrugor) 145
Neni 166. Vendosja e fenereve semaforike (Neni 41 i Kodit Rrugor) 145
Neni 167. Orari i funksionimit të impianteve semaforike (Neni 41 i Kodit Rrugor) 147
Neni 168. Sinjalet e ndritshme, të veçanta (Neni 41 i Kodit Rrugor) 147
Neni 169. Frekuenca e dritave sinjalizuese (Neni 41 i Kodit Rrugor) 148
5 - SINJALET PLOTESUESE 148
Neni 170. Vecorite dhe ndarja (Neni 42 i Kodit Rrugor) 148
Neni 171. Shmangësit normale, anësore (Neni 42 i Kodit Rrugor) 149
Neni 172. Shmangësit e veçantë (Neni 42 i Kodit Rrugor) 150
Neni 173. Sistemet e sinjalizimit të pengesave (Neni 42 i Kodit Rrugor) 152
Neni 174. Menyra e realizimit të ishujve të trafikut (Neni 42 i Kodit Rrugor) 153
Neni 175. Sinjalizimi i ishujve të trafikut (Neni 42 i Kodit Rrugor) 154
Neni 176. Elementet parafabrikate për bankina sigurimi për kembesore dhe kufizuese korsish (Neni 42 i Kodit Rrugor) 154
Neni 177. Ngadalesuesit e shpejtesise (Neni 42 i Kodit Rrugor) 155
Neni 178. Penguesit e qëndrimit (Neni 42 i Kodit Rrugor) 156
6 - SINJALET E POLICEVE TE TRAFIKUT 157
Neni 179. Sinjalet me dore të policeve të trafikut (Neni 43 i Kodit Rrugor) 157
Neni 180. Sinjalet e tjera të policeve të trafikut (Neni 43 i Kodit Rrugor) 157
Neni 181. Shikimi i policeve të trafikut (Neni 43 i Kodit Rrugor) 157
7 - SINJALIZIMI QE LIDHET ME KALIMIN NE NIVEL TE RRUGES 158
Neni 182. Dispozita të përgjithshme për sinjalizimin e kalimeve në nivel të rrugës (Neni 44 i Kodit Rrugor) 158
Neni 183. Veçorite e shiritave bardhekuq të bariereve (Neni 44 i Kodit Rrugor) 160
Neni 184. Sistemet e sinjalizmit zanor dhe optik të barrierave (Neni 44 i Kodit Rrugor) 160
Neni 185. Sistemet e sinjalizmit optik të gjysmebarrierave (Neni 44 i Kodit Rrugor) 160
Nen 186. Vecorite e sistemeve të sinjalizimit të kalimeve në nivel pa barriera (Neni 44 i Kodit Rrugor) 161
Neni 187. Kavaletet, që mund të përdoren në kalimet në nivel (Neni 44 i Kodit Rrugor) 162
Neni 188. Fushepamja në kalimet në nivel pa barriera, e papajisur me sinjalizim të ndricuar (Neni 44 i Kodit Rrugor) 162
Neni 189. Kalimi i linjave hekurudhore lidhese (Neni 44 i Kodit Rrugor) 162
8 - KONTROLLI DHE HOMOLOGIMI 163
Neni 190. Homologimi dhe miratimi (Neni 45 i Kodit Rrugor) 163
Neni 191. Ndermarrjet e liçensuara për prodhimin e sinjaleve rrugore (Neni 45 i Kodit Rrugor) 164
Neni 192. Pajisjet teknike dhe veglat (Neni 45 i Kodit Rrugor) 164
Neni 193. Kushtet për anulimin dhe pezullimin e liçenses (Neni 45 i Kodit Rrugor) 165

KAPITULLI III - PER MJETET 167

KREU I - MJETET NË PERGJITHESI 167

Neni 194. Karakteristikat e mjeteve që përdoren nga femijet dhe invalidet (Neni 46 i Kodit Rrugor) 167
Neni 195. Klasifikimi i mjeteve rrugore per nxjerrjen në pah dhe raportimi në funksion te numrit te akseve dhe të peshes bruto (Neni 47 i Kodit Rrugor) 167
Neni 196. Karakteristikat konstruktive dhe menyra e kontrollit të ciklomotoreve (Neni 52 i Kodit Rrugor) 168
Neni 197. Vecorite konstruktive të motomjeteve (Neni 53 i Kodit Rrugor) 168
Neni 198. Motomjetet për transporte të veçanta dhe motomjeteve për përdorim të veçantë (Neni 53 i Kodit Rrugor) 169
Neni 199. Autotrenat e pajisur për ngarkesa të pandashme (Neni 54 i Kodit Rrugor) 170
Neni 200. Materiale të transportueshme nga makinat e ngarkim-transportit (Neni 54 i Kodit Rrugor) 170
Neni 201. Automjetet për transport dhe për përdorim të veçantë (Neni 54 i Kodit Rrugor) 170
Neni 202. Rimorkiot për transport dhe përdorim të veçantë (Neni 56 i Kodit Rrugor) 172
Neni 203. Përmasat, mekanizmi i tërheqjes së karrelave (Neni 56 i Kodit Rrugor) 173
Neni 204. Pajisjet e makinave bujqesore (Neni 57 i Kodit Rrugor) 173
Neni 205. Tërheqesat bujqesore, me plan ngarkimi (Neni 57 i Kodit Rrugor) 174
Neni 206. Kufijte për transportin e personave me makina bujqesore (Neni 57 i Kodit Rrugor) 174
Neni 207. Pajisja dhe mekanizmat e makinave bujqesore, vetelevizëse, për transport personash (Neni 57 i Kodit Rrugor) 175
Neni 208. Shpejtesia teorike dhe e frytshme e makinave bujqesore vetëlevizëse (Neni 57 i Kodit Rrugor) 175
Neni 209. Kufijte dhe menyrat e qarkullimit të makinave teknologjike (Neni 58 i Kodit Rrugor) 176
Neni 210. Pajisjet e makinave teknologjike (Neni 58 i Kodit Rrugor) 176
Neni 211. Disiplina e mjeteve zhvendosese të caktuara për pune në zonat e porteve (Neni 58 i Kodit Rrugor) 176
Neni 212. Gjatesia maksimale e automjeteve, autotrenave dhe trolejbuzeve (Neni 61 i Kodit Rrugor) 177
Neni 213. Brendashkrueshmeria e mjeteve në kthese. Zona e pengimit (Neni 61 i Kodit Rrugor) 177
Neni 214. Ngarkesa kufitare, aksiale (Neni 62, i Kodit Rrugor) 178
Neni 215. Vlera maksimale e peshes se rimorkiuar dhe përcaktimi i saj. Procedurat për lidhjen e rimorkiove (Neni 63 i Kodit Rrugor) 178
KREU II - MJETET E TERHEQURA ME KAFSHE, SLITAT DHE BICIKLETAT 179
Neni 216. Sistemet e frenimit të mjeteve të tërhequra me kafshe dhe të slitave (Nenet 64 dhe 69 të Kodit Rrugor) 179
Neni 217. Sisteme të sinjalizimit pamor të mjeteve të tërhiqura me kafshe dhe të slitave (Nenet 65 dhe 69 të Kodit Rrugor) 179
Neni 218. Targat e mjeteve të tërhequra me kafshe dhe të slitave (Neni 67 i Kodit Rrugor) 180
Neni 219. Sisteme të frenave të biçikletave(Nenet 68 dhe 69 të Kodit Rrugor) 181
Neni 220. Sistemet e sinjalizimit zanor të biçikletave(Nenet 68 dhe 69 të Kodit Rrugor) 181
Neni 221. Sistemet e sinjalizimit pamor të biçikletave(Nenet 68 dhe 69 të Kodit Rrugor) 181
Neni 222. Sherbim taksie me mjetet e tërhequra me kafshe (Neni 70 i Kodit Rrugor) 183
KREU III - MJETET ME MOTOR DHE RIMORKIOT E TYRE 185
PJESA I - NORMA KONSTRUKTIVE PAJISJE DHE KONTROLLET TEKNIKE PER QARKULLIMIN 185
1 - KARAKTERISTIKA KONSTRUKTIVE, PAJISJET DHE IDENTIFIKIMET 185
Neni 223. Karakteristikat konstruktive dhe funksionale të mjeteve me motor dhe të rimorkiove të tyre (Neni 71 i Kodit Rrugor) 185
Neni 224. Sistemet e pajimit të mjeteve me motor dhe rimorkiot e tyre (Neni 72 i Kodit Rrugor) 185
Neni 225. Treguesi i kilometrazhit (Neni 72 i Kodit Rrugor) 186
Neni 226. Shenjat e levizëshme shumefunksionale të ndihmes se shpejte (Neni 72 i Kodit Rrugor) 186
Neni 227. Hollesi konstruktive të sinjaleve të levizshme, shumefunksionale të ndihmes se shpejte (Neni 72 i Kodit Rrugor) 187
Neni 228. Targat dhe numrat e idetifikimit (Neni 74 i Kodit Rrugor) 188
Neni 229. Tabelat e identifikimit të numrit të shasise (Neni 74 i Kodit Rrugor) 188
2 - CERTIFIKATA E MIRATIMIT, E ORIGJINES DHE E HOMOLOGIMIT, DEKLARATA E PERPUTHJES 189
Neni 230. Certifikata e miratimit (Neni 75 i Kodit Rrugor) 189
Neni 231. Certifikata e origjines (Neni 75 i Kodit Rrugor) 189
Neni 232. Modifikimi i karakteristikave konstruktive të mjeteve në qarkullim dhe azhurnimi i lejes se qarkullimit (Neni 78 i Kodit Rrugor) 189
Neni 233. Frytshmëria në qarkullim e mjeteve me motor dhe e rimorkiove të tyre (Neni 78 i Kodit Rrugor) 190
3 - KONTROLLI TEKNIK VJETOR DHE PERIODIK 191
Neni 234. Elementet mbi të cilet duhet të kryhet kontrolli teknik i automjeteve 191

PJESA II - VENDMBERRITJA DHE PERDORIMI I MJETIT *192*
Neni 235. Karakteristikat konstruktive të mjeteve për vendmbërritjenn dhe përdorimin e tyre (Neni 81 i Kodit Rrugor) 192
Neni 236. Sherbimi me qira, pa drejtues mjeti, sherbimi me qira, me drejtues mjeti dhe sherbim taksie me autoveture, me drejtues mjeti për transport personash (Nenet 83 – 84 - 85 të Kodit Rrugor) 192
PJESA III-DOKUMENTE PER QARKULLIMIN DHE PER REGJISTRIMIN *193*
1 – FORMALITETET PER QARKULLIMIN E AUTOMJETEVE, TE MJETEVE DHE TE CIKLOMOTOREVE 193
Neni 237. Kushtet që duhet të plotesojne mjetet, që hyjne në Republiken e Shqiperise per t'u pajisur me leje qarkullimi (Neni 92 i Kodit Rrugor). 193
Neni 238. Shenja e identifikimit për ciklomotoret dhe procedura përkatëse e shperndarjes (Neni 96 i Kodit Rrugor) 194
Neni 239. Transferimi i pronesise se ciklomotorit (Neni 96 i Kodit Rrugor) 194
Neni 240. Karakteristikat dhe menyrat e vendosjes se shenjave të identifikimit për ciklomotoret (Neni 96 i Kodit Rrugor) 194
Neni 241. Procedura për shenimin, dhenien dhe regjistrimin e shenjes se identifikimit për ciklomotorin (Neni 96 i Kodit Rrugor) 195
Neni 242. Detyrimet për mbajtesin e shenjes se identifikimit për ciklomotore (Neni 96 i Kodit Rrugor) 195
Neni 243. Targat e përkohshme të qarkullimit (Neni 98 i Kodit Rrugor) 195
2 - TARGAT 196
Neni 244. Përcaktimi i targave të regjistrimit, targave të përseritjes, targave të proves dhe targave të njohjes (Neni 99 i Kodit Rrugor) 196
Neni 245. Kritere për formimin e të dhenave të targave të mjeteve me motor dhe të rimorkiove (Neni 99 i Kodit Rrugor) 197
Neni 246. Vendosja e targave të regjistrimit, targave të përseritjes, të targave proves dhe të targave të njohjes (Neni 99 i Kodit Rrugor) 197
Neni 247. Menyrat e vendosjes së targave (Neni 99 i Kodit Rrugor) 197
Neni 248 Llojet e targave dhe mjeteve me motor ose e mjeteve të tërhequra prej tyre, në Republiken e Shqiperise (Neni 99 i Kodit Rrugor) 199
Neni 249. Modeli i targave (Nenet 99 dhe 101 të Kodit Rrugor) 200
Neni 250. Stema zyrtare (Neni 99 i Kodit Rrugor) 200
Neni 251. Targe e zmontueshme (Neni 99 i Kodit Rrugor) 200
3 - HEQJA NGA QARKULLIMI 200
Neni 252. Të dhëna për nderprerjen e qarkullimit (Neni 102 i Kodit Rrugor) 200
KREU IV- QARKULLIMI NË RRUGE I MAKINAVE BUJQESORE DHE I MAKINAVE TEKNOLOGJIKE 201
1 – UDHEZIME PER QARKULLIMIN E MAKINAVE BUJQESORE JASHTENORME 201
Neni 253. Panele për sinjalizim të makinave bujqesore jashtenorme dhe të makinave bujqesore me pajisje të mbartura dhe gjysmë të mbartura (Neni 103 i Kodit Rrugor) 201
Neni 254. Sistem shtesë i sinjalizimit pamor të makinave bujqesore (Neni 103 i Kodit Rrugor) 201
Neni 255. Ndarja e masave të makinave bujqesore jashtenorme (Neni 103 i Kodit Rrugor) 202
Neni 256. Autorizime për qarkullimin e makinave bujqesore jashtenorme (Neni 103 i Kodit Rrugor) 202
2 - KONSTRUKSIONI DHE PAJISJA E MAKINAVE BUJQESORE 203
Neni 257. Bllokimi i komandave të sistemeve punuese të mekanizmave të makinave bujqesore (Neni 105 i Kodit Rrugor) 203
Neni 258. Sistemet e mbrojtjes, në rast përmbysjeje të traktorit bujqesor (Neni 105 i Kodit Rrugor) 203
Neni 259. Ndenjesja për drejtuesin e traktorit bujqesor (Neni 105 i Kodit Rrugor) 204
Neni 260. Sistemet e sinjalizimit pamor dhe të ndriçimit të makinave bujqesore (Neni 105 i Kodit Rrugor) 204
Neni 261. Sistemet e frenimit të makinave bujqesore, vetlevizëse (Neni 105 i Kodit Rrugor) 204
Neni 262. Masa që rimorkiohet e makinave bujqesore vetlevizëse (Neni 105 i Kodit Rrugor) 205
Neni 263. Sistemi i frenave të rimorkiove bujqesore dhe të makinave teknologjike tërheqese (Neni 105 i Kodit Rrugor) .....
Neni 264. Frytshmëria e frenave të trenave, të përbere nga makina bujqesore (Neni 105 i Kodit Rrugor) .....
Neni 265. Sistemi i timonit të makinave bujqesore (Neni 105 i Kodit Rrugor) 208
Neni 266. Brezi i pengimit i makinave bujqesore jashtenorme (Neni 105 i Kodit Rrugor) 208
Neni 267. Nivelet e zhurmes së makinave bujqesore vetlevizëse (Neni 105 i Kodit Rrugor) 208
Neni 268. Sistemi i sinjalizimit zanor i makinave bujqesore, vetlevizëse (Neni 105 i Kodit Rrugor) 209

Neni 269. Sistemi pasqyre prapashikuese i makinave bujqesore vetlevizëse (Neni 105 i Kodit Rrugor) 209
Neni 270. Mbrojtesi i makinave bujqesore me zinxhire (Neni 105 i Kodit Rrugor) 209
Neni 271. Ganxhat e makinave bujqesore, vetelevizëse (Neni 105 i Kodit Rrugor) 209
Neni 272. Unazat e ganxhimit të makinave bujqesore që tërhiqen (Neni 105 i Kodit Rrugor) 210
Neni 273. Timoni i makinave bujqesore që tërhiqen (Neni 105 i Kodit Rrugor) 211
Neni 274. Kontrolli i pozicionit të sistemit të tërheqjes në makinat bujqesore si dhe i ngarkeses vertikale të pranuar mbi të (Neni 105 i Kodit Rrugor) 212
Neni 275. Ndotja nga gazi i nxjerrë nga makinat bujqesore (Neni 105 i Kodit Rrugor) 212
Neni 276. Karakteristika konstruktive dhe funksionale të makinave bujqesore (Neni 105 i Kodit Rrugor) 212
3 – CERTIFIKATE PERSHTATSHMERIE DHE HOMOLOGIMI, LEJE QARKULLIMI PER MAKINAT BUJQESORE 213
Neni 277. Makina bujqesore, teknologjike që tërhiqen, të përjashtuara nga verifikimi i kërkesave (Neni 106 i Kodit Rrugor) 213
Neni 278. Leja e qarkullimit dhe certifikata e përshtatshmerise teknike e makinave bujqesore (Neni 107 i Kodit Rrugor) 213
Neni 279. Regjistrimi, nxjerrja e lejes se qarkullimit dhe e certifikates se aftesise teknike, transferimi i pronesise se makinave bujqesore (Neni 109 i Kodit Rrugor) 213
4 - QARKULLIMI I MAKINAVE TEKNOLOGJIKE 214
Neni 280. Sinjalizimi i makinave teknologjike, jashtenorme (Neni 113 i Kodit Rrugor) 214
Neni 281 Fushepamja e makinave teknologjike (Neni 113 i Kodit Rrugor) 214
Neni 282. Regjistrimi dhe vendosja e targes e makinave teknologjike (Neni 113 i Kodit Rrugor) 215
Neni 283. Makina teknologjike: sistemet kundër bllokimit (Neni 113 i Kodit Rrugor) 215
Neni 284. Pjeset për tërheqjen e makinave bujqesore teknologjike dhe verifikimi i mases maksimale, të rimorkiueshme (Neni 113 i Kodit Rrugor) 216
Neni 285. Sistemet e frenave të makinave teknologjike, vetelevizëse (Neni 113 i Kodit Rrugor) 216
Neni 286. Sistemet e frenave të makinave teknologjike që tërhiqen (Neni 113 i Kodit Rrugor) 216
Neni 287. Makina teknologjike me mase jashtenorme (Neni 113 i Kodit Rrugor) 217
Neni 288. Kontrolli i makinave teknologjike në qarkullim (Neni 113 i Kodit Rrugor) 217
Neni 289. Karakteristikat konstruktive dhe funksionale të makinave teknologjike (Neni 113 i Kodit Rrugor) 218
Neni 290. Normat e referimit (Neni 113 i Kodit Rrugor) 218

KAPITULLI IV - DREJTIMI I MJETEVE DHE DREJTIMI I KAFSHEVE. 218

1 – LEJE PER DREJTIMIN E AUTOMJETEVE 218
A) DISPOZITA TE PERGJITHSHME PER MARRJEN E LEJES SE DREJTIMIT DHE TE CERTIFIKATES SE AFTESISE PROFESIONALE, PER DREJTIMIN E MOTOMJETEVE DHE TE AUTOMJETEVE 219
Neni 291. Deshmia e aftesise psikofizike (Neni 114 i Kodit Rrugor) 219
Neni 292. Modeli dhe karakteristikat e lejes se drejtimit (Neni 115 i Kodit Rrugor) 219
Neni 293. Regjistrimi i grupit të gjakut (Neni 115 i Kodit Rrugor) 220
Neni 294. Tipi i certifikatave të aftesë profesionale (Neni 115 i Kodit Rrugor) 220
Neni 295. kërkesat për nxjerrjen e certifikates se aftesise profesionale (Neni 115 i Kodit Rrugor) 220
Neni 296. Programi i provimit, për të fituar certifikaten e aftesisë profesionale (Neni 116 i Kodit Rrugor) 221
Neni 297. Menyra e leshimit dhe afatet përkatëse. Zevendesimi i modelit të meparshem të certifikates se aftesimit profesioanal (Neni 116 i Kodit Rrugor) 221
Neni 298. Nxjerrja e certifikates se aftesimit profesional për konvertim të dokumentit të huaj (Neni 116 i Kodit Rrugor) 221
Neni 299. Certifikata e formimit profesional (Neni 116 i Kodit Rrugor) 222
Neni 300. Prova për të fituar certifikaten e aftesise për drejtimin e trolejbuseve (Neni 116 i Kodit Rrugor) 222
Neni 301 . Nxjerrja e certifikates se aftesise për drejtimin e trolejbuseve (Neni 116 i Kodit Rrugor) 223
B) KËRKESAT PER MARJEN E LEJES DREJTIMIT TE MJETIT 223
Neni 302. Kërkesa, fizike dhe psikike, për marrjen dhe për përseritjen e lejes se drejtimit të mjetit (Neni 117 i Kodit Rrugor) 223
Neni 303. Semundjet e invaliditetit (Neni 117 i Kodit Rrugor) 224
Neni 304. Aftësia e gjymtyreve (Neni 117 i Kodit Rrugor) 224
Neni 305. Kërkesa për shikimin (Neni 117 i Kodit Rrugor) 224
Neni 306. Kërkesa për degjimin (Neni 117 i Kodit Rrugor) 226
Neni 307. Koha e reagimit (Neni 117 i Kodit Rrugor) 226
Neni 308 . Komisionet mjekesore vendore (Neni 119 i Kodit Rrugor) 226
Neni 309. Certifikatat mjekesore (Neni 117 i Kodit Rrugor) 228

Neni 310. Përgjegjësitë e organeve përkatëse në provat e aftesise për lejet e drejtimit (Neni 119 i Kodit Rrugor) 228
Neni 311. Menyrat dhe rrethanat për nxjerrjen e lejes se drejtimit të mjetit (Neni 119 i Kodit Rrugor) 228
2 - AUTOSHKOLLA 230
Neni 312. Shenjat dalluese për ushtrimin e guides (Neni 120 i Kodit Rrugor) 230
Neni 313. Licensat për autoshkollat (Neni 121 i Kodit Rrugor) 230
Neni 314. Kontrolli teknik i autoshkollave (Neni 121 i Kodit Rrugor) 234
3 - DISPOZITA TE TJERA .....
Neni 315. Identifikimi i mjeteve të regjistruara në shtetet e huaja dhe shenjat dalluese e shtetit shqiptar (Nenet 129 dhe 130 të Kodit Rrugor) 234
Neni 316. Regjistrimi i automjeteve dhe i motomjeteve që u përkasin qytetareve shqiptare, residente jashte shtetit ose të huajve (Neni 131 i Kodit Rrugor) 235
Neni 317. Leja e drejtimit të sherbimit për personelin që zhvillon sherbimin e policise rrugore (Neni 136 i Kodit Rrugor) 235

KAPITULLI V - NORMAT E SJELLJES 236

1 - KUFIZIMET E SHPEJTESISE 236
Neni 318. Detyrimi për kufizimin e shpejtesise (Neni 138 i Kodit Rrugor) 236
Neni 319. Kufizime të përkohshme të shpejtesise (Neni 139, i Kodit Rrugor) 236
Neni 320. Kufizime të përhershme të shpejtesise (Neni 140 i Kodit Rrugor) 236
Neni 321. Aparatet dhe mjetet për kontrollin e kufizimeve të shpejtesise (Neni 140 i Kodit Rrugor) 236
2 - RREGULLAT E LEVIZJES SE MJETIT 237
Neni 322. Levizja në rreshta paralele (Neni 142 i Kodit Rrugor) 237
Neni 323. Parakalimi (Neni 146 i Kodit Rrugor) .....
Neni 324. Largësia ndërmjet mjeteve e nevojshme për sigurinë. (Neni 147 i Kodit Rrugor) 238
Neni 325. Kthimi (Neni 152 i Kodit Rrugor) 238
Neni 326. Kufijte maksimal zanor (Neni 153 i Kodit Rrugor) 239
3 - NDALIMI, QENDRIMI DHE PUSHIMI I MJETEVE (Neni 155- 163 i Kodit Rrugor) 239
Neni 327. Ndalimi dhe qëndrimi i mjeteve në përgjithesi (Neni 155 i Kodit Rrugor) 239
Neni 328. Ndalimi i automjeteve të sherbimit publik, në linje për transport personash (Neni 155 i Kodit Rrugor) 239
Neni 329. Ndalimi dhe parkimi i mjeteve (Neni 156 i Kodit Rrugor) .....
Neni 330. License për sherbimin e largimit (të heqjes) dhe mjetet e përshtatshme për këtë veprim (Neni 157 i Kodit Rrugor) 241
Neni 331. Pajisja me çeles për bllokimin e mjeteve (Neni 157 i Kodit Rrugor)
Neni 332. Zenia e karrexhates (Neni 159 i Kodit Rrugor) 242
Neni 333. Parasinjalizimi dhe vendosja e sinjaleve të levizshme të rrezikut (Neni 160 i Kodit Rrugor) .....
Neni 334. Tipi dhe homologimi i sinjalit të levizshem të rrezikut (Neni 160 i Kodit Rrugor) 243
Neni 335. Karakteristikat e ngjyrave, fotometrise dhe teknologjise së sinjalit të levizshem të rrezikut (Neni 160 i Kodit Rrugor) .....
Neni 336. Kolona ushtarake, kortezhi dhe rastet e ngjashme me to (Neni 161 i Kodit Rrugor) 244
4 - NGARKESAT QE DALIN JASHTE GABARITEVE TE MJETIT DHE TRANSPORTI I MALLRAVE TE RREZIKSHME 245
Neni 337. Panelet për sinjalizimin e daljes gjatesore të ngarkeses (Neni 162 i Kodit Rrugor) 245
Neni 338. Kthimi i dokumenteve (Neni 162 i Kodit Rrugor) 245
Neni 339. Përcaktimi i mases se mjetit (Neni 165 - 166 i Kodit Rrugor) 245
5 - QARKULLIMI NE AUTOSTRADE 246
Neni 340. Udhezime për qarkullimin në autostrade dhe në rrugët jashtëqytetëse kryesore (Neni 173 i Kodit Rrugor) 246
Neni 341. Ndihma e shpejte rrugore dhe largimi i mjeteve (Neni 174 i Kodit Rrugor)
6 - MJETE PA TAHOGRAF DHE ME TAHOGRAF 247
Neni 342. Dokumentet e udhetimit (Neni 176 i Kodit Rrugor) 247
Neni 343. Tahografi (Neni 177 i Kodit Rrugor) 247
7 - QARKULLIMI I BIÇIKLETAVE 247
Neni 344. Qarkullimi i biçikletave (Neni 180 i Kodit Rrugor) 247
8- QARKULLIMI I AUTOKAMPEVE 248
Neni 345. Impiantet e pastrimit higjeno-sanitar (Neni 183 i Kodit Rrugor) 248
9 - QARKULLIMI I PERSONAVE TE DHENE PAS ALKOOLIT 249
DHE I INVALIDEVE. 249
Neni 346. Drejtimi i mjetit nën ndikimin e alkoolit (Neni 184 i Kodit Rrugor) 249
Neni 347. Rishikimi i lejes se drejtimit (Neni 185 i Kodit Rrugor) 250
Neni 348. Struktura dhe sistemi i shenjave për levizjen e invalideve (Neni 186 i Kodit Rrugor) 250

KAPITULLI VI - KUNDERVAJTJET E PARASHIKUARA NGA KODI RRUGOR DHE SANKSIONET PERKATESE 251

KREU I - KUNDERVAJTJE ADMINISTRATIVE DHE SANKSIONET PERKATESE 251

PJESA I - KUNDRAVAJTJE ADMINISTRATIVE, QE DENOHEN ME MASA ADMINISTRATIVE, ME GJOBE DHE ZBATIME TE KETYRE MASAVE 251

Neni 349. Procesverbali njoftues i kontrollit (Neni 198 i Kodit Rrugor) 252
Neni 350. Raste, kur është i pamundur njoftimi i menjehershem (Neni 198 i Kodit Rrugor) 252
Neni 351. Menyra e njoftimit jo të menjehershem (Neni 199 i Kodit Rrugor) 252
Neni 352. Njoftimet e procesverbaleve subjekteve të huaja (Neni 199 i Kodit Rrugor) 253
Neni 353. Kuitanca e pageses në mase të zvogeluar (Neni 200 i Kodit Rrugor) 254
Neni 354. Kerkese për ndihme tek organi përkatës (Neni 201 i Kodit Rrugor) 254
Neni 355. Parashkrimi dhe efektet e pagesave (Neni 203 i Kodit Rrugor) 254
Neni 356. Regjistrimi i gabuar në liste (Neni 203 i Kodit Rrugor) 254
Neni 357. Dëftesa e derdhjes për kaucion ose tërheqja e lejes se drejtimit (Neni 203 i Kodit Rrugor) 255
Neni 358. Derdhje në zyren e regjistrimit (Neni 205 i Kodit Rrugor) 255
Neni 359. Të ardhurat nga shkeljet, që u përkasin enteve vendore (Neni 205 i Kodit Rrugor) 255

PJESA II - MASA ADMINISTRATIVE PLOTESUESE, TE MASAVE ADMINISTRATIVE ME GJOBE 256

Neni 360. Sekuestrimi i mjetit (Neni 209 i Kodit Rrugor) 256
Neni 361. Shitja dhe shkaterrimi i mjeteve dhe i sendeve të tjera të sekuestruara (Neni 209 i Kodit Rrugor rrrugor) 257
Neni 362. Ndalimi administrativ i mjetit (Neni 210 i Kodit Rrugor) 257
Neni 363. Largimi i mjetit (Neni 211 i Kodit Rrugor) 258
Neni 364. Bllokimi i mjeteve (Neni 211 i Kodit Rrugor) 258
Neni 365. Tërheqja e dokumenteve të qarkullimit, të targes ose të deshmise se aftesise (Neni 212 i Kodit Rrugor) 259
Neni 366. Pezullimi i lejes se drejtimit të mjetit në rastet e përseritura (Neni 214 i Kodit Rrugor) 260

KAPITULLI VII – DISPOZITA PERFUNDIMTARE DHE TRANZITORE 261

KREU I – DISPOZITAT PERFUNDIMTARE 261

Neni 367. Arkivi Kombetar i rrugëve (Neni 221 i Kodit Rrugor) 261
Neni 368. Arkivi Kombetar i mjeteve (Neni 221 i Kodit Rrugor) 262
Neni 369. Regjistri Kombetar i personave të aftesuar për drejtimin e mjeteve (Neni 221 i Kodit Rrugor) 264
Neni 370. Sisteme monitorimi (Neni 222 i Kodit Rrugor) 265
Neni 371. Rregullore për të drejtat që kane të interesuarit për operacionet tekniko-administrative, që janë nën përgjegjësinë e ministrit të Transportit, dhe detyrimet për koncesione, autorizime, licensa dhe leje të përgjegjësisë se enteve pronare të rrugëve (Neni 223 i Kodit Rrugor) 266
Neni 372. Shfuqizim i udhezimeve të rregullores se meparshme, në fuqi dhe marrja e udhëzimeve komunitare (Neni 231 i Kodit Rrugor) 266

KREU II - DISPOZITA TRANZITORE 267

Neni 373. Hyrja në fuqi e udhezimeve të kesaj rregulloreje (Neni 235 i Kodit Rrugor) 267

SHTOJCA TE KAPITULLIT III 267

SHTOJCA I - neni 196 (Karakteristikat konstruktive dhe menyrat e kontrollit të ciklomotoreve) 267
SHTOJCA II - neni 197 (Karakteristikat konstruktive të motomjeteve) 268
SHTOJCA III - neni 215 (Vlera maksimale e mases se rimorkiuar dhe përcaktimi i saj. Procedura për kapjen e rimorkiove)..... 269
SHTOJCA IV - neni 221 (Sistemet e sinjalizimit pamor të biçikletave) 271
SHTOJCA V - neni 223 (Karakteristikat konstruktive dhe funksionale të mjeteve me motor dhe të rimorkiove të tyre)..... 271
SHTOJCA VI - neni 227 (Hollesi konstruktive te sinjaleve te levizshme, shumefunksionale, te ndihmes se shpejte)..... 275
SHTOJCA VII - neni 229 (Shenimi zyrtar i numrit te shasise) 276
SHTOJCA VIII - neni 233 (Frytshmëria në qarkullim i mjeteve me motor dhe i rimorkiove të tyre) 275
SHTOJCA IX - neni 245 (Targat) 277
SHTOJCA X - neni 245 (Kritere për formimin e të dhenave të targave të mjeteve me motor dhe të rimorkiove)..... 278
SHTOJCA XI - neni 248 (Karakteristikat konstruktive, përmasat, karakteristikat fotometrike kromatike dhe të lexueshmerise se targave. Kërkesat për pranimin e tyre)..... 280

SHTOJCA E KAPITULLIT IV .....

SHTOJCA I - neni 303 (Semundjet e invaliditetit)..... 291

KAPITULLI I

DISPOZITA TE PERGJITHSHME

1-PERCAKTIME DHE KLASIFIKIME TE KARAKTERIT TE PERGJITHSHEM

Neni 1.

Raporti vjetor (Neni 1 i Kodit Rrugor)

1. Ministrite, që kanë detyrime sipas Kodit Rrugor, paraqesin në Këshillin e Ministrave, brenda muajit shkurt të çdo viti, raportin për rezultatet e arritura dhe masat që duhen marre për përmirësimin e problemeve sociale, të mjedisit dhe ekonomike, që lidhen me qarkullimin rrugor. Qeveria, në bazë të raporteve të mësipërme, harton njoftimin për Parlamentin dhe ia paraqet atij brenda muajit mars të çdo viti.

Neni 2.

Klasifikimi i rrugëve (Neni 2 i Kodit Rrugor)

1. Ministria e Transportit, deri në afatin e hyrjes në fuqi të Kodit Rrugor, të bëjë klasifikimin e rrugëve shteterore ekzistuese sipas kritereve të përcaktuara në nenin 2 të Kodit Rrugor. Rrugët, që do të ndertohen pas hyrjes në fuqi të Kodit Rrugor, klasifikohen sipas kritereve të përcaktuara në nenin 2 të Kodit Rrugor.

2. Për klasifikimin e rrugëve shtetërore ekzistuese, Ministria e Transportit, nëpërmjet Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve u dërgon enteve pronare të rrugëve, brenda 6 muajve nga data e miratimit të kesaj rregulloreje, të dhënat e nevojshme për klasifikimet dhe azhurnimet që duhen bërë, të grumbulluara në bazë të përgjegjësisë se dhene nga neni 13, pika 8 e Kodit Rrugor që, në baze të nenit 2, pika 7 e Kodit Rrugor, iu kerkohet të japin mendimin e tyre. Entet e interesuar ua transmetojnë mendimin e tyre Drejtorise se Përgjithshme të Rrugëve brenda 3 muajve. Akti i klasifikimit të rrugëve shteterore është subjekt i regjistrimit në Arkivin Kombëtar të Rrugëve, sipas nenit 220 të Kodit Rrugor.

3. Për rrugët shteterore të ndertuara rishtas, respektohet procedura e treguar nga pika 2; Afatet kohore të parashikuara fillojne nga data e përfundimit të kolaudimit të rrugës. nëqoftese rruga fillon të shfrytezohet përpara afatit të siperpermendur, pra para kryerjes së kolaudimit të rrugës, Ministria e Transportit nëpërmjet Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve shpall një klasifikim të përkohshem, sipas kritereve ligjore.

4. Për rrugët joshteterore, akti i klasifikimit për rrugët ekzistuese dhe të reja behet nga keshillat e rretheve. Publikimi i këtij akti dergohet për azhurnim brenda 30 ditëve në Arkivin Kombëtar të Rrugëve, sipas nenit 220 të Kodit Rrugor.

5. Masat për klasifikimin e rrugëve hyjne në fuqi jo me vone se tre muaj nga azhurnimi në Regjistrin Kombëtar të Rrugëve.

6. Për zbatimin e nenit 2, pika 7, të Kodit Rrugor, dispozitat për sigurinë e qarkullimit, që kanë lidhje me klasifikimin e rrugëve sipas nenit 2, pika 2, të Kodit Rrugor, zbatohen për rrugët ekzistuese, karakteristikat e të cilave përputhen me ato të treguara nga neni 2, pika 3, të Kodit Rrugor, për secilën kategori rrugore.

Neni 3.

Deklasifikimi i rrugëve (Neni 2 i Kodit Rrugor)

1. Akti i deklasifikimit për rrugët shteterore në rastet e parashikuara në nenin 2, pika 8, të Kodit Rrugor, shpallet nga Ministria e Transportit, ndërsa për rastet e tjera nga keshillat e rretheve, duke respektuar përgjegjësitë institucionale të enteve pronare të rrugëve.

2. Propozimi për deklasifikimin e rrugëve shteterore vjen nga Drejtoria e Përgjithshme e Rrugëve, ndersa për rastet e tjera nga organet përgjegjëse rajonale e vendore në bazë të relacioneve specifike teknike të paraqitura nga sektoret përgjegjës të pushtetit vendor.

3. Përbëjne raste të tjera deklasifikimi mosperputhja e gjendjes se rrugës me karakteristikat teknike e konstruktive, edhe si pasoje e zbatimit të nenit 13, pikat 1, 2, 3, të Kodit Rrugor, dhe me qëllimet funksionale, sipas nenit 13 të siperpermendur.

4. Verifikimi bëhet nga zyrat teknike të sektoreve përgjegjës të pushtetit vendor edhe në bazë të sinjalizimeve të qytetarëve dhe të shoqatave të përdoruesve të rrugës.

5. Aktet për deklasifikimin e rrugëve i transmetohen, brenda 30 diteve, Drejtorise se Pergjithshme te Rrugëve, e cila i regjistron në Arkivin Kombëtar të Rrugëve, sipas nenit 220 të Kodit Rrugor.

6. Masat për deklasifikimin e rrugëve hyjne në fuqi jo me vone se 3 muaj nga azhurnimi në Regjistrin Kombëtar të Rrugëve.

Neni 4.

Kalimet e pronesise ndermjet enteve pronare të rrugëve (Neni 2 i Kodit Rrugor)

1. Kur për shkak të ndryshimit të itinerarit ose për shkak të varianteve të reja ndaj rrugëve ekzistuese, ose për kërkesa social-ekonomike apo për arsye të tjera, në varesi të shkronjave A dhe B, të nenit 2, pika 6, të Kodit Rrugor, behet i nevojshem

transferimi i rrugëve ose i pjeseve të rrugës, nëpermjet enteve pronare të rrugëve, me përjashtim të rasteve të parashikuara në nenin 3, veprohet sipas pikave në vijim.

2. Marrja ose leshimi i rrugëve shteterore behet me akte të Keshillit të Ministrave, në baze të propozimit të Ministrise se Transportit. Për rrugët joshtetërore bëhet me akte të Këshillit të Rrethit, me propozimin e entit pronar të interesuar dhe me mënyrat e parashikuara në nenin 2, pikat 5.

3. Si përjashtim i procedurave të pikes 2 me siper, pjeset e rrugës që shkeputen si pasoje e varianteve të reja rruge, që nuk ndryshojne pikat kryesore topografike të gjurmes se rrugës, humbasin klasifikimin si rrugë shtetërore dhe, kur jane ende të përdorshme, i transferohen, detyrimisht, rrethit, bashkise ose komunës.

4. Dorezimi i rrugës entit të ri pronar duhet të jete objekt i një procesverbali të vecantë, që duhet të mbahet brenda 30 diteve nga data e kalimit të ndryshimit të pronesise. Për pjeset e rrugëve shteterore, që nuk përdoren më për shkak të ndërtimit të varianteve të reja dhe për pjeset e rrugëve në brendesi të zonave të banuara, rregullisht të kufizuara si dege të brendshme, dorezimi tek enti i ri pronar duhet të behet brenda 30 diteve nga data e njoftimit të kryer nga drejtori i Drejtorise se Pergjithshme te Rrugëve.

5. Enti që dorezon rrugën, kur enti, që duhet të marrë në administrim rrugën, nuk vepron në afatin e caktuar është i autorizuar të mbaje procesverbal dhe t'ia paraqesi entit që duhet të marre rrugën në dorezim. Në kete rast duhet të njoftojë sekretariatin e pushtetit vendor, i cili urdheron marrjen në dorezim të rrugës.

6. Enti, që dorezon rrugën ose pjese të saj, është i detyruar të njoftoje Arkivin Kombëtar të Rrugëve sipas nenit 220 të Kodit Rrugor për ndryshimet e klasifikimit, të ardhura si pasoje e zbatimit të pikave të mesiperme.

2 - DISPOZITA TE PERGJITHSHME PER QARKULLIMIN

Neni 5.

Kufizime për qarkullimin. Kushte dhe urdheresa (Neni 5 i Kodit Rrugor)

1. Akti i ministrit të Puneve Publike dhe Transportit, që përmban udhëzimet për organet e pushtetit vendor, sipas nenit 5, pika 1, e Kodit Rrugor, shpallet brenda 30 tetorit dhe përmban kushtet teknike, të zbatueshme për një vit ose deri në tre vjet në vazhdim. Korrigjime ose modifikime të mundshme duhen t'u komunikohen në kohe përdoruesve të rrugës, nëpermjet Drejtorise se Pergjithshme te Rrugëve.

2. Me aktet, sipas pikes 1 me siper, në lidhje me qarkullimin në rruge jashte qendrave të banuara, tregohen ditet në të cilat ndalohet, në përputhje me kushtet dhe përjashtimet që tregohen në udhëzimet e pikave 4 e 5, qarkullimi i automjeteve për transportin e mallrave të treguara në piken 3. Fjala është për:

a) ditet e festave;
b) ditë të tjera të veçanta, që u shtohen diteve të festave;
c) dite të tjera, që mund të paraprijne ose të pasojne ditet e treguara në shkronjat *"a"*dhe *"b"*.

3. Akti sipas pikes 2 përcakton:

a) intervalet orare, të diferencuara sipas diteve e treguara në piken 2, gjate të cilave është në fuqi ndalimi i qarkullimit, jashte qendrave të banuara, i automjeteve për transportin e mallrave që kanë peshe të përgjithshme të autorizuar me të madhe se 7.5 tonë, i mjeteve jashtenorme dhe i atyre që përdoren për transporte jonormale si edhe i mjeteve që transportojne mallra të rrezikshme, sipas nenit 166, pikat 1 dhe 4, të Kodit Rrugor.

4. Ministri i Transportit, me udhëzimin e parashikuar, disiplinon të drejten e organeve të pushtetit vendor, për përjashtime për ndalimet që parashikon pika 3, për garantimin e kërkesave themelore jetike të bashkesise, qofte kjo kombetare apo vendore, për respektimin e kushteve me të mira të sigurisë së qarkullimit rrugor.

5. Me aktet sipas pikes 1 me siper tregohen mjetet që transportojne mallra ose sende të caktuara për sherbimet publike thelbesore ose që plotesojne kërkesat parësore të bashkesise që përjashtohen nga ndalimi i qarkullimit; përjashtohen, gjithashtu, nga ndalimi i qarkullimit edhe mjetet që i përkasin policise rrugore apo administrates shteterore, kur qarkullojne për arsye sherbimi, me miratim të titullarit të dikasterit.

Neni 6.

Modalitete dhe procedura për heqjen e përgjegjësive nga Ministria e Transportit. Zevendesimi i përgjegjësive në rastet e moszbatimit (Neni 5 i Kodit Rrugor)

1. E drejta për heqjen e përgjegjësisë sipas nenit 5, pika 2, të Kodit Rrugor ushtrohet nga ministri i Transportit, në të gjitha rastet kur vertetohen moszbatime të dispozitave të Kodit Rrugor dhe të kesaj rregulloreje, si edhe i ligjeve apo i akteve, që kane fuqi ligjore, nga entet pronare të rrugëve.

2. Ministria e Transportit, për qëllimet e pikes 1, me siper, shfrytezon informacionet, sinjalizimet apo denoncimet që vijne nga organet e përcaktuara në nenin 12 të Kodit Rrugor, apo nga çdo njeri apo, shoqatë, pa qëllime fitimi, që ka si synim mbrojtjen e mjedisit.

3. Për të siguruar zbatimin operativ të sherbimit sipas nenit 11, pika 1, shkronja *"e"*, e Kodit Rrugor, organet e policise rrugore që, për arsye sherbimi, zbulojne raste shkeljeje të normave të përmendura në piken 1, jane të detyruara të informojne me shkrim organet e Drejtorise se Pergjithshme te Rrugëve. Ky raport, të cilit i bashkëlidhet edhe një relacion, i transmetohet menjehere Ministrise se Transportit.

4. Ushtrimi i së drejtes për heqjen e përgjegjësisë ndaj entit pronar të rrugës mund të behet nga ministri i Transportit, kur ekzistojne kushtet, edhe duke marre zyrtarisht përgjegjësinë e entit pronar.

5. Urdhri i heqjes se përgjegjësisë shpallet nga Drejtoria e Përgjithshme e Rrugëve.

6. Urdhri i heqjes se përgjegjësisë duhet të tregoje rastet, e vertetuara, të shkeljes se dispozitave, pa qenë nevoja të specifikohet burimi i informacionit ose i denoncimit, kushtet teknike normative, që gjykohet se jane shkelur, dhe nderhyrjet, që mendohet se jane të nevojshme të kryhen për të shmangur keto shkelje. Fiksohet afati kohor, që, përgjithesisht, nuk mund të jetë me pak se 30 ditë, brenda të cilit enti pronar i rrugëve duhet të marre masa për zbatimin e urdhereses. Në raste rreziku të madh, afati i mesiperm mund të reduktohet në kufij të motivuar.

7. Urdhri i heqjes se përgjegjësisë duhet t'i njoftohet entit kundërvajtes pronar të rrugës, në përputhje me dispozitat përkatëse ligjore në fuqi.

8. Pasi ka kaluar afati dhe urdheresa nuk është zbatuar, ministri i Transportit, me urdherese, që i njoftohet edhe entit kendërvajtes pronar të rrugës, urdhëron kryerjen e menjehershme të punimeve të nevojshme, duke caktuar se kush do t'i kryeje ato dhe menyren e kryerjes.

9. Pas përfundimit të punimeve, ministri i Transportit, shpall një urdherese-shtese, në ngarkim të entit që i është hequr përgjegjësia, që të zhdëmtojë në mënyrë të plotë, Ministrine e Transportit për shpenzimet e kryera për ekzekutimin e urdhereses, duke përcaktuar edhe afatin e pageses; në rast mosbindjeje apo mosrespektimi të afatit të caktuar, urdheresa-shtese fiton menjehere fuqi ekzekutive, sipas dispozitave ligjore në fuqi.

Neni 7.

Zona të brendshme në porte dhe aeroporte (Neni 6 i Kodit Rrugor)

1. Në bazë të përgjegjësive të parashikuara nga neni 6, pika 7, të Kodit Rrugor, quhen zona të brendshme të porteve dhe aeroporteve zonat që ndodhen brenda rrethimit kufizues: kufijte përcaktohen me akte të veçanta administrative të shpallura nga autoriteti përkatës detar apo aeroportual, dhe behen të qarte me tregues të përshtatshem.

3- MJETE JASHTENORME DHE MJETE QE PERDOREN PER TRANSPORTE NE KUSHTE JONORMALE

Neni 8.

Mjete jashtenorme dhe mjete që përdoren për transporte në kushte jonormale (Neni 10 i Kodit Rrugor)

1. Karakteristikat konstruktive dhe funksionale të mjeteve jashtenorme dhe të atyre që përdoren në transporte jonormale, sipas nenit 10, pika 15, të Kodit Rrugor përcaktohen në dispozitat në vazhdim.

a) për mjetet me motor të paaftë për tërheqje:

a.1) përmasat: brenda ose jashte limiteve të përcaktuara në nenin 61 të Kodit Rrugor;
a.2) vlere minimale të peshes se përgjithshme: 35 tonë;
a.3) shpejtesi maksimale konstruktive të llogaritur: 70 km/ore;

b) për mjetet me motor të afte për tërheqje:

b.1) Raporti i tërheqjes jo me i vogel se 3 dhe jo me i madh se 6;
b.2) Pesha e kapjes jo me e vogel se 75 për qind e peshes se përgjithshme maksimale;
b.3) Shpejtesia me e madhe konstruktive, e llogaritur për regjimet në tërheqje: 40 km/ore, me përjashtim të rasteve të parashikuara nga pika b.4) në vijim;
b.4) Transmisionet: Eshtë e lejuar pajisja me transmisione që lejojne arritjen e një shpejtesie maksimale të llogaritur në rastet e poshtetreguara dhe kur mbajtja e kesaj shpejtesie behet e mundur nga elementet konstruktive;
b.4.1) kur udhetojne si mjete teke (pa tërheqje rimorkioje);
b.4.2) kur kryejne tërheqje rimorkioje brenda limiteve të përmasave dhe peshave të lejuara nga nenet 61 e 62 të Kodit Rrugor dhe kur plotesojne kushtet e pikes 5, të shtojces III, Kapitulli III i kesaj rregulloreje.
b.4.3) kur ganxhojne një rimorkio të konstruktuar për peshe të përgjithshme 42 tonë dhe formojne një ndërthurje të peshes maksimale 72 tonë me një raport tërheqjeje1.45.
Në kete rast mjetet e ndërthurjes duhet të respektojne, veç të gjitha normave specifike për mjetet jashtenorme dhe të atyre që përdoren në

transporte jonormale, si dhe të gjitha normat teknike në fuqi për mjetet e kategorise N3, duke përfshire ketu edhe kushtet për zonen e pengimit. Pesha e përgjithshme prej 42 tonësh, në rastet e gjysmërimorkiove, i referohet peshes që rendon në akset e gjysmërimorkios që takojne në toke.

b.5) Sisteme të mundshme të kufizimit të shpejtesise, mjaft që të njihen dhe pranohen nga Drejtoria e Përgjithshme e Sherbimeve të Transportit Rrugor, duhet të nënkuptohen si elemente konstruktive, për efekt të vleresimit të shpejtesise maksimale të llogaritur.

c) për mjetet që rimorkiohen:

c.1) vlera e peshes se përgjithshme minimale e rimorkios: 29 tonë; për gjysmërimorkiot kjo peshe i referohet asaj që rendon në akset që takojne në toke;

c.2) shpejtesia baze, për efekt të përmasimit dhe të pajimit, duke llogaritur edhe presionin e fryrjes se gomave, e cila asnjëherë nuk duhet të kaloje 10 barë:

c.2.1) 80 km/ore, kur pesha e përgjithshme është nga 29 deri 42 tonë,

c.2.2) 40 km/ore kur pesha e përgjithshme është mbi 42 tonë deri 80 tonë, dhe gjithmone për përmasa gabarite kufitare, që i kalojne ato të përcaktuara në nenin 61 të Kodit Rrugor;

c.2.3) 25 km/ore kur pesha e përgjithshme është mbi 80 tonë. Për mjetet jashtenorme të rimorkiuara dhe për transportet jonormale, që behen me tërheqes të percaktuar si makinë ngarkuese-transportuese, shpejtesia baze duhet jete në çdo rast jo me e vogel se 80 km/ore.

ç) Prova:

ç.1) Vlerat e peshave jashtenorme të deklaruara nga konstruktori, mund të jenë të pranueshme me kusht që shtytja në ngjitje dhe aftesia mbajtese e frenave të qëndrimit në zbritje të jene të provuara në pjerresi:

ç.1.1) 18 për qind për mjetet teke, sipas shkronjës “ *a*”;

ç.1.2) 16 për qind për shtytjen në ngjitje dhe 18 për qind për aftesine mbajtese të frenave të qëndrimit për mjetin tek sipas shkronjës *“b”;*

ç.1.3) 8 për qind për kompleksin e formuar me një raport tërheqjeje të barabartë me 1.45;

ç.1.4) 4.5 për qind për kompleksin e formuar me një raport tërheqjeje të barabarte ose me të madh se 3;

ç.2) Per sisteme të veçanta dhe për provat e karakteristikave teknike që u referohen normativave në fuqi, kur ato janë të zbatueshme. Për mjetet sipas shkronjës *“b”*, pesha e rimorkjueshme, pasi të verifikohet edhe fuqia minimale e motorit të vendosur në mjetin me motor, duke iu referuar peshes maksimale në tonë të kompleksit që mund të formoje me mjetin e rimorkjuar, të mos jete me e vogel se:

ç.2.1) 1.76 kë/tonë për komplekse mjetesh me peshe të përgjithshme deri në 100 tonë, me përjashtimin sipas shkronjës b.4;

ç.2.2) 1.17 kë/tonë për komplekse mjetesh me peshe të përgjithshme me të madhe se 150 tonë. Për vlera të peshes se përgjithshme ndërmjet 100 dhe 150 tonëve, fuqia minimale e motorit duhet të jete ajo që del nga

interpolimi linear ndërmjet 1.76 dhe 1.17 kë/tonë. Fuqite specifike të treguara më sipër reduktohen respektivisht në 1.47 kë/tonë dhe 1.03 kë/tonë ose të fuqise se interpoluar ndërmjet 1.47 kë/tonë dhe 1.03 kë/tonë, për komplekset e mjeteve me vlera të peshes se përgjithshme ndërmjet 100 dhe 150 tonëve, për mjetet tërheqese, me kapje totale dhe me frenues hidraulik ose elektrik të përshtatshem për të kaluar proven sipas shkronjës në vijim ç.3.3.

ç.3) Verifikimi i sistemeve të frenimit do të kryhet në përputhje me dispozitat e Drejtpërdrejtives 71/320/CEE (Komisioni Ekonomik Europian) dhe të modifikimeve të saj të mëvonshme.

ç.3.1) Koha t, që i korrespondon X=75 për qind, sipas pikes 2.4 të Aneksit III, të direktives se siperpermendur, nuk duhet të jete me e vogel se 0.5 sekonda. Për mjetet e afta të qarkullojnë edhe brenda kufijve të caktuar nga nënet 61 e 62 të Kodit Rrugor, pa qenë të detyruara të marrin autorizim, sipas nenit 10 të Kodit Rrugor, verifikimi i sistemeve duhet të kryhet në përputhje me të gjitha masat ligjore të thëna me siper, si dhe duke respektuar normat në fuqi për mjetet e kategorise N3.

ç.3.2) Gjithashtu duhet të verifikohet që mjetet, sipas shkronjës *"b"*, me peshen maksimale të përgjithshme që mund të formojne, të jene në gjendje të mbajne, në pjerresi 6 për qind (per komplekse mjetesh me peshe 72 tonë dhe raport tërheqjeje 1.45) dhe pjerresi 4.5 për qind (per komplekse mjetesh me raport tërheqjeje jo më të vogel se 3 dhe jo më të madh se 6), një shpejtesi të stabilizuar 25 ± 5 km/ore (duke zgjedhur raportin që i afrohet me tepër vleres se 25 KM/ore) pa pasur nëvoje të përdore asnjerin prej sistemeve të frenimit ndihmes, të avarise apo të qëndrimit në vend. Verifikimi kryhet në pjerresine e siperpermendur dhe në një gjatesi rruge prej 6 km.

ç.3.3) provat sipas pikes 1.3 dhe 1.4 të Aneksit II të cituar në shkronjën e mesiperme ç.3 nuk mund të zevendesojne proven sipas shkronjës ç.3.2, e cila, nga ana e saj, mund të zevendesoje provat e sipas pikave 1.3 dhe 1.4, të Aneksit II. Keto të fundit duhet të kryhen gjithmone për peshen e përgjithshme maksimale që mund të mbajne mjetet, sipas nenit 62 të Kodit Rrugor kur lejohet qarkullimi rrugor i ketyre peshave pa pasur nëvoje për autorizimin sipas nenit 10 të Kodit Rrugor, qofte kjo për mjetet teke, me motor, apo edhe për mjetet e rimorkjueshme.

2. Normat sipas pikes 1 nuk zbatohen për mjetet, qofshin me motor (te afta ose jo për të tërhequr) apo të rimorkjuara, të caktuara vetëm për sherbim transporti apo levizjeje në zonat e aeroporteve ose të porteve, si edhe atyre për përdorim special ose për transporte specifike, për të cilet zbatohen kushtet teknike të cituara me siper, sipas udhezimeve të veçanta të ministrit të Puneve Publike dhe Transportit.

Neni 9.

Mjetet e përcaktuara si makina ngarkim - transporti (Neni 10 i Kodit Rrugor)

1. Karakteristikat konstruktive dhe funksionale të mjeteve të përcaktuara si makina ngarkim-transporti, sipas nenit 10, pika 15, dhe nenit 54, pika 1, shkronja "l" të Kodit Rrugor, caktohen nga dispozitat e pikave në vazhdim.

2. Automjetet teke duhet t'u përgjigjen të gjitha karakteristikave teknike dhe funksionale të përcaktuara për mjetet e kategorise N3, me korrigjimet e meposhtme:

a) Akset e vendosura në largësi me të vogël se 1.20 m, për efekt të vleresimit të peshës së pranueshme për këto akse, vlerësohen si një aks i vetem;
b) Pesha minimale e kapjes: jo me e vogel se 60 për qind e peshës së përgjithshme maksimale për automjetet me dy ose tri akse; jo me e vogel se 50 për qind e peshës së përgjithshme maksimale për automjetet me kater akse;
c) Pesha minimale mbi aksin drejtues: jo me e vogel se 20 për qind e peshës së përgjithshme, për mjetet me dy ose tri akse. Në rastet me dy akse drejtuese vlera e peshes mbi secilin aks nuk duhet të jete me e vogel se 17.5 për qind.
ç) tara minimale e automjetit me dy akse: 9 tonë; të automjeteve me tri akse: 12 tonë; të automjeteve me kater e me shume akse: 14 tonë;
d) disnivelimet për akse tandem apo tridem, për mjetin me ose pa ngarkese: 10 cm me variacion të ngarkeses se çdo aksi, respektivisht kushteve statike, brenda ± 25 për qind;

dh) Sistemi i varjes i akseve tandem ose tridem, i realizuar me shkalle sigurie, të verifikuar në kushte statike, të pakten 3.0 respektivisht ngarkeses se lodhjes së materialit të përdorur për këto sisteme. Për çdo rast, sistemi i varjes duhet të realizohet në menyre të tille që të shmangë levizjet e parregullta të rrotes gjate frenimit të mjetit.
e) Për efekt të dispozitave sipas shkronjave *"d"* dhe *"dh"*, quhen akse tandem ose tridem çiftet ose treshet e akseve, me përjashtim të akseve drejtues, të vendosur ndërmjet tyre, në largësi jo me të madhe se 1.80 m;
ë) Lartesia minimale nga toka e të gjitha organeve, duke përjashtuar sistemet e frenimit të vendosura prane çdo rrote, nuk duhet të jete, kur mjeti është me ngarkese të plote, më e vogel se 250 mm;
f) Shpejtesia maksimale, e llogaritur për konstruksionin e mjetit, nuk duhet të jete më e madhe se 80 km/ore;
g) Duhet të jene të pajisura me sistemin e bllokimit të diferencialit, me përjashtim të akseve drejtues motorike, dhe, kur ka më shumë se një aks motorik, me sistemin e bllokimit të kutise se shperndarjes;
gj) Për tërheqesit e gjysmërimorkiove pozicioni i platformes tërheqëse duhet të respektojë, pa pasur nëvojë për zhvendosje të saj, të gjitha kushtet teknike me ngarkese normale apo jonormale;
h) Pesha e rimorkiueshme, që sjell një peshë të përgjithshme të autotrenit ose të autoartikularit jo me të vogel se 44 tonë, duhet të tërhiqet nga tërheqesa me motor, me fuqi jo më të vogel se 259 kë.

3. Autotrenat dhe autoartikularët duhet të plotësojne kushtet teknike të parashikuara për këtë kategori mjetesh, me përjashtim të korrigjimeve të meposhtme:

a) pesha minimale e kapjes: jo me vogel se 28 për qind e peshes maksimale të kompleksit të mjeteve me 4 akse; jo me vogel se 40 për qind e peshes maksimale të kompleksit të mjeteve me 5 e me shume akse;
b) tara minimale: e një kompleksi mjetesh me 4 akse nuk duhet të jetë më e vogël se 16 tonë, ndërsa e një kompleksi mjetesh me 5 e me shume akse nuk duhet të jete me e vogel se 17.6 tonë;

4. Rimorkiot realizohen të paktën me dy akse, për ngarkesa brenda norme apo jashtenorme, për transportin eskluziv të makinave teknologjike. Mund të formohen gjithashtu edhe nga rimorkio dhe makina teknologjike të tërhequra, për ngarkesa normale apo jashtënorme, të caktuara për transportin e materialeve ose të pajisura (me shperndares rere, kripeshperndares etj), për të lejuar qarkullimin e mjeteve në rast debore ose akulli. Ato duhet të plotesojne të gjitha kushtet teknike të caktuara për kategorine nderkombetare O4, sipas nenit 47, pika 2, shkronja *"ç"* e Kodit Rrugor. Kur kane pesha jashtenorme duhet, gjithashtu, të plotesojne kushtet teknike të përcaktuara në nenin 9, pika 1, shkronjat "c.1" dhe "c.2".

5. Gjysmërimorkiot kanë të pakten dy akse, për pesha jashtënorme, dhe për to vlejne të gjitha kushtet teknike të përcaktuara për gjysmërimorkiot e kategorise O4, si edhe ato të treguara në piken 2, shkronjat *"a"*, *"d"*, "dh", *"e"* dhe "ë".

6. Normat sipas pikave 2, 3, 4 dhe 5 mund të modifikohen ose të integrohen nga ministri i Transportit, në lidhje me kërkesa specifike, të përcaktuara nga zhvillimi i teknikës se realizimit të makinave të ngarkim-transportit.

Neni 10.

Sistemet e sinjalizimit pamor (Neni 10-160 i Kodit Rrugor)

1. Transportet jashtenorme dhe mjetet ose komplekset e mjeteve jashtenorme, ku përfshihen edhe mjetet e ngarkim-transportit, kur qarkullojne në rruge, jashtë limiteve të përcaktuara në nënet 61 e 62 të Kodit Rrugor, duhet të jene të pajisura, në rastet e treguara në pikat e meposhtme, me sisteme sinjalizimi, pamor dhe ndriçues, përveç sistemeve pamore e ndriçuese, që duhet të kene në bazë të normave të kesaj rregulloreje.

2. Sistemi suplementar i sinjalizimit pamor, me drite të verdhe vezulluese mund të përbehet nga një ose dy sisteme, që përdoren kur e parashikon ky nen. Edhe kur mjeti është i ngarkuar plotesisht, kendet e fushepamjes, sipas nenit 255 duhet të respektohen për çdo rast.

3. Keto sisteme mund të fiksohen në strukturen e mjetit ose mund të jene të heqshme. Keto sisteme duhet të ndizen edhe kur nuk parashikohet përdorimi i sistemit sinjalizues, pamor e ndriçues, nga neni 150 i Kodit Rrugor, gjithashtu është i detyrueshem në çdo rast përdorimi njëkohesisht i dritave të pozicionit dhe i fenereve joverbues.

4. Mjetet jashtenorme, ku përfshihen dhe mjetet e ngarkim-transportit, duhet të jene të pajisura gjithashtu me sinjalet e rrezikut, të cilat përcaktohen në akte të veçanta të ministrit të Puneve Publike dhe Transportit.

5. Pa përjashtuar normat e pikes 1, komplekset e mjeteve, të caktuara për transportin e vagonave hekurudhore, duhet të vendosin sinjalizimet e meposhtme:

a) sistemet me drite të verdhe vezulluese, të vendosur mbi mjetin tërheqes.Sistemet duhet të jene dy, larg njera-tjetrës duke filluar nga profili gabarid tërthor i tërheqesit deri tek ai maksimal i vagonit që transporton i rritur me 0.20 m;
b) sinjalet e pasme, ndriçuese dhe pamore, të rimorkios se ngarkuar duhet të zhvendosen në përputhje me përmasen kufitare të pasme të vagonit hekurudhor;
c) mbi përmasen kufitare të pasme të vagonit hekurudhor. Gjithashtu duhet të vendoset një panel mbrapareflektues, me shirita të alternuar të bardha dhe të kuqe, me pjerresi 45°, me lartesi 0.30 m dhe gjeresi të barabarte me ate të vagonit hekurudhor. Paneli duhet të vendoset lart nga toka jo më pak se 0.40 m, të matur nga brinja e poshtme, dhe jo më lart se 1.40 m, të matur nga brinja e sipërme e tij.

6. Me udhezim të ministrit të Puneve Publike dhe Transportit, përcaktohen tipi, përmasat dhe karakteristikat e tjera të paneleve mbrapareflekues të të gjitha tipeve të tjera të mjeteve jashtenorme, ku përfshihen edhe mjetet e ngarkim-transportit, dhe të transporteve jashtenorme, si edhe karakteristikat e materialeve reflektuese.

Neni 11.

Automjete të caktuara për ndihmen e shpejte dhe për heqjen e mjeteve (Neni 10 i Kodit Rrugor)

1. Automjetet, për të cilat flitet në nenin 10, pika 6 dhe në nenin 157, pika 2 të Kodit Rrugor e që janë caktuar për ndihmen e shpejte dhe për heqjen e mjeteve, emerohen automjete të veçanta për ndihmen në rruge. Ato mund të pajisen me vinça gru (te tipit teleskopik), me cikrikë ose me sistem tjeter të ndihmes në rruge dhe jane të kompletuar me atrecaturen e nevojshme për funksionimin e tyre. Mund të jene realizuar me ose pa planngarkesë, me plan fiks ose të inklinueshem dhe pjeserisht të kalueshem nga automjetet. Për transportin e mjeteve me përmasa të kufizuara ose të pakufizuara, në gjendje levizjeje mund të kalohen disa prej limiteve të përcaktuara në nenin 61 dhe 62 të Kodit Rrugor.

2. Vinçi gru, i vendosur në automjetin e ndihmes në rruge, kur është i pranishem, mund të lejoje, përvec pozicionimit të një mjeti në planin e mundshem të ngarkimit, edhe tërheqjen e ketij mjeti me një aks të ngritur dhe të mbajtur në kete pozicion, nëpermjet trekendshave të posaçem distancatorë, kraheve të mbledhshem me force ose karrelave me një aks, që përbëjnë dhe atrecaturen e një automjeti të ndihmes në rruge.

3. Në automjetet e ndihmes në rruge lejohet vendosja e një ganxhe të një tipi të miratuar, që përdoret për kapjen e rimorkiove, për tërheqjen e automjeteve dhe për tërheqjen e rimorkiove të përcaktuara për transportin eskluziv të mjeteve të demtuara ose që hiqen nga rruga dhe ngarkohen me mjetet e automjetit të posaçëm të ndihmes në rruge.Keto rimorkio, kur caktohen eskluzivisht për t'i sherbyer automjetit të ndihmes në rruge, janë për qëllimet e nenit 202, rimorkio të përdorimit të vecante.

4. Automjetet e ndihmes në rruge jane subjekt i të gjitha normave konstruktive, të vlefshme për mjetet e se njëjtes peshë të përgjithshme të kategorise N, të përcaktuar nga neni 47, pika 2, shkronja "c" e Kodit Rrugor, duke përjashtuar ato norma që bejne fjale për ato karakteristika teknike që saktësohen si me poshte:

a) shpejtesia maksimale e llogaritur nuk duhet të kaloje 130 km/ore, kur pesha e përgjithshme e mjetit nuk i kalon 3,5 tonë; 120 km/ore, kur pesha e përgjithshme e mjetit nuk i kalon 11,5 tonë; 110 km/ore, kur pesha e përgjithshme e mjetit i kalon 11,5 tonë;
b) dalja e përparme e mjetit (nga aksi i pare) nuk duhet të kaloje 65 për qind të hapit (largësia ndërmjet akseve) me kusht që të mos ndryshohet kendi i fushepamjes origjinale të autotelajos; dalja e pasme (nga aksi i pasem) nuk duhet të kaloje 85 për qind të hapit. Mjeti duhet të brendashkruhet në zonen e pengimit, sipas nenit 213;
c) daljet qofshin të përparme apo të pasme, duhet të sinjalizohen, në kahun gjatesor dhe tërthor të mjetit, për pjesen që del jashte projeksionit në planin e tokes të gabariteve të autotelajos, me sisteme mbrapareflektuese me shirita të gjere 10 cm dhe me pjerresi 45°, me ngjyra të alternuara të bardhekuq. Për pjesen ekstreme të daljes, në kahun gjatesor, të formuar nga atrecaturat e levizshme të punes, siç jane karrukullat dhe të tjera të ngjashme me to, sinjalizimet reflektuese mund të kryhen me panela, me përmasa minimale 50 X 50 cm, të sinjalizuara si me siper;
ç) nëqoftëse pjesa e përparme, e dalë, e matur nga qendra e timonit të drejtimit, i kalon të 2.5 m, qarkullimi në rruge duhet të behet me shoqerimin e personelit të ndermarrjes, i cili duhet të rrije në kabine dhe të orientoje drejtuesin e automjetit, edhe duke zbritur në toke dhe duke i paraprire mjetit në kalimin e kryqëzimeve ose gjate futjes në karrexhate;
d) pjesa e dale, që formohet nga elemente me seksion tërthor të reduktuar me mbi 50 për qind në krahasim me seksionin tërthor të mjetit, duhet të paraqese siperfaqen me të ulet, në lartesi jo me të vogel se 1.80 m nga toka dhe duhet të sinjalizohet, për çdo lloj vlere të daljes, sic është përcaktuar në shkronjën *"c"*të kësaj pike;

dh) sistemi kundërngecjes nuk është i detyrueshem nëse funksioni i tij kryhet nga traret stabilizatormbajtes ose nga sisteme të tjera të ngjashme, mjaft që të paraqesë një faqe të pasme, me siperfaqe të rrafshtë, që u përgjigjet përmasava të përcaktuara sipas normave përkatëse në fuqi dhe që të mos i jete ganxhuar ose të dale ndonje organ i atrecatures se kompletimit teknik;
e) tërheqja e mjetit, që hiqet nga rruga ose që i jepet ndihmë në rruge, lejohet me raport tërheqjeje me të madh se 1 dhe me kusht që tërheqja të kryhet sic është parashikuar në piken 2 ose me krah të ngurte, të sinjalizuar me shirita të alternuar bardhekuq mbrapareflektuese; të respektohen peshat maksimale për

aks dhe raporti minimal ndërmjet peshave, në aksin ose akset drejtuese dhe ato në aksin ose akset e pasme; të jete verifikuar, në keto kushte dhe në kushte të tjera, frytshmëria e sistemit të frenimit dhe atij të ndihmes. Krahu i ngurte duhet të beje pjese në sistemet e kompletit të atrecatures se mjetit, duhet të markohet nga konstruktori i automjetit dhe të sinjalizohet sikurse pjeset e dala, sipas shkronjës *"c"* me siper;

ë) daljet e mundshme, të përparme nuk duhet të pengojne fushepamjen nga vendqendrimi i drejtuesit të mjetit krahas fushepamjes se mjeteve të kategorise N; pashmeria nëpermjet pasqyrave për shikim mbrapa, duhet të jete në përputhje me normativat e Komunitetit Europian.

f) të gjitha pjeset e dala të kompletit të atrecatures, që mund të rrotullohen në çdo lloj plani, duhet të sigurohen në pozicionin që marrin gjate levizjes se mjetit në rruge, me sisteme të sigurta mekanike ose hidraulike. Komandat hidraulike të sistemit apo sistemeve të punes të atrecaturave të ndryshme nuk duhet të vihen në levizje pa dashje nga drejtuesi i mjetit gjate levizjes në rruge;

g) sistemi i punes duhet, gjithashtu, të jete i bllokuar me valvola në qarkun hidraulik ose me bllokues mekanike, në pozicionin e përcaktuar për levizje në rruge, për vizita ose për prova.

Neni 12.

Llojet e autorizimeve të qarkullimit për mjetet jashtenorme dhe për transportet në kushte jonormale (Neni 10 i Kodit Rrugor)

1. Autorizimi për qarkullimin e mjeteve dhe transporteve jashtenorme, për të cilët flitet në nenin 10, pika 6 të Kodit Rrugor, jane të tipeve të meposhtme:

a) periodike, të vlefshme për një numër të pacaktuar udhetimesh, që kryhen brenda një periudhe të caktuar kohe;

b) shumefishe, të vlefshme për një numër të caktuar udhetimesh, që duhet të kryhen në data të paracaktuara ose në data të çfarëdoshme por brenda një periudhe të caktuar kohe;

c) njëfishe, të vlefshme për një udhetim të vetem, që duhet të kryhet në date të paracaktuar ose në date të çfaredoshme, por brenda një periudhe të caktuar kohe. në rastin e fundit, data e kryerjes se udhetimit duhet të jepet në autorizim, e treguar nga i emërtuari, nga enti që leshon autorizimin. Kur për nevoja të tjera, të dokumentuara kerkuesi i autorizimit duhet të ndryshoje daten e udhetimit, data e re, që duhet të jete gjithmone brenda periudhes se autorizuar, duhet të shenohet në autorizim, përpara se të nisë udhetimi, nga enti që leshon autorizimet.

2. Autorizimi periodik leshohet kur plotesohen të gjitha kushtet e meposhtme:

a) mjetet dhe transportet jane jashtenorme vetem sipas kuptimit të nenit 61 të Kodit Rrugor
Rrugor;

b) ngarkesa e transportit jashtenorme del jashte mjetit vetem nga ana e pasme dhe jo me shume se 3/10 e gjatesise se mjetit me të cilin kryhet ky transport;
c) gjate gjithe periudhes kur autorizimi është i vlefshem, elementet, që jane objekt i transportit, përbehen, gjithmone, nga materiali i së njëjtës natyre dhe grupohen, gjithmone, në të njëjten tipologji objektesh;
ç) në të gjithë itenerarin është e garantuar, në çdo situate planaltimetrike, një zone e lire minimale e mjetit dhe e ngarkeses se tij ndaj kufijve të korsise, jo me e vogel se 0.20 m për ane;
d) nuk është i pranishem asnjëri nga kushtet për të cilat është i nëvojshem shoqerimi nga policia apo shoqerimi teknik;
dh) mjetet dhe transportet jashtenorme hyjne brenda kufijve të kombinimeve përmasore që jane fiksuar, për çdo rruge apo pjese rruge, nga entet pronare të kesaj rruge, në përputhje me karakteristikat e trupit të rrugës, por që gjithmone nuk mund të jene me të medha se përmasat në vijim:

- lartesia 4.30 m, gjeresia 3.00 m, gjatesia 20.00 m;
- lartesia 4.30 m, gjeresia 2.50 m, gjatesia 25.00 m;

Keto vlera përbejne, nder të tjera, dhe kufijte përmasore të kombinacioneve të pranueshme për rrugët e klasifikuara të tipit A dhe B, sipas kuptimit të nenit 2, pika 2, të Kodit Rrugor.

3. Autorizimi shumefish leshohet me kusht që në çdo udhetim të mbeten të pandryshueshme të gjitha karakteristikat e transportit dhe të itinerarit, me përjashtim të atyre të përcaktuara në piken 7 në vazhdim, për mjete dhe për transporte që rezultojne jashtënorme, qofte sipas nenit 61 të Kodit Rrugor, për rastet që nuk trajtohen sipas pikes 2 me siper, qofte edhe vetem sipas nenit 62 të Kodit Rrugor apo bashkarisht sipas neneve 61 e 62 të Kodit Rrugor.

4. Në rastet kur nuk jane të pranishme kushtet e përcaktuara në pikat 2 dhe 3, me siper, leshohet vetem autorizim njëfish.

5. Për autorizimet e tipit periodik, me kusht që të mbetet e pandryshueshme natyra e materialeve dhe tipologjia e elementeve, pranohet e drejta për të ndryshuar përmasat e elementeve që jane objekt i transportit ose pozicionimi i tyre, në menyre të tille që të ndryshoje përmasat e transportit ose të mjetit, për rastet dhe brenda përmasave kufitare të lejuara nga leja e qarkullimit ose nga dokumenti i leshuar nga Drejtoria e Përgjithshme e Sherbimeve të Transportit Rrugor ndermjet limiteve maksimale të fiksuara nga autorizimi dhe limitet e fiksuara nga neni 61 i Kodit Rrugor. Lejohet që të hyhet edhe brenda vete limiteve, me kusht që të garantohet respektimi, në çdo rrethanë ngarkimi, i të gjitha kushteve teknike të caktuara në nenin 16 dhe i të gjitha limiteve të mases se përcaktuar nga neni 62 i Kodit Rrugor.

6. Kerkeses për autorizim i duhet bashkëlidhur një deklarate përgjegjësie, e nënshkruar sipas formave ligjore, që përcakton respektimin, në çdo rrethane ngarkimi, të të gjitha kushteve të tjera teknike të kërkuara në nenin 16 dhe të të gjitha limiteve të mases se përcaktuar nga neni 62 i Kodit Rrugor. Në autorizim jepet vetem tregimi i limiteve përmasore, maksimale të transportit.

7. Për autorizimin e llojit të njëfishte ose shumefishte, duke përjashtuar rastet kur nuk ndryshon natyra e materialeve dhe tipologjia e elementeve, lejohet mundesia e

reduktimit të mases ose, i gjatesise se elementeve, që jane objekt i transportit, ose pozicionimi i tyre, në menyre të tille që të reduktojne masen apo përmasat e transportit brenda kufirit maksimal të 5 për qind, me limitin për përmasen gjatesore deri 1.5 m, me kusht që të garantohet, në çdo rrerthane ngarkimi, respektimi i të gjitha kushteve të tjera teknike, sipas nenit 16, si dhe limitet e mases që jep vete autorizimi ose, në rastet kur autorizimi nuk e parashikon, sipas nenit 62 të Kodit Rrugor. Për transportet jonormale vetem në gjatesi, sipas kuptimit të nenit 61 të Kodit Rrugor, të autorizuar për një përmasë gjatesore brenda kufirit të 25 m, dhe që për të cilat, në kushtet e autorizimit, nuk parashikohet shoqerimi me polici rrugore, lejohet edhe mundesia për të reduktuar përmasen gjatesore të transportit, duke reduktuar, rrjedhimisht, edhe masen e tij deri në limitet e fiksuara nga neni 62 i Kodit Rrugor, duke hyre edhe në vete përmasen limite.

8. Në rastet e tranzitimit të një automjeti të një transporti jonormal, për të cilin janë të nevojshme masa ose përkujdesje të veçanta, me synim ruajtjen e veprave rrugore të artit, enti pronar i rrugës mund të parashikoje një sherbim asistence teknike, të kufizuar në nderhyrje, të karakterit teknik në veprat rrugore të artit, duke përjashtuar nga ana tjetër çdo nderhyrje në qarkullimin rrugor apo për shoqerimin e automjeteve. Në rastet kur ky ent pronar nuk mund të siguroje një sherbim të tille, mund t'i besoje këtë një ndermarrjeje tjeter, edhe me kerkesen e autorizimbajtesit, e cila duhet të vertetoje me dokumente se i ka të gjitha mundesite, në personel dhe atrecature të pershtatshme teknike, për të kryer një sherbim të tille, që, gjithsesi, duhet të kryhet nën mbikëqyrjen dhe përgjegjësine e një tekniku të entit pronar të rrugës. Shpenzimet për asistencen teknike jane në ngarkim të subjektit që kerkon autorizimin per kryerjen e transportit.

9. Kur transporti kryhet për objekte të pandashme, tejkalimi ose tejkalimet e limiteve të përmasave gabarite, të përcaktuara nga neni 61 i Kodit Rrugor, nuk mund të jene si rrjedhoje e vendosjes krahperkrah, mbivendosjes ose vendosjes gjatesore të ketyre objekteve.

10. Kur sistemimi i ngarkeses kushtezon një dalje të përparme jashte limitit të përmases gabarite të automjetit, kjo dalje nuk duhet të pengoje pashmerine e drejtuesit të mjetit.

Neni 13.

Kerkesat për autorizim (Neni 10 i Kodit Rrugor)

1. Kërkesat për të marre autorizimin e qarkullimit për mjetet jonormale apo që kryejne transporte jonormale, duhet t'i paraqiten me shkrim entit pronar ose koncesionar të autostrades, rrugës shteterore ose ushtarake dhe rretheve për pjesen tjeter të mbetur të rrugëve, të pakten 15 dite përpara dates se fiksuar për transportin ose dates se fillimit të autorizimit të kerkuar.

2. Afatet kohore të pikes 1 me siper mund të reduktohen për interesa publike, të deklaruara nga autoritetet përkatëse.

3. Në kërkesat për autorizim njëfish ose shumefish mund të tregohen, me shenim të vecante, maksimumi deri në 5 automjete rezervë për kryerjen transportit, me kusht që:

a) të jete dokumentuar aftesia e secilit kompleks mjetesh për kryerjen e transportit;
b) në rastet e transporteve jonormale në masë, të mbeten të pandryshuara ngarkesat që i transmetohen tokes prej secilit aks, sipas kushteve të ngarkeses se autorizuar;
c) akset ndermjetes të variojne me një tolerance 20 për qind dhe gjithsesi përcaktohet një diference jo me e madhe se 0.50 m;
ç) masa e përgjithshme e secilit mjet rezerve të mos jete me e madhe se masa e përgjithshme e mjetit të pare.

Autorizimi i dhene quhet i vlefshem për automjetin e pare tek ose për kompleksin e automjeteve të treguara në kerkesen për autorizim dhe zevendesimi i tij lejohet me kusht që i interesuari, kur do të përdore ndonjërin nga mjetet rezervë, përpara udhetimit ose çdo udhetimi, të njoftoje, me telegram ose fax, entin që leshon autorizimin, duke dhene karakteristikat kryesore të mjetit tek ose të kompleksit të mjeteve, që do të përdorë për transportin. Një kopje e njoftimit të mesiperm duhet të shoqeroje autorizimin, duke u bërë pjesë përbërëse e tij deri me skadimin e afatit.

4. Në kërkesat për autorizime të llojit periodik, duhet të tregohet vetem një tërheqes, ndersa për rimorkiot dhe gjysmërimorkiot mund të tregohen maksimumi 5 mjete rezerve, mjaft që të jete dokumentuar aftesia e tyre për të respektuar, në çdo kombinacion, të gjitha limitet e mases së përcaktuar nga neni 62 i Kodit Rrugor dhe limitet përmasore të fiksuara në autorizim.

5. Automjeti ose transporti jonormal prej lartesise, që duhet të kaperceje kalime në nivel me linja hekurudhore të elektrifikuara, duhet të marre edhe autorizimin e DPH-së ose të enteve të tjera koncesionare, respektivisht për linjat shteterore dhe ato në koncesion. Ky autorizim përmban garancine për vazhdueshmerine dhe sigurine e sherbimit hekurudhor, si edhe të kapercimit.

6. Pa përjashtuar detyrimin për kontroll nga enti që leshon autorizimin, për mjetet dhe transportet jonormale prej lartesise, kerkuesit e autorizimit duhet të verifikojne dhe të deklarojne se kane kryer verifikimin dhe se në të gjithe itinerarin e parashikuar nuk ka linja elektrike, që kushtezojne një hapesire të lire me të vogel se 0.4 m, dhe vepra arti, që kushtëzojne një hapesire të lire me të vogel se 0.2 m mbi gabaritin në lartesi.

7. Në kerkesen për autorizim, përvec të dhenave për identifikimin e kerkuesit dhe të aftesise se ndermarrjes se tij, duhet të tregohet gjithashtu, si normë :

A) Për autorizim të tipit periodik:

a) një përshkrim i ngarkeses që përfshin natyren e materialit me të cilin është realizuar dhe tipologjia e elementeve që e përbejne, si edhe ambalazhi i mundshem;
b) skema grafike gjatesore, tërthore dhe planimetrike, që paraqet mjetin ose kompleksin e mjeteve, duke përfshire mjetet e mundshme të rezerves, me

ngarkesë të parashikuar në pozicionin me të keq; limitet përmasore maksimale për të cilat kerkohet autorizimi, që duhet të jene gjithsesi brenda limiteve të lejuar nga pronari apo koncesionari i rrugës; masa e përgjithshme dhe shperndarja e ngarkeses në akse me ngarkese të plote për konfigurimin me të keq të parashikuar, si edhe limitet e mases se përgjithshme dhe të pranueshme për aks, sipas kuptimit të nenit 62 të Kodit Rrugor;
c) rrugët dhe segmentet rrugore nga do të kaloje tranziti;
ç) periudha kohore për të cilen kerkohet autorizimi.

B) Për autorizime të tipit shumefish ose njëfish:

a) një përshkrim të hollesishem të ngarkeses dhe të ambalazhit të saj;

b) skemen grafike gjatesore, tërthore dhe planimetrike, që paraqet mjetin ose kompleksin e mjeteve, duke përfshire mjetet e mundshme të rezerves, me ngarkesen e tij, limiti maksimal i përmasave, të mases së përgjithshme dhe shperndarja e ngarkesave në akse, si bosh, ashtu edhe me ngarkese, e cila i korrespondon limitit maksimal të mases. Kur kemi tejkalime të normave të nenit 62 të Kodit Rrugor, duhet të tregohen presionet e fryrjes se gomave dhe qendra e rendeses se ngarkeses komplesive, i vertetuar nga dokumenti përkatës i provës. Në rastet e transporteve jonormale, edhe sipas nenit 61 të Kodit Rrugor, i bashkëlidhet kerkeses edhe një deklarate për brendashkrimin në kthesa në të gjithe itinerarin të mjetit ose kompleksit të mjeteve, firmosur nga një teknik ose edhe nga titullari ose juristi përgjegjes i kompanise. në rastet e transporteve jonormale edhe sipas nenit 62 të Kodit Rrugor, një deklarate e ngjashme duhet të paraqitet për efekt të stabilitetit të veprave të artit.;
c) rrugët dhe segmentet rrugore nga do të kaloje tranziti;
ç) date e udhetimit apo e udhetimeve me të cilat realizohet transporti dhe periudhat kohore në të cilat do të realizohen udhetimi ose udhetimet.

8. Kërkesa për autorizim, duhet të shoqerohet me një fotokopje të noterizuar të lejes se qarkullimit dhe librezes se automjetit, nga e cila rezultojne përmasat dhe masat maksimale, të njohura si të lejueshme, dhe, në rastin e komplekseve të mjeteve, aftesite e tërheqesit me rimorkio ose gjysmërimorkio. Kur nga dokumentet e siperpermendura nuk rezultojne ngarkesat maksimale për aks, keto duhet të çertifikohen nga uzina prodhuese ose nga organi përkatës. Duhet, gjithashtu, të paraqitet, kur parashikohet, edhe fatura e pageses se takses për shpenzimet shtese të mirembajtjes se rrugës, sipas nenit 17, dhe shpenzimet, sipas nenit 18 të kësaj rregulloreje, me përjashtim të zerave të shpenzimeve, që mund të kontabilizohen dhe adebitohen vetem në bilancin përfundimtar. Kjo fature pagese duhet t'i jepet entit që leshon autorizimin përpara tërheqjes se tij, me përjashtim të rasteve kur vete enti vendos ndryshe, mjaftonëqë ky vendim të jete i njëjtë për të gjithe rrjetin rrugor të entit që leshon autorizimin. Kerkeses për autorizim duhet t'i bashkëlidhet gjithashtu kopja e autorizimit, sipas pikes 5, kur parashikohet, deklarata e verifikimit të linjave elektrike, sipas pikes 6, kur parashikohet; deklarata e respektimit të kushteve teknike, sipas nenit 16 dhe e limiteve të përcaktuara të mases, sipas nenit 62 të Kodit Rrugor.

9. Kërkesa për autorizim e paraqitur nga ndermarrjet koncesionare të sherbimit të transportit në rruge të vagonave hekurudhore, do të shoqerohet nga kopja e lejes se qarkullimit të tërheqesave dhe të rimorkiove të autorizuara nga zyra përkatëse e Drejtorise se Përgjithshme të Sherbimeve të Transportit Rrugor.

10. Për rastet e parashikuara nga nenet 97 e 98 të Kodit Rrugor, kërkesat për autorizim, të paraqituara nga ana e firmave konstruktuese të mjeteve që i kalojne limitet, sipas neneve 61, 62, 103 dhe 113 të Kodit Rrugor, në vend të dokumentacionit përkatës të mjeteve, mund të shoqerohen me një deklaratë, të nënshkruar nga përfaqësuesi ligjor i firmes konstruktuese, të noterizuar, që përmban karakteristikat teknike të treguara më lart dhe një projekt të plote të mjetit. Ky dokumentacion duhet të plotësohet edhe me kopjen e çertifikates se targes se proves ose të fletes se udhetimit që shoqeron targat provizore sipas nenit 244 të kesaj rregulloreje.

11. Kërkesat për autorizim duhet të nënshkruhen nga përfaqesuesi ligjor i shoqerise ose i ndermarrjes se transportit ose nga pronari i mjetit, që, në rastet e transporteve për të tretet, duhet të deklarojë se plotëson të gjitha kërkesat dhe se ka të gjitha autorizimet e duhura. Për shoqerite konstruktuese, sipas pikes 10 me siper, kjo deklarate nuk është e nevojshme.

12. Transportuesit e huaj, që kerkojne të qarkullojne në territorin kombetar me mjete ose komplekse mjetesh jonormale, të regjistruara jashte shtetit, ose që kryejne transporte jonormale, duhet të nxjerrin një dokument teknik, të leshuar nga organet përkatëse, me kerkese të të interesuarit, sipas modelit të fiksuar nga Ministria e Transportit.

Neni 14.

Kerkesat për rinovimin e autorizimit (Neni 10 i Kodit Rrugor)

1. Autorizimet jane të rinovueshem, kundrejt kerkeses, jo me shume se tri here, deri në një periudhe vlefshmerie jo me shume se dy vjet në total, kur të gjitha të dhenat, që i referohen mjetit, ngarkeses së tij dhe itinerarit rrugor, kane mbetur të pandryshueshme.

2. Kërkesa për rinovimin e autorizimit duhet të shoqerohet me:

a) një kopje të autorizimit të meparshem ;
b) një deklarate të mbajtesit të autorizimit, ku të deklarohet se mbeten të pandryshuara të gjitha kërkesat për të cilat është leshuar ky autorizim;
c) një fature të pageses se takses për shpenzimet shtese të mirembajtjes dhe për shpenzimet, sipas nëneve 17 dhe 18 të kesaj rregulloreje;
ç) një fotokopje të lejes se qarkullimit dhe të librezës se mjetit.

3. Me rinovimin e autorizimit enti pronar ose koncesionar i rrugës ka të drejten të shtoje ose përshtasë kushtet teknike të përmbajtura në autorizimin origjinal.

Neni 15.

Kushtet për marrjen e autorizimit (Neni 10 i Kodit Rrugor)

1. Në kushtet për marrjen e autorizimit jane përcaktuar kërkesat teknike, të gjykuara të përshtatshme për të ruajtur pasurine rrugore dhe sigurine e qarkullimit dhe, në vecanti, itineraret që duhen ndjekur ose shmangur, kufizimet e shpejtesie që duhen respektuar, nevoja ose jo për shoqerim teknik për raste kur nuk parashikohet nga rregullorja e qarkullimit rrugor e shoqerimit nga policia rrugore, periudhat kohore të mundshme (oraret ose ditet), për të cilat autorizimi nuk është i vlefshem, mënyrat e ecjes në rruge, qëndrimi dhe strehimi i mjetit ose i kompleksit të mjeteve. Qëndron në fuqi detyrimi që sistemimi i ngarkeses të behet i tille që të shmange humbjen e ngarkeses, sipas kuptimit të nenit 162 të Kodit Rrugor. Autorizimi duhet të përmbaje, gjithashtu, edhe kushte teknike që, në raste debore, akulli, mjegulle apo pashmerie të dobet, mjeti të mund të largohet përkohesisht nga rruga dhe të çohet në zonen me të afert, të përshtatshme.

2. Në rruge, edhe përkohesisht me një korsi për kahje levizjeje, në rastet e transportit ose të mjetit jonormal me gjeresi më të madhe sesa korsia, si edhe në pjeset e rrugës në kthese, ku transporti me gabaritet e tij e kalon gjeresine e korsise, qarkullimi duhet të kushtezohet me njëkalim të alternuar për segmente të shkurtra, rruge e rregulluar me drejtim të trafikut nga policia rrugore.

3. Shoqerimi parashikohet kur verifikohet vetem njëri nga kushtet e meposhtme:

a) gjeresia e korsise është më e vogel se 3.5 m, për mjetet ose transportet që janë normale edhe në gjeresi dhe me e vogel se 3.0 m për mjetet ose transportet që nuk jane jonormale në gjeresi;
b) siperfaqja e zene nga mjeti ose nga transporti jonormal është me e madhe se gjeresia e korsise se levizjes, shkurtuar me 20 cm, në lidhje me ecurine planimetrike të itinerarit;
c) mjeti ose transporti jonormal ka gjeresi me të madhe se 3 m;
ç) mjeti ose transporti jonormal ka gjatesi me të madhe se 25 m;
d) shpejtesia e lejuar është me e vogel se 50 km/orë në rrugët e tipit A dhe B, 30 km/ore në rrugët e tjera;
dh) ngarkesa paraqet një dalje të pasme me të madhe se 3/10 e gjatesise se mjetit.

4. Duke lene në fuqi kushtet e mesiperme të pikes 3 parashikohet shoqerim teknik:
a) në rrugët ose segmentet rrugore të tipit A dhe B, me tri korsi, për mjete ose transporte jonormale, me gjeresi deri në 4.2 m dhe/ose me gjatesi deri në 35 m;
b) në rrugët ose segmentet rrugore të tipit A dhe B me dy korsi, për mjete ose transporte jonormale, me gjeresi deri në 3.8 m dhe/ose me gjatesi deri në 30 m;
c) në rrugët ose segmentet rrugore të tipit C dhe D me me shume se një korsi për drejtim levizjeje, për mjete ose transporte jonormale, me gjeresi deri në 3.6 m dhe/ose me gjatesi deri në 28 m;

ç) në rrugët ose segmentet rrugore me një korsi të vetme për drejtim levizjeje, për mjete ose transporte jonormale, me gjeresi deri në 3.3 m dhe/ose me gjatesi deri në 27 m.

5. Parashikohet shoqerimi nga policia rrugore kurpërmasat e mjetit ose të transportit jonormal i kalojne kufijte e vlerave të treguara në piken 4 dhe për rastet e pikes 2 të këtij neni.

6. Kur ndermarrja është e autorizuar të përdore shoqerimin teknik, në kushtet përkatëse tregohen: ndalimi për të ngarkuarit me shoqerimin teknik i përdorimit të sinjaleve apo nderhyrje të drejtpërdrejta në rregullimin e trafikut; detyrimin për të respektuar sinjalizimin rrugor dhe kushtet teknike për përdorimin e sistemeve të sinjalizimit pamor dhe ndriçues; menyra e drejtimit të mjeteve të shoqerimit. Shoqerimi teknik mund të zbatohet drejtpërdrejt prej ndonjeres prej ndermarrjeve të interesuara për transportin me automjetet, që ka në dispozicion ose mund t'u besohet ndermarrjeve të specializuara. Në të dyja rastet ndermarrjet duhet të jene të pajisura me autorizimet për kryerjen e sherbimit të shoqerimit teknik dhe personeli i shoqerimit duhet të jete i pajisur me dëshmitë e aftesisë përkatëse. Me udhezim teknik, të miratuar nga ministri i Transportit dhe në marreveshje me ministrin e Rendit Publik, përcaktohen kërkesat dhe mënyrat për lejimin e ndermarrjeve për kryerjen e shoqerimit teknik dhe për aftesimin e personave që do të kryejne shoqerimin teknik. Me të njëjten udhezim teknik përcaktohen sistemet shtese me të cilat duhet të pajisen automjetet që përdoren në shoqerimin teknik dhemënyrat e zbatimit të ketij sherbimi. Autorizimi për zbatimin e sherbimit të shoqerimit teknik nga ndermarrjet dhe certifikimi për aftesine profesionale të personave të ngarkuar me kete shoqerim, leshohen nga Ministria e interesuar për kete lloj transporti.

7. Për shoqerimin e siguruar nga policia rrugore, jane në ngarkim të të interesuarit të gjitha shpenzimet e përcaktuara nga rregullorja përkatëse e Ministrise se Rendit Publik .

8. Drejtuesi ose përgjegjesi i shoqerimit është i detyruar të verifikojë se tranzitimi nëpër vepra arti i transportit ose i mjetit jonormal në peshët, të kryhet në menyre të tille, që në asnjërën nga veprat e artit ose në kampata të veçanta të viaduktit të mos kete mjet ose transport tjeter jonormal.

9. Në çdo rast, kushtet teknike të autorizimit u nënshtrohen plotesisht, gjate kalimit, detyrimeve dhe kufizimeve vendore, të vendosura nëpermjet sinjalizimit rrugor ose urdhëresave vendore në fuqi.

10. Në autorizimet njëfishe ose shumefishe duhet të shenohen, para se të filloje udhetimi, ora dhe dita e kryerjes se çdo udhetimi dhe autorizimi, në fund të afatit të tij duhet të dorezohet tek enti që e ka leshuar .

11. Në rastet kur në kerkesen për autorizim është parashikuar përdorimi i mjeteve rezerve, në përputhje me dispozitat e nenit 13, pika 3, entit që leshon autorizimin duhet t'i komunikohen para fillimit të udhëtimit me telegram ose fax, numrat e targes dhe karakteristikat kryesor të dokumentit të qarkullimit të mjetit me të cilin fillon udhetimi.

12. Në qoftë se njoftimi i parashikuar në piken 10 nuk rezulton i regjistruar në dokumentin e autorizimit, dhe në qoftë se njoftimi sipas pikes 11 nuk i është bashkëlidhur vete dokumentit, transporti jonormal quhet i paautorizuar. Në raste të tilla, të verifikuara nga policia rrugore, subjekti i nënshtrohet të gjitha pasojave që rrjedhin nga një transport i paautorizuar. Në fund të udhetimit, gjate të cilit është verifikuar shkelja, autorizimi duhet t'i kthehet zyres që e ka leshuar ate.

13. Dokumentet e autorizimit, në origjinal, të cilat duhet të ruhen në gjendje të mire, duhet ta shoqerojne mjetin gjate qarkullimit të tij në një regjim transporti jonormal dhe nuk duhen, në asnje menyre, të vihet dore në to; në rast të tille bëhet anulimi i menjëhershëm i autorizimit.

14. Në dokumentet e autorizimit duhet të shënohen nga organet e policise rrugore, mosrespektimi i kushteve të autorizimit ose i shkeljeve të Kodit Rrugor, si pasojë e të cilave vjen pezullimi i lejes se drejtimit të mjetit të transportuesit që me verifikimin e shkeljes se pare. Organet e policise rrugore njoftojne për kete entin pronar të rrugës dhe shoqaten e autotransportuesve. Titullari i autorizimit duhet, që, në rastet e mesiperme, t'i kthejë menjehere autorizimin entit pronar të rrugës.

15. Transporti jonormal, i kryer me komplekse të përbera nga një ose me shume tërheqes, me dy ose me shume rimorkio mund të autorizohet vetem me kusht që aftesia për qarkullim e ketyre kompleksève të jetë e çertifikuar me dokumente të posaçme, të leshuara nga organi përkatës.

16. Transportet jonormale mbi peshe mund të autorizohen me kusht që të plotesojnë limitet e peshes maksimale, të përgjithshme ose për aks, të pranuara për çdo mjet, që rezulton nga dokumentacioni i leshuar nga organi përkatës ose nga leja e qarkullimit e libreza e mjetit, si edhe, për rastin e kompleksève, me njësi, vendosja e të cilave rezultonë nga dokumentet e sipërpërmendura.

17. Me urdherese të ministrit të Puneve Publike dhe Transportit mund të përcaktohen dispozita të veçanta, përjashto sa është parashikuar në nenin 136, pika 2, të Kodit Rrugor, për transportet jonormale ose për mjete jonormale ushtarake, me kerkese të entit përkatës ushtarak dhe në marrëveshje me entin pronar të rrugës, ose përsa u përket transporteve jonormale, ose me mjete jonormale që kryhen nga Sherbimi Kombetar i Mbrojtjes Civile në raste emergjence.

Neni 16.

Kohezgjatja e autorizimeve (Neni 10 i Kodit Rrugor)

1. Autorizimet e tipit të njëfishte ose shumefishte nuk mund të leshohen për një periudhe me të gjate se deri në tre muaj.

2. Autorizimet e tipit periodik nuk mund të leshohen për një periudhe me të gjate se gjashte muaj. Për karrelet hekurudhore, makinat bujqesore dhe makinat teknologjike autorizimi ka vlefshmeri njëvjeçare.

3. Autorizimet e leshuara nga entet pronare ose koncesionare të autostradave kane si norme një vlefshmeri njëvjeçare dhe gjithsesi jo me shume se një vit.

4. Eshtë e drejte e administrates që e leshon ate të tërheqe ose të pezulloje veprimin e çdo autorizimi, në çdo çast, kur rezulton i papershtatshem në drejtim të ruajtjes se mbistrukturave rrugore, të stabilitetit të veprave të artit, sigurise se qarkullimit dhe ruajtjes se mjedisit.

5. Është detyrim i titullarit që lëshon autorizimin të verifikojë, përpara udhetimit, kalueshmerine e rrugës ose të segmenteve rrugore, jane objekt i autorizimit.

Neni 17.

Taksa e zhdemtimit të rrugës (Neni 10 i Kodit Rrugor)

1. Masa e takses se zhdemtimit që i jepet entit pronar të rrugës për përdorim me të madh të saj nga kalimi mjeteve ose transporteve jonormale, llogaritet nga Ministria e Transportit në bashkepunim me Ministrine e Financave, memënyrat e Tabeles I.1, I.2, I.3, që jane pjese përbërëse të kesaj rregulloreje.

2. Për vertetimin e pageses sherben fatura përkatëse që shoqeron autorizimin. Në rastet kur enti që leshon autorizimin nuk është pronar ose koncesionar i rrugës nga kalon tranziti, kryhet transferimi, në kohen e duhur, i shumave të marra në favor të entit përkatës.

3. Në rastet e segmenteve autostradale të përseritshme dhe pa hyrje-dalje të kontrolluara, taksa e zhdemtimit llogaritet sipas udhezimit të pikes 1 të këtij neni.

4. Në rastet e mjeteve dhe të transporteve jonormale, që përshkojne rrjetin rrugor të disa rretheve, për të cilat është parashikuar një pagese konvencionale e takses se zhdemtimit, ajo u ndahet rretheve në pëpjestim me gjatesine e pjeseve përkatëse rrugore të itinerarit të kryer, sipas tregimit në autorizim.

5. Lejohet vleresimi konvencional i takses se zhdemtimit për mjetet e transportit të vagonave hekurudhore si edhe i makinave teknologjike dhe i automjeteve të përdorimit të veçantë kur, në çastin e kerkeses për autorizim me afat kohor, kerkuesi i autorizimit nuk është në gjendje të përcaktoje kilometrazhin që do të kryeje në tërësi, itineraret e veçanta dhe ngarkesen e mundshme për çdo transport të veçante.

6. Vleresimi konvencional i takses se zhdemtimit, referuar periudhës se një viti dhe mases komplesive të mjetit, e cila rezultonë nga leja përkatëse e qarkullimit, kryhet si me poshte:

a) makina bujqesore dhe makina teknologjike të afta për t'u ngarkuar:

- deri 20 tonë: 100000 lekë; (njëqind mijë)
- mbi 20 tonë deri 33 tonë: 150000 lekë; (njëqindepesëdhjetë mijë)
- mbi 33 tonë deri 56 tonë: 250000 lekë; (dyqindepesëdhjetë mijë)

b) makina bujqesore dhe makina teknologjike të pa afta për tu ngarkuar:

- deri 20 tonë: 30000 lekë; (tridhjetë mijë)
- mbi 20 tonë deri 33 tonë: 50000 lekë; (pesëdhjetë mijë)
- mbi 33 tonë deri 56 tonë: 100000 lekë; (njëqind mijë)
- mbi 56 tonë deri 70 tonë: 150000 lekë; (njëqindepesëdhjetë mijë)

c) mjete për përdorim të veçantë të pajisura me autogru e të tjera të ngjashme, kanë të njëjtat vlera me mjetet e kualifikuara si makina ndertimi. Për mase me të madhe se 56 tonë taksa rritet me 5000 lekë (pesë mijë) për çdo tonë me teper.

ç) 200 lekë për udhetim për komplekset, e që transportojne vagona hekurudhore me dy akse, brenda mases maksimale 40 tonë të vagonit, dhe 1250 lekë për udhetim për komplekset, që transportojne vagona hekurudhore me kater akse, brenda mases maksimale 80 tonë të vagonit. Për kete arsye, kerkuesit e autorizimit duhet që me paraqitjen e kerkeses, nëpermjet Drejtorise se Përgjithshme të Hekurudhave ose administrates koncesionare apo të drejtimit, të derdhë çdo tre muaj taksen përkatëse, të vertetuar nga ndermarja apo koncesionaret e siperpermendur. Si alternative, Drejtoria e Përgjithshme e Hekurudhave, administrata koncesionare apo e drejtimit merr masa për të derdhur shumen e caktuar në muajin e pare pasues të tremujorit për të dyja llojet e vagonave. Në një rast të tille kerkuesi i autorizimit është i zhveshur nga detyrimi për pagesen e kesaj takse në çastin e paraqitjes se kerkeses.

7. Vleresimet konvencionale sipas shkronjave *"a"*, *"b"*, *"c"* të pikes 6 të këtij neni, me kerkese të kerkuesit të autorizimit, mund të derdhen me keste jo me të vogla se 1/3 e sasise vjetore. Në kete rast autorizimi do të kete vlerë të përkohshme, në varësi të shumës së kestit të derdhur. Si alternative, kerkuesi i autorizimit mund të kerkoje zbatimin e dispozitave të pikave 1 dhe 2 të këtij neni. Vlera e takses se zhdemtimit, edhe pse e përcaktuar në menyre konvencionale, është e detyrueshme vetem për mjetet që i tejkalojne masat e përcaktuara në nenet 62 dhe 103 të Kodit Rrugor.

8. Vlerat e përcaktuara sipas pikes 7 derdhen në rastet kur kemi rruge shteterore dhe rruge të tjera, në masen 7/10 për administraten e rrethit dhe 3/10 për administraten e Drejtorise se Pergjithshme te Rrugëve, përgjegjëse në territorin operativ. Në keto raste, në kërkesat drejtuar dy enteve të interesuara duhet të tregohet itinerari që i intereson njërit dhe tjetrit ent, si edhe faturat e pagesave të kryera.

9. Pagesa e takses se zhdemtimit për mjetet sipas pikes 6, do të kryhet në masen X/12 të të gjithe detyrimit vjetor, respektivisht muajve të vlefshmerise së autorizimit.

10. Vlerat e taksave të llogaritura sipas pikes 6 përcaktohen me udhezimin e Ministrise se Puneve Publike dhe të Transportit dhe Ministrise se Financave, në përputhje me variacionet e indeksit ISTAT.

11. Dispozitat e ketij neni, me përjashtim të pikave 1, 2 dhe 3, nuk zbatohen për autorizimet e leshuara nga entet koncesionare të autostradave.

Neni 18.

Tarifat e pagesave për kerkuesin e autorizimit (Neni 10 i Kodit Rrugor)

1. Jane në ngarkim të kerkuesit të autorizimit shpenzimet e mundshme për mbikëqyrjen teknike të vendit, verifikimet për kalueshmerine e itinerarit dhe punimet e mundshme të përforcimeve të nevojshme dhe, kur kërkesa i drejtohet shoqerive koncesionare të autostradave, edhe shpenzimet për praktiken administrative të marrjes se autorizimit.

2. I jepet e drejta entit pronar ose koncesionar të kerkoje kryerjen e një police siguracioni të veçantë ose të një kontrate dorezanie, sipas zgjedhjes se kerkuesit të autorizimit, që garanton demet e mundshme që mund të shkaktohen në rruge ose pjeset që i përkasin rrugës, si edhe personave ose objekteve në varesi të tranzitit të transportit ose mjeteve jonormale. Në çastin e marrjes se autorizimit, kerkuesi i tij është i detyruar të paraqesë një kopje të policës se siguracionit ose të deklarates se shoqerise se siguracionit, ose kopje të polices se dorezanise për garantimin e demeve të mundshme.

Neni 19.

Azhurnimet (Neni 10 i Kodit Rrugor)

1. Administratat e rretheve marrin masa për të mbajtur të azhurnuara e rezultatet e Regjistrit Kombetar të rrugëve për zonen që ato mbulojne, duke pasqyruar të gjithe informacionin e nevojshem për leshimin e autorizimeve në kohen e duhur për tranzitimin e mjeteve dhe të transporteve jonormale në rrugët e rrethit. Gjithashtu i takon administrates se rrethit të beje azhurnimet e nevojshme për të dhenat e autorizimeve që leshon.

4 - SHERBIMET E POLICISE RRUGORE DHE KONTROLLEVE TE TJERA NE RRUGE

Neni 20.

Bashkërendimi i sherbimeve të policise rrugore - Dhenia e informacioneve (Neni 11 i Kodit Rrugor)

1.Përgjegjësitë e bashkërendimit të shërbimeve të policise rrugore, sipas nenit 11, pika 3, të Kodit Rrugor jane të Ministrise se Rendit Publik, nëpermjet urdheresave që leshon.

2. Kryerja e sherbimit të shoqerimit për mjetet dhe transportet jonormale i është ngarkuar policise rrugore. Kryerja e sherbimit të shoqerimit për mjetet dhe transportet jonormale ushtarake i është ngarkuar armes se policise ushtarake. Për kryerjen e një sherbimi të tille zbatohet neni 15, pikat 5 dhe 7.

3. Për marrjen e informacionit sipas nenit 11, pika 4, të Kodit Rrugor, të interesuarit duhen t'i drejtohen drejtpërsëdrejt ose me poste rekomande seksionit të sherbimit të policise rrugore, të funksionarit ose agjentit që ka proceduar me zbulimin e aksidentit.

4. Shebimi i policise rrugore është i detyruar të japë, pas pageses paraprake për shpenzimet e mundshme, informacionin e kerkuar sipas dispozitave ligjore në fuqi.

5. Në rastet kur aksidenti ka shkaktuar vdekjen e personave, informacioni jepet pasi është marrë miratimi paraprak i autoritetit gjyqesor përkatës.

6. Në qofte se nga aksidenti janë plagosur persona, informacionet jepen në varesi të procedures penale, me autorizimin paraprak të autoritetit gjyqesor, ose nëpermjet një vertetimi të bere nga i interesuari dhe të leshuar nga autoriteti i mesiperm me skadimin e afatit të nëvojshem të parashikuar për të bërë ankesë.

Neni 21.

Organet e paracaktuara (Neni 12 i Kodit Rrugor)

1. Për kryerjen e sherbimit të policise rrugore, sipas nenit 12, pika 1, të Kodit Rrugor, masat merren nga Drejtoria e Policise Rrugore, pranë Ministrisë së Rendit Publik .

2. Eshtë Drejtoria e Policise rrugore, pranë Ministrise se Rendit Publik, organ i drejtpërdrejtë i ngarkuar për kryerjen e shërbimeve të përcaktuara në pikën 1 të këtij neni, e cla ka në varesi seksionet e policise rrugore në baze.

3. Sherbimet e policise rrugore kryhen nga pjesëmarresit në administratat për të cilat flitet në nenin 12, pikat 1 dhe 2, të Kodit Rrugor, në përputhje me urdheresat e tyre të brendshme.

4. Organet e kontrollit të strukturave të Ministrise se Transportit, sic përcaktohet në nenin 12, pika 3, shkronja "a" e Kodit Rrugor, kane për objekt kontrollin e mjeteve në vende te vecanta, te percaktuara me udhezim te perbashket te Ministrit te Rendit Publik dhe Ministrit te Transportit, per:

- licensen (lejen e transportit) dhe certifikaten e operimit te mjetit.
- dokumentacionin në fushen e transportit:
  - ⇒ lejen e drejtimit të mjetit;
  - ⇒ lejen e qarkullimit;
  - ⇒ librezen e automjetit (çertifikata e kontrollit teknik);
  - ⇒ fleten e udhetimit të autobusit dhe kamionit;
  - ⇒ tahografin, taksimetrin, kur ato jane te detyrueshme;
  - ⇒ ngarkesen për aks;
  - ⇒ bileten e udhetareve;
  - ⇒ faturen e mallit (origjinen dhe vendmbërritjen),
  - ⇒ certifikaten e mjetit per transport mallrash te rrezikshme, kur behen transporte te tilla,etj.

Neni 22.

Provimi i kualifikimit (Neni 12 i Kodit Rrugor)

1. Administratat, për personelin e parashikuar sipas nenit 12, pika 3, të Kodit Rrugor, përcaktojne organizimin dhe procedurat për kryerjen e kurseve të përgatitjes dhe kualifikimit, për dhenien e provimeve të parashikuara, për të provuar aftesine në kryerjen e sherbimit.

2. Ministri i Rendit Publik përcakton kërkesat për kryerjen e sherbimit sipas nenit 11, pika 1 të Kodit Rrugor, mënyrat dhe kohet për kryerjen e ketyre sherbimeve dhe kontingjentin e personelit që do të kualifikohet. Kerkohet për çdo rast kryerja e sherbimit efektiv dhe qenia në organiken e administrates se interesuar për të pakten 3 vjet, si dhe të ketë kryer kualifikimin përkatës për shërbimin e policisë rrugore.

3. Provimi duhet të finalizohet me verifikimin e njohurive për njohjen e normave për ruajtjen dhe kontrollin e përdorimit të rrugës.

4. Personelit që do të kualifikohet sipas pikes 1 dhe 2 të këtij neni, i leshohet një deshmi e veçantë njohjeje për kryerjen e sherbimit, sipas modelit që i bashkelidhet kesaj rregulloreje (Fig I.1); Ky dokument ka vlefshmeri 5- vjeçare, me konfirmim çdo vit nëpermjet një pulle që pasqyron vitin kalendarik të vlefshmerise.

5. Titullarit të deshmise se njohjes sipas pikes 4 të këtij neni, i lejohet qarkullimi i lire dhe pa pagese në transportet publike urbane dhe transportet automobilistike në linje në territorin përkatës të administrates se ciles i përket.

Neni 23.

Shenjat dalluese dhe normat e përdorimit (Neni 12 i Kodit Rrugor)

1. Shenja dalluese, që duhet të përdorin subjektet që kryejne sherbimin e policise rrugore dhe të kontrolleve të tjera në rruge, kur nuk jane me uniforme, sipas nenit 12, pika 5 të Kodit Rrugor, duhet të jete në përputhje me modelin të përcaktuar në figuren I.2 dhe të ketë karakteristikat e meposhtme:

a) disk metalik ose material plastik, me diameter 15 cm, me material reflektues në të dyja anet, pjesa qëndrore e të cilit të jetë me ngjyre të kuqe, me diameter 10 cm ndërsa pjesa që mbetet formon një unaze, me ngjyre të bardhe, me gjeresi 2.5 cm;
b) stemën e Republikes në qendër të diskut;
c) tregimin e administratës, ku ben pjese agjenti, në pjese e siperme të unazes. Ai të jetë shkruar me shkronja të zeza, me lartesi 1.4 cm; specifikime të tjera, të mundshme të drejtorise qëndrore, të trupës, sherbimit etj; në pjesen e poshtme të unazes, me shkronja të zeza, me lartesi 1 cm, një rrjesht dhe 0.5 cm për rrjeshtin e siperm dhe 1 cm për rrjeshtin e poshtem, po të jene dy rrjeshta.
ç) dorezën prej metali ose materiali plastik, me ngjyre të bardhe e gjatësi 30 cm, mbi të cilen është stampuar një numër, që tregon se kujt i përket kjo tabele.

2. Shenjat dalluese duhet të përdoren vetem për të sinjalizuar “ndal” ndaj përdoruesve të rrugës në levizje dhe, në raste situatash emergjence, për sinjalizime me dore për të rregulluar trafikun. Përdorimi i shenjes dalluese jashte rasteve të lejuara është si shkelje disiplinore dhe e dënueshme prej administrates nga e cila varen subjektet, sipas pikes 1 të këtij neni.

Neni 24.

Kërkesa për ndalim (Neni 12 i Kodit Rrugor)

1. Organet e policise rrugore, sipas nenit 12 të Kodit Rrugor, kur nuk jane me uniforme, për të sinjalizuar “ndal” për ata që qarkullojne në zona që janë subjekt i disiplines se Kodit Rrugor, duhet të paraqesin, qartesisht të dukshme, shenjen dalluese sipas nenit 23 dhe në vazhdim, përpara se të fillojne çdo verifikim apo konstatim, duhet të paraqesin deshmine e njohjes së leshuar nga administrata përkatëse.

2. Organet me uniforme të policise rrugore, mund të sinjalizojne “ndal” përveç se me shenjen dalluese edhe me bilbil, me dore apo me sinjalndriçues. Kërkesa “Ndal” prej organeve pa uniforme të policise rrugore edhe brenda makinës se sherbimit apo makinës private, duhet të jepet duke parakaluar mjetin që duhet të ndalohet dhe duke i treguar nga dritarja shenjen dalluese, të treguar në nenin 23.

KAPITULLI II

NDERTIMI DHE KUJDESI PER RRUGET

KREU 1

1 - BREZAT E REZERVUAR

(Nenet 16-18 të Kodit Rrugor)

Neni 25.

Brezat e rezervuara jashtë qendrave të banuara (Neni 16 i Kodit Rrugor)

1. Largësia nga kufiri rrugor jashte qendrave të banuara e cila duhet respektuar kur hapen kanale, gropa apo kur kryhet çdo lloj germimi anash rrugëve, nuk mund të jete me e vogel se thellesia e kanaleve, gropave apo germimeve dhe, në çdo rast, nuk mund të jetë me pak se 3 metra.

2. Jashte qendrave të banuara, siç përcaktohet në nenin 4 të Kodit Rrugor, largësia e kufirit rrugor, që duhet respektuar në ndertimet e reja, në rindertimet në vazhdim apo në shembjet e plota, apo në punimet zgjeruese përballe rrugës, nuk mund të jene me pak se:

a) 60 m për rrugët e tipit A
b) 40 m për rrugët e tipit B
c) 30 m për rrugët e tipit C
d) 20 m për rrugët e tipit F

3. Jashte qendrave të banuara, siç është përcaktuar në drejtimet e nenit 4 të Kodit Rrugor, por brenda zonave të parashikuara për të bërë ndërtime apo që ndryshojnë nga plani urbanistik i përgjithshëm, në rastet kur plani në fjale është i miratuar për zbatim të drejtpërdrejtë, ose edhe kur për keto zona janë kryer plane urbanistike në zbatim, largësitë e kufirit rrugor, që duhen respektuar në ndertimet e reja, në rindertimet në vazhdim, shembjet e plota apo në zgjerimet përballe rrugëve, nuk mund të jene me pak se:

a) 30 m për rrugët e tipit A
b) 20 m për rrugët e tipit B
c) 10 m për rrugët e tipit C

4. Për rrugët e tipit F, të cilat nuk përmenden në pikën 3, nuk është vendosur largësia minimale nga kufiri rrugor për sigurimin e qarkullimit. Gjithashtu nuk jane vendosur largësitë minimale nga rrugët e zonave ku do të vendosen kantiere të reja ndertuese apo që janë në punë e sipër.

5. Largësitë nga kufiri rrugor, jashtë qendrave të banuara, që duhen respektuar në ndertimin apo rindertimin e mureve rrethues, të çfaredo lloji apo përberjeje, të vendosura anash rrugës, nuk mund të jene me pak se:

a) 5 m për rrugët e tipit A, B.
b) 3 m për rrugët e tipit C, F

6. Për rrugët e tipit F, në rastet e pikës 5, nuk janë vendosur largësia minimale e kufirit rrugor për sigurimin e qarkullimit. Nuk jane vendosur po ashtu largësitë minimale të rrugëve të zonave ku do të hapen kantiere të reja ndertimi apo që jane në zbatim e siper.

7. Largësia nga kufiri rrugor, jashte qendrave të banuara, që duhet respektuar për të mbjelle peme anash rrugës, nuk mund të jete me e vogël se sa lartesia me e madhe e arritshme për secilin tip të rritjes, deri në plotesimin e ciklit vegjetativ, pra jo me pak se gjashte metra.

8. Largësia nga kufiri rrugor, jashte qendrave të banuara, e cila duhet respektuar për të mbjelle anash rrugës gjerdhe të blerte, qofte edhe me natyre sezonale, të cilet mbahen në një lartesi jo me shume se një meter nga toka, nuk mund të jete me e vogël se një metër. Një largësi e tille zbatohet edhe për rrethimet jo me të larta se një meter, të përbera nga materiale rrethanore si gjerdhe prej druri, rrjeta metalike, tela me gjemba dhe materiale të tilla të ngjashem, të mbajtur nga piketa të pangulura në toke ose në kunja jo me shume se 30 cm mbi toke.

9. Largesia nga kufiri rrugor, jashtë qendrave të banuara, që duhet respektuar për të mbjelle anash rrugës gjerdhe të gjelbert apo plantacione të një lartesie mbi një meter nga toka, nuk mund të jene me pak se tri metra. Kjo largesi zbatohet edhe për rrethimet me lartesi mbi një meter nga toka, të përbera siç është parashikuar në piken 8 të këtij neni, dhe për ato të lartesise nën një meter nga toka, nëse vendosen mbi kunja 30 cm nga toka.

Neni 26.

Hapësirat që duhen respektuar në kthesat jashtë qendrave të banuara (Neni 17 i Kodit Rrugor)

1. Hapesira, që duhet respektuar në kthesat jashte qendrave të banuara që duhet përcaktuar sipas gjeresise se ktheses, varet nga normat e meposhtme:

a) në ato pjese të rrugës me kthese me rreze mbi 250 metra, përdoren hapesira të detyrueshme, sipas kritereve të treguara në nenin 25;
b) në pjeset e rrugës me kthese me rreze me pak ose të barabarte me 250 metra hapësira e detyrueshme është e pakufizuar në drejtim të pronave të anashvendosura, nga korda bashkelidhese e pikave të tangjences, ose edhe nga linja e hequr nga largesia e kufirit rrugor, të treguar në nenin 25, në baze të tipit të rrugës, ku një linjë e tille do të duhet të rezultonte e jashtme kordës së parathënë.

Neni 27.

Hapësirat e detyrueshme për ndërtimet në qendrat e banuara (Neni 18 i Kodit Rrugor)

1. Largesite nga kufiri rrugor në brendesi të qendrave të banuara që duhen respektuar në ndertimet e reja, në shembjet të plota, në rindertimet apo në zgjerimet përballë rrugës, nuk mund të jenë më pak se:

a) 30 metra për rrugët e tipit A;
b) 20 metra për rrugët e tipit D.

2. Për rrugët e tipit E dhe F, për sigurimin e qarkullimit rrugor, nuk është përcaktuar largesia minimale nga kufiri rrugor.

3. Në mungesë të veprimtarise urbanistike në fuqi, largesite nga kufiri rrugor, që duhen respektuar në qendrat e banuara, nuk mund të jene me të vogla se:

a) 30 m për rrugët e tipit A;
b) 20 m për rrugët e tipit D dhe E;
c) 10 m për rrugët e tipit F.

4. Largesite nga kufiri rrugor, në brendesi të qendrave të banuara, që duhen respektuar në ndertimin apo rindertimin e mureve rrethuese, të çdo lloj natyre apo përberjeje, anash rrugëve, nuk mund të jene me të vogla se:

a) 3 m për rrugët e tipit A;
b) 2 m për rrugët e tipit B.

5. Për rrugët e tjera, që nuk jane përmendur në piken 4, nuk është përcaktuar largesia minimale nga kufiri rrugor, për efekt të sigurisë së qarkullimit.

2 -NDERTIMET E OBJEKTEVE, KANTIEREVE DHE HAPJA E HYRJEVE TE RRUGEVE
(Nenet 20-22, i Kodit Rrugor)

Neni 28.

Vendosja e barakave ose e objekteve të tjera (Neni 20 i Kodit Rrugor)

1. Për vendosjen e barakave, kioskave, godinave ose instalimeve të tjera qoftë edhe të karakterit provizor, jashte qendra ve të banuara, zbatohen dispozitat e nenit 25, pika 4 dhe 5 ose ato të nenit 16, pika 2 e Kodit Rrugor dhe neni 20, pika 2, po e Kodit Rrugor.

Neni 29.

Sinjalizimi i përkohshem (Neni 21 i Kodit Rrugor)

1. Punimet, grumbullimet në rruge dhe në kantieret përkatës duhet të jene të pajisura me sisteme të sinjalizimit të përkohshem, nëpermjet përdorimit të sinjaleve të veçanta të parashikuara nga kjo rregullore dhe të autorizuara nga enti zbatues, sipas nenit 5, pika 3 i Kodit Rrugor.

2. Sinjalet dhe treguesit e rrezikut, që përdoren për sinjalizimin e përkohshem, kanë ngjyre të verdhë të theksuar.

3. Për sinjalet e përkohshme mund të përdoren mjete mbështetëseose mbajtese, me baze të levizshme, të transportueshme dhe të riperdorshme, që duhet të sigurojne qëndrueshmerine e sinjalit në cfaredolloj kushtesh të rrugësh apo të kushteve atmosferike. Për fiksimin e mundshëm të mbështetëseve është i ndaluar përdorimi i materialeve të forta, që mund të përbejnë rrezik ose kërcenim për qarkullimin.

4. Sinjalet duhet të zgjidhen dhe vendosen në përputhje me situatat konkrete dhe me rrethanat specifike, sipas detajeve të paraqitura në skemat sinjalizuese, sipas tipeve të rrugëve. Skemat sinjalizuese jane fiksuar me disipline teknike, të miratuar me akte të Ministrise Puneve Publike dhe Transportit.

5. Në sistemet e sinjalizimit të përkohshem, çdo sinjal duhet të jete në përputhje me situaten në të cilen përdoret, dhe për të njëjtën situate, duhet të korrespondojne të njëjtat sinjale dhe të njëjtet kritere të paraqitjes. Nuk duhet të kryhen sinjalizime të përkohshem dhe sinjalizime të përhershem, në kundershtim me njëri-tjetrin. Në një rast të tille sinjalizimet e përhershme hiqen nëse bien në kundershtim me ato të përkohshmet. Me përfundimin e punëve, sinjalizimet e përkohshme, qofte vertikale apo horizontale, duhet të hiqen menjehere dhe, nëse është e nevojshme, të rivendosen sinjalet e përhershme.

6. Në afersi të tabeles se çdo kantieri, me veprimtari me shume se shtate dite pune, duhet të vendoset përballe një panel (figura II 382), ku të jepen të dhenat e meposhtme:

a) Enti pronar apo koncesionar i rrugës;
b) Të gjitha pikat e dispozites se pikave 1 dhe 7;
c) Emertimi i ndermarrjes që kryen punimet;
d) Afati i fillimit dhe mbarimit të punimeve;
e) Kutia postare dhe numri i telefonit të përgjegjesit të kantierit.

7. Për t'u bere balle situatave të emergjences apo kur behet fjale për kryerje punimesh me urgjence të vecante, masat e sigurimit për disiplinen e qarkullimit merren nga entet pronare të rrugëve. Përshtatja e masave për rastet kur punimet zgjasin me shume se 48 ore, duhet të miratohet nga enti pronar i rrugës; në rastet kur periudha korrespondon me dy dite festash, njëra pas tjetres, limiti është 72 ore. Në rastet e nderhyrjeve të paprogramuara dhe me vëllim të vogel, pra në të gjitha ato raste që bejne pjese në veprimtarinë e zakonshme të mirembajtjes, që kerkojne kufizim të trafikut jo të madh dhe për një kohe të shkurter, apo në rastet e aksidenteve rrugore, enti pronar mund të vere në zbatim skemat dhe sistemet sinjalizues, të parashikuar nga keto norma, pa përdorur paralajmerimin zyrtar. Në fund të punimeve dhe në fund të

emergjences, duhet të vendoset me shpejtesi disiplina e meparshme e qarkullimit, nën kujdesin e entit pronar apo koncesionar të rrugës.

8. Në rastet kur vendndodhjet e kantiereve shtrihen në trupin e rrugëve jashteqytetese, kryesore apo të rrugëve qytetëse me mbikalime dhe të lagjeve të brendshme, punimet duhet të kryhen me disa turne, duke përdorur, mundesisht, të gjithë harkun kohor të ditës. Përparësi duhet të kenë periudhat e ditës me më pak përdorim të rrugës nga automjetet. Punimet me kohezgjatje me të madhe dhe që nuk kane natyre urgjente, duhet të realizohen në ato periudha të vitit kur ka pak trafik.

9. Rivendosja e kushteve të përkohshmerise gjate çdo lloj demtimi të rrugëve të sipertreguara, duhet të vendoset menjehere pas ndodhjes se ngjarjes, që ka sjellë dëmin.

Neni 30.

Sistemi i sinjalizimit dhe i kufizimit të kantiereve (Neni 21 i Kodit Rrugor)

1. Masat e nevojshme të sigurimit dhe të pandërprershmërise së qarkullimit në ato pjesë të rrugës që ndodhen para një kantieri në një zone punimesh apo një zone depozitimesh materialesh, kanë të bëjnë me një sistem sinjalizimi, të përshtatshëm për shpejtesitë e lejuara për automjetet nga dimensionet e devijimit dhe të manovrave që duhen kryer në largesine e kantierit, nga tipi i rrugës dhe nga situata e trafikut.

2. Në afërsi të kantiereve të përhershme apo të lëvizshme, edhe nëse ata jane të natyres se mirembajtjes, duhet të vendosetet sinjali PUNIME (fig. II. 383), i montuar në një panel të plote, që tregon përmasat e kantierit, kur gjatesia e pjeses se rrugës në fjale është me e madhe se 100 metra. Megjithatë sinjali PUNIME nuk mund të zevendesoje mjetet e tjera sinjalizuese, të parashikuar në këtë nen dhe në nenet e mëposhtme dhe që lidhen me sigurimin e qarkullimit, në rastet kur ka kantiere rrugore.

3. Në përputhje me skemat sinjalizuese, për të cilat flitet në nenin 30, pika 4, duhen përdorur, atje ku është parashikuar, sinjalet e meposhtme:

a) ndalim parakalimi (figurat II. 48 dhe II. 52) dhe shpejtesia limit (fig. II. 50);
*b)*sinjale të detyrueshem:
1) drejtimi i detyrueshem (figurat II. 80/a, II. 80/b dhe II. 80/c)
2) paralajmerimi i drejtimit të detyruar (figurat II. 80/d, II. 80/e);
3) drejtimet e lejueshme (figurat II. 81/a, II. 81/b dhe II. 81/c);
4) kalimet e detyrueshme (figurat II.82/a dhe II.82/b);
5) kalimet e lejueshme (fig. II 83);

c) ngushtim rruge (figurat II 384, II. 385, II. 386) dhe dopio drejtim qarkullimi (fig. II. 387);
ç) mbyllje e një apo e disa korsive (figurat II. 411/a, II. 411/b, II. 411/c dhe II. 411/d), rruge e mbyllur (figurat II. 412/a, II. 413/a dhe II. 413/b) dhe rihyrje në rruge (figurat II. 412/b, II. 413/c);
d) sinjale fundore (figurat II. 70, II. 71, II.72, II.73).

4. Nëse paraqiten arsyet dhe kushtet, duhen përdorur edhe sinjalet e meposhtme:

a) sinjale të tjera të ndalimit, të vlerësuara të nevojshme dhe sinjale të tjera, të ngjashem për ndalimin fundor, në funksion të nevojave që lindin nga kushtet vendore të kantierit rrugor;
b) mjete pune në levizje (fig. II. 388);
c) rruge e deformuar (fig. II. 389);
ç) materiale të paqëndrueshme mbi rruge (fig. II. 390);
d) sinjale horizontale në ripunim (fig. II. 391);
dh) sinjale të tjera të vlerësuara të nevojshem, gjithnje me ngjyrë të verdhë të ndezur.

5. Mjetet, që përcaktojne kufijte e kantiereve rrugore apo të depozitave në rruge, sipas nevojave dhe kushteve vendore, jane si me poshte:

a) barrierat;
b) kufizuesit speciale;
c) konet dhe shmangësit fleksibel;
ç) sinjalet horizontale të përkohshem dhe shenjat e plota prapareflektuese;
d) mjetet e tjera të sinjalizimit shtese apo të përdorura në vend të atyre të parashikuara, për sa kohe që jane të miratuara, paraprakisht, nga Ministria e Transportit.

6. Për të fituar autorizimin e duhur, të parashikuar nga pika 5, shkronja *"d"*, enti pronar apo koncesionar duhet të paraqese një kerkese urgjente në Drejtorine e Qarkullimit dhe të Sigurise Rrugore në Ministrinë e Punëve Publike dhe Transportit, duke vene në dukje nevojen apo domosdoshmerine e sinjalizimeve shtese apo zevendesuese dhe menyren e funksionimit e të vendosjes se ketyre sinjaleve. Gjithashtu, duhet të tregohet edhe periudha kohore e funksionimit të ketyre sinjaleve. Drejtoria e Qarkullimit dhe Sigurise Rrugore, kur e sheh të nevojshme, autorizon vendosjen e sinjalizimeve në kohen e duhur dhe, në të njëjtin autorizim, mund të beje modifikime të karakterit teknik, të përkohshme.

Neni 31.

Barrierat (Neni 21 i Kodit Rrugor)

1. Barrierat sinjalizojne kufijte e kantiereve rrugore. Ato vendosen paralel me planin rrugor dhe mbahen nga kambalece apo mbështëtesa të tjerë, të përshtatshëm. Ato janë të detyrueshme në anet ballore kufizuese të kantierit apo në tabelat që tregojne afrimin te kantieri. Ato mund të zevendesohen me elemente mbështetëseme frytshmëri të njëjtë, që të jene miratuar nga Drejtoria e Përgjithshme e Rrugëve, prane Ministrisë së Puneve Publike dhe Transportit dhe në përputhje me udhëzimet e leshuara prej saj.

2. Krahët gjatësore të barrierave mund të zevendesohen nga rrethime të ngjyrosura në të kuqe apo ngjyrë portokalli dhe të fiksura fort. Duhet të jene prej fletesh metalike,

rrjetash apo mjetesh të tjera kufizuese, të miratuara nga Ministria e Transportit dhe në përputhje me udhëzimet e leshuara prej saj.

3. Barrierat jane dy tipesh: “normale” dhe “drejtimtreguese”.

4. Barriera “normale” (fig. II. 392) është e ngjyrosur me vija të thyera, të kombinuara kuqebardhe. Gjeresia e vijave të kuqe duhet të jete 1.2 here me e gjerë se gjeresia e vijave të bardha. Ajo duhet të kete një lartesi jo me pak se 20 cm dhe duhet të jete e vendosur paralelisht me planin rrugor, me bordin e poshtem, në lartesi jo me pak se 80 cm nga toka, në një pozicion të tille që të jete e dukshme edhe në pranine e mjeteve të tjera sinjalizuese të sistemit të parasinjalizimit.

5. Barriera “drejtimtreguese” (fig. II. 393/a) është e ngjyrosur, nga ana e përdorshme, me shirita të alternuar kuqebardhe, të pajisura me maja shigjete. Majat e shigjetave duhet të jene të drejtuara në drejtim të devijimit. Barriera duhet të kete përmasa normal, jo me pak se 60 x 240 cm dhe madhesi jo me shume se 90 x 360 cm. Mund të jete e përbërë nga katër pjesë, me përmasa normale 60 x 60 cm dhe maksimale 90 x 90 cm (fig. II. 395), të vendosura horizontalisht me bordin e poshtem, në një lartesi jo me pak se 80 cm, të paraprira dhe të ndjekura nga një sinjal të kalim të detyrueshem (fig. II. 393/b). Gjeresia e zonave të kuqe duhet të jete me 1.2 here më e gjre se gjeresia e zonave të bardha. Për ato që përdoren në zonat e banuara, përmasat mund të përgjysmohen.

Neni 32.

Shmangësit speciale (Neni 21 i Kodit Rrugor)

1. Shmangësit speciale jane të tipave të meposhtem:

a) PIKETA KUFIZUESE si në (fig. II. 394). Ato duhet të përdoren në seri, për të nxjerre në dukje kufijte gjatesore, si dhe afrimin e zonave të punes. Ato duhet të jene të vendosura gjithmone në kend të drejte ndaj aksit të rrugës, nga ana e se ciles jane drejtuar. Intervali ndërmjet piketave nuk duhet të jete me i madh se 15 m. Piketa është e ngjyrosur, nga ana ballore, me shirita të alternuar në kuqebardhe. Shiritat e kuq duhet të kene një gjeresi 1.2 here me të madhe se gjeresia e shiritave të bardhe. Përmasat minimale janë 20 x 80 cm dhe mbështetja duhet të siguroje një lartesi të bordit të poshtem të pakten 30 cm nga toka;

b) SHMANGËS ELEMENT I KTHESAVE TË PËRKOHSHME (fig. II. 395). Ata duhet të përdoren me shume elemente për të vënë në dukje anen e jashtme të devijimeve me kthesa të përkohshme, me rreze nën ose të barabarte me 200 metra dhe duhet të vendosen gjithmone në kend të drejte në aksin e rrugës. Intervali ndërmjet shmangësve të përkohshem duhet të jete në keto përmasa:

Rezia e ktheses (ne metra)	**Hapësira gjatesore (ne metra)**
deri në 30	5
30-50	10

50-100	5
100-200	20

Shmangësi paraqet në faqen ballore një vijatim me shigjete të bardhe, në sfond të kuq. Përmasa “normal” është 60 x 60 cm dhe ajo “maksimale” 90 x 90 cm.

Neni 33.

Konet dhe shmangësit fleksibel (Neni 21, i Kodit Rrugor)

1. KONI (fig. II. 396) duhet të përdoret për të kufizuar dhe vënë në dukje zonat e punimeve apo të mirembajtjes, me kohezgjatje të shkurter, për shtrirjen e sinjalizimit horizontal, për të treguar zonat ku mund të ndodhin aksidente, dyndjen e përkohshme të automjeteve, për vende në bllok, ndarjen e përkohshme të drejtimeve kunderecje dhe kufizimet e pengesave të përkohshme. Koni duhet të jete i përberë me material fleksibel gome ose plastike. Duhet të kete ngjyre të kuqe, me unaza të bardha prapareflektuese. Përmasat , në të tria versionet dhe në të gjitha detajet, jane dhene në figurat përkatëse. Koni duhet të kete një baze të përshtatshme mbështëtese, me peshe nga brenda apo anash, për të garantuar qëndrueshmërinë në të gjitha kushtet atmosferike. Hapesira e vendosjes është 12 m në vije të drejte dhe 5 m në kthese. Në qendrat e banuara hapesira është më e ngushte, përveç largësive të ndryshme, të nevojshme për situata të veçanta të rrugës dhe trafikut.

2. SHMANGËSI FLEKSIBEL (fig. II. 397) duhet të përdoret për të kufizuar drejtimet e ecjes në korsi të ngjitura, të kunderta apo paralele, si dhe për të rrethuar zonat e punimeve apo të mirëmbajtjes me kohe të gjate veprimtarie. Shmangësi fleksibel, me forme shtresore cilindrike, duhet të jete i përbere nga material fleksibel, gome apo plastike. Ai duhet të kete ngjyre të kuqe, me unaza të bardha prapareflektuese.Përmasat tregohen në figuren përkatëse. Baza e tij duhet të jete e bashkëlidhur ose, përndryshe, duhet të fiksohet në toke. Shmangësit fleksibel, në rast se rrezohen nga automjetet, duhet të rivendosen në pozicionin e parë vertikal, të pastakuar nga toka. Intervali i vendosjes është 12 m në vije të drejte dhe 5 m në kthese, përveç largësive të ndryshme në qendra te banuara, ku zbatohen kritere sipas nevojave vendore të sinjalizimit.

3. Karakteristikat e materialit që përdoret për konet dhe shmangësit fleksibel përcaktohen sipas kritereve teknike, të miratuara nga Ministria e Transportit.

Neni 34.

Sinjalet horizontale të përkohshme dhe sistemet prapareflektues plotesuese (Neni 21 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet horizontale, me karakter të përkohshem duhet të zbatohen në rastet e kantiereve, punimeve apo shmangieeve me kohezgjatje, maksimale, shtate dite pune, përveç rasteve kur kushtet atmosferike apo të bazës rrugore pengojne vendosjen e rregullt. Në raste të tilla zbatohen sistemet e pikes 6. Sinjalet horizontale kane synim

të orientojne drejtuesit e mjeteve dhe të garantojne sigurimin e trafikut në afersi apo fare prane anomalive planimetrike, të shkaktuara nga punimet rrugore.

2. Sinjalet horizontale të përkohshme jane në ngjyre të verdhe, të paçngjyrosshme dhe nuk duhet të dalin me shume se 5 mm nga toka.

3. Sinjale të tille duhet të jene të zhvendosshem tëresisht dhe me shpejtesi, pas mbarimit të shkakut që përcaktoi nevojen e vendosjes së tyre, pa lene asnje gjurme në toke, pa i shkaktuar asaj deme dhe pa shkaktuar shqetesime apo ngaterresa në qarkullim.

4. Sinjalet horizontale, që përdoren nëper kantiere apo në punimet rrugore, jane shirita gjatesore, të vazhdueshem dhe të nderprere, për të treguar buzet, ndarjen e drejtimeve të levizjes dhe të korsive. Jane shirita tërthore në rastet kur tregojne piken e ndaljes në rrugët njëkalimshe të alternuar, të rregulluar nga semaforet, nga shigjetat e drejtimit apo shenjat e shkruara me një tabelë me përmasa të llogaritura për një sinjalizim horizontal, të përhershem.

5. Karakteristikat teknike dhe cilesore të materialeve përberese të sinjalizimit horizontal të përkohshem dhe të sistemeve prapareflektuese plotesuese, të përmendura në pika 6, si edhe metodat e matjes se ketyre karakteristikave, jane vendosur nga rregullat teknike, të miratuara në udhezimin e Ministrise Puneve Publike dhe Transportit.

6. Sistemet prapareflektuese plotesuese duhet të përdoren në rastet e kantiereve, punimeve apo të shmangieve me kohezgjatje nga dy deri në gjashte dite pune. Ato përdoren për të përforcuar sinjalet horizontale të përkohshme në situata veçanerisht të rrezikshme. Ato duhet të reflektojne një drite të verdhe dhe nuk duhet të kene lartesi me të madhe se 2.5 cm. Vendosen me baze të ngjitshme sigurimi për të shmangur shkeputjet nga toka, në rast çrregullimesh të trafikut. Duhet të jene lehtesisht të çmontueshme pa shkaktuar dëme ndaj veshjes se rrugës, siç parashikohet në nenin 30, pika 5. Intervali maksimal i vendosjes së sistemeve të tilla është 12 m në vije të drejte dhe 3 m në kthese. Mjete të tjera sinjalizimi të përkohshem që përdoren si shtese apo në vend të atyre të parashikuar, mund të vendosen me miratim të Ministrise se Transportit, në përputhje me udhëzimet e leshuara prej saj. Për sa i përket ketij problemi zbatohet dispozita e nenit 30, pika 6.

Neni 35.

Dukshmëria natën (Neni 21 i Kodit Rrugor)

1. Dukshmëria naten e sinjaleve vertikale, që përdoren në punimet rrugore, përcaktohet nga neni 79.

2. Për sa u përket barrierave dhe shmangësve speciale, dukshmëria naten duhet të jete e siguruar sipas rregullave të përcaktuara nga neni 77, pika 8.

3. Për sa u përket shmangësve fleksibel dhe koneve, dukshmëria naten duhet të jete e siguruar nga shkelqimi të pakten i pjeseve të bardha, të parashikuar në nenin 77, pika 10.

4. Sinjalet horizontale, të përkohshme dhe sistemet plotesuese të sinjaleve horizontale duhet të realizohen me materiale të tilla, që të jene të dukshem si diten edhe naten, edhe kur bie shi dhe në sfond rrugor të lagur.

5. Karakteristikat fotometrike dhe kolorimetrike të sinjaleve horizontale të përkohshme dhe të sistemeve plotesuese të ketyre sinjaleve jane përcaktuar sipas disiplines teknike, të theksuara në nenin 34, pika 5.

6. Për të ndihmuar dukshmerine e mjeteve ndriçuese të sinjalizimit gjate oreve të nates dhe në rastet e pamshmerise se dobet, barrierat e kreut të zonave të punimeve duhet të jene të pajisura me aparate të përshtatshme ndriçuese, me ngjyre të kuqe dhe me ndriçim të fiksuar.

7. Rreshqitjet e pjerrta, që parashikohen në zonen e punimeve, duhet të plotesohen me sisteme me ngjyre shkelqyese të verdhe, në sinkronizim apo në progresion (dritat levijëse).

8. Anet gjatesore të zones se punimeve mund të jene të plotesuara me sisteme të ngjashme me drita të verdha, të fiksuara.Janë të ndaluar feneret apo burime të tjera drite me flake.

9. Karakteristikat teknike dhe cilesore të sistemeve ndriçuese, që paraqiten në pikat 6, 7 dhe 8, si edhe metodat e matjes të ketyre karakteristikave, jane vendosur në baze të disiplines teknike, të miratuar nga Ministria e Transportit.

Neni 36.

Personat që punojne (Neni 21 i Kodit Rrugor)

1. Ata që punojne në afersi të rrethimit të një kantieri ose që gjithsesi jane të ekspozuar ndaj trafikut të automjeteve në zhvillimin e veprimtarisë së punes të tyre, duhet të jene të dallueshme si diten edhe naten, nëpermjet veshjeve të punes fluoreshente dhe me vija.

2. Të gjitha veshjet duhet të jene prodhuar prej cope fluoreshente, në ngjyre portokalli ose të verdhe apo të kuqe, me vija në ngjyre të bardhe në argjend.

3. Në rastet e nderhyrjeve afatshkurtra mund të përdoren rripa prej materiali fluoreshent ose edhe me shirita në ngjyre portokalli.

4. Llojet e veshjeve dhe karakteristikat e materialeve fluoreshente, të vijezuara ose të dyja bashke, jane përcaktuar me disiplinen përkatëse teknike, të miratuar me udhezim të Ministrise Puneve Publike dhe Transportit.

Neni 37.

Automjetet operative (Neni 21 i Kodit Rrugor)

1. Automjetet operative, makinerite dhe mjetet e punes, të përdorura për pune ose për mirembajtjen e rrugëve, të palevizshme ose të levizshme, duhet të mbajne, në anen e pasme një panel me vija të bardha dhe të kuqe, se bashku me një sinjalizim të KALIMIT TE DETYRUESHEM, me një shigjete të drejtuar nga ana ku mund të anashkalohet (fig. II. 398). Paneli dhe sinjali "KALIM I DETYRUESHEM" duhet të realizohen me celuloid prapapasqyrues të tipit të dyte, siç parashikohet në nenin 77, pika 10. Ky lloj sinjalizimi duhet të përdoret edhe nga automjetet, të cilet, në varesi të llojit të ngarkeses ose të mases se saj, duhet të ecin me shpejtesi të kufizuar. Në keto raste automjete të tilla duhet të pajisen me një ose me shume drita të verdha vezulluese.

2. Automjetet operative edhe nëse duhet të kryejne pune mirembajtjeje afatshkurtra, të tilla si nderrimi i llampave të ndriçimit publik ose meremetimi i mbuleses se rrugës, duhet të parasinjalizohen në një afat të përshtatshem kohor:

> *a)* në rrugët urbane me paralajmerimin "PUNIME" (fig. II. 383), me sinjalizimet "KALIM I DETYRUESHEM" i paraprire ky, nëse është e nevojshme, nga sinjalizimet "NDALIM PARAKALIMI" (fig. II. 48), "NGUSHTIM RRUGE" (fig. II. 384, II. 385 ose II. 386), "NJEKALIMSH I ALTERNUAR" (figurat II, 41 dhe II. 45) dhe "KUFI MAKSIMAL I SHPEJTESISE" (fig. II. 50) nëse kufiri është me i vogel se 50 km në ore;
> *b)* në rrugët jashteqytetese me sinjalizime sipas shkronjës *"a"*, me sinjalizime të "KUFIRI MAKSIMAL I SHPEJTESISE" në zbritje dhe me sinjalizime të "KALIMIT TE DETYRUESHEM", në numer të mjaftueshem për të shmangur dyndjen e mundshme në trafikun e rrugës malore.

Neni 38.

Kantieret e lëvizshme (Neni 21 i Kodit Rrugor)

1. Një kantier rrugor quhet "i levizshem" nëse karakterizohet nga një shpejtesi mesatare e zhvillimit të puneve, që mund të varioje nga disa qindra metra në dite deri në disa km në ore.

2. Sinjalizimi për një kantier të levizshem qëndron në :

> *a)* parasinjalizim të vendosur në buze të rrugës dhe të zhvendosur përpara, në përputhje me ecurine e punimeve, ose edhe në një automjet të dukshem, me një mbulese dhe mbrojtje paraprake dhe, gjithsesi, në një largesi, që i lejon drejtuesit një manovrim normal të uljes se shpejtesise, në përputhje me shpejtesine që vete ata mund të ruajne, si në përputhje me rregulloren, ashtu edhe sipas rastit, në pjesen përkatëse të rrugës. Sinjalizimi i paralajmerimit, i vendosur në ane të rrugës (ne të dy kalimet nëse është e nevojshme) përbehet, përgjithesisht, nga një tabele që përmban sinjalizimin "PUNIME", sinjalizimin

"KORSI E LEJUESHME", panelin integrativ, që tregon largesine e kantierit (figurat II. 399/a dhe II. 399/b) dhe drita të verdha, vezulluese. Sinjalizimi për paralajmerim, i vendosur në një automjet të mbrojtjes se paralajmeruar, mund të përmbaje edhe sinjalizimin "SINJALIZIM I LEVIZSHEM PARALAJMERIMI" (fig. II. 400).

b) "SINJALIZIMI I LOKALIZIMIT", i vendosur në toke dhe i zhvendosur në përputhje me ecurine e punimeve. Sinjalizimi përfshin konfiguracionin e "SINJALIZIM I LEVIZSHEM MBROJTJEJE" (fig. II. 401), i përbere nga një panel me rripa të bardhe dhe të kuq. Paneli përmban një sinjalizim kalimi të detyrueshem, me shigjete të drejtuar nga ana ku mund të parakalohet zona e kantierit dhe i shoqeruar me drita të verdha vezulluese, disa prej të cilave në forme shigjete, të drejtuara ashtu si sinjalizimi i kalimit të detyrueshem. Sinjalizimi "NE VEND" përfshin edhe kufizimin e zones se punimeve me kone dhe piketa, keto të fundit, mundesisht, të pajisur me drita të verdha, vezulluese. "SINJALIZIMI I LEVIZSHEM I MBROJTJES" mund të vendoset në një automjet pune ose në një karel të tërhequr nga vete automjeti, ose në një automjet tjeter shoqerues. Sinjalizimi "PUNIME" duhet të vendoset në rrugët e kryqezuara, nëse kantieri i levizshem u paraqitet papritur automjeteve që qarkullojne. Sinjalizimet e vendosura në automjete duhet të realizohen me celuloid prapapasqyrues të tipit 2, sipas nenit 77, pika 10. Në tunele nuk lejohen kantiere të levizshme, nëse tuneli mbahet i hapur për trafikun.

3. Në të gjitha fazat kur nuk punohet, qofte para ose pas fillimit të punes, dritat e "SINJALIZIMIT TE LEVIZSHEM TE MBROJTJES" duhen çaktivizuar dhe vete sinjalizimi duhet vendosur në pozicion të palosur.

Neni 39.

Sigurimi i këmbësoreve në kantieret rrugore (Neni 21 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalizimi i sigurimit të punimeve, të materialeve, të germimeve dhe të kantiereve rrugore duhet të përmbaje masa të veçanta mbrojtjeje, për paprekshmerinë e kembesoreve, që kalojne në afersi të kantiereve.

2. Kantieret e ndertimit, germimet, mjetet dhe makinat e punes si dhe rrezja e tyre e veprimit duhen kufizuar, sidomos në krahun ku kalojne kembesore, me pengesa, parapete ose lloje të tjera rrethimesh, sic parashikohet në nenin 31, pika 2.

3. Rrethimet e pikes 2 duhet të shenohen me drita të forta të palëvizshme dhe sistem të vijezuar, me siperfaqe minimale 50 cm^2, mundesisht në intervale gjate perimetrit rrethues.

4. Nëse nuk ekziston një rruge për kembesore, ose kjo është zene nga kantieri, duhet kufizuar dhe mbrojtur një korridor për kalimin e kembesoreve, gjate krahut ose kraheve me fytyre nga trafiku i automjeteve, në një largesi të pakten një meter. Ky korridor mund të jete një rruge e përkohshme për kembesore e ndertuar mbi rrugën për automjetet, ose në një rrip rruge e mbrojtur, në krahun e trafikut, me barriera ose

me një parapet rrethanor të sinjalizuar nga ana e rrugës se automjeteve, sic përcaktohet në pikën 3.

5. Pusetat dhe çdo lloj kapaku tjeter, të hapura edhe për një kohe të shkurter, që gjendet në rrugën e automjeteve, ose anash rrugës apo në rrugën e kembesoreve, duhet të jene krejtesisht të rrethuar (fig. II. 402).

Neni 40.

Kufizimet e shpejtesise në afersi të punimeve ose të kantiereve rrugore (Neni 21 i Kodit Rrugor)

1. Kufizimet e përkohshme të shpejtesise, në afersi të punimeve ose të kantiereve rrugore, i nënshtrohen, me përjashtim të rasteve urgjente, marreveshjes dhe udhezimeve të entit pronar të rrugës. "KUFIRI I SHPEJTESISE", me përjashtim të rasteve të jashtezakonshme, duhet të vendoset në vazhdim të sinjalizimit "PUNIME", ose i treguar me të në të njëjten mbështetese. Vlera e kufizimit, me përjashtim të rasteve të jashtezakonshme, nuk duhet të jete me e vogel se 10 km në ore. Kur është i nevojshem kufizimi i shpejtesise në rrugët ku lejohet shpejtesi e madhe, duhen vendosur kufij në zbritje.

2. Në fund të zones se punimeve ose të kantierit, nëse është vendosur sinjalizimi "RRUGE E LIRE", nuk duhet ai "MBARIM I KUFIZIMIT TE SHPEJTESISE", nëse ndalimet e tjera mbeten në fuqi. Nëse një kufizim i shpejtesise se ndryshueshme mbetet edhe pas përfundimit të zones se punimeve, mjafton të vendoset sinjalizimi me kufirin e ri, pa vendosur ate "MBARIM I KUFIZIMIT TE MEPARSHEM".

Neni 41.

Ngushtimet e rrugëve dhe njëkalimet e alternuara (Neni 21 i Kodit Rrugor)

1. Nëse prania e punimeve, e materialeve ose e kantiereve rrugore sjell një ngushtim të rrugës se automjeteve, nëvojitet vendosja e sinjalizimit të rrezikut të përkohshem "NGUSHTIM", në njërën prej tri versioneve të parashikuara (figurat II. 384, II. 385 dhe II. 386). Nëse një sinjalizim i tille vendoset prane zonave të punimeve ose të kantierit, pas parasinjalizimeve të tjera, të mundshme duhet dhene me një panel plotesues, gjatesia e ngushtimit.

2. Nëse gjeresia e ngushtimit është me e vogel se 5.60 metra duhet përcaktuar njëkalimi i alternuar në kohe, sipas pikes 3.

3. Sistemi i kalimit në një ngushtim me gjeresi me të vogel se 5.60 metra, mund të rregullohet në tri menyra:

a) KALIM I ALTERNUAR, ME ANE TE SHIKIMIT:
Duhet vendosur sinjalizimi negativ "TE JEPET PERPARESI NË NJEKALIM TE ALTERNUAR" (fig. II. 41), nga ana në të cilen trafiku ndeshet me

pengesen dhe duhet të devijoje. Ose sinjalizimi tjeter "E DREJTE PERPARESIE NË NJEKALIM TE ALTERNUAR" (fig. II. 45), që i jep përparesi atij kahu të qarkullimit, që është me pak i prekur nga punimet.

b) KALIM I ALTERNUAR NGA POLICET E TRAFIKUT:
Ky sistem kerkon dy police trafiku, të pajisur me tabelezat e duhura, të vendosur në secilin prej ekstremiteteve të ngushtimit, të cilet i paraqesin trafikut njëri anen jeshile të tabelezes dhe tjetri anen e kuqe të saj. Funksionimi i ketij lloj sistemi është i lidhur me një bashkërendimin të mire të veprimeve të policeve të trafikut, që mund të realizohet nëpermjet veprimeve ose me radiomarrese dhe transmetuese apo edhe nëpermjet një polici të trete, ndermjetes, edhe ai i pajisur me tabelez. Tabelezat jane rrethore (fig. II. 403), me diametër 30 cm dhe me një doreze me një gjatesi 20 cm, me veshje prej celuloidi të vijezuar, me ngjyre jeshile nga njëra ane dhe të kuqe nga ana tjeter. Policet e trafikut mund të përdorin edhe flamuj me ngjyre portokalli, fluoreshente, me përmasa jo me të vogla se 80 x 60 cm, kryesisht për t'i detyruar levijësit që të ulin shpejtesine dhe të tregojne një kujdes me të madh. Levizja e flamujve mund t'u besohet edhe sistemeve mekanike.

c) KALIM I ALTERNUAR NE PERMJET SEMAFOREVE
Kur nuk është i mundur përdorimi i dy sistemeve të mesiperm, për shkak të gjatesise se ngushtimit ose ngaqë të dyja anet e ngushtimit nuk e shohin dot njëra-tjetrën, kalimi i alternuar duhet të realizohet nëpermjet dy semaforeve, të komanduar me dore ose me funksionim automatik. Në kohen e përdorimit të cikleve me kohe të përcaktuar, faza e ngjyres se kuqe nuk duhet t'i kaloje 2 minutat, me përjashtim të rasteve të jashtezakonshme, të ngushtimeve me gjatesi të madhe. Jashte qendrave të banuara impianti semaforik duhet të paraprihet nga sinjalizimi i rrezikut të përkohshem "SEMAFOR" (fig. II. 404), me një drite të verdhe vezulluese, të vendosur në vendin e diskut të verdhe të simbolit. Lidhja "semafor-central-semafor" mund të realizohet me ane të kavos ose me radio. Semafori duhet të vendoset në anen e djathte, në lartesine e zones se ndalimit të përkohshem. Nëse trafiku mund të paraqitet në me shume se një korsi, semafori duhet të përsëritet në të majte, në vijen e ndarjes se drejtimeve të ecjes. Venia në pune e një impianti semaforik për kalim të alternuar duhet të autorizohet nga enti pronar ose koncesionar i rrugës, që ka aftesine e përcaktimit ose të ndryshimit të kohezgjatjes se fazave, në përputhje me gjendjen e trafikut.

Neni 42.

Shmangiet e intinerarit (Neni 21 i Kodit Rrugor)

1. Kemi shmangie të itinerarit në rastet kur i gjithe trafiku ose një pjese e tij kalohet në një vendkalim tjeter (itinerar i ndryshuar) nga itinerari normal. Shmangiet mund të jene të detyrueshme (vetë shmangie) ose fakultative (itinerar i keshillueshem). Çdo lloj shmangieje mund të përcaktohet ose autorizohet nga enti pronar ose koncesionar i rrugës se nderprere. Nëse itinerari i shmangur përfshin edhe ente të tjera pronare ose koncesionare nëvojitet një marreveshje paraprake e të gjithe enteve të interesuara.

2. Sinjalizimi i treguesve të nevojshem është si më poshte:

a) PARALAJMERIM SHMANGIE (fig. II. 405) që duhet vendosur 100 metra në kushte normale dhe 300 metra dhe 150 metra në autostrada dhe në rrugët jashteqytetese, kryesore (fig. 406).
b) SINJALIZIME TE DREJTIMIT, që vendosen sipas kryqëzimeve (figurat II. 407/a dhe II. 407/b);
c) në rastet e kufizimeve të formes dhe të sasise në itinerarin normal, në kryqëzimin që paraprin kantierin, duhet vendosur sinjalizimi "PARALAJMERIM SHMANGIE" ku vendosen simbolet në baze të shmangieve, për të shenuar itinerarin shmangës (fig. II 408).
ç) një devijim i detyrueshem vetem për një lloj ose për lloje të veçanta automjetesh duhet të kete sinjalizim "DREJTIM I DETYRUESHEM", së bashku me simbolin ose simbolet e kategorive të automjeteve të përjashtuara. (figurat II. 409/a dhe II. 409/b);
d) një devijim fakultativ, vetem për ose disa kategori të veçanta automjetesh, duhet bere me sinjalizimin "DREJTIM I KESHILLUAR", i plotesuar me një ose disa simbole të kategorive të automjeteve të përjashtuara (figurat II. 410/a dhe II. 410/b).

3. Në rrugët për automjete, të ndara në dy ose me shume korsi, për të treguar kahun e levizjes vendosen sinjalizimet e meposhtme, për gatishmerine dhe përdorimin e korsive:

a) sinjali "KORSI E MBYLLUR OSE TE MBYLLURA" (figurat II. 411/a, II. 411/b, II. 411/c dhe II. 411/d) duhet përdorur kur në një rruge, me dy ose me shume korsi, zvogelohet numri i atyre që jane në gatishmeri sipas kahut të levizjes. Mbyllja e dy ose me shume korsive duhet të kufizohet në hapesire, në menyre që të përdoret mbyllja e një korsie për çdo here. Paraqitja grafike e simbolit ndryshon sipas gjendjes rrugore dhe numrit të korsive të përfshira. Sinjalizimi mund të paraprihet nga një paralajmerim, i përbere nga i njëjti sinjalizim, i pajisur me një panel plotesues, që tregon largësinë nga pika ku është vendosur mbyllja;
b) sinjali "RRUGE AUTOMOBILISTIKE E MBYLLUR" (figurat II. 412/a, II. 413/a, II. 413/b) duhet të përdoret kur njëra prej rrugëve me kalime të ndara, mbyllet për trafikun;
c) sinjalizimi "RIHYRJE NE RRUGE" (figurat 412/b, II. 413/c) përdoret për të treguar rivendosjen e kushteve të vlefshme normale;
d) sinjalizimi "PERDORIM I KORSIVE" mund të përdoret për të treguar përdorimin e korsive, në gatishmeri për kategori të ndryshme të automjeteve (fig. II. 414).

4. Sinjalizimi i përshkrimit të nëvojshem është si me poshte:

a) Sinjalizimi "T'I JEPET PERPARESI" ose "TE NDALOHET DHE T'I JEPET PERPARESI" (sipas kushteve të shkalles se shikimit) në të gjitha kryqëzimet e itinerarit të devijuar, nëse rruga e nderprere është e pajisur me të drejte për përparesi;

b) sinjalizimet "DEVIJIM KALIMI", "DREJTIM I DETYRUAR", barriera sipas numrit të nëvojshem;
c) sinjalizim i lejimit të mundshem të rezidenteve përgjate rrugës se nderprere, por në një menyre të tille që të përjashtohen dyshimet ose hezitimet në trafikun me ndalimkalimi.

Neni 43.

Hyrjet në përgjithesi (Neni 22 i Kodit Rrugor)

1. Sipas nenit 22 të Kodit Rrugor, hyrje quhen:

a) hyrjet e një rruge private në një rruge të përdorimit publik;
b) hyrjet për automjete nga një zone private, anësore në rrugën e përdorimit publik.

2. Hyrjet e pikes 1 ndahen në hyrje të sheshta, hyrje të ngritura, hyrje të devijuara dhe hyrje të përziera. Për hyrjet e sheshta dhe ato të devijuara vlejne përcaktimet përkatëse të kryqëzimeve, sipas nenit 3 të Kodit Rrugor. Hyrjet e përziera paraqesin, në të njëjten kohe, karakteristikat e hyrjeve të sheshta dhe të devijuara.

Neni 44.

Hyrjet në rrugët jashtëqytetëse (Neni 22 i Kodit Rrugor)

1. Në autostrada nuk lejohen hyrjet private.

2. Në rrugët ndërqytetëse kryesore lejohen hyrje private të devijuara, të vendosura në një largesi jo me të vogel se 1000 metra nga njëra-tjetra, e matur kjo ndërmjet akseve të hyrjeve të njëpasnjeshme.

3. Në rrugët ndërqytetëse dytesore lejohen hyrje private, nëse ndertohen në një largesi jo me të vogel se 300 metra ndërmjet tyre, e matur kjo ndërmjet akseve të hyrjeve të njëpasnjeshme.

4. Rrugët ndërqytetëse, kryesore dhe dytesore, që ndertohen të reja, duhet të parashikohen me zona anësore toke, që të lejojne vendosjen e rrugëve të sherbimit për futjen e hyrjeve private në rruge.

5. Hyrjet duhet të lokalizohen aty ku relievi i vendit dhe përvijimi i rrugës lejon shkallen me të larte të shikimit të zones lidhese të rrugës ndërmjet dy a me shume autostradave dhe mundesisht në pjeset drejtvizore të rrugës .

6. Enti pronar i rrugës mund të mos pranojë autorizimin për hyrje të reja, degezimin ose nderrthurjen apo për shndërriminin e atyre ekzistuese ose për ndryshim të përdorimit të tyre, kur ai mendon se ato mund të sjellin shperdorim të sigurise dhe rrjedhshmerise se qarkullimit. Një gje e tille behet në rastet e hyrjeve ose të

degezimeve të atyre ekzistuese ose që duhet të vendosen në përputhje me pjeset e rrugës në kthese ose të pjerresise se madhe, nëse nuk është i mundshem respektimi i normave të përcaktuara për shkallen e shikimit për kryqëzimet, sipas nëneve 16 dhe 18, të Kodit Rrugor.

7. Vete enti mund të mos pranojë autorizimin e hyrjes në zona orografikisht të veshtira, që nuk garantojne kushte të mjaftueshme sigurie.

8. Hyrjet dhe degezimet duhen ndertuar me materiale, cilësore dhe gjithmone duhen mirembajtur që të shmangen prurjet e materialeve të çdo lloj natyre, si dhe grumbullimi i ujërave në vendin e rrugës. Gjithashtu duhet të shtrohen, gjate gjithe pjeses se rrugës, por jo me pak se 50 metra, duke filluar nga buza e rrugës nga ku fillon degezimi.

9. Hyrjet realizohen dhe mbahen nga enti pronar i rrugës vetem për zonen e bashkimit të rrugëve. Privatit i përket ndertimi dhe mirembajtja e hyrjes, që bie në pjesen e zones private; shpenzimet për mirembajtjen e hyrjeve private u ngarkohen titullareve të hyrjes edhe për pjesen që i përket drejtpërdrejt entit pronar të rrugës.

Neni 45.

Hyrjet në rrugët urbane (qytetese). Rrugëkalimi i automjeteve në trotuar (Neni 22 i Kodit Rrugor)

1. Ndertimi i rrugekalimeve të automjeteve në trotuar autorizohet nga enti pronar i rrugës, sipas normave të ndertimit dhe urbanistikes në fuqi.

2. Rrugekalimi i automjeteve në trotuar duhet realizuar sipas kushteve të meposhtme:

a) duhet të jete të pakten 12 metra larg nga kryqëzimet dhe, në çdo rast, duhet të jete i dukshem nga një largesi e barabarte me hapesiren që i duhet frenimit pas një shpejtesie maksimale të lejueshme në atë rruge;
b) duhet të lejoje hyrjen në një zone anësore, të përshtatshme për qëndrimin e automjeteve;
c) nëse hyrja në pronat anësore është e caktuar edhe për levizje kembesoresh, duhet të parashikohet një ndarje e rrugekalimit të automjeteve në trotuar me ate për kembesorët;
ç) duhet të sinjalizohet me ane të sinjalizimit përkatës, sipas nenit 118.

3. Nëse hyrja e automjeteve në pronen anësore behet drejtpërdrejt nga rruga, rrugekalimi i automjeteve në trotuar, përveçse në përputhje me kushtet e parashikuara në piken e meparshem, duhet realizuar në menyre të tille, që të favorizoje hyrjen e menjehershme të automjeteve në pronen anësore.

4. Lejohet hapja e rrugekalimeve për hyrjen e automjeteve në trotuar për qëllime të përkohshme, si për shembull hapja e kantiereve ose e diçkaje të ngjashme. Në raste të tilla duhen studiuar, sa të jete e mundur, kushtet e pikes 2. Në çdo rast, duhet të

vendoset edhe sinjalizimi i rrezikut, atehere kur nuk mund të shihen largësitë nga kryqëzimi.

3 - REKLAMAT NEPER RRUGE DHE MBI MJETET RRUGORE

(Neni 23 i Kodit Rrugor)

Neni 46.

Përcaktimi i mjeteve të reklames (Neni 23 i Kodit Rrugor)

1. Është për t'u vlerësuar "njoftim" shkrimi me shenja alfanumerike (shkronja dhe numra), i plotësuar në çdo rast nga një simbol apo shenje, i realizuar dhe mbështetur në çfarëdolloj materiali, e vendosur në qendren që kryen veprimtarinë se ciles i referohet apo në pjeset ballore të së njëjtes qendër. Mund të jete e ndriçuar si nga drita e vetë natyrale, ashtu edhe nga një drite jo e drejtpërdrejte.

2. Duhet cilesuar "burim ndriçimi" çdo trup (objekt) ndriçues apo një grup trupash ndriçues, që, duke përhapur drite në forme pikezimi, drejtëvizore apo të hapur, ndriçojne zona, godina, monumente, tabela të çdo natyre si dhe fatkeqesi natyrore.

3. Përcaktohet si "tabele" ai objekt me dy faqe, i mbështetur nga një strukture e lidhur mbajtese, që sherben për përhapjen e mesazheve të reklames apo të propagandes, qofte drejtpërdrejt qofte nëpermjet mbivendosjes se elementeve të tjera. Ajo është e përdorshme në të dyja faqet, qofte për pamje të ndryshme nga njëra-tjetra. Mund të jete e ndricuar nga drita e vet apo nga një drite tërthore.

4. Cilesohet "pllakat" elementi dypërmasor, i realizuar në material të çfarëdollojshëm, jo të forte, misioni i të cilit është përhapja e mesazheve të reklames dhe të propagandes. Pllakat vendosen në struktura murale apo në bazamente të tjera, por ndryshe nga ato të tabelave dhe të mjeteve të tjera të reklames, nuk mund të jene të ndriçueshme as nga drita e tyre e as nga drita tërthore.
5. Cilesohet "shirit ose stende" elementi dypërmasor, i realizuar me material të çfarëdollojshëm , jo të forte, pa baze mbështetëseapo që në tëresine e vet nuk ka baze. Përdoret për përhapje reklamash të manifestimeve apo të shfaqjeve. Mund të ndriçohet me drite të tërthortë.

6. Cilesohet "shenje horizontale reklame" riprodhimi mbi siperfaqet e rrugëve, me celuloid ngjites, me shkrime alfanumerike, me simbole dhe shenja. Përdoret për përhapjen e mesazheve të reklames apo të propagandes.

7. Cilesohet "impiant reklame apo propagande" çdo objekt, që përdoret për reklama apo propagande, për prodhime, përdorimi i të cilave nuk është i përcaktuar në përcaktimet e meparshme, as si njoftim, tabelë, pllakat dhe as si shenje reklame horizontale. Mund të jete e ndriçueshme si nga drita e vet edhe nga një drite jo e tërthortë.

8. Në termin e përgjithshem "mjete të tjera të reklames", të treguara në nënet që pasojne, duhet të përfshihen elementet pasuese përberese të reklames; njoftime, shenja horizontale reklame, impiante reklame apo propagande, shirita, pllakate dhe stenda.

Neni 47.

Përmasat e tabelave të reklames (Neni 23 i Kodit Rrugor)

1. Tabelat dhe mjetet e tjera të reklames, të parashikuara në nenin 23 të Kodit Rrugor dhe në nenin 46, nëse vendosen jashte qendrave të banuara, nuk duhet të kalojne siperfaqen e 6 metrave katrore, me përjashtim të njoftimeve të vendosura paralelisht me drejtimin e levizjes se automjeteve, që mund të arrijne një siperfaqe prej 20 metra katrore. Nëse jane të vendosura brenda qendrave të banuara, jane subjekte të kufizimeve të përmasave të parashikuara nga rregulloret e pushtetit vendor.

2. Limiti i siperfaqeve, për të cilat u fol në piken 1 të këtij neni, reduktohet në 3-6 metra katrore, nëse tabelat dhe mjetet e tjera të reklames jane të vendosura në afersi të rrugëve, jashte qendrave të banuara, që përbejne qendra administrative të rrethit, brenda largësisë prej 5 kilometrash nga tabela që tregon emrin e qëndres se banuar.

Neni 48.

Karakteristikat e tabelave dhe e mjeteve të reklames së pa ndriçueshme (Neni 23 i Kodit Rrugor)

1. Tabelat dhe mjetet e tjera të reklames duhet të realizohen me materiale të qëndrueshme ndaj vepruesve atmosferike.

2. Strukturat e mbështetjes dhe të bazamentit duhet të jene llogaritur për të përballuar shtytjen e eres. Ato duhet të jene të salduara dhe të montuara fort.

3. Për sa kohe që strukturat e përmendura përbejne objekte, realizimi i të cileve është në kryerje e siper dhe i rregulluar në baze të normave të veçanta, vezhgimi i ketyre normave dhe përmbushja e detyrimeve të parashikuara prej tyre, duhet të dokumentohet para tërheqjes se autorizimit, për të cilin flitet në nenin 23, pika 4 të Kodit Rrugor.

4. Tabelat dhe mjetet e tjera të reklames duhet të kene forme të rregullt, e cila, në çdo rast, nuk mund të jete si rreth apo trekendesh. Përdorimi i ngjyres se kuqe duhet të jete i kufizuar, vetem për riprodhimin e shenjave të miratuara dhe në asnje rast nuk mund t'i kaloje një të pestat e të gjithe siperfaqes se tabeles apo ndonje mjeti tjeter të reklames.

5. Pjesa e poshtme e tabelave dhe mjeteve të tjera të reklames, të vena në zbatim, duhet të jete, në çdo pike të saj, në një kuote maksimale prej 1.5 metrash, duke nisur nga lartesia e bankines rrugore, të matur në seksionin rrugor korrespondues.

6. Shenjat horizontale të reklames, të lejuara nga neni 50, pika 9, duhet të jene të realizuara me materiale të levizshme, por të lidhura mire në siperfaqen e rrugës, kur jane në përdorim dhe që garantojne një kalim të mire të automjeteve mbi to.

Neni 49.

Karakteristikat e tabelave dhe e mjeteve të tjera të reklames së ndriçueshme (Neni 23 i Kodit Rrugor)

1. Burimet e drites, tabelat dhe mjetet e tjera të reklames së ndriçueshme, së vendosur jashte qendrave të banuara, gjate apo në afersi të rrugëve, nuk mund të kene drita ndezeshuaj, as me ngjyre të kuqe. Drita nuk duhet të ketë intensitet ndriçues me të madh se 150 qirinj për meter katror apo një intensitet që mund të të shkaktoje verbim.

2. Burimet ndriçuese, tabelat dhe mjetet e tjera të reklames së ndriçueshme duhet të kene një forme të rregullt, që, në çdo rast, nuk mund të jete në forme rrethi apo trekendeshi.

3. Kryqi i kuq i ndriçueshem lejohet vetem në rastet kur tregon ambulancën dhe qendrat mjekësore të nderhyrjes se shpejte.

4. Brenda qendrave të banuara zbatohen normat e parashikuara nga rregulloret e pushtetit vendor.

Neni 50.

Vendosja në rruge dhe në brezat e përkatësise (Neni 23 i Kodit Rrugor)

1. Gjate apo në afersi të rrugëve, brenda apo jashtë qendrave të banuara, është e ndaluar vendosja e pllakatave, sic përcaktohet në nenin 46.

2. Pozicionimi i tabelave dhe mjeteve të tjera të reklames jashte qendra ve të banuara, përvec rasteve të parashikuar nga pika 5 në vazhdim; gjate apo në afersi të rrugëve, ku lejohet vendosja e tyre, duhet të jete e autorizuar dhe të kryhet në përputhje me largësinë minimale, të përcaktuara me poshte:

a) 3 m nga kufiri i karrexhates;
b) 150 m nga tabelat e tjera apo mjetet e reklames;
c) 250 m para sinjaleve rrugore, të rrezikut apo atyre përshkruese;
ç) 150 m pas sinjaleve të rrezikut dhe përshkruese;
d) 150 m para sinjaleve treguese;
dh) 100 m pas sinjaleve treguese;
e) 100 m nga pika tangente e kthesave horizontale;
ë) 300 m nga kryqëzimet;
f) 200 m nga hyrjet e tuneleve;
g) 100 m nga kulmi i rakordimeve vertikale, konkave dhe konvekse.

3. Pozicionimi i tabelave dhe i mjeteve të tjera të reklames jashte qendrave të banuara, gjate apo në afersi të rrugëve ku lejohet vendosja, ndalohet në pikat e meposhtme:

a) në vendet ku kryhen mirembajtje;
b) në vendet e kryqëzimeve;

c) gjate kthesave dhe në të gjithe zonen e përfshire ndërmjet ktheses dhe kordes se hequr mes dy pikave tangente;
ç) mbi skarpatat rrugore të mbivendosur në rruge, në terren të cfaredo natyre apo pjerresie;
d) në vendet e rakordimeve vertikale, konkave e konvekse;
dh) në dhe nën ura;
e) në mbikalimet dhe anet e tyre;
ë) mbi parapetet rrugore, mbi barrierat e sigurimit dhe mbi sisteme të tjere anësore mbrojtjeje dhe sinjalizimi.

4. Pozicionimi i tabelave dhe i mjeteve të tjera të reklames brenda qendra ve të banuara, përvec atyre të parashikuara në piken 5, është i ndaluar në të gjitha pikat e treguara në piken 3, dhe, atje ku lejohen nga rregulloret e pushtetit vendor, ato duhet të jene të autorizuara dhe të respektojnë distancat minimale të meposhtme:

a) 50 m nga tabelat e tjera dhe nga mjetet e reklames, nga sinjalet rrugore dhe nga kryqëzimet;
b) 100 m nga pika e tangjences se kthesave horizontale dhe nga hyrjet e tuneleve;
b) 100 m nga kulmi i rakordimeve vertikale konkave dhe konvekse.

Për largësitë nga kufiri i rrugës zbatohen normat e rregulloreve të pushtetit vendor. Kufizimet e mesiperme nuk zbatohen në pjeset parakembesore, me kusht që mesazhet e reklames të jene të vendosura vetem mbi faqen e kthyer nga këmbësorët.

5. Normat, për të cilat flitet në pikat 2,3 dhe 4, të kufizuara vetem për vendosjen në kthesa, nuk zbatohen për shenjat e vendosura paralelisht me drejtimin e levizjes së automjeteve dhe në godinat, ose edhe në një largësi jo më pak se 3 m nga limiti i siperfaqes të rrugës. Por, në të gjitha rastet, duhet të respektohen dispozitat e nenit 23, pika 1, të Kodit Rrugor.

6. Largësitë e treguara në pikat 2 dhe 4, me përjashtim të atyre që lidhen me kryqëzimet, nuk duhen respektuar për tabelat dhe mjetet e tjera të reklamës, të vendosura në pozicion paralel me drejtimin e levizjes se automjeteve dhe vende në afërsi, përgjate gjithë sipërfaqes së tyre apo edhe objekte, apo edhe në një largësi jo më pak se 3 m nga kufiri i rrugës. Brenda qendrave të banuara, rregulloret e pushtetit vendor fiksojne kriteret e individualizimit të hapësirave, ku lejohet vendosja e tabelave të tilla dhe e mjeteve të tjera të reklamës, si dhe përqindjet maksimale të siperfaqeve të përdorshme për të njejtat mjete, në ato siperfaqe që ndodhen nëper objekte në përspektive apo përballe rrugës.

7. Jashte qendrave të banuara mund të autorizohet vendosja, për çdo drejtim të levizjes, vetem për një tabele reklame, që tregon pikat e furnizimit me karburant dhe të pikave të sherbimit, me siperfaqe maksimale 3 metra katrore. Tabelat nuk mund të vendosen në një largësi me pak se 200 m nga njëra-tjetra dhe nga tabelat e tjera.

8. Përgjatë rrugëve dhe në afersi të tyre, lejohet vendosja e tabelave apo mjeteve të tjera të reklames, të shoqeruara me njoftime të tjera, në sherbim të rrugës dhe të dhena nga mirembajtesit e rrugës, në sherbim të rrugëtareve, si: ore, kosha plehrash, banko,

tregues toponomastike, streha dhe të tjera. Por, në të gjitha rastet, duhet të respektohen largësitë minimale të parashikuara në pikat 2 dhe 4. Në rastet kur secila tabele, e shoqeruar me një sherbim, ka një siperfaqe me pak se 1 meter katror, nuk zbatohen largësitë ndaj tabelave dhe mjeteve të tjera të reklames.

9. Shenjat horizontale të reklamave lejohen vetem:

a) brenda zonave për përdorim publik, brenda kompleksève industriale dhe tregtare;
b) përgjatë largësisë së manifestimeve sportive apo mbi zonat e kufizuara, të caktuara për zhvillimin e manifestimeve të ndryshme, të kufizuara në periudhat e zhvillimit të tyre dhe 24 ore para dhe pas tyre. Për to nuk zbatohen pika 3 dhe largësitë për të cilat flitet në pikat 2 dhe 4 dhe që zbatohen vetem për sinjalet rrugore horizontale.

10. Ekspozimi i shiritave, stendave dhe pllakateve lejohet vetem gjate periudhave të zhvillimit të manifestimeve apo shfaqjeve, të cilave u referohen. Kjo mund të zgjase një jave para veprimtarisë dhe 24 ore pas tij. Për shiritet, pllakatet dhe stendat, largësia nga tabelat dhe mjetet e tjera të reklames, të parashikuara në pikat 2 dhe 4, reduktohet nga 100 m në 25 m.

11. Është e ndaluar vendosja e tabelave dhe e mjeteve të tjera të reklames me mesazhe të ndryshueshme, të cilat kryen në një periudhe të levizshme me pak se 10 minuta, në pozicion të tërthortë me drejtimin e levizjes se automjeteve.

12. Është e ndaluar vendosja e tabelave dhe e mjeteve të tjera të reklamës në borduren e trotuareve dhe në anet e rrugëve.

Neni 51.

Vendosja e mjeteve të reklamës në stacionet e shërbimit dhe në zonat e parkimit (Neni 23 i Kodit Rrugor)

1. Në stacionet e sherbimit dhe në zonat e parkimit mund të vendosen tabela apo mjete të reklames, siperfaqia e përgjithshme e të cilave nuk i kapercen 5 për qind të zones se zene nga stacioni i sherbimit apo nga zonat e parkimit, kur behet fjale për rruge të tipit C dhe F, dhe 1 për qind të të njëjtave siperfaqe kur është fjala për rruge të tipit A dhe B. Por duhet që në të gjitha rastet ato të mos jene të vendosura përgjate pjeses ballore të rrugës, përgjate korsive të rritjes dhe të uljes se shpejtesise dhe në pikat e hyrjes në rruge.

2. Në stacionet e sherbimit dhe në zonat e parkimit, përgjate rrugëve të tipit D dhe E, zbatohen dispozitat e rregulloreve të pushteti t vendor.

3. Në secilin nga rastet e siperpermendura zbatohen të gjitha dispozitat e Kodit Rrugor dhe të kesaj rregulloreje.

4. Në zonat e parkimit lejohet, në baze të siperfaqes për reklama, të përcaktuara në përmasa me përqindje, vendosja e mjeteve të tjera të reklames, të shoqeruara me njoftimet e sherbimit të mirembajtjes se rrugës, brenda limitit 2 metra katrore për çdo njoftim të futur në reklame.

Neni 52.

Autorizimet (Neni 23 i Kodit Rrugor)

1. Autorizim për vendosjen e tabelave dhe të mjeteve të tjera të reklames jashte qendrave të banuara, përgjate rrugëve apo që shihen prej saj, sipas kritereve të nenit 23, pika 4, të Kodit Rrugor, leshohet :

a) për rrugët dhe autostradat shteterore, që drejtohen nga administrata e Drejtorise se Pergjithshme te Rrugëve, përgjegjës për territorin;
b) për autostradat në koncesion të shoqerive koncesionare;
c) për rrugët rajonale, rrugët e rretheve, rrugët komunale dhe që jane prona të enteve të tjera, të administratave respektive;
ç) për rrugët ushtarake të komandes territoriale përkatëse.

2. Të gjitha procedurat për leshimin e autorizimit duhet të jene të bazuara në parimet e thjeshtësise si dhe të kushtezimit kohor të leshimit të autorizimit.

3. Subjekti i interesuar për leshimin e autorizimit për vendosje tabelash apo mjetesh të tjera të reklames, duhet të paraqese kerkesen prane zyres përkatëse të entit të treguar në piken 1, duke e shoqeruar ate, me dokumentacionin administrativ, të kerkuar nga enti përkatës dhe me një deklarate, ku të shpjegohet se objekti që do të vendoset është llogaritur dhe realizuar dhe do të vihet në përdorim, duke marre parasysh natyren e terrenit dhe shtytjen e erës, në menyrë që të garantohet stabiliteti i objektit. Kerkeses duhet t'i bashkëlidhet një bocë e mesazhit, e hedhur në një planimetri të plote, në dy kopje, ku të tregohet pozicioni që kerkohet për të marre autorizimin e vendosjes se objektit. Mund të bashkëlidhen edhe me shume kopje, ku të saktësohet koha e ekspozimit të seciles prej tyre dhe që, gjithsesi, nuk mund të jete me pak se tre muaj. Nëse kërkesa ka lidhje me tabela apo me mjete të tjera reklame, ku do të ekspozohen mesazhe të ndryshueshem, duhet të paraqiten bocat e të gjitha mesazheve të parashikuara.

4. Zyra, që merr kërkesën, i kthen të interesuarit njërën nga kopjet e planimetrise, duke shenuar në të kohen e përgjigjes.

5. Zyra përkatëse e jep ose jo lejen brenda 30 diteve. Në rast mosdhënie të lejës, duhet që të motivohet hedhja poshtë e kërkesës.

6. Autorizimi për vendosjen e tabelave dhe mjeteve të tjera të reklames ka vlere për tri vjet dhe është i ripërtëritshëm. Ai duhet t'i drejtohet personit kerkues, të përcaktuar në piken 3.

7. Shuma në para, që subjekti kerkues duhet të derdhë për leshimin e autorizimit, përcaktohet nga Ministria e Transportit dhe duhet të behet publike e të paraqitet nga ana e secilit ent pronar të rrugës, brenda 30 nëntorit të vitit paraardhes me ate të paraqitjes se kerkeses.

8. Jashte qendrave të banuara, kur subjekti që merr autorizimin, të pakten që prej tri muajsh të hyrjes në fuqi, përfshi edhe vete periudhen e tremujorit, deshiron të ndryshoje mesazhin e reklames të paraqitur në një tabele apo në mjete të tjera të reklames, duhet të beje kerkese, së cilës i bashkëlidh edhe kopjen e mesazhit të ri, pranë entit pronar të rrugës, i cili duhet të leshoje një autorizim brenda 15 diteve pas dorezimit të kopjes. Pas ketij afati autorizimi quhet i leshuar.

9. Entet pronare të rrugëve, të treguara në piken 1, jane të detyruar të mbajne një regjister për autorizimet e leshuara. Në regjistër, në një menyre kronologjike, shenohen treguesin e kërkesave, të leshimeve të autorizimeve dhe një përmbledhje përshkruese të tabelave apo të mjeteve të tjera të reklames së autorizuara. Vendosjet e autorizuara të tabelave dhe mjeteve të tjera të reklames duhet të dergohen në kadastren rrugore.

10. Entet pronare paraqesin çdo tri vjet, me kerkesën e Ministrise se Transportit dhe të Drejtorise se Pergjithshme te Rrugëve, një raport të veçantë mbi dendurine e reklamave për zonat e përcaktuara territorialisht. Të dhenat përkatëse të studimeve të kryera në rast nevoje, kanë për qëllim të pasurojne sistemin informativ të arkivit kombetar të rrugëve, për të cilat flitet në nënet 220 dhe 221 të Kodit Rrugor.

Neni 53.

Detyrimet e titullarit të autorizimit (Neni 23 i Kodit Rrugor)

1. Marresi i autorizimit është i detyruar të:

a) verifikoje kushtet e mira të ruajtjes se tabelave, dhe të mjeteve të tjera të reklames dhe të strukturave të tyre mbështese;
b) të kryeje të gjitha nderhyrjet e nevojshme për mirembajtjen;
c) të përmbushe, në afatet e kerkuara, të gjitha kërkesat e caktuara nga enti përkatës, për të cilat flitet në nenin 373, pika 1, në çastin e leshimit të autorizimit apo edhe me vone, për nderhyrje dhe kërkesa të motivuara;
ç) të veprojë për heqjen, në rast prishjeje, anulimi të autorizimeve apo shkeljeje të kushteve të sigurimit, të parashikuara në aktin e instalimit, apo dhe me kerkesen e motivuar të entit përkatës për leshimin e autorizimit.

2. Marresi i autorizimit, të leshuar për vendosjen e shenjave horizontale të reklames, si edhe të shiritave, pllakateve e stendave, të parashikuara në rastet e nenit 51, pika 9, është i detyruar të nderhyje për heqjen e tyre brenda 24 oreve pas përfundimit të manifestimeve apo shfaqjeve. Gjithashtu ai është i detyruar që vendet e kryerjes se veprimtarive të kthehen në gjëndjen e meparshme.

Neni 54.

Matrikulli i identifikimit (Neni 23 i Kodit Rrugor)

1. Mbi çdo tabele apo mjet tjeter të reklames të autorizuar duhet të jete fiksuar mirë, nën kujdesin dhe shpenzimet e marresit të autorizimit, një matrikull metalik. Ai vendos në një vend që arrihet lehte, dhe mbi të shkruhen me shkronja të gdhendura të dhenat e meposhtme:

a) administrata leshuese;
b) subjekti titullar;
c) numri i autorizimit;
ç) pika progresive kilometrike ku është bere vendosja;
d) data e skadimit.

2. Matrikulli, për të cilen flitet në piken e mesiperme, duhet të zevendesohet në çdo rast ripëtëritjeje të autorizimit dhe sa here që behet ndonje ndryshim në ndonjeren prej të dhenave të shkruar mbi të.

Neni 55.

Kontrolli (Neni 23 i Kodit Rrugor)

1. Entet pronare të rrugëve jane të detyruar të kontrollojne, me ane të personelit të tyre përkatës në fushen e sigurise se qarkullimit, realizimin konkret dhe vendosjen e sakte të tabelave dhe mjeteve të tjera të reklames, sipas autorizimit. Të njëjtet ente jane të detyruara të kontrollojne gjendjen dhe mirembajtjen e tabelave dhe të mjeteve të tjera të reklames. Gjithashtu, duhet të kontrollojne edhe afatet e skadimit të autorizimeve të leshuara.

2. Çdo mangesi, që vihet në dukje personeli i ngarkuar për kontroll, duhet t'i paraqitet me një njoftim të veçantë subjektit marres të autorizimit, i cili duhet të veproje brenda afatit të përcaktuar. Pas kalimit të afatit, enti pronar, pasi vlereson verejtjet e paraqitura nga subjekti (dhjete dite pas paraqitjes se njoftimit), merr masa për korrigjimet e nevojshme duke i shkarkuar shpenzimet e kryera, mbi subjektin marres të autorizimit.

3. Kontrolli mund të kryhet gjithashtu nga i gjithe personeli i përcaktuar në nenin 12, pika 1 e Kodit Rrugor, i cili i'a transmeton njoftimet entit pronar të rrugës për marrjen e veprimeve që ka në përgjegjësi.

4. Sipas përcaktimit të bere në nenin 23, pika 3 e Kodit Rrugor, kontrolle mund të kryhen, brenda përgjegjësive përkatëse, edhe nga funksionaret e Ministrise se Shendetesise, Komitetin e Mbrojtjes së Mjedisit, Ministrine e Arsimit dhe Shkencës dhe Ministrinë e Kultures Rinisë dhe Sporteve, të cilet ia transmetojne njoftimet e tyre entit pronar të rrugës për marrjen e masave që ka në kompetence.

5. Të gjitha mesazhet e reklames dhe të propagandes, që mund të vendosen pa autorizimet e parashikuara në nenin 52, pika 8 dhe 9, nëse nuk përputhen me dispoziten e nenit 23, pika 1 te Kodit Rrugor, duhet të hiqen brenda 48 oreve, pas

vënies re të shkeljes.Shpenzimet janë te subjektit titullar të autorizimit apo të koncesionarit. Në rast mosbindjeje veprohet sipas ligjit.

6. Të gjithe mesazhet, të paraqitur ndryshe nga autorizimi i leshuar, duhet të hiqen, pas një njoftimi me shkrim, nën kujdesin dhe shpenzimet e subjektit marres të autorizimit apo koncesionarit, brenda afatit të 48 oreve nga vënia re e shkeljes. Në rast mosbindjeje, ndiqet rruga ligjore.

Neni 56.

Reklamat nëpër automjete (Neni 23 i Kodit Rrugor)

1. Reklamat ndriçuese, të përcaktuara në nenin 23, pika 2, e Kodit Rrugor, për sa kohe që nuk janë të tipit "ndizeshuaj" apo të realizuara nëpermjet mesazheve të ndryshueshme, lejohen vetem në automjetet e shërbimit publik (taksi dhe autobuse urbane), kur levizin brenda qendrave të banuara, në kushtet e meposhtme:

a) të jete e realizuar në një panel kenddrejte, me plan dyfaqesh, i fiksuar fort në pjesen e siperme të automjetit dhe i vendosur paralelisht me drejtimin e levizjes;
b) të paraqese mesazhe të kuptueshme lehtë dhe që nuk kerkojne vemendje të veçantë nga ana e drejtuesve të mjeteve të tjera;
c) të jete ndriçuese vetem kur automjeti është në levizje;
ç) paneli të kete përmasa të jashtme 75 x 35 cm dhe të respektojë përmasat e nevojshme për paraqitjen e mesazhit të reklames 70 x 30 cm;
d) siperfaqia e paraqitjes të jete e realizuar në përmasa jo me pak se 4/10, me një ngjyre me sfond neutral;
dh) të mos kete ngjyre të kuqe, të verdhe e të blerte;
e) intensiteti ndriçues i panelit të mos jete me i madh se 100 qirinj për meter katror.

2. Vendosja e reklames pa ndriçim lejohet të kryhet mbi automjete, përvec rasteve të parashikuara në pikat 3 dhe 4 të këtij neni, vetem kur nuk kryhet për llogari të një të treti ndaj titullarit që ka nevoje dhe kur është realizuar pa dale jashte siperfaqes se automjetit. Mbi autoveturat private lejohet vendosja vetem e stemes treguese të ndermarrjes se ciles i përket automjeti.

3. Reklama pa ndriçim për llogari të të tretit lejohet në automjetet e transportit rrugor, në kushtet e meposhtme:

a) të mos jete realizuar nëpermjet mesazheve të ndryshueshem;
b) të mos jete paraqitur në pjesen e përparme të automjetit;
c) në pjeset e tjera të automjetit të jete e kufizuar në siperfaqet larg sinjaleve pamore dhe ndriçuese, si edhe nga targat, të pakten 20 cm, duke u reduktuar në 10 cm në pjeset anësore;
ç) të jete e inkuadruar brenda formave të rregullta gjeometrike;
d) kur të jete e realizuar me panela të ngjitur, keta nuk duhet të dalin mbi 3 cm jashte siperfaqes mbi të cilen jane vendosur.

4. Reklamat pa ndriçim, për llogari të të tretit, lejohen për automjetet sherbimit publik në kushtet e meposhtme:

a) të jete realizuar me një panel drejtkendesh në plan dyfaqesh, e fiksuar fort në pjesen e siperme të automjetit dhe e vendosur në pozicionin paralel me drejtimin e levizjes;
b) paneli të kete përmasa të jashtme 75 x 35 cm;
c) të mos jete realizuar me mesazhe të ndryshem.

5. Vendosja e shkrimeve apo e mesazheve reflektuese të reklames lejohet mbi automjete vetem në kushtet e meposhtme:

a) celuloidi i përdorur të kete vecori reflektuese jo me larta se ato të klasit 1;
b) siperfaqia e pjeses reflektuese të mos zere me shume se 2/3 e pjeses se automjetit dhe, rrjedhimisht, të mos jete me e madhe se 3 metra katrore;
c) ngjyra e bardhe të mos zere me shume se 1/6 e siperfaqes;
ç) të jete e paraqitur në pjeset anësore të automjetit, në një largësi jo me pak se 70 cm nga sinjalet pamore;
d) të mos jete realizuar me mesazhe të ndryshueshme.

6. Në të gjitha rastet për të cilat flitet në pikat e mesiperme, shkrimet, simbolet dhe kombinimi i ngjyrave, nuk duhet të shkaktoje konfuzion me sinjalet rrugore dhe, veçanerisht, nuk duhet të kene forma rrethi apo trekendeshi, vijatime që mund të ngaterrohen me simbolet e sinjalizimit që paralajmerojne rrezik, detyrim, përshkrim apo tregim, si dhe nuk duhet të ketë ngjyre të kuqe, përvec rasteve që riprodhojne shenja të vendosura në kufijte e 1/5 se siperfaqeve të përdorura.

7. Është e ndaluar çdo lloj forme reklame me ndriçim brenda automjeteve.

Neni 57.

Rregullimi i formave të reklamave ekzistuese në kohën e hyrjes në fuqi të Kodit Rrugor (Neni 23 i Kodit Rrugor)

1. Tabelat dhe mjetet e tjera të reklames, të vendosura në baze të autorizimeve, të përfshira në aktin e hyrjes në fuqi të Kodit Rrugor dhe që nuk u përgjigjen dispozitave të tij dhe të kësaj rregulloreje, duhet të hiqen brenda 3 muajve nga hyrja në fuqi, nën kujdesin dhe me shpenzimet e marresit të autorizimit. Ky i fundit ka të drejten e rikthimit të parave të shpenzuara brenda periudhes kur autorizimi nuk është shfrytezuar.

2. Për tabelat dhe mjetet e tjera të reklames, për të cilet, në baze të largësive minimale të parashikuara në nenin 50, duhet parashikuar nën kujdesin dhe shpenzimet e marresit të autorizimit, për ndonje zhvendosje të mundshme që mund të kryhet në të dy anet e rrugës në drejtim të kundert me ate të hyrjes, duke e kryer spostimin vetem në hapesirat ndermjetese që krijohen mes pikave të meposhtme të referimit (kryqezime, sinjale rrugore). Tabelat dhe mjetet e tjera të reklames që nuk mund të

gjejne vend në asnjeren prej hapesirave ndermjetese, duhet të hiqen e të rivendosen në pjesen tjeter të rrugës, të përshtatshme vetem pas leshimit të një autorizimi të ri për pozicionin e ndryshem, duke ruajtur kohezgjatjen dhe vleren korresponduese të autorizimit origjinal.

Neni 58.

Reklama me zë (Neni 23 i Kodit Rrugor)

1. Sipas përcaktimit të bere në nenin 154 të Kodit Rrugor, nuk mund të behen reklama me ze me karroca, makina, rimorkio apo motoçikleta. Me keto mjete mund të përhapen vetem mesazhe me interes publik, të miratuara nga kryetari i bashkise. Reklama zanore u lejohet, me autorizim të kryetarit të bashkise, kandidateve për poste publike, gjatë gjithe kohes së fushates elektorale.

4 - PJESET QE I PERKASIN RRUGES, KALIMET RRUGORE DHE UJESJELLESAT

(Nenet 24-33, të Kodit Rrugor)

Neni 59.

Vendosja e zonave të shërbimit (Neni 24 i Kodit Rrugor)

1. Përcaktimi i zonave të sherbimit, të treguara në nenin 24, pika 4, të Kodit Rrugor, është pjese përberese e projektit rrugor dhe duhet t'i përgjigjet kërkesave të sigurimit dhe rrjedhshmerise se trafikut.

2. Zonat e sherbimit, të natyres se tipit të rrugëve A, B dhe D, të cilat përcaktohen në nenin 2 të Kodit Rrugor, duhet të jene të vendosura në vende të përshtashme, të përcaktuara nga enti pronar i rrugës, duke përfshire hapesiren e përshtatshme për automjetet në levizje dhe të ndalur, dhe të pajisur me hyrje të veçanta, me korsi për rritje dhe ulje shpejtesie, për hyrjen dhe daljen e automjeteve.

3. Zonat e sherbimit rrugor nuk mund të vendosen në afersi të kryqëzimeve, të gropave, të vendkalimeve të mjeteve të sherbimit publik apo në ato pjese të rrugës me kthese apo me dukshmeri të dobet. Vendosja e tyre duhet të jete e tille që të lejoje dukshmeri të menjehershme si nga drejtuesit e mjeteve, që përshkojnë rrugën, edhe nga ata që hyjne dhe dalin nga vete pjeset. Prane daljeve jane të ndaluara të mbjellat apo tabelat, që pengojne pamjen e drejtuesve të mjeteve që duan të rifuten në rruge.

4. Kriteret e tjera për vendosjen dhe standardet përmasore dhe cilesore të zonave të sherbimit jane fiksuar nga normat që Ministria e Transportit nxjerr në mbështetje të nenit 13 të Kodit Rrugor. Vetem se ato duhet të jene në përshtatje me normat specifike të secilit objekt.

Neni 60.

Zona sherbimi të caktuara për furnizimin dhe për pushimin e përdoruesve të rrugës (Neni 24 i Kodit Rrugor)

1. Zonat e sherbimit, të caktuara për furnizimin ose për pushimin e udhetareve, jane të pajisura me të gjitha mjetet e nevojshme për arritjen e qëllimeve të siperpermendura, me shperndares karburanti, oficina sherbim (servise) dhe lavazhe,vendore pushimi dhe qëndrimi, kabina telefonike, pika të nderhyrjes se shpejte dhe të policise rrugore, sherbimet higjienike të përshtatshme, dhe pika të ndryshme për mbledhjen e plehrave.

2. Impiantet e shperndarjes se karburantit llogariten si pjese të zones se sherbimit. Vendosja dhe përdorimi, përgjate rrugëve, i impianteve të shperndarjes se karburanteve të lengshem dhe të gazte dhe i lubrifikanteve për autotraktorë apo i impianteve të ngjashem, me mjetet dhe tekniken e duhur, varet nga miratimi teknik i entit pronar të rrugës, në baze të normave në fuqi. Në baze të normave të përshkruara në nenin 13 të Kodit Rrugor, Ministria e Transportit, vendos, përveç standardeve dhe kritereve për të cilet flitet në nenin 59, pika 4, karakteristikat teknike duhen zbatuar, në përputhje me kerkesen e impiantit, në raport me llojin e rrugës dhe për tipin e karburantit që do të shperndahet.

3. Në rrugët e tipit E dhe F, impiantet e shperndarjes se karburanteve duhet t'u përgjigjen, të gjitha nevojave që kane mjetet për rrugekalim në trotuar, për të cilin flitet në nenin 45. Impiantet e shperndarjes, përfshi edhe vendet përkatëse të ndalimit, nuk duhet të zene, në asnjë, rast karrexhaten.

Neni 61.

Zona shërbimi të caktuara për parkim dhe për pushim (Neni 24 i Kodit Rrugor)

1. Zonat e sherbimit të caktuara për parkim dhe për pushim të mjeteve duhet të jene përshtatur si një zone e veçante për parking, me tregues në forme shiritash të gjate, të bardhe, të vijatuar për toke, për çdo makine. Një zone e tille duhet të jete e pajisur me sinjale parkimi, sic është vendosur në kete rregullore.

2. Këto zona duhet të jene të pajisura, ndër të tjera, me një zone të caktuar për ndalim, me hapesira të caktuara për të njëjtin qëllim, me zona të blerta dhe duhet të jene të pajisura me kalesa kembesoresh, ndenjese dhe, në se është e mundur, me pika për piknik. Duhet të jene pajisur, gjithashtu, me sherbime të përshtatshme higjienike, kolektive dhe me kosha të ndryshem, për çdo lloj mbeturine.

Neni 62.

Zona dhe objekte të mirembajtjes dhe të sherbimit të rrjetit rrugor (Neni 24 i Kodit Rrugor)

1. Zonat dhe objektet e caktuara për mirembajtjen dhe sherbimin e rrjetit rrugor, duhet të jene të vendosura në një pozicion të tille, përgjate zonave të rrethuara me vija, në

menyre që të sigurojne nderhyrjen e shpejte të sherbimit dhe të mirembajtjes. Në to nuk mund të hyjne përdoruesit e rrugës.

Neni 63.

Koncesionet (Neni 24 i Kodit Rrugor)

1. Enti pronar i rrugës mund t'i leshoje, një apo disa kerkuesve, në baze të kritereve të përcaktuar nga ligjet në fuqi, përdorimin e zones se nevojshme, për kryerjen e punimeve dhe të sherbimeve. Për sa kohe që enti pronar ka të drejte të jape koncesion për realizimin e punimeve dhe të sherbimeve, një apo disa kerkuesve, ateherë zona e përshtatshme për kryerjen e sherbimeve të tilla mund t'u besohet edhe të treteve, nëpermjet një autorizimi lëshuar nga enti pronar i rrugës.

2. Raportet ndërmjet entit pronar të rrugës dhe koncesionarit rregullohen me një marreveshje përkatëse.

3. Nga marreveshja e mesiperme, rrjedh detyrimi i entit pronar të rrugës, i cili vendos normat e projektimit, të ndertimit dhe të kryerjes së tyre, nën përgjegjësitë mbikëqyrëse të vetë entit.
4. Marreveshja përcakton edhe kohezgjatjen e koncesionit dhe të ashtuquajturen disipline të raporteve ekonomike.

5. Marreveshja mund të pesoje ndryshime dhe shtesa nëpermjet një marreveshjeje tjeter, qofte edhe me kerkesen e subjektit koncesionar, në raport me kërkesat e trafikut dhe të përdorimit të rrugës.

Neni 64.

Kalimet dhe zeniet e rrugës në përgjithesi (Neni 25 i Kodit Rrugor)

1. Kalimet dhe zeniet e rrugëve, për të cilat flitet në nenin 25 të Kodit Rrugor, mund të realizohen në një rrafsh ose nëpermjet strukturave mbi apo nënkaluese. Ato, kur jane të realizuara në një rrafsh, dallohen si:

a) tërthore, nëse kane rendesi për të gjithe apo për një pjesë të veçantë të siperfaqes të rrugës dhe të zonave të detyrimit;
b) gjatesore, nëse ndjekin paralelisht aksin e rrugës, brenda kufijve të siperfaqes të rrugës dhe të zonave të detyrimit;
c) të përziera, nëse përbëjne kalime tërthore dhe vendosje gjatesore.

2. Në rrugët kryesore ndërqytetëse, dhe, normalisht, në rrugët ndërqytetëse dytesore, jane të ndaluara kalimet në një rrafsh të linjave hekurudhore dhe të tramvajeve, të çdo tipi dhe rendesie.

3. Kalimet dhe zeniet e rrugëve rrafsh lejohen kur nuk ka ndonje zgjidhje tjeter alternative ose kur keto lejojne kapercimin e veshtiresive të veçanta teknike.

4. Zgjidhja teknike e parazgjedhur duhet të mbaje parasysh sigurimin dhe rrjedhshmerine e trafikut, qofte gjate kryerjes se punimeve, qofte gjate shfrytezimit të vete impiantit. Gjithashtu, duhet patur parasysh edhe mundesia e zgjerimit të siperfaqes se rrugës. Në çdo rast, duhen respektuar normat teknike të sigurimit, të parashikuara për secilin impiant.

Neni 65.

Kalimet nëntokësore dhe mbikalimet (Neni 25 i Kodit Rrugor)

1. Normalisht, kalimet nëntokesore duhet të jene vendosur në vende të përshtatshme, në tunele të realizuara me objekte solide, në rruge që i mbrojne ato dhe që përshtaten me kërkesat e trafikut rrugor.

2. Kalimet duhet të kene përmasa të tilla që shfrytezimi i tyre të mos shkaktoje probleme në tëresine e rrugës dhe ngaterresa në trafik. Gjithashtu, duhet të jene të afta, që, në baze të normave të sigurimit, të përballojnë njëkohesisht disa sherbime brenda të njëjtit tunel. Hyrja e kalimit, normalisht, duhet të jete jashte pikes se lidhjes me rrugën; në asnje rast nuk duhet ndertuar me objekte të hapshme brenda rrugës.

3. Thellesia, në raport me planin rrugor, e pjeseve të jashtme mbrojtese të kalimeve nëntokesore duhet të jete paraprakisht e miratuar nga enti pronar i rrugës, për kushtet e formes se terrenit dhe kushtet e trafikut. Thellesia minimale, e matur nga plani i rrafshte mbi të cilin kalojne mjetet, nuk duhet të jete me pak se 1 m.

4 .Kalimet me struktura mbikaluese, duhet të realizohen nëpermjet mbështetesave të vendosur jashte rrugës dhe në largësi që lejojne zgjerime të mevonshme, dhe, si rrjedhim, duhet të jene të vendosura në një largësi nga buza e rrugës të barabarta me lartesine e mbështetesit të matur nga plani i fushes, plus edhe një hapesire të lire, sipas llojit të impiantit. Hyrja në objektin e kalimit duhet të jete e parashikuar jashte rrugës.

5. Në mbikalimet hapesira drite mbi rruge, në piken me të ulet, duhet të jete me e madhe apo e barabarte me hapesiren drite të përshkruara nga normativat për urat rrugore, përfshi edhe një hapesire me të madhe sigurimi.

6. Projektimi i kalimeve, qofte nëntoke, qofte me struktura mbikaluese, i nënshtrohet miratimit të entit pronar të rrugës, para leshimit të lejes, për të cilen flitet në nenin 66.

7. Zeniet gjatesore nëntokesore nga tunelet duhet të jene, normalisht, të realizuara në zonat që i përkasin rrugës jashte karrexhates dhe në largësinë maksimale nga ajo, përveç në ato pjese që kalojne në zonat e banuara dhe për të cilat nuk ka alternative tjeter.

8. Hyrja e tuneleve duhet të jete e realizuar jashte rrugës dhe mundesisht në zonat e lidhjeve apo në trotuaret rrugore.

9. Ndertimet me mbikalime gjatesore normalisht realizohen në zonat që i përkasin rrugës.Mbështëteset vertikale duhet të vendosen jashte zonave të sherbimit, në një largësi nga buza e rrugës të barabarte me lartesine e mbështeteses se matur nga plani i fushes, plus një hapesire sigurimi. Normave të tilla mund t'u shmangësh kur situatat vendore të jashtezakonshme nuk lejojne realizimin e ndërtimeve me mbikalime gjatesore jashte lidhjeve të sherbimit, mjaft që të jene në përputhje me largësitë e sigurimit të mbështetëseve vertikale, që vendosen, në çdo rast, jashte karrexhates.

10. Dispozita e pikes 9 nuk zbatohet në realizimin e linjave ajrore gjatesore të ushqimit elektrik të trenave dhe tramvajeve që nuk kalojne në siperfaqen e rrugës në fjale. Në një rast të tille, mbështetëset vertikale të linjes se ushqimit duhet të mbahen në një largësi nga buza e rrugës jo me pak se 0.5 m dhe duhet të jene të mbrojtura e të sinjalizuara në menyre të përshtatshme, siç e parashikon kjo rregullore.

Neni 66.

Koncesionet për realizimin e kalimeve dhe për zenie rrugësh (Neni 25 i Kodit Rrugor)

1. Enti pronar i rrugës, kur jep koncesionin për kalime dhe zenie rrugësh, mund të përcaktoje se në vazhdim të kryerjes se punimeve, duhet të zbatohen normat teknike, përkatëse dhe ato specifike, në fuqi dhe, në rastet e shfrytezimit maksimal të rrugës, për periudha kohe të zgjatura, mund të kerkoje hapjen e devijimeve të përshtashme në vende apo kalime alternative.

2. Koncesionari përgjigjet për vendosjen dhe mirembajtjen e sistemit të sinjaleve përkatëse. Gjithashtu ai është përgjegjës për demet ndaj objekteve ose personave që mund të ndodhin gjate periudhes se zenies me pune të siperfaqes se rrugës, deri në diten e përfundimit të punimeve.

3. Enti pronar i rrugës tregon dokumentacionin e nevojshem për marrjen e koncesionit dhe për kryerjen e punimeve.

4. Enti pronar i rrugës duhet të shpallë vendimin brenda afatit të 60 diteve pas marrjes se kerkeses nga enti që kerkon të kryeje punimet, brenda se ciles kërkesa mund të refuzohet.

5. Koncesioni i kryerjes se punimeve për ndertimin dhe mirembajtjen e objekteve të kalimit bëhet me anë të një marreveshjeje ndërmjet entit pronar të rrugës dhe atij koncesionar, ku theksohen:

a) data e fillimit dhe e mbarimit të punimeve, si dhe data e heqjes se pengesave nga rruga;
b) periudha e kufizimit dhe devijimit të trafikut rrugor;
c) menyra e kryerjes se punimeve dhe normat teknike që do të zbatohen;
ç) kontrolli, inspektimi dhe verifikimi që i rezervohet pales koncesionare;
d) kohezgjatja e koncesionit;

dh) depozitimi i një shume si garanci për të përballuar boshlleqet e mundshme nga ana e koncesionarit qofte ndaj entit pronar të rrugës, qoftë ndaj të treteve, të demtuar.

6. Veprat e kalimit mund të përdoren vetem pasi provat e kolaudimit të tyre të dalin pozitive.

Neni 67.

Kazanet për mbledhjen e plehrave, qofte edhe në menyre të ndryshme (Neni 25 i Kodit Rrugor)

1. Kazanet për mbledhjen e hedhurinave të qytetit në mënyra të ndryshme, për të cilat flitet në nenin 25, pika 3 e Kodit Rrugor, duhet të jene të vendosura zakonisht jashte rrugës, në menyre që, gjithsesi, që të mos shkaktojne rrezik apo ngaterresa në trafik.

2. Në secilin nga cepat vertikale të kazanit duhet të vendosen me shirita bardhekuq celuloidi reflektues, në një siperfaqe të bollshme të kazanit, jo me pak se 3200 centimetra katrore (fig. II.479/a). Celuloidet reflektues duhet të jene të pajisur me të dhenat kolorimetrike dhe fotometrike të caktuara nga neni 77, pika 9. Në zonat qytetese, ku përballohet një vellim i madh trafiku dhe ka burime shqetesuese ndriçimi apo nivel të larte ndriçimi të mjedisit, celuloidi reflektues duhet të jete, si rregull, i klasit 2, për të cilin flitet në nenin 77, pika 10.

3. Kur, për shkak të formes se kazanit dhe për shkak të pajisjeve hyrese, sistemi i sinjalizimit për të cilin flitet në piken 2, nuk mund të zbatohet, ato mund të zevendesohen me kater panele me të vogla, secila me siperfaqe 20 x 20 cm, në menyre që të realizohet një siperfaqe sinjalizimi jo me pak se 1600 cm katrore (fig. II.479/b). Në keto raste, kazanet duhet të jene të vendosur në zona të rezervuara, të caktuara për parking, jashte ose dhe brenda karrexhates.

4. Kazanet, që nuk jane të pajisur me sistemin e sinjalizimit, për të cilin flitet në pikat 2 dhe 3, duhet të vendosen në vendet e duhura, jashte rrugës.

5. Kur kazani vendoset në ane të rrugës, zona e vendosjes se tij duhet të jete e rrethuar me sinjalizime horizontale, konform nenit 150, pika 2.

Neni 68.

Detyrimet e koncesionarit për shërbimet që i përkasin (Neni 28 i Kodit Rrugor)

1. Kur enti pronar verifikon plotësimin e kushteve të përshkruara në nenin 28, pika 1 e Kodit Rrugor, atëhere ai me një akt, ne forme komunikate me përgjigje, u tregon koncensionarëve përkatës, kushtet dhe rregullat e nevojshme për ruajtjen e rrugës dhe sigurimin e qarkullimit. Po në këtë akt tregohen afatet, kur duhen zbatuar rregullat e siperpermendura, si edhe të dhenat për punet e kryera. Në raste vonesash të pa parashikuara apo për shkak të fuqive madhore, mund të vendosen gjoba.

2. Në rast se rregullat dhe punimet e siperpermendura nuk jane zbatuar në afatet e caktuar nga enti pronar, ky procedon me ekzekutimin e drejtpërdrejtë, duke njoftuar, me ane të një komunikate me përgjigje drejtuar koncesionarit, daten e fillimit të punimeve dhe, shpenzimet e kryera, gjobat e mundshme për vonesat dhe demet që vijne nga keto vonesa. Nëse koncesionari nuk derdh brenda 30 diteve nga marrja e komunikates shumen e kerkuar, enti pronar i kerkon organit administrativ nxjerrjen e një titulli ekzekutiv plotesues, i cili ka fuqi zbatuese të menjehershme, sipas nenit 206 të Kodit Rrugor.

Neni 69.

Kalimi i ujërave (Neni 32 i Kodit Rrugor)

1. Në rastet e parashikuar nga neni 32, pikat 4 dhe 5 të Kodit Rrugor, enti pronar i rrugës, me ane të një njoftimi rekomande, u cakton subjekteve të caktuar nga pikat 1 dhe 2 të ketij neni, ekzekutimin e veprave në ngarkim të tyre, që rrjedhin nga pikat e siperpermendura, duke treguar rrugët, kushtet dhe rregullat që duhen ndjekur, si edhe afatet brenda të cilave duhen përfunduar veprat.

2. Nëse nuk permbushen detyrimet për të cilat flitet në piken 1, enti pronar i rrugës procedon me ekzekutimin drejtpërdrejt, duke e njoftuar zyrtarisht subjektin që ka marre përsiper punimet, dhe duke ia vënë atij në ngarkim shpenzimet. Në rast se ky subjekt nuk derdh shumen e kerkuar 30 dite pas marrjes se njoftimit, enti pronar i kerkon organit administrativ nxjerrjen e një urdhri ekzekutiv plotesues, i cili ka efekt zbatimi të menjehershem, sipas nenit 206, të Kodit Rrugor.

Neni 70.

Kanalet artificiale dhe veprat e tyre të artit (Neni 33 i Kodit Rrugor)

1. Në rastet kur subjektet e ngarkuar për përmbushjen e detyrimeve dhe të veprave të treguara në nenin 33 të Kodit Rrugor, nuk binden me vullnet, atehere zbatohen dispozitat e nenit të mesiperm.

5 - TAKSA SHTESE

(Neni 34, i Kodit Rrugor)

Neni 71.

Taksat shtesë, në ngarkim të mjeteve të ndertimit për përshtatjen e infrastruktures rrugore (Neni 34 i Kodit Rrugor)

1. Ministria e Transportit, në baze të të dhenave të marra nga Ministria e Financave për shumen e përgjithshme të të ardhurave nga taksat për zhdemtimin e rrugës, që

parashikohen në nenin 34, pika 1e Kodit Rrugor, në fund të çdo viti financiar ben shperndarjen e tyre enteve pronare të rrugëve, në raport me pronesine e rrugëve.

KREU II

1 - SINJALIZIMI NE PERGJITHESI

(Nenet 37-38, të Kodit Rrugor)

Neni 72.

Ankimi ndaj masave paraprake, që lidhen me sinjalizimin (Neni 37 i Kodit Rrugor)

1. Ankimi, i parashikuar në nenin 37, pika 3, e Kodit Rrugor, dergohet brenda 30 diteve, nga ai që ka nevoje për vendosjen e sinjalizimeve rrugore. Ankesa duhet të përmbaje, përveç përcaktimit të se drejtes nga lind interesi për ta kerkuar ate, edhe arsyet e detajuara, nga pala kundershtuese, të masës së parashikuar ose të rregullit, me propozimin e mundshme të modifikimit ose të shtyrjes. Ankesa behet me rekomande pranë Ministrise se Transportit.

2. Dergimi i ankeses e nderpret zbatimin e mases se vene, me përjashtim të rasteve kur ka arsye urgjente, kur enti përkatës mund të vendose për lejimin e zbatimit të përkohshem të mases se vene. Zbatimi i përkohshem i njoftohet me rekomande atij që bën ankesën dhe organeve të Ministrise se Transportit.

3. Për ankimin merret vendim, sipas udhezimeve të Ministrise Puneve Publike dhe Transportit, brenda 15 diteve nga njoftimi i saj. Vendimi i njoftohet atij që bën ankesën dhe entit pronar, përgjegjës, i cili është i detyruar ta zbatoje.

Neni 73.

Fusha e përdorimit të normave të sinjaleve rrugore (Neni 38 i Kodit Rrugor)

1. Fusha e zbatimit të normave, që lidhen me sinjalet rrugore, shtrihet në rrugët publike dhe në rrugët që përfshihen në zonat e porteve, aeroporteve, autoporteve, universiteteve, spitaleve, varrezave, kazermave dhe fushimeve ushtarake, si edhe në zonat e tjera shteterore, të hapura për përdorim publik.

2. Sinjalet janë të detyrueshme edhe në rrugët dhe në zonat e hapura për përdorim publik si rruge private, zona stabilimentesh dhe fabrikash, banesash, parqesh të autorizuara ose ngastrash toke dhe duhet të jene në përputhje me ato të vendosura nga keto norma; në rruge të tilla, nëse ato nuk jane të hapura për përdorim publik, sinjalet jane fakultative, por nëse përdoren, duhet të jene në përputhje me ato të vendosura me rregullore.

3. Normat e rregullores se nenit 38, pikat 5 dhe 9, të Kodit Rrugor, përcaktohen në nenet e meposhtem, që lidhen me sistemin e shenjave, për grupet e sinjaleve.

Neni 74.

Sinjale sipas kërkesave të autoriteteve ushtarake (Neni 38 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet sipas nenit 38, pika 11 e Kodit Rrugor, janë si me poshte:

a) sinjale të kategorise se urave;
b) sinjale rreziku, të kushteve teknike dhe të treguesve normale;
c) sinjale fushore, të përkohshme.

2. Sinjalet sipas pikes 1, në përputhje me dispoziten e nenit 38, pika 11 e Kodit Rrugor, u shërbejnë kërkesave ekskluzive të trafikut ushtarak, dhe rregullojne vetem kete trafik, ndaj duhet të vezhgohen, ekskluzivisht, nga personeli ushtarak i përmendur me siper. Komanda ushtarake, territoriale, përgjegjëse përcakton vendet dhe pikat e rrugëve të veçanta, në të cilat kërkesat ushtarake detyrojne vendosjen e sinjaleve, të përhershme ose të përkohshme, që bejne pjese në ato të përcaktuara në rregullore në piken 3, dhe i komunikojnë Ministria e Transportit dhe Ministria e Mbrojtjes.

3. Karakteristikat, përmasat, simbolet, ngjyrat, si dhe mënyrat e vendosjes se sinjaleve të veçanta jane përcaktuar me rregullore të përbashket të Ministrise se Transportit dhe Ministrise së Mbrojtjes.

4. Vendosja e sinjaleve i komunikohet entit pronar të rrugës se bashku me kohen kur do të zbatohet. Vete vendosja kryhet nga personeli ushtarak. Komanda përkatëse mund të kerkoje bashkerendimin e puneve me entet pronare, duke përcaktuar me ta kohën dhe mënyrat e vendosjes së sinjaleve.

2 -SINJALIZIMI VERTIKAL

(Neni 39 i Kodit Rrugor)

A) SINJALIZIMI VERTIKAL, NE PERGJITHESI

Neni 75.

Norma të përgjithshme për sinjalet vertikale (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet rrugore vertikale, që vendosen në rruge për të lajmeruar përdoruesin e rrugës për një rrezik, një përshkrim ose tregues, sipas nenit 39 të Kodit Rrugor, duhet të kene, në pjesen e përparme që shihet nga përdoruesi, forme, përmasa, ngjyra dhe karakteristika në përputhje me normat e kesaj rregulloreje dhe sipas figurave e tabelave që jane pjese plotesuese e saj.

2. Informacionet që u duhen dhene kalimtareve jane përcaktuar nga enti pronar i rrugës, sipas një projekti të veçante që i referohet një zone të tëre ose itinerareve të veçanta, i hartuar, nëse është i nevojshëm, në bashkepunim me entet pronare të rrugëve kufizuese të interesuara, për ndërtimin e një sistemi harmonik sinjalizimi, të integruar dhe të frytshëm, që të garantojë sigurine dhe rrjedhshmerine e qarkullimit të kembesoreve dhe të automjeteve.

3. Projekti duhet të kete parasysh, përvec karakteristikave te rrugës ku do të vendosen sinjalizimet, edhe shpejtesine e projektuar të zones, mbështetur në zotërimin e llojeve të mjeteve të transportit (autovetura, automjete, motoçikleta); për biçikletat dhe kembesoret e thjështë mund të kerkohet një sinjalizim i veçantë, por i integruar ose i integrueshem me ate që u kerkohet drejtuesve të automjeteve.

4. Me qëllim që të vihen në dijeni drejtuesit e mjeteve me kushtet reale të rrugës, përsa u përket situatave të qarkullimit, atyre metereologjike ose treguesve të tjere, në tëresi, të kalimtarit, sinjalet vertikale mund të realizohen në menyre të tille që të paraqesin here pas here mesazhe të ndryshme, të komanduara në menyre vendore ose në largesi, nëpermjet sistemeve të përshtatshme të kontrollit. Sinjale të tilla, të quajtur "mesazhe variabel", edhe nëse përdoren sipas titujve paralajmerues ose informues, duhet të realizohen nëpermjet figurave dhe shkrimeve të rregullta, domethënë që riprodhojne integralisht format, përmasat, ngjyrat, figurat dhe alfabetet e parashkruar në sinjalet vertikale të tipit jovariabel. Kalimi nga një mesazh në tjetrin mund të jetë i shpejte për të mos shkaktuar konfuzion ose shkujdesje për kalimtarin.

5. Është e ndaluar përdorimi i sinjaleve të ndryshem nga ato të parashikuar në kete rregullore, me përjashtim të rasteve që lejohen në nënet pasues, të autorizuara nga Ministria e Transportit. Është e lejueshme të vazhdojne punen sinjalet e vendosura me pare, që paraqesin ndryshime të vogla në krahasim me ato të parashikuara, nëse garantohen kushtet e neneve 77, pika nga 1-8, dhe 79. Kur këto sinjale duhen zevendesuar, ngaqë karaketeristikat e tyre nuk plotesohen me kërkesat e pikes 4, te nenit 77, zevendesimi duhet të kryhet me sinjale krejtesisht në përputhje me ato të parashikuara në kete rregullore.

6. Është i ndaluar përdorimi ose nderhyrja e çdo lloj reklame në sinjalet rrugore. Gjithsesi lejohet vendosja e reklamave të sherbimeve thelbesore për qarkullimin rrugor te sinjalet rrugore, i autorizuar nga enti pronar i rrugës, me sinjale rrugore, në rastet e parashikuara nga keto norma.

7. Pjesa e pasme e sinjaleve rrugore duhet të jete në ngjyre neutrale, opake. Mbi të duhet shkruar në menyre të qarte enti ose administrata pronare e rrugës, marka e firmes që ka prodhuar sinjalin, viti i prodhimit, si dhe numri i lejes se dhene nga Ministria e Transportit, për firmen e prodhimin te sinjaleve rrugore. Vendi i shenimeve të siperpermendura nuk duhet të kaloje siperfaqen prej 200 cm katrore. Për sinjalet treguese, me përjashtim të atyre të përdorura në kantieret rrugore, duhen shenuar edhe ekstremet e renditjes gjate vendosjes.

Neni 76.

Ngjyra e sinjaleve vertikale (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Ngjyrat, që përdoren për sinjalet rrugore, tregohen me poshte dhe kane karakteristika kolormetrike të përcaktuara në rregulloren teknike sipas nenit 77, pika 9. Për sinjalet e rrezikut dhe për sinjalet treguese, të përhershme përdoren ngjyrat e bardhe, blu, e kuqe dhe e zeze, përveç përjashtimeve të parashikuara në figurat e modelet e kesaj rregulloreje.

2. Në sinjalet treguese duhen përdorur si baze ngjyrat e meposhtme, përveç përjashtimeve të parashikuara:

a) e gjelber: për autostradat ose për të çuar tek ato;
b) blu: për rrugët jashteqytetese ose për të çuar tek ato;
c) e bardhe: për rrugët urbane ose për të çuar në vendmbërritje qytetëse; për të treguar hotele ose struktura të tjera të tilla brenda hapesires rurale;
ç) e verdhe: për sinjale të përkohshme rreziku, paralajmeruese dhe drejtime që lidhen me devijacione, itinerare, alternativa dhe ndryshime të rrugës, për shkak të pranise se kantiereve rrugore ose për shkak të punimeve në rruge;
d) ngjyre kafe: për tregues vendesh ose pikash me interes historik, artistik, kulturor e turistik; për pika gjeografike, ekologjike, shplodhese e për kampingje.
dh) e zeze e thelle: për sinjale që të cojne në fabrika, stabilimente, zona industriale, zona artizanale dhe qendra tregtare, në zonat periferike rurale.
e) portokall: për sinjale "AUTOBUS SHKOLLE"dhe " TAKSI";
ë) e kuqe: për sinjale "SOS"dhe "AKSIDENT".
f) bardhekuq: për sinjale të vijezuara, të përdorura në kantieret rrugore;
g) gri: për sinjale "SHENJA HORIZONTALE NE RINDERTIM";

3. Shkrimet mbi ngjyrat baze duhet të jene:

a) të bardha: mbi të gjelber, blu, kafe, të kuqe;
b) të zeza: mbi të verdhe dhe portokalli;
c) të verdha: mbi të zeze;
ç) blu ose të zeza: mbi të bardhe;
d) gri: mbi të bardha;

4. Simbolet mbi ngjyrat baze duhet të jene:

a) të zeza: mbi ngjyrën portokall dhe të verdhen;
b) të zeza dhe blu: mbi të bardhën;
c) të bardha: mbi blunë, të gjelbertën, të kuqen, kafe ose të zezen;
d) gri: mbi të bardhen.

5. Ngjyra gri arrihet me një mbulim të pjesshem (50 për qind) të bazes se bardhe me ngjyre të zeze.

Neni 77.

Dukshmëria e sinjaleve (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Për secilin sinjal duhet garantuar një hapesire fushëpamjeje ndërmjet drejtuesit të automjetetit dhe vete sinjalit të lire nga pengesat për shikim korrekt. Në një hapesire të tille, drejtuesi i automjetit duhet të perceptoje, në menyre progresive, pranine e sinjalit rrugor dhe duke e shquar si sinjal të tille, të kuptoje domethenien, dhe, sipas pikës 2, të zbatojë sjelljen e duhur.

2. Jane sinjale në vend ato të ndertuara në fillim të zones ose të pikes në të cilen kerkohet një sjellje e caktuar.

3. Masat minimale të hapesires se fushepamjes se sinjaleve të rrezikut dhe atyre përshkr
uese jane si me poshte:

Llojet e rrugëve	Sinjalet e rrezikut	Sinjalet treguese
Autostradë dhe rruge jashtëqytetëse, kryesore	150 m	25 m
Rruge jashtëqytetëse dytesore	100 m	150 m
Rruge të tjera	50 m	80 m

Masat minimale të zonës së përshquarjes janë zvogëluar në nenet përkatëse.

4. Në rastet kur hapësira e përshquarjes është 20% më e ulët se hapësira minimale e parashikuar në pikën 3, masat mund të zvogëlohen, me kusht që, sinjali të jetë i paraprirë nga një panel i ngjashëm plotësues në panelin 1, të përcaktuar në nenin 83

5. Të gjithe sinjalet duhet të jene të kapshme dhe të lexueshme, si naten, edhe diten.

6. Shkalla e shikimit gjate nates mund të sigurohet nëpermjet sistemeve të ndriçimit të posaçëm për tejdukshmeri ose vijezim, me ose pa drite të vete sinjalit. Vijezimi, në përgjithesi, arrihet me përdorimin e celuloideve të përshtatshme.

7. Në çdo rast, sinjalet, me përjashtim të atyre që kane vlere vetem gjate oreve të dites ose atyre me ndriçim të posaçem, sipas neneve 154 dhe 155, nëse vendosen në zonen e ndriçuar, duhet të jene të vijezuar në menyre që të duken naten me të njëjtat forma, ngjyra dhe simbole me të cilat duken gjate dites.

8. Të gjithe sinjalet duhen realizuar në menyre që të lejojne fushëpamjen e tyre në çfarëdo lloj kushtesh të rrugës dhe në cfaredo lloj kushtesh të ekspozimit dhe të ndriçimit të mjedisit.

9. Karakteristikat fotometrike, kolorometrike dhe që zgjasin në kohe, të përdorura për sinjale rrugore, duhet të jenë sipas normave të miratuara nga Ministria e Transportit.

10. Celuloidet e vijezuar duhet të jenë me eficence normale (klasi i I-re) ose me eficence të larte (klasi II-te) sipas parametrave dhe vlerave të përcaktuara me normat e mësipërme.

11. Zgjedhja e llojit të celuloidit të vijezuar duhet zbatuar nga enti pronar i rrugës sipas rendesise se sinjalit dhe të spikatjes që i duhet dhene mesazhit me qëllim sigurie, vendosjes se tij dhe lartesise në lidhje me rrugën automobilistike, si edhe me faktore të tjere specifike si shpejtesia vendore mbizoteruese e rrugës, ndriçimi i jashtem, kushtet klimaterike, vendosja e veçantë e sinjalit, në lidhje me kushtet orografike.

12. Vendosja e celuloideve të vijezuar me eficence të larte (klasi II) është i detyrueshem në rastet kur është i parashikuar dhe për sinjale: t'i jepet përparesi, të ndalohet dhe t'i jepet përparesi, t'i jepet përparesi djathtas, ndalim-parakalimi si dhe për sinjale paralajmeruese dhe drejtimi të vendosur serishmi. Vendosja e siperpermendur është fakultative për sinjalet: ndalohet hyrja, kufizime të shpejtesise, drejtim i detyrueshem, shmangës special.

13. Në të njëjten mbështetëse nuk duhen vendosur sinjale me karakteristika ndriçimi ose vijezime të ndryshme ndërmjet tyre.

Neni 78 .

Përmasat dhe formatet e sinjaleve vertikale (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Formati dhe përmasat e sinjaleve vertikale, me përjashtim të atyre të përmendura në pikat 4, 5, 6 dhe 7, jane përcaktuar në tabelat II.1, II.2, II.3, II.4, II.5, II.6, II.7, II.8, II.9, II.10, II.11, II.12, II.13, II.14 dhe II.15, që i bashkëlidhen kesaj rregulloreje.

2. Sinjalet e formatit "te madh" duhet të vendosen në anen e djathte të rrugëve jashteqytetese, me dy ose me shume korsi, sipas sensit të kalimit dhe në rastet e vendosjes siper rrugës se automjeteve. Nëse ato përseriten në krahun e majte, mund të jene edhe të formatit "normal".

3. Sinjalet e formatit "te vogel" ose "te reduktuar" mund të përdoren vetem ateherë kur kushtet e impiantit e kufizojne, nga pikepamja materiale, vendosjen e sinjaleve të formatit "normal".

4. Përmasat e sinjaleve, në rast nevoje, mund të variojne në varesi të shpejtesise mbizoteruese dhe të gjeresise se vendndodhjes se rrugës, pasi t'i nënshtrohen autorizimit të Ministrise se Transportit.

5. Nëse dy ose me shume sinjale shfaqen në të njëjtin panel sinjalizues, një panel i tille quhet "sinjal i përbere". Përmasat e "sinjalit të përbere" duhet të jene të tilla që disqet që ato përmbajne të kene diameter jo me të vogel se 40 cm dhe trekendeshat ta kene brinjen jo me të vogel se 60 cm. Baza e sinjalit rezultant duhet të jete në ngjyre të bardhe ose të verdhe për sinjalet e përkohshem. Përmasat minimale të "sinjaleve të përbere" të ndalimit jane me format të reduktuar, të treguar në tabelen II.7, dhe disku i ndalimit të qëndrimit në to ka një diameter prej 30 cm.

6. Vendosja e sinjaleve me përmasa të ndryshme mund të lejohet vetem në situata të jashtezakonshme e të përkohshme rrugore ose të trafikut. Nëse behet fjale për situata të jashtezakonshme, të përhershme në këtë rast nëvojitet leja e Ministrise se Transportit.

7. Përmasat e sinjaleve paralajmeruese dhe atyre treguese, si dhe ato sinjale për të cilat nuk jane fiksuar përmasa fikse në nënet për sinjalizimin tregues, përcaktohen nga madhesia e shkronjave të përllogaritura me largesine e leximit, që kerkohet në funksion të shpejtesise mbizoteruese vendore dhe nga numri i regjistrimit, sipas normave që i përkasin sistemit tregues të shenjave (tabelat II.16, II.17, II.18, II.19, II.20, II.21), që i bashkëlidhen kësaj rregulloreje.

Neni 79.

Vendosja e sinjaleve vertikale (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet vertikale vendosen, sipas normes, në anen e djathte të rrugës. Mund të përseriten në anen e majte ose mund të vendosen në bankina, anash rrugëve, apo mbi autostrade, kur është e nevojshme për motive sigurie, sic parashikohet nga normat e veçanta për kategorite e veçanta të sinjaleve.

2. Sinjalet, që vendosen në buzë të rrugës (sinjalet anësore), duhet ta kene mbajtesin vertikal jo me afer se 0.30 metra dhe jo me larg se 1.00 meter nga buza e rrugës ose nga ana e jashtme e bankines. Largesi me të vogla, nëse sinjali nuk del jashte autostrades, pranohen në rastet e hapesires se kufizuar. Mbështetesit vertikalë të sinjaleve duhet të vendosen në një largesi jo me të vogel se 0.50 metra nga buza e rrugës ose nga ana e jashtme e bankines. Në rastet kur ka pengesa, mbështetësit mund të ndertohen në pjesen e jashtme ose prapa vete pengesave, në menyre që të mos shkaktohen të dala anash.

3. Me lartesi të sinjaleve rrugore nga toka kuptohet lartesia me e ulet, e anes se poshtme të tabeles ose panelit sinjalizues, nga rrafshi horizontal, tangjent në piken me të larte të rrugës, në ate pjese të saj.

4. Në pjese homogjene rruge sinjalet duhen vendosur, sa të jete e mundur, në lartesi të njëjtë.

5. Lartesia minimale e sinjaleve anësore është 0.60 metra dhe maksimalja është 2.20 metra, me përjashtim të sinjaleve të levizshme. Gjate rrugëve qytetese, si rezultat i kushteve të veçanta të mjedisit, sinjalet mund të vendosen në lartesi me të madhe, por, gjithsesi, jo me lart se 4.50 metra. Të gjitha sinjalet në rrugët e kalimit ose në pjeset për kembesoret duhet të kene një lartesi minimale prej 2.20 metrash, me përjashtim të fenereve semaforike.

6. Sinjalet e vendosur siper rrugës duhet të kene një lartesi minimale prej 5.10 metrash, me përjashtim të rasteve të përdorimit mbi sinjale të punuara me dore, të një lartesie me të ulet. Nëse është sinjal rreziku ose tregues dhe vlen për të gjithe rrugën sinjali duhet vendosur në qendër, në përputhje me aksin e rrugës; ndersa kur i referohet një korsie, duhet ndertuar në përputhje me aksin e kesaj të fundit dhe i plotesuar me shigjete nën të, me majen të drejtuar poshte (paneli plotesues model II.6/n sipas nenit 81, pika 10).

7. Sinjalet e rrezikut duhen vendosur, sipas normes, në një largesi prej 150 metrash nga pika e nisjes se rrezikut të sinjalizuar. Në rrugët qytetese me shpejtesi maksimale jo me të madhe se ajo e përcaktuar në nenin 139, pika 1 e Kodit Rrugor, largesia mund të reduktohet në përputhje me gjendjen e mjedisit.

8. Sinjalet treguese duhet të vendosen në përputhje ose sa me afer të jete e mundur me piken në të cilen nis përshkrimi. Ato, të pajisura me një panel plotesues, model II.1, sipas nenit 81, pika 4, mund të përseriten, paraprakisht, me funksionin paralajmerues.

9. Sinjalet "T'I JEPET PERPARESI" (neni 104) dhe "NDALO DHE JEPI PERPARESI" (neni 105) duhet të vendosen në afersi të kufirit të rrugës se automjeteve, që gezon të drejten e përparesise dhe, gjithsesi, në largesi jo me të madhe se 25 metra nga kufiri jashte qendra ve të banuara dhe 10 metra në qendra te banuara. Sinjale të tilla duhet të paraprihen nga paralajmerimi përkatës (neni 106), i vendosur në një largesi të mjaftueshme, me qëllim që drejtuesit e mjeteve të mund ta përshtasin ecjen e tyre me sinjalizimin, në përputhje me kushtet vendore dhe të shpejtesise vendore mbizoteruese në të dyja rrugët.

10. Sinjalet, që tregojne përfundimin e ndalimit ose detyrimit duhet të vendosen në përputhje ose sa me afër të jetë e mundur me piken ku përfundon ndalimi ose detyrimi.

11. Në funksion të karakteristikave të materialit të përdorur, vendosja e sinjalit duhet të jete e tille, që të mos lerë vend për turbullim të shikimit ose ulje të lexueshmerise se sinjalit.

12. Sinjalet e vendosura siper rrugës duhet të kene një lartesi dhe një pjerresi në lidhje me rrafshin pingul me siperfaqen e rrugës, në funksion të ecurise se lartesise se rrugës. Për sinjalet e vendosura në lartesine 5.10 metra, sipas normes, pjerresia e mesiperme në rrugët e sheshta është 3 grade drejt anes nga vijne makinat (skema II.A). Vendosja planimetrike duhet të jete në përputhje me skemat II.B, II.C, II.D.

13. Sinjalet mund të vendosen në versionin e levizshem dhe me karakter të përkohshem, për motive të vertetuara ose për situata emergjente të mjedisit e të trafikut, si dhe në kuadrin e kantiereve rrugore apo mbi pajisje pune, të palevizshme ose të levizshme.

Neni 80.

Karakteristikat e mbështeteseve, mbajteseve dhe materialeve të tjera, të përdorura për sinjalizimin rrugor (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Mbështetëset dhe mbajtëset e sinjaleve rrugore duhet të jenë, në përgjithesi, prej metali, me karakteristika të përcaktuara nga normat e miratuara me udhezim të ministrit të Puneve Publike dhe Transportit. Përdorimi i materialeve të tjera duhet të miratohet nga ministri i Transportit.

2. Mbështetëset duhet të kene, në rastet e seksioneve rrethore, një seksion të palevizshem dhe e parrotullueshëm të sinjalit, në përputhje me mbështetësen dhe të mbështetëses në përputhje me terrenin.

3. Seksioni i mbështetëses duhet të garantoje qëndrueshmërinë e sinjalit në kushtet e devijimeve, që rrjedhin nga faktorë të mjedisit.

4. Mbështetëset dhe mbajteset e sinjaleve rrugore duhet të mbrohen në menyre të pershtatshme nga gerryerja.

5.Çdo mbështetese, me përjashtim të strukturave komplekse dhe të atyre që kane ndriçues semaforike, sipas normës, duhet të përmbaje vetem një sinjal. Kur është e nevojshme të shenohen me shume rreziqe ose tregues në të njëjtin vend, është i lejueshem ciftimi i dy sinjaleve në të njëjten mbështetëse.

Neni 81.

Panelet integrative (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet mund të pajisen me panele plotësuese në rastet e meposhtme:

a) për të përcaktuar vleren në hapesire të sinjalit;
b) për të saktesuar domethenien e sinjalit;
c) për të kufizuar frytshmërinë e sinjalit për disa kategori kaluesish ose për pjesë të caktuara kohe.

2. Panelet plotësuese jane në forme katrore dhe duhet të përmbajne simbole ose mbishkrime shpjeguese, sintetike dhe koncize.

3. Panelet plotësuese jane të modeleve të meposhtme:

modeli II.1 - për largesite;
modeli II.2 - për shtrirjet;
modeli II.3 - për të treguar periudhat kohore;
modeli II.4 - për të treguar përjashtimet ose kufizimet;
modeli II.5 - për të treguar fillimin, vazhdimin ose fundin;
modeli II.6 - për shpjegime ose tregues;
modeli II.7 - për të treguar ecurine e rrugës kryesore.

4. Modeli II.1 tregon LARGESINE, të shprehur në kilometra ose në metra, të rrumbullakosur deri në 10 metra, nga fillimi i pikes se rrezikshme, pikes nga e cila përdoret pershkrimi ose të pikes objekt-treguese (modelet II.1/a, II.1/b).

5. Modeli II.2 tregon SHTRIRJEN, domethene gjatesine e shprehur në kilometra ose në metra, të rrumbullakosur deri në 10 metra, të pjeses se rrugës se rrezikshme ose në të cilen përdoret përshkrimi (modeli II.2/a, II.2/b).

6. Modeli II.3 tregon KOHEN E VLEFSHME, domethene diten, oren ose minutat, nëpermjet shifrave ose simboleve, gjate se ciles vlen përshkrimi ose rreziku (modelet II.3/a, II.3/b, II.3/c, II.3/d).

7. Modeli II.4 tregon PERJASHTIME OSE KUFIZIME, domethene autorizon një kufi të përshkrimit për një ose me shume kategori të kaluesve, ose, me mire, kufizon vlefshmerine e tyre. Kur përshkrimi është i kufizuar për një ose me shume kategori,

simbolet përkatës, vendosen në ngjyre të zeze mbi fushë të bardhe (modeli II.4/a). Ndersa kur është fjala për t'ia lejuar shmangien e një ose me shume kategorive, simbolet përkatëse në ngjyrë të zeze mbi fushë të bardhe duhet të paraprihen nga fjala PERVEÇ (modeli II.4/b).

8. Modeli II.5 tregon FILLIMIN, VAZHDIMIN, MBARIMIN e një përshkrimi, rreziku ose treguesi (modelet II.5/a1, II.2/a2, II.5/a3 dhe modelet II.5/b1, II.5/b2, II.5/b3). Përdorimi i panelit FILLIM duhet të kufizohet në rastet në të cilat është me vend të nxirren në pah rrethana, kur është, në përgjithesi, në secilin sinjal koncepti i fillimit.

9. Modeli II.6 tregon, nëpermjet simboleve ose një mbishkrimi konciz, shpjegimin e kuptimit të sinjalit kryesor, ose shton një tregues ose shpjegim, me qëllim që të specifikoje, në menyre të dobishme, kuptimin e vete sinjalit, në raste të veçanta rastesie ose kohe të përkohshme (modelet II.6/a, II.6/b, II.6/c, II.6/d, II.6/e, II.6/f, II.6/g, II.6/h, II.6/i, II.6/l, II.6/m, II.6/n, II.6/p1, II.6/p2, II.6/q1, II.6/q2).

10. Simbolet, që përdoren për panelet plotesuese model 6, përveç të tjereve që mund të autorizohen nga Ministria e Puneve Publike, janë:

Simboli	Kuptimi	Figura
Furce dhe vije rruge	Shenja horizontale gjate rivendosjes	modeli II.6/a
Automjet i përplasur	Aksident	modeli II.6/b
Lokomotiva	Kapercim binaresh	modeli II.6/c
Ruspe për heqjen e bores	Pastrues bore në pune	modeli II.6/ç
Vale të kaltra	Zone që laget	modeli II.6/d
Dy radhe makinash	Radhe	modeli II.6/e
Lopate mekanike	Makina ndertimi në pune	modeli II.6/e
Kristale akulli	Rruge e rreshqitshme per shkak të akullit	modeli II.6/f
Re me pika shiu	Rruge e rreshqitshme per shkak të shiut	modeli II.6/g
Kamione dhe vetura	Kamionet ulin shpejtesine	modeli II.6/h
Autovinç dhe veture	Zona largimi të detyrueshem	modeli II.6/m

Shigjete vertikale	Sinjal korsie	modeli II.6/n
Shembuj me mbishkrim	Kthesa	modeli II.6/p1
Makine e sherbimit te pastrimit të qytetit	Pastrim rruge	modeli II.6/q1

11. Modeli 11.7 tregon, nëpermjet një rripi me të gjere, ecurine e rrugës, që gezon përparesi ndaj të tjerave. Simboli është në ngjyre të zeze mbi fushë të bardhe.

12. Në panelet plotesuese është e ndaluar përdorimi i mbishkrimeve kur është parashikuar një sinjal i veçantë. Dhe, gjithashtu, është i ndaluar përdorimi i sinjaleve të rrezikut të përgjithshem (RREZIQE TE TJERA, figura II.35) me panelin model II.6, kur një sinjal i veçantë, për të treguar të njëjtin rrezik, është përcaktuar nga keto norma.

13. Aty ku shkalla e shikimit e lejon, sinjali dhe paneli përkatës plotesues mund të bashkohen në një sinjal të vetem, të përbere (modelet II.8/a, II.8/b, II.8/c, II.8/d).

B) SINJALET E RREZIKUT

Neni 82.

Sinjale rreziku në përgjithesi (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet e rrezikut kane forme trekendeshi barabrinjes me një kulm të drejtuar nga lart.

2. Sinjalet e rrezikut duhet të vendosen në rrugë, kur ekziston një situate reale rreziku, e paperceptueshme nga një drejtues mjeti, që ndjek rregullat normale të kujdesit.

3. Në rastet kur nuk është e mundur të respektohet largësiae pozicionimit e përcaktuar nga neni 79, pika 7, sinjali duhet të jete i bashkëlidhur me panelin model II.1, që tregon largësinë efektive nga rreziku. Për motive sigurie, sinjali mund të paraprihet nga një tjeter, i njëjtë me të, gjithnje me panelin plotesues, që tregon largësinë efektive nga rreziku.

4. Sinjalet e rrezikut duhet të vendosen në krahun e djathte të rrugës. Në rrugët me dy ose me shume korsi për secilin krah kalimi, duhet të përshtaten masat e duhura, në lidhje me kushtet vendore, derisa sinjalet të jene qartesisht të perceptueshme edhe nga drejtuesit e mjeteve e automjeteve, që përshkojne korsite e brendshme, duke i përseritur sinjalet në krahun e majte të rrugës ose siper rrugës.

5. Nëse sinjali i përdorur për të treguar një rrezik të shtrire në një pjese rruge me largesi të përcaktuar (per shembull seri kthesash të rrezikshme, rruge e prishur, punime në rruge etj) kjo e fundit duhet të tregohet në panelin plotesues SHTRIRJE (modeli II.2). Nëse në një pjese të tille rruge ka kryqëzim, sinjali duhet të përdoret pas

çdo kryqëzimi. Shtrirja maksimale, përtej se ciles sinjali, gjithsesi, duhet të përseritet, nuk mund t'i kaloje 3 km.

6. Kur shtrirja e një pjese rruge, që ka të beje me rrezikun e sinjalizuar, nuk përcaktohet dot lehte, përfundimi i rrezikut mund të sinjalizohet nëpermjet të njëjtit sinjal, të plotesuar me panelin FUND (modelet II.5/a3, II.5/b3).

7. Në rastin e çiftimit në të njëjten mbajtese, të një sinjali rreziku me një sinjal të detyrueshem, i pari duhet të jete gjithmone mbi të dytin.

Neni 83.

Sinjalet, që kane të bejne me rrugët e deformuara, me ulje dhe ngritje (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali RRUGE E DEFORMUAR (figura II.1) duhet përdorur për të parasinjalizuar një pjese të rrugës, që është në gjendje të keqe ose e shtruar në menyre jo të rregullt.

2. Sinjali "KURRIZ" (figura II.2) duhet të përdoret për të paralajmeruar një anomali altimetrike, konvekse të rrugës.

3. Sinjali "GROPE" (figura II.3) duhet përdorur për të treguar një anomali altimetrike, konkave të rrugës.

Neni 84.

Sinjalet, që lidhen me kthesa të rrezikshme (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Për të treguar një kthese të rrezikshme, si pasoje e karakteristikave planimetrike ose për shquarje (shikim) të pamjaftueshme, duhet përdorur njëra prej sinjaleve të meposhtme:

a) KTHESE DJATHTAS (figura II.4)
b) KTHESE MAJTAS (figura II.5)
c) KTHESE DYFISHE, E PARA DJATHTAS (figura II.6)
ç) KTHESE DYFISHE, E PARA MAJTAS (figura II.7).

2. Për të sinjalizuar një seri kthesash të rrezikshme, njëra pas tjetres, duhet përdorur sinjali *c)* ose *ç)* në varesi të ecurise se ktheses se pare, duke shtuar panelin plotesues model II.2, që tregon gjatesine e një pjese të rrugës se interesuar.

3. Për sinjalizimin e një serie kthesash 180 gradshe duhet të përdoren sinjalet *c)* dhe *ç)*, sipas ecurise se ktheses se pare, duke shtuar panelin plotesues modeli II.6/p1. Secila kthese mund të tregohet me një numer në panelin përkatës, që vendoset në hapesiren në buzen e jashtme të rrugës dhe në qendër të ktheses (model II.6/p2).

Neni 85.

Sinjalet për kalimin në nivel me rrugën (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali " KALIM NE NIVELIN E RRUGËS ME PENGESA" (figura II.8) duhet përdorur për të parasinjalizuar çdo kalim hekurudhor, të pajisur me pengesa ose gjysmepengesa.

2. Sinjali "KALIM NE NIVELIN E RRUGËS PA PENGESA" (figura II.9) duhet përdorur për te parasinjalizuar çdo lloj kapercimi hekurudhor, që nuk ka pengesa. Në pjeset e aferta me kapercimin duhet vendosur sinjali "KRYQI I SHEN ANDREAS" (figura II.10/a), që tregon detyrimin për të ndaluar, e pajisur kjo edhe me rripin përkatës të ndalimit. Sinjali DOPIO KRYQ I SHEN ANDREAS (figura II.10/b) tregon se hekurudha është me dy ose me më shume binare.

3. Sinjalet "KRYQ I SHEN ANDREAS" dhe "DOPIO KRYQ I SHEN ANDREAS" duhen vendosur me aksin e madh horizontal; në mungese të hapesires mund të vendosen me aksin e madh vertikal (figurat II.10/c, II.10/d).

4. Paneli largesitregues në figuren II.11/a duhet të vendoset poshte sinjaleve të figurave II.8 dhe II.9; ato të figures II.11/b dhe II.11/c duhet të lidhen, respektivisht në 2/3 dhe 1/3 të largesise ndërmjet sinjalit dhe kapercimit hekurudhor.

5. Panelet largesitregues duhet të kene, respektivisht, 3, 2 dhe 1 vijë të kuqe në fushë të bardhë, me një pjerresi 45 grade, e cila zbret drejt rrugës.

6. Kur rruga kapercehet nga një binar hekurudhor dhe kalimi i trenit komandohet me sinjale me dore, nga njeriu ose personeli i ngarkuar për manovren, kapercimi duhet sinjalizuar nëpermjet sinjalit "RREZIQE TE TJERA" (figura II.35), me panelin plotesues model II.6/c, si dhe duhet pasuar nga sinjali "KRYQ I SHEN ANDREAS" në afersi të vete binarit. Ky sinjal është fakultativ në qendrat e banuara.

7. Në afersi të një degezimi rrugor, në të cilin ekziston një kalim në nivelin e rrugës me ose pa pengesa, në një largesi me të vogel se ajo e parashikuar për impiantin e sinjalit të pare, duhet përdorur njëri prej sinjaleve e veçantë të rrezikut, të formatit të vogel, të vendosur në sinjalet paralajmeruese të kryqëzimit, që vendoset në rrugën që nuk është e prekur nga kapercimi hekurudhor. Për të kujdeset dhe paguan enti pronar i rrugës, në një largesi nga kryqëzimi jo me të vogel se vlerat e treguara në nenin 124, pika 2 (figura II.240).

Neni 86.

Sinjalet për kalimet e tramvajit, të kembesorit dhe të biçikletave (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalizimi "KALIM TRAMVAJI" (figura II. 12) duhet përdorur për të parasinjalizuar, brenda dhe jashte qendrave të banuara, një linje tramvaji, që nuk

komandohet me semafor, që kryqezohet, nderhyn ose kufizon pjesen e rrugës se caktuar për automjete.

2. Sinjali "KALIM KEMBESORESH" (figura II.12) duhet të përdoret për të parasinjalizuar një kalim kembesoresh, që dallon nga shenjat përkatëse të rrugëve për automjete, në ato jashteqytetese dhe në ato qytetese, me kufizim të shpejtesise me të larte se ato të përcaktuara në nenin 139, pika 1 te Kodit Rrugor.

3. Sinjali "KALIM BICIKLETASH (figura II.14) duhet të përdoret për të parasinjalizuar një kalim të çiklisteve, që dallon nga shenjat përkatëse, në rrugët jashteqytetese dhe në ato qytetëse me kufizim të shpejtesisë më të madhe, sipas asaj të përcaktuar në nenin 139, pika 1 te Kodit Rrugor.

4. Sinjali sipas pikave 2 dhe 3 mund të përdoret në rrugët e qendrave të banuara vetem kur kushtet e trafikut, për arsye sigurimi, keshillojne një gje të tille.

Neni 87.

Sinjalet e pjerresise se rrezikshme (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet "ZBRITJE E RREZIKSHME" (figura II.15) ose "NGJITJE E RREPIRET" (figura II.16) duhen të përdoret për të parasinjalizuar një pjese të rrugës me ecuri, respektivisht, zbritese ose ngjitese, sipas kahut të levizjes, me një pjerresi të tille që përben rrezik, si pasoje e faktoreve vendore të pa favorshem.

2. Pjerresia, në të dyja rastet, duhet shprehur në përqindje.

Neni 88.

Sinjalet e ngushtimeve të rrugëve (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali "NGUSHTIM RRUGE" (figura II.17) duhet të përdoret për të parasinjalizuar një ngushtim simetrik të rrugës, që është i vogel për qarkullimin rrugor.

2. Sinjalet "NGUSHTIM ASIMETRIK MAJTAS" (figura II.18) dhe "NGUSHTIM ASIMETRIK DJATHTAS" (figura II.19) duhen të përdoren kur ngushtimi i përket anes se majte apo të djathte të rrugës.

3. Në rrugët me dy ose me shume korsi, për kahje të levizjes, ngushtimet që sjellin reduktim të numrit të korsive tregohen me sinjalet sipas nenit 133, pika 20, "VARIACIONI I KORSIVE TE PERDORSHME".

4. Dispozita të veçanta për organizimin e qarkullimit në prani të ngushtimeve, mund të miratohen nga Ministria e Transportit.

Neni 89.

Sinjali i urës se levizshme (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali "URE E LEVIZSHME" (figura II.20) duhet të përdoret për të parasinjalizuar një strukture rrugore, të levizshme, por gjithsesi të manovrueshme. Poshte sinjalit mund të vendoset paneli i pare largesimates, sipas nenit 85, pika 4, me treguesin e orareve të manovrimit ose të funksionimit të panelit plotesues, model II.3.

Neni 90.

Sinjali i bankines se rrezikshme (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali "BANKINE E RREZIKSHME " (figura II.21) duhet përdorur për të parasinjalizuar pjesen e rrugës me bankine, të shembshme dhe të veshtire, ose me rrezik renieje në një grope të thelle ose në një kanal, në rast afrimi.

2. Sinjali duhet të shoqerohet me panel plotesues, model II.2, me treguesin e shtrirjes se pjeses se rrugës se interesuar.

Neni 91.

Sinjali rruge e rreshqitshme (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali "RRUGE E RRESHQITSHME" (figura II.22) duhet të përdoret për të parasinjalizuar një pjese të rrugës, e cila në kushte të veçanta, mund të paraqese një siperfaqe të rreshqitshme, në mase me të madhe se normalja.

2. Kushtet e veçanta, kryesisht shiu, akulli ose shkaqe të tjera të lokalizuara, duhet të tregohen nëpermjet paneleve plotesuese, model II.6 se bashku me ato plotesuese, model II.2 dhe model II.5.

- Per shi dhe akull duhet të përdoren panelet II.6/h dhe II.6/i.
- Per kushte të tjera, që nuk paraqiten me simbole, në panel duhet vendosur, në menyre sintetike, natyra e shkakut.

Neni 92.

Sinjali i femijeve (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali "FEMIJE" (figura II.23) duhet përdorur për të parasinjalizuar vende që frekuentohen nga femije, si për shembull shkollat, kopshtet publike, fushat e lojes dhe mjediset të tjera që u sherbejne atyre.

Neni 93.

Sinjale që lidhen me kafshët (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet “KAFSHE NE KALIM” jane dy llojesh: KAFSHE SHTEPIAKE (figura II.24) dhe “KAFSHE TE EGRA” (figura II.25). Ato duhet të përdoren për të parasinjalizuar afrimin një pjese rruge me kafshe, që kapercejne rrugën.

Neni 94.

Sinjalet me dy kahe qarkullimi dhe me qarkullim rrethor (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali “DREJTIM I DYFISHTE I QARKULLIMIT” (figura II.26) duhet përdorur për të parasinjalizuar atë pjese të rrugës, ku qarkullimi zhvillohet në dy kahe rruge, kur në pjesen e rrugës se meparshme qarkullimi ishte me një kalim.

2. Sinjali duhet të vendoset para dy pikave të fillimit të pjeses se rrugës me dy kalime për të dyja kahet e levizjes. Nuk është i nevojshem përdorimi i tij kur është përdorur sinjali sipas nenit 133, pika 20, “NDRYSHIM I KORSIVE NE DISPOZICION”.

3. Në rastet kur pjesa e rrugës me levizje në dy kahe, për gjatesine që ka dhe për ecurine plano-altimetrike të saj, kerkon përseritjen e sinjalit, ky duhet të jete pajisur me panel plotesues model II.5/a2 ose II.5/b2.

4. Një sinjal i tillë mund të përdoret në qendrat e banuara vetem në rastet kur një gje e tille është e nevojshme për motive sigurie.

5. Mbarimi i drejtimit të dyfishte tregohet me sinjalin “NJE KALIM BALLOR” (figura II.349).

6. Sinjali “QARKULLIM RRETHOR” (figura II.27) duhet të vendoset në rrugët jashteqytetese, për të parasinjalizuar një kryqëzim ndërmjet dy ose me shume rrugëve, që komandohen me qarkullim rotativ. Në qendrat e banuara mund të përdoret vetem kur kushtet e trafikut e kerkojne një gje të tille për motive sigurie.

Neni 95.

Sinjali dalje në mol ose breg (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali “DALJE NE MOL OSE BREG” (figura II.28) duhet të përdoret për të parasinjalizuar daljen në molo ose në një breg lumi apo kanali, me rrezikun e renies në uje.

Neni 96.

Sinjale për material të paqendrueshem në rruge ose për shembje guresh (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali " MATERIAL I PAQENDRUESHEM NE RRUGE" (figura II.29) duhet të përdoret për të parasinjalizuar pranine e zhavorrit, çakellit, granilit ose të materialeve të tjera, të përmasave të vogla, që, si rezultat i kalimit të automjeteve, mund të fluturojne në ajer, mund të shkojne si plumb në largesi ose mund të ulin komoditetin e levizjes se automjetit në rruge.

2. Sinjali "RENIE GURESH" mund të përdoret për të parasinjalizuar një pjese rruge ku ekziston rreziku për renie guresh ose shkembinjsh ose dhe haset prania e mundshme e ketyre të fundit në rruge. Simboli ka kemben në të majte ose të djathtë të rrugës, nëse vete materialet gjenden në të majte (figura II.30/a) ose në të djathtë të rrugës (figura II.30/b).

Neni 97.

Sinjali semafor (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali "SEMAFOR" duhet përdorur për të parasinjalizuar një impiant semaforik.

1. Tri disqet, të kuq, të verdhë ose të gjelbërt, të simbolit të semaforit duhet të jenë reflektues. Disku i verdhë mund të zevendesohet nga një sinjal i verdhë, i ndritshem, vezullues.

3. Tri disqet mund të vendosen vertikalisht (figura II.31/a) ose horizontalisht (figura II.31/b) sipas vendosjes efektive të dritave të semaforit, të cilit i referohet sinjali.

4. Përmasat e sinjalit duhet të jene, kudo që ta lejojne kushtet e impiantit semaforik, të formatit të madh.

Neni 98.

Sinjalet e avionëve (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali "AVIONE" (figura II.32) duhet përdorur për të parasinjalizuar mundesine e zhurmave të forta, të papritura, në rrugët në afersi të aerodromeve ose të siperfaqeve ajrore, që përdoren për nisjen e avioneve që fluturojne ulët.

Neni 99.

Sinjali erë e fortë anash (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali " ERE E FORTE ANASH" (figura II.33) duhet të përdoret për të parasinjalizuar atë pjese të rrugës ku mund të verifikohen erera të forta, si zona të ekspozuara, dalje nga tuneli, fundi i pjeseve, që gjenden në mes të zonave malore ose situata të ngjashme.

Neni 100.

Sinjali rrezik zjarri (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali "RREZIK ZJARRI" (figura II.34) duhet të përdoret për të tërhequr vemendjen e kaluesve në rrugët me rrezikun e marrjes zjarr, në zonat e pyllezuara, të cilat i kapercen rruga ose që e shoqerojne atë, apo në vendet me rrezik të madh të marrjes zjarr.

2. Sinjali duhet të pajiset me panel shoqerues model II.2, me treguesin e shtrirjes se zones se rrezikshme.

Neni 101.

Sinjali i rreziqeve të tjera (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali "RREZIQE TE TJERA" (figura II.35) duhet të përdoret për të parasinjalizuar një rrezik të ndryshem nga ata që parashikohen në nenet e tjera.

2. Sinjali duhet të pajiset gjithnje me një panel plotesues, model II.6. Në situata emergjence dhe në pritje të sinjalit të veçantë ose të panelit plotesues, sinjali mund të përdoret përkohesisht pa panel.

C) SINJALET PERSHKRUESE

Neni 102.

Dispozita të përgjithshme për sinjalet përshkruese (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet, që japin përshkrime të vendosura nga autoritetet përkatëse për përdoruesit e rrugës, ndahen në:

a) SINJALE PERPARESIE
b) SINJALE NDALIMI
c) SINJALE DETYRUESE

2. Përgjate pjeses se interesuar, në lidhje me një përshkrim të dhene, sinjalet ndaluese, ato detyruese, si dhe ato të përparesise duhet të përdoren pas çdo kryqëzimi.

3. Sinjalet përshkruese duhet të vendosen në anen e djathte të rrugës. Në rrugët me dy ose me shume korsi, për çdo kah të ecjes duhet të zbatohen masat e duhura, në përputhje me kushtet vendore, në menyre që sinjalet të jene qartesisht të perceptueshme edhe nga drejtuesit e automjeteve që kalojne në korsite e brendshme, duke i përseritur në anen e majte ose mbi rrugën e automjeteve.

4. Sinjalet e përshkrimit duhet të vendosen aty ku fillon ndalimi ose detyrimi, mund të përseriten edhe në forme të reduktuar, të pajisur me një panel plotesues, model II.5/a2 ose II.5/b2.

5. Me përjashtim të rasteve të parashikuara nga kjo rregullore, në të cilen ekziston një sinjal i veçantë FUND, përfundimi i një përshkrimi duhet të tregohet me të njëjten sinjal, të pajisur edhe me plotesues, model II.5/a3 ose II.5/b3.

6. Nëse përshkrimi është i kufizuar në të njëjten kohe në një ose me shume kategori automjetesh, simbolet përkatëse të automjeteve jane të vendosur në një panel plotesues, model II.4/a. Nëse është fjala për një devijim për një ose me shume kategori automjetesh përdoret paneli shoqerues, model II.4/b, me simbolin e paraprire nga fjala PER VEÇ.

a) Sinjalet e përparesise

Neni 103.

Dispozita të përgjithshme për sinjalet e përparesise (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet rrugore, që njoftojne kaluesit se duhet të japin ose duhet të kene përparesi, ndahen në dy kategori:

I) Ato, që i detyrojnë drejtuesit e mjeteve për të dhene përparesi, që përfshin sinjalet:

a) të japesh përparesi (neni 104);
b) të ndalosh dhe të japesh përparesi (neni 105);
c) paralajmerim për të dhene përparesi (neni 106);
ç) kryqëzim me përparesi djathtas (neni 107);
c) të japesh përparesi në njëkalimet e alternuara (neni 108);
dh) mbarim i së drejtes për përparesi (neni 109);

II) Ato që u tregojne kaluesve, se, në kryqëzimet dhe në konvergimet e trajektoreve, drejtuesit e mjeteve, që vijne nga rruge të tjera ose në drejtim të kundert, kane detyrimin që të japin përparesi që përmbajne sinjalet:

e) kryqëzim, me të drejte përparesie (Neni 110);
ë) e drejte përparesie (Neni 111);
f) e drejte përparesie, në njëkalimet e alternuara (Neni 112).

2. Sinjalet e mundshme që vërtetojne dispozitat për përparesine duhet të pajisen me panel plotesues model II.1 ose model II.5/a2 ose II.5/b2.

3. Sinjalet e përparesise, të treguara në piken 1, kategoria I, shkronja *“a”*, *“b”*, *“c”* dhe kategoria II, shkronja “e” dhe “ë” mund të pajisen me panel plotesues, model II.7.

4. Sinjalet e përparesise sipas pikes 1, kategoria I, shkronja *“ç”* dhe kategoria II, shkronja “e” duhet të vendosen duke respektuar largësitë e përcaktuara në nenin 81, pika 7 dhe nenin 104, pika 4.

5. Në sinjalet e përparesise, sipas pikes 1, kategoria I, shkronja *"a"*dhe *"b"* mund të citohen në të njëjten mbështëtese, sinjalet e detyrueshem, që vendosen gjithnje poshte atyre të pareve.

6. Sinjalet e përparesise sipas pikes 1, kategoria I, shkronja *"a"*dhe *"b"*, të vendosur në korrespondence me kryqëzimet e tjera, që komandohen me semafor, quhen të vlefshme vetem kur semafori është i fikur ose me drita të verdha vezulluese. Në keto raste nuk duhet përdorur asnje panel plotesues, me një specifikim të tille.

Neni 104.

Sinjali i dhënies se përparesise (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali "JEP PERPARESI" (figura II.36) duhet të përdoret në ate dege të kryqëzimit, që nuk gezon të drejten e përparesise, për t'i treguar drejtuesve të mjeteve detyrimin për t'u dhene përparesi automjeteve që qarkullojne në të dyja drejtimet e rrugës, në të cilen ato do të hyjne ose që do të kapercejne.

2. Sinjali i mesiperm, duhet të vendoset në buze të kryqëzimit ose në një largesi nga kufiri i rrugës se automjeteve që gezon përparesi, jo me të madhe se 25 metra dhe 10 metra, respektivisht brenda dhe jashte qendra ve të banuara.

3. Sinjali mund të përdoret për kërkesat e sigurise ose të vëllimit e trafikut në kryqëzime të veçanta, duke zevendesuar sinjalin sipas nenit 107 (figura II.40) në rrugën pa përparesi, në devijim të hierarkise se rrugëve, një marreveshje e meparshme kjo e enteve pronare të rrugës. Me kete qëllim, për të garantuar përshquarjen e kryqëzimit, duke mos ndryshuar normat për largësitë e përshquarjes se sinjaleve, entet pronare mund:

a) të ndalojne vendosjen e kioskave, të stacioneve të furnizimit, të tabelave të reklamës dhe pengesave të tjera të shikimit;
b) të veprohet nëpermjet rrafshimeve, prerjes se barerave, të shkurreve ose të pemeve, aty ku është e mundur, me mënjanimin e mureve ose të pengesave të tjera.

4. Sinjali duhet të shoqerohet, aty ku e lejon shtrimi i rrugës, me sinjalizimin horizontal, të parashikuar në nenin 142 ose mund të integrohet, me simbolin e parashikuar në nenin 146, pika 9.

Neni 105.

Sinjali i ndalimit dhe i dhenies se përparesise (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali "NDAL" dhe "JEP PERPARESI" (figura II.37) duhet të vendoset në kryqëzimet ose në vendet që nuk gezojne të drejten e përparesise, për t'u treguar drejtuesve detyrimin për të ndaluar, në përputhje me shiritin përkatës të ndalimit dhe

për t'u dhënë përparesi para se të futet në zonen e kryqëzimit ose në fluksin e qarkullimit.

2. Sinjali duhet të përdoret në kryqëzimet ku nuk është e mundur të garantohen kushtet e përshquarjes se mjaftueshme, sipas nenit 104, pika 3 ose në situatat e një rrezikshmerie të veçantë.

3. Sinjali duhet të pajiset me sinjalizimin horizontal, të parashikuar në nenin 142, si dhe me përshkrimin horizontal "STOP", të parashikuar në nenin 146, pika 8.

4. Sinjali duhet të vendoset në përputhje me buzen e kryqëzimit dhe sa të jetë e mundur më afër saj.

Neni 106.

Sinjali i paralajmerimit për dhenie përparesie (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali "PARALAJMERIM PER TE DHENE PERPARESI" (figura II.38) dhe i "PARALAJMERIMIT PER TE NDALUAR DHE PER TE DHENE PERPARESI" (figura II.39) duhet të vendoset nga ana e afert me hyrjen në autostraden, me përparesi jashte qendrave të banuara, dhe brenda qendrave të banuara me rruge, që kanë kufizim shpejtesie me të madhe se ajo e caktuar në nenin 140, pika 1 e Kodit Rrugor ose kur kushtet e trafikut keshillojne përdorimin e tij për motive sigurie ose të disiplines se qarkullimit.

2. Në vendet e sinjaleve, për të cilet mund të vendosen sinjale paralajmerimi për kryqëzim, të shoqeruar me sinjalet e përparesise, në të cilet është paraqitur konfiguracioni topografik i kryqëzimit.

3. Largësia ndërmjet sinjalit të paralajmerimit dhe shiritit të ndalimit vendoset në panelin plotesues, model II.1. Ai vendoset siper vete sinjalit.

4. Në rrugët sipas pikes 1, ateherë kur ekzistojne kryqëzime të tjera ndërmjet sinjalit dhe kryqëzimit, sinjali duhet të përseritet pas çdo kryqëzimi, se bashku me panelin model II.1, që tregon largesinë përkatëse.

Neni 107.

Sinjali i kryqëzimit, me përparesi djathtas (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali i kryqëzimit "ME PERPARESI DJATHTAS" (figura II.40) duhet të vendoset në rrugët jashteqytetese, për të paralajmeruar një kryqëzim ndërmjet dy ose me shume rrugëve, për të cilat vlen rregulli i përgjithshem përparesi djathtas. Një sinjal i tille mund të përdoret në qendrat e banuara vetem kur kushtet e trafikut e keshillojne përdorimin e tij, për motive sigurie.

Neni 108.

Sinjali për të dhene përparesi në njëkalimet e alternuara (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali të JAPESH PERPARESI në një nga KALIMET E ALTERNUARA (figura II. 41) duhet të përdoret në fillim të ngushtimeve të rrugëve, të përhershme ose të përkohshme, në të cilat, si rezultat i kufizimit të përmasave të korsive, apo si rezultat i ecurise planimetrike të rrugës, apo dhe të tipit të përmasave të automjeteve, të cileve iu lejohet kalimi, del nevoja e përcaktimit të njëkalimit të ecjes se alternuar. Sinjali i përshkruan kaluesit përparesine që duhet t'i japë fluksit të trafikut, që vjen në kah të kundert.

2. Prapa sinjalit, nën kujdesin e drejtuesit, duhet të vendoset, një simbol ose një mbishkrim, që tregon se vendosja është e rregullt.

3. Në ngushtimet e rrugëve me një kalim të alternuar dhe në hyrjet në të cilin nuk shihen njëri nga tjetri apo kur ndryshojne me me shume se 50 metra, duhet vene në përdorim një impiant semaforik, i cili funksionon gjate gjithe dites. Nëse kushtet e trafikut e kerkojne, ose kur një kalimi i alternuar është vene në pune për një kohe të përcaktuar, në vend të semaforit mund të vendoset një sherbim sinjalizimi manual, që funksionon nëpermjet personelit, sipas asaj të keshilluar nga enti pronar i rrugës ose nga ndermarrja që kryen punimet apo ndertimet në rruge.

Neni 109.

Sinjali i përfundimit të se drejtes se përparesise (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali "PERFUNDIMI I SE DREJTES SE PERPARESISE" (figura II.42) duhet përdorur për t'u treguar kaluesve me përparësi të rrugës se rruga nuk gezon më të drejten e përparesise. Ky sinjal mund të vendoset vetem kur në rruge është vendosur sinjali "E DREJTE PERPARESIE" (figura II.44).

2. Sinjali mund të përseritet disa here para pikes në të cilen përfundon përparësia, kur kushtet e trafikut e keshillojne përdorimin për motive sigurie.

3. Në rrugët jashteqytetese ose në ato qytetese, me kufi shpejtesie me të madhe se ajo e përcaktuar në nenin 140, pika 1 e Kodit Rrugor, sinjali duhet të përseritet të pakten një here.

4. Sinjalet e vendosur para pikes ku përfundon e drejta e përparesise duhet të pajisen me panele plotesuese, model II.1.

Neni 110.

Sinjali i kryqëzimit, me të drejte përparesie (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali i “KRYQËZIM ME TE DREJTE PERPARESIE” (figura II.43/a) duhet përdorur në rrugët jashteqytetese dhe aty ku vlerësohet e nevojshme, në ato qytetese, për të parasinjalizuar një kryqëzim me rruge jokryesore.

2. Sinjali parashikon dy variante; nëse rruga jokryesore futet vetem nga e djathta (figura II.43/b) ose nga e majta (figura II.43/c) që emertohet “KRYQEZIM NE FORME T-je” dhe varianti të tjetër të quajtur “KONVERGIM”, nëse rruga jokryesore futet në korsi, me rritje të shpejtesise, nga e djathta (figura II.43/d) ose nga e majta (figura II.43/e).

3. Në rrugët jokryesore duhet të vendosen sinjale, që tregojne detyrimin për të dhene përparesi.

Neni 111.

Sinjali i se drejtes për përparesi (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali E DREJTE PERPARESIE (figura II.44) duhet përdorur për të treguar se një pjese e rrugës gezon të drejten e përparesise.

2. Sinjali mund të përseritet në format të vogel, para dhe pas çdo kryqëzimi ose në bankinat ndarëse të trafikut, në kryqëzimet e kanalizuara, të pajisur me panel plotesues model II.7.

Neni 112.

Sinjali i së drejtes për përparesi në një kalimet e alternuara (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali “E DREJTE PERPARESIE NE NJE KALIMET E ALTERNUARA” (figura II.45) duhet përdorur në afersi të ngushtimeve të rrugëve ku lejohet një kalimi i alternuar, sipas nenit 108, për t’i treguar përdoruesit të rrugës, që ka përparesi në lidhje me automjetet, që vijne në drejtim të kundert të kalimit.

b) Sinjalet e ndalimit

Neni 113.

Sinjalet e ndalimit, në përgjithësi (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet e ndalimit jane në forme rrethore dhe ua ndalojne kalimtarëve kalimin, drejtimin e përcaktuar të ecjes, një manovër të veçantë ose imponojne kufizime.

2. Sinjalet e ndalimit ndahen në të përgjithshme ose të veçanta: quhen të përgjithshme ata që u drejtohen të gjitha automjeteve dhe quhen të veçanta ato që i drejtohen vetem disa kategorive të automjeteve ose disa kategorive të veçanta të përdoruesve të rrugës.

Neni 114.

Sinjalet e përgjithshme të ndalimit (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet e ndalimit, që lidhen me qarkullimin e të gjithe automjeteve, jane:

a) Sinjali "NDALIMQARKULLIMI" (figura II.46);
b) Sinjali "DREJTIM I NDALUAR" (figura II.47);
c) Sinjali "NDALIM PARAKALIMI" (figura II.48), që tregon ndalimin e parakalimit të automjeteve me motor, me përjashtim të motoçikletave dhe biçikletave me motor, edhe nëse manovra mund të behet brenda gjysmes se rrugës me ose pa shiritin për të vazhduar;
ç) sinjali "DISTANCIM MINIMAL I DETYRUESHEM" (figura II.49), që tregon se është e ndaluar ta ndjekesh automjetin, që paraprin në një largesi me të vogel se ajo e treguar me metra në sinjal;
d) sinjali "KUFIZIM MAKSIMAL I SHPEJTESISE" (figura II.50), që tregon shpejtesine maksimale në km/ore, me të cilen automjetet mund të ecin në pjesen e rrugës se interesuar nga sinjali, duke mbetur të paprekura normat e sjelljes, sipas nenit 140 të Kodit Rrugor ose të kufizimeve të mundshme minimale, të vena për kategori të caktuara automjetesh;
dh) sinjali "NDALIM SINJALIZIMI ZANOR" (figura II.51), që tregon se është i ndaluar përdorimi i paralajmeruesve zanore, përveç rasteve të rrezikut të menjehershem.

Neni 115.

Sinjalet të veçanta të ndalimit (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet e ndalimit për qarkullimin, që lidhen me kategori të veçanta automjetesh jane:

a) sinjali "NDALIMPARAKALIMI PER AUTOMJETET E RENDE, ME NGARKESE TE PLOTE, ME TE MADHE SE 3.5 tonë" (figure II.52), tregon ndalimin e parakalimit te automjeteve me motor për automjetet e rende, me ngarkese të plote, me të madhe se 3.5 tonë, të treguar në karten e qarkullimit dhe të përshtatur për transportimin e personave. Parakalimi i mjeteve pa motor lejohet vetem nëse manovra mund të kryhet brenda gjysmes se karrexhates, me ose pa shirit të vazhduar. Pesha mund të përcaktohet në menyra të ndryshme nga enti pronar i rrugës dhe, në këtë rast, sinjali duhet pajisur me panel plotesues, që mban vleren e ndryshueshme;
b) sinjali "NDALIMQARKULLIMI PER MJETET QE TERHIQEN NGA KAFSHE" (figura II.53);
c) sinjali "NDALIMQARKULLIMI PER KEMBESORE" (figura II.54);
ç) sinjali "NDALIMQARKULLIMI PER BIÇIKLETA" (figura II.55);
d) sinjali "NDALIM QARKULLIMI PER MOTOÇIKLETA" (figura II.56);

dh) sinjali "NDALIMQARKULLIMI PER MJETET QE SHTYHEN ME KRAHE" (figura II.57);
e) sinjali "NDALIMQARKULLIMI PER TE GJITHA AUTOMJETET" (figura II.58) duke përfshire automjetet me motor me tri rrota dhe atë me kater rrota;
ë) sinjali NDALIMQARKULLIMI PER AUTOBUSE (figura II.59);
f) sinjali "NDALIMQARKULLIMI PER AUTOMJETET E RENDE, ME NGARKESE TE PLOTE, ME TE MADHE SE 3.5 tonë" që tregohet nga karta e qarkullimit (figura II.60/a), që është përshtatur për transportimin e njërezve; nëpermjet një mbishkrimi brenda fushes se simbolit të automjetit (figura II.60/b), ose në panelin e integruar, mund të parashikohet një vlere e ndryshme e peshes se siperpermendur, se ciles i lejohet kalimi;
g) sinjali "NDALIMQARKULLIMI PER TE GJITHA AUTOMJETET ME MOTOR TE PAJISURA ME RIMORKIO" (figura II.61). Devijime të mundshme për rimorkiot që nuk e kalojne një peshe të caktuar mund të tregohen me panel plotesues;
gj) sinjali "NDALIMQARKULLIMI PER AUTOMJETET BUJQESORE" (figura II.62);
h) sinjali "NDALIMQARKULLIMI PER AUTOMJETET QE TRANSPORTOJNE MALLRA TE RREZIKSHME" (figura II.63);
i) sinjali "NDALIMQARKULLIMI PER AUTOMJETE QE TRANSPORTOJNE EKSPLOZIVE OSE PRODUKTE QE MARRIN ZJARR LEHTE" (figura II.64/a) dhe "NDALIMQARKULLIMI PER AUTOMJETET QE TRANSPORTOJNE PRODUKTE QE MUND TE NDOTIN UJIN" (figura II.64/b). Devijime të mundshme për transportin e sasive të vogla mund të tregohen me panel plotesues, që tregon sasine.

2) Nëse kushtet vendore të impiantit ndalojne përdorimin e sinjaleve të ndalimeve të veçanta ose të sinjaleve të ndalimit, të shoqeruara me një panel për kufizimin, model II.4/a, lejohet vendosja e një sinjali të vetem, maksimumi me dy simbole, që lidhen me kategorite e automjeteve, objekt i ndalimit.

Neni 116.

Sinjale për kufizimin e përmasave dhe të peshës se automjeteve (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet e ndalimit, që paraqesin kufizime për përmasat dhe peshen e automjeteve, jane:

a) sinjali "NDALIMQARKULLIMI PER AUTOMJETET QE KANE GJERESI ME TE MADHE SE ... METRA" (figura II.65). Duhet vendosur vetem nëse gjerësia e pranueshme e rrugës është me e ulet se ajo e fiksuar nga neni 61 i Kodit Rrugor;
b) sinjali "NDALIMQARKULLIMI PER AUTOMJETET QE KANE LARTESI NE KOMPLEKS ME TE MADHE SE ... METRA" (figura II.66) duhet të vendoset vetem nëse lartesia e pranueshme në rruge është me e vogel se lartesia e automjeteve të përcaktuar nga neni 61 i Kodit Rrugor;

c) sinjale "NDALIMQARKULLIMI PER AUTOMJETE OSE KOMPLEKS AUTOMJETESH ME GJATESI ME TE MADHE SE ... METRA" (figura II.67) duhet të vendoset vetem nëse gjatesia e pranueshme është me e vogel se gjatesia e automjeteve e përcaktuar nga neni 61 i Kodit Rrugor.
ç) sinjali "NDALIMQARKULLIMI PER AUTOMJETE QE KANE NJE PESHE ME TE MADHE SE ...tonë" (figura II.68), duhet vendosur vetem nëse pesha e lejuar është me e vogel se pesha maksimale e lejuar sipas nenit 62 të Kodit Rrugor për automjete të pranuar të qarkullojne në ate pjese të rrugës. Sinjali mund të shoqerohet me panel model II.6, që tregon numrin maksimal të automjeteve të pranuar për të kaluar njëkohesisht;
d) sinjali "NDALIMQARKULLIMI PER AUTOMJETET QE KANE PESHE PER AKS ME TE MADH SE ...tonë" (figura II.69) duhet vendosur vetem nëse pesha e lejuar në nivelin maksimal të mbushjes është me e vogel se ajo e përcaktuar nga neni 62 i Kodit Rrugor.

2. Kufizimet e kalimit të pikes së mesiperme duhet të shkruhen në tabelat paralajmeruese të paralajmerimit të kryqëzimit.

3. Vlerat numerike të vendosura në sinjale, sipas pikes 1, u referohen përmasave efektive dhe peshes se automjeteve në çastin e kalimit të tyre në rrugë.

Neni 117.

Sinjalet e përfundimit të përshkrimit (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjale, që tregojne fundin e një përshkrimi, jane:

a) sinjali "RRUGE E LIRE" (figura II.70), tregon piken në të cilen përshkrimet e treguara me pare përfundojne se funksionuari;
b) sinjali "FUND I KUFIZIMIT TE SHPEJTESISE" (figura II.71), duhet përdorur sa herë që rifillojne kufijte e përgjithesuar të shpejtesise, të cilat jane në fuqi për ate lloj rruge. Nëse duhet të vendoset një kufi i ndryshem shpejtesie me i vogel se ai i siperpermendur, në vendin e sinjalit "FUND I KUFIZIMIT TE SHPEJTESISE" duhet përdorur sinjali "KUFIZIM MAKSIMAL I SHPEJTESISE" (figura II.50), që tregon kufirin e ri;
c) " FUND I NDALIMPARAKALIMIT" (figura II.72) tregon përfundimin e ndalimparakalimit për të gjitha automjetet;
ç) sinjali "FUND I NDALIMPARAKALIMIT PER AUTOMJETET E RENDA, ME NGARKESE TE PLOTE, ME TE MADHE SE 3.5 tonë" (figura II.73), e treguar në lejen e qarkullimit dhe që është përshtatur për transport personash.

2. Sinjalet jane me fushë të bardhe me simbole gri të errta dhe me një shirit të pjerret.

Neni 118.

Sinjalet e ndalimit, të qëndrimit dhe të parkimit (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet e NDALIM, QENDRIM dhe PARKIMIT, ose që japin udhezime për këtë qëllim, jane:

a) sinjali "NDALIMQENDRIMI" (figura II.74) duhet përdorur për të treguar se ku janë vendet ku është vendosur ndalim qëndrimit të automjeteve, me përjashtim të vendeve ku, si rezultat i rregullit të përgjithshem, vlen ndalimi. Përgjate rrugëve jashteqytetese, në mungese të mbishkrimeve plotesuese, tregon se ndalim qëndrimi është i përhershem dhe ka vlere edhe në oret e nates. Përgjate rrugëve qytetese, në mungese të mbishkrimeve plotesuese, tregon se ndalim qëndrimit ka vlere nga ora 8 deri në oren 20. Sinjali mund të pajiset me panele plotesuese, ku shifra, mbishkrime të shkurtra mund të kufizojne zbatimin e ndalimit të treguar, sipas rasteve:

1) ditet e javes, të muajit ose oret e dites gjate të cilave vlen ndalimi (panel plotesues, model II.3);
2) përjashtime për disa kategori të përdoruesve të rrugës (panel plotesues, model II.4/b);
3) periudhat që lidhen me ditet dhe oret në të cilat vlen ndalimi për të lejuar pastrimet e shtratit të rrugës me anë të makinave përkatëse ose me mjete të tjera (panel plotesues, model II.6/q2 ose në version plotesues, model II.8/a).

b) sinjali "NDALIMNDALIMI" (figura II.75), duhet të përdoret për të treguar vendet, ku, në mungese të mbishkrimeve plotesuese, është i ndaluar në një kohe të përhershme, qëndrimi, ndalimi dhe çdo lloj ndalimi tjeter, i përkohshem dhe i vullnetshem, i automjetit. Sinjalet "NDALIMQENDRIMI" DHE "NDALIM I NDALIMIT" mund të plotesohen nga shenja të veçanta horizontale;

c) sinjali "PARKING" (figura II.76), mund të përdoret për të treguar një zone të organizuar ose të pajisur që automjeti të pushojë për një periudhe kohe të pacaktuar, me përjashtim të një treguesi tjeter. Sinjali mund të pajiset nga panele plotesuese, për të treguar me vlere përshkruese: kufizime të kohes, tarifat e parkimit, skemen e vendosjes se automjeteve (pushim paralel, të pjerret ose drejtkendore) si dhe kategoritë e pranuara ose të përjashtuara. Sinjali mund të vendoset në ato të paralajmerimit dhe të drejtimit.

ç) sinjali "PARALAJMERIM PARKIMI" (figura II.77), tregon drejtimin që duhet ndjekur drejt parkingut me të afert;

d) sinjali "RRUGEKALIMI I AUTOMJETEVE NE TROTUAR" (figura II.78), tregon zonen për hyrjen e automjeteve në pronat anësore, për të cilen vlen ndalimi i qëndrimit, sipas nenit 155 të Kodit Rrugor. Sinjali ka përmasat normale, 40 x 60 cm, dhe përmasa të zmadhuara, 60 x 90 cm. Në pjesen e larte të sinjalit duhet treguar enti pronar i rrugës që leshon autorizimin, dhe poshte duhet shenuar numri dhe viti i leshimit. Mostregimi i entit dhe i kufijve të shtrirjes se autorizimit sjell mosfrytshmërinë e ndalimit. Për rrugët private, të hapura për kalimin publik, autorizimi merret në komune.

2. Mbishkrimet e vendosura në panelin plotesues të ndalimit, të lenies se makines dhe të ndalimit duhet të jene koncize, të tipit "7.30-19.00". Në rastin e ndalimit të

pushimit, që vlen për të gjithe diten, duhet vendosur treguesi “0-24”. Për të treguar fillimin, përseritjen dhe përfundimin, përdoren panele plotesuese model II.5. Për të treguar shtrirjen përdoren panele plotesuese, model II.2. Përjashtimet në ndalimin e lenies se makines, ekskluzivisht për automjetet e invalideve dhe për ambulancat, tregohen me sinjal të posaçëm të përbera nga “PUSHIM I LEJUAR PER KATEGORIVE TE VEÇANTA AUTOMJETESH” (figurat II.79/a dhe II.79/b). Për t’u treguar përdoruesve të rrugës heqjen e detyruar të makines në pjesen e rrugës se sinjalizuar përdoret paneli plotesues, model II.6/m ZONE E HEQJES, me të njëjten vlere kohe të sinjalit të ndalimit.

3. Sinjali i përbere sipas pikes 2 duhet të përdoret edhe për të shenuar përjashtimin ndaj ndalimi për pushim, të vendosur për automjete që u përkasin forcave të armatosura, atyre të policise, zjarrfikesave, policise bashkiake dhe sherbimeve të tjera të interesit publik dhe të ndihmes, ose automjeteve që u përkasin apo që jane në sherbim e për llogari të vete entit pronar të rrugës, në mënyrë të kufizuar në zonat kufitare, me shtratin përkatës të rrugës dhe për siperfaqet teper të domosdoshme (figura II.79/c).

4. Sinjale të PARKIMIT DHE TE PARALAJMERIMIT TE PARKIMIT mund të pajisen me panele plotesuese, model II.1 ose model II.4/a, për të treguar, respektivisht, largesine dhe kategorine e automjeteve, për të cilat parkimi është i rezervuar. Sinjali “PARKIM” në format të reduktuar mund të përdoret në kombinim me sinjalet “NDALIM I LENIES SE MAKINES DHE NDALIMNDALIMI”, për të treguar devijimet nga ndalimet për ato të veçanta, kategorite specifike, të renditura në pika 1, shkronja “*a*”, pika 2), që kane në fakt të drejte për të pushuar ose ndaluar. Figura II.79/d përfaqeson një shembull të tabeles se përbërë, për të treguar komandime të ndryshme, fleksibile, që perdoren në qendrat e banuara ose në qendrat administrative, turistike.

c) ***Sinjalet detyruese***

Neni 119.

Sinjalet detyruese, në përgjithesi (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet detyruese jane në forme rrethore dhe u detyrojnë përdoruesve të rrugës një sjellje të veçante, ose një kusht të veçantë të qarkullimit, që duhet të respektohet.

2. Sinjalet e detyrueshme ndahen në të përgjithshme dhe të veçanta. Të përgjithshmet kane fushë blu dhe simbol të bardhe; të veçantat kane fushe të bardhe, ane të kuqe dhe simbol të zi.

3. Sinjalet detyruese u drejtohen të gjithe përdoruesve të rrugës, me përjashtim të devijimeve që tregohen nëpermjet një paneli shoqerues, model II.4.

Neni 120.

Sinjalet detyruese, të përgjithshme (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet detyruese të përgjithshme jane:

a) DREJTIM I DETYRUESHEM;
b) DREJTIME TE LEJUESHME;
c) KALIM I DETYRUESHEM OSE KALIME TE LEJUESHME;
ç) RROTULLUES;
d) KUFIZIM MINIMAL I SHPEJTESISE;
dh) ZINXHIRE TE DOMOSDOSHEM PER BORE;
e) QARKULLIM I REZERVUAR, PER KATEGORI TE PERCAKTUARA KALIMTARESH.

2. Sinjali "DREJTIM I DETYRUESHEM" (figurat II.80/a, II.80/b, II.80/c, II.80/d dhe II.80/e) duhet të përdoret për t'i treguar drejtuesit të mjetit drejtimin e vetem të lejuar. Tabelat, sipas figurave II.80/a, II.80/b dhe II.80/c, jane vendosur sipas normes, në piken ku fillon detyrimi i drejtimit unik, dhe mund të plotesohen me panele plotesuese, model II.1.

3. Sinjalet "DREJTIME TE LEJUESHME" (figura II.81/a, II.81/b dhe II.81/c) duhet të përdoren për t'i treguar drejtuesit drejtimet e vetme, të lejueshme dhe vendosen sipas normes, para pikes në të cilen fillon detyrimi.

4. Sinjalet "KALIM I DETYRUESHEM" (figurat II.82/a, II.82/b) dhe "KALIME TE LEJUESHME" (figura II.83) duhet të përdoren për t'i treguar drejtuesit të mjetit: detyrimin për të kaluar, respektivisht, majtas ose djathtas një pengese, një vendi të zene, një brezi shpetimi, një tabele për bankinat që ndajne trafikun, të vendosura në rruge, ose për të sinjalizuar shmangiet në rast punimesh në rruge ose për shkaqe të tjera; dhe, (figura II 83), lejon kalimin nga të dyja anet e pengeses.

5. Sinjalet sipas pikes 4 duhet të vendosen në krye të ishullit ndarës të trafikut ose mbi pengese, në menyre të tille që të përceptohen në kohen e duhur dhe për të bere të qarte treguesin e kalimit të detyrueshem. Në rastet në të cilat rrugët kane ndarje trafiku ndërmjet rrugëve me gjeresi me të madhe se 1.50 metra, sinjalet mund të shoqerohen me sinjalin "DREJTIM I NDALUAR" (figura II.47), të vendosur në anen e kundert të ballit të vete bankinës që ndan trafikun.

6. Sinjali "RROTULLUES" (figura II.84) duhet të përdoret për t'u treguar drejtuesve të mjeteve detyrimin për të qarkulluar sipas drejtimit të treguar nga shigjetat. Duhet të vendoset në buze të zones, ku zhvillohet qarkullimi rrotullues. Në rrugët jashteqytetese paraprihet gjithmone nga një sinjal "PARALAJMERIM I QARKULLIMIT RRETHOR" (figura II.27).

7. Sinjali "KUFIRI MINIMAL I SHPEJTESISE" (figura II.85) duhet të përdoret për të treguar se automjetet, që qarkullojne në rruge ose në një apo me shume korsi të saj, që jane objekt i sinjalit, duhet të vezhgojne kufirin minimal të shpejtësisë së treguar. Automjetet, që nuk mund të arrijne shpejtesine minimale të treguar nuk duhet të zene rrugën ose një pjese të rrugës, që është objekt i sinjalit të siperpermendur. Përfundimi i së drejtes duhet të tregohet me sinjal të ngjashem, të vijezuar pjerrtazi, nga një shirit i kuq. (figura II.86).

8. Sinjali "ZINXHIRE TE DETYRUESHEM PER BOREN" (figura II.87) duhet përdorur për të treguar detyrimin për të qarkulluar, duke filluar nga pika e impiantit të sinjalit me zinxhire bore ose gomat e bores. Sinjali mund të vendoset se bashku me ate KALUESHMERI, duke ruajtur vleren e tij përshkruese.

9. Sinjali "QARKULLIM I REZERVUAR PER KATEGORI TE CAKTUARA AUTOMJETESH", simboli i të cilit përmbahet në to, tregon se rruga ose një pjese e saj i rezervohet vetem kategorise se parashikuar të përdoruesve të rrugës, nderkohe që është e ndaluar për kategori të tjera. Sinjale të tilla jane:

a) sinjali "RRUGE KEMBESORESH" (figura II.88) që duhet të vihet në fillim të një rruge apo të një itinerari të përshkruar vetem nga kembesore (zone qytetese kembesoresh);
b) sinjali "PISTE PËR BIÇIKLETA" (figura II.90) që duhet të vendoset në fillim të një piste, itinerari apo rruge, që i rezervohet kalimit të biçikletave. Duhet të përseritet pas çdo nderprerjeje rruge apo kryqëzimi;
c) sinjali "PISTE PER BIÇIKLETA AFER RRUGËS SE KEMBESOREVE" (figura II.92/a) dhe "RRUGE KEMBESORESH DHE BICIKLETASH" (figura II.92/b) që duhet të vendoset në fillim të një rruge për kembesore dhe për qarkullimin e biçikletave. Sinjali duhet të përseritet pas çdo nderprerjeje të rrugës ose kryqëzimi;
ç) sinjali "RRUGE E REZERVUAR PER KAFSHET E NGARKUARA OSE PER KAFSHET QE PERDOREN PER TRANSPORT" (figura II.94) që duhet të vendoset në fillim të një pike ose të një rruge të veçante.

10. Përfundimi i detyrimit të sinjaleve sipas pikes 9, duhet të tregohet me sinjalin përkatës, të vijezuar pjerrtazi, me një shirit të kuq (fig. II.89, II.91, II.93/a, II.93/b dhe II.95).

Neni 121.

Sinjalet detyruese të veçanta (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet e veçanta të detyrimit jane:

a) NDAL! DOGANA;
b) NDAL!POLICIA;
c) NDAL!STACION;

2. Sinjali "NDAL!DOGANA" (fig. II.96) duhet të vendoset për të sinjalizuar një ndalese doganore dhe ndalimi është i detyrueshem. Në të njëjtin sinjal, poshte shiritit horizontal, mund të shkruhet fjala DOGANE, në gjuhen e shtetit kufitar. Në kufi me vendet anetare të Komunitetit Europian sinjali zevendesohet me atë të figurave II.97/a dhe II.97/b.

3. Sinjali "NDAL!POLICIA" (fig. II.98) duhet të vendoset për të sinjalizuar një postbllok rrugor, i ngritur nga organet e policise, ku ndalimi është i detyrueshem.

Sinjali është i levizshem, duhet të vendoset në një largësi të arsyeshme nga postblloku dhe duhet të jete i dukshem dhe i vlefshem në kohe me qëllim që drejtuesi mjetit të mund të drejtoje mjetin në baze të kushteve plano-altimetrike të rrugës dhe të shpejtesise mbizoteruese në atë pjesë rruge që i paraprin postbllokut. Sinjali duhet të përseritet në lartesine e pikes se ndalimit. Të dy sinjalet duhet të vendosen në menyre të tille që të mos përbejne rrezik ose të mos ndikojne në sigurimin rrugor. Është e lejueshme të përseritet sinjali në gjuhen e shtetit kufitar kur postblloku është në afersi të zonave kufitare.

4. Sinjali "NDAL!STACIONI" (fig. II.99), duhet e vendoset në autostrada dhe në përputhje me hyrjet e kontrolluara, për të sinjalizuar një stacion, ku ndalimi është i detyrueshem për veprime të pagimit të taksave. Është e lejueshme të përseritet sinjali në gjuhen e shtetit kufitar, kur stacioni për pagesen e taksave është në afersi të kufirit.

D) SINJALET TREGUESE

(Neni 39 i Kodit Rrugor)

Neni 122.

Përgjithesimet e sinjaleve tregues (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Përcaktohen "sinjalet treguese" ato sinjale që u japin përdoruesve të rrugës informacione të nevojshme për një qarkullim të rregullt e të sigurt, si dhe për dallimin e itinerareve, qendrave administrative, sherbimeve dhe impianteve rrugore.

2. Bashkesia e sinjaleve tregues, të parashikuara në projekt sipas nenit 75, pika 2 duhet të plotesoje kërkesat e meposhtme:

a) përshtatshmerinë: cilesia dhe sasia e sistemit të shenjave duhet t'i përshtatet situatës rrugore në menyre që të lejoje dukshmerine e nevojshme;
b) koherencën: gjate një itinerari duhet të gjenden të njëjtet tregues të itinerarit;
c) homogjenitetin: në vete itinerarin, nga fillimi deri në fund të sistemit të shenjave treguese, duhet të realizohet me të njëjtin grafik, simbologji, ngjyra dhe largesi leximi.

3. Sinjalizimi i treguesve, në varesi të mjedisit rrethues dhe në harmonizim me të, duhet realizuar dhe lidhur në menyre që të shihet dhe të njihet kollaj.

4. Për rendesine e saj funksionale, sistemi rrugor i shenjave duhet t'u nënshtrohet verifikimeve periodike, për vleresimin e tyre në përputhje me kërkesat e trafikut dhe kërkesat e përdoruesve të rrugës, si edhe për verifikimin e gjendjes se ruajtjes. Verifikimet behen nga enti pronar ose ai koncesionar i rrugës, në bashkepunim me entin pronar.

5. Në projektimin dhe verifikimin sipas pikes 4, një vëmendje e veçantë i duhet kushtuar zgjedhjes se mesazheve që do të vendosen, të cilet duhet t'i përgjigjen

kriterit të esencialitetit, gjithnje me qëllim për sigurinë dhe rrjedhshmerine e qarkullimit.

6. Në projektimin, verifikimin dhe në ekzekutimin e sistemit të shenjave treguese, që lidhen me kryqëzimet rrugore, duhet të përdoren kriteret baze të informimit të përdoruesit të rrugës:

a) duhen shenuar para kryqëzimeve qendrat administrative në të cilat të çon secila dege e kryqëzimit, në menyrë që të realizohet një parasinjalizim i përshtashem dhe një kanalizim i rrjedhave të ndryshme të automjeteve;

b) në kryqëzime duhen pohuar drejtimet që duhen marre për të arritur qendrat administrative, të treguara nga sinjalet sipas pikes "a"te mesiperme;

c) duhen shenuar manovrat e lejuara në kryqëzime;

d) duhen konfirmuar, pas kryqëzimit, vendmbërritjet në të cilat të çojne rrugët përkatëse.

7. Sistemi i shenjave treguese, i vendosur në autostrada, në rrugët jashteqytetese, në rrugët qytetese me shpejtesi të ecjes me të madhe se ajo e përcaktuar nga neni 139, pika 1 e Kodit Rrugor, në itineraret e hyrje-daljeve në qendra t e banuara, me përjashtim të kryqëzimeve me rruge vendore të paasfaltuara dhe të parendesishme, është i detyrueshem dhe duhet të jete në përputhje me kriteret e pikes 6.

8. Sipas asaj që është thënë në nenet e mesiperme, në disa lloj tipesh të sinjalizimit, vendosen, kur është e nevojshme, zona ose pjese katrore me ngjyra të ndryshme, që përfaqesojne natyren e vendmbërritjes ose të llojit të rrjetit që duhet përshkruar për të arritur ate.

9. Nëse sinjalet përmbajne një ose me shume tregues të së njëjtes natyre, ngjyra e fushes se sinjalit është ajo sipas vendmbërritjes ose vendmbërritjeve për ku drejtojne sinjalet.

Neni 123.

Mbishkrime, shkronja dhe simbole, që lidhen, me sinjalet treguese (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Për të zevendesuar ose për të sqaruar përshkrimet e dhena, lejohet vendosja në sinjale e simboleve, numrit të rrugës, drejtimeve kryesore ose shkurtimeve konvencionale. Duhet shmangur gjithsesi përqendrimi i shume mbishkrimeve mbi siperfaqet e kufizuara.

2. Sinjalet e përdorura në tabelat treguese jane ato të treguar në figurat nga II.100 deri në II.231.

3. Në rastin kur sasia e mbishkrimeve, që duhet vendosur patjeter në sinjal, qofte për të lejuar një lexueshmeri të kenaqshme dhe të plotë, qoftë për një kompozim të mire të sinjalit, nuk mund të realizohen mbi sinjal, atëhere mund të përdoret vetem simboli.

4. Përdorimi i simboleve të paparashikuar nga kjo rregullore, duhet autorizuar nga Ministria e Transportit. Simbolet duhet të jene të qarta dhe lehtesisht të kuptueshme.

5. Mbishkrimet, që përmbahen në sinjalet treguese, duhet të kompozohen duke përdorur karakteret e meposhtme alfabetike dhe sipas përshkrimeve të meposhtme:

a) alfabet normal, pozitiv, me shkronja të vogla (tabela II.22 *a)*;
b) alfabet normal, pozitiv, me shkronja të medha (tabela II.22 *b)*;
c) numra normale, pozitive (tabela II.22 *c)*;
ç) alfabet normal, negativ, me shkronja të vogla (tabela II.22 *d)*;
d) alfabet normal, negativ, me shkronja të vogla (tabela II.22 *e)*;
dh) numra normale, negative (tabela II.22 *f)*;
e) alfabet i ngjeshur, pozitiv, me shkronja të vogla (tabela II.22 g);
ë) alfabet i ngjeshur, pozitiv, me shkronja të medha (tabela II.22 h);
f) numra të ngjeshur, pozitive (tabela II.22 i);
g) alfabet i ngjeshur, negativ, me shkronja të vogla (tabela II.22 l);
gj) alfabet i ngjeshur, negativ, me shkronja të medha (tabela II.22 m);
h) numra të ngjeshur, negative (tabela II.22 n).
Tabelat e mesiperme jane pjese e kesaj rregulloreje.

6. Shkronjat e medha duhet të përdoren për formimin e emrave të përveçëm të krahinave, rretheve, qyteteve, qendrave të banuara, bashkive, komunave dhe fshatrave. Shkronjat e vogla duhet të përdoren për formimin e emrave të përgjithshem dhe të përveçem që i përkasin pikave me interes publik, rural si:

a) rruge rurale dhe jashtëqytetese;
b) lagje, parqe, stacione, porte, aeroporte, zyra, ente, posta, komanda, administrata, qendra qytetesh, emra rrugësh, spitale.
c) çdo lloj mbishkrimi tjeter i një lloji të ndryshem nga emrat e përveçem gjeografike, duke përfshire edhe ato të paneleve plotesuese.

7. Sipas normes, duhet të përdoren shkronja dhe numra normale. Shkronjat dhe numrat e ngjeshur përdoren vetem në prani të fjaleve ose grupfjaleve, që nuk mund të shkurtohen ose edhe kur përdorimi i shkronjave normale sjell mbishkrime të gjata për madhesine e sinjalit.

8. Lartesia e shkronjave dhe e numrave përcaktohet në funksion të largesise se lexueshmerise që kerkon lloji i rrugës, sipas udhezimeve të tabelave II.16 dhe II.17.

9. Emrat e qendrave të banuara, të përbera ose shume të gjata, mund të shkurtohen, për të shmangur një gjatesi të papershtatshme të mbishkrimeve.

10. Trashesia e shkronjave negative (me ngjyre të hapet në fushe të erret) duhet të reduktohet me rreth 15 për qind në krahasim me trashesine e atyre pozitive (me ngjyre të erret në fushe me ngjyre të hapet).

Neni 124.

Pozicioni i sinjaleve treguese (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet e paralajmerimit, sipas nenit 125, duhet të vendosen sipas asaj të përcaktuar nga neni 79. Për sinjalet e mesiperme duhet siguruar një hapesire dukshmerie "d", në funksion të shpejtesise vendore mbizoteruese, në përputhje me vlerat e tabeles se meposhtme:

a) shpejtesia = 130 km/ore: d = 250 m;
b) shpejtesia = 110 km/ore: d = 200 m;
c) shpejtesia = 90 km/ore: d = 170 m;
ç) shpejtesia = 70 km/ore: d = 140 m;
d) shpejtesia = 50 km/ore: d = 100 m;

Per vlera të paparashikuara të shpejtesise veprohet me interpolim linear.

2. Sinjalet e paralajmerimit të kryqëzimeve, sipas nenit 125, pika 2, e me radhe, duhet të vendosen në një largesi "d" nga pika në të cilen fillon manovrimin për kthim (fillimi i korsise me ulje të shpejtesise, për kryqëzimet që janë të pajisura me to), në funksion të shpejtesise vendore mbizoteruese, në përputhje me vlerat e shprehura në tabelen e meposhtme:

A) kryqëzime me korsi të uljes se shpejtesise:
a) shpejtesia = 130 km/ore; d = 50 m;
b) shpejtesia = 110 km/ore; d = 40 m;
c) shpejtesia = 90 km/ore; d = 30 m;

B) kryqëzime pa korsi të uljes së shpejtesise:
a) shpejtesia = 110 km/ore; d = 130 m;
b) shpejtesia = 90 km/ore; d = 100 m;
c) shpejtesia = 70 km/ore; d = 80 m;
ç) shpejtesia = 50 km/ore; d = 60 m.

Per vlera të paparashikuara të shpejtesise veprohet me interpolim linear.

3. Kur sinjali nuk mund të vendoset, duke respektuar largësitë e treguara në tabelat sipas pikes 2, si pasoje e pamjaftueshmerise se hapesires se përshquarjes ose në prani të tuneleve apo të kanaleve, atëherë mund të vendoset në një largesi me të madhe, me kusht që largësia të shkruhet në panelin plotesues.

4. Në autostrada, në rrugët jashtëqytetese kryesore dhe sa here që kushtet e trafikut e kerkojne, sinjali i vendosur në largësinë e treguar në tabelen e pikes 2 duhet të paraprihet nga një ose me shume sinjale të vendosur në largësinë e duhur, të dhene në panelin plotesues.

5. Sinjali i parasinjalizimit sipas nenit 125, pika 8, duhet të vendoset në përputhje me fillimin e zones që paraprin kryqëzimin. Në rrugët jashtëqytetese, ateherë kur është e pamundur që të respektohet hapesira e përshquarjes sipas pikes 1, sinjali duhet të përseritet me pare me largësinë e shkruar në panelin plotesues.

6. Sinjalet e drejtimit sipas nenit 126, në brendësi të zones se kryqëzimit, duhet të vendosen me orientim të tille që të jene përsosmerisht të shikueshem nga rrjedha e trafikut në të cilen jane drejtuar, dhe sipas nevojës, në njërën prej pikave me oportune nga të mëposhtmet:

a) në buze të kryqëzimit;
b) në bankinat e trafikut;
c) në kufirin e daljes nga kryqëzimi;

7. Vete sinjalet e drejtimit mund të vendosen mbi rrugën e kalimit të automjeteve, kur paraqesin një ose me shume kushte nga të mëposhtmet:

a) dy ose me shume korsi për kah të levizjes;
b) kryqëzime të kanalizuara ose planimetrikisht komplekse;
c) vëllime të medha trafiku, me përqindje të larte të automjeteve me lartesi gabarite të madhe;
ç) itinerare autostradale, tangjenciale dhe drejtues kryesore të kapercimeve ose të itinerare të hyrje-daljeve nga qendrat e banuara;
d) pamundesi për të realizuar impiante racionale të sinjaleve anësore, efikase.

8. Nëse kryqëzimi është me semafor, feneret e veçuar semaforike mund të trupezohen në tabelat përkatëse te drejtimit, të vendosura në karexhatat prane kryqëzimit (fig. II 232).

9. Urat, mbikalimet ose objektet e ndertuara në pikevendosjet me të përshtatshme ose në largësitë aferta, mund të përbejne pika vendosjeje të sinjaleve.

10. Qëndrueshmeria e strukturave që mbajne sinjalet si dhe përshtatshmeria e bazamenteve dhe ankorimeve, duhet të llogariten ose të verifikohen nga tekniket e entit pronar të rrugës.

Neni 125.

Sinjalet e paralajmerimit (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet e paralajmerimit ndahen në dy lloje:

a) paralajmerime kryqëzimi;
b) sinjale parazgjedhese.

2. Sinjalet e paralajmerimit për kryqëzim kane forme drejtkendeshi dhe përmbajne skemen e kryqëzimit, të realizuar nëpermjet shigjetave me trashesi të ndryshme, në përputhje me gjeometrine dhe rendesine e rrugës, me emrat e qendrave administrative ku shkohet nëpermjet degeve të ndryshme të kryqëzimeve (figurat II.233, II.234, II.235).

3. Çdo drejtim i shenuar parapëlqehet të kete emrin e një qendre të vetme administrative dhe sidoqofte një numer të kufizuar emrash. Shigjetat drejtuese, të

vendosura në sinjalin paralajmerues të kryqëzimit, duhet të jene me një shtrirje të tille, që të lejojne një faqosje të mire të mbishkrimeve.

4. Në të njëjtin sinjal paralajmerues nuk mund të figurojne disa kryqëzime, me përjashtim të rasteve kur nuk ndodhen me pak se 250 metra larg njera nga tjetra, ose kur nuk është e mundur të respektohen largësitë sipas nenit 126 (figurat II.236, II.237, II.238).

5. Sinjalet sipas nenit të mesiperm, nëse vendosen mbi rrugët për automjetet me dy ose me shume korsi për kah levizjeje luajne funksionet e sinjaleve të korsise dhe duhet të jene në përputhje me skemat e vendosjes të paraqitura në tabelen II.23, që është pjese e integruar e kesaj rregulloreje, me shigjetat të drejtuara në menyre të përshtatshme.

6. Kornizat jane me ngjyre:

a) të zeze në fushe të verdhe, të bardhe dhe portokalli;
b) të bardhe në ngjyrat e tjera të fushes.

7. Në shigjetat që përfshihen në sinjalet e paralajmerimit të kryqëzimeve, mund të paraqiten, me format të reduktuar, sinjale të mundshme të rrezikut ose përshkruese, të vendosura në degen e kryqëzimit, ku vlen rreziku ose kufizimi (figurat II.239 dhe II.240).

8. Kur rruga është e ndare në dy ose me shume korsi për të njëjtin drejtim të levizjes, por me vendmbërritje të ndryshme, për të lejuar zgjedhjen paraprake të pozicionit në rrugën e automjeteve, në raport me drejtimet që drejtuesit e mjeteve synojne të marrin në kryqëzim, në vendin e sinjalit të paralajmerimit, duhet përdorur sinjali i parazgjedhjes (figurat nga II. 241 deri në II.245).

9. Në sinjalin e parazgjedhjes vendosen shiritat e nderprere, që tregojne korsite e gatshme dhe shigjetat, që tregojne drejtimet e lejuara për secilen korsi. Ndërmjet korsive të përfaqesuara në kete menyre, që u përgjigjen atyre të shenuara në rrugën e automjeteve të afrimit të kryqëzimit, vendosen vendmbërritjet me të njëjtat kritere dhe ngjyra të përdorura për tabelat e paralajmerimit të kryqëzimit.

10. Me sinjalin e parazgjedhjes, që i përgjigjet çdo korsie, shigjetat do të vendoset në pjesen e poshtme dhe vetem një here. Madhesia e shigjetave duhet të jete në proporcion me ate të tabelave dhe lartesia e tyre duhet të jete ndërmjet 1/3 dhe 1/4 se asaj të tabeles (figurat II.246 dhe II.247).

11. Ngjyrat e fushes dhe të kornizave, mbishkrimet dhe shigjetat e sinjaleve të parazgjedhjes jane të njëjte me ato të paralajmerimit të kryqëzimit sipas pikes 6 dhe nenit 76, pika 2.

12. Shigjetat që përdoren në sinjalet e parazgjedhjes jane sipas llojeve të tabelës II.24, që jane pjese e integruar e kesaj rregulloreje. Jane parashikuar kater tipe baze të shigjetave:

a) vertikale, e drejtuar lart;
b) shigjete e përthyer, e drejtuar majtas ose djathtas;
c) e drejtuar lart, majtas ose djathtas;
ç) e drejtuar djathtas dhe majtas.

13. Në sinjalet e paralajmerimit të kryqëzimit dhe të parazgjedhjes mund të vendosen simbole. Nëse tregohen rrugët, autostradat ose itinerare nderkombetare, sinjale të tilla duhet të shoqerohen nga simboli i identifikimit.

14. Përmasat e sinjaleve të paralajmerimit të kryqëzimit jepen në zbatim të normave, sipas tabelave II.16, II.17, II.18, II.19, II.20, II.21 dhe në zbatim të nenit 80, pika 7.

15. Sinjalet e paralajmerimit të kryqëzimeve ose të parazgjedhjes jane në ngarkim të entit pronar ose koncesionar të rrugës ku jane vendosur.

16. Në udhëzimet e Ministrise se Transportit jane dhene në detaje shembujt e zgjedhjeve sinjalizuese për pjeset e rrugëve nderlidhese, të sherbimit ose të parkimit, për stacionet autorrugore, si dhe për zgjedhje të veçanta sinjalizuese, që lidhen edhe me rrugë të tjera.

Neni 126.

Sinjalet e drejtimit (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet e drejtimit në rrugët në brendësi të qendrave të banuara kane forme drejtkendeshi dhe duhet të jene në përputhje me karakteristikat e treguara në tabelen II.13 (figura II.248).

2. Sinjalet e drejtimit djathtas ose majtas në rrugët jashtëqytetese kane forme drejtkendore, me shigjete në drejtim të qendrës administrative të sinjalizuar dhe duhet të jene në përputhje me karakteristikat e treguara në tabelen II.14 (figura II.249).

3. Sinjalet sipas ketij neni, nëse vendosen në rrugën e automjeteve me dy ose me shume korsi për drejtimin e levizjes luajne funksionet e sinjaleve të korsise dhe duhet të jene në përputhje me skemat e vendosjes të shenuara në tabelen II.23, me shigjeta sipas tabeles II.25, që është pjese e integruar e kesaj rregulloreje, dhe, sipas mundesise, të orientuara poshte (figurat II.250, II.251 dhe II.252).

4. Në çdo kryqëzim duhen shenuar drejtimet e ndryshme që mund të marrin përdoruesit e rrugës; emrat e qendrave administrative që shenohen në keto sinjale duhet të jene të njëjta me ato që figurojne në sinjalet e paralajmerimit ose parasinjalizimit, që u paraprijne; nëse është e nevojshme, mund të shtohen sinjalet e drejtimit, që lidhen me vendmbërritjet kryesore, me kusht që të mos demtohet përceptimi i sakte i sinjaleve të drejtimeve kryesore.

5. Në sinjal, përveç emrit të qendrës administrative, duhet të tregohet në vazhdim largësia në kilometra, e shprehur në shifra, pa simbolin km. Mund të shkruhet edhe simboli i identifikimit të rrugës (figura II.248 dhe II.249).

6. Emri i një qendre administrative, i shenuar në sinjalin e drejtimit, duhet të përseritet në sinjalet pasuese, në kahun e levizjes deri në mbërritje të qendrës administrative.

7. Ngjyrat e kornizave duhet të jene të njëjta me ato të nenit 125, pika 6.

8. Sinjalet e drejtimit mund të grupohen në një "grup të vetem sinjalizues" (figurat II.253, II.254 dhe II.255). Në çdo grup të vetem sinjalizues duhet të respektohen kriteret e meposhtme:

a) të gjithe sinjalet e vendosura në të njëjtin grup duhet të kene të njëjtat përmasa, pavaresisht nga gjatesia e emrave të shkruara në to;
b) ndërmjet dy sinjaleve ose grupeve të sinjaleve, që tregojne drejtime të ndryshme, të vendosura në të njëjtet mbështëtese, është i nevojshëm një shkeputje vertikale, prej 5 cm;
c) në çdo grup sinjalizimi sinjalet e ndryshme për secilin drejtim duhet të grupohen sipas ngjyrës së fushes;
ç) shigjetat që tregojne "drejt" duhet të vendosen sipër të tjerave. Nëse grupi është i vendosur në të majte, shigjeta vertikale duhet të vendoset në anen e dajthte të sinjalit;
d) shigjetat që tregojne "majtas" duhet të vendosen poshte shigjetave që tregojne "drejt" dhe në fund, poshtë, të vendosura, shigjeta që tregojne "djathtas";
dh) radha e vendosjes se sinjaleve, që tregojne të njëjtin drejtim, nga lart poshte, behet si vijon, në baze të ngjyrave të fushes;
1) e bardhe;
2) e gjelber;
3) blu;
4) kafe;
5) e zeze;
e) çdo grup nuk duhet të përmbaje me shume se gjashte sinjale.
Nëse është e nevojshme vendosja i një numri me të madh sinjalesh, atëherë ato duhet të ndahen në disa grupe;
ë) grupet me të vogla, me shigjeta të vendosura drejt të njëjtit drejtim, duhet të vendosen në pikat me të përshtashme të kryqëzimit;
f) sinjalet e drejtimit që përbejne grupe sinjalizuese në rrugët jashtëqytetese, duhet të jene në forme shigjete, ndersa në rrugët qytetese duhet të jene në forme drejtkendeshe, me shigjeten të vendosur në të, përfshire këtu edhe ato me fushe blu ose të gjelber.

9. Detyrimi për vendosjen e bazamentit mbështetes është në ngarkim të entit pronar ose koncesionar të rrugës është vendosur grupi sinjalizues. Edhe sinjalet njësh të drejtimit, që tregojne pika rurale me interesit publik si dhe qendrat administrative, që do të arrihen nëpermjet rrjetit të rregullt, duhet të jene nën kujdesin e entit të siperpermendur. Përben përjashtim nga ky një rregull vendosja e tabelave njëshe, me udhezime të veçanta, që mund të sillen nga entet e interesuara dhe që mund të

vendosen nën kujdesin e tyre nëpermjet autorizimit të entit pronar ose koncesionar të rrugës.

Neni 127.

Sinjalet e identifikimit të rrugëve dhe të largësive metrike, progresive (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Simbolet e identifikimit të rrugëve jepen me shkronja dhe numra, të kombinuara sipas ketyre karakteristikave:

a) për itinerare nderkombetare, me fushe të gjelber (figura II.256);
b) për autostrada dhe tunele, me fushe të gjelber (figura II.257);
c) për rrugët shteterore, me fushe blu (figura II.258);
ç) për rrugët e rrethit, me fushë blu (figura II.259);
d) për rrugët komunale, jashteqytetese, me fushe të bardhe (figura II.260).

2. Sinjalet e largësisë metrike, progresive jane të shprehura në kilometra ose, sipas rastit, edhe në hektometra dhe kilometra (figura nga II.261 deri në II.268). Në rrugët e hapura për trafikun lejohet mbajtja në fuqi e sinjaleve prej guri të largësive metrike.

3. Simbolet sipas pikes 1 mund të vendosen në sinjalet të paralajmerimit, e paraperzgjedhjes, e drejtimit, e kofirmimit ose mund të përbejne sinjale që tregojne vete.

4. Lartesia e shkronjave dhe shifrave të simbolit sipas pikes 1 nuk duhet të jete me e vogel se 8 cm në sinjalet e drejtimit, dhe në raste të tjera në përmasa të përshtatshme dhe proporcionale me ato të sinjalit dhe në largësine e nevojshme të lexueshmerise.

5. Sinjalet identifikuese të rrugëve të kombinuar me shigjete mund të përdoren në funksion të sinjaleve të drejtimit (figurat II.269, II.270 dhe II.271).

6. Me udhezimin e Ministrise Puneve Publike dhe Transportit jane përcaktuar numrat që u duhen vënë autostradave dhe tuneleve.

Neni 128.

Sinjalet e itinerarit (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Në autostradat dhe rrugët jashtëqytetese, kryesore mund të përdoret sinjali SINJAL ITINERARI (figura II.272).

2. Ky sinjal vendoset para çdo daljeje, për të sinjalizuar qendrat dytesore administrative ose larg pikave të interesit publik, turistik e gjeografik, ku të çon rrjeti i rregullt nga vete dalja.

3. Ky sinjal nuk duhet të përmbaje me shume se pese radhe me mbishkrime. Mbishkrimet, që lidhen me qendrat administrative të qytetit, turistike ose gjeografike, duhet të vendosen në brendësi të sinjalit, që ka ngjyren specifike sipas nenit 76.

Neni 129.

Sinjalet e qendrave administrative dhe vendndodhjet (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet që kufizojne territorin që përdoret për qarkullim rrugor, janë të këtyre llojeve:

a) sinjale në hyrje dhe në dalje të qendrës administrative;
b) vendndodhja e pikave të interesit publik.

2. Sinjalet e qendrës administrative ndahen në:

a) të detyrueshme, që vendosen në fillim të qendres së banuar.Ato duhet të kene fushë të bardhe me kornize dhe shkronja të zeza;
b) fakultative, që mund të vendosen në fillim dhe në fund të territorit rajonal ose të rrethit.

3. Sinjali i fillimit të qendres se banuar sipas tipit *"a"* te pikes 1, ka, maksimumi keto përmasa:

a) vendosja anësore: lartesia 70/120 cm dhe gjatesia ndryshon në përputhje me emrin e qendres administrative;
b) për vendosje mbi rrugën e automjeteve: lartesia 90/160 cm dhe gjatesia ndryshon në përputhje me emrin e qendres administrative, maksimumi deri në 350 cm.

4. Sinjali "FILLIMI I QENDRES SE BANUAR" (figura II.273) ka vlere për të sinjalizuar, për qendrat e banuara, edhe kufirin e shpejtesise dhe ndalimin e sinjaleve zanore, respektivisht, sipas neneve 139, pika 1 dhe 153, pika 3 e Kodit Rrugor. Nuk është e nevojshme të shtohen dy sinjalet përshkruese "KUFI I SHPEJTESISE" dhe "NDALIM I SINJALIZIMEVE ZANORE".

5. Në sinjalet, sipas pikes 4, emrat e qendrave administrative duhen shenuar të plota dhe pa shkurtime. Kur qendra administrative ka emer të përbere, përshkrimi mund të behet në dy rreshta. Keto sinjale duhet të vendosen në fillim të qendrës së banuar, përgjate të gjitha rrugëve që të çojne në qendren administrative, të sinjalizuar. Nëse behet fjalë për fshatrat e një komune, emri i kesaj të fundit mund të shkruhet në kllapa dhe në forme të reduktuar, poshte emrit të qendrës administrative, të sinjalizuar.

6. Sinjali FUNDI I QENDRES SE BANUAR (figura II.274) përbehet nga kombinimi i një sinjali të qendrës administrative, me një vije përsiper pjerrtazi, në të kuqe, dhe nga një sinjal pohues, që jep emrat e dy ose me shume qendrave administrative, pasuese. Sinjali shoqerohet me shënimin e largësive respektive në kilometra. Karakteristikat e kombinimit jane si me poshte:

a) përmasat e sugjeruara 120 x 160 cm;
b) ngjyrat: pjesa e siperme me fushe të bardhe, korniza dhe mbishkrimet të zeza, shirit të pjerret të kuq (nga lart djathtas poshte majtas). Në pjesen e poshtme, me fushe blu dhe mbishkrime të bardha, largësitë, në km, të qendrave administrative pasuese;
c) rreshti i pare: lart, qendra e banuar pasuese;
ç) në rreshtin ose rreshtat poshte: qendra e banuar ose qendrat e banuara, të rendesishme, që vijne me pas, si dhe qendrat e rrethit.

7. Sinjalet "FILLIMI DHE MBARIMI I PREFEKTURES" (figura II.275) dhe "FILLIMI DHE MBARIMI I RRETHIT" (figura II.276) janë me fushe të gjelber ose blu, në përputhje me llojin e rrugës ku jane vendosur, me korniza me përshkrime të bardha. Emri i prefektures ose rrethit ku futesh vendoset lart, ai i prefektures ose rrethit nga i cili dilet vendoset poshte, e vijezuar me një shirit të pjerret, si në sinjalin e përfundimit të zones se banuar. Përmasat e sugjeruara të sinjalit jane 90 x 200 cm.

8. Nuk është e lejueshme që t'i shtohen emrit të qendrës administrative mbishkrime të tjera dhe as të vendosen poshte sinjalit shkrime të tjera, qofte edhe me panel plotesues. Sinjalet duhet të jenë në përputhje me normat dhe të vendosen, sipas normës, nën kujdesin e atyre që i kane vendosur ato. Enti pronar ose koncesionar i rrugës duhet të detyroje rivendosjen dhe, në rast të mospermbushjes, brenda gjashtëdhjetë ditëve, mund të ndiqet penalisht. Atij i ngarkohet edhe shlyerjen e shpenzimeve përkatëse. Në rast nevoje, do t'i komunikoje, me leter rekomande, subjektit përkatës, shumen e shpenzimeve, me detyrimin për t'i derdhur brenda njëzet diteve nga marrja e njoftimit. Nëse në përfundim të afatit nuk është kryer derdhja, enti pronar i drejtohet organit përkatës, i cili, brenda tridhjetë diteve, leshon urdhrin për pagese. Urdhri ka fuqi ekzekutive, ligjore.

9. Sinjalet e vendndodhjes së vendeve ose të zonave me interes publik, që nuk mund të individualizohen ndryshe, mund të vendosen në përputhje me vendet e ndihmes se shpejte, stacionet, postat e policsë, të informacionit, spitalin, komunat, policat rrugore.

10. Sinjalet, sipas pikes 9, vendosen pingul me aksin e rrugës, në lartesine e pikes se shenuar dhe përbehen nga simboli dhe nga një shigjete horizontale, e kthyer drejt hyrjes. Simbolet jane fiksuar në figurat nga II.100 deri në II.231. Përmasat jane të njëjta me ato të sinjaleve që tregojne sherbime të impianteve të përdorshme (tabela II.8). Ngjyra e fushes është e bardhe, me kornize dhe shigjete të zeze (figurat nga II.277 deri tek II.284).

Neni 130.

Sinjalet pohuese (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet pohuese mund të vendosen në rrugët dalese nga qendrat administrative kryesore ose pas kapercimeve të kryqëzimeve komplekse.

2. Keto sinjale vendosen gjate itinerarit, në pozicionet me të përshtashme, për të shmangur gabimet gjate rrugës, në rast të hutimit ose përshquarjes se dobet.

3. Në autostradat dhe rrugët jashteqytetese, kryesore, sinjali pohues vendoset rreth 500 metra pas përfundimit të korsive me rritje të shpejtesise.

4. Në sinjalin pohues (figura II.285) mund të shkruhen disa emra qendrash administrative, të pasuara nga largësitë përkatëse kilometrike, sipas radhes në të cilen ato kalohen përgjate itinerarit dhe me shkronja të përmasave të ndryshme, sipas rëndësisë së tyre.

5. Në rrjetin qytetes, funksionimi i largësisë mund të kryhet nga sinjalet e drejtimit, me shigjete vertikale të drejtuar lart.

6. Sinjali i pohimit mund të përkoje me sinjalin e identifikimit të rrugës, i kombinuar me shigjete vertikale (figura II.286). Në një rast të tille është e mira që sinjale të tilla të shkruhen edhe në paralajmerimin e kryqëzimit, në sinjalin e parazgjedhjes dhe në ate të drejtimit.

7. Simbolet sipas nenit 123, pika 2, të vendosura me shigjeta vertikale, mund të përbejne sinjale konfirmimi (figura II.287, II.288, II.289); ndërsa të vendosura me shigjeta horizontale mund të përbejne sinjale drejtimi.

Neni 131.

Sinjali "EMER RRUGE" (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali "EMER RRUGE" tregon emrin e rrugës, të sheshit, të shetitores, si dhe çdo lloj tipologjie tjeter rrugore dhe duhet të lidhet me qendrat e banuara në të dyja anet e të gjitha rrugëve, sipas kryqëzimeve.

2. Në zonat qendrore të qytetit sinjali "EMER RRUGE" mund të zevendesohet nga targat toponomastike, të tipit tradicional.

3. Sinjalet "EMER RRUGE" kanë përmasat dhe karakteristikat e përshkruara në tabelen II.15 dhe korniza me ngjyre blu.

4. Sinjali "EMER RRUGE" mund të vendoset:

a) siper ndriçuesave semaforike, menjehere siper rrugës se kembesoreve dhe i kthyer nga ana e jashtme e rrugës për automjetet. Lartesia e bordit të poshtem të sinjalit duhet të përfshihet nga 3 deri në 3.5 metra nga plani i rrugës (figura II.290);
b) në sheshe, rruge me peme etj, në mbajtese të vendosur prane anes se rrugës se kembesoreve. Çdo mbajtese mund të përfshije sinjalet e të dyja rrugëve në kend, të vendosur sipas këndit të formuar nga dy rrugët dhe të shmangura në lartësi (figura II.291);
c) aty ku ekzistojne shtylla ose mbështëtese të ndriçimit publik ose të ndonje llojit tjeter, sinjali mund të vendoset në to;
ç) në raste të tjera, aty ku e lejojne rrethanat, me vendosje në mur;

d) në rastet *"b"* dhe *"c"* lartesia e sinjaleve përfshihet në 2.50 dhe 3 metrat, me përjashtim të rasteve kur është e pamundur objektivisht.

5. Në rrugët me një kalim (sens unik), sinjali "SENS UNIK PARALEL" duhet të vendoset se bashku me sinjalin "EMER RRUGE", në të njëjten mbajtese, dhe poshte tij. Të dyja sinjalet duhet të kene përmasa të njëjta.

6. Sinjali "EMER RRUGE" mund të përmbaje udhezimin për numrat civile të banesave, të pjesës se rrugës (figura II.292).

7. Sinjali i numrit civil të banesave mund të përdoret për të treguar numrin e banesave të veçanta ose të përbashketa, sipas normave të rregulloreve komunale. Përndryshe, lejohet përdorimi, për rreth çdo dhjete numra, një numer civil, pingul me aksin rrugor, i fiksuar në shtyllat e ndriçimit publik ose në mbajtese të tjera, në menyre që ajo të duket në pamje ballore me rrjedhen e trafikut (figura II.293).

8. Sinjali "EMER RRUGE" nuk duhet të vendoset te mbështetëset e reklamave.

Neni 132.

Sinjalet turistike dhe të territorit (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Udhëzimet e kesaj kategorie mund të futen në sinjalet për të cilat flitet në nënet 125, 126, 127 dhe 128 dhe ndahen në llojet e meposhtme, të shprehur në menyre sintetike, ku për detaje mund t'i referohemi nenit 76, pika 2:

a) turistike;
b) industriale;
c) hotelisë;
ç) territoriale;
d) të vendeve me interes publik.

Simbolet, që lidhen me keto udhezime, përfaqesohen me ato të treguara nga figurat II.100 deri në II.231.

2. Sinjalet me udhezime sipas pikes 1 mund të vendosen në një vend të pavarur dhe të vetem, si sinjale drejtimesh të izoluar ose si sinjale vendndodhjeje, por, në një rast të tille sipas kësaj rregulloreje nuk duhet të nderhyjne në dallimin dhe leximin e sinjaleve të rrezikut, ato përshkruese apo treguese. Nëse përdoren duhet të vendosen vetem në rrugët që të çojne drejtpërsedrejti në vendin e sinjalizuar, dhe, kur nuk është e mundur, jo më tepër se 10 metra larg nga vendi.

3. Furnizimi, instalimi, mirembajtja e sinjaleve, sipas pikes 1, është në ngarkim të subjektit të interesuar për vendosjen e këtyre sinjaleve. Nëse behet fjale për një subjekt të ndryshem nga enti pronar i rrugës, duhet marre autorizimi paraprak i ketij të fundit, i cili duhet të përcaktoje kriteret teknike të vendosjes.

4. Sinjalet udhezuese, turistike dhe territoriale, jane me fushe ngjyre kafe, me kornizë dhe mbishkrime në ngjyre të bardhë. Simbolet, mbishkrimet dhe kompozimi grafik jepen në figurat II.294 dhe II.295.

5. Sinjalet me udhezime sipas pika 1, shkronja *"b"* duhet të vendosen, sipas përcaktimit të entit pronar të rrugës, ateherë kur, si rezultat i konfiguracionit të vendeve dhe të rrjetit rrugor, mendohet e përshtatshme vendosja e një sistemi sinjalizues, informativ, të fillimit të zones industriale, por që të mos cënojë sigurine e qarkullimit dhe frytshmërinë e sistemit sinjalizues ekzistues. Sinjalet turistike dhe territoriale duhet të jene vendosura në një pozicion të pavarur.

6. Asnje udhezim i tipit "industri" nuk mund të vendoset në paralajmerimet e kryqëzimeve, në sinjalet e parazgjedhjes, në ato të drejtimit apo të konfirmimit. Por mund të vendoset në kryqëzime dhe, aty ku është e nevojshme, i kombinuar me grupin "grup sinjalizues i bashkuar", aty ku ekziston sinjali i drejtimit me udhezimin "zonë industriale" (figura II.296), i cili, me simbolin përkatës, mund të vendoset në paralajmerimet e kryqëzimeve ose të sinjaleve parazgjedhese.

7. Në qendrat e banuara, ku zona ose zonat industriale janë të përcatuara mire, duhen përdorur sinjalet që japin udhezime, në menyre kolektive, për zonen industriale. Të gjitha veprimtaritë dhe vendosjet e veçanta duhet të tregohen në kryqëzimet vendore, përgjate itinerareve kryesore të fillimit të "zones industriale", në përgjithesi (figura II.297).

8. Fjalet dhe simbolet, që tregojne vendndodhjen dhe llojin e firmave, mund të prodhohen me grafike të veçante, me qellim që të behen me të dallueshme.

9. Sinjalet treguese të hotelierisë duhet të jene pjese e një sistemi të veçantë dhe të pavarur të sinjalizimit tregues nëse, sipas gjykimit të entit privat të rrugës, është i domosdoshem shenimi i drejtimit për në hotelet e ndryshme. Vendosja e një sistemi të tille varet nga autorizimi i entit pronar të rrugës, që do të përcaktoje mënyrat për vënien në jete.

10. Sinjalizimi i treguesve hoteliere përfshin:

> *a)* një sinjal, me funksion paralajmerimi, të një pike ose një zyre të informacionit turistiko-hoteliere ose të sinjalit të informacioneve sipas shkronjës *"b"* më poshtë (figura II.298);
> *b)* një sinjal të përgjithshem informacioni për numrin, kategorine ose një renditje të mundshme të hoteleve (figura II.299);
> *c)* një seri sinjalesh të specializuara paralajmeruese ose drejtuese, të vendosura në pozicione të pavarura dhe që nuk nderhyjne me sistemin normal të shenjave treguese, për ta drejtuar përdoruesin e rrugës në itinerarin që e çon në vendin e dëshiruar (figurat II.300 dhe II.301).

11. Sinjalet treguese hoteliere jane me fushe të bardhe, me korniza, simbole, mbishkrime dhe kompozim grafik të thjeshtëzuara në figura.

Neni 133.

Sinjalet e dobishme, vendtreguese (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet e dobishme vendtreguese duhet të vendosen në afersi të vendit të treguar (sinjalet e vendndodhjes). Sinjale të tilla mund të paraprihen nga një simbol i tipit të përbërë (sinjal paralajmerimi), që ka edhe një shigjete, e cila tregon drejtimin që duhet ndjekur dhe mund të çiftohen me një panel plotesues, model II.1, që tregon largësinë në metra ndërmjet sinjalit dhe vendit të treguar. Sinjalet e kesaj kategorie duhet të jene në përmasat e treguara në tabelat II.6 dhe II.7, me përjashtim të një udhezimi tjeter. Për autostradat duhet të përdoren përmasat 120 x 120 cm, me një rritje proporcionale të madhesive të tjera, me fushen në ngjyre të gjelber. Nëse vendosen në diçka, përmasat e tyre duhet të jene të njëjta me ato të sinjalit në cilin jane vendosur dhe në përputhje me kompozimin përkatës grafik.

2. Sinjali "SPITAL" (figura II.302) duhet të përdoret për të treguar afrimin e spitalit, shtepive të kurimit, klinikave, instituteve të shtrimit për të semuret. Ky sinjal, përveç të tjerave, ka qëllimin për të ftuar përdoruesit e rrugës që t'u përshtaten masave të duhura dhe, në menyre të veçante, të shmangin zhurmat. Emri i spitalit ose i ndertesave të tjera të treguara mund të vendoset në një panel plotesues, model II.6. Nëse spitali ka edhe një repart të ndihmes se shpejte, sinjali duhet të çiftohet edhe me ate të "NDIHMES SE SHPEJTE" (figura II.353).

3. Sinjali " KAPERCIM KEMBESOR" (figura II.303) shënon një kapercim këmbësor, që nuk komandohet nga impianti semaforik dhe që nuk përputhet me kryqëzimet. Në rast se sinjali është vete me drite, keshillohet kombinimi me burimet përkatëse të drites, për ndriçim të përqendruar në shenjat horizontale, me vijezim me fasha tip zebre. Kjo gje duhet bere gjithmone në të dyja anet, edhe nëse rruga është me një kalim dhe duhet vendosur në të dyja anet e rrugës për automjete, në bankinen e mundshme ndërmjetese, që ndan trafikun ose mbi rrugën e kalimit të automjeteve. Në rrugët jashtëqytetese dhe në ato qytetëse, parësore duhet të paraprihet nga sinjali i rrezikut, sipas figures II.13, me funksion paralajmerues.

4. Sinjali "AUTOBUS SHKOLLE" (figura II.304), i vendosur në buze të rrugës për kembesoret, tregon stacionin e autobusit të shkolles. Vendosja bëhet gjithnje në të dyja anet dhe është drejtkendor me aksin e rrugës. Nëse vihet në pjesen e jashtme të autobusit, do të thote se ai është i përshtatur për transportimin e femijeve nga shkolla dhe për në shkolle.

5. Sinjali "SOS" (figura II.305) tregon një sistem të kerkeses për ndihme të shpejte ose për asistence. Vendoset në të dyja anet, dhe në pozicion drejtkendor me aksin e rrugës.

6. Sinjalet "NENKALIM KEMBESOR" (figura II.306) dhe "MBIKALIM KEMBESOR" (figura II.307) përcaktojnë një nënkalim ose një mbikalim për kapercimin rrugor. Sinjalet vendosen në të dyja anet e rrugës, në fillim të shtratit të saj. Aty ku është e nevojshme mund të montohen edhe tri elemente me faqe, të cilat formojne ndërmjet tyre një kend 60 gradesh. Të njëjtin përdorim ka edhe sinjali "PLAN I PJERRET KEMBESORESH"(figura II.308).

7. Sinjali “RRUGE PADALJE” (figura II.309), i vendosur në fillim të një rruge, tregon se ajo është rrugë padalje për automjetet. Sinjali ka simbol të përcaktuar dhe topografi të pandryshueshme. Për të sinjalizuar kryqëzimin e një rruge me një rruge tjeter padalje përdoret sinjali “RRUGE PADALJE” (figura II.310 dhe II.311). Figurat e ndryshme përfaqesojne skemen grafike me domethenese të konfiguracioneve të vendeve. Simboli, që ka vetem një vijë të kuqe, mund të përdoret dhe të integrohet edhe në paralajmerimet e kryqëzimeve ose të parazgjedhjes, jashteqytetese (me fushe blu) dhe qytetese (me fushe të bardhe), për të paralajmeruar një degezim pa dalje të kryqëzimit.

8. Sinjali “SHPEJTESI E KESHILLUAR” (figura II.312) tregon shpejtesine e cila keshillohet të mos kapercehet, në kushtet optimale të trafikut dhe të motit. Mund të vendoset në rruge jashtëqytetese dhe në autostrada, në përputhje, për shembull, me kthesat e rrezikshme, me pjese rruge që rrihen nga erëra të forta, me një panel të mundshem plotesues model II.2. Në përfundim të pjeses se rrugës se sinjalizuar duhet të vendoset sinjali “FUND I SHPEJTESISE SE KESHILLUAR” (figura II.313).

9. Sinjali “RRUGE E REZERVUAR PER MJETE ME MOTOR” (figura II.314) tregon fillimin e një rruge, të ndryshme nga autostrada, e rezervuar për qarkullimin e mjeteve me motor. Sinjali duhet të vendoset në të gjitha hyrjet e një rruge të tille dhe zevendeson sinjalet e ndalimit, që kanë të bejne me automjetet pa motor. Duhet përdorur në rrugët ku duhet të zbatohen të njëjtat norma që komandojne qarkullimin në autostrada. Paneli plotesues model II.1 mund të shtohet për të treguar largësinë ndërmjet tabeles dhe fillimit të rrugës, në lartesine e kryqëzimit të fundit. Ka përmasa minimale 90 x 90 cm. Në çdo dalje duhet të vendoset sinjali “FUND I RRUGËS SE REZERVUAR PER MJETE ME MOTOR” (figura II.315).

10. Sinjali “TUNEL” (figura II.316) tregon fillimin e një tuneli, natural ose artificial. Emertimi i mundshem dhe gjatesia mund të tregohen nëpermjet paneleve plotesuese, respektivisht sipas model II.6 dhe II.2. Sinjali kujton normat e sjelljes që duhen zbatuar në tunele, pra:

a) fiken dritat e gjata;
b) ndalohet ndalimi ose lenia e makines;
c) ndalohen ndryshimet e drejtimit të levizjes;
ç) duhet të shuhet motori, në rast ndalimi për motive trafiku.

11. Sinjali “URE” (figura II.317) tregon fillimin e një ure, mbikalimi, rruge-ure e të tjera të ngjashme me keto. Mund të shoqerohet nga panele model II.6 dhe model II.2, që tregojne emrin e ures ose të rrjedhes se ujit të kapercyer, si dhe gjatesine e shprehur në metra. Vendoset në fillim të ures.

12. Sinjali “ZONE BANIMI” (figura II.318) tregon fillimin e një rruge ose të një zone të banuar ose rezidenciale, në të cilen vlejne masa të veçanta sjelljeje. Mund të vendoset në fillim ose në fillimet e rrugës apo të zones rezidenciale. Në dalje vendoset sinjali “FUND I ZONES SE BANIMIT” (figura II.319). Një panel plotesues, me format katror (tabela II.9), me fushe të bardhe, duhet të tregojë masat e veçanta të sjelljes, që duhen të zbatuar në këtë rrugë ose zonë.

13. Sinjali “ZONE KEMBESORE” (figura II.320), që tregon fillimin e zones se nderfutur në qarkullimin e automjeteve, mund të përmbaje devijime për biçikletat, për automjetet në sherbim të personave invalide, me aftesi të kufizuara motorike dhe devijime të tjera, kufizime ose përjashtime të shenuara në panelin plotesues. Në dalje vendoset sinjali “FUND I ZONES KEMBESORE” (figura II.321).

14. Sinjali “ZONE E TRAFIKUT TE KUFIZUAR” (figura II.322) tregon fillimin e zones, ku hyrja dhe qarkullimi jane të kufizuara në kohe ose për disa kategori mjetesh. Në dalje vihet sinjali “FUND I ZONES SE TRAFIKUT TE KUFIZUAR” (figura II.323).

15. Sinjali “VENDKALIM BIÇIKLETASH” (figura II.324) tregon një kalim të rrugës nga një piste biçikletash, të shikueshëm nga sinjalizimi përkatës horizontal. Në rrugët jashtëqytetese dhe në rrugët qytetese, me kanalizime përfund, duhet të jete paraprire nga sinjali trikendesh i rrezikut, për të cilin tregohet në figuren II.14. Sinjali mund të përdoret në variantin me driten e vet dhe në një rast të tille keshillohet kombinimi me burimet përkatës të drites, për ndriçimin e përqendruar në sinjalizimin horizontal. Mund të vendoset me dy faqe, nga të dyja krahet e rrugës, ose edhe siper saj. Varet gjithmone nga kalimi.

16. Sinjali “KTHESE NGA E MAJTA” paralajmeron detyrimin e manovres alternative, për t’u kthyer nga e majta, kur, në kryqëzimin pasues, është në fuqi moslejimi i kthimit majtas, gjë që paramendon se drejtuesi i mjetit duhet të kryeje një kthese të tipit gjysme të drejte (figura II.325) ose një kthese të tipit të tërthortë (figura II.326). Reflektimi i ngjyrës është në të bardhë dhe gri. Simbolika e sinjaleve është e fiksuar dhe e ndryshueshme, cilado qoftë topografia e vendeve. Sinjali “NDERRIM LEVIZJES” (figura II.327) duhet marrë si një variant për përdorim të veçantë i sinjalit të kthimit majtas, i tipit gjysmedrejtpërdrejt dhe zbatohet për të treguar pranine e një objekti nën apo mbikalues, në një rrugë me drejtime levizjeje të ndara, për të lejuar kthimin në drejtimin e shkuarjes.

17. Sinjali “SHESHPUSHIM” (figurat II. 328 dhe II.329) tregon praninë e një sheshpushimi, në krah të rrugës, për të bërë një ndalim. Duhet vendosur rreth 10 metra para fillimit të sheshit.

18. Sinjali “TRANZITIM” (figura II.330) tregon gjendjen e përkohshme të tranzitimit në rrugët malore, kufijte e mundshem të kalimit, si dhe rekomandon goma për debore apo zinxhire debore, apo i bën të detyrueshme vendosjen e këtyre të fundit. Tabela vendoset në fillim dhe përgjate itinerarit, në ngjitje, në përputhje me kryqëzimet rrugore, si edhe në daljen e vendeve të mundshme, të banuara. Zbatohet kur është e nevojshme për të njohur në kohen e duhur kushtet e veshtira të përdorimit të rrugës apo të moskalimit total. Sinjali përbehet nga tri panele të levizshme, me gjashte faqesh, pese nga të cilat përmbajne mesazhe të ndryshem, që mund të shfaqen vetem apo bashkarisht, sipas pamjeve, kombinimeve dhe domethenies se meposhtme:

Paneli	Pamja dhe ngjyra	Domethenia (*)
a	fund jeshil dhe e shkruar “Hapur” në fushë të bardhe ose:	rruge e lire

	fund i kuq dhe e shkruar "Mbyllur" në fushë të bardhe	rruge e pakalueshme
b	e gjithe e bardhe, pa asnje simbol ose: sinjali i fig. II.87 ose: simboli II.181 dhe II.182	zinxhiret e bores të detyrueshem. rekomandohen goma ose zinxhire bore
c	e gjithe e bardhe, pa asnje simbol ose: emra vendesh apo shënim kilometrash progresive	pika deri ku rruga është e kalueshme

(*) nëse kalimi apo pjesa fundore e rrugës është e mbyllur, paneli "a" ka ngjyre të kuqe dhe mban shkrimin "mbyllur", të përseritur në gjuhet e treguara në figure. Nëse kalimi është i hapur, paneli "a" ka ngjyre jeshile dhe mban shkrimin "hapur", të përseritur në të njëjtat gjuhe. Nëse kalimi është i hapur, paneli i bardhe "b", sipas gjendjes se kalueshmerise se rrugës, nuk mban asnje shkrim ose edhe tregon sinjalin e figures II.87, me lartesi 30 cm: "ZINXHIRET E DEBORES TE DETYRUESHEM", ose edhe simbolet (fig.II.181 dhe II.182: "REKOMANDOHEN GOMAT E DEBORES" (figurat II.331, II.332, II.333). Nëse kalimi është i mbyllur, paneli i bardhe "c" mund të mbaje emrin e vendit dhe të kilometrit progresiv, deri ku rruga është e hapur dhe paneli "b", sipas gjendjes se kalueshmerise, deri në vendin e siperpermendur, tregon sinjalin e figures II.87: "ZINXHIRET E DEBORES TE DETYRUESHEM" ose edhe simbolet II.181 dhe II.182: "REKOMANDOHEN GOMA DEBORE" (figurat II.334, II.335, II.336). Reflektimi zbatohet për të gjitha ngjyrat. Përmasat e keshilluara: tabela kryesore 200 x 135 cm; panelet "a", "b" dhe "c", 35 x 105 cm.

19. Sinjali "PERDORIM KORSIE" (figurat nga II.337 deri në II.340) tregon menyren për përdorimin e korsive të veçanta të rrugës, ose edhe të korsive që jane në gjendje pune në drejtimin e levizjes. Mund të përdoret për të treguar korsine e caktuar për mjetet që ecin me shpejtesi të tille që mund të shkaktojne peshtjellime të qarkullimit. Përmasat për autostradat dhe rrugët e tjera, që kane shume korsi, tregohen në figuren II.337. Sinjalet e përshkrimit, të shkruar në tabela, kane diametrin 60 cm ose 40 cm.

20. Sinjali "NDRYSHIM KORSISH NE GJENDJE PUNE" duhet të përdoret për të sinjalizuar uljen e numrit të korsive në gjendje pune, në drejtim të levizjes (figurat II.341 dhe II.343) ose rritjen e tyre (figurat II.342 dhe II.344). Përmasat jane të njëjta me të sinjaleve për të cilet u fol në piken 19. Sinjali i paralajmerimit, i përbere nga i njëjti sinjal tëresor i panelit model II.1, duhet të zbatohet kur korsia ka një gjatesi maksimale me të madhe se 500 m dhe është në pajtueshmeri me kushtet dhe veçorite e rrugës.

21. Sinjali "AUTOSTRADE" (figura II.345) tregon fillimin e autostrades. Përmasat e sinjalit jane 300 x 170 cm, në format të zvogeluar (simboli fig.II.161). Identifikon, në sinjalet e paralajmerimit, ate të paraseleksionimit, të drejtimit dhe konfirmimit, itinerarin drejt sistemeve autostradale, tangjenciale apo unazore. Në funksion të paralajmerimit, i vendosur në fillim të trungut lidhes ndërmjet pamshmerise se zakonshme dhe autostrades, ia vlen të kujtojme normat në fuqi të qarkullimit në

autostrade (figura II.347); Përmasat minimale të saj jane 300 cm x 120 cm, pjesa e majte, dhe 300cm x 180cm, pjesa e djathte.

22. Sinjali "FUNDI I AUTOSTRADES" (figura II.346) është i njëjtë me sinjalin "AUTOSTRADE", por me një vijë diagonale të kuqe. Në funksion të paralajmerimit është i pajisur me një panel, të modelit II.1 dhe përmasat e tij jane të barabarta me ate të sinjalit të autostrades.

23. Sinjalet "FILLIM I RRUGËS JASHTEQYTETESE, KRYESORE" dhe "FUND I RRUGËS JASHTEQYTETESE, KRYESORE" jane të barabarte me ato për të cilat u fol në pikat 21 dhe 22, por me ngjyre blu në fund (figurat II.345, II.346 dhe II.347).

24. Sinjali "RRUGE NJEKALIMSHE, PARALELE" (figura II.348) duhet të përdoret në kryqëzime, për të treguar se në rrugën e kryqezuar, qarkullimi rregullohet me një drejtim, duke saktësuar në të njëjten kohe, edhe drejtimin. Sinjali vendoset paralelisht me aksin e rrugës dhe është mire që të jete i kombinuar me sinjalin "EMER RRUGE", bile duke patur edhe përmasa të njëjta. Nëse kryqëzimi është me semafore, dy sinjalet mund të vendosen në pllaken siper fenerit semaforik. Nëse sinjali i "RRUGE NJEKALIMSHE" vendoset vetem, ka përmasa normale 25cm x 100 cm.

25. Sinjali "RRUGE NJEKALIMSHE, BALLORE" (figura II.349) vendoset normalisht në aksin e rrugës dhe mund të kete treguesin e sinjalit për të cilin flitet në piken 24. Sinjali tregon nje rruge me një drejtim , prandaj, drejtuesit e mjeteve, mund të përdorin të gjithe gjeresine e saj. Vendoset në të djathte dhe në të majte, në fillim të rrugës njëkalimshe, me përseritje të mundshme nga e majta. Përmasat jane po ato të tabelës II.6. Sinjali "RRUGE NJEKALIMSHE, BALLORE" duhet të vendosen pasi të jete në pune sinjali "DREJTIM I NDALUAR", në krahun tjetër të hyrjes.

26. Sinjali "PARALAJMERIM SHMANGIE TE KESHILLUAR", "AUTOMJETE NE LEVIZJE" (figura II.350) duhet të përdoren për të parasinjalizuar intinerarin e keshilluar për mjetet më të rënda se 3.5 tonë, për të shmangur në këtë mënyrë kalimin e tyre në një qendër të banuar ose pjese të saj. në piken e devijimit duhet të përdoret sinjali "DREJTIM I KESHILLUAR PER KAMIONE" (figura II.151).

27. Sinjali "KUFIJTE E SHPEJTESISE SE PERGJITHSHME" (figura II.352) duhet të përdoret veçanerisht në afersi të hyrjeve në pikën kufitare kombetare, për të treguar kufijte e shpejtesise se përgjithshme në fuqi në Shqiperi. Emri, shenja dalluese dhe flamuri shqiptar vendosen në pjesen e siperme të tabeles. Sinjali tregon kufijte e shpejtesise se përgjithshme, në fuqi, në rendin e meposhtem, nga lart poshte:

a) në katrorin e pare, kufiri maksimal i shpejtesise në qendrat e banuara;
b) në të dytin, kufiri maksimal i shpejtesise jashtë qendrave të banuara;
c) në të tretin, kufiri maksimal i shpejtesise në rrugët jashteqytetese, kryesore;
ç) në të katertin, kufiri maksimal i shpejtesise në autostrade.

Bordi i tabeles dhe pjesa e siperme jane me fund blu ose të gjelbërt, sipas kalimit mbi të cilin është vendosur sinjali, katroret jane me fund të bardhe, simbolet e katrorëve të pare jane të zinj, ndërsa i dyti ka një vijë të kuqe, të pjerret.

Neni 134.

Sinjale, që japin njoftime për shërbime të nevojshme (Neni 39 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet, që japin njoftime për sherbime të nevojshme, duhet të jene të vendosura në afersi të sherbimit të treguar, mjaft që tabela të jete e pajisur me një shigjete, që tregon drejtimin e duhur. Ato mund të jene të shoqeruara me një panel tërësor, model II.1, që tregon largesine në metra ndërmjet sinjalit dhe sherbimit të treguar. Emertimi i mundshem mund të vihet në hapesiren nën simbol. Simbolet, që lidhen me sinjalet, për të cilat flitet në këtë nen, mund të përdoren, në forme të reduktuar, brenda sinjaleve të paralajmerimit, të paraseleksionimit, të drejtimit dhe të konfirmimit. Përmasat jepen në tabelen II.8, duke dhene tregues të ndryshem; për autostradat duhet të përshtaten përmasat 150cm x 225 cm, me rritje proporcionale të madhesive të tjera. Nëse shërbimi kryhet në mjedisin e autostrades, sinjalet janë me fund të gjelbërt.

2. Sinjali “NDIHME E SHPEJTE” (figura II.353) tregon një pike shëndetësore, për nderhyrjen e shpejte. Itineraret, që duhen ndjekur, duhet të sinjalizohet nëpermjet tabelave të ngjashme të fillimit, të vendosura në kryqëzimet me të rendesishme të rrugës kryesore.

3. Sinjali “NDIHME TEKNIKE” (figura II.354) tregon një oficine mekanike, publike, përgjate rrugës jashtëqytetese.

4. Sinjali “TELEFON” (figura II.355) tregon një pike apo kabine telefonike publike, të vendosur përgjate rrugës jashtëqytetese.

5. Sinjali “FURNIZIM” (figura II.356 dhe II.357) tregon një impiant furnizimi me karburant, të vendosur përgjate rrugës jashtëqytetese kryesore.

6. Sinjali “NDALIM AUTOBUSI” (figura II.358) tregon pikat e ndalimit të autobusëve të transportit publik, jashtëqytetes. Hapesira blu nën kuadrin e bardhe, me simbol të zi, mund të përdoret për të treguar sherbimet në tranzit, vendmbërritjen e tyre dhe oraret e mundshem. Nëse një hapesire e tille nuk është e mjaftueshme, sinjali përfshihet në një panel model II.6, me përmasat e tabeles II.9. Sinjali mund të përdoret edhe përgjate rrugëve të qytetit.

7. Sinjali “NDALIM TRAMVAJI” (figura II.359) tregon pikat ku ndalon tramvaji. Zbatohen dispozitat e pikes 6.

8. Sinjali “INFORMACION” (figura II.360) tregon një pike, ku mund të merret informacion turistik apo i çdo natyre tjeter.

9. Sinjali “HOTEL PER TE RINJTE” (figura II.361) tregon një hotel apo një bujtine për të rinjte.

10. Sinjali “ZONE PER PIKNIK” (figura II.362) tregon një zone, të pajisur me tryeza, bango dhe sende të tjera të nevojshme, ku përdoruesit e rrugës mund të ndalen për të pushuar.

11. Sinjali “KAMP” (figura II.363) tregon afrimin e një strukture të tille, të pajisur dhe të autorizuar për ngritjen e tendave nga kampistet dhe ndalimin e karvaneve dhe të autokarvaneve. Përdoret në rrugët jashteqytetese dhe në ato qytetese, periferike. Sinjali vendoset me shpenzimet dhe nën kujdesin e drejtuesit të kampit, me autorizimin e entit pronar të rrugës.

12. Sinjali “RADIOINFORMACIONE RRUGORE” (figura II.364) u tregon udhetareve frekuencen e valeve në të cilat mund të marrin lajme për qarkullimin rrugor. Në autostradat sinjalet vendosen rreth 500 metra pas fundit të korsise së rritjes se shpejtesise se hyrjes në autostrade. Në rrugët normale vendosen rreth 1 km pas qendrave të banuara. Dhenia e informacionit dhe grumbullimi i tij kryhet me shpenzimet e entit pronar, administrues apo koncensionarit të rrugës.

13. Sinjali “MOTEL” (figura II. 365) tregon afrimin e një moteli prane rrugës, jashte qendrave të banuara dhe duhet të përdoret vetem në rrugët jashtëqytetese. Në autostrada simboli mund të jete shkruar në paralajmerimet e zonave të sherbimit.

14. Sinjalet “BAR” (figura II.366) dhe “RESTORANT” (figura II.367) tregojne respektivisht afrimin e një bari apo të një restoranti në rrugët jashtëqytetese. Në autostrada simboli mund të shkruhet edhe në paralajmerimet e zonave të sherbimit. Keta sinjale jane të ndaluara në qendrat e banuara.

15. Sinjalet “PARKING NDERRIM MJETI” me autobusë, ose edhe tramvaje, apo metro dhe sherbime të tjera të transportit apo itinerareve kembesore (figurat nga II.368 deri II.371) tregojne ose jane të kthyer drejt një parkingu, për nderrimin e mjetit të transportit, të vendosur dhe të parapozicionuar prane një ndalese apo një fillimi rruge për mjete apo itinerare kembesoresh. Në zonen në të djathte, në fund të sinjalit, mund të shkruhen treguesit kryesore, që lidhen me vendmbërritjen apo edhe numrat dallues të linjave të transportit publik. Përmasat jepen në tabelen II.7. Mund të shtohet një panel tërësor, model II.3, me emertimin e mundshem të ndalimit.

16. Sinjali “MAKINA MBI TREN DHE MAKINA NE VAZHDIM” (figurat II.372 dhe II.373), i vendosur në afersi të një stacioni treni, njofton drejtuesit e mjeteve, që punojne për transportimin e makinave, për afrimin e udhetareve. Vendoset me shpenzimet dhe nën kujdesin e entit hekurudhor, në marreveshje me entin pronar të rrugës.

17. Sinjali “MAKINA NE ANIJE” (figura II.374), i vendosur në afersi të një porti, në hyrje të një qendre të banuar, përgjate rrugës që të çon në port, tregon molin apo pikat ku makina mund të ngarkohet në traget. Vendoset përgjate itinerareve të caktuar, ose edhe brenda zonave portuale, për t’i orientuar automjetet drejt pikes se ngarkimit, në raport me vendmbërritjen e anijes. Sinjalet e vendosura brenda zones se portit duhet të përmbajne treguesin e vendmbërritjes, kur ekzistojne pika të ndryshme ngarkimi në anije. Tregues të tille duhet të shprehen me emrin e bankines, të vendit dhe qytetit të shkarkimit, në gjuhen shqipe dhe në gjuhen e vendit për ku do të bëhet transporti. Mund të përdoret edhe sigla automobilistike e vendit të mbërritjes, me shkronja të zeza, brenda një rrethi të bardhe. Nuk lejohet përdorimi i ketyre sinjaleve për të treguar agjenci udhetimi. Mund të shtohet një panel tërësor model II.6, atje ku ka

nevoje për informacione të tjera, të nevojshme, si kompani lundruese, për molin ose pika e ngarkimit.

18. Sinjali "TAXI" (figura II.375) tregon vendndodhjen e një zone të rezervuar për ndalimin e taksive të sherbimit publik. Zona është e rrethuar me shirita të verdhë, me shenime horizontale TAXI. Përmasat normale jane 40cm x 60 cm, dhe ato të mëdha 60 cm x 90 cm.

19. Për të treguar "ZONAT E SHERBIMIT", në rrugët jashtëqytetese dhe në autostrada, zbatohet një sinjal i përberë (figura II.376), ku vendosen simbole të sherbimit ekzistues, duke përdorur simbolet përkatës, të parashikuar në pikat e meparshme. Brenda zonave mund të përdoren sinjalet me një simbol të vetem të sherbimit, për të treguar vendndodhjen, ose edhe rrugën që duhet ndjekur për të arritur atje.

20. Sinjali "ZONE E PAJISUR ME MJETE SHKARKIMI" (figura II.377) tregon një zone të rezervuar për ndalimin dhe parkimin e autokarvaneve, e pajisur me mjedise higjieno-sanitare, e afte për të mbledhur mbeturinat organike dhe ujërat e pastra dhe të zeza, që jane depozituar në depozitën e autokarvanit apo dhe të mjeteve të tjera, që qarkullojne në rruge, dhe të pajisura me impiante të tille.

21. Sinjali "POLICIA" (figurat II.378 deri II.381) tregon qendrën me të afert të një poste apo të një stacioni të sherbimit policor. Në sinjal duhet treguar vendi, rruga dhe numri i telefonit. Vendoset përgjate rrugës jashtëqytetese dhe në afersi të hyrjeve në qendrat e banuara. Sinjali ka baze të bardhe, me shkrime në të zeze dhe është me përmasa 90 x 60 cm.

3 - SISTEMI HORIZONTAL I SINJALIZIMIT

Neni 135.

Dispozita të përgjithshme për sinjalet horizontale (Neni 40 i Kodit Rrugor)

1. Të gjitha sinjalet horizontale duhet të realizohen me materiale të tilla, që të jene të dukshme si diten edhe naten, si kur bie shi edhe kur shtrati i rrugës është i lagur. Në rastet kushteve atmosferike të jashtezakonshme të mund të përdoren materiale të veçanta.

2. Sinjalet horizontale përdoren vetem me një vlere të veçantë përshkruese, kur nuk jane parashikuar sinjale të tjera, të veçanta, ose edhe për të përfshire sinjale të tjera.

3. Sinjalet horizontale duhet të jene të realizuara me materiale të pathermueshem dhe nuk duhet të dalin me shume se 3 mm mbi siperfaqen e shtruar të rrugës.

4. Karakteristikat fotometrike, kolorimetrike, të rreshqitjes dhe të jetegjatesise se sinjaleve horizontale, si edhe metodat e matjes të ketyre karakteristikave, vendosen nga rregullat teknike përkatëse, të miratuara me udhezim të Ministrise se Transportit.

5. Ngjyrat e sinjaleve horizontale jane si me poshte:

a) e bardhe;
b) e verdhe;
c) e kalter;
ç) e verdhe, e kombinuar me të zeze.

Perdorimi i tyre është përcaktuar për çdo kategori sinjalesh në nënet pasuese; mund të përshtaten ngjyrat e sistemit të sinjalizimit vertikal, kur keta sinjale përseriten mbi toke.

6. Nuk lejohet asnje sinjal tjeter në rruge përveç atyre të parashikuar nga keto norma; për treguesit, që lidhen me manifestimet në rruge apo garat sportive, sinjalet duhet të jene të realizuar me material që fshihet dhe duhet të hiqen para se qarkullimi të kthehet në gjendjen normale.

7. Sinjalet horizontale duhet të mbahen gjithmone në gjendje pune; në rastet kur rishtrohet siperfaqia e rrugës, ata duhet të zevendesohen në kohen teknikisht të nevojshme. Mungesa e sinjaleve horizontale, në rast të rihapjes se trafikut, duhet të sinjalizohet, në menyre të përshtatshme, me sinjalin e caktuar vertikal.

8. Sinjalet horizontale, kur nuk u përgjigjen me qëllimeve për të cilat jane vene, duhet të hiqen apo prishen, në një menyre të tillë, të përshtatshme, që të mos shkaktojne me pas ngaterresa me sinjalet e reja që do të vihen.

Neni 136.

Shiritat gjatësore (Neni 40 i Kodit Rrugor)

1. Shiritat gjatesore sherbejne për të ndare drejtimet e levizjes apo korsite, për të kufizuar rrugën ose për të orientuar mjetet drejt drejtimit të duhur. Gjeresia minimale e shiritave gjatesore, përjashto ata të aneve, është 15 cm, për autostradat dhe për rrugët jashtëqytetese kryesore, dhe 12 cm, për të gjitha rrugët e tjera.

2. Shiritat gjatesore ndahen si me poshte:

a) shirita ndarës, në drejtim të levizjes;
b) shirita korsish;
c) shiritat e aneve të rrugës;
ç) shirita orientimi;
d) shirita drejtues, në kryqëzim.

3. Shiritat gjatesore mund të jene të vazhdueshme dhe të nderprerë (figura II.415); gjatesia e pjeseve dhe e intervaleve të shiritave të nderprere, në vije të drejte, janë përcaktuar në tabelen e meposhtme:

LLOJI	PJESA E RRUGES	INTERVALI	QELLIMI I PERDORIMIT
a	4.5 m	7.5 m	Per ndarjen e drejtimeve të levizjes dhe të korsive, në

			pjeset e projektuara për shpejtesi mbi 110 km/ore.
b	3 m	4.5 m	Per ndarjen e drejtimeve të levizjes dhe të korsive në pjeset ku lejohet shpejtesia e projektuar nga 50-110 km/ore.
c	3 m	3 m	Per ndarjen e drejtimeve të levizjes dhe të korsive në ato pjese ku lejohet shpejtesi jo me shume se 50 km/ore dhe në tunele.
ç	4.5 m	1.5 m	Per shirita, që paralajmerojne afrimin e një shiriti të vazhdueshem.
d	3 m	3 m	Per të kufizuar korsite e rritjes dhe të uljes se shpejtesise.
dh	1 m	1 m	Per shiritat anësore, për nderprerjen e vijave të vazhdueshme, që u përgjigjen hyrjeve anësore apo të rrugekalimeve të makinave në trotuar.
e	1 m	1.5 m	Per shirita drejtues, në kryqëzime.
ë	4.5 m	3 m	Per shirita ndares të korsive të kthyeshme.

4. Në kthesa, intervalet e shiritavetë tipit “a” dhe “b”, për të cilet flitet në tabelen e pikes 3, mund të reduktohen në funksion të rrezeve të ktheses deri në fund të gjatesise të pjeses se ktheses.

5. Shtrirja e një shiriti të vazhdueshem nuk duhet të jete me pak se 30 m, përvec rasteve kur dy kryqëzime pasuese jane aq prane, sa që nuk e lejojne një gjatesi të tille.

6. Shtrirja e shiritave gjatesore është e detyrueshme në të gjitha llojet e rrugëve, me përjashtim të rrugëve me siperfaqe të papërshtatshme për vendosjen e shiriteve. Ndersa në rrugët vendore është fakultative.

Neni 137.

Shiritat ndarës të drejtimeve të levizjes (Neni 40 i Kodit Rrugor)

1. Ndarja e drejtimeve të levizjes realizohet nëpermjet dy ose tri shiritave të afert me ngjyre të bardhe dhe me gjeresi të barabarte; largësia ndërmjet dy shiritave të afert nuk duhet të jete me e vogel se gjeresia e njërit prej tyre.

2. Shiriti i ndarjes se drejtimeve të levizjes duhet të jete i vazhdueshem në:

a) në rrugët me dy korsi levizjeje, për sa kohe që nuk mund të lejohet zenia, qofte edhe e çastit, e korsive plotesuese për parakalim;
b) në afersi të pjeseve ndermjetese rrafsh;
c) në zonat ballore;
ç) në afersi të kalimeve të kembesoreve dhe të bicikletave;
d) në afersi të pjeseve të rrugës ku pamshmeria është e dobet, si nëper kthesa dhe pjese të ngritura;
dh) në afersi të kalimeve në të njëjtin nivel të trenit;
e) në afersi të ngushtimeve.

3. Përgjate kthesave, në pjeset e ngritura dhe në ngushtime, të cilat nuk kane drejtim njëkalimësh të alternuar, shiriti i vazhdueshem i ndarjes se drejtimeve të levizjes duhet të kete gjatesi të tille, që të mos lejoje zenien e korsive plotesuese, për të gjithe ate pjese të rrugës, ku pamshmeria nuk është e mjaftueshme.

4. Dy shirita të afert, nga të cilet njëri është i vazhdueshem dhe tjetri i nderprere, duhet të zbatohen, në rastet kur njëra nga drejtimet e levizjes ka një largësi me pamshmeri të vogel (figurat nga II.416 deri të II.424), ose edhe për të lejuar mundesine e parakalimit të mjeteve në dalje të zonave ndermjetese (figura II.425). Gjatesia e shiritave të tillë, të afert nuk duhet të jete më pak se 30 m.

5. Në rastin e dy shiritave të afert, nga të cilët njëri është i vazhdueshem dhe tjetri i nderprere, shiriti i vazhdueshem nuk e pengon drejtuesin e mjetit, që ka kryer një parakalim të lejueshem, të rimarre pozicionin normal në rruge.

6. Dy shirita të afert, të vazhdueshem duhet të hiqen për të ndare drejtimin e levizjeve në rastet e meposhtme:

a) në rrugët me një shtrat, me një apo dy korsi për çdo drejtim levizjeje; (figura II.426);
b) kur dy apo me shume korsi në të njëjtin drejtim levizjeje, janë të kufizuara me shirita të vazhdueshem (figura II.426);
c) kur ndarja e drejtimeve të levizjes nuk përkon me aksin e rrugës;
ç) kur kemi të bejme me trafik të shperndare dhe pa konstruktin e duhur, për të lejuar siguri me të madhe qarkullimi, duke larguar dy drejtimet e levizjes. Në kete rast, nëse hapesira ndërmjet dy shiritave është me e madhe se 50 cm, ata duhet të jene të dukshëm me vijezim tip zebre, për të cilin flitet në nenin 148, pika 2.

7. Në pranine e sistemeve "ë" të rregullimit të trafikut me korsi të kthyeshme, shiritat ndares të korsive jane të nderprere, të tipit për të cilin flitet në nenin 136, pika 3, dhe drejtuesit e mjeteve mund të realizojne nderrimin e korsise, vetem nëse kjo gje lejohet nga sistemi i sinjalizimit semaforik.

8. Në të gjithe rastet e tjere, të paparashikuar nga ky nen, shiritat ndares të drejtimit të levizjes duhet të jene të nderprere.

9. Shiritat e vazhdueshem mund të jene të nderprerë në lidhjet e rrugëve apo në hyrjet anësore, mjaft që të garantohet një pamshmeri e mjaftueshme për të bërë të mundur kalimin dhe kthimin.

10. Shiritat gjatesore, të vazhdueshem, të lidhur me shirita të tërthortë, që shërbejnë për të kufizuar vendet e ndalimit, mund të mbikalohen për kryerjen e manovrave të ndalimit.

11. Për të paralajmeruar drejtuesit e mjeteve për afrimin e një shiriti gjatesor që ndan drejtimin e levizjeve, mund të përdoren shirita gjatesore, të nderprere të tipit "ç", të cilet paraqiten në tabelen e nenit 136, pika 3 të Kodit Rrugor.

Neni 138.

Shiritat e korsive (Neni 40 i Kodit Rrugor)

1. Përcaktimi i madhesise se korsise, e marre si largësi ndërmjet akseve të shiritave që kufizojne korsine, është në vartësi të funksionit të tipit të rrugës, të tipit të automjetit në kalim dhe e rregullimit të saj. Madhesia e korsise zgjidhet në keto përmasa : 2,75 m – 3,25 m – 3,5 m – 3,75 m, ndersa për korsite e emergjences madhesia zgjidhet ndërmjet 2 dhe 3,5 m.

2. Në hyrjen e kryqëzimeve të qyteteve, madhesia e korsise mund të reduktohet deri në 2.5 m, për sa kohe që keto korsi nuk përdoren për mjete të renda apo për transport publik.

3. Gjeresia e korsive përgjate shtratit të rrugës duhet të mbahet e njëjte, sa më shumë që të jetë e mundur, përveç rasteve kur afrohen kryqëzimet apo vendet e sigurimit në ndalesat e tramvajeve. Në kthesa duhet të jete i realizuar një zgjerim i përshtatshem, në funksion të tipit të mjetit në kalim dhe të rrezes se ktheses.

4. Në zonat ballore, në afersi të kryqëzimeve, shiritat ndares të korsive të levizjes duhet të jene të vazhdueshem, në pjesen që paraprin menjehere shigjeten e ndalimit, për një gjatesi minimale prej 30 m.

5. Shiritat e korsive të rrugës, me të drejte përparesie (per të kaluar i pari) mund të zgjaten në brendesi të zonave të kryqëzimeve, por duhet të jene të ndara. Shiritat e korsive nuk mund të jene të zgjatura, në brendesi të zonave të kryqëzimeve, për sa kohe që ekzistojne shiritat e drejtimit, për të cilat flitet në nenin 141.

6. Korsite e rezervuara, për sa kohe që nuk jane të mbrojtura nga elemente të ngritura mbi rruge, janë të ndara nga korsite e tjera të levizjes nëpermjet dy shiritave të vazhdueshem të afert, njëri i bardhe, me gjeresi 12 cm, dhe tjetri i verdhë, me gjeresi 30 cm, larg njëri nga tjetri 12 cm. Shiriti i verdhe duhet të jetë i vendosur në buzë të korsise se rezervuar. (figura II.427/a).

7. Pistat e bicikletave, për sa kohe që nuk janë të mbrojtura nga elemente të ngritura mbi rruge, janë të ndara nga korsite nëpermjet dy shiritave të vazhdueshem të afert; njëri i bardhe, me gjeresi 12 cm, dhe tjetri i verdhë, me gjeresi 30 cm. Largësia ndërmjet tyre duhet të jete 12 cm. Shiriti i verdhe duhet të jete i vendosur mbi anen e pistes se biçikletave (figura II.427/b).

Neni 139.

Shiritat anësore të rrugës (Neni 40 i Kodit Rrugor)

1. Anet e rrugës tregohen me shirita të bardhe.

2. Shiritat anësore jane të vazhdueshem dhe u përgjigjen korsive të emergjences dhe bankinave; ata mund të realizohen në ato pjese të rrugës ku nuk lejohet ndalimi.

3. Shiritat anësore jane të nderprera, në rastet e një rruge me detyrim, për të dhene përparesi, me degezime, me korsi të rritjes dhe të uljes se shpejtesise, me sheshe ose zona ndalimi dhe me rrugekalim në trotuar të mjeteve (figura II.428/a, II.428/b, II.428/c).

4. Gjeresia minimale e shiritave anësore është 25 cm për autostradat dhe për rrugët kryesore jashteqytetese, 15 cm për rrugët dytësore jashtëqytetese, për rrugët qytetese me kanalizime përfund, apo të lagjeve, dhe 12 cm për rrugët vendore.

5. Shiritat anësore të autostradave dhe të rrugëve kryesore jashtëqytetese, në zonat me mjegull apo në ato ku verifikohen kushte atmosferike të përseritura të ndryshueshme, mund të realizohen me elemente të tilla ndihmëse që prodhojne efekte zanore ose që u shkaktojne automjeteve dridhje, për të njoftuar drejtuesin e mjetit për pozicionin e tij ndaj buzes se rrugës. Një mase e tille, duhet marre në të gjitha ato raste kur shihet e përshtatshme. Në një rast të tille trashesia e shiritit me elementet ndihmese mund të shkoje deri në 5 mm. Qoftë materialet, që do të përdoren për ndertimin e elementeve ndihmese, qofte forma e tyre, u nënshtrohen miratimit nga Ministria e Transportit, si dhe nga Inspektoriati i qarkullimit rrugor.

Neni 140.

Shiritat nderlidhese (Neni 40 i Kodit Rrugor)

1. Shiritat nderlidhes jane shirita të vazhdueshem, të pjerret, me ngjyre të bardhe dhe përdoren në varesi të ndryshimit të gjeresise se karrexhates, ku ka trafik, ose të korsive.

2. Shmangia e vijave nderlidhese ndaj aksit të rrugës nuk duhet të kaloje 5 për qind për rrugët urbane, të lagjeve dhe ato vendore dhe 2 për qind të të gjitha tipave të tjera të rrugëve, përveç rasteve kur kjo është e pamundur per shkak të pranisë së kryqëzimeve të ngritura.

3. Vijat nderlidhese mund të kufizojne zonat e karrexhatës, ku nuk lejohet trafiku; në kete rast, keto zona mund të vijëzohen me vija të pjerrta, në forme zebre.

4. Shiritat nderlidhese, për të ndihmuar në shmangien e pengesave në trafik apo të bankinave brenda rrugëve, duhet të jene të realizuara siç tregohet në figuren II.430.

Neni 141.

Shiritat drejtues në kryqëzime (Neni 40 i Kodit Rrugor)

1. Shiritat drejtuese në kryqëzime jane të tipit "e", për të cilin flitet në tabelen e neni 136, pika 3. Ato jane të kthyera, të nderprera, me ngjyre të bardhe dhe mund të hiqen në zonat e kryqëzimeve, për të orientuar automjetet në manovrime, sipas një trajektoreje të sakte (figurat II.431/a dhe II.431/b).

2. Shiritat drejtuese në kryqëzime mund të vendosen, gjithashtu, për të treguar kufijte e ndalimit në kthesat e tramvajeve.

Neni 142.

Shiritat e tërthorta (Neni 40 i Kodit Rrugor)

1. Shiritat e tërthorta, apo vijat e ndalimit, jane të vazhdueshme ose të nderprera dhe me ngjyre të bardhe. Ato të vazhdueshmet kane gjeresi minimale 50 cm dhe përdoren nëpër kryqëzimet e pajisura me semafore, në kalimet kembesore me semafore dhe atje ku është vendosur sinjali "NDAL DHE JEP PERPARESI" (figurat II.432/a, II.432/b dhe II.432/c). Shiritat e nderprera përdoren në pranine e sinjalit "JEP PERPARESI".

2. Vija e ndalimit duhet të hiqet me drejtim paralel me aksin e rrugës kryesore, e shumta mbi prag të kryqëzimeve, pra, në një pozicion të tille që të lejoje marrjen me lehtesi të kthesave. Ajo duhet të hiqet, nder të tjera, në pozicion të tille, që drejtuesi i mjetit të mundë, nëse është e nevojshme, të ndaloje në kohen e duhur para një vije të tille dhe të kete pamshmeri sa me të gjere për degët e kryqëzimit, duke mbajtur parasysh të gjitha kërkesat e levizjes së mjeteve të tjera dhe të këmbësoreve. Vija nuk duhet hequr në pranine e korsive të rritjes se shpejtesise.

3. Vija e ndalimit duhet të lidhe anen e rrugës me shiritin gjatesor të ndarjes të drejtimeve të levizjes, ose edhe, të rrugës njëkalimshe, me anen tjeter të rrugës. Për rrugët pa pjese sigurimi apo bankina për ndarjen e trafikut, vija duhet të përputhet me shiritin gjatesor të vazhdueshem, në një gjatesi jo me pak se 25 m dhe 10 m, përkatësisht jashtë dhe brenda qendrave të banuara.

4. Linja e ndalimit, në prani të sinjalit JEP PERPARESI, është e përbere nga një sërë trekëndëshash të bardhe, të vijatuar me maje të kthyer drejt drejtuesit të mjetit, që është i detyruar të japë përparesine; keta trekendesha kane një bazë me përmasa nga 40 në 60 cm dhe një lartesi nga 60 deri në 70 cm (figura II.433).

5. Në kryqëzimet e rregulluar me sinjalizime me semafore, vija e ndalimit duhet të hiqet para kalimit kembesor, në një largësi prej 1 m nga kufiri i tij (figura II. 431/a).

Neni 143.

Kalimet këmbësore (Neni 40 i Kodit Rrugor)

1. Kalimet e kembesoreve shënohen në rruge me vija të bardha, paralele, tip zebre, në drejtim me levizjen e automjeteve, me një gjatesi jo me pak se 2.5 m në rrugët

vendore dhe në ato të lagjeve të qyteteve. Gjatesia është 4 m në rrugët e tjera. Gjatesia e hapesires ndëmjet vijave është 50 cm (figura II.434).

2. Gjeresia e kalimeve të kembesoreve duhet të varet, gjithsesi, nga fluksi i trafikut të kembesoreve.

3. Në pranine e sinjalit NDAL DHE JEP PERPARESI kalimi kembesor, nëse ekziston, duhet të hiqet mbi vijen e ndalimit, duke lene një hapesire të lire të pakten 5 m. Në një rast të tille kembesoret duhet të orientohen drejt kalimit të tyre nëpermjet sistemeve të përshtatshme të mbrojtjes se tyre (figura II.435).

4. Në rrugët ku lejohet ndalimi, për të përmiresuar shikimin e drejtuesve të mjeteve, përballe kembesoreve që hyjne në rruge, kalimet kembesore duhet të paraprihen, në drejtim të levizjes të automjeteve, nga një shirit i verdhe zigzag, i tipit të përshkruar në nenin 149, pika 3 të Kodit Rrugor, me gjatesi të të krahasueshem me largësinë e dukshmerise. Mbi një shirit të tille nuk lejohet qëndrimi (figura II.436).

Neni 144.

Kalimet për biçikleta (Neni 40 i Kodit Rrugor)

1. Kalimet e biçikletave duhen parashikuar vetem për të garantuar vazhdimesine e pistave të biçikletave në zonat e kryqëzimeve.

2. Kalimet e biçikletave shënohen në rruge nëpermjet dy shiritave të bardhe, të nderprere, me gjeresi 50 cm, me segmente të shkëputura me gjatësi 50 cm. Largësitë minimale ndërmjet aneve të brendshme të dy shiritave të tërthorta është 1 m për kalimet në rrugët njëkalimshe dhe 2 m për kalimet me dydrejtimshe (figura II.437).

3. Në menyre të njëjte me ate që është parashikuar nga neni 145, pika 4, në rrugët ku është i lejuar ndalimi, për të përmiresuar shikimin e drejtuesve të mjeteve ndaj çiklisteve që hyjne në rruge, kalimet e biçikletave duhet të paraprihen, në drejtimin e levizjes se automjeteve, nga një shirit i verdhe, zigzag, i tipit të përshkruar në nenin 149, pika 3, me gjatesi të matur ndaj hapësirës së shikimit. Mbi një shirit të tille nuk lejohet ndalimi.

Neni 145.

Shigjetat drejtuese (Neni 40 i Kodit Rrugor)

1. Në rrugët që kane një numer të mjaftueshem korsish, për të lejuar paraseleksionimin dhe futjen e mjeteve në një kryqëzim, korsite e rezerves për manovra të caktuara, duhet të jene kundershenuara me shigjeta drejtuese, me ngjyre të bardhe.

2. Shigjeta drejtuese jane:

a) shigjete djathtas, për korsite e caktuara për kthim djathtas;
b) shigjete e drejte për korsite e caktuara për kalimin drejt të kryqëzimit, për të miratuar drejtimin e levizjes në rrugët njëkalimshe;
c) shigjetë majtas, për korsite e caktuara për kthese majtas;
ç) shigjete djathtas, e shoqëruar me shigjete drejt, për korsite e caktuara për kthimin djathtas dhe kalimin drejt të kryqëzimit;
d) shigjete majtas, e shoqeruar me shigjete drejt, për korsite e caktuara për kthim nga e majta dhe kalim drejt të kryqëzimit;
dh) shigjete për rihyrje.

3. Përmasat e shigjetave ndryshojne në funksion të tipit të rrugës ku zbatohen dhe përcaktohen në figurat II.438/a, II.438/b, II.438/ c dhe II.438/ç.

4. Shigjeta e drejtimit mund të përdoren edhe për të sinjalizuar drejtimet e lejuar dhe ato të ndaluar (fig.II.439).

5. Pozicioni i shigjetes brenda korsise përcaktohet në figuren II. 440.

6. Maja e shigjetes se hequr, në afersi të një vije ndalimi, duhet të jete larg prej anës së saj të paktën 5 m.

7. Intervali gjatesor mes më shumë shigjetave të barabarta, të përseritura gjate së njëjtes korsi, nuk duhet të jete me pak se 10 m. Numri i shigjetave, që përseriten, duhet të jete i matur me gjatesine e zones se paraseleksionimit dhe të hyrjes.

Neni 146.

Shkrimet dhe simbolet (Neni 40 i Kodit Rrugor)

1. Shkrimet dhe simbolet mund të vendosen në rruge vetëm për të drejtuar dhe rregulluar trafikun. Për shkrimet duhet të përdoren shkronja alfanumerike, për të cilat flitet në tabelat II 26/a, II. 26/b, II. 26/c, II. 26/ç, që jane pjesë përberese të rregullores në fuqi.

2. Shkrimet duhet t'u referohen vetem emrave të rrugëve dhe qendrave administrative apo fjaleve lehtesisht të kuptueshme edhe nga të huajt.

3. Shkrimet duhet të jene të kufizuar në një numer minimale fjalesh dhe, për kete qëllim, duhet të shmangen fjale të tilla si "rruga", "sheshi" apo të ngjashme me to, por që në asnjë rast mungesa e tyre të mos shkaktoje keqkuptime.

4. Shkrimet duhet të jene me ngjyre të bardhe, përjashto fjalët BUS, TRAM dhe TAXI, që duhet të jenë shkruar me ngjyrë të verdhë.

5. Shkrimet ndryshojne në varesi të tipit të rrugës ku do të vendosen, përmasat e shkronjave të veçanta dhe të numrave, janë të vendosur në tabelat nga II. 26/a deri në II. 26/d që jane pjese përberese të kesaj rregulloreje. Këto kane lidhje me tipat e ndryshem të shkronjave alfanumerike (figurat nga II. 441/a deri të II.441/f).

6. Shkronjat dhe fjalet që bejne pjese në një shkrim duhet të jene të vendosura në anën e poshtme, pingul me aksin e korsise.

7. Në rast se shkrimi përmban me shume fjale se ç'duhen shkruar në rreshta të vecante, hapesira gjatesore ndërmjet dy rreshtave nuk duhet të jete me pak se gjysma e madhësisë maksimale së shkronjës.

8. Në pranine e sinjalit vertikal NDAL DHE JEP PERPARESINE, vija e ndalimit duhet të jete e integruar me shkrimin STOP mbi rrugë. Një shkrim i tille duhet të përseritet për çdo korsi, në drejtim të levizjes se ciles i referohet Hapësira ndërmjet kufirit të siperm të shkrimit nga ana e vijes se ndalimit duhet të lëvizë nga 1deri në 3 m (fig.II.432/a).

9. Në pranine e sinjalit vertikal JEP PERPARESINE, vija e ndalimit mund të integrohet me simbolin trekëndësh, të vendosur mbi rruge (figura. II.442/a). Një simbol i tille, nëse është i vendosur, duhet të përseritet për çdo korsi, në drejtim të levizjes, së cilës, i referohet edhe kufiri i siperm i trekendeshit. Nuk duhet të jete me pak se 2 m larg nga piketakimet e trekendeshave, që përbejne vijen e ndalimit.

10. Në afersi të kalimeve hekurudhore duhet të vendoset, në përberje të sinjaleve vertikale, në çdo korsi në afersi të kalimit, një KRYQ I SHEN ANDRESE me shkronjat PL brenda tij. Ngjyra e sinjaleve të tij është e bardhe dhe përmasat përcaktohen nga figura II.443.

11. Simbolet mund të përbejne përseritje të sinjaleve vertikale apo të simboleve, me të cilat ato shprehen, veçanërisht, në pistat e kalimet e biçikletave. Aty duhet të vihet sinjali apo simboli i sinjalit RRUGEKALIM BIÇIKLETASH (figura, II.442/b). Në çdo rast ato duhet të jenë në përshtatje me tipin e rrugës, për të realizuar konceptimin e drejte.

12. Simbole apo shkrime të tjera, që nuk u kundervihen sinjaleve vertikale, mund të lejohen me miratimin e Ministrise se Transportit.

Neni 147.

Shiritat kufizuese të vendqëndrimeve ose të vendqëndrimeve të rezervuara (Neni 40 i Kodit Rrugor)

1. Kufizimi i vendqendrimeve kryhet nëpërmjet vijatimit në rrugë të shiritave me gjeresi 12 cm, që formojne një drejtkendesh, brenda të cilit duhet të parkohet makina.

2. Kufizimi i vendqendrimeve me ane të shiritave (fig. II. 444) është i detyrueshem, kudo që keto vende jane të pozicionuar me shpine (me pjerresi 45 grade ndaj aksit të korsise ngjitur me vendin e ndalimit) dhe kur ato jane të pozicionuara në forme krehri (me 90 grade ndaj aksit të korsise ngjitur). Kufizimi është i detyrueshem kur vendet e ndalimit jane të vendosura në menyre gjatesore (paralelisht me aksin e korsise, ngjitur me vendet e ndalimit).

3. Ngjyrat e shiritavetë kufizimit të vendqëndrimeve janë:

a) e bardhë, për vendqëndrimet pa pagese;
b) e kalter, për vendqëndrimet me pagese;
c) e verdhë, për vendqëndrimet e rezervuara.

4. Vendqëndrimet e rezervuara duhet të kene tregues me shkrimit apo nëpërmjet simboleve, të kategorise se mjetit për të cilin rezervohet vendi.

5. Vendet e ndalimit të rezervuar për invalidët duhet të jene të kufizuar me shirita të verdha dhe të kundershenuara në vendin e simbolit përkatës; ndër të tjera duhet të kenë, anash një hapësirë të nevojshme, për të lejuar hapjen e deres se mjetit, si edhe manovrën e hyrjes e daljes se mjetit, ose edhe për të lejuar daljen në trotuar (figura II. 445/a, II.445/b, II.445/c).

Neni 148.

Parasinjalizimi i ishujve të trafikut ose i pengesave, brenda karrexhates (Neni 40 i Kodit Rrugor.

1. Ishujt e trafikut rrafsh me rrugën dhe trekendeshat e ngritur të parasinjalizimit të ishujve, duhet të shënohen me anë të vijave tip zebre, të vendosura brenda shiritave të rakordimit, për kanalizimin e mjeteve, apo ndërmjet tyre dhe bordit të karrexhates.

2. Vijat tip zebre duhet të jene në ngjyre të bardhe, të pjerrta, me të paktën 45 gradë, ndaj korsise se levizjes dhe me gjeresi jo me pak se 30 cm. Hapësirat ndërmjet shiritave jane me gjeresi dyfishe ndaj gjeresise se shiritave (fig. II. 446).

3. Shiritat e rakordimit janë të bardha.

4. Në zonat e parasinjalizimit nuk lejohet qëndrimi.

Neni 149.

Shiritat e kufizimit të ndalimeve të mjeteve të shërbimit publik, kolektiv, të linjës (Neni 40 i Kodit Rrugor)

1. Shiritat e kufizimit të ndalimeve të mjeteve të sherbimit publik, kolektiv, të linjës përbehen nga një shirit gjatesor i verdhe, i nderprere, i vendosur në një largësi minimale prej 2.70 m nga trotuari apo nga shiriti i buzes se vazhduar. Jane dy shirita tërthore të verdha, të vazhdueshme, që shkojne vertikalisht me të meparshmit në rastet kur në vendin e ndalimit shiritat tërthore nuk janë vënë. Gjeresia e shiritave është 12 cm.

2. Zona e ndalimit është e nënndare në tri pjese: e para dhe e fundit me gjatesi të barabarte, prej 12 m, të nevojshme për kryerjen e manovrave të afrimit në trotuar dhe për rifutjen e mjetit në rrjedhen e trafikut. Zona qendrore duhet të ketë një gjatësi

minimale të barabarte me gjatesine e mjetit me të gjate që kryen ndalesen, të rritur me 2 m.
3. Pjesa e pare dhe e fundit duhet të dallohen nëpermjet heqjes se një shiriti të verdhe, zigzag (figura II.447).

4. Mbi rrugën brenda zones se ndalimit duhet të jete shkruar BUS.

5. Në zonat e ndalimit ndalohet ndalimi i mjeteve të tjera.

Neni 150.

Sinjale të tjera, horizontale (Neni 40 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet horizontale të kantiereve disiplinohen nga neni 34.

2. Hapesirat e rezervuara për vendosjen në rruget e qytetit të kazaneve të mbeturinave të forta, fizikisht të kufizuara, duhet të sinjalizohen me një shirit të verdhë, të vazhdueshem, gjeresia e të cilit duhet të jete 12 cm. Në pjesen e kufizimit paralel me anen e rrugës, është i ndaluar ndalimi i përhershem.

3. Ato pjese të rrugës, përgjate se cilave ndalimi është i ndaluar, mund të jene të treguara me shenja horizontale, të përbëra nga segmente të alternuar, me ngjyre të verdhe dhe të zeze, të vendosur në faqen vertikale të buzes se trotuarit (fig. II. 448).

4. Për sa u përket, sinjaleve të tjera horizontale, ata jane të përcaktuar në nenin 152.

Neni 151.

Sistemet prapareflektuese, përberese të sinjaleve horizontale (Neni 40 Kodit Rrugor)

1. Sistemet prapareflektuese, përberese të sinjaleve horizontale mund të përdoren për të përforcuar sinjalet horizontale.

2. Ata duhet ta kene trupin dhe pjesen reflektuese në të njëjten ngjyre me sinjalet horizontale, që përforcojne.

3. Siperfaqia minimale reflektuese, për çdo faqe të përdorshme, duhet të jete 20 cm^2 .

4. Sistemet nuk duhet të dalin me shume se 2.5 cm nga rruga dhe duhet të jene të fiksuar në shtratin e rrugës, me ngjitës të përshtatshem apo me sisteme të tjere, të tilla që të mos lejojne shkeputjen nga kalimi i mjeteve. Frekuenca e vendosjes se sistemeve duhet të jete 10 m në vijë të drejte dhe 3 m në kthese.

5. Karakteristikat fotometrike, të ngjyrës dhe të rezistences ndaj goditjeve, si edhe menyrat e tyre të matjes, jane vendosur nga disiplina teknike, e miratuar me udhezim të Ministrisë së Punëve Publike dhe Transportit.

Neni 152. Sisteme të tjera për sinjalizimin horizontal (Neni 40 i Kodit Rrugor)

1. Sisteme të tilla si perçina, pllakeza dhe mjete të ngjashme me to, duhet të vendosen rrafsh me rrugën ose paksa të nxjerra.

2. Seria e perçinave me koke të gjere apo e pllakezave mund të realizohet me çfarëdo materiali, mjaft që të jete i përshtatshem për shikimin dhe rezistentë për të shërbyer si shenje rrugore. Mund të praktikohen edhe shirita të vazhdueshme, kudo ku një gjë e tillë gjen zbatim në baze të neneve të meparshëm.

3. Largësia ndërmjet anëve të dy elementeve pasuese të të ashtuquajturave sisteme, nuk duhet të jete më e madhe se 100 m.

4. Sistemet për të realizuar shenjat mbi rruge miratohen nga Ministria e Transportit dhe nga Drejtoria e Qarkullimit dhe e Sigurise Rrugore.

Neni 153.

Sinjalet horizontale, të ndaluara (Neni 40 i Kodit Rrugor)

1. Në rrugën e caktuar për trafik publik nuk lejohet asnje shenjë e paheqshme, përveç atyre të parashikuara nga keto norma, përjashto dhe treguesit, që lidhen me garat në rruge apo me veprimtaritë sportive.

4 - SINJALET E NDRIÇUESHEM

(Neni 41 i Kodit Rrugor)

Neni 154.

Sinjalet e ndritshem të rrezikut dhe të përshkrimit (Neni 41 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet rrugore vertikale të rrezikut dhe ato përshkruese, mund të jene të ndriçuar në menyre transparente, mjaft që ngjyrat, format dhe përmasat, të jene ato të përcaktuara për sinjalet normale vertikale, që të sigurojne ndriçim të njëtrajtshëm dhe të mos shkaktojne verbim.

Neni 155.

Sinjalet e ndritshme tregues (Neni 41 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet rrugore të ndritshme me rendesi parësore, mund të jene të ndriçuara në menyre transparente, mjaft që ngjyrat, përmasat dhe format të jenë ato që përcaktohen për sinjalet normale vertikale, që të sigurojnë njëtrajtshmëri ndriçimi dhe të mos shkaktojne verbim.

Neni 156.

Funksioni i fenereve semaforike (Neni 41 i Kodit Rrugor)

1. Feneret semaforike, përjashto feneret semaforike të verdhë, të shkëlqyeshem, sherbejne për të rregulluar, në kohe, përparimin e rrjedhes se trafikut në një kryqëzim apo në një shtrat rrugor.

Neni 157.

Feneret semaforike normale për automjetet (Neni 41 i Kodit Rrugor)

1. Feneret semaforike normale për automjetet jane me tri ngjyra, me forme të rrumbullaket, të vendosur vertikalisht në këtë menyrë: e kuqja siper, e verdha në mes dhe e gjelbërta poshtë (fig. II. 449).

2. Në rastet kur feneret semaforike normale të automjeteve jane në një trup me sinjalizimin tregues, të vendosur siper karrexhates, pozicionimi i dritave mund të jete horizontal me driten e kuqe majtas, të verdhën në mes dhe të gjelbërtën djathtas (fig. II.232).

3. Radha e ndezjes se dritave është si me poshte:

a) drita e gjelbërt;
b) drita e verdhe;
c) drita e kuqe.

4. Në rrugët njëkalimshe, të alternuara, feneri semaforik normal i automjeteve mund të jete i integruar në një drite të dyte, të kuqe, të vendosur siper saj, në menyre që të sigurohet sinjalizimi i kuq edhe në rastet e djegies se ndonjërës prej llampave të dritave.

Neni 158.

Feneret semaforike për automjetet e korsive (Neni 41 i Kodit Rrugor)

1. Feneret semaforike të automjeteve për korsite jane me tri ngjyra, me formen e shigjetave të ndriçuara, me baze të zeze, të rrumbullaket, të vendosur vertikalisht në këtë mënyrë: shigjeta e kuqe siper, shigjeta e verdhe në qendër dhe shigjeta e gjelbërt në fund (figurat II. 450 dhe II. 451).

2. Radha e ndezjes se dritave tregohet në nenin 157, pika 3.

3. Feneret semaforike të korsive përdoren vetem kur në rruge ka korsi të specializuara për manovra në drejtimet e treguara nga shigjetat dhe vetem nëse e kerkojne nënndarjet e rrjedhes se trafikut në zonat semaforike.

4. Shigjetat mund të kene çdolloj pjerresie, mjaft që t'i përgjigjen degezimit të kryqëzimit ku do të shkoje automjeti.

5. Në kryqëzimet e rrugëve, që formojne kend të drejte, kur ekziston një korsi e përzier për dy manovra, shigjetat përkatëse, të ngjyrosura mund të shkrihen në një drite të vetme.

Neni 159.

Feneret semaforike për mjetet e transportit publik (Neni 41 i Kodit Rrugor)

1. Feneret semaforike për mjetet e transportit publik (figurat II. 452 dhe II. 453) janë të caktuara pikërisht vetëm për këto lloj mjetesh dhe mund të jene me tri apo me shumë ngjyra, sipas simboleve:

a) vijë e bardhe horizontale në sfond të zi;
b) trekendesh i verdhe, me maje të kthyer lart, në sfond të zi;
c) vijë e bardhe vertikale, me sfond të zi;
ç) vijë e bardhe, e pjerret djathtas, në sfond të zi;
d) vijë e bardhe, e pjerret majtas, në sfond të zi.

2. Vendosja e dritave është vertikale: vija e bardhe horizontale lart, trekendeshi i verdhe në qendër dhe vija e bardhe vertikale në fund. Vijat e bardha, të pjerrta, kur jane të nevojshme, duhet të vendosen në fund, për të zevendesuar driten me vijë të bardhe vertikale ose edhe në lartesine e saj, përkatësisht në të djathte për driten që flitet në shkronjën *"ç"* dhe në të majte për driten për të cilen flitet në shkronjën *"d"*, pikës 1.

3. Rradha e ndezjes se dritave është si me poshte:

a) vija e bardhe vertikale ose e pjerret djathtas ose e pjerret majtas;
b) trekendeshi i verdhe;
c) vija e bardhe horizontale.

4. Feneret semaforike për mjetet e transportit publik përdoren vetem kur feneret normale të automjeteve apo të korsive mund të shkaktojne konfuzion në afrimin e korrenteve të ndryshme të trafikut të automjeteve.

Neni 160.

Feneret semaforike për kembesoret (Neni 41 i Kodit Rrugor)

1. Feneret semaforike për kembesore jane të caktuar për të rregulluar kalimet e semaforizuara të kembesoreve. Ato jane me tri ngjyra dhe kanë simbolet si vijon:

a) kembesor i kuq në sfond të rrumbullaket, të zi; figura e kembesorit është në pozicionin prites;
b) kembesor i verdhe në sfond të zi, të rrumbullaket; figura e kembesorit është në pozicionin prites;
c) kembesor i gjelbërt në sfond të zi të rrumbullaket; figura e kembesorit është në pozicionin levizës.

2. Vendosja e dritave është vertikale: kembesori i kuq lart, i verdhi në qendër dhe i gjelbërt poshtë (figurat II. 454 dhe II. 455).

3. Radha e ndezjes se dritave është si me poshte:

a) kembesori i gjelbërt;
b) kembesori i verdhe;
c) kembesori i kuq.

4. Koha e boshatisjes të kalimit kembesor është kundertreguar nga një kohe e shkurter, me driten e verdhe, e mjaftueshme që kembesoret të boshatisin kalimin, para se të ndizet drita e gjelbërt për mjetet që vijnë përbri tyre.

5. Sinjalizimet për të verbërit të parashikuara në nenin 41, pika 5 i Kodit Rrugor, janë në tri faza:

a) leshim tingulli të nderprerë me frekuence 60 impulse nga minuta e pare, që tregon rruge të lire, në sinkronizim me driten e gjelbërt;
b) leshim i një tingulli me 120 impulse në minutin e pare, që tregon ndalim ose boshatisje të kalimit kembesor, nëse ai ka qëne i zene, në sinkronizim me driten e verdhe;
c) mungese tingulli që tregon, ndalim në sinkronizim me driten e kuqe.

6. Sinjalizimi për të cilin flitet në piken 5 mund të jete me funksion të vazhdueshem ose mund të komandohet. Në rastin e pare radha e fazave përseritet për çdo cikel semaforik. Në të dytin praktikohet vetem njëherë, në ngjashmëri me ciklin e parë të përdorur pas komandes.

7. Niveli i leshimit të tingujve duhet të jete përshtatur për çdo impiant, në menyre që, duke marre si baze tingullin me të ulet, të jete lehtesisht i kapshem, pa shkaktuar shqetesime.

Neni 161.

Feneret semaforike për biçikletat (Neni 41 i Kodit Rrugor)

1. Feneret semaforike për biçikleta janë të caktuar posaçërisht për rregullimin e kalimeve të semaforizuara të biçikletave. Ato jane me tri drita, me simbolet e meposhtme:

a) biçiklete e kuqe, në një sfond rrethor të zi;
b) biçiklete e verdhe, në një sfond rrethor të zi;
c) biçiklete e gjelbërt, në një sfond rrethor të zi.

2. Pozicioni i dritave është vertikal:
biçikleta e kuqe lart, biçikleta e verdhe në qendër dhe biçikleta e gjelbërt poshtë (figura II.456 dhe II.457).
3. Radha e ndezjes se dritave është si me poshte:
a) biçikleta e gjelbërt ;
b) biçikleta e verdhe;
c) biçikleta e kuqe.

4. Feneret semaforike për biçikleta përdoren vetem për rrugekalimet e biçikletave. Në mungese të rrugekalimeve të tilla përshtaten feneret normale të këmbësorëve, për sa kohe që çiklistet duhet të ndjekin të njëjten rruge me kembesoret.

Neni 162.

Fenerët semaforike për automjete në korsitë e kthyeshme (Neni 41 i Kodit Rrugor)

1. Feneret semaforike për automjetet në korsite e kthyeshme kane qëllim që të lejojne nderrimin e drejtimit të levizjes në korsi të caktuara, të një rruge të ndare në tri a me shume korsi, ose edhe në vendkalime të stacioneve të autostrades, si edhe, përgjithesisht, në barrierat e kontrollit dhe të pagimit të taksave. Këta fenerë të tille duhet të jene të vendosur horizontalisht, siper korsise të levizjes se ciles i referohen dhe tregojne dritat:

a) drite e kuqe në forme X-i, me sfond të zi, vendosur majtas;
b) drite e gjelbërt, në forme shigjete vertikale, në sfond të zi, me majë të kthyer poshtë, vendosur djathtas.

2. Në rastet e rrugëve të ndara në tri apo me shume korsi, nga të cilat ato qëndroret jane të kthyeshme, dy dritat, për të cilat flitet në piken 1, duhet të jene të integruara në një drite në formen e shigjetës së verdhë, me sfond të zi, shkelqyese, e shmangur drejt fundit, djathtas ose majtas. Kjo shigjete ka qëllim t'i tregoje drejtuesit të mjetit detyrimin për të braktisur korsine në të cilen ndodhet, duke u zhvendosur drejt drejtimit të treguar nga shigjeta e verdhe, shkelqyese (figurat II. 458 dhe II. 459).

3. Të pakten njëri nga të dy feneret, për të cilet flitet në piken 1, shkronjat *"a"*dhe *"b"*, duhet të jete i vendosur edhe mbi korsite e pakthyeshme, në përputhje me drejtimin e levizjes.

Neni 163.

Feneret semaforike të verdhë, të shkelqyeshem (Neni 41 i Kodit Rrugor)

1. Feneret semaforike të verdhe, të shkelqyeshem (fig. II. 460) jane tri tipesh:

a) një drite e shkelqyeshme, e rrumbullaket;
b) një drite e shkelqyeshme rrumbullake, me simbolin e kembesorit në ngjyrë të verdhe, me sfond të zi, në pritje të levizjes;
c) një drite e shkelqyeshme rrumbullake, me simbolin e një biçiklete në ngjyrë të verdhe, me sfond të zi.

2. Dritat, për të cilat flitet në piken 1, shkronja *"a"*, mund të jene të vendosura në kryqëzimet apo në pikat e rrezikshme, ku kerkohet të tërhiqet vemendja e drejtuesve të mjeteve, duke i ftuar ata të ulin shpejtesine dhe të tregojne një kujdes të vecante. Mund të jene, gjithashtu, të vendosura brenda sinjalit të rrezikut SEMAFOR, me diameter të barabarte me ate të diskut të verdhë, të përfshirë brenda tij.

3. Dritat, për të cilat flitet në piken 1, shkronja *"b"*dhe *"c"*, duhet të jene të vendosura në impiantet semaforike, në rastet kur aty mund të kete përplasje ndërmjet mjeteve që kryejne një manover kthese nga e djathta dhe kembesoreve apo çiklisteve, që kalojne në kalime të kunderta me korsine, ku po kryhet manovra e kthimit djathtas e mjeteve.

4. Gjate periudhes se ndezjes se dritave të verdha, për të cilat flitet në piken 1, shkronjat *"b"* dhe *"c"*, mjetet në manover kthese në kryqëzimin e semaforizuar, mund të procedojne duke u dhene përparesine kembesoreve dhe çiklisteve, që kalojne në kalimin e kundert me korsine ku po kryhet manovra e kthimit.

Neni 164.

Feneret semaforike, të veçantë (Neni 41 i Kodit Rrugor)

1. Feneret semaforike, të veçantë (fig. II. 461) jane:

a) një drite e kuqe, e rrumbullaket, e shkelqyeshme;
b) dy drita të kuqe, të rrumbullaketa, të vendosura horizontalisht ose vertikalisht, që shkelqejne "ndizeshuaj";
c) fener semaforike, i "vales së gjelbërt".

2. Feneret, për të cilet flitet në piken 1, shkronjat *"a"*dhe *"b"*, përdoren vetem për rastet e meposhtme : në kalimet rrafsh, me ose pa barriere, në hyrjet e urave portative të hyrjes se anijeve në traget dhe në rrugët ku është e nevojshme të ndalet trafiku kur afrohen avione, që ulen ose ngrihen.

3. Gjate periudhes se ndezjes se dritave, për të cilat flitet në piken 1, shkronjat *"a"* dhe *"b"*, mjetet nuk duhet ta kapercejne vijen e ndalimit. Në mungesë të vijave të tilla, mjetet nuk duhet të bllokojne zonen e kryqëzimit dhe as kalimin kembesor përballë. Ato nuk duhet të tejkalojne sinjalin, duke krijuar mundësinë të shërbejë edhe kur dritat të fiken, mjetet të vazhdojne rrugën.

4. Feneret, për të cilet flitet në piken 1, shkronja *"c"*, jane me një ose disa drita të rrumbullakta. Ato shënojnë me numra të bardhe në sfond të zi, treguesit që lidhen me shpejtesine, e shprehur kjo në kilometra në ore, e koordinimit të impianteve semaforike të një itinerari.

5. Feneret, për të cilet flitet në piken 1, shkronja *"c"*, mund të përshtaten në itineraret që përmbajne me shume kryqëzime semaforike dhe që jane të koordinuara ndërmjet tyre, dhe që vendosen në degezimet e daljes nga kryqëzimi.

6. Sinjalet e dhena nga dritat, për të cilat flitet në piken 1, shkronja *"c"*, i keshillojne drejtuesit e mjeteve, në dalje të degezimit të kryqëzimit ku është vendosur feneri, shpejtesine që duhet mbajtur, në përputhje me të gjitha normat të tjera që duhen respektuar, me qëllim që të mund të gjejne rrugën e lire në kryqëzimin pasardhës, të semaforizuar.

Neni 165.

Përmasat dhe ndriçimi i dritave semaforike (Neni 41 i Kodit Rrugor)

1. Përmasat e dritave jane si rregull me diameter 200 mm. Mund të lejohet, gjithashtu, përdorimi i dritave me diameter 300 mm, edhe kur përdoret vetem drita e kuqe. Përdorimi i dritave me diameter 300 mm nuk lejohet për feneret semaforike të mjeteve të transportit publik, për feneret e kembesoreve, të bicikletave, për feneret e përcaktuar në nenin 163, pika 1, shkronja *"b"* dhe *"c"* dhe për feneret e caktuar në nenin 164, pika 1, shkronja *c)*. Dritat e fenereve semaforike të mjeteve për korsite e kthyeshme kane diameter, maksimumi, deri në 600 mm.

2. Ndriçimi i dritave semaforike duhet realizuar me sisteme të përshtatshem, për të garantuar një fotometri të qëndrueshme dhe të dukshme qarte, të njëtrajtshme dhe pa fenomene verbimi. Dritat duhet të jene lehtesisht të dallueshme nga një largësi, minimumi e barabarte me 75 m për dritat me diamter 200 mm dhe 125 m për dritat me diameter 300 mm. Vlerat minimale të intensitetit të drites, të matura në kushte normale mbi aksin optik të sistemit, duhet të mbahen jo me pak se 100 qirinj, për dritat me diameter 200 mm dhe 200 qirinj, për dritat me diameter 300 mm.

3. Lejohet përdorimi i sistemeve të përshtatshme për të shmangur të ashtuquajturin "efekti fantazem", pra reflektimin e drites se diellit në pjesen e jashtme të fenerit, kur ai është i fikur.

4. Dritat semaforike duhet të jene të pajisura me pamje të mire dhe të frytshme, të përshtatshme për të lejuar pamshmerine në çdo kusht të drites, mjaft që të mos pengojne që drejtuesit e mjeteve të shohin dritat semaforike, të orientuara drejt detyrimeve të tjera.

Neni 166.

Vendosja e fenereve semaforike (Neni 41 i Kodit Rrugor)

1. Feneret semaforike të automjeteve vendosen në shtylla, në anen e djathte të rrugës, mbi trotuar, ose edhe mbi bankinat përballe, të orientimit të trafikut dhe shperndarjes se tij.

2. Në rastin e korsive të specializuara, feneret semaforike duhet të jene të vendosur, sa me shume të jete e mundur, në shtylla, në anen e djathte të korsive.

3. Feneret semaforike të automjeteve mund të jene të përseritur në anen e majte të rrugës, ose edhe të korsise apo korsive të levizjes, të cilave u referohen, mjaft që të jene të vendosur në shtyllat që ndodhen brenda objekteve, si në trotuar ose në bankinat e orientimit dhe të shperndarjes se trafikut. Në rrugët njëkalimshe, të përbera nga dy apo me shume korsi, feneret semaforike duhet të përseriten në anen e majtë të rrugës.

4. Feneret semaforike për automjetet mund të përseriten përballë zones se daljes nga kryqëzimi, për të përmiresuar pamshmerine e sinjaleve semaforike, mjaft që ato të mos shkaktojne ngaterrime ndaj rrjedhave të trafikut, që nuk kane lidhje me to.

5. Feneret semaforike për automjete duhet të përseriten mbi rruge, në rrugët me tri apo me shume korsi me të njëjtin drejtim levizjeje, në rrugët me peme, me dy apo me shume korsi në të njëjtin drejtim levizjeje, në rrugët që rrihen nga një trafik i dendur apo në rrugët ku përdoret një shpejtesi e madhe levizjeje.

6. Feneret semaforike të automjeteve, të vendosur mbi rruge, duhet të jene mundësisht në mes të korsise apo korsive, të cilës apo të cilave u referohen dhe, mbi rrugët për të cilat flitet në piken 5. Ato duhen vënë në një panel me kontrast, me sfond të zi dhe me buze të bardha (fig. II. 462).

7. Feneret semaforike për kembesoret duhet të vihen në shtyllat e vendosura në trotuar apo në pjesën e bankinave të orientimit dhe të sigurimit, në menyre që të mos krijojnë konfuzion gjatë vershimit të kembesoreve.

8. Shtyllat e mbështetjes të fenereve semaforike duhet të jene të vendosura përtej vijes se ndalimit, në drejtim të levizjes, në një largësi të tille që të lejojne pamjen e sinjaleve nga drejtuesit e mjetit të pare, të ndalur në përputhje me vijen e ndalimit.

9. Lartesia e vendosjes të fenereve semaforike, të vendosur mbi trotuar apo në bankinat e orientimit dhe të sigurimit, duhet të jete jo me pak se 2 m dhe jo me shume se 3 m, nga pjesa e poshtme e fenerit, të matura nga shtrati i trotuarit apo i bankines se orientimit dhe sigurimit apo shperndarjes se trafikut.

10. Lartesia e vendosjes se fenereve semaforike, mbi rruge, duhet të jete 5.1 m - 6 m nga ana e poshtme e fenerit apo ajo e panelit të kontrastit, apo e sinjalit tregues, ku është vendosur feneri, të matura nga shtrati i rrugës.

11. Dritat e fenereve semaforike për automjetet, të varura mbi rruge, duhet të jene vendosur vertikalisht. Në rastet e veçantë, për të kufizuar lartesine e vendosjes, mund

të vendosen horizontalisht, në menyren si vijon: drita e kuqe nga e majta, e verdha në qendër dhe e gjelbërta nga e djathta.

12. Dritat semaforike, të vendosura anash korsive të levizjes, mund të jenë të përseritura në të njëjtin rend, por me përmasa format me të vogla, me diameter jo me të madh se 9 cm, lartesi rreth 1.3 m, përgjate shtylles mbështetëse, me drejtim nga aksi optik indriçimit, mundesisht me kend, për të përmiresuar pamshmerine nga drejtuesit e mjeteve të ndalura në pozicionin e pare, pas vijes se ndalimit. Kjo lloj drite mund të vendoset vetem në pranine e fenereve vertikale normale, për të mos i shkaktuar përdoruesve të rrugës konfuzion.

Neni 167.

Orari i funksionimit të impianteve semaforike (Neni 41 i Kodit Rrugor)

1. Funksionimi i impianteve, me kohe të fiksuar, është i ndaluar nga ora 23.00 deri në 7.00. Shkelja e këtij orari lejohet për ato impiante të komanduara automatikisht nga mjetet, për ato “me kerkim”, që vihen në veprim nga kembesoret dhe për ato të koordinuara apo me shume programe, për të cilat është parashikuar një program i veçantë naten, me kohezgjatje të kufizuar sa cikli semaforik.

2. Kur verifikohen kushte të veçanta qarkullimi, me flukse të trafikut të dendur, apo prania e rrugëve njëkalimshe të alternuara apo e punimeve në vazhdim dhe të tilla gjera të ngjashme, lejohet funksionimi i impianteve semaforikë edhe në harkun kohor 23.00-7.00.

3. Gjate periudhes se fikjes, ditën apo nates, impianti semaforik duhet të jete gjithmone i parasinjalizuar në largësi të përshtatshme, nëpërmjet sinjalit ballor SEMAFOR (figurat II. 31/a dhe II. 31/b).

Neni 168.

Sinjalet e ndritshme të veçanta (Neni 41 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet e ndritshme, të veçanta janë:

a) sinjalet me mesazh të ndryshueshem;
b) kolonëzat e ndriçueshme dhe sinjalet e futura brenda në rrugë apo në anë të trotuareve, të bankinave të orientimit, të shperndarjes dhe të sigurimit.

2. Përdorimi i sinjaleve me mesazh të ndryshueshem lejohet vetem për t’i dhene përdoruesit sinjale të nevojshme për drejtimin e mjeteve apo sinjale të rrezikut dhe të përshkrimeve, në varësi të vendeve ku sinjale të tilla mund të ndryshojne në kohe.

3. Përmasat, ngjyrat dhe format e sinjaleve të mesazheve të ndryshueshme, duhet të jene ata që përkojne me sistemin vertikal të sinjalizimit, edhe kur jane të realizuara me pika të nderprera apo në menyre të nderprere.

4. Sinjalet ndriçuese, me mesazh të ndryshueshem duhet të jene të shikueshem në çdo situate të drites se mjedisit dhe nuk duhet të provokojne verbim.

5. Kolonezat ndriçuese me drita të verdha duhet të kene një lartesi jo me pak se 1 m dhe duhet të jene të rezervuara posaçërisht për të treguar pranine e bankinave të sigurimit, të ishujve të trafikut për kanalizim ose ndarje trafiku. Ato mund të jene të integruara me dritat semaforike të verdha ndriçuese dhe me përdorim reflektues.

6. Është e ndaluar vendosja e kolonezave ndriçuese me drita të verdha, që përkojne me hyrjen në stacionet e furnizimit me karburant dhe në stacionet e sherbimit.

7. Kolonezat apo sistemet e tjera ndriçuese, të vendosura për të treguar hyrjen në stacionet e furnizimit, duhet të jene të ngjyrosura me shirita horizontale, bardhekalter.

8. Anet e rrugës dhe shiritat ndriçuese, të vazhdueshme të mesit të rrugës, mund të dallohen nëpermjet sistemeve ballore, me dritën e vet, të futur në rrugë dhe të kthyer në drejtim të ardhjes se mjetit.

9. Perimetri i balleve të bankinave të sigurimit, të bankinave të orientimit apo të ngjashme me to, mund të sinjalizohet edhe nëpermjet dispizitiveve ballore, me driten e vet të verdhe ose me drite të verdhe reflektuese, të zbatuar në pjesen vertikale të buzes rrethuese.

Neni 169.

Frekuenca e dritave sinjalizuese (Neni 41 i Kodit Rrugor)

1. Frekuenca e dritave sinjalizuese nuk duhet të jete me pak se 50 here në minute dhe jo me shume se 80. Dy kohet NDEZJA dhe SHUARJA, që përbejne ciklin, duhet të kene kohezgjatje të barabarte.

5 - SINJALET PLOTESUESE

(Neni 42, i Kodit Rrugor)

Neni 170. Veçorite dhe ndarja (Neni 42 i Kodit Rrugor)

1. Në baze të nenit 42, pika 1, e Kodit Rrugor, jane sinjale plotesuese sistemet dhe mjetet sinjalizuese, të përshtatshme për t'u dhene drejtuesve të mjeteve informacionin e dobishem, në varesi të trajektores së levizjes, në situata të ndryshme të rrugës dhe në kapjen e pengesave, të vendosura në afersi ose brenda rrugës, mjaft që të jenë të përshtatshëm për të përforcuar frytshmërinë e shenjave normale në rrugë.

2. Sinjalet plotesuese ndahen në sinjale:

a) shmangëse normale, anësore;
b) shmangëse të veçanta;

c) mjete dhe sisteme për të sinjalizuar pengesat;
ç) ishuj trafiku.

Neni 171.

Shmangësit normale, anësore (Neni 42 i Kodit Rrugor)

1. Shmangësit normale, anësore (fig. II. 463) duhen vendosur përgjate atyre segmenteve rrugore, jashtë qendrave të banuara, ku shpejtesia vendore zotëruese, drejtimi planoaltimetrik apo kushtet klimaterike vendore, e bejne të nevojshme pamjen në largësi të ecurisë se aksit të rrugës.

2. Në pjese të ngjashme të rrugës vendosja e shmangësve duhet të jete e vazhdueshme, duke shmangur vendosjen e parregullt dhe duke përdorur të njëjtin shmangës.

3. Shmangësit duhet të kene një hapesire të njëjtë ndërmjet tyre, e cila të jetë në vije të drejte, maksimumi 50 m dhe e vendosur në kthese sipas një kriteri të ndryshem, në varesi të rrezes se ktheses. Hapësirat e vendosjes duhet të jene, sa me shume që të jetë e mundur, të njëjta në të njëjten pjese të rrugës, në menyre që të përbejne një orientim optik, homogjen.

4. Me poshte, me tregues, po japim tabelën e hapesirave respektive:

Rrezja e ktheses (ne metra)	Hapesira gjatesore (ne metra)
Deri në 30	6
Nga 30 ÷ 50	8
Nga 50 ÷ 100	12
Nga 100 ÷ 200	20
Nga 200 ÷ 400	30
Mbi 400	Hapësira përshtatur në vije të drejte

Hapesira duhet të jete e reduktuar në menyre të përshtatshme edhe në vije të drejte, në zonat që zakonisht, janë me mjegull.

5. Duhet të jene të vendosur në kufijte e jashtem të bankinave dhe jo me pak se 50 cm nga ana e jashtme e rrugës.

6. Lartesia jashte rrugës e shmangësit duhet të jete e përfshire ndërmjet 70 dhe 110 cm, prerja parapëlqehet të jete në forme trapezi me cepa të rrumbullakosur. Duhet të brendashkruhet në një drejtkendesh, me përmasa 10 x 12 cm, brinja e vogel e të cilit të jetë paralel me aksin e rrugës.

7. Shmangësit duhet të jene me ngjyre të bardhë dhe fasha të zeza, të larte 25 cm, të vendosur në pjesën e sipërme, në të cilen duhet të jenë futur elementet reflektues, të kthyer drejt rrjedhës se trafikut përkatës, në menyrën si vijon:

a) në rrugë të zakonshme apo në rrugë njëkalimshe: në shmangësin djathtas, duhet të shfaqet një element i vetem reflektues me ngjyre të verdhe, me siperfaqe minimale 60 cm^2 ; në shmangësin majtas duhet të shfaqen dy elemente reflektues, të verdhe, të vendosur vertikalisht dhe mundesisht larg njëri-tjetrit, secili me siperfaqe aktive minimale prej 30 cm^2 .
b) në rrugët me dy drejtime levizjeje: në krahun e djathte duhet të shfaqet një element reflektues, me ngjyre të kuqe, në krahun e majte duhet të shfaqet një element reflektues, i bardhe; të dy elementet reflektues duhet të kene një siperfaqe minimale prej 60 cm^2 .

8. Materiali dhe veçorite duhet të jene të tille që të mos përbejnë rrezik në rast përplasjeje të mjeteve.

9. Veçorite, fizike dhe kimike, e materialeve që përdoren për ndërtimin e shmangësve normale, përmasat dhe forma e tyre, si dhe kërkesat fotometrike dhe kolorimetrike të elementeve reflektues, janë vendosur sipas rregullave teknike, të miratuara me udhezim të Ministrise Puneve Publike dhe Transportit.

10. Në pranine e barrierave të sigurimit, të mureve, parapeteve apo pengesave të tjera, shmangësit mund të zevendesohen me elemente reflektues, të fiksuar në objekt, që kane të njëjtat përmasa dhe veçori, të vendosura dhe në faqen e barrieres apo mbi të. Është mire që largesia nga toka e elementeve reflektues të jete e njëjte me të atyre të futur në shmangësit normale.

Neni 172.

Shmangësit e veçantë (Neni 42 i Kodit Rrugor)

1. Shmangësit e veçantë të cilët tregohen më poshte, përdoren si sisteme të përhershëm, në rastet e parashikuara në këtë nen:

a) shmangës për tunele
b) shmangës për rruge malore
c) shmangës për kthesa të ngushta apo sheshe kthimi
ç) shmangës për kryqëzime në forme “T”
d) shmangës në formen e ktheses
dh) shmangës të hyrjeve
e) sisteme ndriçues të kufizimit

2. Shmangësit e veçantë, të përkohshem përdoren në zonat e kantiereve apo të devijimeve, të shkaktuara nga punimet në vazhdim dhe kane veçori dhe forma zbatimi të përcaktuara në nenin 33.

3. Shmangësit e veçantë të përhershem, për të cilet flitet në piken 1, kane tipa dhe norma përdorimi si vijon:

a) Shmangësit për tunele (fig.II. 464).

Jane të detyrueshem në tunelet e pandriçuara dhe në ato në vije të drejte dhe rekomandohen në të gjitha tunelet, të pakten në 100 metrat e para të tyre. Përbehen nga panele reflektuese me përmasa 20 cm në baze dhe 80 cm lartesi, me ngjyre të verdhe. Nëse tuneli është me dy drejtime levizjeje, panelet duhet të jene dyfaqesh. Panelet duhet të jene fiksuar në një menyre të tille që të mos lejoje ndryshimin e tyre me kalimin e kohës. Në prani të barrierave të sigurimit, nuk duhet të dalin nga vellimi i barrieres drejt rrugës. Largësia ndërmjet paneleve duhet të jete, maksimumi, 20 m. Një largësi e tille duhet të reduktohet, sipas rastit, minimale, në 8 m, nëse tuneli është me kthesë dhe në afersi të hyrjeve, vetem për 10 metrat e para. Shmangësit e veçantë për tunelet mund të zbatohen kur është nevoja edhe për të theksuar devijime apo ngushtimet e përhershme të rrugës.

b) Shmangësit për rrugët malore (fig. II. 465)

Duhet të përdoren në ato rruge ku bie shume bore. Vendosja e tyre duhet të jete në menyre të tille, që, edhe në pranine e bores se madhe, të jete i dallueshem shtrati i rrugës. Mund të realizohen me materiale dhe seksione të ndryshme, mjaft që të jene në gjendje që t'u rezistojne kushteve të veçanta të malit dhe kushteve që krijohen kur pastrohet bora. Shmangësi, lartesia e të cilit duhet zgjedhur në menyre që të mos mbulohet nga trashesia e bores, duhet të kete shirita të alternuar, secila me lartesi 50 cm, me ngjyra të verdha dhe të zeza. Të pakten njëri nga shiritat duhet të jete i realizuar me celuloid reflektues, me ngjyren të verdhe.

c) Shmangësi i kthesave të ngushta apo i shesheve të kthimit (fig. II. 466)

Tregon ecurine e një kthese të ngushte, ose edhe një shesh kthimi. Sinjali përbehet nga një panel kenddrejt, i vendosur horizontalisht, ku në sfond të zi është vizatuar një shigjetë me maje të bardhe , të kthyer në drejtim të levizjes se mjeteve, të cilave u referohet. Në rrugët jashtëqytetëse ku sinjali është i detyrueshëm në të gjitha kthesat me rreze me të vogel se 30 m dhe me një ecuri të tille, që shkakton mungesen e shikimit. Një panel i tille vendoset në anen e jashtme të ktheses, në pozicion mesor dhe në kend të drejte me shikimin e drejtuesve të mjeteve të cileve u referohet. Në rrugët me dy drejtime levizjeje sinjalet në fjale duhet të vendosen të kthyer nga çdo drejtim levizjeje, në menyre që të jene të shikueshme vetem nga ana e drejtuesve të mjeteve, të cilave u referohen. Përmasat jane:

1) normal: 60 x 240 cm
2) i madh: 90 x 360 cm

Lartesia e vendosjes caktohet sipas rastit, formes se vendeve dhe altimetrise, në menyre që paneli të biere sa me shume që të jete e mundur brenda konit të shikueshem nga drejtuesit e mjeteve.

ç) Shmangësi për kryqëzimet në forme "T" (fig. II. 467)

Duhet të vendoset përballe deges se kryqëzimit që nuk vazhdon, nën grupin e sinjaleve të drejtimeve, atje ku ka, dhe të jete në pozicion paralel me rrugën që vazhdon. Përbehet nga një panel kenddrejte, i vendosur me krahun e madh horizontal, ku është, në sfond të zi, vizatuar një shigjete me maje të bardhë, të kthyer nga të dyja drejtimet e jashtme. Ky sinjal është i detyrueshem, sepse është i vetmi sistem i një pike të tille anomalish. Përmasat jane:

1) normal: 60 x 240 cm
2) i madh: 90 x 360 cm

d) Shmangës sipas formes së ktheses (fig. II. 468)

Quhen të tille ata shmangës që ndjekin, për një cope rruge, formen e kthesave të ngushta. Zbatohen në seri, me shume elemente, për të theksuar krahun e jashtem të ktheses me rreze me të madhe se 30 m dhe kthesat e autostradave, kur është e nevojshme, për të përmiresuar shikimin e ecurise se rrugës në largësi. Këta shmangës përbehen nga një panel katror, me përmasa 60 x 60 cm, në rruge të zakonshme dhe 90 x 90 cm në autostrada dhe në rrugët jashtëqytetase kryesore, në të cilin është vizatuar, në një sfond të zi, një shigjete të bardhe me maje. Hapësira gjatesore ndërmjet elementeve është maksimalja e atyre të parashikuara në tabelen e mëposhtme. Ajo duhet të jete e tille që, në çdo rast, të pakten tre shmangësa duhet të jene të shikueshme brenda konit të shikueshem nga drejtuesit e mjeteve.

Rrezja e ktheses (metra)	**Hapesira gjatesore (metra)**
30 ÷ 50	**8**
50 ÷ 100	**12**
100 ÷ 200	**20**
200 ÷ 400	**30**
> **400** (kur është e nevojshme)	**30 ÷ 50**

dh) Shmangësi i hyrjeve (fig. II. 469)
Per kërkesa të veçanta të qarkullimit mund të vendosen tabeleza, me siperfaqe anësore të vijezuar me të bardhe dhe të kuq, me lartesi 20 cm. Seksioni i ketyre tabelezave mund të jete i rrumbullaktë, katror, drejtkendesh ose trekendesh. Ky tip shmangësi përdoret për të kufizuar të dyja krahet e hyrjeve dytesore të rrugës, që mund të mos jene të parasinjalizuara, dhe ato që, për shkak të pozicionit të tyre të veçante, jane të veshtira për t'u pare. Tabelezat mund të kene lartesi minimale 1m nga toka, seksion të përshtatshem, për të garantuar një shikim të mire në largesi, dhe të jenë tëresisht reflektuese.
e) Sistemet e shmangies se ndriçuar
Kthesat, pikat kritike dhe anomalite e tjera rrugore mund të theksohen me sisteme të shmangies se ndriçuar, mjaft që ngjyrat, format dhe menyra e përdorimit të garantojne njëtrajtshmëri në ndriçim dhe të shmangë verbimin. Sisteme të tilla iu nënshtrohen miratimit nga Ministria e Transportit dhe nga Drejtoria e Përgjithshme e Rrugëve, e cila autorizon përdorimin e tyre për raste të veçanta.

Neni 173.

Sistemet e sinjalizimit të pengesave (Neni 42 i Kodit Rrugor)

1. Pengesat, anomalite dhe pikat kritike të rrugës, kur nuk jane të shmangshme, duhet të sinjalizohen, në të gjithe rastet kur gjykohet e nevojshme, për shkak të pozicionit të tyre, për të shtuar pamshmerine, veçanerisht gjate natës.

2. Pengesat, pranë ose brenda rrugës, që përbejne ngushtim të hapësires apo rrezik për qarkullim, duhet të sinjalizohen nëpermjet shiritave të alternuar, të vijatuar mbi pjesen e rrezikut, në të bardhe reflektuese dhe në të zi, të shmangura me 45 grade në bazë,

drejt krahut ku kalojne mjetet. Ato mund të realizohen dhe në një siperfaqe, larg nga zona e rrezikut (figurat, II. 470 dhe II. 471).

3. Kur pengesa është e vendosur brenda rrugës, dhe nuk ka qartesi se në cilin krah të saj duhet kaluar, atëhere duhen vendosur sinjalet e përshkruar të KALIMIT TE DETYRUAR APO TE LEJUAR (figurat, II. 82/a; II. 82/b; II. 83), të kthyer nga ana ku mjetet duhet dhe mund të kalojne.

4. Përveç sinjalizimit për pengesat brenda rrugës, vënia në dukje e afrimit të tyre duhet të kryhet nëpërmjet vijave tip zebre, mbi rruge, ose dhe me shirita horizontale, të pjerrta për orientim.

5. Buzët e trotuareve mund të behen edhe me të dukshme nëpërmjet zbatimit të shiritave të alternuar, me ngjyra kontrastuese (bardhezi, ose nëse ka ndalimkalimi, me shirita të alternuar në të verdhë e të zezë).

6. Cepat e shtretërve të luleve apo të bankinave ndarëse të trafikut mund të parasinjalizohen me sisteme të caktuara që duhet të jene të miratuara nga Ministria e Punëve Publike dhe nga Transportit dhe Drejtoria e Përgjithshme e Rrugëve.

Neni 174.

Mënyra e realizimit të ishujve të trafikut (Neni 42 i Kodit Rrugor)

1. Ishujt e trafikut mund të realizohen me mënyrat si vijon:

a) Ishuj të rrafshte: realizohen nëpermjet pikturimit me vernik të bardhë ose edhe me perçina me koke të gjere apo në formë gjysmesferash. Keto të fundit duhet të kene një profil të shtypur, me diameter të ndryshueshem nga 30-50 cm dhe duhet të jene me ngjyrë të bardhe;
b) Ishuj të kufizuara, me elemente vertikale: realizuar me tabeleza, pllaka, apo steka, të vendosura përgjatë perimetrit të bankines. Largësia ndërmjet elementëve nga njëri-tjetri duhet të jete e tille që të nxjerrë në dukje mire konturet e bankinës;
c) Ishuj të përhershem: mund të realizohen nëpërmjet hedhjes se betonit të çimentuar apo guralecave të prera, ose edhe me material tjetër që mund të sistemohet brenda lulishtes. Buzët mund të jene të tipit me pengesë apo të tipit të kalueshem. Kur ISHULLI duhet të përdoret për një kalim kembësoresh dhe përben zonë strehimi, duhet të jetë ndërprerë në një gjeresi të barabarte me atë të kalimit kembesor, duke ua bërë të mundur kalimtareve kalimin në rrafshin e siperfaqes rrugore.

2. Zona e kufizuar nga perimetri i ishullit është e ndaluar për qarkullimin e të gjitha mjeteve, por mund të përdoret nga kembesoret si strehë për kalimin e rrugës, për sa kohe që ishulli i trafikut mund të përdoret për një qëllim të tillë.

3. Sistemi kalimit siperfaqesor duhet të praktikohet veçanerisht kur ishulli i trafikut është në fazen e proves.

Neni 175.

Sinjalizimi i ishujve të trafikut (Neni 42 i Kodit Rrugor)

1. Afrimi i një ishulli trafiku i çfaredo tipi, duhet të sinjalizohet nga një shirit i bardhe, i vazhdueshem, me gjatesi të mjaftueshme dhe me vija tip zebre nga ana e rrugës, që paraprin ballin e ishullit, sic saktesohet në nenin 148.

2. Në zonat me vija tip zebre mund të zbatohen një sërë elementesh paralelë, me profil pak të dale nga plani i rrugës, të vendosur sipas pjerresise se zones zeber.

3. Elementet, me kende mundesisht të rrumbullakosura, nuk duhet të dalin me shume se 5 cm dhe duhet të jene të lyer me të bardhe. Largesia ndërmjet dy elementeve pasuese duhet të jete, maksimumi, 2 m.

4. Buzet e ishujve të trafikut dhe të sigurimit mund të behen sa me të dukshem, nëpermjet zbatimit të shiritave vertikale, të verdha, reflektuese dhe të zeza.

5. Balli i ishujve të trafikut duhet të sinjalizohet nëpermjet sistemit me drite të veten, për të cilin flitet në nenin 168, pika 5 , ose me sistem me ngjyre të verdhe, reflektuese.

6. Sistemet me drite reflektuese, të emertuara shmangës të veçantë të pengesave (fig. II. 472), jane, përgjithesisht, me seksion gjysmerrethor, për të lejuar një dallim të mire të pozicioneve të ndryshme të afrimit. Ato kane një hapje 40 cm për çdo 50 cm lartesi. Duhet të jene tëresisht reflektues dhe, nëse përdoren në vend të kolonezave ndriçuese apo në kombinim me to, duhet të jenë me ngjyre të verdhe.

7. Kur tabela dhe balli i ishullit të trafikut sinjalizohen, shmangësi i veçantë i pengesave duhet të jete i shoqeruar me sinjale të ndryshme treguese të kalimeve TË DETYRUESHME APO TË LEJUESHME (figurat II. 82/a, II. 82/b dhe II. 83).

Neni 176.

Elementet parafabrikate për bankina sigurimi për kembesore dhe kufizues korsish (Neni 42 i Kodit Rrugor)

1. Elementet e parafabrikuar për bankina sigurimi për kembesore realizohen, përgjithesisht, me beton, të ndertuar nga seksione të montueshme nëpermjet inkastrimeve të posaçme. Ata duhet të zbatohen vetem në zonat urbane, për krijimin e ishujve të strehimit për kembesore ose edhe të platformave të ngarkimit.

2. Korsite e rezervuara, ku lejohet kalimi i vetem për disa kategori mjetesh, mund të jene të kufizuara fizikisht, plus shiritave të korsive për të cilet flitet në nenin 138, pikat 6 dhe 7, me elemente me forme të tille, që të mund të realizojne një rrethim gjatesor.

3. Elementet e dukshem, që përdoren kryesisht në mjediset e qytetit, përbehen nga objekte me material plastik apo gome, me ngjyre të verdhe. Duhet të jene të pajisur me një sistem solid fiksimi në rruge, në menyre që të pengojne zhvendosjen apo shkuljen për shkak të trafikut, si dhe të lejojne rrjedhjen e ujrave të shirave.

4. Elementet duhet të kene një gjeresi nga 15 deri në 30 cm, lartesi 3 deri në 10 cm, me një përberje dhe forme të tille që të lejojne kapercimin e tyre në rast nëvoje. Mund të jene të përshtatur me pllakeza reflektuese apo me sisteme të tjere katadioptrik, për t'i bere edhe me të dukshem.

5. Kufizuesit e korsise, për të cilet flitet në pikat 3 dhe 4, duhet të jene të miratuar nga Ministria e Transportit dhe nga Drejtoria e Përgjithshme e Rrugëve. Ato vihen në pune me urdher të entit pronar të rrugës.

Neni 177.

Ngadalesuesit e shpejtesise (Neni 42 i Kodit Rrugor)

1. Në të gjitha rrugët mund të vendosen sisteme të ngadalesimit të shpejtesise, të përbera nga rripa tërthore, të shtrire në të gjithe gjeresine e rrugës, me efekt optik, zanor apo dridhes, të shoqeruar me mjete të përshtatshme sinjalizimi horizontal apo trajtim të siperfaqes se rrugës.

2. Sistemet e ngadalesimit me efekt optik realizohen nëpermjet zbatimit në seri të të pakten të kater shiritave të bardha reflektuese, me gjeresi në rritje, në drejtim të levizjes dhe me ngushtim në ulje. Shiriti i pare duhet të kete një gjeresi 20 cm, pasuesit me rritje të pakten prej 10 cm (fig. II. 473).

3. Sistemet e ngadalesimit me efekt zanor realizohen nëpermjet ashpersimit të asfaltit të rrugës, të kryer nëpermjet gerryerjes apo gervishtjes se asfaltit apo me ane të zbatimit të shtresave të buta në ulje, të integruara me sistemet reflektuese. Sisteme të tilla mund të shkaktojne edhe vibrime, me intensitet të kufizuar.

4. Në rrugët, ku lejohet një kufi shpejtesie prej 50 km/ore, mund të bëhen kurrize artificiale, të nxjerra, në dukje nëpermjet vijave tip zebre, të verdha e të zeza, paralel me drejtimin e levizjes, me gjeresi të njëjte si shenjat dhe me hapësira (fig. II. 474), të dukshem si diten edhe naten.

5. Kurrizet artificiale mund të vendosen në pune vetem në rrugët e banuara, në parqet publike dhe private, në vilat, etj. Ato mund të vendosen në seri dhe duhet të jene të parasinjalizuara. Nuk lejohen në rrugët, që përbejne itinerare të pëlqyera nga mjetet, që përdoren për sherbime të ndihmes se shpejte apo të nderhyrjes se shpejte.

6. Kurrizet artificiale, për të cilat flitet në piken 4, përbehen nga elemente të parafabrikuar apo nga valezimet e rrugës me profil konveks. Në funksion të kufirit të shpejtesise, që lejohet në rrugën konkrete, kurrizet artificiale kane keto përmasa:

a) për kufijte e shpejtesise së barabarte apo me të vogla se 50 km/ore, gjeresi jo me pak se 60 cm dhe lartesia jo me shume se 3 cm;
b) për kufijte e shpejtesise së barabarte apo me të vogla se 40 km/ore, gjeresia jo me pak se 90 cm dhe lartesia jo me shume se 5 cm;
c) për kufijte e shpejtesise së barabarte apo me të vogla se 30 km/ore, gjeresia jo me pak se 120 cm dhe lartesia jo me shume se 7 cm.

Tipet *"a"* dhe *"b"* duhet të realizohen me elemente gome apo plastike, tipi *"c"* mund të realizohet edhe me konglomerat. Në zonen ku vendosen kurrizet artificiale duhet të vendosen masa të përshtatshme për largimin e ujërave. Në vendosjet në seri largesia ndërmjet ngadalësuesve, për të cilet flitet në piken 4, duhet të lëvizë nga 20 deri në 100 m, sipas pjeses ku vendosen sistemet e ngadalësimit.

7. Parasinjalizimi përbehet nga sinjali, i cili tregohet në fig. II. 50, me një vlere të përfshire nga 50 në 20, ngjitur me sinjalin që tregohet në fig. II. 2, me format të reduktuar, të vendosur të pakten 20 m para. Një seri ngadalesuesish duhet të tregohet nëpermjet sinjalesh të ngjashme dhe një paneli integral, me fjalen "seri" ose edhe "n…..ngadalësues".

8. Ngadalësuesit e parafabrikuar të shpejtesise duhet të jene të lidhur fort me rrugën, për të shmangur zhvendosjet apo shkeputjen e elementeve të veçantë apo pjeseve të tyre, dhe duhet të jene lehtesisht të heqshem. Siperfaqia e siperme e ngadalesuesve qofte të parafabrikuar, qofte strukturor, duhet të jete e parreshqitshme.

9. Sistemet ngadalesuese të shpejtesise miratohen nga Ministria e Transportit dhe nga Drejtoria e Përgjithshme e Rrugëve. Ato vendosen në pune me urdher të entit pronar të rrugës, që përcakton tipin e tyre dhe vendvendosjen.

Neni 178.

Penguesit e qëndrimit (Neni 42 i Kodit Rrugor)

1. Pengues qëndrimi jane sistemet rrugore, të caktuara për të penguar qëndrimin e mjeteve në zona apo hapesira të caktuara. Ato mund të përdoren për të ndertuar një pengese materiale ndaj qëndrimit jë në mënyrë të rregullt të drejtuesve të mjeteve.

2. Sisteme të tille mund të harmonizohen edhe për funksione hyrese si, kufizimi i zonave të kembesoreve, zonave të parkimit të rezervuar, zonave të blerta, lulishteve dhe hapesirave të rezervuara për përdorime të tjera.

3. Në funksion të objektit rrugor penguesit jane të tipave të ndryshme, ndërmjet të cilave enti pronar i rrugës mund të zgjedhe atë me të përshtatshmin, sipas nevojave përkatëse, në varesi të tradites vendore apo mjedisit qytetar.

4. Penguesit kane formen e pllakezave, pllakave, kolonave apo bllokut, kordonit. Ato mund të jenë një varg vazosh ose shtreterish me lule apo kazane mbeturinash, mjaft që të jene të lidhur me sistemet e tjera të rrugës. Penguesit duhet vërtet të ushtrojne veprim ndaj kalimit të tyre, qofte për nga lartesia e dukshme që kane mbi rruge, qofte

nga hapesira ndërmjet objekteve, nëse behet fjale për elemente të veçantë, të vendosur përgjate një perimetri.

5. Penguesit mund të jenë të çfaredo materiali: beton, hekur, gize, alumin, dru apo plastike e padjegeshme. Për shkak të formes apo veçorive të tjera, penguesit nuk duhet të krijojne rrezik për kembesoret dhe, në mënyrë të veçantë për femijet.

6. Penguesit e ndalimit miratohen nga Ministria e Transportit dhe nga Drejtoria e Përgjithshme e Rrugëve. Ato vihen në funksionim nga enti pronar i rrugës.

6 - SINJALET E POLICEVE TE TRAFIKUT

(Neni 43, Kodi Rrugor)

Neni 179.

Sinjalet me dore të policeve të trafikut (Neni 43 i Kodit Rrugor)

1. Duke lene të paprekura dispozitat e përfshira në nenin 43 të Kodit Rrugor, për të lejuar rrjedhjen e trafikut të mjeteve që vijne nga e majta, duke ndaluar mjetet e tjera që vijne nga krahu i kundert, policet e ngarkuar për rregullimin e trafikut rrugor, duhet të kryejne sinjalin me dore me krahët të shtrira horizontalisht dhe vertikalisht ndërmjet tyre, drejtuar përkatësisht në drejtim të ardhjes dhe të vendmbërritjes të rrjedhes apo rrjedhave në kalim.

2. Sinjalizimet e tjera me dore të policeve të ngarkuar me trafikun jane:

a) lekëundje e një drite të kuqe, me kuptimin e “NDALIMIT” për përdoruesit e rrugës drejt te cileve është drejtuar drita e kuqe;
b) tregimi i sinjalit NDAL DHE RRUGE E LIRE, i kryer me ane të sinjalit të kundert tregues, të përcaktuar në nenin 23.

Neni 180.

Sinjalet e tjera të policeve të trafikut (Neni 43 i Kodit Rrugor)

1. Kur është e nevojshme të ndalet e tëre rrjedha e trafikut, për të lejuar kalimin e mjeteve të përdorura nga policia apo zjarrfikesit dhe autoambulancat, me sherbime urgjence, sipas përkatësise, polici i trafikut duhet të përdore një bilbil, duke leshuar një tingull të zgjatur. Me të degjuar kete sinjal, mjetet dhe kembesoret në levizje, duhet të ndalen menjehere, deri në sinjalin pasues, të rrugës se lire, i dhene ky me dy tinguj të shkurter bilbili. Personat dhe mjetet, që ndodhen brenda zones së kryqëzimit, duhet të nguten për ta boshatisur atë.

2. Një tingull i zgjatur, në rrethana të tjera, mund të përdoret për të ndaluar shkelesit e normave të qarkullimit.

Neni 181.

Shikimi i policeve të trafikut (Neni 43 i Kodit Rrugor)

1. Policet e trafikut dhe organet e policise rrugore, për të cilet flitet në nenin 12 të Kodit Rrugor, gjate sherbimit të parashikuar nga neni 11, pikat 1 dhe 2 të Kodit Rrugor, kur veprojne në rruge, duhet të jene të shikueshem në largesi, qofte diten qofte naten, nëpermjet përdorimit të uniformave të përshtatshme, të përbera me cope reflektuese, me ngjyre të bardhe apo gri në argjend, me drite reflektuese të bardhe.

2. Në oret e nates dhe në rastet e tjera, me dukshmeri të dobet, personeli për të cilin flitet në piken 1, duhet të kete, të pakten, berrete apo kaske, ose edhe kapuc dhe doreza në parakrah, me cope nga ajo e treguar në piken 1 (fig. II. 475/a). Llojet e veshjeve të treguara më lart mund të jene të heqshme. Kaska mbrojtese, e parashikuar në nenin 169 të Kodit Rrugor, duhet të jete e pajisur me një shirit celuloidi viniliku të bardhe, reflektues, me lartesi jo me pak se 3 cm.

3. Lejohet përdorimi i kambaleve apo i fashave mbi to, me cope reflektuese, kur punohet në kushte të veçanta të shikimit naten (fig. II. 475/b).

4. Edhe rripat e mesit, të supit, spaletat, kopsat, cantat, kellefet e revoles, sendet dhe objektet e tjera të punes, duhet të jene të konfeksionuara, në tëresi ose pjeserisht, me cope reflektuese.

5. Pjeset e uniformes apo të veshjes, si kapota, mushamaja, xhakaventoja, xhupi apo të tjera të ngjashme me keto, duhet të jene me cope reflektuese, të pakten 2 cm përreth zones se gjoksit dhe të pjeses se poshtme.

6. I tëre arsenali i veshjeve me cope reflektuese, në ngjyre të bardhe apo në gri të argjendte, të treguara në fig. II. 476, keshillohet si veshje edhe për personelin që është në sherbim patrulle, me qëllimet e treguara në piken 1, gjate nderhyrjeve të urgjences apo gjate operacioneve të nderhyrjes në incidentet rrugore dhe të devijimit të trafikut.

7. Normat e këtij neni zbatohen edhe për personelin ushtarak në sherbim, sipas normave të nenit 12, pika 4, e Kodit Rrugor.

8. Copat reflektuese, për të cilat flitet në pikat 1, 2, 3, 4, 5 dhe 6, duhet të jene të barabarta me ato që përdoren për veshjet e parashikuara në nenin 36, pika 4, të cileve u shtohet copa e bardhe, reflektuese.

9. Celuloidi vinilik i bardhe, reflektues, për të cilin flitet në piken 2, duhet të kete vecori fotometrike, të klasit 1 të disiplines teknike, për të cilen flitet në nenin 77, pika 9.

7 - SINJALIZIMI QE LIDHET ME KALIMIN NE NIVEL TE RRUGES

(Neni 44 i Kodit Rrugor)

Neni 182.

Dispozita të përgjithshme për sinjalizimin e kalimeve në nivel të rrugës (Neni 44 i Kodit Rrugor)

1. Në rast avarie të mekanizmit të mbylljes të kalimeve në nivel, me barriera apo gjysmebarriera, keto zevendesohen, të pakten, me një kavalet, njëra ane e të cilit duhet të jete me shirit reflektues, bardhekuq. Barrierat dhe gjysmebarrierat jane, gjithashtu, të zevendesueshme me një flamur të kuq reflektues dhe me një fener me drite të kuqe naten apo, në rastet me pamshmeri të dobet, të cilat manovrohen nga personi i ngarkuar me mbikëqyrjen e kalimit.

2. Barrierat dhe gjysmebarrierat duhet të jene nga ana e jashtme me shirit reflektues, të bardhe e të kuq. Mbi çdo gjysmëbarriere duhet të vendosen, të paktën dy drita të kuqe nga të cilat njëra duhet të korrespondojë me skajin e lirë. Drita të kuqe mund të vendosen edhe mbi barrierat.

3. Në kalimet në nivel që nuk janë të pajisura me barriera ose gjysmëbarriera, nën kujdesin dhe me shpenzimet e entit të hekurudhes, pa qene nevoja e zenies se rrugës, duhet të vendosen sinjalet e meposhtem:

a) KRYQI I SHEN ANDRESE, nëse dukshmëria drejt hekurudhes është e mjaftueshme përgjate gjithe pjeses se afrimit;
b) KRYQI I SHEN ANDRESE dhe sinjali NDAL DHE JEP PERPARESINE, të vendosur në të njëjten mbështëtese, nëse pamshmeria është e mjaftueshme vetem nga një largesi e afert me shinat;
c) KRYQI I SHEN ANDRESE dhe një sistem ndriçues me dy drita të kuqe, që shkelqejne në menyre të alternuar, si edhe me sisteme të sinjalizimit zanor, nëse pamshmeria është e pamjaftueshme. Sistemi ndriçues vendoset mundesisht në të njëjten mbështëtese me sinjalin.

4. KRYQI I SHEN ANDRESE vendoset në të djathte të rrugës, menjehere në afersi të shinave. Ai është i thjeshtë nëse hekurudha është me një binar, por nëse hekurudha është me dy apo me shume binare, perdoret sinjali KRYQI I SHEN ANDRESE me sistemet e sinjalizimit, të ndriçuar dhe zanor, për të cilin flitet në shkronjen *"c"* te pikes 2.

5. Në kalimet në nivel, pa barriera apo gjysmebarriera, ku levizja e trenave është shume e ngadalshme dhe qarkullimi rrugor drejtohet nga një polic trafiku apo nga semafori përkatës, kryqet e SHEN ANDRESE zevendesohen nga sinjali i kalimit në nivel pa barriere, i vendosur në të njëjten largësi me panelin integral që tregon largësinë në metra nga binari.

6. Nga të dyja krahet e kalimit në nivel, pa barriera dhe gjysmebarriera, përjashto ato të pajisura me sisteme të sinjalizimit të ndriçuar, për të cilet flitet në piken 3, duhet të garantohet një pamshmeri e mjaftueshme e hekurudhes, duke llogaritur, veçanerisht, shpejtesine me të madhe të trenit në kalim.

7. Për të garantuar, në çdo rast, pamshmerine, sistemet e sinjalizimit të ndriçuar, për të cilet flitet në piken 4, mund të përseriten në krahun e majte apo mbi bankinen përballe, në qendër të rrugës dhe, nder të tjera, duhet të jene të dukshem nga ana e pasme.

8. Feneri me drite të kuqe, për të cilin flitet në piken 1, është i tipit që përdoret nëper hekurudha.

Neni 183.

Veçorite e shiritave bardhekuq të barrierave (Neni 44 i Kodit Rrugor)

1. Siperfaqia e barrieres apo gjysmebarrieres në kalimet në nivel të kthyera drejt rrugës, duhet të jete me shirit të alternuar bardhekuq. Kjo sipërfaqe duhet të jete jo me pak se 0.2 m^2 për çdo meter lineare të barrieres apo gjysmebarrieres; i vleresuar në planin vertikal, paralel me barrieren apo gjysmebarrieren , të pakten për gjysmen e gjeresise të rrugës pa barriera dhe gjysmebarriera.

2. Për sa kohe që barrierat jane pajisura me drita të kuqe, siperfaqe të tilla mund të përgjysmohen. Një zvogelim i ngjashem mund të kryhet edhe kur behet fjale për kalime në nivel, të vendosura mbi rruge apo shteg kafshesh, të papershtatshme, si rregull, për kalimin e automjeteve.

3. Siperfaqia e thene duhet të jete në anen e siperme, horizontale, në një lartesi, në një raport me piken me të larte të rrugës, jo me pak se 1.9 m dhe jo me shume se 1.3 m

4. Shiritat bardhekuq duhet të jene të pjerrtë ndaj vijes se horizontit, me 45 grade, dhe duhet të kene, secili, një gjeresi nga15 deri 25 cm.

5. Shiritat bardhekuq duhet të jene reflektuese dhe të realizuara me celuloid të cilësisë të larte (klasi 2).

Neni 184.

Sistemet e sinjalizmit zanor dhe optik të barrierave (Neni 44 i Kodit Rrugor)

1. Në kalimet në nivel, të pajisura me barriera, sistemet e sinjalizmit optik, me drita të kuqe, vendosen normalisht aty ku jane parashikuar, në anen e djathte të karrexhates, në afersi të kalimit në nivel. Ato janë të pozicionuara në menyre të tille që të jene të dukshem nga rruga në largesine me të madhe, të mundshme. Lartesia nga toka te qendra e sistemeve të sinjalizimit zanor duhet të jete nga 2 deri 2.5 metra. Veçorite gjeometrike të ketyre sistemeve tregohen në figuren II. 477.

2. Sistemet me drite të kuqe duhet të kene intensitet të tille që të jene të dukshem diten dhe në mungese të mjegulles, të pakten 100 metra larg. Për sa kohe që drita e kuqe është e dukshme nga prapa, sistemi i sinjalizmit zanor mund të leshoje një sinjal të nivelit degjimor, me të vogel nga ai i treguar në piken 3.

3. Sistemi i sinjalizimit zanor duhet të filloje të pakten 5 sekonda para fillimit të uljes se barrieres dhe të përfundoje jo me pare se fundi i uljes se saj.

Neni 185.

Sistemet e sinjalizmit optik të gjysmebarrierave (Neni 44 i Kodit Rrugor)

1. Në kalimet në nivel, të pajisura me gjysmebarriera, sistemet e sinjalizimit ndriçues duhet të kene përmasat që tregohen në figure II. 478. Ata vendosen në anen e djathte të rrugës dhe menjehere në afersi të kalimit në nivel, të pozicionuara në menyre të tille që të jene të dukshem nga rruga, sa me larg që të jete e mundur. Largesia nga toka e qendres se sistemeve duhet të jete jo me pak se 2 m dhe jo me shume se 2.5 m. Frekuenca e vezullimit të dritave është 60 ± 10 ndezje në minute. Vecorite teknike të sistemeve me drite të kuqe duhet të jene të tilla, që intensiteti i drites se leshuar të jete i dukshem në mungese të mjegulles, edhe diten, në largësinë 100 m, brenda një koni 30 grade në hapje.

2. Sinjalizimi zanor duhet të kete vecorite e përcaktuara si të atyre të kalimeve në nivel me barriera që zene tëre rrugën, përveç nivelit degjimor, që mund të jete me i vogel.

3. Sistemet e sinjalizimit të ndricuar, me një apo dy drita, që përseriten në anen e majte të rrugës, mund të mos jene menjehere në afersi të kalimit në nivel, por në një largësi 30m. Ato duhet të kene vecori të njëjta me ato të sistemeve të vendosura në anen e djathte.

4. Funksionimi i sistemeve të sinjalizimit të ndricuar duhet të filloje 30 sekonda para arritjes se trenit me të shpejte në kalimin në nivel dhe ulja e barrieres duhet të filloje jo me pak se 5 sekonda pas fillimit të funksionimit të sistemit të sinjalizimit zanor dhe ndriçues.

5. Mbyllja e barrierave, si dhe funksionimi i sinjalizimeve ndriçuese e zanore, duhet të vazhdojne deri në fund të kalimit të trenit.

Nen 186.

Veçorite e sistemeve të sinjalizimit të kalimeve në nivel pa barriera (Neni 44 i Kodit Rrugor)

1. Sinjalet KRYQI I SHEN ANDRESE dhe DOPIO KRYQI I SHEN ANDRESE, duhet të kene formen dhe përmasat, të cilet tregohen në figurat II. 10/a, II.10/b, II.10/c dhe II.10/ç.

2. Veçorite dhe menyra e vendosjes së sinjaleve, për të cilet flitet në piken 1, duhen të jene patjeter, në përputhje me këtë rregullore. Në veçanti, ata duhet të jene të vendosur në një për çdo ane të kalimit në nivel, në largesi jo me të madhe se 10 m nga shina me e afert.

3. Sistemet e sinjalizimit, të ndriçuar dhe zanor, të kalimeve në nivel pa barriera, duhet të kene vecori të njëjta me ato të përshkruara në nenin 185, si dhe dy sinjalet e ndriçuara duhet të jene të vendosur, mundesisht, në të njëjtin krah me KRYQIN E SHEN ANDRESE, menjehere poshtë tij.

Neni 187.

Kavaletet, që mund të përdoren në kalimet në nivel (Neni 44 i Kodit Rrugor)

1. Kavaletet, që mund të përdoren në kalimet në nivel me barriera ose gjysmebarriera, në rast avarie të mekanizmit të mbylljes, duhet të kene lartesi të përfshire nga 1deri në 1.4m, gjatesi të pakten 1.5 m dhe të kene, në pjesen e siperme, një panel me lartesi 0.25 m të gjatesise të kavaletit, i cili ka një siperfaqe nga ana e rrugës me shirit bardhekuq, me pjerresi 45 grade, secili me gjeresi që luhatet nga 0.15 në 0.2 m.

2. Mund të zbatohet një kavalet i vetem për çdo ane të kalimit në nivel, për sa kohe që kavaleti të kete në pjesen e siperme një disk me diameter 25 cm, me ngjyre të kuqe dhe ane të bardhe. Në mungese të një disku të tille, duhet të përdoren me shume kavalete, numri i të cilëve shkon në përpjesëtim me gjeresine e rrugës.

3. Shiritat e bardha dhe të kuqe dhe disku i kuq me ane të bardhe, duhet të jene reflektues dhe të realizuar me celuloid me efikasitet të larte (klasi 2, neni 44, i Kodit Rrugor)

Neni 188.

Fushepamja në kalimet në nivel pa barriera, të papajisur me sinjalizim të ndriçuara (Neni 44 i Kodit Rrugor)

1. Fushepamja e hekurudhes në kalimet në nivel pa barriera, të pajisura me sinjalizim të ndriçuar, duhet vlerësuar e mjaftueshme ateherë kur përdoruesi i rrugës ka një pamje të lire ndaj hekurudhes, që t'i lejoje, në përkatësi me shpejtesine maksimale të trenave në linje, një kalim në çastet, kur asnje tren nuk duket në levizje.

Neni 189.

Kalimi i linjave hekurudhore, lidhese (Neni 44 i Kodit Rrugor)

1. Kur rruga kalohet në një pjese të hekurudhes që përben pikelidhje dhe kalimi i trenave rregullohet nëpermjet sinjaleve me dore, të personelit të ngarkuar për kete pune, kalimi duhet të sinjalizohet, sic përshkruhet në nenin 85, pika 6, nëpermjet sinjalit RREZIQE TE TJERE (fig.II.35), me një panel integral të modelit II.6/c dhe me KRYQIN E SHEN ANDRESE, në afersi të binarit. Sinjali është fakultativ në qendrat e banuara.

2. Sinjali RREZIQE TE TJERE duhet të vendoset në largesine e duhur me kalimin dhe duhet të përseritet në afersi të tij për sa kohe që kryqëzimi duket me sy, ose edhe për çdo situate tjeter, që e bën të nevojshme.

3. Vendosja e sinjaleve të rrezikut në afësi të kalimit kryhet me shpenzimet, e shfrytezuesit të hekurudhes apo nga pronari ndermjetes. Vendosja e sinjaleve të tjere mund të kryhet, edhe me shpenzimet e entit pronar të rrugës.

8 - KONTROLLI DHE HOMOLOGIMI

(Neni 45, i Kodit Rrugor)

Neni 190.

Homologimi dhe miratimi (Neni 45 i Kodit Rrugor)

1. Sa here që në kod dhe në kete rregullore parashikohet homologimi apo miratimi i sinjaleve, i sistemeve, i aparaturave, i mjeteve teknike për disiplinen e kontrollit dhe rregullimit të trafikut, të mjeteve teknike të kapjes dhe specifikimit automatik të shkeljes së normave të qarkullimit, të materialeve, veglave apo të gjithckaje të parashikuar për kete qëllim, që jane në përgjegjësinë e Ministrise se Transportit, i interesuari duhet të paraqese kerkese, në forme ligjore, të cilën ia drejton Drejtorise se Pergjithshme te Rrugëve, të shoqeruar me një relacion teknik mbi objektin e kerkeses, për t'u certifikuar nga ente të njohur apo laboratore të autorizuar për prova të cilave u nënshtrohet elementi, si edhe ndaj çdo elementi tjeter prove, të përshtatshem për të treguar dobine dhe frytshmërinë e objektit, për të cilin kerkohet homologimi apo miratimi. Me këtë rast ai duhet të paraqesë të pakten dy kampione të objektit

2. Drejtoria e Përgjithshme e Rrugëve në vartësi të Ministrise se Transportit teston, edhe nëpermjet provave, përshtatshmerine dhe frytshmërinë e objektit për të cilin kerkohet përforcimi i përshkrimeve të përcaktuara në rregullore, dhe homologon kampionin kur testet kane dhene përfundime pozitive. I interesuari duhet të jete i gatshem të ofroje të dhenat me të fundit dhe provat, që mund të kerkohen gjate shqyrtimit administrativ të homologimit dhe lejon që njëri prej kampioneve të depozitohet prane Drejtorise se Pergjithshme te Rrugëve.

3. Kur behet fjale për një kerkese për elementet, për të cilet rregullorja nuk përcakton veçorite baze apo përshkrime të veçanta, Ministria e Transportit miraton kampionin, duke ndjekur, për sa është e mundur, proceduren e parashikuar në pikën 2.

4. Në rastet e homologimit apo të miratimit të kampioneve, Ministria e Transportit, me një urdher, licenson kerkuesin për prodhimin dhe tregtimin e prodhimit. Kur kërkesa për homologim apo miratim hidhet poshte, ministria nxjerr një urdher për përseritjen e kerkeses.

5. Homologimi dhe miratimi i kampioneve është i vlefshem vetem me emrin e kerkuesit dhe jo nëpermjet subjekteve të tjere.

6. Për fabrikimin e elementeve jo në përputhje me kampionin e njohur, të pranuar nga Ministria e Transportit, sipas kritereve të ketij neni, zbatohet sanksioni, për të cilin flitet në nenin 45, pika 8 e Kodit Rrugor.

7. Në çdo element, që do të homologohet apo do të miratohet, duhet të jete shenuar numri dhe data e udhezimit të ministrise, të homologimit apo të miratimit si dhe emri i fabrikuesit.

8. Prodhuesi merr përgjegjesine e prodhimit dhe të tregtimit, në përputhje me kampionin e depozituar dhe është i gatshëm për të ushtruar kontrollet përkatëse që kerkohen nga Drejtoria e Përgjithshme e Rrugëve.

Neni 191.

Ndermarrjet e licensuara për prodhimin e sinjaleve rrugore (Neni 45 i Kodit Rrugor)

1. kërkesa e licensimit për prodhimin e sinjaleve rrugore, për të cilet flitet në nenin 45, pika 7 e Kodit Rrugor, duhet të paraqitet në Ministrine e Puneve Publike dhe Transportit dhe në sektorin e specializuar, prane Drejtorise se Pergjithshme te Rrugëve.

2. Ndermarrjet duhet t'i bashkëlidhin kërkesës edhe dokumentet e meposhtme:

a) certifikate regjistrimi në gjykate;
b) një deklarate, me firmen origjinale të presidentit ose të drejtorit administrativ të subjektit, ku rezulton emri i atij që ka besuar përgjegjesine e prodhimit të sinjaleve rrugore dhe sistemin e cilesise;
c) një çertifikate të përshtatshmerise dhe të përdorshmerise se mjediseve ku punon ndermarrja, e leshuar nga komuna, përgjegjëse për punimet që kryhen në zonen e saj;
ç) një certifikate për parandalimin e zjarreve; leshuar nga organi përkatës;
d) një kopje te dokumentacionit të paraqitur nga zyrat përgjegjëse për ndotjen e atmosferes dhe grumbullimin e plehrave speciale dhe të mbeturinave të mundshme helmuese dhe të demshme për shendetin;
dh) një deklarate që tregon se ndermarrja është në rregull me të gjitha detyrimet fiskale dhe sigurimeve shoqerore;
e) një deklarate e pronesise dhe të gjendjes se mire të veglave të përshkruara në nenin 192;
ë) një relacion teknik për veprimtarinë e ndermarrjes, për fuqine prodhuese të saj dhe për organizimin teknik, ku t'i kushtohet vemendje e veçantë prodhimit të materialeve, veglave, aparateve apo sistemeve të sinjalizimit apo të kontrollit të prodhimit;
f) një çertifikate që të provoje nënshtrimin ndaj normave në fuqi për zhurmat e shkaktuara në mjedisin e punes;
g) një çertifikate të rregullores se sigurimit teknik në pune dhe të vendosjes në toke të impianteve.

3. Kërkesat, për të cilat flitet në piken 2, duhet të tregohen në aktin e licensimit të pare. Ky licensim vlen për dy vjet, duke filluar nga data e leshimit dhe do të përsëritet me ane të kerkeses që i paraqitet të njëjtit sektor, për të cilin flitet në piken 1, të pakten dy muaj para skadimit të dyvjecarit.

Neni 192.

Pajisjet teknike dhe veglat (Neni 45 i Kodit Rrugor)

1. Ndermarrjet, që synojne të marrin licensen për të cilin flitet në nenin 45, pika 7 e Kodit Rrugor, duhet të kene, të pakten, një mjedis pune, në përputhje me ligjin dhe të zoterojne, minimumi veglat e meposhtme:

a) zbatues për celuloidet prapareflektuese dhe joprapareflektuese, të pajisura me ngjites të thate, të venshem në pune dhe të ngrohte. Përmasat duhet të jene të përshtatshme për prodhimin e çdo tipi të sinjalit rrugor, të parashikuar nga normat e kesaj rregulloreje;
b) zbatues mekanik me rul për celuloidet prapareflektuese dhe joprapareflektuese, të pajisura me ngjites të ndjeshem ndaj shtypjeve;
c) vegla për prerjen e celuloideve, të përbera nga një prerese, me një seri të plote thikash, ose edhe nga një prerese me goditje, ose edhe të dyja se bashku, si dhe nga një vegel të përshtatshme për prerjen e pjeseve unike;
ç) laborator serigrafik, të përbere të pakten nga një makine serigrafike, gjysmeautomatike, me plan ajrimi jo me pak se 100 x 150 cm, me një shasi baze, me bojëra transparente dhe jotransparente, në përputhje me celuloidet e përdorur, si dhe një dhome të veçuar për tharjen e tyre. Mjedisi serigrafik duhet të kete pajisjet e parashikuara nga normat higjieno-sanitare në fuqi;
d) instrument për kontrollin e cilesise të stampimit serigrafik, i cili lejon verifikimin e koordinatave kolorimetrike;
dh) pajisje të përshtatshme për operacione të stampimit dhe të pastrimit të mbështetëseve.

2. Ndermarrjet duhet, gjithashtu, të jene të pajisura me vegla për punimin mekanik të mbështetëseve dhe për lyerjen e tyre. Pajisjet më të domosdoshme jane:

a) vegla për prerjen e metaleve;
b) prerese-palosese;
c) punto dhe saldatrice;
ç) trapano, zmeriliatriçe dhe makina të tjera, të nevojshme për punimet metalike;
d) vaska për cgrasatimin e metaleve;
dh) kabine lyerjeje;
e) furre tharjeje.

3. Veglat për të cilat flitet në piken 2, duhet të jene në gjendje pune dhe të kene pajisjet e parashikuara nga dispozitat ligjore në fuqi, për parandalimin e fatkeqesive dhe kunder ndotjes se mjedisit.

Neni 193.

Kushtet për anulimin dhe pezullimin e licenses (Neni 45 i Kodit Rrugor)

1. Licensa për të cilin flitet në nenin 45, pika 7 e Kodit Rrugor, anulohet nga zyra, kur ndermarrja nderpret veprimtarinë prodhuese. Ajo pezullohet kur ndermarrja nderpret, përkohesisht, veprimtarinë prodhuese ose edhe kur mungojne, përkohesisht,

mjetet e duhura apo kur vegla, për të cilat u fol në nenin 194, nuk jane në gjendje pune. Në rast të tille, Ministria e Transportit, jep një afat të pranueshem për rivendosjen e kushteve për të marre licensen, e cila deri në ate çast ka qene, zyrtarisht, e anuluar.

2. Licensa mund të anulohet, gjithashtu, nëse gjate verifikimit të kryer nga sherbimi përkatës i Drejtorise se Përgjithshme të Rrugëve, nuk plotesohet njëra nga kushtet e meposhtem:

a) prodhimi i sinjaleve jo në përputhje me normat, që parashikohen nga rregullorja në fuqi apo nga dispozitat e tjera, apo që nuk u përgjigjen kërkesave teknike;
b) mungesa e treguesve të të dhenave dhe elementeve të parashikuar në nenin 77, në pjesen e prapme të sinjaleve;
c) ndertime të sinjaleve me materiale që nuk u përgjigjet kërkesave të parashikuara nga normat në fuqi;
ç) mosrespektim i sistemit të cilesise së parashikuar;
d) mosrespektimi i kontrolleve te parashikuara.

KAPITULLI III

PER MJETET

KREU I

MJETET NE PERGJITHESI

Neni 194.

Karakteristikat e mjeteve, që përdoren për femijet dhe invalidet (Neni 46 i Kodit Rrugor)

1. Mjetet, që përdoren për femijet dhe invalidet, duhet të kene karakteristika ndertimore të tilla që të mos shkaktojne kapercimin e kufijve të poshtetreguar:

a) gjatesi maksimale: 1.1 m;
b) gjeresi maksimale: 0.5 m, me përjashtim të zones se përfshire ndërmjet dy planeve vertikale, në kend të drejte ndaj planit mesor-gjatesor të mjetit dhe në largesi ndërmjet tyre prej 0.6 m, atje ku gjeresia maksimale mund të arrije vleren 0.7 m;
c) lartesia maksimale 1.35 m, në zonen ku gjeresia maksimale e mjetit mund të kape vleren 0.7 m, e ndryshueshme në menyre lineare nga 1.35 m deri në 0.8 m, vlera maksimale e arritshme, në lidhje me ekstremin e jashtem të mjetit;
ç) ndenjese njëvendeshe;
d) peshe me të gjitha pajimet dhe furnituren e nevojshme: 40 kilogram;
dh) fuqi maksimale të motorit: 1 Kë;
e) shpejtesi maksimale: 10 km/ore për mjetet e pajisura me motor. Ky kufi përshtatet me ndertimin dhe i referohet numrit maksimal të rrotullimeve të motorit, të deklaruara nga konstruktori dhe në raport me transmisionin me të larte. Prova kryhet në plan të rrafshet, në mungese të eres dhe me drejtues mjeti në pozicionin drejt (pesha 70 ± 5 kg).

2. Kapercimi, qofte edhe i një kufiri të vetem të treguar në piken e pare, sjell si pasoje futjen e makines në mjetet për të cilet flitet në nenin 46, pika 1 e Kodit Rrugor.

3. Në raport me kërkesat konstruktive, si edhe në lidhje me makinat e përdorura nga invalidet, Ministria e Transportit mund të vendose, për mjete të tilla, vecori konstruktive të ndryshme nga ato të treguara në piken 1.

Neni 195.

Klasifikimi i mjeteve rrugore per efekt dallimi dhe raportimi në funksion te numrit te akseve dhe te peshes bruto (Neni 47 i Kodit Rrugor).

Mjetet rrugore në mbeshtetje te klasifikimit te ri, sipas nenit 47 te Kodit Rrugor, per t'u dalluar, për efekt raportimi, matjeve te trafikut e te tjera, ndahen në baze te funksionit, të numrit te akseve dhe të peshes bruto te mjeteve si vijon:

A: Mjete per transport udhetaresh (Tabela IV 1)
B: Mjete per transport mallrash (Tabela IV 2)
C: Mjete per punime ndertimi dhe toke (Tabela IV 3)

Neni 196.

Karakteristikat konstruktive dhe menyra e kontrollit të ciklomotoreve (Neni 52 i Kodit Rrugor)

1. Për secilen pjese përberese të ciklomotoreve duhet të respektohen rregullat, për të cilat flitet në shtojcen 1 bashkëlidhur.

2. Kontrolli i ciklomotoreve ka të bëjë me garantimin e faktit që pjeset apo përberesit që vijojne me poshte, të jene shenuar në menyre të qëndrueshme dhe të mbrojtur, me një kod alfanumerik dhe me marken e konstruktorit: silenciator i aspiratorit, karburator, ulluk aspirimi, nëse është i zmontueshem, cilinder, testate, karter, silenciator i shkarkimit, pulexhe e motorit, pulexhe për kufizimin e shpejtesise. Gjate kontrollit duhet të garantohet se në ullukun e aspirimit është shenuar vlera minimale e diametrit të brendshem. Shkronjat, shifrat dhe simbolet e një shenimi të tille, duhet të kene lartesine minimale 2.5 mm. Kufiri i shpejtesise maksimale është ai i përcaktuar nga konstruktori dhe i referohet numrit maksimal të rrotullimeve të motorit, të deklaruara nga konstruktori dhe në raport me transmisionin me të larte. Menyra e proves vendoset me tabelen e homologimit, të nxjerre nga Ministria e Transportit.

3. Vecorite konstruktive, për të cilat flitet po në shtojcen I, mund të jene të përcaktuara nga Ministria e Transportit, me një udhezim, në përshtatje me kërkesat e sigurimit të qarkullimit dhe me përparimin e teknologjive të prodhimit.

Neni 197.

Veçorite konstruktive të motomjeteve (Neni 53 i Kodit Rrugor)

1. Vecorite e motoreve të motokarrove, si edhe vecorite teknike të ndareses se kabines se autokarrove, duhet të përmbushin kushtet teknike, për të cilat flitet në shtojcen II të ketij kapitulli.

2. Vecorite e motorit të motokarrove duhet të jene deklaruar nga konstruktori dhe të verifikuara me aktin e proves se homologimit.

3. Kufiri maksimal i shpejtesise se deklaruar verifikohet me proven, e cila kryhet sipas menyres se vendosur nga Ministria e Transportit, nëpermjet tabelave të homologimit.

4. Veçorite, për të cilat flitet në piken 1, mund të përcaktohen nga Ministria e Transportit me udhezim të veçante, në përputhje me kërkesat e sigurimit të qarkullimit apo përparimit të teknologjive të prodhimit.

Neni 198.

Motomjetet për transporte të veçanta dhe motomjete për përdorim të veçantë (Neni 53 i Kodit Rrugor)

1. Në baze të nenit 53, pika 1 e Kodit Rrugor, jane klasifikuar për transporte të veçanta motomjetet e pajisura përgjithmonë me njëren nga karrocerite, si vijon:

a) dhome izometrike ose e zbuluar, me ose pa grup frigoriferik, e vlerësuar si e përshtatshme për transportin e ushqimeve në një regjim me temperature të kontrolluar;
b) kazan i kthyeshem, i mbyllur, me hapje vetem nga siper ose nga prapa, për transportin e mbeturinave të forta;
c) cisterna për transportin e lengjeve apo apo të ujërave të zeza;
ç) cisterna apo konteniere të pajisura posaçërisht për transportin e materialeve të shkrira apo në forme pluhuri;
d) karroceri të tjera, të vlerësuara të përshtatshme për transport të veçantë nga Ministria e Transportit.

2. Klasifikohen për përdorim të veçante, sipas nenit 53, pika 1 e Kodit Rrugor, motomjetet si vijon:

a) të pajisura me shkalle;
b) të pajisura me pompe;
c) të pajisura me vinç gru;
ç) të pajisura me pedane apo me kosh të ngritshem;
d) të pajisura për ekspozime reklamash;
dh) të pajisura me pastrues;
e) të pajisura me ujites;
ë) të pajisura me ambulance apo me laborator të levizshem;
f) të pajisura me saldatrice;
g) të pajisura me germuese;
gj) të pajisura me shpues;
h) të pajisura me sharre;
i) të pajisura me gjenerator;
j) të pajisura me vegla të tjera, të vlerësuara, nga Ministria e Transportit të përshtatshme për përdorime të veçanta.

3. Motomjeteve të përdorimeve të veçanta, në lejen e qarkullimit u shenohet një kapacitet fiktiv, për qëllime fiskale (taksash), që përcaktohet nga diferenca ndërmjet peshes se përgjithshme të mjetit dhe tares se ketij mjeti, të pajisur me karroceri normale ose, kur nuk ekziston ky version, me taren (pesha bosh) e motomjetit (pa karroceri) të rritur me 20 për qind.

Neni 199.

Autotrenat e pajisur për ngarkesa të pandashme (Neni 54 i Kodit Rrugor)

1. Sipas përcaktimit të nenit 54, pika 1, shkronja "h", e Kodit Rrugor, përbejne një njësi unike, autotrenat e caktuar për transportin e ngarkesave të pandashme, të mbështetura njëkohesisht mbi dy mjete të lidhura njëra me tjetrën, makine dhe rimorkio, të lidhura ose jo ndërmjet tyre, me ane të timonit, në baze të normave teknike, të caktuara nga Ministria e Transportit.

Neni 200.

Materiale të transportueshme nga makinat e ngarkim-transportit (Neni 54 i Kodit Rrugor)

1. Materiale të përpunuara, sipas nenit 54, pika 1, shkronja l e Kodit Rrugor, quhen ato që përdoren në ciklin prodhues të ndermarrjeve të ndertimit, nga ndëmarrjet pyjore dhe ato të mbledhjes dhe përpunimit të plehrave të qyteteve, apo të pastrimit të pusetave të ujërave të zeza, nëpermjet mekanizmave të përshtatshme të vendosura në makinat e ngarkim-transportit.

2. Ministria e Transportit, mund të klasifikoje si materiale të transportueshme nga makinat e ngarkim-transportit edhe materiale të tjera, që rezultojne si domosdoshmeri operative industriale, heqja e të cilave lidhet me pastertine e mjedisit dhe me sigurine e transportit.

Neni 201.

Automjetet për transport dhe për përdorim të veçantë (Neni 54 i Kodit Rrugor)

1. Sipas nenit 54, pika 2 e Kodit Rrugor, klasifikohen automjete për transporte të veçanta ato automjete, të pajisura me njëren nga karrocerite e poshteshenuara:

a) dhome izotermike apo e izoluar, me apo pa grup frigoriferik, e njohur si e përshtatshme për transportin e ushqimeve në regjim frigoriferik, në temperature të kontrolluar;
b) karroceri të përshtatshme për ngarkimin, përpunimin, transportin dhe shkarkimin e mbeturinave të forta të qyteteve;
c) çisternat për transportin e lengjeve apo të ujërave të zeza;
ç) çisterna apo konteniere, të pajisur posaçërisht për transportin e materialeve të shkrira dhe në forme pluhuri;
d) shasi, të pajisura me sisteme kapese për transportin e kontenierëve apo të shtepive të levizshme, të tipit të unifikuar;
dh) shasi me krahe për transportin e trupave të lidhur;
e) betoniera;
ë) karroceri për transportin e personave në kushte të veçanta dhe që dallohen me ane të një paisje të veçantë, të përshtashme për kete qëllim;

f) karroceri të pajisura në menyre të veçantë për transportin e materialeve të klasifikuara të rrezikshme nga ADR-ja apo në bazë të normativave përkatëse të Komunitetit Europian;
g) karroceri të veçanta, me udhezues rrotash dhe plan të pjerret ngarkimi, të caktuara vetem për transport automjetesh;
gj) karroceri të tjera, të njohura nga Ministria e Transportit si të përshtatshme për transporte të veçanta.

2. Klasifikohen, në baze të nenit 54, pika 2 e Kodit Rrugor, për përdorim të veçante, automjetet e meposhtme:

a) traktori rrugor;
b) autopastruesja;
c) autopompa;
ç) autopastruesja e bores;
d) autoujitesja;
dh) autooficina;
e) automjetet e shkalles dhe automjetet për riparimin e linjave elektrike;
ë) automjetet me vinç gru;
f) automjetet për ndihmen e shpejte në rruge;
g) automjetet me pedane apo kosh të ngritshem;
gj) autobluajtesja shkoqese;
h) autofshiresja;
i) autoambulanca;
j) automjetet e varrimit;
k) autofurgonet e blinduar, për transportin e të burgosurve;
l) automjetet për dezinfektime;
m) autoreklamat dhe mjetet për ekspozime reklamash, të pajisura me karroceri të veçantë për kete funksion, që nuk lejon përdorime të tjera dhe ku sendet që transportohen nuk hiqen kurre nga mjeti;
n) automjetet për radio, televizion, kinema;
o) automjetet e caktuara për shfaqje në levizje;
p) automjetet e pajisura me ambulanca të levizshme;
q) autotendat;
r) automjetet e pajisura për sperkatje të fushave;
rr) autosaldatricja;
s) automjet me aparatura telegrafike;
sh) autogermuesja;
t) autoshpuesja;
th) autosharra;
u) automjetet e pajisura me gjenerator;
v) autopompa për beton;
z) automjetet e tjera të pajisura me vegla të njohura nga Ministria e Transportit, të përshtatshme për përdorim të veçantë.

3. Për autotomjetet e transporteve dhe të përdorimeve të veçanta, në lejen e qarkullimit u shenohet një kapacitet fiktiv për qëllime fiskale (taksash), i cili përcaktohet nga diferenca ndërmjet peshes se përgjithshme të mjetit dhe tares se ketij

mjeti të pajisur me karroceri normale ose, kur nuk ekziston ky version, me taren e automjetit (pa karroceri) të rritur me 20 për qind.

Neni 202.

Rimorkiot për transport dhe përdorim të veçantë (Neni 56 i Kodit Rrugor)

1. Klasifikohen, në baze të nenit 56, pika 2, shkronja *"c"* e Kodit Rrugor, për transport të veçanta, rimorkiot dhe gjysmerimorkiot e pajisura me njëren nga karrocerite e meposhtme, të vendosura në menyre të përhershme:

a) dhome izotermike apo e izoluar, me ose jo grup frigoriferik, që është e përshtatshme për transportimin e ushqimeve në një regjim temperature të kontrolluar;
b) karroceri të përshtatshme për ngarkimin, përpunimin, transportimin dhe shkarkimin e plehrave të forta të qyteteve;
c) çisternat për transportimin e lengjeve dhe të ujërave të zeza;
ç) çisterna apo konteinere, të pajisur posaçerisht për transportin e materialeve të shkrire apo në forme pluhuri;
d) shasi, të pajisura me sisteme kapjeje për transportin e kontenierеve apo të shtepive të levizshme, të tipit të unifikuar;
dh) shasi me krahe për transportin e trupave të lidhur;
e) betoniera;
ë) karroceri të caktuara për transportin e personave në kushte të veçanta dhe të dallueshme nga një pajisje e përshtatshme për kete qëllim;
f) karroceri, të pajisura posacerisht për transportin e materialeve të klasifikuara të rrezikshme në baze të ADR-së apo të normativave përkatëse të Komunitetit Europian;
g) karroceri e veçante, me udhezues rrotash dhe plan të pjerret ngarkimi, e përshtatshme për transportin e makinave;
gj) karroceri të tjera, të njohura nga Ministria e Transportit si të përshtatshme për transport të veçantë .

2. Klasifikohen, në baze të nenit 56, pika 2, shkronja *"d"* e Kodit Rrugor, për përdorim të veçantë keto rimorkio:

a) të caktuara vetëm për tu sherbyer automjeteve për përdorim të veçantë,
b) të karrocuara në përputhje me automjetin për përdorim të veçantë, të cilit i është caktuar;
c) të përshtatura për transportin në rruge të mjeteve hekurudhore.

3. Për rimorkiot e përdorimeve të veçanta, në lejen e qarkullimit shenohet një kapacitet fiktiv për qëllime fiskale (taksash), që përcaktohet nga diferenca ndërmjet peshes se përgjithshme të mjetit dhe tares se ketij mjeti të pajisur me karroceri normale ose, kur nuk ekziston ky version, me taren e rimorkios (pa karroceri), të rritur me 20 për qind.

Neni 203.

Përmasat e mekanizmit të tërheqjes të karrelave (Neni 56 i Kodit Rrugor)

1. Përmasat maksimale, të pranueshme të karrelave, në raport me peshen e automjetit tërheqes bosh, jane:

a) për automjet tërheqes bosh, jo me e madhe se 1000 kg: 2 m gjatesi, përfshi mekanizmin e tërheqjes; 1,2 m gjeresi; 300 kg pesha e përgjithshme, kur është e ngarkuar plot;
b) për automjetet tërheqes bosh, me peshe mbi 1000 kg : 2,5 m gjatesi, përfshi mekanizmin e tërheqjes; 1,5 m gjeresi; 600 kg pesha e përgjithshme, kur është e ngarkuar plot;
c) për autobusët tek, bosh, me peshe me shume se 2500 kg : 4,1 m gjatesi, përfshi mekanizmat e tërheqjes; 1,8 m gjeresi; 2000 kg pesha e përgjithshme, kur është i mbushur plot.

2. Megjithate gjeresia e karrelit nuk duhet ta kaloje ate të automjetit tërheqes dhe lartesia maksimale nuk duhet të kaloje 2,5 m.

3. Karrelat me një rrote duhet t'i kene mekanizmat e lidhjes të pajisura me dy ganxha, peshtatshmeria e të cilave duhet të provohet konkretisht, në përputhje me rregullat e nxjerra nga Ministria e Transportit. Për timonet dhe unazat lidhese të karrelave zbatohen të njëjtat norma të vlefshme për rimorkiot, në përputhje me peshen e përgjithshme.

4. Çdo karrel duhet të dallohet nga një numer progresiv i konstruksionit, i vendosur në pjesen e jashtme të krahut të djathte të shasise, nën kujdesin e fabrikes prodhuese.

5. Në lejen e qarkullimit të mjetit tërheqes, duhet të jene shenuar numri i shasise, përmasat, karroceria, pesha tëresore dhe sistemi i frenimit të karrelit, i cili është lejuar të tërhiqet.

Neni 204.

Pajisjet e makinave bujqesore (Neni 57 i Kodit Rrugor)

1. Pajisjet e makinave bujqesore jane mekanizma që përdoren në veprimtarinë bujqesore dhe pyjore, për të cilet flitet në nenin 57, pika 1 e Kodit Rrugor.

2. Sipas kërkesave të qarkullimit rrugor, pajisjet për të cilat flitet në piken 1, ndahen në pajisje të montuara dhe gjysmetëmontuara. Të dyja tipat e pajisjeve jane të montueshme në pikelidhjet përkatëse të makines bujqesore.

3. Quhen pajisje të montuara ato pajisje, pesha e të cilave transmetohet në toke tëresisht, nëpermjet makines bujqesore.

4. Quhen pajisje gjysmëtemontuara ato pajisje, pesha e të cilave transmetohet, në toke apo në rrotat e makines, pjeserisht. Në një rast të tille, lidhjet përkatëse duhet të lejojne një lekëundje të pajisjeve në planin vertikal.

Neni 205.

Tërheqesat bujqesore, me plan ngarkimi (Neni 57 i Kodit Rrugor)

1. Tërheqesat bujqesore, për të cilat flitet në nenin 57, pika 2, shkronja *"a"*e Kodit Rrugor mund te jene të pajisura me plan ngarkimi, edhe të palevizshem, në përputhje me rregullat e meposhtme:

a) kur hapesira minimale e njërit prej akseve është me e vogel ose e barabarte me 1.35 m;

a1) kur përmasa e planit te ngarkimit nuk mund ta kaloje në gjatesi me 3.4 here hapesiren minimale dhe në gjeresi 1.6 m;

a2) kur gjatesia e mjetit nuk mund ta kaperceje të 6 m;

a3) kur pesha e mjetit tërheqes, të ngarkuar plot, nuk mund t'i kaloje 3.5 tonët;

b) Kur hapjet minimale të njërit prej akseve të siperme është me e madhe se 1.35 m, gjatesia e planit të ngarkimit nuk mund të kaloje me 1.4 here hapesiren maksimale, të pranueshme për qarkullimin. Gjeresia maksimale e planit të ngarkimit nuk duhet të kaperceje maksimalen e lejuar për qarkullimin rrugor të tërheqesave bujqesore, pa pajisje.

2. Në rast shoqerimi të mjeteve tërheqese bujqesore me rimorkio, me një apo me shume akse, ose edhe me makine bujqesore të lidhur, nuk duhet të kete mbivendosje të planeve të ngarkimit të mjeteve ndaj pjeses se lire, të parashikuar për mekanizmat e lidhjes.

Neni 206.

Kufijte për transportin e personave me makina bujqesore (Neni 57 i Kodit Rrugor)

1. Transporti i personave, që lidhen me punet bujqesore, mund të lejohet vetem në kufirin maksimal të dy njësive, vetem në tërheqeset bujqesore apo në makinat bujqesore që funksionojne me dy ose me shume akse, duke arritur një shpejtesi maksimale jo me shume se 30 km/ore. Transporti i personave mbi rimorkiot bujqesore lejohet në kufijte dhe menyrat e fiksuara nga neni 207. Nuk lejohet, gjithesesi, transporti i personave në kembe.

2. Për transportin e personave duhet kerkuar nga Drejtoria Rajonale e Sherbimeve të Transportit Rrugor, verifikimi i përshtatshmerise se makines. Kjo dege pasi verifikon përshtatshmerine e makines, shenon në lejen e qarkullimit numrin e personave që mund të transportohen, përfshire drejtuesin e mjetit, dhe pajisjet e caktuara.

3. Transporti i personave në rimorkiot bujqesore mund të kryhet vetem në vendet ku ndodhen fermat bujqesore apo nga vendet ku mblidhet prodhimi bujqesor deri në qendren e fermes dhe anasjelltas.

Neni 207.

Pajisja dhe mekanizmat e makinave bujqesore vetelevizëse, për transport personash (Neni 57 i Kodit Rrugor)

1. Ndenjeset për shoqeruesit, të vendosura në makinat bujqesore, vetelevizëse, duhet t'u përgjigjen kërkesave të përcaktuara nga firmat prodhuese.

2. Rimorkiot bujqesore, për të kryer transportin e personave, duhet të jene të tipit të përforcuar, me të pakten me dy akse, të pajisura me pajisje frenimi, të tipit të vazhdueshem dhe automatik, ose dhe të përzier dhe automatik. Ato duhet, nder të tjera, të jene të pajisura me susta elastike.

3. Ndenjeset e vendosura në dyshemene e rimorkios, duhet të jene të fiksuara mirë, si nga ana e jashtme dhe nga ajo e pasme dhe në përputhje me një interval jo me shume se dy ndenjese, me elemente hekuri dhe me bulona të lidhura drejtpërdrejt me strukturen baze të mjetit.

4. Ndalohet vendosja e ndenjeseve në spondet e rimorkios si dhe mbështetja e personave në sponde. Ndenjeset duhet të jene të pajisura me mbështetëse shpatullash, me lartesi të pakten 300 mm dhe me mbështetëse krahesh, anash, të larta të pakten 200 mm.

5. Gjeresia e ndenjeseve për secilin vend nuk duhet të jete me pak se 500 mm, thellesia jo me pak se 300 mm. Largesia ndërmjet mbështetëseve të shpatullave të ndenjeseve të dyja rratheve paralele, jo me pak se 800 mm.

6. Korsia gjatesore e ndenjeseve nuk duhet të jete me pak se 400 mm, e matur nga lartesia e dyshemes se ndenjeses.

7. Rimorkioja, gjate transportit të personave, duhet të jete e pajisur me sponde përgjate gjithe gjatesise, ose edhe me sponde të larta e pakta 900 mm. Gjithashtu duhet të ketë një shkalle të palevizshme.

8. Numri i personave, që mund të transportohen, është në varesi me numrin e vendeve dhe nuk duhet të jete me i madh se 20 veta.

Neni 208.

Shpejtesia teorike dhe ajo e mundshme e makinave bujqesore, vetlevizëse (Neni 57 i Kodit Rrugor)

1. Shpejtesia maksimale teorike për konstruksionet e makinave bujqesore, vetlevizëse, për të cilat flitet në nenin 57 të Kodit Rrugor, duhet të jete e llogaritur sipas tabeles se homologimit, të miratuar nga Ministria e Transportit.

2. Shpejtesia maksimale e mundshme duhet të verifikohet sipas tabeles se homologimit, të miratuar nga Ministria e Transportit.

3. Ndaj shpejtesise maksimale të mjetit të treguar nga konstruktori dhe që përfshihet në kufijte e parashikuar në nenin 57 të Kodit Rrugor, zbatohen tolerancat e parashikuara nga normativat e përgjithshme.

Neni 209.

Kufijte dhe menyrat e qarkullimit të makinave teknologjike (Neni 58 i Kodit Rrugor)

1. Makinat teknologjike, për të cilat flitet në nenin 58 të Kodit Rrugor, mund të qarkullojne në rruge, në përputhje me rregullat e vendosura nga neni 113 i Kodit Rrugor.

2. Për rastin e pikes 1, makinat teknologjike mund të qarkullojne me ose pa pajisjet e punes, të njohura nga qendra e miratimit apo homologimit si të zmontueshme, me kusht që për çdo rast të respektohen kufijte e përmasave dhe e peshes të verifikuar nga kjo qendër, duke përfshire ketu vleren e raportit minimal ndermjet peshes ose peshave që rendojne mbi aksin ose akset e përparme, dhe të asaj ose atyre, që rendojne mbi aksin ose akset e pasme.

3. Të gjitha hollesite e përshkruar në piken 2, duhet të jene të hedhura në librezen e automjetit, të leshuar nga organi përkatës.

Neni 210.

Pajisjet e makinave teknologjike (Neni 58 i Kodit Rrugor)

1. Makinat teknologjike duhet të jene të miratuara dhe verifikuara me mjete të ndryshme ndërmjet tyre, në kushte që sistemi i punes të mos pesoje ndryshime, sipas përcaktimeve të bëra në udhëzimin e Ministrise se Transportit.

Neni 211.

Disiplina e mjeteve zhvendosese të caktuara për pune në zonat e porteve (Neni 58 i Kodit Rrugor)

1. Quhen mjete zhvendosese ato mjete të caktuara për transport të kombinuar apo levizje të mjeteve dhe kontenierеve të rimorkiuar në zonat e porteve, aeroporteve apo

në pikat e shkembimit, apo të caktuara për të lidhur dy ose me shume nga zonat e siperpermendura, edhe kur ato jene nderprere nga zonat publike.

2. Mjetet zhvendosese jane përfshire në makinat teknologjike, për të cilat flitet në nenin 58, pika 2, shkronja *"c"* e Kodit Rrugor.

3. Rregullat teknike, për futjen në qarkullim të mjeteve zhvendosese, përcaktohen me udhezim të Ministrise se Transportit.

Neni 212.

Gjatesia maksimale e automjeteve, autotrenave dhe trolejbusëve (Neni 61 i Kodit Rrugor)

1. Gjatesia maksimale, prej 16,5 metrash, lejohet për mjetet e përmendura, ku gjatesia e aksit të prerjes, e matur horizontalisht, ndaj pjeses se pasme të gjysmerimorkios, rezulton jo me shume se 12 m dhe, ndaj një pike çfaredo të pjeses se përparme të gjysmerimorkios, rezulton jo me e madhe se 2,04 m. Për sa kohe që nuk verifikohet qofte edhe njëra prej kushteve të përmendura, gjatesia e mjeteve të përmendura nuk mund ta kaloje gjatesine 15,5 m.

2. Gjatesia maksimale, prej 18,35 m, është e lejuar për autotrena dhe trolejbusë që paraqesin një largësi maksimale prej 15,65 m, e matur paralelisht me aksin gjatesor të autotrenit, ndermjet skajit të përparme të zones se ngarkeses, prapa kabines, dhe skajit të pasem së rimorkios të mjetit, pa hapësirën ndermjet pjeses se pasme të mjetit me motor dhe pjeses se përparme të rimorkios, si dhe një largësi maksimale prej 16,00 m, e matur paralelisht me aksin gjatesor të autotrenit, ndermjet skajit të përparme të zones se ngarkeses prapa kabines dhe skajit të pasmë të rimorkios së mjetit. Nëse nuk verifikohet as edhe njëra nga kushtet e siperpermendura, gjatesia e autotreneve dhe e trolejbusëve nuk mund të kaloje 18,00 m.

3. Ministria e Transportit, me urdher, mund të përcaktoje për automjetet, autotrenat dhe trolejbusët, vlera të ndryshme, nga ato të treguara në pikat 1 dhe 2, të përmasave.

Neni 213.

Brendashkrueshmeria e mjeteve në kthese. Zona e pengimit (Neni 61 i Kodit Rrugor)

1. Çdo mjet me motor, apo një kompleks mjetesh, duhet të brendashkruhet në një kurore rrethore (zone pengimi), me rreze të jashtme 12,5 m dhe rreze të brendshme 5,3 m. Për komplekset e mjeteve duhet, ndër të tjera, të verifikohen kushtet e brendashkruarjes se kompleksit brenda kurbes, me rrezen me të vogel të përshkuar nga mjeti tërheqes, si edhe mundesia e tranzitit në kurbat altimetrike të siperfaqes rrugore.

2. Kushtet e brendashkruarjes dhe mundesia e tranzitit, përcaktohen nga tabelat e unifikimit, të leshuara nga Ministria e Transportit.

3. Për të përcaktuar kushtet e përgjithesuara të përputhjes ndërmjet mjeteve tërheqese dhe mjeteve të rimorkiuara, Ministria e Transportit përcakton karakteristikat e normalizimit të ketyre mjeteve, të cilat zevendesojne provat për të cilat flitet në piken 1.

Neni 214.

Ngarkesa kufitare aksiale (Neni 62, i Kodit Rrugor)

1. Duke u bazuar në ato që jane shkruar në nenin 62 të Kodit Rrugor, pesha maksimale që bie mbi secilin nga akset të mjetit, nuk mund të tejkaloje vleren limit, të njohur si të lejueshme nga ndermarrja prodhuese e mjetit. Në rast mosrespektimi, zbatohen sanksionet e parashikuara nga neni 62, pika 7 e Kodit Rrugor.

Neni 215.

Vlera maksimale e peshes se rimorkiuar dhe përcaktimi i saj. Procedurat për lidhjen e rimorkiove (Neni 63 i Kodit Rrugor)

1. Vlera maksimale, e lejueshme e peshes se rimorkiuar, si edhe menyra e procedimit për lidhjen e rimorkiove, vendosen nga shtojca III e ketij kapitulli.

2. ministri i Transportit mund të nxjerre udhezime për përcaktimin, në lejen e qarkullimit të rimorkiove apo gjysmerimorkiove, të tipeve apo të klasave të tërheqesave të përshtatshem për tërheqjen e ketyre rimorkiove apo gjysemrimorkiove, në përputhje me karakteristikat e nevojshme për të garantuar kushtet e sigurimit të qarkullimit të kompleksit dhe të kapacitetit rimorkiues së tërheqesit.

3. Çiftezimi i mjeteve që, vetem ose në kompleks, i kalojne kufijte e vendosur në nenet 61 dhe 62 të Kodit Rrugor, lejohet, pas kryerjes se kontrollit nga Drejtoria Rajonale e Sherbimeve të Transportit Rrugor, në përputhje me kushtet e parashikuara nga pika 6, e shtojces III të ketij kapitulli, me përjashtim të shkronjave "*e*" dhe "*f*" të kesaj pike**,** si edhe të kushteve të tjera teknike, përkatëse, të nxjerra nga Ministria e Transportit. Autorizimi për të qarkulluar për komplekset duhet të jete shenuar në lejen e qarkullimit të rimorkios apo gjysmerimorkios, në menyren e treguar nga kushtet teknike, të siperpermendura.

KREU II

MJETET E TERHEQURA ME KAFSHE, SLITAT DHE BIÇIKLETAT

Neni 216.

Sistemet e frenimit të mjeteve të tërhequra me kafshe dhe të slitave (Nenet 64 dhe 69 të Kodit Rrugor)

1. Sistemi i frenimit i mjeteve të tërhequra me kafshe, me kater rrota, me disqe hekuri, i realizuar me cepa, tapa apo tampone, që veprojne mbi disk, duhet të vihet në pune me ane të një manovele, me vida mekanike apo me vida pa fund. Manovela, që ve në pune frenin, duhet të jete e vendosur, si rregull, në pjesen e jashtme të njëres prej shtangave. Cepat, tapat apo tamponet, mbështeten mbi siperfaqen e jashtme të diskut të hekurt dhe me shtypjen e ushtruar, veprojne mbi frenin.

2. Sistemi i frenave tek mjetet e tërhequra me kafshe, me kater rrota, me disqe hekuri, është i barabarte me ate të mjeteve me dy rrotat dhe duhet të vendoset në menyre të tille që të veproje të pakten mbi rrotat e pasme të mjetit.

3. Sistemi frenues i mjeteve të tërhequra me kafshe, me dy rrota të gomuara, përmban dy tambure të vendosur në faqen e brendshme të dyja rrotat dhe lidhur me to. Ndaj tambureve të tille metalike, zbatohet mekanizmi i frenimit, që mund të përbehet nga dy cepa, me ferota vepruese, me prirje zgjeruese nga brenda tamburit, ose edhe me një shirit metalik, të pajisur nga brenda me ferota, që veprojne mbi pjesen e jashtme të tamburit. Cepat, të vendosura brenda tamburit, duke u zgjeruar, hapen në pjesen e brendshme të tamburit dhe e bejne që freni të veproje mbi rroten. Në të njëjten menyre vepron shiriti i hekurit që, duke u shtrenguar, hapet mbi siperfaqen e tamburit dhe frenon rroten.

4. Sistemi frenues i mjeteve të tërhequra me kafshe, me kater rrota të gomuara, është i njëjte me ate të mjeteve me dy rrota. Është e nevojshme që të pakten njëra prej rrotave të pasme të jete e pajisur me kete mjet frenimi. Karrocat bujqesore mund të jene të pajisura me frena që vihen në veprim me ane të një leve të vendosur nën mbështetese, e cila manovrohet me leven përkatëse të komandes, mjaft që të garantohet frytshmëria e frenimit.

5. Slitat duhet të kene një mjet frenimi të përbere nga një apo dy mentesha, të vendosura në shinat e slites, të cilat manovrohen me leva apo timone ose edhe nëpermjet një ruli të vendosur në pjeset e jashtme, gjatesore të të dyja shinave, të pajisura me mentesha e të manovruar nëpermjet një leve apo timoni ose edhe nëpermjet zinxhireve, të lidhur në pjeset e jashtme të shinave. Përdorimi i ketyre mjeteve të frenimit lejohet vetem në rrugët me bore apo akull, të mjaftueshme për të patur forme rruge.

Neni 217.

Sistemet e sinjalizimit pamor të mjeteve të tërhiqura me kafshe dhe të slitave (Nenet 65 dhe 69 të Kodit Rrugor)

1. Sinjalizimi i përparëm, me drita të bardha, të mjeteve të tërhequra me kafshe dhe të slitave, duhet të realizohet nëpermjet dy fenereve, drita e të cileve duhet të jete e shikueshme, të pakten, në një largesi 100 m.

2. Sinjalizimi i pasme, me drita të kuqe i ketyre mjeteve, duhet të realizohet nëpermjet dy fenereve, drita e të cileve duhet të jete e shikueshme, të pakten në një largesi 100 m.

3. Feneret e përparme nuk duhet të projektojne drite të bardhe prapa dhe ata të prapmit nuk duhet të projektojne drite të kuqe përpara. Drita e ketyre fenereve mund të prodhohet si me pila apo akumulatore, si dhe me djegie me nafte, benzine apo lende të tjera të djegshme, të përshtatshme për qëllime ndriçimi.

4. Sinjalet reflektues, me të cilet duhet të pajisen mjetet e tërhequra me kafshe si dhe slitat, duhet t'u përgjigjen të njëjtave rregullave, të vlefshme për sinjalet reflektuese të automjeteve. Keto sisteme mund të mbeten të varura por që të mos lekunden, në menyre që të garantohet shikimi gjeometrik i caktuar për secilin prej tyre.

Neni 218.

Targat e mjeteve të tërhequra me kafshe dhe të slitave (Neni 67 i Kodit Rrugor)

1. Targat e mjeteve të tërhequra me kafshe dhe të slitave, janë një pllakez alumini, në forme drejtkendeshi, me trashësi 7/10 e milimetrit dhe me përmasa 68 mm x 190 mm. Kjo targe, që në cepa duhet të kete vrima për fiksimin e saj në pjesen e jashtme, djathtas, të mjetit, duhet të kete sfond të kuq, nëse është e caktuar për transport njërzish, të gjelbërt nëse është e caktuar për transport sendesh, të kaltert nëse është e caktuar për karrocat bujqesore. Lyerja e poshtme duhet të jete e pjekur me zjarr.

2. Targa duhet të përmbaje të dhenat e meposhtme:

a) lart, në të majte: llojin (përcaktimin) e mjetit (mjet për transport njërezish, mjet për transport sendesh, karroce bujqesore);
b) lart, në qendër: numrin e amzes së mjetit;
c) në mes: treguesit e bashkise ose të komunes;
ç) në pjesen menjehere poshte: mbiemri dhe emri i pronarit të mjetit ose emertimi i firmes;
d) poshte, në të djathte: shenjat rrethore, dalluese e shtetit e cila mban simbolin e Republikes së Shqipërisë.

3. Targat e mjeteve, të përcaktuara për transportin e sendeve si dhe targar e karrocave bujqesore duhet të kanë në mes, në të djathte, edhe treguesin e mases se përgjithshme për ngarkim të plote të lejuar, të tarës dhe të gjeresise se disqeve. Për mjetet e

caktuara për transport personash, gjithashtu, duhet të tregohet numri maksimal i personave të transportueshem përfshire drejtuesin ose drejtuesit e mjetit.

4. Karakteristikat dhe treguesit e targave rezultojne nga figurat III.1/a, III.1/b, III.1/c, të cilat duhet t'u përshtaten targave të vendosura mbi mjetet.

5. Regjistrimi mbi targe i treguesve, për të cilet u fol në piken 2, duhet të kryhet kimikisht, përveç emrit të pronarit ose të firmes dhe të numrit të amzes, që duhet të regjistrohen me pantograf ose me punson. Në menyre analoge, me pantograf ose me punson, duhet të regjistrohet masa e përgjithshme për ngarkim të plote, tara, gjeresia e disqeve dhe numri i personave të transportueshem.

6. Treguesit e targes se njohjes të çdo mjeti të tërhequr me kafshe duhet të merren nga regjistri i amzes për mjete që tërhiqen me kafshe, i cili mbahet nga bashkia ose komuna. Në rast vjedhjeje ose prishjeje të targave të mjeteve të tërhequra me kafshe, zbatohet neni 102 i Kodit Rrugor.

7. Çmimi i pajisjes në targa përcaktohet në udhezimin për të cilin flitet në nenin 67, pika 3, e Kodit Rrugor, i cili mund të azhurnohet me skadence dyvjetore, me urdher të ministrit të Puneve Publike dhe Transportit.

Neni 219.

Sistemet e frenave të biçikletave (Nenet 68 dhe 69 të Kodit Rrugor)

1. Sistemet e pavarura të frenave, njëri mbi rroten e përparme dhe tjetri mbi ate të pasme, mund të veprojne mbi rrote (pneumatikun ose diskun) mbi bucele, si edhe mbi mekanizmat e transmisionit.

2. Komandimi i frenës mund të behet me dore ose me pedale.

3. Transmisioni ndermjet komandes dhe frenës, mund të jete realizuar me leve shtange, me cerniere ose me kavo fleksibël.

4. Sistemet për të cilet u fol në pikat 1, 2 dhe 3 mund të zbatohen si brenda, ashtu edhe jashte strukturave tubore, metalike të mjetit.

Neni 220.

Sistemet e sinjalizimit zanor të biçikletave(Nenet 68 dhe 69 të Kodit Rrugor)

1. Tingulli i ziles duhet të jete me një intensitet të tille, që të degjohet të pakten në një largësi prej 30 m.

Neni 221.

Sistemet e sinjalizimit pamor të biçikletave(Nenet 68 dhe 69 të Kodit Rrugor)

1. Drita e përparme është një fener me drite të bardhe ose të verdhe, me ushqim elektrik, e vendosur në një lartesi të përfshire ndermjet një vlere minimale prej 40 cm dhe një vlere maksimale prej 100 cm nga toka dhe e orientuar në menyre që aksi optik të takoje terrenin përballe bicikletes jo me shume se 20 m.

2. Drita e emetuar duhet të jape një ndriçim, i cili, i matur mbi një ekran vertikal, të vendosur 10 m përpara fenerit, duhet të jete me i madh ose i barabarte me 2 lux, në piken që i përgjigjet projeksionit mbi ekran të qendres se fenerit dhe mbi një vije horizontale, që kalon nga kjo pike, me një shtrirje 1 m nga e djathta dhe 1 m nga e majta e saj. Në asnje pike të ekranit të vendosur 60 cm me lart se ndriçimi horizontal i thene drita nuk duhet të kaloje 5 lux.

3. Drita e kuqe e pozicionit të pasem, me ushqim elektrik ose me refleksion, duhet të jete në planin e simetrise së biçikletes, në një lartesi nga toka jo me të madhe se 60 cm, por jo me poshte se sistemi i drites reflektuese, dhe të kete drejtimin e ndriçimit drejt në drejtimin prapa, me aks horizontal, të përfshire në planin e siperpermendur të simetrise.

4. Pamja nga mbrapa duhet të jete siguruar brenda një kendi pamjeje prej $\pm 15^o$ vertikalisht dhe $\pm 45^o$ horizontalisht.

5. Intensiteti i drites së emetuar nuk duhet të jete me i vogel se 0,05 qiri brenda një kendi pamjeje $\pm 10^o$ vertikalisht dhe $\pm 10^o$ horizontalisht.

6. Drejtuesit e biçikletave duhet të sinjalizojne për nderrimin e drejtimit dhe për ndalimin me krah ose me një sistem të përshtatshem drite, analog me ata të përshkruar për të gjithe mjetet e tjere.

7. Sistemet e sinjaleve reflektuese, me drite të kuqe, duhet të jenë të montuara mbi një mbajtës të përshtatshem, me aks të referimit horizontal dhe paralel me planin vertikal gjatesor të simetrise të mjetit. Nuk duhet të kete pengese për përhapjen e drites ndermjet sistemit dhe syrit të vrojtuesit, të vendosur në hapesiren e përbashket të dy dyfaqeshave kendrejte, të dalat e të cilave, njëra horizontale dhe tjetra vertikale, kalojne nëper qendren e siperfaqes reflektuese, me kende përkatësisht, 45° dhe 15°. Sistemi duhet të jete vendosur mbi parafangon e prapme, në një lartesi jo me të madhe se 55 cm nga toka, e matur ndermjet bordit të siperm të sistemit dhe tokes, dhe duhet të jete në një forme të tille që të mund t'i brendashkruhet një katerkendeshi me brinje me gjatesi të tilla që raporti i tyre të mos jete me i madh se dy. Sistemi mund të jete i çiftezuar me driten e pozicionit të pasem, mjaft që siperfaqet ndriçuese të të dyja sistemeve të qëndrojne të ndara.

8. Sistemet e sinjalizimit reflektues, me drite të verdhe, të vendosura mbi dy krahet e seciles pedale dhe sistemet analoge, të vendosura mbi të dyja anet e seciles rrote, duhet të montohen në menyre të tille që siperfaqia e tyre të jene jashte pedaleve dhe rrotave, përkatësisht pingul me planin e pedaleve dhe paralel me planin e rrotave. Ato duhet të kenë forme të tille që të mund të brendashkruhen në një katerkendesh me brinje me gjatesi të tilla që raporti i tyre të mos jete me i madh se tete.

9. Vlerat minimale të intensitetit të drites, në mije qiri të reflektuara për çdo lux të drites se bardhe renese mbi sistemet e ndryshem, dhe në funksion të kendeve të ndryshme të renies dhe të thyerjes duhet të jene si ato të treguara në shtojcen IV, pika 1, e ketij kapitulli.

10. Karakteristikat e materialit reflektues të sistemeve, me drite të kuqe dhe me drite të verdhe, jane ato, për të cilat flitet në shtojcen e përmendur me siper, pikat 2, 3 dhe 4.

11. Tipet e sistemeve të parashikuar nga shtojca e siperpërmendur duhet të jene të homologuar nga Ministria e Transportit dhe duhet të mbajne vulen, në pozicion të dukshem, elementet për të cilet është folur në nenin 190, pika 7, dhe, nëse për arsyen e montimit është përshkruar një pozicion i përcaktuar, shkrimin " lart" ose diçka të ngjashme.

Neni 222.

Sherbim taksie me mjetet e tërhequra me kafshe (Neni 70 i Kodit Rrugor)

1. Tipat e mjeteve të tërhequra me kafshe, me të cilet mund të ushtrohet sherbim taksie, sipas nenit 70, pika 2, shkronja "a", e Kodit Rrugor, dhe menyrat e homologimit dhe të rishikimit të tyre jane përcaktuar në rregullore teknike, të miratuar nga ministri i Transportit. Tipat duhet të përcaktohen në lidhje me numrin e kafsheve të caktuara për tërheqjen e mjetit, me numrin e personave që transportohen dhe me pengesat në rrugë, në menyre që të garantojne sigurimin e qarkullimit dhe të pasagjereve.

2. Për të kryer sherbimin si taksi, mjeti, nëse u përgjigjet udhezimeve dhe tipave për të cilet është folur në rregullore, në piken 1, duhet të homologohet nga organi përkatës, që ben regjistrimet e nevojshme. Rishikimi i targes bëhet në bazë të targës së vogel, që duhet të përmbaje numrin e targes se mjetit, të parashikuar në nenin 67 të Kodit Rrugor, daten e homologimit dhe numrin e regjistrimit në regjistrin e lartpërmendur. Targa e vogel duhet të jete vendosur në pjesen e prapme të mjetit, dhe të jetë e dukshme.

3. Për të marre lejen për sherbim taksie me mjete të tërhiqura me kafshe, për të cilat flitet në nenin 70, pikat 1 dhe 2, të Kodit Rrugor, i interesuari duhet t'i paraqese kryetarit të bashkise ose komunes një kerkese ku të shenohen të dhenat e gjendjes se tij civile; Nëse mjeti drejtohet nga drejtues të ndryshem, në kerkese duhet të shenohen edhe të dhenat e drejtuesve të tjerë.

4. Për të marre licensen është e nevojshme të plotesohen kërkesat e meposhtme:

> *a)* aftesia fizike e titullarit dhe e drejtuesve të tjere të mundshem, e cila duhet të pranohet nëpermjet vizites mjekesore nga organet mjekesore të bashkise apo komunes. Në këtë rast lëshohet një vertetim. Për të drejtuar mjetet e sherbimit taksi duhet të jesh në moshe madhore dhe të mos kesh kaluar të 65 vjeçet;

b) të kene të pakten certifikaten e lejes elementare nga titullari ose nga drejtuesit e tjere të mjeteve;
c) aftesia e kafshes ose e kafsheve që duhet të tërheqin mjetin, të provohet me ane të vizites të veterinerit, i cili leshon vertetimin përkatës;
ç) përputhja e mjetit me tipin dhe kategorine për të cilen flitet në piken 1, rezultojne nga homologimi dhe aftesia e tij për qarkullimin në rrugë, me synim sigurine e trafikut dhe të personave që trasportohen; kjo aftesi duhet të demonstrohet nëpermjet një ecjeje prove mbi rruge, nën kontrollin e organit përkatës të bashkise, i cili leshon çertifikaten.

5. Ku nuk plotesohen kushtet për të cilat u fol në piken 4, organi përkatës i bashkise ose komunes i jep kerkuesit të lejes një afat jo me pak se 30 dite, për rregullimet e nevojshme.

6. Çertifikatat, për të cilat u fol në piken 4, duhet t'i bashkëlidhen kerkeses që i drejtohet kryetarit të bashkise ose komunës. Keto, pas kontrollit për plotesimin e kërkesave, leshojne lejen me emrin e kerkuesit, e cila përmban edhe autorizimin e drejtimit të mjetit për drejtuesit e tjere, nën përgjegjesine e titullarit. Leja duhet të mbahet në mjet gjate sherbimit dhe t'u tregohet organeve të policise kur ata e kerkojne.

7. Revizioni i mjeteve të tërhiqura me kafshe për sherbim taksie duhet të behet çdo 5 vjet. Titullari i lejes i paraqet kerkesen organit përkatës të bashkise ose të komunes të cilët përcaktojnë vendin dhe kohen e rishikimit. Kjo behet me menyrat e përcaktuara në rregulloren teknike, për të cilen flitet në piken 1. Për rishikimin e ardhshem leshohet certifikata përkatëse, që duhet të mbahet mbi mjet gjate sherbimit. Mund të jete vendosur një afat jo me pak se 30 dite për plotesimin e kërkesave që mungojne. Nëse mjeti paraqet kushte krejtësisht të papershtatshme për sherbim, lajmerohet kryetari i bashkise i cili merr masa për tërheqjen e lejes. Në menyre analoge veprohet nëse mjeti nuk paraqitet për revizion në afatin e caktuar.

8. Organi përkatës mund të vendose në çdo çast, rishikimin e lejës, kur kontrollon ose arrin në përfundimin se mjeti nuk u përgjigjet me kushteve të kerkuara, duke përcaktuar një afat për plotesimet e nevojshme. Në një rishikim të tille zbatohen dispozitat e pikes 7.

KREU III

MJETET ME MOTOR DHE RIMORKIOT E TYRE

PJESA I

NORMAT KONSTRUKTIVE, PAJISJET DHE KONTROLLET TEKNIKE PER QARKULLIMIN

1 - KARAKTERISTIKA KONSTRUKTIVE, PAJISJET DHE IDENTIFIKIMET.

(Nenet 71 -74 të Kodit Rrugor)

Neni 223.

Karakteristikat konstruktive dhe funksionale të mjeteve me motor dhe të rimorkiove të tyre (Neni 71 i Kodit Rrugor)

1. Karakteristikat e përgjithshme konstruktive dhe funksionale të mjeteve, subjekte të kontrollit, jane ato të treguara në shtojcen V të ketij kapitulli. Rreth ketyre karakteristikave, ministri i Transportit, me një udhezim të dalë nga ai, përcakton mjetet, për secilën kategori, që do të jene objekte të kontrollit.

2. Për sa është përcaktuar në nenin 71, pika 3, e Kodit Rrugor, udhëzimet që i përkasin rregullave teknike, përfshire ato të diktuara në rruge eksperimentale, që kane lidhje me karakteristikat të cilat në shtojcen e siperpermendur, përcaktojne edhe menyrat për kerkimin dhe ekzekutimin e kontrolleve përkatëse. Keto urdhera përcaktojne, gjithashtu, rregullat teknike dhe karakteristikat e përjashtuara nga kontrolli i rastit ku kushtet e tipit te homologimit, kerkojne miratim për çdo ekzemplar etalon. Rregullat teknike, të lidhura me karakteristikat konstruktive dhe funksionale që kane të bejne me mbrojtjen e mjedisit, për të cilat është folur në shkronjën “E” të shtojces se cituar, jane përcaktuar në baze të kufirit maksimal të lejuar të ndotjes dhe të zhurmave në atmosfere, kufij këta të vendosur sipas udhezimit të përbashkët të Ministrise se Transportit dhe Ministrise se Shendetesise .

3. ministri i Transportit, se bashku me ministrat e tjere, të interesuar, do të përcaktojne, në lidhje me nevojat e sigurimit në qarkullim ose të mbrojtjes se mjedisit, karakteristika të tjera konstruktive dhe funksionale, vazhdim i atyre të renditura në pikat e mesiperme.

Neni 224.

Sistemet e pajimit të mjeteve me motor dhe rimorkiot e tyre (Neni 72 i Kodit Rrugor)

1. Udhëzimet e nxjerra në zbatim të pikës 3 të nenit 72, të Kodit Rrugor, që u përkasin sistemeve të pajimit të mjeteve me motor dhe të rimorkiove të tyre, duhet të jene sipas rregullave të hartuara në mbështetje të akteve të Komunitetit Europian. Sistemet e siperpermendura mund të jene të ngjashem me rregullat që bejne pjese në rregulloren ose në rekomandimet e nxjerra nga zyra europiane për Kombet e Bashkuara,nga Komisioni Ekonomik për Europen.

2. Bejne përjashtim sistemet e ndalimit dhe të mbrojtjes se mjeteve, të caktuara për t'u drejtuar nga invalide, ose për transportin e tyre, karakteristikat e të cileve jane përcaktuar në udhëzimet e ministrit të Puneve Publike dhe Transportit.

3. Në zbatim të nenit 72, pika 9 e Kodit Rrugor, ndalohet vendosja e perdeve në xhama ose përdorimi i xhamave të erret, në mjetet me motorr.

Neni 225.

Treguesi i kilometrazhit (Neni 72 i Kodit Rrugor)

1. Shpejtesimatesi i vendosur në automjete duhet të jete i vulosur në secilen nga pikat e shkeputjes, të sistemit të lidhjes se aparatit, nëse tërhiqet me force, në menyre që të mos demtohet matesi, pa thyer qofte edhe një vule.

2. Vulat duhet të vendosen nga oficina dhe nga montues të afte për operacione të tilla, te miratuar nga organet përkatëse.

Neni 226.

Sinjalet e levizshme, shumefunksionale të ndihmes se shpejte (Neni 72 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali i levizshem shumefunksional i ndihmes se shpejte, me të cilin, sipas nenit 72, pika 3, shkronja *"d"*, e Kodit Rrugor, duhet të jene pajisur automjetet në qarkullim dhe të cilin drejtuesit e mjeteve duhet ta ekspozojne në rastet e ndalimit të detyruar të automjetit në njërën prej situatave të veshtira dhe të jashtezakonshme të meposhtme:

a) semundje e menjehershme e drejtuesit të mjetit;
b) avari në motor, në goma, në frena, në sistemin sinjalizues pamor dhe të ndriçimit;
c) mungesë karburanti;

duhet të jene të njëjta me karakteristikat e treguara në kete nën, në nenin 227 si edhe në shtojcen 6 të ketij kapitulli.

2. Mbi pjesen e jashtme të sistemit, të realizuar me elemente reflektuese, duhet të jene të dukshme shenimet e meposhtme.

- Ana e përparme: SOS (e përhershme) (figura III.2/a)
- Ana e prapme: SOS dhe njëra nga simbolet e meposhtme:

a) simboli i kryqit të kuq (figura III.2/b);
b) simboli çeles, rregullues (figura III.2/c);
c) simboli i distributorit (figura III.2/d).

3. Sinjali, që mban simbolin e kryqit të kuq duhet të përdoret në rastin e semundjes se menjehershme të drejtuesit të mjetit; sinjali që mban simbolin e një celesi rregullues në rastet e avarise se mjetit; sinjali që mban simbolin e një distributori në rastin e mungeses se karburantit.

4. Sfondi i sinjalit duhet të jete me ngjyre të bardhe ose të verdhe, realizuar me elemente reflektuese, me simbole me ngjyre të kuqe transparente ose të zeze.

5. Përmasat e simboleve dhe karakteristikat e elementit reflektues, duhet të jene të tilla që të garantojne, pa marre parasysh fenomenin e turbullimit të shikimit, dallimin dhe njohjen në largësi të pakten 100 metra, nga një vezhgues që ka mprehtesi pamore të mjaftueshme, pra 8 /10 të pakten në një sy dhe pa lente korrigjuese, si diten, ashtu edhe naten.

6. Sistemi i sinjalizimit mund të jete realizuar edhe me shenime të ndritshme, me ngjyre të kuqe mbi sfond të zi të dukshem, montuar vetem nga ana e pasme e mjetit. Karakteret mund të jene ndertuar nga elemente që emetojne driten e tyre ose që jane të ndritshem. Eshtë pranuar që shenimet të përseriten edhe në pjesen e përparme të sinjalizimit, pra të jenë të dukshem nga pjesa e përparme e mjetit. Në kete rast sfondet duhet të jene me ngjyre të bardhe ose të verdhe, me skaje të zeza.

7. Sistemi i sinjalizimit, për të cilin flitet në piken 6, duhet të shfaqë mbi ekranin përkatës vetëm njërën nga shkrimet e meposhtme: SEMUNDJE - MOTORI - GOMA - FRENAT - DRITAT - BENZINA - NAFTA.

8. Përmasat dhe qartesia e sfondit duhet të jene të tilla që të garantojne, pa marre parasysh fenomenin e turbullimit të shikimit, lexueshmerine, të pakten në largësinë 100 metra, duke u nisur nga një vezhgues që ka mprehtesi pamore të mjaftueshme, ose të pakten 8 /10 në një sy dhe pa lente korrigjuese, si diten, ashtu edhe naten.

9. Sistemi duhet të jete tip i homologuar nga Ministria e Transportit.

10. Përputhja e sistemit me rregullat teknike vertetohet nga prania e numrit të miratimit dhe e markes se fabrikes.

11. Pajisja e automjetit me sinjale të levizshme, shumefunksionale, si dhe me kutine e ndihmes se shpejte, është detyre e përdoruesit të automjetit.

Neni 227.

Hollesi konstruktive të sinjaleve të levizshme, shumefunksionale të ndihmes se shpejte (Neni 72 i Kodit Rrugor)

1. Hollesite konstuktive të sinjalit të levizshem, shumefunksional të ndihmes se shpejte, që është subjekt i miratimit sipas nenit 226, jane si me poshte:

a) faqet e jashtme duhet të kene përmasa të përshtatshme, për të përmbajtur treguesit e parashikuar;
b) faqet e brendshme të sistemit përdoren për të shenuar me shtyp daten dhe numrin e miratimit, për të futur udhëzimet e përdorimit dhe mesazhe të tjera të panevojshem për t'u lidhur me sinjalizimin e ndihmes se shpejte, të lexueshem vetem për sistem të mbyllur.
c) sistemi, për të cilin flitet në piken 6 të nenit 226, duhet të ushqehet me bateri të zakonshme të automjetit, duke thithur një fuqi me të madhe se 30ë nga tensioni që jep vete bateria kur motori dhe gjeneratori janë të ndaluar.
ç) në rastin për të cilin është folur në piken *c)*, sinjalizimi duhet të kete një komandues, i cili lejon ta fikesh edhe nëse është i lidhur me baterine dhe një komandues të dyte, të pavarur ose jo nga i pari që lejon nderrimin e shkrimit, që duhet të shfaqet në ekran. Komanduesi duhet të zevendesoje njëkohesisht si shkrimin e prapme, ashtu edhe ate të përparme (nëse është parashikuar);
d) sistemi duhet të kete një bazament të përshtatshem, që sherben për ta mbajtur se bashku me ekranet në pozicionin e përdorimit mbi pjesen horizontale të mbuleses se automjetit të ndaluar dhe duhet të jete i tille, që të siguroje qëndrueshmerine e sistemit nën veprimin e një ngarkese statike, jo me të vogel se 2 daN.

2. Veçorite e shenimeve, të simboleve dhe të materialeve të përdorura, si dhe menyrat e proves jane ato të treguara në shtojcen VI të ketij kapitulli.

Neni 228.

Tabela dhe numrat e indetifikimit (Neni 74 i Kodit Rrugor)

1. Karakteristikat, menyrat e zbatimit dhe treguesit e tabelave, si edhe karakteristikat e numrave të identifikimit, të vendosura nga konstruktori i mjetit ose nga i besuari i tij, jane ato të bazuara në udhëzimet përkatëse të Komunitetit Europian, ose në rekomandimet e nxjerra nga zyra europiane për Kombet e Bashkuara, Komisioni Ekonomik për Europen.

Neni 229.

Stampimi i numrit të shasise (Neni 74 i Kodit Rrugor)

1. Në rast parregullsie ose të mungeses se numrit origjinal të shasise, për të cilin është folur në nenin 74, pika 3, e Kodit Rrugor, ai ribëhet me stampim, nën kujdesin e organeve përkatëse, në fillim një numer të dallueshem, nga shenja e vete zyres, në bazë të kritereve të treguara në shtojcen VII të kesaj rregulloreje.

2 - ÇERTIFIKATA E MIRATIMIT, E ORIGJINES DHE E HOMOLOGIMIT, DEKLARATA E PERPUTHJES

(Nenet 75-79, i Kodit Rrugor)

Neni 230. Çertifikate e miratimit (Neni 75 i Kodit Rrugor)

1. Çertifikata e miratimit, e leshuar sipas nenit 75, pika 1, e Kodit Rrugor, duhet të jete hartuar në bazë të modelit të miratuar nga Ministria e Transportit, dhe duhet të përmbaje të gjitha të dhenat e nevojshme për hartimin e pjeses teknike të lejes së qarkullimit të mjetit, të cilit i referohet, si dhe numrin e shasise së ketij të fundit, emrin e fabrikes dhe të tipit.

2. Çertifikata e miratimit është e vlefshme si dokumentacion teknik për regjistrimin pasues të mjetit, vetem nëse shoqerohet nga çertifikata e origjines.

Neni 231.

Çertifikate e origjines (Neni 75 i Kodit Rrugor)

1. Çertifikata e origjines se një mjeti, për të cilen është folur në nenin 75, pika 2, e Kodit Rrugor, duhet të jete hartuar në bazë të modelit të miratuar ose e njohur nga Ministria e Transportit dhe duhet të përmbaje treguesit e meposhtem:

a) fabrikën dhe tipin;
b) vendin e prodhimit ose të montimit, sipas rastit;
c) numrin e shasise;
ç) të gjitha të dhenat e nevojshme për plotesimin e pjeses teknike të lejes se qarkullimit të mjetit se ciles i referohet;
d) datën e leshimit.

2. Çertifikata e origjines duhet të jete e nënshkruar nga titullari i shoqërisë konstuktore ose nga përfaqesuesi legal ose nga i autorizuari i tij. Nenshkrimi, nëse nuk është i depozituar prane zyrave përkatëse të Ministrise se Transportit duhet të jete i njëjtë dhe po të jete nevoja e legalizuar sipas ligjit. Për pasojat që jane parashikuar në nenin 230, pika 2, çertifikata duhet të jete e plotë me vulen dhe nënshkrimin e funksionarit të organit përkatës që ka marre pjese në kontrollin dhe proven, si dhe me vulen e zyres së ketij organi.

3. Çertifikatat e origjines, të leshuara deri në mbarimin e afatit ekzistuese ose të leshuara në një vend të huaj, mund të jene të ndryshme nga modeli i miratuar sipas pikes 1, dhe mund të mos jene të plota me të dhenat teknike të mjetit. Megjithate të dhenat teknike të mjetit duhet të jepen në një dokumentacion të veçantë e të përshtatshem.

Neni 232.

Modifikimi i karakteristikave konstruktive të mjeteve në qarkullim dhe azhurnimi i lejes se qarkullimit (Neni 77 i Kodit Rrugor)

1. Çdo modifikim i karakteristikave konstruktive ose funksionale, të treguara në shtojcen V të ketij kapitulli, që përcaktojne transformimin ose zevendesimin e shasise, kerkon kontrollin dhe proven e mjetit përkatës, prane degeve në rrethe të Drejtorise Rajonale të Sherbimeve të Transportit Rrugor, në baze të vendodhjes se shoqërisë që ka bere modifikimin. Kur kjo e fundit është kryer nga me shume shoqëri, ku për çdo stad pune të kryer nuk është kerkuar të nxirret një çertifikate miratimi, zyra përkatëse, përgjegjëse për kontrollin dhe proven, është ajo ku ka vendndodhjen shoqëria që ka kryer nderhyrjen e fundit. Në kete rast fleta e puneve duhet të përbehet nga përmbledhja e të gjitha fleteve, secila e hartuar nga kjo shoqëri, here pas here sipas stadeve të ndryshme, me nënshkrimin në menyre ligjore të përfaqesuesit legal,.

2. Çdo modifikim i mases se përgjithshme, maksimale, ose i masave maksimale në akse, ose i numrit të akseve a interakseve, ose të zbarrave, ose të impiantit të frenave, të xhamave ose të elementeve konstruktive të tij mund të lejohen nga qendra konstruktive e mjetit, me çertifikaten përkatëse të miratimit nga zyra përkatëse e Drejtorise se Përgjithshme të Sherbimeve të Transportit Rrugor, sipas percaktimeve te Ministrise se Puneve Publike dhe Transporteve.

3. Azhurnimi i të dhenave të lidhura me modifikimin kryhet nga organi përkatës i DPShTRr-së, të cilit duhet t'i paraqitet çertifikata përfundimtare e miratimit të modifikimit të kryer. Një azhurnim i tille behet nëpermjet leshimit të një të lejeje të re qarkullimit, ku të dhenat ndryshohen në menyre të vazhdueshme, në baze të modifikimit.

Neni 233.

Gjendja teknike e mjeteve rrugore me motor dhe i rimorkiove të tyre (Neni 78 i Kodit Rrugor)

1. Rregullat teknike për karakteristikat funksionale dhe për sistemet e pajimit të mjeteve, në qarkullim jane treguar në shtojcen VIII të ketij kapitulli.

2. Rregullat teknike për karakteristikat funksionale dhe sistemet e pajimit të mjeteve, për të cilat është folur në shtojcen VIII, jane në përputhje me udhëzimet përkatëse europiane.

3. Në mungese të udhëzimeve të Komunitetit Europian ose në mungese të rregullave apo të rekomandimeve ndërkombëtare, ministri i Transportit mund të përcaktoje rregullat teknike shtese ose modifikime të atyre për të cilat është folur në shtojcen VIII, duke patur parasysh nevojat e sigurimit, të zhurmave, të ndotjes që paraqiten në hapesiren e Komunitetit Europian ose atë nderkombetar. Rregullat teknike për zhurmat dhe daljet e ndotjeve jane përcaktuar në baze të vlerave kufi, të përcaktuara me udhezimn e Ministrise se Shendetesise dhe Ministrise se Transportit.

3 - KONTROLLI TEKNIK I AUTOMJETEVE

(Nenet 79-80 të Kodit Rrugor)

Neni 234.

Fusha e kontrollit dhe personeli i ngarkuar per të.

1. Fusha e kontrollit teknik, vjetor dhe periodik, perfshin te gjithe mjetet rrugore, sipas percaktimit te nenit 47, pika 1, shkronjat e, f, g, h, i, j, k dhe 1 të Kodit Rrugor.

2. Mjetet e reja, per regjistrimin dhe pajisjen me dokumentet perkatese, kur futen per here te pare në Republiken e Shqiperise duhet te paraqiten në qendrën e regjistrimit te DPShTRr-së brenda 7 diteve. Brenda kesaj periudhe mjetet duhet te levizin sipas procedurave te percaktuara në udhezimin e MPPT.

3. Sipas percaktimeve te Kodit Rrugor, me "Libreze te kontrollit teknik", me te cilen pajisen mjetet pas kontrolleve teknike vjetore, kuptohet "Çertifikata e kontrollit teknik". Forma, permbajtja dhe specifikimet e tjera në të percaktohen në udhezimin e MPPT. Keto çertifikata kane vlefshmeri nje vjeçare nga koha e leshimit.

4. Ne "Çertifikaten e kontrollit teknik" percaktohen, detyrimisht dhe kakteristikat kryesore qe permban "Leja e qarkullimit".

5. "Çertifikata e kontrollit teknik" shoqerohet me pulle sipas Modelit IV 7. Forma, permbajtja dhe vendi i vendosjes se tyre behet në perputhje me dispozitat e kesaj rregulloreje dhe te DPShTRr-së**.**

6. Qendra e kontrollit vjetor, teknik e periodik, organizon dhe mban dokumentacionin e nevojshem per veprimtarinë qe ato kryejne sipas kesaj rregulloreje. Modeli i ketyre dokumenteve percaktohet me udhezimin e MPPT.

7. Kontrollet per perputhjen e gjendjes teknike te mjeteve rrugore me kushtet teknike, te hartuara nga MPPT, si dhe te dhenat identifikuese behen drejtpërdrejt në mjet si dhe nëpermjet pajisjeve me mjediset perkatese, sipas kushteve dhe kompletimit te percaktuara me udhezimin e MPPT.

8. Personat, qe ngarkohen me kryerjen e ketij kontrolli, duhet te jene specialiste transporti, te profesioneve :

- Inxhiniere mekanike, qe kane punuar ose punojne në transportin automobilistik, si dhe në stacionet e mekanikes bujqesore, teknike te te njejtit profil; mekanike te shkalles se larte te kualifikimit ose mjeshtra në keto profesione, të cilët deshmojne aftesite e tyre me dokumentacionin përkates, te percaktuar në udhezimin e Ministrise se Transportit.
- Kryekontrolli i qendres se kontrollit teknik, duhet te jete detyrimisht inxhinier mekanik, i diplomuar para vitit 1974, ose inxhinier mekanik transporti, i diplomuar pas ketij viti.

9. MT-ja me udhezim saj mund te percaktoje dhe kritere te tjera, per persona qe kryejne kontroll teknik jashte përcaktimeve te pikes 8, per raste dhe në kushte te

kufizuara. Në keto raste, personat mund te perfitojne kur i nënshtrohen kualifikimit dhe proves, sipas procedurave te percaktuara në udhezimin e mesiperm.

PJESA II

DESTINACIONI DHE PERDORIMI I MJETIT

Neni 235.

Karakteristikat konstruktive të mjeteve, në lidhje me destinacionin dhe përdorimin e tyre (Neni 81 i Kodit Rrugor)

1. Karakteristikat konstruktive të mjetit në lidhje me sa është vendosur nga neni 81, pika 7 e Kodit Rrugor, duhet të kenaqin rregullat e vendosura në nenin 223, pika 2, shkronj "f", të shtojces V të ketij kapitulli.

Neni 236.

Sherbimi me qira, pa drejtues mjeti, sherbimi me qira me drejtues mjeti dhe sherbim taksie, me autoveture, me drejtues mjeti për transport personash (Nenet 83 – 85 të Kodit Rrugor)

1. Për të arritur në një vendmbërritje të mundshme me qira pa drejtues mjeti, automjetet për transport të përzier, dhe autokampet nuk përfshihen në mjete të caktuara për transport për persona, të ndryshem nga autoveturat, për të cilat është folur në nenin 83, pika 2 e Kodit Rrugor.

2. Për të arritur në një vendmbërritje të mundshme me qira me drejtues mjeti si në nenin 84, pika 2, e Kodit Rrugor, janë të përshtatshme për transportimin specifik të personave si ambulancat, e ashtuquajtura për transport, ashtu edhe ato të ashtuquajtura të ndihmes se shpejte.

3. Sherbimi taksi kryhet vetem me autovetura, sipas percaktimit te nenit 54, pika1, shkronja "a" e Kodit Rrugor, të pajisura me taksimeter me faturedhenie. Autovetura taksi duhet të kete si rregull ngjyre të verdhe , në dy dyert anësore të kete të stampuar fjale "Taksi" dhe mbi autoveture sinjalin me drite, ku në sfond të verdhe me shkronja të zeza shkruhet "taksi", sipas modelit përkatës të Komunitetit Europian.
Autoveturat e sherbimit taksi pajisen me targe të veçantë, në mbështetje së licenses të leshuar për sherbimin taksi nga organi përkatës. Me udhezim të veçantë te Ministrise se Transporteve përcaktohen rregullat dhe menyra e funksionimit të sherbimit taksi.

PJESA III

DOKUMENTE PER QARKULLIMIN DHE PER REGJISTRIMIN

1 – FORMALITETE PER QARKULLIMIN E AUTOMJETEVE, TE MJETEVE DHE CIKLOMOTOREVE

(Nenet 92- 98 të Kodit Rrugor Rrugor).

Neni 237.

Kushtet që duhet të plotesojne mjetet që hyjne ne Republiken e Shqiperise per tu pajisur me leje qarkullimi (Neni 92 i Kodit Rrugor).

1. Ne zbatim te neneve 75 dhe 92 te Kodit Rrugor, organet e regjistrimit te DPShTRr-se nuk mund te leshojne leje qarkullimi apo te japin targa regjistrimi sipas percaktimeve te dispozitave te Kodit Rrugor apo te kesaj rregulloreje per mjetet sipas nenit 47, shkronjat e,f,g,h,i,j,k dhe 1 te Kodit Rrugor pa paraqitur :

A. Per mjetet e reja :
   a. Aktin e blerjes te noterizuar.
   b. Deklaraten e perputhjes per tipin e miratuar te mjetit, leshuar nga prodhuesi i vendit te origjines ose nga agjencia e shitjes e ngarkuar prej tij, pavaresisht nga vendi i prodhimit.
   c. Aktin e zhdoganimit nga autoriteti shqiptar.

B. Per mjetet e perdorura :
   a. Aktin e blerjes te noterizuar.
   b. Certifikaten e pronesise.
   c. Lejen e qarkullimit (provizore).
   ç. Dokumentin e crregjistrimit te mjetit nga organi perkates i vendit nga vjen mjeti
   d. Aktin e zhdoganimit nga autoriteti shqiptar.

2. Proçedura me te detajuara percaktohen ne udhezimin e MT. Po ne kete udhezim percaktohen edhe proçedurat e ndryshimit te pronarit, vendi i regjistrimit, si dhe dokumentet dhe afatet per kryerjen e tyre.

3. Pajisja me leje qarkullimi e mjeteve te reja qe hyjne ne Republiken e Shqiperise, behet vetem pas verifikimit dhe pasi te kene marre paraprakisht, miratimin e perputhjes se mjetit me dokumentin shoqerues te tij, sipas pikes 1, shkronja A e ketij neni nga qendra e kontrollit teknik vjetor.

4. Mjetet e perdorura u nenshtrohen, veç plotesimit te kushteve te pikes 1, shkronja B dhe kontrolli teknik, per plotesimin e kushteve per sigurine e qarkullimit rrugor dhe mbrojtjes se mjedisit, sipas kushteve te miratuara me udhezimin e MT.

Neni 238.
Shenje identifikimi për ciklomotoret dhe procedura përkatëse e shperndarjes (Neni 96 i Kodit Rrugor)

1. Shenja e identifikimit ne nenin 96, të kodit rrugor përbehet nga një targe e vogel, e vendosur ne ciklomotor, që dallohet nga një kod alfanumerik.

2. Kushdo që ka ne mend të qarkulloje me ciklomotor duhet, paraprakisht, të pajiset me shenjen përkatëse, duke bere fillimisht kerkesen drejtuar organeve përkatëse të Ministrise se Transportit.

3. Shenja është e lidhur ngushtë me personin. E njëjta shenje lejon mbajtesin të qarkulloje me ciklomotore të ndryshem, duke marre përgjegjesine e qarkullimit të ciklomotorit, që përdor here pas here.

Neni 239.

Transferimi i pronesise se ciklomotorit (Neni 96 i Kodit Rrugor)

1. Në rastin e transferimit të pronesise ose të dhenies për përdorim, ose dhenies me qira me të drejten e bleresit të ciklomotorit, shenja e identifikimit mbetet ne pronesi të mbajtesit që e ruan për ta vendosur ne një ciklomotor tjeter ose ta ktheje ne organin përkatës të Ministrise se Transportit. Në rast tjeter, organi përkatës do të marre masat për shenimet e nevojshme.

2. Shenjat e kthyera prishen (shkaterrohen) nga organet përkatëse të Ministrise se Transportit ne të njëjten menyre siç behet dhe për targat e regjistrimit të mjeteve me motore të paperdorshem.

3. Pronesia e një ciklomotori nuk mund t'i kaloje një personi që nuk është i pajisur me kete shenje. Shitesi është i detyruar të verifikoje nese bleresi është i pajisur me shenjen përkatëse, përpara se ta bleje ciklomotorin.

Neni 240.

Karakteristikat dhe menyrat e vendosjes se shenjave të identifikimit për ciklomotoret (Neni 96 i Kodit Rrugor)

1. Shenja e identifikimit të ciklomotorit permban, sipas radhes, stemen e Republikes, dy karaktere alfabetike, tri karaktere numerike dhe nje karakter alfabetik.

2. Forma, shenja dhe përmasat e shenimit jane treguar ne figuren III.3.

3. Shenja e identifikimit te ciklomotorit ka sfond te bardhe, mbi te cilin stampohet stema zyrtare e Republikes se Shqiperise, e ndjekur nga dy karaktere alfabetike, tri karaktere numerike dhe nje karakter alfabetik.

4. Shenja duhet të jete e ndricuar. Ajo duhet të vendoset po ne ate menyre të parashikuar për targat e automjeteve, vetem se lartesia minimale nga toka e bordit të saj të poshtem mund të zbrese me poshte se vlera minimale e parashikuar, me kusht që lartesia të mos jete me e vogel se rrezja e rrotes ose rrotave të pasme, e matur për mjet të ngarkuar.

5. Vendosja e shenjes per cdo ciklomotor duhet të behet ne menyre të tille që të beje të mundur vendosjen dhe heqjen nga ana e atij që është i ngarkuar për kete pune.

Neni 241.

Procedura për shenimin, dhenien dhe regjistrimin e shenjes se identifikimit për ciklomotorin (Neni 96 i Kodit Rrugor)

1. Shenja e identifikimit i jepet, nga organi përkatës i Ministrise se Transportit, personit fizik, që ka mbushur moshen 16 vjeç dhe që nuk është përjashtuar nga kjo e drejte, ose një personi juridik që ben kerkese, duke treguar rezidencen, gjendjen civile ose adresen ne Shqiperi.

2. Kodi alfanumerik i shenjes se identifikimit, se bashku me gjeneralitetin e zoteruesit te ciklomotorit, sipas normave të pikes 1, regjistrohet nga organi përkatës i Ministrise se Transportit dhe azhurnohet me ndryshimin e rezidences, të vendit të banimit, ose të masave për anulimin e shenjes.

Neni 242.

Detyrime për mbajtesin e shenjes se identifikimit për ciklomotore (Neni 96 i Kodit Rrugor)

1. Në rast humbjeje, shkaterrim ose vjedhje të shenjes për ciklomotoret, mbajtesi duhet të njoftoje organin përkatës në Ministrine e Transportit brenda tri diteve, duke dhene përshkrimin e dokumentit. Organi përkatës i Ministrise se Transportit i leshon, sipas kerkeses se mbajtesit, një shenje të re, duke e plotesuar me shenimet e duhura.

Neni 243.

Targat e përkohshme të qarkullimit (Neni 98 i Kodit Rrugor)

1. Shenja individualizuese e organit përkatës të Ministrise se Transportit për nxjerrjen e targave perkohshme, per te cilat flitet ne nenin 98 të Kodit Rrugor, jane ato të treguara ne shtojcen IX të ketij kapitulli.

2. Kriteret për krijimin e të dhenave të vendosura ne targat e përkohshme jane si me poshte:

a) shenja individualizuese e organit përkatës të rrethit, është si me siper.
b) stema zyrtare e Republikes se Shqiperise;
c) seri progresive, e ndertuar me karaktere numerike.

Ministri i Transportit përcakton që seria ne fjale të modifikohet dhe kombinohet nga karaktere alfabetike.

2 - TARGAT

(Nenet 99 - 101 të Kodit Rrugor Rrugor)

Neni 244.

Përcaktimi i targave të regjistrimit, të përseritjes, të proves dhe të njohjes (Neni 99 i Kodit Rrugor)

1. Në kete rregulloren quhen targa të regjistrimit:

a) ato të prapme dhe të përparme e automjeteve, për të cilat flitet ne nenin 99, pika 1, të Kodit Rrugor;
b) ato të prapmet të rimorkiove, për të cilat flitet ne nenin 99, pika 3, e ketij Kodi,
c) ato të prapmet e motomjete, për të cilat flitet ne nenin 99, pika 2, e po ketij Kodi;
ç) ato të prapmet të makinave bujqesore, vetelevizese, për të cilat flitet ne nenin 112, pika 1, e Kodit Rrugor;
d) ato të prapmet të rimorkiove bujqesore, për të cilat flitet ne nenin 112, pika 2, e po ketij Kodi;
dh) ato të prapmet e makinave teknologjike, vetelevizese, për të cilat flitet ne nenin 113, pika 4, e ketij Kodi.
e) ato të prapmet e makinave teknologjike që tërhiqen, për të cilat flitet ne nenin 113, pika 4, e Kodit Rrugor.

2. Quhen targa përseritese:

a) ato që përmbajne të dhenat e regjistimit të mjeteve tërheqese, me të cilat duhet të pajisen nga mbrapa rimorkiot dhe vagonetat shtese, gjate qarkullimit, sipas nenit 99, pika 4, e Kodit Rrugor;
b) ato që përmbajne të dhenat e regjistrimit të mjeteve tërheqese, me të cilat duhet të pajisen nga mbrapa rimorkiot bujqesore dhe makinat bujqesore që tërhiqen, për të cilat është folur ne nenin 112, pika 1, e ketij Kodi;
c) ato që përmbajne të dhenat e regjistimit të mjeteve tërheqese, me të cilat duhet të pajisen nga mbrapa makinat teknologjike që tërhiqen, për të cilat flitet ne nenin 113, pika 4, e po ketij Kodi.

3. Quhen targa prove ato me të cilat duhet të jene pajisur nga përpara dhe mbrapa mjetet ne qarkullimin prove, për të cilin flitet ne nenin 97, pika 1, e Kodit Rrugor.

4. Quhen targa të njohjes, ato me të cilat duhet të pajisen autoveturat dhe automjetet me përdorim të kombinuar, për të cilat flitet ne nenin 129, pika 2, e Kodit Rrugor;

5. Quhen targa te veçanta njohje, ato me te cilat pajisen mjetet me motor, per te cilat flitet ne nenin 132 pika 1 e Kodit Rrugor.

Neni 245.

Kritere për formimin e të dhenave të targave të mjeteve me motor dhe të rimorkiove (Neni 99 i Kodit Rrugor)

1. Shenjat individualizuese te organit perkates te Ministrise se Transportit per nxjerrjen e targave, per te cilat flitet ne nenin 99 te Kodit Rrugor, jane ato te treguara ne shtojcen X .

2. Kritere për formimin e të dhenave të targave për të cilat flitet ne nenin 99, pika 9, e Kodit Rrugor, jane ato që përmban shtojca X e ketij kapitulli.

3. Për sa është parashikuar ne karakteristikat e mjeteve, të caktuara për sherbimin e policise se shtetit, ne raste të nevojave të vecanta, organi përkatës përcakton një renditje dhe një përdorim të karaktereve alfanumerike, të ndryshme nga ato të treguara ne piken 1 të shtojces X.

Neni 246.

Vendosja e targave të regjistrimit, të përseritjes, të proves dhe të njohjes (Neni 99 i Kodit Rrugor)

1. Vendet ku vendosen targat e regjistrimit, të proves dhe të njohjes duhet të paraqesin një siperfaqe plan ose pothuajse plan, me gjeresi të përshtatshme për të mbajtur targen. Përmasat e tipave të ndryshme të targave jane si me poshte:

a) Targa e regjistrimit per ciklomotoret:
   - formati 97x115, figura III 3

b) Targat e regjistrimit per motomjetet:
   - formati 200x205 mm, figura III 4

c) Targat e regjistrimit te mjeteve te tjera me motor dhe per rimorkiot perjashto ata te pikes “a” dhe “b”.
   - format 520x115 mm figura III 4a/1.
   - format 250x250 mm figura III 4 a/2.

2. Vendet ku vendosen targat e regjistrimit jane ato te percaktuara ne nenin 244, te kesaj rregulloreje.

Neni 247.

Menyrat e vendosjes së targave (Neni 99 i Kodit Rrugor)

1. Vendet e vendosjes se targes duhet të jene të tilla që, pas montimit të tyre, duhet të paraqesin karakteristikat e meposhtme:

a) pozicioni i targes se prapme ne drejtim të gjeresise, me përjashtim të targave të regjistrimit të rimorkiove, të rimorkiove bujqesore dhe të makinave teknologjike që tërhiqen: vija vertikale e mesit se targes nuk duhet të jete me ne të djathte të planit të simetrise gjatesore të mjetit, dhe ne çdo rast, ne mjetet e tërhequra duhet të sigurohet një largësi e përshtatshme ndermjet targes se regjistrimit dhe targes se përseritjes. Bordi anesor i majte i targes nuk duhet të ndodhet me ne të majte të planit vertikal, paralel me planin gjatesor të simetrise se mjetit dhe tangent me seksionin e tërthorte të mjetit, megjithate gjeresia arrin përmasen e vet maksimale;

b) pozicioni, ne drejtim të gjeresise të targave të regjistrimit të rimorkiove, të rimorkiove bujqesore dhe të makinave teknologjike: keto targa duhet të vendosen ne afersi të kufirit të djathte të anes se pasme të mjetit, pa e prekur kete kufi;

c) posicioni i targes, ne lidhje me planin gjatesor të simetrise se mjetit: targa është pingul ose pothuajse pingul me planin gjatesor të simetrise të mjetit;

ç) pozicioni i targes se prapme, ne lidhje me vertikalen: targa është vertikale me një kend tolerimi prej 5°. Megjithate, ne madhesine të cilen e kerkon forma e mjetit, ajo mund të jete e menjanuar nga vertikalja, me një kend jo me të madh se 30°, kur siperfaqja mbajtese e karaktereve alfanumerike është e kthyer lart, me kusht që bordi i siperm i targes të mos jete larg tokes me shume se 1.20 m; me një kend jo me të madh se 15°, kur siperfaqja mbajtese e numrit të regjistrimit është e kthyer poshte, me kusht që bordi i siperm i targes të jete larg tokes me shume se 1.20 m;

d) lartesia e targes se prapme ne lidhje me token: lartesia e bordit të poshtem të targes nga toka nuk duhet të jete me e vogel se 0.30 m, ndersa për motomjete 0.20 m; lartesia e bordit të siperm se targes nga toka nuk duhet të jete me e madhe se 1.20 m. Megjithate, nese praktikisht eshte e pamundur ta shohesh kete pozicion, lartesia mund të kaloje 1.20 m, por duhet të jete sa me afer ketij kufiri, ne përputhje me karakteristikat konstruktive të mjetit. Megjithate nuk duhet t'i kaloje 2 m;

dh) kushtet gjeometrike të pamjes: targa e prapme duhet të jete e dukshme ne të gjithe hapesiren e përfshire nga kater planet, nga të cilet: dy vertikale, që kalojne nga dy bordet anesore të targes, duke formuar nga jashte një kend 30° me planin gjatesor, që kalon ne mes të mjetit; një plan që kalon ne bordin e siperm të targes, duke formuar me planin horizontal një kend prej 15° nga lart; një plan horizontal, që kalon nga bordi i poshtem i targes (megjithese, nese lartesia e bordit të siperm të targes nga toka është me e madhe se 1.20 m, ky plan i fundit duhet të formoje me planin horizontal një kend 15° nga poshte);

e) përcaktimi i lartesise se targes, ne lidhje me token: lartesite, për të cilat është folur ne shkronjat *"ç"*, *"d"* dhe *"dh"* duhet të maten me mjet të ngarkuar.

2. Është lejuar përdorimi i kornizave mbajtese të targave, me kusht që të jene material opak dhe të mbulojne borduren e targes, ne një thellesi jo me të madhe se 3 mm. Është e ndaluar të zbatohen mbi mbajtesen e targes dhe mbi kokat e vidave të fiksimit

materiale që kane veti reflektuese. Është e ndaluar të vishet targa me materiale të ndryshme, qofte edhe transparente.

Neni 248

Llojet e targave te mjeteve me motor ose te mjeteve të tërhequra prej tyre, ne Republiken e Shqiperise (Neni 99 i Kodit Rrugor).

1. Targat e mjeteve:

a) Targat e mjeteve buxhetore e private: sfondi i bardhe, shkronjat e numrat të zeza. (Figura III 4a/1, a/2)
b) Targat e mjeteve ne sherbimin taksi: sfondi i verdhe, shkronja dhe numra të kuq. (figura III 4b/1, b/2
c) Targat e përkohshme: sfondi i bardhe, shkronja dhe numra të zeza. (Figura III 4c/1, c/2).
d) Targat e mjeteve të trupit diplomatik: sfondi i bardhe, shkronjat e numrat te gjelber. Shenja dalluese CD (Trup Diplomatik). (Figura III 4d/1, d/2)
e) Targat e mjeteve të sherbimit të trupit diplomatik: sfondi i bardhe, shkronjat e numrat te gjelber. Shenja dalluese TR e gjelber. (Figura III 4 e/1, e/2)
ë) Targat e mjeteve të policise: sfondi i bardhe, shkronjat e numrat blu. Shenja dalluese POLICIA me ngjyre blu. (Figura III 4 ë/1, ë/2)
f) Targa e mjeteve ne provë: sfondi i bardhe, shkronja dhe numrat roze. (Figura III 4f/1, f/2)

2. Të gjitha karakteret alfanumerike dhe elementet plotesues, të vendosur ne targa, jane realizuar me mbushje ne thellesi 1.4 ± 0.1 mm, që mund të arrije deri ne 0.5 mm, për rrethin ku është stampuar stema zyrtare e Republikes Shqiptare, për të cilet është folur ne shtojcen XI, pika 3, e ketij kapitulli.

3. Në targat e automjeteve, të rimorkiove dhe të motomjeteve, zona katerkendeshe, e gjere 34 mm dhe e larte 78 mm, është per te të mbajtur vec stemes se Republikes edhe një pulle, me përmasa minimale sipas modelit IV. 8, neni 234, pika 5, me material vetengjites, e cila përfaqëson kryerjen e kontrollit teknik dhe periudhën e vlefshmërisë së tij.

4. Përmasat e targave dhe formati i karaktereve përkatëse jane ato të parashikuara ne figurat qe bashkelidhen kesaj rregulloreje.

5. Sistemi i venies se targave sipas percaktimit te bere ne kete rregullore, hyn ne fuqi, sipas nenit 230, pikat 7e Kodit Rrugor, ne raport (ne menyre progresive) ne dhenien fund te targave te tipit te vjeter, ende gjendje prane zyrave ne organet perkatese ne rrethe.

6. Karakteristikat dhe kërkesat për miratimin e targave duhet t'u përgjigjen kërkesave të rregullores teknike, për të cilen flitet ne shtojcen XI të ketij kapitulli.

Neni 249.

Modeli i targave (Nenet 99 dhe 101 të Kodit Rrugor)

1. Modelet e targave jane depozituar prane Ministrise se Transportit

2. Targat, për çdo rast, të humbura, të demtuara, të vjedhura etj, nuk mund të riprodhohen dhe mendohen të paqena.

Neni 250.

Stema zyrtare (Neni 99 i Kodit Rrugor)

Stema zyrtare, të cilen duhet të mbajne targat e çdo tipi, paraqet simbolin e flamurit kombetar.

Neni 251.

Targe e çmontueshme (Neni 99 i Kodit Rrugor)

Heqja e targes së automjeteve, sipas nenit 99, pika 8, e Kodit Rrugor, lejohet vetem nese vete targa është vendosur ne një mbajtese, te pajisur ne njëren ane me cerniere gjysme të hapur, ne menyre që të lejoje heqjen lehte të saj, duke përballuar një pozicion të caktuar të rrotullimit.

3 - HEQJA NGA QARKULLIMI

(Neni 102 i Kodit Rrugor Rrugor)

Neni 252.

Te dhena për nderprerjen e qarkullimit (Neni 102 i Kodit Rrugor)

1.Targat e dorezuara, te mjeteve per te cilet flitet ne nenin 102, pika 1 te Kodit Rrugor, asgjesohen nga komisioni i posaçëm i organit perkates te DPSHTRr-se; per kete mbahet procesverbal i rregullt.

2.Qendrat e mbledhjes dhe e shitjes se motomjeteve, automjeteve dhe rimorkiove, per te cilat flitet ne nenin 102 pika 3 e Kodit Rrugor nuk do te pranojne grumbullimin e tyre pa patur dokumentin e çregjistrimit dhe vertetimin zyrtar, nga dega perkatese e regjistrimit te mjeteve.

3.Qendrat, qe merren me grumbullimin, çmontimin, shkaterrimin e shitjen e pjeseve te tyre, jane te detyruar te mbajne dokumentacionin e nevojshem sipas modelit te miratuar nga Ministria e Transportit, duke marre mendimin e Ministrive te interesuara.

4.Dokumentacioni, per te cilin flitet ne piken 3, i nenshtrohet kontrollit te herepashershem dhe jo me pak se 4 here ne vit nga organet perkatese te DPShTRr-se dhe ato te policise.

5.Shitja e pjeseve te nderrimit te mjeteve nga keto qendra do te behet me dokumentacion te rregullt, njelloj si per pjeset e reja, ne perputhje me legjislacionin ne fuqi.

6.Ndalohet shitja ose tjetersimi i shasise se mjeteve te grumbulluara ne keto qendra, perveç se shkrirjes.

7.Qendrat e mesiperme jane subjekte private, juridik ose fizik, te pajisura me licence nga organet perkatese.

KREU IV

QARKULLIMI NE RRUGE I MAKINAVE BUJQESORE DHE I MAKINAVE TEKNOLOGJIKE

1 – UDHEZIME PER QARKULLIMIN E MAKINAVE BUJQESORE JASHTENORME

(Nenet 103-104 të Kodit Rrugor Rrugor)

Neni 253.

Panele sinjalizimi për makinat bujqesore jashtenorme dhe të makinave bujqesore, me pajisje të mbartura dhe gjysme të mbartura (Neni 103 i Kodit Rrugor)

1. Makinat bujqesore, që për nevoja funksionale, i kalojne përmasat e parashikuara nga neni 103, i Kodit Rrugor, duhet të pajisen ne anen e pasme, me një panel të levizshem, me përmasa 0.50 x 0.50 m, me vija anesore të bardha dhe të kuqe, me material fluoreshent dhe reflektues, miratuar sipas rregullave teknike të përcaktuara me udhezim të organit përkatës.

2. Makinat bujqesore të pajisura me pajisje të mbartura ose gjysme të mbartura që kalojne përmasat gabarite të mjetit, duhet të sinjalizohen me panele të vendosura ne to dhe të miratuara, ne baze te kritereve të përcaktuara me udhezim të organit përkatës.

Neni 254.

Sistem shtese i sinjalizimit pamor të makinave bujqesore (Neni 103 i Kodit Rrugor)

1. Makinat bujqesore, vetelevizese, për të cilat është folur ne nenin 103, pikat 7 dhe 8, të Kodit Rrugor, duhet të jene të pajisura me një ose me shume sisteme shtese, me

drite të verdhe, të ndritshme, tip i miratuar nga ministri i Transportit, me qëllim që të garantohet përputhja me rregullat, për të cilat flitet ne pikat ne vijim.

2. Sistemi duhet të montohet mbi makinen vetelevizese ose, ne rastin me kompleks, mbi makinen tërheqese, ose mbi ate që tërhiqet, ne menyre të tille që, lidhur me një plan horizontal, që kalon nga qendra optike e sistemit, të sigurohet një fushepamje jo me e vogel se 10°, poshte e lart, mbi harkun prej 360°.

3. Jane lejuar zona të maskuara, që i detyrohen pranise se pajisjeve ose hollesive konstruktive dhe funksionale të makines, me kusht që zona të tilla nuk e kalojne vleren e përgjithshme te fushepamjes maksimale prej 60°, me një vlere maksimale 30° për çdo zone të vecante, e matur mbi një plan horizontal, që kalon neper qëndren e sistemit. Kendi ndermjet dy zonave të maskimit nuk duhet të jete me i vogel se 20°. Shume zona të vazhduara të maskimit mund të mendohen si nje zone e vetme e maskimit, nese vlera e tyre e përgjithshme, përfshire edhe kendet ndermjet tyre, nuk i kalon te 30°.

4. Sipas normes, sistemi duhet të montohet ne pjesen me të larte të trupit të makines dhe duhet të jete i çmontueshem.

5. Qendra optike e sistemit duhet të vendoset të pakten 2 m larg tokes dhe, megjithate, me lartesi jo me të vogel se ajo e treguesit të drejtimit (sinjaleve).

6. Sistemi shtese duhet të mbetet ne funksion edhe kur nuk është i detyrueshem përdorimi i sistemeve të sinjalizimit pamor dhe të ndriçimit.

Neni 255.

Ndarja e masave të makinave bujqesore jashtenorme (Neni 103 i Kodit Rrugor)

1. Për makinat bujqesore vetelevizese, jashtenorme duhet të kontrollohet raporti ndermjet mases që peshon mbi akset drejtuese dhe asaj që peshon mbi akset që mbeten, i cili nuk duhet të jete kurre me i vogel se 0.25 me përjashtim të rasteve për të cilat është folur ne piken 2.

2. Ky raport nuk duhet të jete me i vogel se 0.18 për makina bujqesore vetelevizese jashtenorme, që kane shpejtesi me të vogel se 15 km/ore ose 0.15 për makinat me gjysmezinxhir.

Neni 256.

Autorizime per qarkullimin e makinave bujqesore jashtenorme (Neni 103 i Kodit Rrugor)

1. Kërkesa për të fituar autorizimin për të cilin flitet ne nenin 103, pika 8, te Kodit Rrugor, për qarkullimin e makinave bujqesore, vetelevizese, jashtenorme duhet t'i paraqitet Drejtorise se Përgjithshme të Rrugeve, për vendin e nisjes se udhetimit dhe e

pajisur me fotokopjen e lejes se qarkullimit ose të certifikates se aftesise teknike të mjetit. Ajo duhet të mbaje, përveç të dhenave identifikuese të drejtuesit, të dhena për rrethin dhe per territorin e rrethit ne të cilit do të kryhet qarkullimi i vete mjetit.

2. Drejtoria e Përgjithshme e Rrugeve, brenda 10 diteve nga data e paraqitjes se kerkeses, leshon autorizimin e përkohshem, ku përshkruhen kushtet dhe masat paraprake.

3. Titullaret e autorizimit duhet të verifikojne menjehere, nen përgjegjesine e tyre, kufizimet, nese ka, edhe të përkohshme, në rrugen se zgjedhur nga ata vete.

4. Shoqerimi teknik për mjete që e kalojne gjeresine prej 3.20 m duhet të realizohet me ane të mjetit me motor, që paraprin mjetin ne nje largësi jo me të vogel se 40 m dhe jo me të madhe se 80 m, i pajisur me sistem me drite të verdhe; drejtuesi i mjetit është i detyruar të sinjalizoje me flamur të kuq për pranine dhe pengesen që makina bujqesore paraqet për ata që levizin ne rruge.

5. Drejtuesi i makines bujqesore, jashtenorme, duhet të pajiset me autorizimin, të cilin ia paraqet kur i kerkohet, organeve të policise rrugore.

6. Normat për të cilat është folur ne pikat 1,2,3,4,5 zbatohen edhe për transportin e makinave bujqesore jashtenorme që nuk mund të qarkullojne vetem, dhe që levizja e tyre behet me rimorkio bujqesore që kane të pakten dy akse, me mase të përgjithshme maksimale të përshtatshme dhe me pajisje specifike; kërkesa e autorizimit duhet të shoqerohet edhe nga skema grafike, gjatesore dhe tërthore, e mjetit ku jane shenuar pengesat, si dhe shperndarje e ngarkeses mbi akset e makinave.

2 - KONSTRUKSIONI DHE PAJISJA E MAKINAVE BUJQESORE

(Neni 105 i Kodit Rrugor Rrugor)

Neni 257.

Bllokimi i komandave të sistemeve punuese të mekanizmave të makinave bujqesore (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Komandat e sistemit ose e sistemeve të punes se mekanizmave të ndryshme nuk duhet të veprojne ne menyre të pavullnetshme, gjate ecjes ne rruge të makinave bujqesore.

2. Përveç kesaj, sistemi punues duhet të bllokohet me sistemin e sigurise, ne pozicionin e përcaktuar për ecjen ne rruge.

Neni 258.

Sistemet e mbrojtjes, ne rast përmbysjeje të traktorit bujqesor (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Traktoret bujqesore me rrota duhet të pajisen me njërin prej sistemeve të mbrojtjes se drejtuesit të mjetit ne rast përmbysjeje të mjetit, të parashikuar nga udhezimi i leshuar për kete qëllim.

Neni 259.

Ndenjesja për drejtuesin e traktorit bujqesor (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Ndenjesja për drejtuesin e traktorit bujqesor me rrota pneumatike duhet t'i pergjigjet modelit të miratuar nga shoqeria prodhuese.

Neni 260.

Sistemet e sinjalizimit pamor dhe të ndriçimit i makinave bujqesore (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Makinat bujqesore, vetelevizese dhe që tërhiqen, duhet të pajisen me sisteme të sinjalizimit pamor dhe të ndriçimit, sipas normave të miratuara nga Komuniteti Europian.

2. Pajisjet bujqesore, mbajtese ose gjysmembajtese, nese me hijen e tyre maskojne sistemet e sinjalizimit pamor ose të ndriçimit të makinave bujqesore vetelevizese, me të cilat jane lidhur, duhet të pajisen me sisteme që maskohen. Keto sisteme montohen mbi mbajteset e levizshme.

3. Me udhezim të perbashket te ministrit të Transportit, dhe te ministrit te Bujqesise dhe Ushqimit, përcaktohen rregulla të ndryshme nga ato të treguara ne pikat e meparshme, ne raste te veçanta të sigurimit.

Neni 261.

Sistemet e frenimit të makinave bujqesore, vetelevizese (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Sistemet e frenimit të makinave bujqesore, vetelevizese, për të cilat është folur ne nenin 57 të Kodit Rrugor, duhet t'u përgjigjen rregullave të Komunitetit Europian.

2. Në proven tip "0" sistemi i frenave të sherbimit të makinave të siperpermendura duhet të garantoje uljen e shpejtesise mesatare, minimale, duke iu referuar shpejtesive të ndryshme, të cilat paraqiten ne tabelen III.4, që është pjese përberese e kesaj rregulloreje.

3. Sistemi i frenave të ndalimit të makinave bujqesore duhet të mbaje të palevizur mjetin, mbi një pjerresi ngjitese apo zbritese me të vogel se 18 për qind; nese makina bujqesore është e afte për tërheqje, sistemi duhet të mbaje të palevizshem kompleksin e ndertuar nga makina bujqesore, vetelevizese dhe nga një makine bujqesore pa frena

që tërhiqet, me mase të përgjithshme maksimale të pranuar, mbi një pjerresi ngjitese apo zbritese me të vogel se 12 për qind.

4. Me udhezim të perbashket te ministrit të Bujqesise dhe Ushqimit se bashku me ministrin e Transportit, përcaktohen rregulla të ndryshme nga ato të treguara ne pikat e meparshme, per raste të veçanta të sigurise.

Neni 262.

Masa që rimorkiohet e makinave bujqesore, vetelevizese (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Masa maksimale që lejohet te rimorkiohet përcaktohet ne vendin e homologimit të tipit të makinave bujqesore, vetelevizese dhe, për tipat e pa homologuar ne vendin e proves dhe të kontrollit për secilin tip.

2. Në trenat e përbere me makina bujqesore, të pajisura me sisteme frenimi, caktimi i mases së rimorkiueshme varet nga plotesimi i dy kushteve të meposhtme:

a) masa e ngjitur e makinave bujqesore, vetelevizese, të radhitura për levizje ne plan dhe ne kushte statike, të jete jo me e vogel se 16 për qind e mases se plote të trenit bujqesor. Për makinat bujqesore, vetelevizese, me tërheqje vetem mbi aksin e pasem, masa e ngjitur, e kontrolluar ne plan dhe ne kushte statike, është marre e barabarte me 60 për qind e mases se vete makines.
b) raporti ndermjet fuqise se motorit dhe mases maksimale të trenit bujqesor, e shprehur netonë, të jete jo me e vogel se 2.94 kë/tonë.

3. Me kerkese të konstruktorit, ne alternative me rregullat e pikes 1 dhe e kufizuar vetem për traktoret bujqesore, kontrollet për përcaktimin e mases së rimorkiueshme duhet të plotesoje dy kushtet e meposhtme:

a) që mjeti komplet mund të levize mbi një pjerresi jo me të madhe se 14 per qind;
b) që mjeti komplet mund të levize me një shpejtesi që nuk ndryshon me shume se 10 per qind të shpejtesise maksimale që i pergjigjet numrit të rrotullimeve të fuqise maksimale të motorit, me raportin me të larte të transmisionit, ndermjet regjimeve të castit maksimal dhe të fuqise maksimale - mbi pjerresi jo me të vogel se 2 per qind, ose të arrije shpejtesine e siperpermendur, mbi rruge të sheshtë, me nxitim mesatar me të vogel se 0.2 m/sec^2, ne fushen e përdorimit të raportit me të larte të transmisionit.

Provat mund të zevendesohen nga përcaktimi ne plan i sforcimeve të tërheqjes ne ganxhe, duke patur parasysh që sforcimi i tërheqjes maksimale të mos jete me i vogel se shuma e 16 për qind e mases që rimorkiohet dhe e 14 për qind e mases se traktorit dhe që sforcimi ne tërheqje t'i pergjigjet numrit të rrotullimeve të fuqise maksimale, me raportin me të larte të transmisionit, të mos jete me e vogel se shuma 4 për qind e vete mases që rimorkiohet dhe 2 për qind të mases se traktorit.

4. Vlera maksimale e mases që rimorkiohet, e përcaktuar si diference ndermjet mases maksimale të trenit bujqesor dhe mases ne levizje të makinave bujqesore tërheqese,e kufizuar nga raporti ndermjet mases komplekse të makinave bujqesore të rimorkiuara dhe mases se makines tërheqese; raporti i thene nuk duhet të kaloje vlerat e meposhtme:

a) 2. Për makinat bujqesore tërheqese, të tipit artikular me rrota të gomuara, për makina bujqesore me rrota jo të gomuara ose për ato me zinxhir, cilido qofte tipi i frenave të kompleksit.
b) 3. Për makinat bujqesore tërheqese me rrota të gomuara nese sistemi i frenave të kompleksit është i tipit mekanik.
c) 4. Për makinat bujqesore tërheqese me rrota të gomuara nese sistemi i frenave të komleksit është i tipit të kombinuar dhe automatik;
ç) 5. Për makina bujqesore tërheqese me rrota të gomuara, nese sistemi i frenave të kompleksit është i tipit të vazhduar dhe automatik.

5. Si mase e makinave bujqesore, merret masa e makinave bujqesore me serbatore dhe radiatore te mbushur plot, me drejtues të mjetit me peshe 75 kg, pa marre parasysh pajisjet mbajtese ose gjysmembajtese, të kunderpeshes apo dhe të planit të ngarkeses.

Neni 263.

Sistemi i frenave të rimorkiove bujqesore dhe të makinave teknologjike tërheqese (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Një rimorkio bujqesore, me mase të përgjithshme për ngarkim të plote deri ne 1.5 tonë, është quajtur pjese përberese e traktorit bujqesor tërheqes, ku përmasat e ngarkeses, përfshire organet e kapjes, nuk kalojne 4.00 m ne gjatesi dhe 2.00 m ne gjeresi.

2. Keto rimorkio mund të mos jene të pajisura me frena dhe tërhiqen me raport ne tërheqje jo me të madh se 1, brënda kufijve të mases se rimorkiuar, të njohur nga traktori, për makina bujqesore të rimorkiuara, pa frena.

3. Me “raport ne tërheqje” kuptohet raporti ndermjet mases për ngarkim të plote të rimorkios dhe mases se traktorit bujqesor pa zhavorr, të planit te mundshem të ngarkimit dhe të pajisjeve mbajtese dhe gjysmembajtese.

4. Çdo rimorkio bujqesore me mase për ngarkim të plote me të madhe se 1.5 tonë dhe deri ne 3 tonë duhet të pajiset me një sistem frenash sherbimi. Ky sistem, nese është i tipit mekanik, mund të jete me komandim me leve, të tipit të unifikuar, montuar mbi traktor dhe duhet të veproje mbi rrota, të pakten mbi një aks. Sforcimi muskular i ushtruar mbi komande nuk duhet ta kaloje vleren 30 daN.

5. Çdo rimorkio bujqesore me mase për ngarkim të plote me të madhe se 3 tonë dhe deri 6 tonë duhet të pajiset me një sistem frenash sherbimi, veprues mbi rrota, me të pakten një aks; ky sistem, nese është i tipit mekanik, duhet të komandohet nga inercia

e rimorkios dhe, ne rimorkiot me dy ose me shume akse, mund të veproje edhe vetem mbi aksin e përparme.

6. Çdo rimorkio bujqesore, me mase për ngarkim të plote me të madhe se 6 tonë, duhet të pajiset me një sistem frenash sherbimi që përdor një burim energjie të ndryshme nga ajo muskulare e drejtuesit të mjetit ose nga energjia kinetike e rimorkios; veprimi i sistemit duhet të ushtrohet ne të njëjten kohe mbi të gjitha rrotat. Sistemi duhet të siguroje vetefrenim të rimorkios për rastet e shkeputjes se pajisjes lidhese. Karakteristikat konstruktive dhe funksionale, si dhe menyra e kontrollit të sistemit, duhet t'u përgjigjen rregullave teknike, të vendosura ne tabelat e unifikimit të miratuara nga Ministria e Transportit.

7. Vlera numerike e shumes se forcave të frenave ne periferi të rrotes se rimorkios, e shprehur ne daN, duhet të jete e barabarte të pakten me 40 për qind të vleres numerike të mases të përgjithshme për ngarkim të plote të vete rimorkios, e shprehur ne kg.

8. Çdo rimorkio bujqesore, me mase të përgjithshme për ngarkim të plote me të madhe se 1.5 tonë, duhet të pajiset edhe me një sistem frenash ndalimi; një sistem i tille duhet të mbahet si ne ngjitje, edhe ne zbritje. Rimorkioja ndalon mbi një rruge me pjerresi, të pakten, të barabarte me 16 për qind. Ky sistem mund të komandohet nga persona ne toke. Sforcimi mbi komande nuk duhet të kaloje 69 daN.

9. Normat, për të cilat flitet ne pikat e mesiperme, zbatohen edhe per makinat bujqesore teknologjike, që tërhiqen, me përjashtimet e parashikuara ne nenin 106, pika 1, e Kodit Rrugor.

10. Me udhezimin e perbashket të ministrit të Transportit, dhe ministrit te Bujqesise dhe Ushqimit, mund të përcaktohen rregulla të ndryshme nga ato të treguara ne pikat e meparshme.

Neni 264.

Frytshmeria e frenave të trenave të përbere nga makina bujqesore (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Në trenat e përbere nga një makine bujqesore, vetelevizese, për të cilet është folur ne nenin 57, të Kodit Rrugor, dhe nga një makine bujqesore, teknologjike, që tërhiqet pa frena, me mase të përgjithshme për ngarkim të plote jo me të madhe se ajo e makines bujqesore, vetelevizese, ose ne ata të përbere nga një traktor bujqesor dhe nga një rimorkio bujqesore e marre si pjese përberese e vete traktorit, sipas nenit 264, pika 1, frenimi i fituar me sistemin e frenave të sherbimit duhet të garantoje ngadalesim mesatar,per shpejtesi të ndryshme, të cilat pasqyrohen ne tabelen III. 4, që është pjese përberese e kesaj rregulloreje.

2. Nëse sistemi komandohet me pedale, rezultati për të cilin u fol me siper duhet të arrihet duke ushtruar mbi pedal një force jo me të madhe se 60 daN.

3. Për të përcaktuar rezultatin pozitiv te frenimit pas ngrohjes se frenave, treni me ngarkese të plote leviz me shpejtesi të përcaktuar, afersisht sa 80 për qind të shpejtesise maksimale te kontrolluar, për rruge zbritese me pjerresi 10 për qind dhe gjatesi 1 km, ne fund të rruges forca e mbetur e frenave të sherbimit duhet të garantoje një ngadalesim mesatar minimal, te llogaritur ne baze të largësise se frenimit, jo me të vogel se 70 për qind e asaj të rregullores dhe as 60 për qind të vleres përkatëse, ne proven me frena të ftohta.

4. Me udhezimin e perbashket të ministrit të Transportit, dhe te ministrit te Bujqesise dhe Ushqimit, mund të përcaktohen rregulla të ndryshme nga ato të treguara ne pikat e meparshme.

Neni 265.

Sistemi i timonit të makinave bujqesore (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Sistemi i timonit i makines bujqesore, vetelevizese, për të cilin është folur ne nenin 57, të Kodit Rrugor, duhet t'i përgjigjet rregullave të tabelave te unifikimit, të miratuara nga Ministri i Transportit.

Neni 266

Brezi i pengimit i makinave bujqesore jashtenorme (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Makinat bujqesore vetelevizese, për të cilat flitet ne nenin 57, të Kodit Rrugor, dhe për komplekset e tyre, përmasat e të cilave, për nevoja funksionale, e kalojne masen e përcaktuar nga neni 103 i po ketij Kodi, duhet të brëndashkruhen ne brezin e pengimit, te përcaktuar ne udhezimet e Ministrise se Transportit.

Neni 267.

Nivelet e zhurmes së makinave bujqesore, vetelevizese (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Për traktoret bujqesore, për përcaktimin e nivelit të zhurmes ne vesh të drejtuesit dhe për kufizimet përkatëse, të pranueshme, vlejne rregullat e Komunitetit Europian.

2. Për makinat bujqesore, vetelevizese, për përcaktimin e nivelit të zhurmes dhe për kufizimet përkatëse të pranueshme, vlejne rregullat e përcaktuara nga Komunitetit Europian.

3. Ministria e Transportit përcaktonëë rregullat që i takojne nivelit të zhurmes së makines bujqesore ne qarkullim, sipas udhezimeve të Komunitetit Europian.

4. Sistemet e ngarkimit dhe te shkarkimit jane përcaktuar nepermjet shenimit me punson të përshtatshem, të bera mbi të nga ndermarrja konstruktive.

Neni 268

Sistemi i sinjalizimit zanor i makinave bujqesore, vetelevizese (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Makinat bujqesore, vetelevizese, për të cilat është folur ne nenin 57, të Kodit Rrugor, duhet të pajisen me një sistem sinjalizimi zanor, karakteristikat e të cilit duhet t'u përgjigjen rregullave të Komunitetit Europian.

Neni 269.

Sistemi pasqyre prapashikuese i makinave bujqesore, vetelevizese (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Sistemi pasqyre prapashikuese per makinat bujqesore, vetelevizese, për të cilet flitet ne nenin 57, të Kodit Rrugor, duhet t'i përgjigjet rregullave të Komunitetit Europian.

Neni 270.

Mbrojtesi i makinave bujqesore me zinzhire (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Mbrojtesit jane sisteme përshtatjeje për levizjen ne rruga të makinave me zinxhire, ato vendosen ne pjeset e zinxhirit, që prekin token, nepermjet kapeseve me të cilat jane të pajisura, me qëllim që të ndalohet demtimi i veshjes se rruges. Mbrojtesit mund të jene tëresisht metalik ose me elemente gome. Siperfaqia konvenciale, e përcaktuar për mbështetjen e një mbrojtesi, është siperfaqia e parashikuar për mbështetjen ne toke, plotesisht të forte e të sheshtë. Ajo matet ne menyre konvenciale mbi skicen (vizatimin) e mbrojtesit, duke përjashtuar siperfaqet e rakorduara.

2. Mbi secilin mbrojtes, se bashku me marken e fabrikes, duhet të vendoset ngarkesa maksimale e pranuar, ne kilogram, e përcaktuar, duke shumezuar me 6.5 siperfaqen e përcaktuar për mbështetje e shprehur ne cm. Mbrojtesi duhet t'u përshtatet karakteristikave të treguara ne tabelen e unifikimit, të nxjerre nga organet përkatëse të Ministrise se Transportit.

3. Presioni konvencional i mbështetjes se mbajteses përcaktohet nga pjesetimi i mases se makines, përfshire edhe pajisjet e mundshme, të parashikuara, me rezultatin e fituar nga prodhimi i numrit të rulave mbajtes, me siperfaqen konvencionale të mbështetjes se një mbajtesi. Rrotat, që mbajne zinxhirin, dhe rrotat udhezuese vleresohen si rula.

4. Për t'u pranuar qarkullimi ne rruge të makinave me zinxhire, presioni konvencional i mbështetjes, i përcaktuar ne baze te rregullave për të cilat është folur ne piken 3, nuk duhet të kaloje 6.5 daN/cm^2.

Neni 271.

Ganxhat e makinave bujqesore, vetelevizese (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Ganxhat e tërheqjes, të vendosura ne makinat bujqesore, vetelevizese ndahen ne kategori, si vijon:

A) Për tërheqjen e makinave bujqesore, që kane mase për ngarkim të plote jo me të madhe se 6,000 kg, dhe janë ndertuar ne menyre të tille që të mos peshojne mbi unazen e ganxhimit;
A1) Për tërheqjen e makinave bujqesore, që kane mase për ngarkim të plote jo me të madhe se 3,000 kg dhe janë ndertuar ne menyre të tille që të mos ushtrojne ne unaze, ne kushte statike, një ngarkese vertikale me të madhe se 250 kg;
B) Për tërheqjen e makinave bujqesore, që kane mase për ngarkim të plote jo me të madhe se 6,000 kg dhe janë ndertuar ne menyre të tille që të mos ushtrojne ne unaze, ne kushte statike, një ngarkese vertikale me të madhe se 500 kg;
C) Për tërheqjen e makinave bujqesore, që kane mase për ngarkim të plote jo me të madhe se 6,000 kg dhe jane të ndertuar ne menyre të tille qe të mos ushtrojne ne unaze, ne kushte statike, një ngarkese vertikale me të madhe se 1,500 kg;
Ç) Për tërheqjen e makinave bujqesore, që kane mase për ngarkim të plote jo me të madhe se 12,000 kg dhe janë ndertuar ne menyre të tille, që një pjese e mases se tyre të peshoje mbi unazen e ganxhimit;
Ç1) Për tërheqjen e makinave bujqesore, që kane mase për ngarkim të plote jo me të madhe se 20,000 kg dhe janë ndertuar ne menyre të tille, që një pjese e mases se tyre të peshoje mbi unazen e ganxhimit;
Ç2) Për tërheqjen e makinave bujqesore, që kane mase për ngarkim të plote jo me të madhe se 14,000 kg dhe janë ndertuar ne menyre të tille që të mos ushtrojne ne unaze, ne kushte statike, një ngarkese vertikale me të madhe se 2,000 kg;
Ç3) Per tërheqjen e makinave bujqesore, që kane mase për ngarkim të plote jo me të madhe se 20,000 kg dhe janë ndertuar ne menyre të tille, që të mos ushtrojne ne unaze, ne kushte statike, një ngarkese vertikale me të madhe se 2,500 kg;

2. Karakteristikat përmasave dhe ato konstruktive të ganxhave, si dhe kontrollet, provat, menyra e kryerjes se tyre dhe markimi i identifikimit duhet t'u përgjigjen rregullave të tabeles se unifikimit, të miratuar nga Ministria e Transportit.

3. Tipat e ganxhave duhet të jene miratuar nga Ministria e Transportit. Mbi çdo tip, ganxhe duhet të jene shenuar ne menyre të qarte, të heqshme dhe lehtesisht të dukshme marka e fabrikes, kategoria e ganxhes, viti e fabrikimit, data dhe numri i miratimit.

Neni 272.

Unazat e ganxhimit te makinave bujqesore që tërhiqen (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Unazat e ganxhimit, të vendosura mbi timonin e makinave bujqesore që tërhiqen, ndahen ne kategorite e meposhtme:

D) për makina bujqesore, që tërhiqen me mase për ngarkim të plote jo me të madhe se 6,000 kg dhe jane ndertuar ne menyre të tille, që masa e përgjithshme të mos peshoje mbi ganxhen e makinave, bujqesore tërheqese;

D1) Për makina bujqesore, që tërhiqen me mase për ngarkim të plote jo me të madhe se 3,000 kg dhe janë ndertuar ne menyre të tille, që mbi ganxhen e makines bujqesore, tërheqese të mos peshojë një ngarkese vertikale me e madhe se 250 kg;

D2) Për makina bujqesore, që tërhiqen me mase për ngarkim të plote jo me të madhe se 6,000 kg dhe janë ndertuar ne menyre të tille që mbi ganxhen e makines bujqesore, tërheqese, te mos peshoje një ngarkese vertikale jo me të madhe se 500 kg;

D3) Për makina bujqesore, që tërhiqen me mase për ngarkim të plote jo me të madhe se 6,000 kg dhe janë ndertuar ne menyre të tille që mbi ganxhen e makines bujqesore tërheqese, te mos peshoje një ngarkese vertikale me e madhe se 1,500 kg;

E) Per makina bujqesore, që tërhiqen me mase për ngarkim të plote jo me të madhe se 12,000 kg dhe janë ndertuar ne menyre të tille që masa e tyre të mos peshoje mbi ganxhen e makines bujqesore, tërheqese;

E1) Për makina bujqesore, që tërhiqen me mase për ngarkim të plote jo me të madhe se 20,000 kg dhe janë ndertuar ne menyre të tille që masa e tyre të mos peshoje mbi ganxhen e makines bujqesore, tërheqese;

E2) Për makina bujqesore, që tërhiqen me mase për ngarkim të plote jo me të madhe se 14,000 kg dhe janë ndertuar ne menyre të tille, që mbi ganxhen e makines bujqesore, tërheqese, te mos ushtrohet një ngarkese vertikale me e madhe se 2,000 kg;

E3) Për makina bujqesore, që tërhiqen me mase për ngarkim të plote jo me të madhe se 20,000 kg dhe janë ndertuar ne menyre të tille që mbi ganxhen e makines bujqesore, tërheqese, te mos ushtrohet një ngarkese vertikale me të madhe se 2,500 kg.

2. Karakteristikat e përmasave dhe ato konstruktive të unazes se ganxhimit, si dhe kontrollet, provat, menyra e kryerjes se tyre dhe markimi i identifikimit duhet t'u përgjigjen rregullave të tabeles se unifikimit, të miratuar nga Ministria e Transportit.

3. Tipat e unazave të ganxhimit duhet të jene miratuar nga Ministria e Transportit. Mbi çdo tip, lloj unaze të ganxhimit, duhet të jene shenuar ne menyre të qarte, të heqshme dhe lehtesisht të dukshme, marka e fabrikes, kategoria e unazes se ganxhimit, viti e fabrikimit, data dhe numri i miratimit.

Neni 273.

Timoni i makinave bujqesore, që tërhiqen (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Timoni i makinave bujqesore që tërhiqen duhet të kete përmasat e përcaktuara ne baze të llogaritjeve të projektit, ne perputhje me kriteret teknike të përcaktuara nga ministri i Transportit; llogaritja behet për çdo tip timoni ne baze të mases se

përgjithshme për ngarkim të plote të tipit të mjetit, si dhe duhet te marre parasysh kërkesat që mund të kontrollohen ne kushte të ndryshme pune si dhe karakteristikat e materialit.

Neni 274.

Kontrolli ne makinat bujqesore të pozicionit të sistemit të tërheqjes, si dhe të ngarkeses vertikale të pranuar mbi të (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Lartesia e sistemit të tërheqjes, me te cilen pajisen makinat bujqesore, vetelevizese, si dhe masa maksimale vertikale (Q) e pranuar mbi të, duhet të përcaktohen nga konstruktori, ne lidhje me kushtet e qëndrueshmerise, statike dhe dinamike, të makines bujqesore, vetelevizese me makina bujqesore që tërhiqen të lidhura; megjithate kjo mase nuk duhet të jete me e madhe se masa që lejon kategoria e ganxhes, që konstruktori deklaron për t'u montuar mbi makinen bujqesore, vetelevizese.

2. Lartesia e sistemit, si dhe rregullat për kontrollet dhe provat përkatëse duhet t'i përgjigjen tabeles se unifikimit, të miratuar nga Ministria e Transportit.

Neni 275.

Ndotja e mjedisit nga gazi qe nxjerrin makinat bujqesore (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Përcaktimi i produktit të ndotur nga gazi i nxjerre nga motori i tërheqjes se makinave bujqesore, vetelevizese, për të cilat flitet ne nenin 57 të Kodit Rrugor, është bere sipas normave të shoqerise prodhuese.

Neni 276.

Karakteristika konstruktive dhe funksionale të makinave bujqesore (Neni 105 i Kodit Rrugor)

1. Ne udhezimin e perbashket te ministri i Transportit, dhe ministrit te Bujqesise dhe Ushqimit, per kërkesat konstruktive dhe funksionale të makinave bujqesore, mund të përcaktohen karakteristika konstruktive dhe funksionale të ndryshme nga ato të treguara per keto makina ne kete rregullore.

3 – CERTIFIKATE PERSHTATSHMERIE DHE HOMOLOGIMI, LEJE QARKULLIMI PER MAKINAT BUJQESORE

(Nenet 106 - 109 të Kodit Rrugor Rrugor)

Neni 277.

Makina bujqesore teknologjike që tërhiqen, të përjashtuara nga verifikimi i kërkesave (Neni 106 i Kodit Rrugor)

1. Makinat bujqesore që tërhiqen, të përjashtuara nga detyrimi i nenit 106, pika 1, e Kodit Rrugor, jane ato, karakteristikat konstruktive të të cilave, nuk mund të lejojne një përputhje të plote me normat e qarkullimit. Dhe me konkretisht jane makinat qe vijojne:

a) parmenda (plugjet);
b) makina mbjellese;
c) lesa.

2. Me udhezimin e perbashket të ministrit të Transportit dhe Ministrit te Bujqesise dhe Ushqimit mund të përcaktohen kategori të tjera të makinave bujqesore teknologjike që tërhiqen, të cilat përjashtohen nga detyrimi i siperpermendur. Ne të njëjtin udhezim përcaktohen menyrat për qarkullimin e makinave të siperpermendura.

Neni 278.

Leja e qarkullimit dhe certifikata e përshtatshmerise teknike e makinave bujqesore (Neni 107 i Kodit Rrugor)

1. Leja e qarkullimit, e nxjerre për makinat bujqesore, për të cilat është folur ne nenin 57, të Kodit Rrugor, duhet të përmbaje elementet thelbesore të meposhtem:

a) daten dhe numrin e targes se regjistrimit;
b) të dhena personale të pronarit;
c) numrin e homologimit të tipit të mjetit (nese kerkohet);
ç) numrin e shasise se mjetit;
d) karakteristikat teknike të mjetit.

2. Çertifikata e përshtatshmerise teknike, duhet të përmbaje elementet thelbesore të meposhtem:

a) numrin e homologimit të tipit të mjeteve (nese kerkohet);
b) numrin e shasise se mjetit;
c) karakteristikat teknike të mjetit.

Neni 279.

Regjistrimi, nxjerrja e lejes se qarkullimit dhe e çertifikates se aftesise teknike, transferimi i pronesise se makinave bujqesore (Nenet 109 dhe 110 te Kodit Rrugor)

1. Për nxjerrjen e lejeve të qarkullimit, ose të certifikates se aftesise teknike për qarkullim, është dega perkatese e DRShTR-se ne rrethin ku ndodhet ndermarrja bujqesore se ciles i përket makina bujqesore, ose ku ndodhet ndermarrja që kryen punime bujqesore-mekanike ose që merr me qira makina bujqesore ose ku ndodhen entet ose shoqerite publike, pronare të makinave bujqesore.

2. Organi për të cilin flitet ne piken 1, kur është e nevojshme, kujdeset për regjistrimin e makinave bujqesore ne emer të atij që deklarohet pronari, ose ne emer të presidentit të entit ose të shoqerise publike.

3. Deklarata, e cila vertetonë se kerkuesi i regjistrimit të një makine bujqesore është titullar i subjektit bujqesor ose i subjektit që kryen punime mekanike - bujqesore ose që merr me qira makinat bujqesore, për të cilat është folur ne nenin 109, pika 2, e Kodit Rrugor, leshohet nga organi përkatës i rrethit. Në rastin e enteve ose te shoqerive publike, deklarata leshohet po nga të interesuarit dhe duhet të siguroje përdorimin bujqesor të makines që do të regjistrohet.

4. Transferimi i pronesise se makines bujqesore, për të cilen është folur ne nenin 57, të Kodit Rrugor, mund të behet vetem ne favor të subjektit që ka deklaraten e cituar ne piken 3 dhe shenohet ne regjistrat e organeve përkatëse, sipas procedurave të përcaktuara nga ato vete.

5. Ne zbatim te nenit 110 te Kodit Rrugor, ministri i Transportit, ne bashkepunim me Ministrine e Bujqesise dhe Ushqimit, harton dhe nxjerr kriteret per kontrollin teknik te makinave bujqesore qe qarkullojne ne rruge.

4 - QARKULLIMI I MAKINAVE TEKNOLOGJIKE

(Neni 113 i Kodit Rrugor Rrugor)

Neni 280.

Sinjalizimi i makinave teknologjike, jashtenorme (Neni 113 i Kodit Rrugor)

1. Makinat teknologjike, që, për nevoja funksionale, i kalojne përmasat e parashikuara nga neni 113 i Kodit Rrugor, duhet të vihen ne dukje me ane të paneleve, të miratuar sipas kritereve të përcaktuara nga ministri i Transportit, i cili përcakton rregullat, numrin dhe vendmontimin e paneleve të siperpermendura, si dhe sinjalizimet e tjera, të nevojshme.

Neni 281

Fushepamja e makinave teknologjike (Neni 113 i Kodit Rrugor)

1. Fushepamja e makinave teknologjike, për të cilen është folur ne nenin 58 të Kodit Rrugor, duhet të kontrollohet sipas rregullave teknike, te percaktuara ne udhezimin e Ministri i Transportit me udhezim të tij.

Neni 282.

Regjistrimi dhe vendosja e targes e makinave teknologjike (Neni 113 i Kodit Rrugor)

1. Makinat, te cilat lejohen të qarkullojne ne rruge sipas nenit 113 të Kodit Rrugor, duhet të regjistrohen prane deges se DRShTRr-se rrethit përkatës, që merret me nxjerrjen e lejes se qarkullimit dhe të targes të atij që deklarohet pronar i mjetit.

2. Pronari i makines teknologjike duhet të shenoje, ne kerkesen e regjistrimit të mjetit, të dhenat e gjendjes civile dhe adresen.

3. Po në kete kerkese, nese është e nevojshme, duhet të shenohen të dhenat e plota të ndermarrjes se ciles i është besuar përdorimi i makines teknologjike. Ky detyrim nuk kerkohet për makinat teknologjike, vetelevizese, të pajisura me motor me fuqi jo me të madhe se 50 kë. Po kështu ky detyrim nuk kerkohet për makina teknologjike, si vagoneta rreshqitese, motokarro, rula për të shtruar, makina për mbartjen e shinave dhe të ngjashme me to, për ato të caktuara për finituren dhe trajtimin e mbuleses se rruges, si dhe për makinat teknologjike që tërhiqen.

4. Në rastin e daljes nga qarkullimi të një makine teknologjike, pronari duhet të njoftoje njëren nga deget përkatëse të DRShTRr-se, si dhe të ktheje targen e regjistrimit dhe lejen përkatëse të qarkullimit. Zyra e mesiperme leshon deftesen përkatëse dhe merr masa për asgjesimin e targes, për anullimin e lejes se qarkullimit dhe ndryshimet që pasojne, te cilat arshivohen ne arkivin përkatës.

5. Per daljen e perkohshme nga qarkullimi te makines teknologjike, pronari i makines teknologjike duhet të njoftoje njëren nga deget përkatëse së DRShTRr-se, duke treguar depozituesin e mjetit ne ruajtje, si dhe seline e tij.

Neni 283.

Makina teknologjike: sistemet kunder bllokimit (Neni 113 i Kodit Rrugor)

1. Makinat teknologjike të ngjashme konstruktivisht me automjetet e kategorise N, duhet të pajisen me sisteme kunder bllokimit, ne përputhje me normativen ne fuqi për keto automjete.

2. Lejohet shkelja e detyrimit të montimit të sistemit kunder bllokimit, nese prania e tij është e papajtueshme me përdorimin e makines bujqesore ose kur funksioni i tij mund të kryhet me një sistem tjeter te barazvlefshem me të.

Neni 284.

Pjeset për tërheqjen e makinave bujqesore teknologjike dhe verifikimi i mases maksimale, të rimorkiueshme (Neni 113 i Kodit Rrugor)

1. Makinat teknologjike, vetelevizese që tërheqin, dhe makinat teknologjike që tërhiqen duhet të jene të pajisura me mekanizmat e përshtatshme për tërheqje, sipas rregullave të percaktuara ne udhezimin e ministrit të Transportit. Ne të njëjtin udhezim jane percaktuar edhe menyrat e verifikimit të mases maksimale të rimorkiueshme.

Neni 285.

Sistemet e frenave të makinave teknologjike, vetelevizese (Neni 113 i Kodit Rrugor)

1. Sistemet e frenave të makinave teknologjike, për të cilet flitet ne nenin 58 të Kodit Rrugor, me përjashtimet e thena ne piken 4, duhet t'u përgjigjen rregullave konstruktive të Komunitetit Europian, të ndermarrjeve, uzinave prodhuese**,** për automjetet e kategorise N3.

2. Rregullat e Komunitetit Europian dhe modifikimet e mevonshme, përsa i përket frytshmerise së sistemeve, quhen të plotesuara kur është arritur rezultati minimal i proves së tipit "O" (prove e zakonshme e rezultatit me frena të ftohta) dhe të proves tip "I" (prova e humbjes se rezultatit).

3. Prova tip "O" duhet të kryhet me motor të stakuar (shkeputur), me shpejtesi maksimale për konstruksione, me tolerance të pakten deri 10 për qind; prova tip "I" duhet të kryhet me një shpejtesi të përcaktuar, të barabarte me 80 për qind të shpejtesise se arritur ne proven tip "O".

4. Sistemet e frenave të eskavatoreve, me lopata ngarkuese dhe me rrota të cdo mase, me përjashtim të atyre që u permenden ne nenin 211, si dhe të makinave teknologjike, që kane mase të përgjithshme jo me të vogel se 18 tonë, duhet t'u përgjigjen rregullave konstruktive dhe të frytshmerise së makinave bujqesore, për të cilat është folur ne nenin 261, pikat 1dhe 2.

5. Në çdo rast, sistemi i frenave të ndalimit duhet të kenaqë kushtet e parashikuara nga neni 261, pika 3.

Neni 286.

Sistemet e frenave të makinave teknologjike që tërhiqen (Neni 113 i Kodit Rrugor)

1. Makinat teknologjike që tërhiqen, për të cilat është folur ne nenin 58 të Kodit Rrugor, me mase të përgjithshme për ngarkim të plote mbi 3 tonë dhe jo me shume se 6 tonë duhet të jene të pajisura me një sistem të frenes se sherbimit, i cili vepron mbi rrota me të pakten një aks; ky sistem, nese është i tipit mekanik, duhet të komandohet

nga inercia e makines teknologjike që tërhiqet dhe nga veprimi i saj. Në makinat teknologjike që tërhiqen, me dy ose me shume akse, mund të vendosen frenat edhe vetem mbi rrotat e aksit të pare.

2. Çdo makine teknologjike që tërhiqet, me mase për ngarkese të plote me të madhe se 6 tonë, duhet të jete e pajisur me një sistem frenash sherbimi që përdor një burim energjie të ndryshem nga energjia kinetike e makines teknologjike që tërhiqet; veprimi i tij duhet të ushtrohet njëkohesisht mbi të gjitha rrotat. Karakteristikat konstruktive të funksionimit si dhe menyra e kontrollit të sistemit duhet t'u përgjigjen rregullave teknike të tabeles se unifikimit, të miratuara nga ministri i Transportit.

3. Vlera numerike e shumes së forcave të frenave ne periferi të rrotave të makines teknologjike që tërhiqet, e shprehur ne daN, duhet të jete e barabarte, të pakten, me 40 për qind të vleres numerike të mases se përgjithshme për ngarkim të plote të vete makines, shprehur ne kg.

4. Çdo makine teknologjike që tërhiqet me mase të përgjithshme për ngarkim të plote mbi 1.5 tonë duhet të pajiset me një sistem frenash qëndrimi, me të njëjtat karakteristika si ato të treguara ne nenin 263, pika 8.

Neni 287.

Makina teknologjike me mase jashtenorme (Neni 113 i Kodit Rrugor)

1. Masa që peshon mbi aksin, me të ngarkuar të makinave teknologjike jashtenorme, nuk duhet të jete me e madhe se 13 tonë; vlera me të medha se 13 tonë mund të lejohen me kusht që shpejtesia maksimale, e llogaritur dhe e kontrolluar me menyrat e parashikuara nga neni 208, nuk i kalon kufijte e meposhtem:

a) 25 km/ore për masa mbi 13 tonë dhe jo me të medha se 18 tonë;
b) 15 km/ore për mase me të madhe se 18 tonë.

2. Masat e treguara me siper jane të lejuara edhe mbi akset e tjere, mjaft që largësia ndermjet tyre të jete me e madhe se 1.20 m. Keto akse duhet të jene të pajisura me varje elastike dhe duhet të kompensojne ndermjet tyre ngarkesen për disnivele reciproke prej 10 cm; maksimumi i ngarkeses nuk duhet të kaloje ± 25 për qind të peshes që ushtrohet mbi çdo aks, ne kushte të bashkerrafshesise.

Neni 288.

Kontrolli i makinave teknologjike ne qarkullim (Neni 113 i Kodit Rrugor)

1. Kontrolli i makinave teknologjike të regjistruara eshte përcaktuar ne udhezimin e ministrit të Transportit, dhe perseritet jo me pak se ne 2 vjet, duke u nisur nga data e pare e regjistrimit të vete makines teknologjike.

2. Kërkesat minimale të sigurise, të miratuara sipas udhezimit për të cilin është folur ne piken 1 jane, për sa është e zbatueshme, për keto mjete me mase të përgjithshme të përcaktuar ne shtojcen VIII të ketij kapitulli.

Neni 289.

Karakteristikat konstruktive dhe funksionale të makinave teknologjike (Neni 113 i Kodit Rrugor)

1. Ministri i Transportit, me udhezim të tij, per nevojat konstruktive dhe funksionale të makinave teknologjike, mund të përcaktoje karakteristika, konstruktive dhe funksionale, të ndryshme nga ato të treguara për keto makina ne rregullore.

Neni 290.

Norma e referimit (Neni 113 i Kodit Rrugor)

1. Në makinat teknologjike, për të cilat flitet ne nenin 58 të Kodit Rrugor, zbatohen dispozitat përkatëse, të meposhtme të makinave bujqesore:

a) neni 208 (shpejtesi teorike dhe praktike);
b) neni 254 (sistem shtese);
c) neni 255 (shperndarja e mases se makinave bujqesore jashtenorme);
ç) neni 256, pikat nga 1 deri 5 (autorizim për qarkullim të makinave bujqesore, të jashtezakonshme);
d) neni 260, pika 1 dhe 2 (sistemet e sinjalizimit pamor dhe të ndriçimit);
dh) neni 264, pikat 1, 2 dhe 3 (kontroll i frytshmerise të frenave të komplekseve të përbere nga një makine vetelevizese dhe nga një makine që tërhiqet, me mase të përgjithshme me ngarkese të plote mbi 3 tonë dhe jo me të madhe se ajo e makines tërheqese);
e) neni 265 (sistemet e timonit);
ë) neni 266 (brezi i pengimit);
f) neni 267, pikat 2, 3 dhe 4 (niveli i zhurmes);
g) neni 268 (sistemet e sinjalizimit zanor);
gj) neni 269 (sistemet pasqyre);
h) neni 270 (sistemet e përshtatjes, për ecje ne rruge, të makinave me zinxhire);
i) neni 275 (ndotja nga gazi shkarkues);
j) neni 278, pikat 1 dhe 2 (leja e qarkullimit).

KAPITULLI IV

DREJTIMI I MJETEVE DHE DREJTIMI I KAFSHEVE.

1 – LEJE PER DREJTIMIN E AUTOMJETEVE

(Nenet 114- 119 të Kodit Rrugor Rrugor)

A) DISPOZITA TE PERGJITHSHME PER MARRJEN E LEJES SE DREJTIMIT DHE TE ÇERTIFIKATES SE AFTESISE PROFESIONALE, PER DREJTIMIN E MOTOMJETEVE DHE AUTOMJETEVE

(Nenet 114-116 të Kodit Rrugor Rrugor)

Neni 291.

Deshmia e aftesise psikofizike (Neni 114 i Kodit Rrugor)

1. Deshmia e veçantë, për të cilen është folur ne nenin 114, pika 1, te Kodit Rrugor, e leshuar nga komisioni vendor mjekesor, për të cilin është folur ne nenin 117, pika 4, te Kodit Rrugor, sipas vizites se mjekeve specialiste deshmon për aftesi të mira, fizike dhe psiqike, të kerkuesit për drejtimin e motomjeteve dhe automjeteve.

2. Deshmia, për të cilen është folur ne piken 1, ne perputhje me modelit IV.1, që është pjese përberese e rregullores, nese shoqerohet nga deshmia e aftesise dhe, nese është e nevojshme, nga çertifikata e aftesimit profesional, lejon drejtimin e autobusit, kamionit, kamionit me rimorkio, maunes, autobusit fizarmonike, të përshtatshem për transport personash, për një periudhe njëvjecare, duke filluar nga data e leshimit të deshmise ose sipas kufijve kohore të shenuar ne deshmi.

Neni 292.

Modeli dhe karakteristikat e lejes se drejtimit (Neni 115 i Kodit Rrugor)

1. Leja për drejtimin e motomjeteve dhe automjeteve është ne perputhje me modelin europian dhe ka përmasat e meposhtme:

a) lartesia 106 mm;
b) gjeresi 148 mm;

Karakteristikat e tjera jane shenuar ne modelin IV.2, që është pjese përberese e kesaj rregulloreje.

2. Për të shmangur rreziqet e falsifikimit të lejes se drejtimit, pas venies ne krye të fotografise të personit qe i takon, ajo pajiset me elemente sigurie. Ne pjeset që duhen të mbrohen vendoset një leter transparente, prej materiali plastik.

3. Karakteristikat e materialit, që përdoret për lejen e drejtimit, karakteristikat e letres mbrojtese kunder falsifikimit, menyra e plotesimit të dokumentit, e vendosjes se letres mbrojtese mbi lejen e drejtimit, pjeset e lejes se drejtimit që duhet të mbrohen dhe hollesi të tjera, të nevojshme jane përcaktuar ne udhezimin e ministrit të Transportit.

Neni 293.

Regjistrimi i grupit të gjakut (Neni 115 i Kodit Rrugor)

1. Përshkrimi i plote i grupit të gjakut te titullarit, ashtu si është përshkruar ne nenin 115, pika 3, te Kodit Rrugor, është shenuar ne lejen e drejtimit, ne hapesiren e përshtatshme për të, ashtu si është treguar ne faqen 2, modeli IV.2.

2. Të dhenat e grupit të gjakut, që duhet të përmbaje leja e drejtimit, jane shenuar ne një skede, e cila i bashkangjitet, sipas çertifikates mjekesore përkatëse, që përmban kërkesat psiko- fizike të përshkruara me lart.

3. Menyrat e përcaktimit të grupit të gjakut, që është ne pergjegjesi të laboratoreve për kates, jane caktuar ne udhezimin e ministrit të Shendetesise, dhe behen ne baze të nenit 227 të Kodit Rrugor. Ky udhezim mund të ndryshoje ne përputhje me perparimet shkencore ne fushen e hematologjise.

4. Titullari, kur merr lejen e drejtimit, është i detyruar të verifikoje, skeden origjinale që atij i përket, saktesine e treguesve të grupit të gjakut dhe ti kerkoje zyres perkatese korrigjimin e saj, ne rast se vëren gabime.

Neni 294.

Tipi i çertifikatave të aftesimit profesional (Neni 115 i Kodit Rrugor)

1. Çertifikata e aftesimit profesional, për të cilen është folur ne nenin 115, pika 8, të Kodit Rrugor, kerkohet vetem për rastet e drejtimit të trolejbusave.

2. Çertifikatat, për të cilat është folur ne piken 1, duhet t'i pergjigjen modelit IV.3, që është pjese përberese e kesaj rregulloreje.

Neni 295.

Kërkesat për nxjerrjen e certifikates se aftesimit profesionale (Neni 115 i Kodit Rrugor)

1. Për nxjerrjen e certifikates se aftesimit profesional për drejtimin e trolejbuseve është e nevojshme të kesh lejedrejtimi të mjetit të kategorise D.

2. Nxjerrja e certifikates kryhet nese plotesohen kërkesat, fizike dhe psikike, që kerkohen, si dhe nese leja e drejtimit të kategorise D është e vlefshme.

3. Për të fituar certifikaten e aftesimit profesional nevojiten:

a) të jesh resident ne një bashki ose komune të Republikes se Shqiperise;
b) të kesh të vlefshme lejen e drejtimit kombetare të kategorise së parashikuar nga pika 1;

c) t'i paraqisesh një kerkese me shkrim, organit përkatës;
ç) të marresh provimin përkatës, ose të paraqesesh dokumentin përkatës, të nxjerre nga një shtet i huaj.

4. Kërkesa, për të cilen është folur ne piken 3, shkronja *"c"*, ka vlere për 6 muaj, dhe të jep të drejten të japesh provimin vetem një here. Ajo nuk është e shtyshme.

Neni 296.

Programi i provimit, për të fituar çertifikaten e aftesimit profesional (Neni 116 i Kodit Rrugor)

1. Përmbajtja e programit të provimit për të fituar çertifikaten e aftesimit profesional përcaktohet me udhëzim të veçantë të Ministrisë së Transportit.

Neni 297.

Menyra e leshimit dhe afatet përkatëse të certifikates se aftesimit profesional (Neni 116 i Kodit Rrugor Rrugor)

1. Çertifikata e aftesimit profesional nxirret ne baze te kërkesave, të treguara ne nenin 295, ka vlere dyvjeçare. Ajo skadon ne daten e shenuar ne çertifikate.

2. Pas afatit te skadences dhe pas pranimit paraprak të kërkesave, fizike e psiqike, ashtu si është përshkruar ne nenin 123, pika 4, te Kodit Rrugor, Drejtoria e Përgjithshme e Sherbimeve të Transportit Rrugor pranon të vlefshme çertifikaten e aftesimit profesional edhe për dy vjet të tjere, duke leshuar një kopje të azhurnuar të dokumentit.

3. Për ata që jane mbi 65 vjeç kohezgjatja e afatit mund të jete me e vogel se dy vjet, nga sa ka përcaktuar komisioni mjekesor vendor, për të cilen është folur ne nenin 117, pika 4, te Kodit Rrugor.

Neni 298.

Nxjerrja e çertifikates se aftesimit profesional për konvertim të dokumentit të huaj (Neni 116 i Kodit Rrugor)

1. Titullaret e lejes se drejtimit te një shteti tjetër me kerkese, mund të fitojne çertifikaten e aftesimit profesional ne rastin e konvertimit te saj me lejen e drejtimit te vendit tone, nese nga leja e drejtimit e huaj, ose nga kjo e pajisur me çertifikaten përkatëse të aftesimit profesional, rezulton që jane të afte të drejtojne mjete të përshtatshem për transport, për të cilat flitet ne nenin 294.

2. Në rastet për të cilat flitet ne piken 1, certifikata e aftesimit profesional, që kerkohet njëkohesisht me konvertimin e lejes se drejtimit, nxirret pas marrjes se lejes së vendit tonë, dhe paraqitjes paraprake të saj.

Neni 299.

Çertifikata e formimit profesional (Neni 116 i Kodit Rrugor)

1. Drejtuesit e mjeteve, që kryejne transporte, kombetare e nderkombetare, të mallrave të rrezikshme, duhet të pajisen, sipas udhezimit të ministrit të Transportit, me një çertifikate të formimit profesional.

Neni 300.

Prova për të fituar çertifikaten e aftesise për drejtimin e trolejbuseve (Neni 116 i Kodit Rrugor)

1. Kërkesa për t'u pranuar ne prova, për të fituar certifikaten e aftesise për drejtimin e trolejbuseve, që i paraqitet zyres përkatese te rrethit, duhet të dergohet nepermjet ndermarrjes se interesuar për aftesimin, e shoqeruar me një deklarate te po kesaj ndermarrjeje për fillimin e ushtrimit, me tregues të itinerarit të ndjekur dhe kilometrat e përshkuar, si dhe me deshmine që me ane te se ciles kandidati demonstron se ka një njohje të plote praktike për drejtimin dhe qarkullimin e trolejbuseve.

2. Provimi ka te beje me një prove teorike dhe me një prove praktike, dhe duhet të mbikqyret nga një funksionar i zyres përkatëse, për të cilen flitet ne piken 1.

3. Në proven teorike kandidati duhet të demonstroje se ka njohuri:

a) për ligjet dhe rregullat e qarkullimin rrugor, duke iu referuar drejtimit të trolejbuseve;
b) per normat lidhur me detyrat e drejtuesit të trolejbusit;
c) per strukturen dhe funksionimin e pjeseve që përbejne trolejbuset;
ç) për masat e urgjences ne raste prishjeje.

4. Prova praktike ka te beje me një eksperimentim të guides se kryer ne një ose me shume linja të rrjetit të ndermarrjes se interesuar. Kohezgjatja minimale e ushtrimit dhe numri minimal i kilometrave qe duhen përshkuar përcaktohen nga zyra përkatëse.

5. Kandidatet, të gjykuar të afte, klasifikohen sipas vleresimit të notes se marre.

6. Nota duhet të shprehet me dhjete dhe të rezultoje ne tri vleresime: njëra për lendet, për të cilat është folur ne shkronjat *"a"* dhe *"b"*, të pikes 3, tjetra për lenden, për të cilen flitet ne shkronjat *"c"* dhe *ç"* po te kesaj pike, dhe e fundit për proven praktike.

7. Kandidati për të fituar aftesine duhet të kete një note mesatare 7/10 për të tria vleresimet, dhe nje note minimale 6/10 për secilen nga lendet e proves me goje dhe 7/10 për proven praktike.

8. Kopia e procesverbalit të provimit i dergohet ndermarrjes, për të cilen është folur ne piken 1.

9. Perseritjen paraprake të kerkeses dhe të certifikatave, kandidatet që nuk e kane marre provimin, mund ta paraqesin ne një prove të ardhshme, vetem pasi të jete përseritur periudha e ushtrimit dhe të kete kaluar të pakten një muaj.

Neni 301 .

Nxjerrja e çertifikates se aftesise për drejtimin e trolejbuseve (Neni 116 i Kodit Rrugor)

1. Drejtori i zyres përkatëse u jep kandidateve që kane marre provimin, një çertifikate të aftesise për drejtimin e trolejbuseve, sipas modelit të miratuar nga ministri i Transportit. Çeretifikata është e vlefshme vetem nese shoqerohet me deshmine e aftesise për drejtimin e automjeteve të kategorise D dhe me çertifikaten, për të cilen flitet ne nenin 116, pika 8, te Kodit Rrugor. Çertifikatat e aftesise, të leshuara ne baze të normativave të meparshme ne fuqi e ruajne vleren.

B) KËRKESAT PER MARRJEN E LEJES SE DREJTIMIT TE MJETIT

(Neni 117 - 119 të Kodit Rrugor Rrugor)

Neni 302.

Kërkesat fizike dhe psikike, për marrjen dhe per përseritjen e lejes se drejtimit të mjetit (Neni 117 i Kodit Rrugor)

1. Për marrjen dhe per përseritjen e lejes se drejtimit të mjetit duhet që kerkuesi i saj, pas një ekzaminimi të plote mjekesor, të rezultoje i paprekur nga semundje fizike ose mendore, ose me mjaftueshmeri organike, fizike, anatomike, funksionale ose mendore, ne menyre qe ta lejojne per ta drejtuar të tille që ta pengoje të drejtoje me siguri ato tipe të përcaktuara mjetesh, për të cilat është e vlefshme leja e drejtimit, ashtu si është përcaktuar ne nenin 303.

2. Kerkuesi, që u nenshtrohet ekzaminimeve, është i detyruar të paraqese një çertifikate mjekesore, të leshuar nga mjeku i familjes, i cili përjashton pranine e semundjeve të demshme për të drejtuar mjete me motor si dhe tregon semundjet e meparshme, nese ka patur.

3. Mjeket, për të cilet flitet ne nenin 117**,** pika 2, te Kodit Rrugor, ne leshimin e çertifikates se aftesimit për drejtimin e mjeteve duhet të kene parasysh, ne menyre të veçantë semundjet patologjike, për të cilat flitet ne nenin 303.

4. Mjeku, kur nga rezultatet e vizites psikike, per te cilat flitet ne nenin 117 te Kodit Rrugor, apo nga kerkimet e tjera klinike a laboratorike, zbulon semundje fizike, mendore ose gjymtime anatomike a funksionale, per te cilat eshte folur ne nenet 303,

304, 305, 306, mund ta leshoje certifikaten e aftesimit kur eshte i bindur, bindje te cilen e deklaron me shkrim (nen pergjegjesine e vet profesionale), se keto semundje apo gjymtime nuk cenojne siguri ne drehtimin e mjeteve, per te cilat leshohet kjo deshmi aftesie.

5. Në raste dyshimi, gjykimi i aftesise i kalohet ne pergjegjesi komisionit mjekesor vendor për të cilin flitet ne nenin 117, pika 4, te Kodit Rrugor, që tregon edhe afatin e fundit brenda të cilit do te kryhet kontrolli tjeter. Pikerisht nga ky kontroll varet leshimi ose përseritja e lejes se drejtimit të mjetit.

6. Mjeku, për të cilin është folur ne nenin 117, pika 2, te Kodit Rrugor, kryen viziten mjekesore ne mjediset e deges përkatëse te DRShTRr-se, mjedis i cili duhet pajisur ne menyre të përshtatshme.
Komisioni do të funksionoje sipas një programi të hartuar ne bashkepunim me drejtuesin e sektoreve përkatës të DRShTRr-se.

Neni 303.

Semundjet e invaliditeti (Neni 117 i Kodit Rrugor)

1. Semundjet që renditen ne shtojcen I të ketij kapitulli, me specifikat përkatëse, përjashtojne mundesine e leshimit të certifikates se aftesise për të drejtuar mjetet.

Neni 304

Aftesia e gjymtyreve (Neni 117 i Kodit Rrugor)

1. Nuk mund të marrin ose të fitojne lejen e drejtimit normal për drejtimin e mjeteve ata që paraqesin ne një ose me shume gjymtyre demtime, anatomike ose funksionale, invaliditeti. Gjykohen invalide, përsa i përket drejtimit të automjeteve, ata që kane gjymtime, anatomike ose funksionale, të tilla që ulin forcen ose shpejtesine e levizjeve të nevojshme për të kryer me siguri të gjitha manovrat per drejtimin e atyre mjeteve, për të cilat eshte leshuar deshmia e aftesise.

2. Përfundimisht, aftesia e gjymtyreve duhet të vleresohet pa përdorimin e protezave.

Neni 305.

Kërkesa për shikimin (Neni 117 i Kodit Rrugor)

1. Për të marre ose për të përseritur lejen e drejtimit të motomjeteve dhe automjeteve të cdo kategorie është e nevojshme që kerkuesi të kete dokumentin e aftesise së të parit normal dhe të mjaftueshem për të dalluar shpejt dhe qarte ngjyrat që përdoren ne sinjalizimin rrugor, si dhe një mundesi pamjeje të mjaftueshme naten.

2. Për të marre deshmine e aftesise për drejtim motomjetesh ose automjetesh të kategorive A dhe B është e nevojshme të kesh një mprehtesi shikimi jo me të vogel se 10/10 ne total me jo me pak se 2/10 për syrin që shikon me pak, duke përdorur lente sferike, pozitive ose negative, të çfaredo vlere dioptrike, vetem që diferenca ndermjet dy lenteve të mos jete me e madhe se tri dioptri.

3. Për të marre ose perseritur lejen e drejtimit të automjeteve të kategorise C, D, E është e nevojshme të kesh një mprehtesi shikimi të pakten të barabarte me 14/10 ne total me jo me pak se 5/10 ne syrin që sheh me pak, duke përdorur lente sferike, pozitive ose negative, të cfaredo vlere dioptrike, vetem që diferenca ndermjet dy lenteve të mos jete me e madhe se tre dioptri, dhe mprehtesia pamore e pakorrigjuar të jete të pakten e barabarte me 1/10 për çdo sy.

4. Në rast të pamjes natyrale me të ulet se minimumi i përshkruar për parregullsi miopie nga një sy dhe hipermetropi nga tjetri, i korrigjueshem perkatesisht me lente sferike, negative ose pozitive, diferenca e shkallezimit ndermjet dy lenteve nuk mund të jete me e madhe se tre dioptri.

5. Në rastin kur korrigjimi është i nevojshem vetem për një sy, shkallezimi i lentes nuk mund të jete me i madh se tre dioptri, si pozitive apo negative.

6. Kur lentet me baze sferike shoqerohen me një lente cilindrike, llogaritja e diferences se shkallezimit behet duke pasur parasysh vetem vleren dioptrike të lenteve sferike baze.

7. Në rast të pamjes natyrale me të ulet se minimale i i përshkruar për parregullsine astigmatike, e korrigjueshme me lente cilindrike, pozitive ose negative, nuk përcaktohen detyrime dioptrike, por përdorimi i ketyre lenteve duhet të jete i toleruar dhe i frytshem.

8. Mprehtesia e të parit mund të arrihet edhe me përdorimin e lenteve me kontakt, të zevendesueshme ne cdo cast me syze korrigjuese të përshtatshme.

9. Në rastin kur korrigjimi behet vetem me përdorimin e lenteve me kontakt, nuk zbatohen udhëzimet për të cilat flitet ne piken 8.

10. Pamja e arritur pas përdorimit të lenteve artificiale vleresohet si pamje natyrale. Korrigjimet për të cilat është folur ne pikat e meparshme duhet të jene te frytshme dhe tolerante.

11. Lejet për drejtimin e mjeteve të kategorive C, D, E nuk jepen nese kandidati ose drejtuesi i mjetit ka një fushepamje të reduktuar ose nese është prekur nga diplopia (pamje e dyfishte).

12. Nëse zbulohet ose ka dyshime për një semundje të aparatit pamor, që është ose ka qene shkak i reduktimit të fushes se pamjes, ne drejtim të ngjyres, të pamjes naten ose të pamjes se dyfishte, duhet të merren masa nga komisioni mjekesor vendor. Keshtu duhet të behen kontrollet e të parit ne periudha jo me të gjata se dy vjet. Nga rezultati i ketij kontrolli varet edhe perseritja e lejes për drejtim të automjeteve.

13. Në rastin kur reduktimi i pamjes ose i parametrave të tjere të syve varet nga një semundje e aparatit pamor, çertifikata duhet të leshohet nga komisioni mjekesor vendor, i cili përcakton mundesine që vlera e deshmise të jete reduktuar ne një periudhe jo me të gjate se dy vjet.

Neni 306.

Kërkesat për degjimin (Neni 117 i Kodit Rrugor)

1. Për të marre ose përseritur lejen për drejtimin e motomjeteve dhe automjetevete të kategorise A dhe B është e nevojshme të degjosh me secilin vesh zerin e bisedes, me fenomene të kombinuara, ne largësi jo me të vogel se 2 metra.

2.Të degjuarit mund të korrigjohet me përdorimin e pajisjeve korrigjuese të degjimit, monoaural ose binaural. Rezultati i preotezave duhet të vertetohen nga konstruktori, me certifikate të leshuar jo me pare se tre muaj nga dita që i paraqitet mjekut, për të cilin flitet ne nenin 117, pika 2, e Kodit Rrugor.

3. Për të marre ose përseritur lejen për drejtim automjetesh të kategorive C, D, dhe E është e nevojshme të degjosh zerin e bisedes, me fenomene të kombinuara, ne përgjithesi ne largësi jo me të madhe se 8 metra dhe jo me të vogel se 2 metra nga veshi që degjon me pak, pa përdorimin e aparateve korrigjuese.

Neni 307.

Koha e reagimit (Neni 117 i Kodit Rrugor)

1. Për të marre ose përseritur lejen për drejtimin e automjeteve të kategorive C, D dhe E është e nevojshme të reagosh me shpejtesi të mjaftueshme dhe ne menyre të drejte, ndaj ngacmimeve të thjeshta të drites dhe atyre zanore, për të bere të mundur klasifikimin ne secilen prove.

Neni 308 .

Komisionet mjekesore vendore (Neni 119 i Kodit Rrugor)

1. Kryetari i komisionit mjekesor për leshimin e dokumentacionit përkatës për personat që kerkojne të pajisen me leje drejtimi për automjete caktohet nga drejtori i shendetit publik te rrethit.

2. Kryetari i ketij komisioni duhet të jete mjek përgjegjes i zyres mjekesore legale, nese ka nje zyre te tille. Nëse ka nje zyre te tille, atehere kryetar caktohet mjeku përgjegjes i sektorit të cilit i jane dhene funksionet përkatëse.

3. Komisioni përbehet nga 4 (kater) anetare te perhershem dhe nga të cilet njëri eshte mjek i përgjithshem, tjetri okulist, i treti ortoped dhe i fundit neurolog.

4. Në se miratimi mjekesor kerkohet nga të gjymtuarit fizik, komisioni ka në përberje një inxhinier në rolin e drejtuesit teknik të organit përkatës, si dhe një mjek që i përket sherbimeve territoriale të riabilitimit.

5. Kryetari, mbi baze te ketyre zgjedhjeve, krijon komisionin mjekesor vendor dhe në mungesë mund të zgjedhe, një zevendes kryetar të zgjedhur ndermjet anetareve të përhershëm, një zv.kryetar, i cili mund të zevendesohet nga një prej të përkohshmeve.

6. Komisioni mund të përfitoje nga keshilltare të veçantë ose nga institute mjekesore te specializuara, te strukturave publike.

7. Komisioni vepron prane mjediseve te caktuara posacerisht prane deges rajonale përkatëse të DRShTRr-se.

8. Kryetari mbledh komisionin sipas numrit dhe natyres se kërkesave dhe siguron funksionimin e dhomes se komisionit mjeksor, duke përfituar nga personeli i sherbimit prane njësise shendetesore vendore.

9. Për çdo komision vepron dhoma e komisionit mjeksor, e cila organizon seancat dhe kujdeset për paraqitjen ne vendin dhe ne kohen e caktuar te atyre që duhet tu nenshtrohen kontrolleve shendetesore. Gjithashtu, zyra e sekretarise ben mbledhjen dhe arkivimin e dokumentacionit shendetesor dhe të analizave.

10. Në rastin e parashikuar nga neni 117, pika 4, shkronja *"d"*, të Kodit Rrugor, kontrolli duhet të kryhet prane komisionit mjekesor vendor te përcaktuar ne udhezimin përkatës. Rezultati i kontrollit duhet t'u komunikohet autoriteteve që kane bere kerkesen.

11. Gjykimi për paaftesi, i formuluar nga komisioni mjekesor, duhet t'u komunikohet organeve të interesuara.

12. Çertifikata duhet të plotesohet ne secilen pjese që ka lidhje me kërkesat e parashkruara për drejtimin e mjeteve, për të cilet deshmia është e përshtatshme dhe, nese është e nevojshme, mund të plotesohet me flete shtese.

13. Gjykimet e komisioneve mjekesore vendore jane formuluar sipas mendimit te shumices te anetareve te komisionit. Në rastin e votave të barabarta vlen gjykimi i kryetarit ose, ne mungese të tij e zevendeskryetarit që drejton seancen.

14. Çertifikatat e komisioneve mjekesore vendore duhet t'u dorezohen të interesuarve, pasi të nenshkruajne marrjen e saj dhe të vendosin daten e dorezimit.

15. Brenda muajit shkurt të çdo viti kryetari i komisionit mjekesor vendor, i dergon Ministrise se Transportit dhe asaj të Shendetesise një relacion të detajuar mbi funksionimin e organit drejtues, per vitin paraardhes, duke treguar numrin dhe tipin e vizitave mjekesore të kryera ne seancat e ndryshme. Të dhenat me domethënëse

publikohen ne raportin e përvitshem, siç parashikohet ne nenin 1, pika 2, te Kodit Rrugor.

16. Komisionet mjekesore vendore krijohen me kufizimin, një për çdo qendër rajonale, ku vepron dega e DRShTRr-se.

17. Ministri i Transportit ne bashkepunim me ministrin e Shendetesise , ministrin e Financave përcakton detyrimet që kane përdoruesit për veprimet e komisioneve mjekesore vendore, kuotat që jane caktuar për shpenzimet e funksionimit të tyre, përfshire ato që i përkasin zyres se sekretarise, si dhe kuotat për rrogat e pjesetareve të ketyre komisioneve. Masa e detyrimeve të kërkuesve duhet të jete e tille që të garantoje një mbulim të shpenzimeve të funksonimit të komisioneve të siperpermendura.

Neni 309.

Certifikatat mjekesore (Neni 117 i Kodit Rrugor)

1. Çertifikatat mjekesore duhet të jene ne perputhje me modelet qe i bashkelidhen kesaj rregulloreje,dhe plotesohen:

a) ajo, për të cilen flitet ne modelin IV. 4 (certifikate anamneze), nga mjeku;
b) ajo, për të cilen flitet ne modelin IV.5, nga mjeket e treguar nga neni 117, pika 2, te Kodit Rrugor;
c) ajo, sipas modelit IV.6, nga komisionet mjekesore vendore.

2. Çertifikatat duhet të plotesohen ne secilen pjese që kane të bejne me kërkesat e përshkruara për drejtimin e mjeteve, ose të tipeve të mjeteve, të kategorise se lejes të drejtimit të kerkuar, dhe nese është e nevojshme, mund të plotesohen me flete shtese.

Neni 310.

Përgjegjësite e organeve përkatëse ne provat e aftesise për lejet e drejtimit (Neni 119 i Kodit Rrugor)

1. Provat e aftesise, për të cilat flitet ne nenin 115, 116, 119 të Kodit Rrugor, kryhen në bazë të kritereve të përcaktuara nga DPShTRr-ja.

Neni 311.

Menyrat dhe rrethanat për nxjerrjen e lejes se drejtimit të mjetit (Neni 119-120 i Kodit Rrugor)

1. Dokumentacionin e nevojshem për nxjerrjen e lejes se drejtimit të mjetit sipas nenit 119, të Kodit Rrugor, personi i interesuar e paraqet prane deges perkatese te

Drejtorise se Përgjithshme të Sherbimeve të Transportit Rrugor, dhe konkretisht ne dokumentacion perfshihen:

- Kerkesen personale për dalje ne prove, se bashku me tre fotografi (format 4 x 6), mbi bazen e te cilave, dega përkatëse të DRShTRr-se i leshon formularin perkates (sipas modelit IV7) i cili ridorezohet me fitimin e testeve, per tu pajisur me lejen e drejtimit.
- Çertifikaten mjekesore;
- Vertetimin nga gjykata e rrethit, ne zbatim te nenit 118 te Kodit Rrugor;
- Lejen e drejtimit te klases se meparshme ne qofte se ka;
- Vertetimin për kryerjen e plote të kursit, teorik e praktik, të autoshkolles;
- Vertetimin e kryerjes se shkolles 8 vjeçare, kur pajiset per here te pare me leje drejtimi.
- Mandatpagesen për çdo dalje ne prove para komisionit, ne baze të tarifave ne fuqi.
- Mandatpagesen për lejen e drejtimit, e cila caktohen ne baze te tarifave përkatëse ne fuqi, plus taksen përkatëse, ne varesi të kategorise se lejes se drejtimit.

2. Dega e rrethit e DRShTRr-se, kontrollon dokumentacionin e paraqitur nga kerkuesi e autoshkolla dhe, nese plotesohen kërkesat që kerkon kodi dhe rregullorja, kalon kerkuesin brenda 15 diteve, ne prove. Brenda 5 diteve nga dalja ne prove e kerkuesit, kur ai fiton, kjo dege e pajis ate me deshmine përkatëse të lejes se drejtimit. Nëse dokumentacioni i marrjes ne prove nuk është i plote, i kthehet autoshkolles për të bere plotesimet, brenda 10 diteve.

3. Komisioni i marrjes ne prove përbehet nga dy inxhinierë mekanikë të diplomuar para vitit 1974 ose inxhinierë mekanikë transporti, të diplomuar pas këtij viti, të autorizuar nga DPSHTR-se. Në komision detyrimisht merr pjese, pa të drejte vote, përfaqesuesi i autoshkolles, që ka paraqitur kursantet për marrje ne prove.

4. Komisioni i marrjes ne prove ka për detyre të kontrolloje njohurite teorike dhe praktike te kursantit, sipas kesaj radhe:

- Njohuri per përberjen dhe funksionimin e automjetit;
- Njohuri të mira per legjislacionin rrugor;
- Drejtimin e mire të automjetit ne të gjithe elementet përberes të levizjes se mjetit (ngjitje, zbritje, ecje e lire ne trafik të dendur dhe ecje mbrapa ne rruge).

5. Komisioni merr ne prova kandidatet me banim ne rrethin përkatës .

6. Vleresimi i kandidatit behet ne baze te numrit të fituar ne test, vleresim i cili shenohet edhe ne formularin personal të kandidatit (modeli IV.7). Modeli dhe formulimi i testeve, sipas kategorive të lejeve të drejtimit, përgatiten nga DPShTRr-ja, modeli ndryshohet ne vazhdimesi.

7. Kur kandidati, gjate provave nuk fiton njërin nga testet nuk mund të vazhdoje provat e testimit tjeter. Kur mbetet ne testin teori, atij i lind e drejta të jape proven pas 15 diteve. Kur ai mbetet ne testin praktike, duhet të vazhdoje stervitjen praktike ne

masen 1/2 e kohes se përcaktuar për kategorine përkatëse, kur nuk e fiton ate as ne proven e dyte, duhet të vazhdoje stervitjen praktike ne masen 1/4 e kohes se përcaktuar për kete kategori dhe kur nuk e fiton ate as ne proven e trete, kandidati duhet të përserise te plote programin e autoshkolles. Stervitja praktike, ne të gjitha rastet, behet kundrejt pageses shtese, me mjetet e autoshkolles.

8. Në përfundim të provimit, për çdo kandidat që fiton lejen e drejtimit, mbushet dosja përkatëse. Mbi të vendoset emri, mbiemri, atesia, amesia, datelindja, vendlindja, vendbanimi dhe numri i protokollit. Dosja me të gjitha dokumetet firmoset nga dy anetaret e komisionit dhe dorezohet, brenda dites, ne sektorin e kartotekes së deges përkatëse të DRShTRr-se. Të dhenat që përmban dosja për çdo kandidat, plotesohen edhe ne librin që mban kryetari i komisionit. Në përfundim të marrjes ne provave të grupeve të kandidateve, libri i protokollit mbyllet me një procesverbal, ku shkruhet, me shifra dhe me shkrim, numri i kandidateve që u moren ne prova, numri i kandidateve që fituan dhe që mbeten. Procesverbali (dosja) firmoset nga të dy anetaret e komisionit. Libri i protokollit çdo dite pas mbarimit të provave, i dorezohet shefit të zyres përkatëse të deges të DRShTRr-se se rrethit.

2 - AUTOSHKOLLA

(Nenet 121-123 të Kodit Rrugor Rrugor)

Neni 312.

Shenjat dalluese për ushtrimin e guides (Neni 120 i Kodit Rrugor)

1. Për automjetet, sic parashikohet ne nenin 120, pika 4, te Kodit Rrugor, shenja dalluese duhet të jete një panel katerkendor, me kende të rrumbullakosura, që përmban shkrimin AUTOSHKOLLA, ne ngjyre të zeze mbi sfond të bardhe, prapareflektues, i cili vendoset mbi kabine për autoveturat dhe para dhe prapa për motorat, kamionet dhe autobuset. Shenja duhet të jete e lexueshme, diten dhe naten, nga të dyja anet. Përmasat e shenjes dalluese dhe ato të shkrimit përcaktohen sipas rasteve për të cilat nevojiten, (figurat, IV 1, IV 2).

Neni 313.

Licensa për autoshkollat (Neni 121 i Kodit Rrugor)

1. Licensa për zhvillimin e veprimtarisë së edukimit rrugor, të instruktimit dhe të formimit të drejtuesve të mjeteve me motor leshohet pas një kontrolli paraprak, i cili verteton plotesimin e kërkesave të përshkruara nga neni 121 të Kodit Rrugor.

2. Përgatitja e drejtuesve të automjeteve behet vetem ne autoshkolla, kundrejt pageses. Tarifa e pageses përcaktohet nga subjektet, juridike e fizike, shteterore dhe private, që organizojne autoshkollen. Autoshkollat, për përgatitjen e drejtuesve të automjeteve, organizohen nga subjektet juridike ose fizike, shteterore ose private, me cikel vjetor ose të vazhdueshem, pasi të jene pajisur me pare me license nga organet përkatëse të DRShTRr-se ne juridiksionin e të cilit është kerkuesi i licenses.

3. Personi juridik, shteteror ose privat, që kerkon leje për hapjen e autoshkolles duhet të plotesoje keto kushte:

a) Të paraqese përpara organeve kerkesen me shkrim;
b) Të kete mbaruar fakultetin e inxhinierise mekanike dega transport ose inxhinieri mekanike, te jete i diplomuar para vitit 1974, ose oficer transporti, i diplomuar ne Akademine Ushtarake Tokesore ose të emeroje, për drejtimin e autoshkolles, një person që ploteson kushtet e mesiperme.
*c) D*uhet të jete ne gjendje të kontrolloje dhe te verifikoje zbatimin e programit, të teorise dhe të praktikes, ne të gjitha etapat e mesimit, që zhvillon autoshkolla.
ç) Te kete vertetimin nga gjykata dhe prokuroria se nuk është ne ndjekje penale.
d) Të kete një rregullore të brendshme të funksionimit të autoshkolles;
dh) Të kete dokumentet përkatëse për punesimin e personave të trete (kontrate me avokature);
e) Deklaratë që tregon se është në rregull me të gjitha detyrimet, fiskale dhe sigurimeve shoqërore, sipas ligjeve në fuqi.
ë) Duhet të kete keto dokumente:
- Librin e regjistrimit të kandidateve (amza);
- Regjistrin e zhvillimit të mesimit të teorise dhe të praktikes.

f) Të kete ne pronesi ose me qera një klase për zhvillimin e mesimit të teorise, me kapacitet jo me pak se 20 vende;
g) Klasa duhet të jete e pajisur detyrimisht me:
- Maket kryqëzimi se bashku me semafore;
- Tabela me shenjat rrugore;
- Skemat e funksionimit të agregateve dhe të sistemeve të automjetit;
- Nje automjet të zberthyer ne pjese të veçanta, sipas kategorise se lejes se drejtimit që përgatit;
- Agregate te plota me funksionim të pavarur .

gj) Të kete ne dispozicion të autoshkolles, ne pronesi të saj një motorr dhe një autoveture, si dhe me qera ose ne pronesi një automjet për çdo grup kandidatesh, i cili të plotesoje kushtet për mesimore sipas klasit të deshmise se aftesise që kerkohet, ne përputhje me kërkesat dhe udhezimet e Komunitetit Europian.
h) Të kete ose të marre me qera një piste mesimore (autodrom) pas vitit 2005 sipas keshillave të Komunitetit Europian

4. Komisioni i leshimit të licenses, i caktuar nga dega përkatëse e Drejtorise se Përgjithshme të Sherbimeve të Transportit Rrugor, pasi e gjen me vend kerkesen e subjektit kerkues, leshon licensen përkatëse, për hapjen e autoshkolles. Licensa hartohet ne tri kopje: njëra i jepet personit dhe dy të tjerat qëndrojne dhe shenohen ne regjistrat përkatës që mbahen nga dega përkatëse e DRShTRr-se. Komisioni për shqyrtimin e dhenies se licensave për autoshkollat, mblidhet një here ne muaj. Dokumentet e autoshkolles administrohen nga organi përkatës i deges se rrethit të. Për marrjen e lejes të ushtrimit të veprimtarisë të autoshkolles, personi fizik ose juridik, paguan tarifen përkatëse.

5. Kohezgjatja e autoshkollave përcaktohet nga lloji i lejes se drejtimit dhe nga numri i kursanteve, pjesemares ne të, ne mbështetje të udhezimeve të Ministrise se Transportit.

6. Për përgatitjen e plote, teorike dhe praktike, të kandidateve, subjektet juridike, shteterore ose private, që organizojne autoshkollat, duhet të realizojne programet e teorise dhe të praktikës, te hartuara dhe te miratuara nga Ministria e Transportit. Në të gjitha rastet, nuk mund të programohen me shume se 6 ore mesimi teorik dhe 8 ore mesimi praktik ne dite, dhe jo me pak se 1 ore praktike ne dite për çdo kursant.

7. Regjistrimi i kursanteve behet nga vete autoshkolla ne baze te formularit te leshuar nga organi perkates i DRShTRr-se (Modeli IV 7). Ajo nuk mund të regjistroje kandidate me banim ne një rreth tjeter, me përjashtim të rasteve kur nuk ka kurse të tilla të hapura brenda juridiksionit të DRShTRr-së. Një kopje e listës të kursantëve para fillimit të çdo kursi i dërgohet zyrtarisht DPShTRr-së.

8. Autoshkolla paraqet ne dy kopje, ne Degen e DRShTRr-se se rrethit listen e kandidateve që kerkon te provohen nga komisioni i proves. Nje kopje ruhet nga DRShTRr-ja ne arkiv per dy vjet Sipas listave te mesiperme, dega e DRShTRr-se se rethit azhurnon ato me dokumentacionin e saj per çdo kandidat dhe harton listen e marrjes ne prova nga komisioni i proves, jo me vone se 5(pese) dite nga paraqitja e saj nga autoshkolla. Lista baze per marrjen ne prove nga Komisioni eshte lista e perpiluar nga Dega e DRShTRr-së e cila afishohet prane zyrave te saj. Një kopje i jepet autoshkolles dhe nje komisionit te proves. Pas perfundimit te provimit Komisioni harton procesverbalin ne 3(tre) kopje nga te cilat nje ia dergon po deges se DRShTRr-se se rethit, nje autoshkolles dhe nje e mban vete. Formatet e ketij dokumentacioni hartohen nga DRShTRr-ja .

9. Numri maksimal i personave që lejohen të sterviten ne një cikel me një mjet dhe një instruktor, për çdo lloj leje drejtimi, është 8 veta.

10. Automjetet që do të përdoren për stervitjen praktike do të jene:

- Per lejen e drejtimit te klasit “A”, motoçiklete, motoçiklete me kosh dhe motokarro;
- Per lejen e drejtimit te klasit “ B”, automjet me peshe maksimale deri ne 3,500 kg. ose automjete për transport personash deri ne (8+1) vende;
- Per lejen e drejtimit të klasit “C”, automjete me peshe maksimale të autorizuar mbi 12,000 kg dhe mund të tërheqin një rimorkio të lehte;
- Per lejen e drejtimit të klasit “D”, automjete për transport personash, me kapacitet mbi (42+1) vende;
- Per lejen e drejtimit të klasit “E”, automjete me 4 akse te artikuluar me mbi 25.000 kg. ose automjete për transport (> 42+1) vende me tre akse i artikuluar;

11. Automjetet mesimore duhet të jene të pajisura nga uzina prodhuese (per autoshkolla) me pedale të dyfishuara (gaz, friksion, frena) që përdoren nga vendi ku qëndron instruktori dhe ne mes të instruktorit dhe drejtuesit të mjetit nuk duhet të kete pengesa, që veshtiresojne nderhyrjet e instruktorit për të vepruar ne drejtimin e mjetit. Automjetet mesimore duhet të jene me pamje të jashtme të rregullt dhe ne gjendje të mire teknike, ne të kundert nga kontrolloret e Ministrise se Transportit dhe organet e

policise rrugore të mbahet qëndrim deri ne bllokimin e tyre, pa mbajtur përgjegjesi për vijueshmerine e autoshkolles.

12. Instruktori i teorise duhet të jete inxhinier mekanik, sic është përcaktuar ne piken 3, shkronja " b", te ketij neni,ndersa ai i praktikes, duhet të plotesoje keto kushte:

a) të jete mbi moshen 30 vjec dhe jo me shume se 60 vjec, te jete i pajisur me lejen e drejtimi te klasit "B","C", " D", një shkalle me të larte, ndersa për klasin "A", dhe "E" duhet të kete leje drejtimi të ketyre grupeve;
b) vjetersia ne pune, si drejtues mjeti, ne të gjitha rastet, duhet të jete jo me pak se 5 vjet pune ne klasen perkatese sipas pikës a, ose 10 vjet punë në të njëjtën klasë leje drejtimi;
c) të kete arsimin e mesem.

Miratimi i instruktoreve të teorise dhe atij te praktikes së autoshkollave dhe pajisja e tyre me deshmine perkatese behet nga Dega përkatëse e Drejtorise se Përgjithshme të Sherbimeve të Transportit Rrugor, pasi ata të kene kaluar testin përkatës, sipas udhezimit të Ministrise se Transportit. Deshmia është e vlefshme për 5 vjet me të drejtë rinovimi. Të drejten e heqjes se autorizimit e ka organi që e ka leshuar ate, kur ai shkel ne menyre të përseritur legjislacionin rrugor ose shperdoron detyren. Dokumentet, që vertetojne plotesimin e kushteve të instruktoreve të teorise dhe të praktikes, administrohen nga dega përkatëse e juridiksionit të Drejtorise se Përgjithshme të Sherbimeve të Transportit Rrugor.

13. Kur automjeti mesimor drejtohet nga një kursant, ne të lejohet të hipe vetem një kursant tjeter, përvec instruktorit, ndersa kur automjeti është autobus, me të cilin sterviten persona që do të pajisen me lejen e drejtimit të klasit "D", të mund të udhetojne vetem pjesetaret te të njëjtit grup stervitor.

14. Është e drejte e çdo kandidati, që vazhdon autoshkollen, të ankohet tek organet përkatëse ose te drejtuesi i kursit, kur veren se mungojne kushtet ose nuk behen përpjekjet e nevojshme për përvetesimin e programit të detyruar mesimor.

15. Përgatitja praktike e kandidateve do të behet si me poshte:

- Fillimisht ne fushe, rruge e mjedise ku nuk ka levizje të dendura pasi te kete marre me pare reflekset e nevojshme ne autodrom;
- Ne rruge jashte qyteteve e qendrave të banuara, diten dhe naten;
- Ne rruge, brenda qyteteve dhe me dendesi të madhe levizje, diten dhe naten.

16. Personat, që duan të regjistrohen ne autoshkolle, paraqesin prane saj dokumentet e meposhtme:

a) Kerkesen me shkrim për klasin e lejes se drejtimit që do të përgatitet; Formularin përkatës i leshuar nga dega përkatëse e DRShTRr model IV.7)
b) Çertifikaten mjekesore që vertetonë aftesine shendetesore për të drejtuar automjetin;
c) Lejen e drejtimit të aftesise të klases të meparshme (ne qofte se ka), te noterizuar;

ç) Perpara fillimit të autoshkolles, ndermjet paleve lidhet kontrata, ku përcaktohen të drejtat dhe detyrat e seciles pale.

Neni 314.

Kontrolli teknik i autoshkollave (Neni 121 i Kodit Rrugor)

1. Ministria e Transportit, nepermjet Drejtorise se Përgjithshme të Sherbimeve të Transportit Rrugor dhe drejtorive Rajonale saj ne rrethe, ushtron kontroll dhe inspektime mbi veprimtarine e autoshkollave ose te qendrave të instruktimit automobilistik. Përbëjne, objekt kontrolli veçanerisht:

a) aftesia profesionale e personelit;
b) frytshmeria dhe plotesia e pajisjeve;
c) gjendja e mjeteve sipas normave ne fuqi;
ç) pershtatshmeria e mjediseve ;
d) perqindja e nxenesve që nuk kane marre provimin gjate gjashte muajve;
dh) perqindja e nxenesve që jane regjistruar, por nuk jane paraqitur ne provim;
e) kryerja e rregullt e kurseve;
ë) koha e ushtrimit ne timon për çdo kursant;
f) respektimi i urdhrave dhe udhezimeve të nxjerra nga Ministria e Transportit, sipas nenit 121, pikat 3 dhe 10, të Kodit Rrugor.

2. Për rastet e inspektimeve, të kryera nga kontrolli, hartohet një procesverbal, ku shenohen parregullsite ne funksionimin e autoshkolles ose të qendres se instruktimit. Ato i jepen menjehere titullarit, përfaqesuesit legal, administratorit ose përgjegjesit të qendres së instruktimit, me nje kopje të procesverbalit, e cila duhet të nenshkruhet nga palet.

3. Titullari i autoshkolles, ose përfaqesuesi legal ose ortaku administratorit ose përgjegjesi legal i qendres se instruktimit, brenda 15 ditesh nga dorezimi i procesverbalit duhet të njoftoje degen përkatëse të DRShTRr-se për shmangien e të metave që shenohen ne proces verbal.

4. Në rastin e mosrespektimit të njoftimit, për të cilin flitet ne piken 3, te ketij neni dega përkatëse e DRShTRr-se merr masa për pezullimin e veprimtarisë të autoshkolles ne zbatim të nenit 121 pika 8 dhe 9, të Kodit Rrugor. Per kete harton shkresen, ne baze te aktit ligjor dhe një kopje te saj i'a dorezon drejtuesit të autoshkolles.

Neni 315

Identifikime të mjeteve të regjistruara ne shtetet e huaja dhe shenjat dalluese te shtetit shqiptar (Nenet 127 dhe 131 të Kodit Rrugor)

1. Leja e drejtimit e leshuar nga nje shtet i huaj ne kuptimin e nenit 127, pika 3 e Kodit Rrugor, pezullohet nga organi përkatës i pushtetit lokal.

2. Targa dalluese e regjistrimit te automjeteve, te motomjeteve dhe te rimorkiove, per te cilet flitet ne nenin 130, pika 3, e Kodit Rrugor, nese per te nuk perdoret shifra arabe dhe shkronjat e karakterit latin, duhet te perseritet, duke perdorur shenja dhe karaktere te tilla. Kjo shenje dalluese duhet te jete ne perputhje me normat e percaktuara nga konventat nderkombetare, ku merr pjese Shqiperia ose sipas udhezimeve, qe permbahen ne marreveshjet dypaleshe.

3. Shenja dalluese e automjeteve, motomjeteve dhe rimorkiove të regjistruara ne Shqiperi, ka te shkruar me shkronja te medha "AL", me lartesi minimale 80 mm dhe me trashesi minimale 10 mm, me ngjyre të zeze ne sfond të bardhe, me forme elipsi, me aksin e madh 175 mm, te vendosur horizontalisht, dhe aks të vogel 115 mm.

4. Shenja, për të cilen është folur ne piken 2, vendoset drejtpërdrejte mbi mjet, nepermjet një targe të vogel. Ajo vendoset ne pjesen e pasme të mjetit, ne plan vertikal, dhe pingul me planin gjatesor të simetrise se mjetit.

Neni 316.

Regjistrimi i automjeteve dhe i motomjeteve per eksport, import, ekspozita që u përkasin qytetareve shqiptare, residente jashte shtetit ose të huajve (Neni 132 i Kodit Rrugor)

1. Regjistrimi i mjeteve të treguara ne nenin 132 të Kodit Rrugor behet vetem prane organeve përkatëse kufitare, ku shenohet pronari i mjetit, targa e regjistrimit e shtetit përkatës, lloji i mjetit dhe numri i shasise se mjetit. Ne baze te dokumentit të leshuar nga organet e mesiperme dega përkatëse e DRShTRr-se leshon një leje provizore qarkullimi dhe një targe të përkohshme, sipas nenit 243.

Neni 317.

Leja e drejtimit te sherbimit për personelin që zhvillon sherbimin e policise rrugore (Neni 137 i Kodit Rrugor)

1. Leja e drejtimit për sherbim i jep të drejte titullarit të drejtoje motomjete, autovetura, automjete kamione për transport të përzier, të personave dhe të sendeve, për përdorim te veçante ose për transporte te veçanta. I leshohet personelit që ka kryer cikel të përshtatshem ushtrimi, me karakter teorik e praktik.

2. Mesimi teorik dhe ushtrimi i guides dhe provimi për marrjen e lejes se drejtimit duhet të zhvillohen sipas programeve të përcaktuara ne udhëzimet e ministrit të Rendit Publik.

3. Leja e drejtimit për sherbimin mund të shfuqizohet ose ne raste me të renda, zhvleftesohet nga organi që e ka leshuar kur personi gjate përdorimit te mjetit u ka shkaktuar deme personave ose sendeve, nga mungesa e përvojes ose nga pakujdesia.

KAPITULLI V

NORMAT E SJELLJES

1 - KUFIZIMET E SHPEJTESISE

(Nenet 138-140, i Kodit Rrugor)

Neni 318.

Detyrimi për kufizimin e shpejtesise (Neni 138 i Kodit Rrugor)

1. Detyrimi për kufizimin e shpejtesise, për të cilen flitet ne nenin 138, pika 1, te Kodit Rrugor, fillon nga çasti kur drejtuesi i mjetit, arrin të parashikoje mundesine e një rreziku, pavaresisht nga prania e një sinjali rreziku.

Neni 319.

Kufizimi i përkohshëm i shpejtesise (Neni 139, i Kodit Rrugor)

1. Prane shkollave, instituteve, mjediseve sportive, ose kur zhvillohen manifestime të ndryshme, nen kujdesin e entit pronar, mund të vendosen ne rruge ose ne pjese të saj kufizime të përkohshme të shpejtesise, për të gjithe kohen ose për ore të veçanta të dites, kur ky kufizim është i nevojshem për sigurimin e qarkullimit. Për keto kufizime, drejtuesi duhet të vihet ne dijeni me anë të sinjaleve të përcaktuara.

2. Nëse ka situata të veçanta rreziku, enti pronar i rruges përcakton kufizime të përkohshme të shpejtesise, nepermjet sinjaleve të siperpermendura, për gjate rrugës.

Neni 320.

Kufizimi i përhershem i shpejtesise (Neni 140 i Kodit Rrugor)

1. Në pjesen e pasme të mjeteve, të treguar ne nenin 140, pika 4, e Kodit Rrugor, duhet të vihet ne menyre të dukshme, një shenjë dalluese, me material reflektues, ku është shënuar shifra e kufizimit të shpejtesise.

2. Shenja dalluese duhet t'u përgjigjet karakteristikave të shenuara me poshte:

a) përmasat dhe ngjyrat: si ne figuren V.1;
b) materiali mbajtes: alumin ose shtrese ngjitese;
c) metariale prapareflektues: leter transparente e një cilesie të larte (klasa 2).

Neni 321.

Aparatet dhe mjetet për kontrollin e kufizimeve të shpejtesise (Neni 140 i Kodit Rrugor)

1. Aparaturat e caktuara për kontrollin e zbatimit të kufizimit të shpejtesise duhet të jene të ndertuara ne menyre të tille që të arrijne qëllimin, duke fiksuar shpejtesine e mjetit, ne menyre të qarte dhe të pranueshme, duke mbrojtur, ne kete menyre, përdoruesin.

2. Aparatet e veçanta duhet të miratohen nga ministri i Rendit Publik. Se bashku me miratimin duhet të përcaktohet një përqindje tolerance, e cila do të llogaritet, here pas here, ne favor të shkelesit.

3. Kontrolli për zbatimin e kufizimit të shpejtesise, mund të kryhet edhe sipas nenit 140, pika 6, te Kodit Rrugor, nepermjet shenimeve kronologjike, të shtypura mbi biletat e autostrades, ne çastin e daljes dhe të pagimit të takses, duke krahasuar shenimet me largësine nga hyrja dhe dalja, e cila rezultonë ne tabelat largesimatese, zyrtare të enteve pronare. Në kete rast përcaktimi i shpejtesise është i shoqeruar me gabim relativ, ne favor të shkelesit 5 deri 10 për qind sipas shpejtesise që rezulton, perkatesisht me e vogel se 40 Km/ore, dhe me e vogel se 110 Km/ore.

4. Për kapjen e shkeljeve të kufizimeve të shpejtesive, aparaturat për të cilat flitet ne piken 1, duhet të administrohen drejtpërdrejte nga organet e policise rrugore, për të cilat flitet ne nenin 12 të Kodit Rrugor.

2 - RREGULLAT E LEVIZJES SE MJETEVE.

(Nenet 141-152 të Kodit Rrugor)

Neni 322.

Levizja ne rreshta paralele (Neni 142 i Kodit Rrugor)

1. Në rastin e levizjes ne rreshta paralele lejohet levizja e një rreshti të mjeteve, duke respektuar rreshtin përbri. Secili prej rreshtave duhet të levizë gjithmone brenda korsise se vet.

2. Në levizjen ne vije të drejte, me rreshta paralele, është e detyrueshme për mjetet pa motor dhe ciklomotoret të zene korsine djathtas, duke qëndruar sa me afer kufirit të rruges.

3. Kur, ne qarkullimin ne rreshta paralele, lejohet, sipas nenit 142, pika 3, te Kodit Rrugor, nderrimi i korsise, kush kryen kete manovrim duhet të njoftoje ne kohe të përshtatshme, me përdorimin e sistemeve të sinjalizimit, por, ne çdo rast, nuk duhet të pengoje ose të rrezikoje mjetin që leviz ne korsine që do të zihet.

4. Përpara se të kryhet nderrimi i korsive, drejtuesi i mjetit duhet të sigurohet:

a) që korsia, që mendohet të zihet, duhet të jete e lire për një pjese të mjaftueshme, përpara dhe mbrapa, duke përdorur, nese është e domosdoshme, sistemin e pasqyrave;
b) që mjeti, që paraprin, të mos ta kete nisur kete manover ose të mos kete sinjalizuar fillimin e manovres.

5. Në rruget që hyjne ne udhekryq, edhe nese nuk kane sinjalizimin përkatës, drejtuesit e mjeteve duhet të vendosen ne kohen e duhur ne korsi, të ndare me vija, të caktuar për manovrat që ata kane ndermend të kryejne, duke u vendosur kështu ne kolone, e cila duhet të ruhet gjate fazes se kalimit të ketij udhekryqi. Pasi është kryer një here zgjedhja e korsise, drejtuesi i mjetit është i detyruar të respektoje drejtimin e korsise, sepse, ne menyre absolute jane te ndaluara ndryshimet e papritura të drejtimit ne rruget e hyrjes ne udhekryq.

6. Ashtu si ne udhekryqet me semaforore dhe me sinjalizim me dore, drejtuesit e mjeteve me dy rrota, ne korsine përkatëse të drejtimit të zgjedhur, duhet të vendosen përbri mjeteve të tjera, ne pritje të drites gjelber.

7. Manovrimi zigzag, për të shkuar prane vijes se ndalimit, është i ndaluar.

Neni 323.

Parakalimi (Neni 146 i Kodit Rrugor)

1. Nuk lejohet parakalimi ne korsite e përshpejtimit dhe të ngadalesimit.

2. Parakalimi nga e djathta lejohet për shpejtesi të kufizuara dhe me kujdes të veçantë, kur mjeti që paraprin ka sinjalizuar për kthimin e tij majtas.

3. Nuk lejohet parakalimi prane udhekryqeve, ne largesi jo me te vogel se 50m nga vija e ndalimit, të parregulluar me semafore ose pa polic trafiku. Nëse mjeti ndalon për të lejuar kalimin e kembesoreve ose për t'i dhene përparesi mjeteve të tjera, duhet të ndalojne edhe ato mjete që levizin ne rreshtat e tjera, paralele.

Neni 324

Largësia e sigurise ndermjet mjeteve (Neni 147 i Kodit Rrugor)

1. Largësia e sigurise ndermjet dy mjeteve varet, gjithmone, nga shpejtesia, nga reflekset e drejtuesit, nga kushtet e trafikut, nga valezimet e rruges, nga kushtet atmosferike, nga tipi dhe gjendja e mjetit, nga sasia e ngarkimit, si dhe nga çdo rrethane tjeter që ndikon.

2. Largësia e sigurise duhet të jete, të pakten e barabarte me hapesiren e përshkuar gjate kohes që kalon nga çasti kur parashikohet rreziku deri ne frenimin e mjetit, jo me e vogel në vlera numerike, se katrori i të dhjetave të shpejtesise, shprehur ne km.

Neni 325

Kthimi (Neni 152 i Kodit Rrugor)

1. Brenda qytetit manovra e kthimit 180° (ne forme "U") është e ndaluar, ne rast se për ta kryer ate është e nevojshme të kapercesh vijen e mesit të rruges, shenuar me

vije të gjate, të vazhdueshme, kthimi është plotesisht e ndaluar prane udhëkryqeve, si dhe ne rastet e parashikuara nga neni 152, pika 6, te Kodit Rrugor.

Neni 326

Kufijte maksimale zanore (Neni 153 i Kodit Rrugor)

1. Emetimet zanore, nga sistemet për të cilet është folur ne nenin 153, pika 4, te Kodit Rrugor duhet të jene me nderprerje dhe ne çdo rast të mos vazhdojne me shume se tri minuta.

3 - NDALIMI, QENDRIMI DHE PUSHIMI I MJETEVE

(NENI 155- 163 I KODIT RRUGOR)

Neni 327

Ndalimi dhe qëndrimi i mjeteve, ne përgjithesi (Neni 155 i Kodit Rrugor)

1. Në rastin e vendosjes së mjeteve ne kolone, drejtuesi i mjetit nuk mund ta ndaloje dhe as ta qëndroje mjetin ne menyre që të pengoje levizjen ne udhekryq, pa qënë i sigurte se mund ta liroje kete hapesire, për të bere te mudur kalimin e kembesoreve dhe qarkullimin tërthorazi.

2. Në zonat e qëndrimit, ku me ane të sinjalizimit horizontal kufizohen hapesirat për secilin mjet, drejtuesit jane të detyruar të sistemojne mjetin e tyre brenda hapesires se caktuar, pa zene vendet ne vazhdim.

3. Manovrat e treguara ne nenin 155, pika 7, e Kodit Rrugor, ne raste e lejuara nga kjo norme, duhet të kryhen ne kohe te përshtatshme, lidhur me kushtet e trafikut, ne menyre që drejtuesi të jete sa më i sigurt.

Neni 328.

Ndalimi i automjeteve të sherbimit publik ne linje për transport personash (Neni 155 i Kodit Rrugor)

1. Pjesa e rruges, e kufizuar me shenja horizontale, e caktuar për ndalimin e autobuseve dhe e autobuseve të shkollave, për hypjen apo zbritjen e pasagjereve, duhet të tregohet gjithmone me sinjalin vertikal, të përshtatshem. Përcaktimi i vendit behet nen kujdesin e drejtuesit të sherbimit, ne marreveshje paraprake me entin pronar të rruges.

2. Në rruget ndërqytetëse, me një karexhate dhe me dy kalime, vendet e ndalimit duhet të vendosen ne pozicion të tille, larg tyre të pakten 50 m, ne pozicion njëra përpara tjetres, sipas drejtimit përkatës të levizjes.

3. Në qendrat e banuara dhe ne rruget ndërqytetëse, vendet e ndalimit të mjeteve, duke pasur parasysh hapesiren e udhekryqit, jane pas hapesires se kryqëzimit, maksimumi ne një largësi jo me të vogel se 30 m. Nëse numri i linjave dhe numri i mjeteve jane te tilla që të pengojne hapesiren e kryqëzimit, vendi i qëndrimit duhet të jete me përpara, të pakten 20 m, nga pragu i kryqëzimit.

4. Kur është e nevojshme per të parapergatitur një vendndalim menjehere pas ose përpara një kthese, përveç rastit të vendndodhjes ne hapesiren e qëndrimit ne sheshin e përshtatshem jashte rruges, enti pronar i rruges duhet të përcaktoje, për çdo rast dhe me shume kujdes, largësine me të përshtatshme të vendit të qëndrimit nga vete kthesa, për të shmangur, ne kete menyre rrezikun nga parakalimi i një autobusi të ndaluar.

5. Ne qendrat e banuara, vendet e qendrimit nuk duhet te jene ne krah te atyre te tramvajeve te pajisura me brez shpetimi, me kusht që hapesira ndermjet bordeve te vazhduara te brezit te shpetimit dhe te trotuarit te jete te pakten 6 m. Ne çdo rast, kur eshte e mundur, vendet e qendrimit duhet te jene vendosur ne hapesirat e jashtme te rruges, te pajisura me kthesa te pershtatshme per hyrjen dhe daljen.

6. Përgjate rrugeve qytetese, ku qëndrimi i autobuseve, i autobuseve të shkollave mund të paraqese pengese ose rrezik për qarkullimin, nese rruget jane të ngushta, duhet të parashikohen sheshe të vogla qëndrimi, jashte rruges. Sheshet e vogla të qëndrimit, duhet të kene një gjeresi minimale prej 3 m dhe një gjatesi prej 12 m. Përvec kesaj duhet të parashikohen kthesa për hyrje dhe dalje me gjatesi minimale prej 30 m (figura V.2). Sheshet e vogla të qëndrimit duhet të jene të pajisura me një trotuar ose me një vend me të ngritur, të pajisur me mjetet e përshtatshme për qëndrimin e pasagjereve që presin.

7. Vendet e qendrimit të autobusit, për të cilet flitet ne kete nen, duhet të ndertohen vetem ne zonat e treguara ne pikat e mesiperme, ne menyre që të shmanget zenia e rruges nga pasagjeret, që hipin e zbresin nga mjetet, duke zvogeluar kapacitetin e rruges dhe penguar trafikun.

Neni 329.

Ndalimi dhe parkimi i mjeteve (Neni 156 i Kodit Rrugor)

1. Nuk lejohet të ndalosh e t'u kerkosh informacion policeve të trafikut, kur kjo mund të shkaktoje pengesa ne trafik.

2. Drejtuesi, që parkon mjetin ne rastet e lejuara, duhet të vere ne pune frenin e ndalimit dhe, si rregull, duhet të kete kujdes që të fuse ne funksion raportin me të ulet të nderrimit të shpejtesise. Në rruget me pjerresi të forte duhet të behet parkimi i mjetit me rrota të kthyera, dhe për mjetet me mase të përgjithshme për ngarkim të plote me të madhe se 3.5 tonë duhen të vendosen pengueset, që bllokojne rrotat (pyka).

3. Mjeti i parkuar duhet ta kete motorin te fikur.

Neni 330

License për sherbimin e largimit (heqjes) dhe mjetet e përshtatshme për të (Neni 157 i Kodit Rrugor)

1. Sherbimi i largimit të mjeteve, sipas nenit 157 të Kodit Rrugor mund të behet edhe nga subjektet e licensuara nga enti pronar i rruges, por me kusht që të kene të pakten njërin nga mjetet, me karakteristika teknike të përcaktuara për kete pune.

2. Për licensen jep udhezime enti pronar i rruges. Në licence bashkëlidhen rregullat teknike të mjetit. Licenca duhet të përmbaje targen e mjetit, daten dhe numrin e identifikimit dhe të homologimit, kohen për të cilen vlen licensa dhe tarifat që zbatohen, sipas një rregulloreje unike të miratuar nga ministri i Transportit, ne bashkepunim me ministrin e Financave.

3. Për proceduren e largimit të mjeteve, që përben, sipas nenit 157, pika 4, e Kodit Rrugor, sanksionin administrativ plotesues, zbatohen dispozitat e nenit 211 të Kodit Rrugor dhe të nenit 362, të kesaj rregulloreje.

4. Është i ndaluar largimi i mjeteve, të caktuara për sherbime të policise, të ambulancave, të zjarrfikesve, të ndihmes se shpejte, si dhe ato të mjekeve, që gjenden ne sherbim për raste emergjence. Keto të fundit duhet të jene pajisur me shenjen dalluese, të caktuar.

Neni 331.

Pajisja me çeles për bllokimin e mjeteve (Neni 157 i Kodit Rrugor)

1. Pajisja me çeles për bllokimin e rrotave të mjeteve, të parashikuara nga neni 157, pika 3, e Kodit Rrugor, duhet të kete karakteristikat e meposhtme:

a) të jete realizuar me dy krahet e pinces, e përshtatshme për të bllokuar rroten e mjetit dhe e rregullueshme, që të jete e përshtatshme për tipa të ndryshme rrotash;
b) të lejoje fiksimin, me ane të pincave, ne ane të diskut, pa patur mundesi të hiqet edhe kur rrota është e shfryre.
c) të pengoje levizjen e mjetit përpara ose prapa, me ane të sforcimit maksimal tërheqes, që vepron mbi rroten e bllokuar;
ç) të jete realizuar dhe të përdoret ne menyre të tille që të mos të demtoje mjetin.
d) të jete i pajisur me veshje nga ana që mbështetet mbi rroten e mjetit;
dh) të mos kete ndonje të dale me të madhe se 10 cm nga përmasat gabarite të mjetit;
e) të jete i pajisur, të pakten, me një celes bllokues të sigurimit ose me një sistem mbylles me " numerator rrotullues", të pakten me kater numra;
ë) të mos kete peshe të përgjithshme, me të madhe se 30 kg;
f) të jete i lyer me ngjyre të verdhe.

2. Për proceduren e bllokimit të mjeteve, që përben, sipas nenit 157, pika 4, te Kodit Rrugor, sanksionin administrativ plotesues, dhe të heqjes se bllokimit, zbatohen dispozitat e nenit 211 të Kodit Rrugor, dhe të nenit 363, të kesaj rregulloreje.

3. Është i ndaluar bllokimi i mjeteve të caktuara ne sherbim të policise, edhe ne rastet private, të ambulancave, të zjarrfikesve, të ndihmes se shpejte, si dhe të mjeteve të mjekeve që kryejne sherbime emergjence, dhe të invalideve, te cilet duhet të jene të pajisura detyrimisht me shenja dalluese.

Neni 332.

Zenia e karrexhates (Neni 159 i Kodit Rrugor)

1. Në rastin e aksidentit rrugor, që sjell zenien e karrexhates nga mjetet e demtuara, të cilat nuk mund të hiqen ne kohe, drejtuesi ose pasagjeret e mjetit te demtuar duhet të paralajmerojne menjehere, me ane të një ose me shume sinjaleve, të tipit të parashikuar nga neni 160 të Kodit Rrugor. Nëse keta e kane të pamundur ta bejne, paralajmerimi duhet bere nga polici i trafikut ose nga roja e rruges ku ndodh ngjarja.

2. Masat e nevojshme, për të shmangur rrezikun ne qarkullim, nga prania e substancave rreshqitese, apo që marrin zjarr ose të rrezikshme, jane:

a) parasinjalizimi i zones se rrezikshme, me ane të sinjalit të parashikuar ne nenin 160 të Kodit Rrugor, nese është nevoja vendoset ne mes të rruges;
b) sinjale paralajmerues me dore, nga drejtuesi i mjetit, me qëllim që të pengojne kalimin ne zonen e rrezikshme të mjeteve që vijne nga ana ku nuk është vendosur sinjali;
c) heqja e lendeve të rrezikshme dhe kthimi i rruges ne gjendjen e mepareshme, me hedhje te skorjeve, reres, tallashit ose të ndonje materiali tjeter, të përshtatshem.

3. Në rastet e parashikuara nga pikat 1 dhe 2, drejtuesit ose pasagjeret e ketyre mjeteve jane të detyruar të lajmerojne sa me shpejt organin e policise që ndodhet me afer vendit të aksidentit.

Neni 333

Parasinjalizimi dhe vendosja e sinjaleve të levizshem të rrezikut (Neni 160 i Kodit Rrugor)

1. Të gjithe mjetet e treguara ne nenin 54 të Kodit Rrugor, të ndaluar ne një rruge jashte qendrave të banuara, dhe për çdo ngarkese të rene aksidentalisht mbi të, duhet të parasinjalizohen, sipas nenit 160, pika 1, te Kodit Rrugor, kur verifikohen rrethanat e meposhtme:

a) diten, kur mjeti ose ngarkesa nuk shihen qarte, ne një largësi prej 100 m, nga drejtuesi i një mjetit që vjen nga pas;
b) naten, për mjetin, kur mungojne ose jane të pamjaftueshme dritat e pasme të vendosura ne të, ose në rastet kur ngarkesa bie nga mjeti.

2. Në rastet kur, sipas nenit 160, pika 1, e Kodit Rrugor, është parashikuar parasinjali, drejtuesi duhet të vendose sinjalin mbi rruge, prapa mjetit ose pengeses që parasinjalizon ne një largësi gjatesore prej 50 m, të tille që ne çdo rrethane, të shikohet qarte, ne një largësi prej 100 m, nga drejtuesit e mjeteve që vijne. Në rast kryqëzimi ne largësi 50 m, sinjali vendoset ne pozicionin me të përshtatshem.

3. Sinjali duhet të vendoset, ne korsine e zene nga mjeti i ndaluar ose nga pengesa, ne një largësi jo me të vogel se 1 m nga buza e jashtme e rruges, i drejtuar nga ana që vijne mjetet.

4. Drejtuesi i mjetit duhet të kete kujdes që ta heqe sinjalin ne çastin e largimit të pengeses.

Neni 334.

Tipi dhe homologimi i sinjalit të levizshem të rrezikut (Neni 160 i Kodit Rrugor)

1. Sinjali i levizshem i rrezikut, i treguar ne nenin 160, pika 2, te Kodit Rrugor është me përmasat e treguara ne figuren II-35, të nenit 101 të rregullores.

2. Lejohen sinjalet e levizshme të rrezikut të homologuara ne shtetet europiane.

Neni 335.

Karakteristika të ngjyrave, fotometrike dhe teknologjike të sinjalit të levizshem të rrezikut (Neni 160 i Kodit Rrugor)

1. Materiali prapareflektues, që, sipas nenit 160, pika 2, e Kodit Rrugor duhet të veshe faqen punuese të sinjalit të levizshem të rrezikut, duhet të kete koordinata triokromatike, me ngjyre te kuqe dhe të bardhe, që përfshihen ne zonen e diagrames standart të ngjyre CIE 193, që pasqyrohen ne tabelen ne vazhdim. Faktori indriçueshmerise nuk duhet të jete me i vogel se vlera minimale e përshkruar për të dyja ngjyrat, e treguar po ne kete tabele.

2. Koeficienti ajror i intensitetit të ndriçueshmerise së materialit driteperthyes, duhet të kete, për ngjyren e kuqe dhe të bardhe dhe për kendet e ndryshme të divergjences dhe ndriçueshmerise, vlera jo me të vogla se vlerat minimale, të dhena nga tabela ne vazhdim.

3. Materiali driteperthyes duhet të ngjitet shume mire me mbështetesen mbi të cilen është vendosur, pa asnje pike shkeputjeje.

NGJYRA		**KOORDINATA E 4 PIKAVE QE KUFIZOJNE ZONAT E LEJUARA NE DIAGRAMEN KOLORIMETRIKE C.I.E. 1931**				**FAKTORI MINIMAL I NDRIÇUESHMERISE**
		1	**2**	**3**	**4**	
	X	***0.305***	***0.355***	***0.335***	***0.285***	

E BARDHE	**Y**	***0.305***	***0.355***	***0.375***	***0.325***	**0.40**
E KUQE	**X**	***0.690***	***0.595***	***0.569***	***0.655***	**0.03**
	Y	***0.310***	***0.315***	***0.341***	***0.345***	

Kendi i divergjences ♋ ne °	**Kendi i ndriçimit B_1 ne °** (me B_2 = 0 °)	**Koeficienti ajror i intensitetit të ndriçimit R' NE cd x lux $^{-1}$ x m $^{-2}$**	
		E Bardhe	**E Kuqe**
0.20	5	800	215
	30	400	100
	40	250	60
0.33	5	550	150
	30	265	60
	40	125	28
0.50	5	200	45
	30	100	26
	40	50	13

Neni 336.

Kolona ushtarake, kortezhi dhe raste të ngjashme me to (Neni 161 i Kodit Rrugor)

1. Drejtuesit e mjeteve, që bejne pjese ne kolonat ushtarake ose ne kolonat e trupave, ose në kortezhe, jane të detyruar të zene anen e djathte te rruges, pa krijuar pengesa për qarkullimin normal.

2. Kolonat ose grupet e nxenesve duhet, për sa është e mundur, të ecin ne trotuare. Në levizjen ne rruge, kur është e nevojshme, duhet të procedojne ne menyre të tille që të mos të pengojne qarkullimin e mjeteve.

3. Formacionet e marshimet e kembesoreve nuk mund të levizin mbi ura.

4. Drejtuesit e mjeteve, që bejne pjese ne kolonat e treguara ne piken 1, janë të detyruar të respektojne largësine e sigurise, për të cilen është folur ne nenin 147 të Kodit Rrugor, si dhe të gjitha normat e tjera, që kane lidhje me dritat dhe sinjalizimet pamore.

5. Në rastin e kolonave të automjeteve, me një numer me të madh se pese njësi, përpara mbi mjetin e pare të kolones ne drejtimin e levizjes, duhet të jete vendosur një tabele, me sfond të bardhe, ku është shkruajtur me shkronja të zeza "FILLIMI I KOLONES" dhe prapa një tabele me sfond të bardhe, me mbishkrimin po me shkronja të zeza "FUNDI I KOLONES". Mbi mjetin e fundit të kolones, ne drejtim të levizjes duhet të vendoset përpara tabela analoge me mbishkrimin "FUND I KOLONES" dhe prapa tabele tjeter me mbishkrimin "FILLIMI I KOLONES".

4 - NGARKESAT QE DALIN JASHTE GABARITEVE TE MJETIT DHE TRANSPORTI I MALLRAVE TE RREZIKSHME

Neni 337.

Panelet për sinjalizimin e daljes gjatesore të ngarkeses (Neni 162 i Kodit Rrugor)

1. Panelet katerkendeshe për sinjalizimin e daljes gjatesore të ngarkeses, të vendosura ne anet e të dalave, sipas nenit 162, pika 6, te Kodit Rrugor duhet t'i pergjigjen tipit të treguar ne figuren V.3 dhe duhet të kene një siperfaqe minimale 2,500 cm^2. Kjo siperfaqe duhet të jete e veshur me material prapareflektues, me vija të alternuara bardhekuq të zhvendosura me kend 45 ^{o}.

2. Paneli, për të cilin flitet ne piken 1,duhet të shihet si diten edhe naten. Mbi siperfaqen e panelit të ndertuar sipas normes,me llamarine metalike, duhet të vendoset materiali përthyes, i klases se dyte, si për vijat e bardha ashtu edhe për ato të kuqet.

3. Kur ngarkesa del përgjate të gjithe gjeresise se pjeses se prapme të mjetit, panelet e sinjalizimit duhet të jene dy, të vendosur tërthorazi, nga secili skaj i ngarkeses ose i pjeses se dale.

4. Pas fabrikimit, proves dhe miratimit të paneleve të sinjalizimit, të parashikuara nga ky nen zbatohen dispozitat e nenit 191.

Neni 338.

Kthimi i dokumenteve (Neni 162 i Kodit Rrugor)

1. Nëse sistemimi i përshtatshem i ngarkeses, sipas nenit 162 pika 9 te Kodit Rrugor, behet menjehere, dokumentet e tërhequra kthehen ne kohen e duhur, kontrolli paraprak i organit kontrollues shenohet qarte ne procesverbalin e mbajtur për shkeljen.

2. Nëse rregullimi është shtyre për me vone, kthimi i dokumenteve të tërhequra duhet t'i kerkohet komandes nga e cila varet organi kontrollues, që do të procedoje për kthimin e dokumenteve pas vertetimit se udhetimi kryhet sipas kushteve të kerkuara nga neni 162, pika 9, e Kodit Rrugor. Shenimi duhet të jete i qarte ne procesverbalin e e permendur me siper.

Neni 339.

Përcaktimi i peshes se mjeteve (Neni 165 - 166 i Kodit Rrugor)

1. Për përcaktimin e sakte të mases se mjetit, organet e policise rrugore, kur nuk jane të pajisur me instrumentet mates të peshes, vendosin që pesha të matet ne zonen me të afert, ku ndodhet një peshore publike, e përshtatshme për peshimin e mjeteve, dhe ne

mungese të kesaj, me çfaredolloj peshoreje private, me kusht që të jete sipas rregullave të përshkruara ne ligj.

5 - QARKULLIMI NE AUTOSTRADE

(Nenet 173-174 të Kodit Rrugor)

Neni 340

Udhezime për qarkullimin ne autostrade dhe ne rruget nderqytetëse kryesore (Neni 173 i Kodit Rrugor)

1. Jane të ndaluara garat me motora dhe garat sportive, ne përgjithesi, ne autostrade. Në autostrada ose ne zonat prane tyre jane të ndaluara të gjitha veprimet apo situatat që mund të sjellin rrezik ne sigurine e qarkullimit. Enti pronar urdheron subjektin përgjegjes që të shmange situaten e rrezikshme dhe ne rastin e moszbatimit procedohet sipas Kapitullit 6, Kreu II, Pjesa II- e Kodit Rrugor.

2. Për arsye teknike ose të sigurise, enti pronar mund të nderprese trafikun, për të gjitha kategorite e mjeteve ose për disa prej tyre, ne pjese të caktuara të autostrades, ose mund të përcaktoje menyra të veçanta për shfrytezimin e pjeseve të kesaj autostrade.

3. Automjetet, për të cilet flitet ne nenin 54, pika 1, shkronja *"a"* e Kodit Rrugor nuk lejohen të qarkullojne ne autostrade ose ne rruget nderqytetëse kryesore nese nuk jane ne gjendje, nga ana konstruktive, të ecin me shpejtesi të pakten 80 km/ore ne rruge të drejte. Enti pronar, sipas nenit 140, pika 2, te Kodit Rrugor, mund të përcaktoje kufijte minimale të shpejtesise për kategorite e tjera të mjeteve, për të cilet është folur ne nenin 54 të Kodit Rrugor.

4. Sherbimi për parandalimin dhe për kontrollin e shkeljeve të normave, që rregullojne përdorimin e autostrades, kryet, si rregull, nga personeli i treguar ne nenin 12, pika 1, shkronja *"a"* dhe *"b" të* Kodit Rrugor. Gjithashtu ky sherbim kryet edhe nga personeli i administrates se shtetit sikurse tregohet ne nenin 12, pika 3, te Kodit Rrugor.

5. Kontrolli i kushteve dhe i kufizimeve, të treguara ne nenin 173 të Kodit Rrugor si dhe ne kete nen, duhet, si rregull, të kryhet ne hyrje të autostrades dhe mjeti i cili mendohet jo i rregullt nuk lejohet të qarkulloje ne të. Nëse kontrolli behet pas hyrjes, mjeti i parregullt duhet të largohet nga autostrada, ne daljen e pare pas vendit të kontrollit, nen mbikqyrjen e agjentit ose te funksionarit kontrollues.

Neni 341

Ndihma e shpejte rrugore dhe largimi i mjeteve (Neni 174 i Kodit Rrugor)

1. Veprimtaria e ndihmes se shpejte rrugore dhe ajo e largimit të mjeteve ne autostrada u besohet, me license te leshuar nga entet pronare të rruges, subjekteve të autorizuara për ushtrimin e veprimtarisë së autoriparimit.

6 - MJETE PA DHE ME TAHOGRAF

(Neni 176 i Kodit Rrugor)

Neni 342.

Dokumentet e udhetimit (Neni 176 i Kodit Rrugor)

1. Librezat individuale, pjeset nga regjistri i sherbimit dhe kopjet e orarit të sherbimit jane percaktuar nga rregullorja 3820/1985 e Keshillit të Komunitetit Europian, e dates 20 dhjetor 1985.

Neni 343

Tahografi (Neni 177 i Kodit Rrugor)

1. Të gjitha mjetet e treguara ne nenin 54 të Kodit Rrugor me peshe maksimale bruto mbi 3500 kg duhet, detyrimisht, të pajisen me tahograf, sipas nenit 177, pika 1, te Kodit Rrugor.

2. Riparimi i tahografit, ne rastet e parashikuara nga neni 177, pika 7, e Kodit Rrugor është subjekt kontrolli nga organet përkatëse, ose nga një oficine e autorizuar nga keto organe.

3. Zyra ose oficina, për të cilat u fol ne piken 2, leshojne çertifikaten e riparimit të ardhshem dhe të kryerjes së kontrollit. Certifikata duhet të arrije, nen kujdesin e titullarit të licenses, ne organin që ka proceduar njoftimin e shkeljes.

7 - QARKULLIMI I BIÇIKLETAVE

(Neni 180 i Kodit Rrugor)

Neni 344

Qarkullimi i biçikletave (Neni 180 i Kodit Rrugor)

1. Çiklistët ne levizjen e zakonshme ne rruge ku levizin dhe mjete të tjera, duhet të mos bejne shmangiet e papritura, ose levizje zigzage që mund të behen pengese ose rrezik për mjetet që vijne pas.

2. Në rastin e kalimit të rruges me trafik të dendur dhe, ne përgjithesi, kur e kerkojne rrethanat, çiklistet jane të detyruar të kalojne rrugen duke mbajtur mjetin për dore.

3. Në çdo rast, kur duan të kthehen majtas, te kthehen djathtas apo te ndalojne, çiklistet duhet te japin sinjal ne kohen e duhur, me krah.

4. Gjysme ore pas perendimit të diellit, gjate të gjithe periudhes se erresuar dhe diten, nese kushtet atmosferike kerkojne ndriçimin, biçikletat që nuk jane të pajisura me sistemet përkatës të sinjalizimit pamor, nuk mund të përdoren, por vetem të merren per dore.

5. Pajisja e përshtatshme, sipas nenit 180, pika 5, te Kodit Rrugor, për transportin me biçiklete të një femije deri ne 6 vjec, përbehet me një ndenjese te pershtateshme dhe me vende për të mbështetur krahet, kembet dhe shpinen. Ndenjesja nuk duhet t'i kaloje përmasat gabarite të biçkletes, kjo duhet të vendoset ne menyre të tille që të mos pengoje pamjen e drejtuesit dhe t'i jape mundesi e liri levizjeje. Kjo ndejtese duhet të fiksohet me trupin e biçikletes dhe të jete e pajisur me një sistem mbrojtes për kembet dhe krahet e femijes.

6. Për qarkullimin e biçikletave ne rrugekalimet (pista) për biçikletat, si është përcaktuar ne nenin 3 te Kodit Rrugor, zbatohen, kur është e mundur, normat përkatëse të qarkullimit të mjeteve.

7. Atje ku pistat e biçikletave nderpriten, duke u futur ne rruge me trafik të shpejte, ciklistet jane të detyruar t'i kryejne manovrat me kujdes shume të madh, duke shmangur ndryshimet e papritura të drejtimit.

8- QARKULLIMI I AUTOKAMPEVE

(Neni 183 i Kodit Rrugor)

Neni 345.

Impiantet e pastrimit higjeno-sanitar (Neni 183 i Kodit Rrugor)

1. Impiantet e pastrimit higjeno-sanitar, të caktuara për mbledhjen e mbeturinave organike apo per mbledhjen e ujerave të paster a të ndotur, ne impiantet e brendshme të autokampeve, jane realizuar sipas udhezimeve të meposhtme:

a) enti pronar i rruges ose i autostrades, pronari ose administruesi i vendit të sistemuar për qëndrimin dhe parkimin e autokampe, si dhe pronari dhe administruesi i vendeve të servisit të pajisur me impiant pastrues ose të oficines të asistences mekanike, me një siperfaqe të përgjithshme jo me të vogel se 10 m^2, duhet t'i dergoje, organit përkatës të pushtetit vendor për territorin, kerkesen për ndertimin e impiantit higjeno-sanitar, sipas rregullave të urbanistikes;

b) impianti higjeno-sanitar, duhet të lidhet me kanalizimet publike, kur egzistojne, ose me ato private, sipas autorizimeve dhe kërkesave urbanistike. Impiantet e pastrimit të vendeve të sherbimit, të pajisura me impiante pastrimi, ose të oficinave të ndihmes mekanike, duhet të kene një kapacitet të përshtatshem për të mbledhur dhe pastruar, sipas normave ne fuqi, ujerat e mbledhur ne impiantet e brendshme të autokampit, ne varesi me numrin e shesheve të vogla të qëndrimit për autokampet. Nëse nuk rezulton një zgjidhje

e pastrimit, pa furnizim, teknikisht dhe ekonomikisht e praktikuar, do të linde nevoja e sigurimit të impiantit të marrjes dhe te mbajtjes, me shkarkim periodik nepermjet autoboteve dhe me kontributin e impianteve të trajtimit.
c) për impiantet e realizuara ne territorin e parqeve kombetare ose të krahines ose ne vende të mbrojtura duhet të merret autorizimi nga enti titullar i pasurise shteterore natyrore;
ç) vendi ku është vendosur impianti higjeno-sanitar, duhet te kete nje siperfaqe të përshtatshme, që të lejoje shkarkimin e përkohsheme të pakten dy automjeteve dhe duhet parashikuar me shkalle të hyrjes dhe të daljes ne rastin e vendosjes brenda të vendeve të sherbimit ose të qëndrimit.

2. Administrimi dhe mirembajtja e impiantit higjeno-sanitar mund t'u besohet, me leje, ndermarrjeve të specializuara ose subjektit administrues të siperfaqes natyrale të mbrojtur, ne zonen e punimeve të bonifikimit ku vendoset impianti.

3. Koncensionari është dorezenes për mbulimin e çfaredo demi civil ose të mjedisit që mund të jete shkaktuar nga impianti ose nga mjetet që hyjne.

4. Për realizimin e impianteve higjeno-sanitare brënda fushave zbatohen udhëzimet për të cilat flitet ne kete nen.

5. Çdo vend, ne të cilin është realizuar një impiant higjeno-sanitar, duhet të tregohet, nen kujdesin e enteve administruese, me sinjalin e përshtatshem rrugor (figura II.377). Simboli i ketij sinjali ne format të zvogeluar (figura II.179) mund të integrohet ne sinjalet treguese.

9 - QARKULLIMI I PERSONAVE TE DHENE PAS ALKOOLIT DHE I INVALIDEVE.

(Nenet 184-185 të Kodit Rrugor)

Neni 346.

Drejtimi i mjetit nen ndikimin e alkoolit (Neni 184 i Kodit Rrugor)

1.Kontrolli i drejtuesve te mjeteve rrugore nen ndikimin e alkolit sipas nenit 184, pika 4, te Kodit Rrugor, kryhet nepermjet analizave të ajrit që del gjate frymemarrjes.

- kur perqendrimi i alkolit ne ajrin qe del nga frymemarrja eshte 0,2 – 0,5 g/l (gram per liter) drejtuesi eshte nen ndikimin e alkolit.
- kur perqendrimi i alkolit ne ajrin qe del nga frymemarrja eshte mbi 0,5 g/l drejtuesi eshte i dehur.

2. Përqendrimi, për të cilin u fol ne piken 1, duhet të rezultoje nga të pakten dy përcaktime, të kryera ne një interval kohor prej 5 minutash.

3. Në kryerjen e kontrolleve të siperpermendura, ose nese personi kundershton, ne çdo rast mbetet detyre e personit që mban procesverbalin të shenoje ne njoftimin për krimin, sipas Kodit Rrugor, të procedures penale, si dhe ligjit Nr.8385 date

26/11/1999, rrethanat kuptimplote të gjendjes se dehur, duke u nisur, ne veçanti, nga gjendja e personit dhe nga menyra se si ai ka drejtuar mjetin.

4. Pajisja me të cilen kryhet matja e përqendrimit të alkoolit ne ajrin që del nga frymemarrja quhet etilometer dhe mund të mase, ne menyre të përgjithshme, përveç përqendrimit të alkoolit metilik edhe ate të alkoolit isopropilik. Ajo, përveç tregimit të rezultatit të matjes duhet që, nepermjet një stampuesi të përshtatshem, t'i jape keto prova të dokumentuara.

5. Etilometrat duhet t'u përgjigjen kërkesave të përcaktuara me rregulloren teknike, të miratuar nga ministri i Rendit në bashkëpunim me ministrin e Shendetesise. Kërkesat mund të azhurnohen me kerkese të ketyre ministrave, kur e kerkojne rrethana të veçanta ose modifikime të karakterit teknik.

6. Etilometrat ne përdorim duhet t'u nenshtrohen kontrolleve dhe provave, sipas menyrave të përcaktuara nga ministri i Rendit, në bashkëpunim me ministrin e Shendetesise. Në rastin e rezultatit negativ të kontrollit dhe provave, etilometri tërhiqet nga përdorimi.

7. Drejtoria e Policise Rrugore, merr masa për homologimin e tipit të etilometrave, ne baze te kontrolleve dhe provave, bere ne institutet e specializuara ne kete fushe, të përcaktuara nga Ministria e Shendetesise.

Neni 347.

Rishikimi i lejes se drejtimit (Neni 185 i Kodit Rrugor)

1. Vizita mjekesore për rishikimin e lejes se drejtimit, parashikuar nga neni 185, pika 3, te Kodit Rrugor, kur e kerkon rasti, duhet të behet ne një kohe sa me të shkurter dhe t'i komunikohet të interesuarit brenda tridhjete diteve nga data e nxjerrjes se çertifikates nga qendrat, për të cilat është folur ne kete nen.

2. Organi përkatës, ne udhezimin me të cilin urdheron drejtuesin t'i nenshtrohet vizites mjekesore, të parashikuar nga neni 117, pika 4, shkronja "*c*", e Kodit Rrugor, përcakton edhe afatin brënda të cilit drejtuesi duhet të veproje, afat që nuk duhet t'i kaloje tridhjete dite.

3. Rezultati i vizites mjekesore i komunikohet, nen kujdesin e drejtuesit, organit përkatës brenda 15 diteve. Në rastin e rezultatit pozitiv, organi përkatës vendos, brenda një kohe sa me të shkurter, nderprerjen e pezullimit të lejes se drejtimit dhe urdheron dorezimin e saj. Në rastin e nje përgjigjeje negative, organi përkatës, brenda një kohe sa me të shkurter, vendos anulimin e lejes se drejtimit, sipas neni 128 pika 1, shkronja " *a*", e ketij Kodi Rrugor.

Neni 348.

Struktura dhe sistemi i shenjave për levizjen e invalideve (Neni 186 i Kodit Rrugor)

1. Për rastet që flitet ne nenin 186, pika 1, e Kodit Rrugor, entet pronare të rruges, duhet të përgatitin dhe të mbajne funksionale të gjitha strukturat, për të lejuar dhe mundesuar levizjen e invalideve.

2. Për qarkullimin dhe parkimin e mjeteve ne sherbim të invalideve me aftesi të pakta për të levizur, dhe organi përkatës i bashkise ose komunes jep autorizim përkatës, pas një kontrolli specifik shendetesor. Autorizimi dallohet me ane të "shenjes dalluese për invalide", për të cilen flitet ne figuren V.4. Treguesi i strukturave, për të cilat flitet ne piken 1, duhet të vihet re me ane të sinjalit "simboli i arritshmerise", si tregohet ne figuren V.5.

3. Për leshimin e autorizimit, për të cilin flitet ne piken 2, i interesuari duhet t'i paraqese nje kerkese prone organeve përkatëse të bashkise ose komunes ku ai banon, ku, përveç deklarimit, nen përgjegjesine e tij, të të dhenave personale dhe të elementeve objektive që justifikojne kerkesen, duhet të paraqese certifikaten mjekesore, të leshuar nga zyra mjekesore vendore ku te shenohet qarte se nga vizita mjekesore eshte vleresuar se personi, i cili kerkon autorizim, ka aftesi shume të pakta për të levizur. Autorizimi ka vlere 2 vjeçare. Perseritja e tij behet me paraqitjen e certifikates të mjekut kurues, i cili përshkruan kushtet shendetesore për të cilat behet leshimi i autorizimit.

4. Për invalidet e perkohshem, si pasoje e një fatkeqesie ose për arsye të tjera patologjike, autorizimi mund të leshohet për një kohe të përcaktuar, por sipas procedurave te treguara ne piken 3. Në kete rast, çertifikata përkatëse mjekesore duhet të specifikoje periudhen e menduar të invaliditetit. Edhe autorizimet e përkohshme mund të perseriten sipas percaktimit, kështu si është ne piken 3.

5. Për rastet që i kerkojne kushtet e veçanta të invaliditetit të personit të interesuar, organi përkatës i bashkise ose i komunes, ne nje urdherese mund të caktoje falas, një hapesire të përshtatshme për parkim, që dallohet nga një sinjal i përshtatshem, i treguar ne targen e mjetit të autorizuar për ta përdorur (figura II.79/a).

KAPITULLI VI

KUNDERVAJTJET E PARASHIKUARA NGA KODI RRUGOR DHE SANKSIONET PERKATESE

KREU I

KUNDERVAJTJET ADMINISTRATIVE DHE SANKSIONET PERKATESE

PJESA I

KUNDERVAJTJET ADMINISTRATIVE, QE DENOHEN ME MASA ADMINISTRATIVE, ME GJOBE DHE ZBATIMIN E KETYRE MASAVE

(Nenet 194-203 të Kodit Rrugor)

Neni 349.

Procesverbali,njoftues i kontrollit (Neni 198 i Kodit Rrugor)

1. Procesverbali duhet të përmbaje diten, oren dhe vendin ku ka ndodhur shkelja, të dhenat e gjendjes civile dhe vendbanimin e shkelesit dhe, sipas rastit, të dhenat për pronarin e mjetit, ose të subjektit solidar, të dates dhe të numrit të deshmise se aftesise, të tipit të mjetit dhe të targes se njohjes, përmbledhjen e fakteve, citimin e normes se shkelur dhe deklarata të tjera, të mundshme, të cilat shkelesi kerkon t'ia bashkëlidhe procesverbalit.

2. Përveç kesaj kontrolluesi duhet ta pajise shkelesin me te dhenat e nevojshem rreth menyres për të arritur pagimin, për sa është e lejuar, duke saktesuar shumen e përgjithshme që duhet paguar, afatin e pagimit, zyren ose komanden prane të ciles do të kryhen veprimet dhe numrin e llogarise, korrente, postale ose bankare që mund të jete nevoja të përdoret për kete qëllim.

3. Procesverbalet duhet të regjistrohen kronologjikisht ne regjistrat përkatës, nga ku rezultojne të dhenat e meposhtme: numri i regjistrimit, data dhe vendi i shkeljes, norma e shkeljes, mbiemri dhe emri i shkelesit dhe i përgjegjesit solidar, tipi dhe targa e mjetit, rezultatet e procedimit përfundimtar. Numri i regjistrimit duhet të jete progresiv, për vitin kalendarik.

4. Procesverbali, ne përgjithesi, duhet të jete i modelit VI.1 i cili i bashkelidhet kesaj rregulloreje; nese është hartuar me sisteme të mekanizuara ose me hartimin e të dhenave, duhet të permbaje të njëjtet tregues si modeli.

Neni 350.

Raste kur është i pamundur njoftimi i menjehershem (Neni 199 i Kodit Rrugor)

1. Rastet kur është i pamundur njoftimi i menjehershem, i parashikuara nga neni 199, pika 1, e Kodit Rrugor, jane si me poshte:

a) pamundesia për të arritur një mjet, që leviz me shpejtesi shume të madhe;
b) kalim i një kryqëzimi me semafor, kur është ndezur drita e kuqe;
c) parakalim ne kthese;
ç) zbulimi i një shkeljeje nga një funksionar ose e një agjent, ne bordin e një mjeti për transport publik;
d) zbulimi i shkeljes, me ane të mjeteve me pajisje të përshtatshme, që bejne të mundur përcaktimin e kundervajtjes, me pas ose pasi mjeti objekt eshte larguar nga vendi i kontrollit;
dh) zbulimi i shkeljes ne mungese të shkelesit dhe të pronarit të mjetit:

Neni 351.

Menyra e njoftimit jo të menjehershem (Neni 199 i Kodit Rrugor)

1. Nëse njoftimi, për rastet për të cilat flitet ne nenin 350, nuk është bere ne çastin kur eshte diktuar shkelja, organi kontrollues ploteson procesverbalin me të dhenat për kohen, vendin, duke specifikuar arsyet për të cilat nuk ishte i mundur njoftimi i menjehershem. Kete, ai ia transmeton komandes ose zyres nga e cila ai varet.

2. Zyra ose komanda, nga e cila varet organi kontrollues, merr elementet e tjere të nevojshem për të proceduar, dhe vepron sipas nenit 350.

3. Procesverbali i hartuar nga organi kontrollues qëndron ne zyre ose ne komande, ndersa subjekteve të cilet duhet të njoftohen u dergohet njëra prej origjinaleve ose kopja origjinale nen kujdesin e përgjegjesit të kesaj zyre ose komande, ose nga një i deleguar (autorizuar) i tij. Procesverbalet, e hartuara me sisteme të mekanizuara ose me hartimin e të dhenave, dallohen nga modeli i gatshem, i cili mban koken e zyres ose te komandes së siperpermendur.

4. Zbatohen udhëzimet, për të cilat është folur ne nenin 349, pikat 3 dhe 4.

Neni 352.

Njoftimet e procesverbaleve subjekteve të huaja (Neni 199 i Kodit Rrugor)

1. Kur njoftimi i behet mbajtesit të çertifikates se pronesise ose njërit prej subjekteve të treguar ne nenin 194 të Kodit Rrugor, i cili me deklaraten që përmban, ne rastin e shitblerjes, të dhenat e aktit noterial, njofton zyren ose komanden proceduese se ai nuk është më pronar i mjetit, as titullar i ndonje të drejte, për të cilat flitet ne nenin 194, ne daten e diktimit të shkeljes, qe po procedohet. Zyra ose komanda e interesuar, nese vertetojne saktesine e njoftimeve të marra, ia përserisin njoftimin zyres përgjegjese, me akuzen përkatëse të shpenzimeve të metejshme, brenda afateve kohore të parashikuar nga neni 199 të Kodit Rrugor. Keto afate hyjne ne fuqi nga data e marrjes nga zyra ose komanda të njoftimeve nga marresi i njoftimit të meparshem.

2. Përseritja e njoftimit mund të kryhet, ndaj zyrës përgjegjese, nga çasti ne të cilin përcaktohet identiteti dhe adresa e tij e sakte, por jo me teper se 1 vjet nga dita ne të cilen eshte kryer shkelja.

3. Në rastin e njoftimit të kryer ndaj një subjekti të huaj për shkeljen për arsye të marrjes gabim të numrit të targes ose të leximit të rezultateve të regjistrave publike ose për ndonje arsye tjeter, zyra ose komanda proceduese, me kerkese të të interesuarit ose me nismen e saj, kryen kontrolle të përshtatshme, i transmeton organit përkatës procesverbalet për arkivim, ose, nese është e mundur, procedon me njoftimin e bere ndaj zyres përgjegjese brenda afateve të parashikuara.

4. Në rastin për të cilin flitet ne piken 3, kërkesa e të interesuarit duhet të paraqitet brenda afatit për të cilin flitet ne nenin 202 të Kodit Rrugor. Zyra ose komanda proceduese mund të tregoje gabimet, sipas pikes 3, deri ne krijimin e listes.

Neni 353.

Pagesat e masës së gjobës (Neni 200 i Kodit Rrugor)

1. Për çdo pagese te kryer, plotesohet dhe leshohet deftesa përkatëse, nga organi qe kryen veprimin. Për pagesat e kryera nepermjet postes ose bankes vlejne deftesat përkatëse të derdhjeve.

2. Në çdo deftese, përvec shumes se paguar, shenohet mbiemri dhe emri i shkelesit ose i subjektit solidar, data e leshimit, norma e shkelur dhe vendi ku ka ndodhur shkelja.

3. Procesverbalet, sipas të cilave është kryer pagesa, mbahen per 5 vjet, ne arkivin e komandes ose zyres nga e cila varet organi kontrollues.

Neni 354.

Kerkese për ndihme tek organi përkatës (Neni 201 i Kodit Rrugor)

1. Në rastin e kerkeses për ndihme, të bere nepermjet postes, data e paraqitjes merret data kur është derguar me poste letra rekomande.

2. Kur kërkesa i paraqitet dorazi organit përkatës, sipas normes përkatëse të nenit 201 të Kodit Rrugor, ajo i percillet zyres ose komandes, se ciles i përket organi kontrollues, për plotesime.

Neni 355.

Parashkrimi dhe rezultatet e pagesave (Neni 203 i Kodit Rrugor)

1. Pagesa e kryer ne mase me të ulet ne krahasim me sa është parashikuar nga Kodi Rrugor, nuk ka vleren e pageses për shlyerjen e detyrimit.

2. Në rastet për të cilat flitet ne piken 1, shuma e derdhur është marre si paradhenie për shlyerjen e plote të detyrimit, sipas procesverbalit të bere, dhe shuma qe do te regjistrohet ne liste është e barabarte me diferencen ndermjet asaj të detyruar, sipas nenit 348, pika 2, dhe paradhenies se derdhur.

3. Kjo pagese, pas 60 dite pas njoftimit, por përpara krijimit të listes, përvec shpenzimeve të procedures nuk merr parasysh nxjerrjen e vete listes. Në kete rast duhet të leshohet deftesa e njejte me ate për të cilen është folur ne nenin 352. Shuma e marre është pjese e të ardhurave për të cilat flitet ne nenin 203 të Kodit Rrugor, se bashku me ato të marra nepermjet listave.

Neni 356.

Regjistrimi i gabuar ne liste (Neni 203 i Kodit Rrugor)

1. Në rast të një regjistrimi të gabuar ne liste, autoriteti administrativ që ka nxjerre listen sipas nenit 203, pika 2 te Kodit Rrugor, i kerkon arkes fshirjen, duke njoftuar degen perkatese te finances ne rreth.

Neni 357.

Deftesa e derdhjes për kaucion ose tërheqja e lejes se drejtimit (Neni 205 i Kodit Rrugor)

1. Shuma e marre nga agjenti kontrollues, sipas nenit 205, pika 1, e Kodit Rrugor, duhet të derdhet ne zyren ose ne komanden nga e cila ai varet. Mandatpagesa e leshuar sipas nenit 348 i bashkëlidhet kopjes se procesverbalit të dhene nga agjenti kontrollues sipas nenit 199, pika 4, e Kodit Rrugor dhe ruhet nga zyra ose komanda, sipas nenit 348, pika 3.

2. Kur derdhet kaucioni ose tërhiqet leje e drejtimit sipas nenit 205, pikat 1 dhe 3, të Kodit Rrugor, si njëra ashtu edhe tjetra duhet t'i kthehen të interesuarit ne çastin kur behet pagesa ne mase të zvogeluar, sipas nenit 205 të Kodit Rrugor. Një kopje e procesverbalit i jepet të interesuarit.

3. Në rastin e derdhjes se kaucionit, nese nuk behet pagesa dhe nuk është paraqitur kërkesa për ndihme, sipas nenit 199 të Kodit Rrugor, shuma e derdhur depozitohet ne vendin e mbledhjes se taksave, ashtu si parashikohet ne nenin 205 të Kodit Rrugor.

4. Në rastin e tërheqjes se lejes se drejtimit, nese nuk behet pagesa, sipas nenit 200 të Kodit Rrugor, dokumenti mbahet ne zyren ose komanden e interesuar, që do ta mbaje dokuementin ne dispozicion të organit përkatës por duhet t'i paraqise atij edhe raportin e shkeljes, se bashku me procesverbalin e kontrollit, ne baze te nenit 202 të Kodit Rrugor. Organi përkatës jep udhezime edhe përkthimin, si dhe masat e nevojshme për kryerjen e detyrimeve që rrjedhin.

Neni 358.

Derdhja ne zyren përkatëse (Neni 205 i Kodit Rrugor)

1. Shuma që i takon shtetit, sipas nenit 205, pika 1 e Kodit Rrugor, duhet të derdhet çdo muaj, nga administrata e zyres perkatese.

2. Zyrat e regjistrimit ia komunikojne organit të finances me ane të përmbledhjeve të përmuajshme, që përmbajne treguesit e shumes se derdhur nga secila administrate.

Neni 359.

Të ardhurat nga shkeljet, që u përkasin enteve përkatëse (Neni 205 i Kodit Rrugor)

1. Entet përkatëse kane detyre të regjistrojne ne bilancin e tyre të përvitshem, ne një kapitull përkatës, hyrjet dhe daljet e të ardhurave ne baze te nenit 205 të Kodit Rrugor.

2. Për shumat e arketuara dhe për shpenzimet e kryera, sipas nenit 205 të Kodit Rrugor, keto ente duhet t'i paraqesin organit përkatës të financave raportin perfundimtar të të ardhurave nga gjobat dhe shpenzimet për to.

PJESA II

MASAT ADMINISTRATIVE, PLOTESUESE TE MASAVE ADMINISTRATIVE ME GJOBE

(Nenet 209-214 të Kodit Rrugor)

Neni 360.

Sekuestrimi i mjetit (Neni 209 i Kodit Rrugor)

1. Në rastin e sekuestrimit të mjetit, sipas nenit 209, pika 2, te Kodit Rrugor, mjeti është sjelle ne vendin e zgjedhur për t'u ruajtur, sipas pikave 3 dhe 4, nen kujdesin e organit të policisë. Nëse drejtuesi është i pranishem, mjeti dërgohet në vendin e zgjedhur për t'u ruajtur, por nen kontrollin e organeve të policisë. Në të gjitha rastet e tjera kjo behet me transferimin ose me tërheqjen e mjetit me mjete që mendohen me të përshtatshme, për të mos demtuar mjetin; shpenzimet përkatëse perfshihen ne shpenzimet per kryerjen e sekuestrimit.

2. Ruajtja e mjetit dhe e sendeve të tjera të sekuestruara eshte e mira të behet prane zyres ose komandes se ciles i përket organi që kontrollon shkeljet. Mënyra e marrjes, dorëzimit dhe e ruajtjes të mjetit dhe të sendeve të sekuestruara, përcaktohen me udhëzim të ministrit të Rendit Publik.

3. Për emerimin e rojes dhe për t'i besuar sendet e sekuestruara hartohet një procesverbal i cili nenshkruhet nga kryetari i zyres ose i komandes dhe nga roja; kopja e procesverbalit i jepet të interesuarit.

4. Nëse nuk është e mundur ose nuk ia vlen ta ruash një mjet ose sendet e tjera të sekuestruara prane zyres ose i komandes për të cilen flitet ne piken 2, kryetari i kesaj zyre ose i komandes vendos që sekuestrimi të vendoset ne një vend të përshtatshem ne njërin nga subjektet publike ose private, të treguara ne një liste të përvitshme, të vendosur nga organi pergjegjes. Subjekti i siperpermendur është quajtur roje; ky emertim dhe vendi ne të cilin ruhet sendi jane shenuar ne procesverbalin e ngarkimit të detyres, i cili nenshkruhet nga kryetari i zyres ose i komandes dhe nga roja. Kopja e procesverbalit i jepet të interesuarit.

5. Në procesverbalin e emerimit të rojes, hartuar sipas pikes 3, ose sipas pikes 4, duhet të përmendet mjeti i sekuestruar dhe të dhenat e identifikimit të tij, si dhe gjendja e funksionimit ne castin kur i dorezohet rojes. Nëse behet fjale, për ndonje send tjeter, ai dhe gjendja e tij duhet të shenohen ne procesverbal. Gjithashtu, ne procesverbal duhet të shprehen qarte detyrat e rojes per ruajtjen e mjetit si dhe detyrimet e tij per ta paraqitur mjetin e sekuestruar sa here qe kerkohet nga autoritetet përgjegjëse. Gjithashtu, ne procesverbal shenohen edhe sanksionet ndaj rojes per shkeljen e detyres. Nëse është e nevojshme vendosja e sendeve te sekuestruara, vendosja dhe përshkrimi i vules duhet të përmendet ne procesverbal.

6. Për mosrespektim të disa prej formaliteteve për të cilat flitet ne piken 5, roja nuk shkarkohet nga kryerja e detyrave dhe nga përgjegjesia përkatëse.

7. Në sekuestrimin e mjetit ose të sendeve të tjera të parashikuara nga Kodi Rrugor, dhe për ruajtjen përkatëse zbatohet Kodi Civil.

8. Nuk mund të kryhet largimi i mjeteve dhe sendeve të tjera të sekuestruara nga vendi ne të cilin ruhen, vetem ne rastet kur e kerkon ligji ose për arsye të motivuara. Në kete rast duhet të hartohet procesverbali i nenshkruar nga roja dhe duhet të njoftohet i interesuari, të cilit i tregohet vendi i ri i ruajtjes. Edhe ne kete rast, si ne rastin kur është e nevojshme të zevendesohet roja, hartohet procesverbali, shenohet vendi i ri i ruajtjes, i zgjedhur sipas kritereve, dhe kerkesave për të cilat flitet ne pikat 2 dhe 4, e ne të cilin përmbahen kërkesat për të cilat flitet ne piken 5; procesverbali nenshkruhet nga roja e re dhe për kete njoftohet edhe i interesuari.

Neni 361.

Shitja dhe shkaterrimi i mjeteve dhe i sendeve të tjera të sekuestruara (Neni 209 i Kodit Rrugor)

1. Shitblerja dhe shkaterrimi i mjeteve dhe i sendeve të tjera të sekuestruara kryhet nen kujdesin e deges se finances ne të cilin gjenden pasurite e sekuestruara.

2. Për shitblerjen dhe shkaterrimin e mjeteve dhe të sendeve të tjera të sekuestruara, organet e policise rrugore, që kane marre pjese ne sekuestrim, i dorezojne degës së finances kopjen e procesverbalit të sekuestrimit, urdhrin e konfiskimit dhe kontrollin e njoftimeve të ardhshme për të interesuarit.

Neni 362.

Ndalimi administrativ i mjetit (Neni 210 i Kodit Rrugor)

1. Në rastet e ndalimit administrativ të mjetit, të vendosur sipas nenit 210, pikat 1 dhe 7, të Kodit Rrugor, zbatohen normat e sekuestrimit të mjetit, për të cilin është folur ne nenin 360.

2. Në rastet e kthimit të mjetit, të parashikuara nga neni 210, pika 2, te Kodit Rrugor, ai kryhet, ndaj subjektit të treguar, nga organi i policise se vendit ku ruhet mjeti, ne prani të rojes, i cili nenshkruan dhe procesverbalin.

Neni 363.

Largimi i mjetit (Neni 211 i Kodit Rrugor)

1. Sanksioni administrativ i largimit të mjetit, për të cilin është folur ne nenin 211, pika 1, është zbatuar nga organet e policise që diktojne shkeljen, nepermjet transferimit dhe depozitimit te mjetit ne vendet e treguara nga enti pronar i rruges, i cili ka për detyre ti pajise keto vende, ne menyre që mjetet e vendosura ne të, të jene të sigurta dhe të caktoje një roje sipas ligjeve. Entet pronare duhet të plotesojne çdo vit një liste për vendet e pajisura sipas ketyre kerkesave, te tregoje numrin e mjeteve që mund të vendosen ne to dhe t'ua komunikoje organeve të policise, për të cilet flitet ne nenin 12 të Kodit Rrugor të ngarkuar për kryerjen e sanksionit. Nëse ne një vend të caktuar depozitimet jane me shume se një, organet e siperpermendura te policise duhet të zgjedhin për transferimin dhe depozitimin e mjetit të hequr, vendin me prane vendit të shkeljes, ne kufijte e kapacitetit të tij.

2. Transferimi i mjetit nga vendi i shkeljes ne vendin e depozitimit kryhet ose drejtperdrejte me mjetet e përshtatshme të enteve pronare ose me mjetet që u përkasin shoqerive të cilave u lejohet sherbimi sipas nenit 157, pika 2, e Kodit Rrugor, dhe nenit 330. Në çdo rast mjetet e përshtatshme për largim duhet të kene karakteristikat e përshkruara ne nenin 11. Organi i policise që kryen veprimin e levizjes se mjetit, kur është e mundur, i komunikon të ineresuarit largimin dhe vendin e depozitimit.

3. Per rojen, i cili ka pergjegjesine per ruajtjen e vendit te depozitimit, sipas pikes 1, zbatohen dispozitat per ruajtjen e sendeve, ne rastet e sekuestrimit, per te cilen flitet ne nenin 360.
4. Për përgjegjesine e vendit të depozitimit që sipas pikes 1 është ne rolin e rojes zbatohen dispozitat mbi ruajtjen ne rast sekuestrimi për të cilin flitet ne nenin 360.

5. Për kthimin e mjetit të larguar, i interesuari ose personi i autorizuar prej tij, duhet t'i paraqitet rojes se vendit ku është vendosur mjeti, fleten e kthimit dhe të derdhe shpenzimet për nderhyrjen, largimin dhe ruajtjen. Për kthimin e mjetit hartohet një procesverbal, i cili nenshkruhet nga roja dhe nga pronari i mjetit ose nga personi i autorizuar prej tij, ku deklarohet ne menyre të qarte, pas kontrollit paraprak, se mjeti nuk ka pesuar deme të dukshme gjate largimit dhe qendrimit ne sekuestrim. Një kopje e ketij procesverbali i jepet të interesuarit. Për pagimin e shpenzimeve të lartpermendura leshohet deftesa përkatëse.

6. Për rastin e shkaterrimit të mjetit të larguar, parashikuar nga neni 211, pika 4, te Kodit Rrugor, zbatohen dispozitat e nenit 361.

Neni 364.

Bllokimi i mjeteve (Neni 211 i Kodit Rrugor)

1. Në rastet e bllokimit të mjeteve, për të cilat flitet ne nenin 211, pika 3, te Kodit Rrugor, organi i policise, që dikton shkeljen, merr masa edhe nepermjet personelit të specializuar, duke vendosur ne rrota pajisjet e përshkruara nga neni 331, menyrat e vendosjes te të cilave tregohen ne të njëjtin nen.

2. Për zhbllokimin, titullari që e ka kete të drejte, duhet t'i beje kerkese organit të policise, për të cilin flitet ne piken 1, si dhe te derdhe shpenzimet e nderhyrjes, te bllokimit dhe te largimit sipas tabelave të përgatitura dhe të azhurnuara çdo vit nga enti pronar i rruges. Nëse derdhja kryhet direkt ne organin e policise të siperpermendur, keta jane te detyruar te japin deftesen. Largimi kryhet sipas menyrave për të cilat flitet ne piken 1. Për largimin është hartuar një procesverbal, një kopje e të cilit i jepet atij që heq bllokimin.

3. Në rastin e shitblerjes ose të shkaterrimit të mjetit të bllokuar zbatohen dispozitat e nenit 361.

Neni 365.

Tërheqja e dokumenteve të qarkullimit, të targes ose të lejes se drejtimit (Neni 212 i Kodit Rrugor)

1. Në rastet e parashikuara nga neni 212, pika 1 te Kodit Rrugor, për tërheqjen e dokumenteve të qarkullimit ose të deshmise se aftesise, organi kontrollues duhet të pranoje që mjeti të depozitohet dhe te ruhet ne nje vend të përcaktuar nga ai që është i autorizuar ose nga drejtuesi i mjetit. Nëse është nevoja, agjenti jep leje te perkoheshme për qarkullim të kufizuar, për aq kohe sa eshte e nevojshme për ta cuar mjetin ne vendin e siperpermendur, ku do të ruhet. Ne kete rast, përdoret rruga me e shkurter, e cila pasqyrohet edhe ne procesverbal. Nëse i autorizuari ose drejtuesi i mjetit nuk kane ndonje vend për ketë qellim, organi kontrollues vepron për ruajtjen e mjetit, ne baze te nenit 360.

2. Në rastet për të cilat ligji vendos tërheqjen e menjehershme të një dokumenti të qarkullimit ose të deshmise se aftesise, agjenti që zbulon shkeljen, për t'i mundesuar drejtuesit levizjen e mjetit per ne vendin e treguar prej tij, vendos ne fshiresen e xhamit kopjen e procesverbalit të kontrollit me shenimin e meposhtem:

ZYRA/KOMANDA_____

PROCESVERBAL

I nenshkruari_____deklaron t'i kete terhequr drejtuesit të mjetit

zotit/zonjës:_____ me targë_____

- lejen e drejtimit klasa. _____ Nr._____
- lejen e qarkullimit të mjetit me targe_____Nr. _____
- Librezën e automjetit Nr._____
- certifikaten e pronesise se mjetit_____

per shkeljen e nenit_____te Kodit Rrugor.

Ky shenim është hartuar sipas dhe ne zbatim të nenit_____te Rregullores, për të lejuar udhetimin me mjet deri ne qendrën administrative_____

Data_____

Agjenti kontrollues

_____

(Firma)

3. Në rastet e tërheqjes se targes, sipas nenit 212, pika 1, e Kodit Rrugor, agjenti kontrollues merr masa për ta tërhequr targën pasi mjeti të jete vendosur ne njërin nga vendet e treguara ne piken 1, dhe ia dergon zyres ose komandes nga i cili varet. Për tërheqjen është hartuar procesverbali përkatës, kopja e të cilit i jepet të autorizuarit. Në vendin ku ruhen mjetet, ne rastin e tërheqjes se targes, zbatohen dispozitat për të cilat flitet ne piken 1.

Neni 366.

Pezullimi i lejes se drejtimit të mjetit ne rastet e përseritura (Neni 214 i Kodit Rrugor)

1. Për të lejuar zbatimin praktik të sanksionit, sipas nenit 214, pika 3, te Kodit Rrugor, zgjatja e periudhes se pezullimit të lejes se drejtimit të mjetit, për arsye të disa shkeljeve të kesaj dispozite ligjore, ose parashikimi i sanksionit të tërheqjes se lejes se drejtimit, ne rastet e parashikuara nga kodi ne fuqi, prane çdo zyre perkatese të rrethit është ndertuar një skedar, ku shenohen emrat e titullareve të lejes se drejtimit, sipas rendit alfabetik, të dhenat e urdhrit për pezullimin e deshmise se aftesise, me periudhen përkatëse, data dhe numri i shkeljes dhe data e daljes se urdhrit. I njëjti shenim behet edhe ne rastet e tërheqjes se lejes se drejtimit. Organi përkatës është i detyruar t'i beje keto shenime me daljen ose të komunikimin e urdherit për pezullim.

2. Në skedarin, për të cilin flitet ne piken 1, duhet të shenohen të gjitha urdherat e nderprerjes dhe të cfuqizimit të lejes se drejtimit, për shkeljet e bera ne territorin për të cilin jane përgjegjës zyrat e siperpermendura, edhe pse kjo shkelje është bere nga titullari i lejes se drejtimit të leshuar jashte shtetit.

KAPITULLI VII

DISPOZITA PERFUNDIMTARE DHE TRANZITORE

KREU I

DISPOZITA PERFUNDIMTARE

(Nenet 221-231 të Kodit Rrugor)

Neni 367.

Arkivi kombetar i rrugeve (Neni 221 i Kodit Rrugor)

1. Arkivi Kombetar i Rrugeve, duhet të përmbaje, sipas nenit 221, pikat nga 1 deri ne 4, të Kodit Rrugor, të gjitha të dhenat përkatëse të gjendjes, teknike dhe juridike, të rrugeve, me treguesit e trafikut të mjeteve dhe të aksidenteve, është domosdoshmerisht i informatizuar dhe i ndare ne pese seksione, me hyrje te drejtpërdrejta, të lidhura ndermjet tyre, të afta që të japin një vizion të perzgjedhur dhe te plote të të dhenave nga të cilat rezultojne.

2. Seksioni i pare përmban listen e rrugeve, të ndara ne kategori, sic tregohen ne nenin 2 të Kodit Rrugor; për çdo rruge është treguar gjendja teknike dhe juridike e saj, me të dhenat përkatëse të rruges, përshkueshmeria ne pjese të ndryshme te saj, karakteristikat teknike, gjeometrike dhe ndertimore të infrastruktures, karakteristikat e mjeteve qarkulluese dhe kufizimet e trafikut qofte edhe të përkohshem, si dhe të gjitha zeniet, ndertesat, kalimet, sipas neneve 20 deri ne 33 të Kodit Rrugor.

3. Seksioni i dyte përmban treguesit për trafikun e mjeteve mbi çdo rruge, gjithmone të grupuar sipas kategorive, për të cilat flitet nenin 2 të Kodit Rrugor. Për çdo rruge tregohet sasia e trafikut të mjeteve, të ndara me pjese, të rrugeve të veçanta, për periudha të ndryshme të kohes, dhe për kategori të ndryshme të mjeteve.

4. Seksioni i trete përmban treguesit e aksidenteve, të lokalizuara për çdo rruge; për kete duhet të tregohet vendi i sakte ku ka ndodhur aksidenti, tipi i mjetit ose tipet e mjeteve të përfshira ne kete aksident, me të gjitha të dhenat e përshtatshme për t'u identifikuar, sasia dhe llojet e aksidenteve, pasojat demtuese të sendeve dhe te personave; të dhenat e gjendjes civile të përsonave të përfshire ne aksident, me tregues të tipit të deshmise se aftesise dhe vitin e marrjes se saj nga drejtuesit e mjeteve të përfshira ne aksident , dhe të dhenat e përgjegjesit të mjetit, nese keta nuk drejtonin mjetin; sanksionet administrative, kryesore ose ndihmëse, të parashikuara sipas vete aksidentit.

5. Seksioni i katert përmban gjendjen e përshkueshmerise nga mjetet e klasifikuara mjete teknologjike, sipas nenit 54, pika 1, shkronja *n*), e Kodit Rrugor; kjo gjendje e

përshkueshmerise duhet të tregohet për çdo rruge. Derisa nuk filloje te funksionoje arkivi kombetar i rrugeve dhe seksioni i siperpermendur, listat e parashikuara nga neni 221, pika 4, e Kodit Rrugor jane krijuar dhe azhurnuar, ne baze të treguesve të sjelle nga entet e treguara ne piken 4, të cilet dorezohen për çdo vit, brenda 31 janarit , me të dhenat përkatëse të vitit të meparshem, për t'ia derguar Ministrise se Transportit, e cila ploteson listat ne kohen e duhur.

6. Seksioni i peste përmban të dhenat që dergohen çdo muaj nga entet pronare, përkatëse, treguese, të marra nga sistemet paralajmerues, për të cilat flitet ne nenin 370, pika 3.

7. Seksioneve te siperpermendura u dergohen ne menyre te rregullt azhurnime të reja nepermjet të dhenave të marra nga entet pronare të rrugeve, të cilet jane te detyruar ne baze te nenit 221, pika 3, të Kodit Rrugor si edhe nepermjet komunikimit telematik, të marre nga arkivi kombetar i mjeteve dhe të gjendjes civile të personave, të kualifikuar për drejtimin e mjetit.

8. Të dhenat për krijimin dhe azhurnimin e herepashershem te seksioneve jepen, ne baze të udhezimeve të hartuara nga Ministria e Transportit, Drejtoria e Përgjithshme e Rrugeve për rruget shteterore, nga shoqerite koncensionare dhe nga entet e tjera pronare të rrugeve ne rrethe. Udhëzimet duhet të jene ne përputhje me udhezimet dhe rregulloret europiane, komunitare dhe nderkombetare.

9. Drejtoria e Përgjithshme e Rrugeve, e cila eshte ne vartesi të Ministrise se Transportit merr masa per mbajtjen e Arkivit Kombetar te Rrugeve. Pjesa me e madhe e shpenzimeve per mbajtjen e arkivit perballohen nga te ardhurat, për të cilat flitet ne nenin 223 të Kodit Rrugor.

10. Ministri i Transportit, ne baze te te dhenave te A.K. te Rrugeve, vendos çdo tri vjet për regjistrimin e trafikut dhe për publikimin e ketij rregjistrimi.

Neni 368.

Arkivi Kombetar i Mjeteve (Neni 221 i Kodit Rrugor)

1. Arkivi kombetar i mjeteve, i ngritur prane Drejtorise se Përgjithshme të Sherbimeve të Transportit Rrugor, sipas nenit 221, nga pikat 5, 6, 7, 8 dhe 9, të Kodit Rrugor, përmban të dhenat përkatëse e te dhenat e aftesive profesionale sipas pikave *"e","f "*, *"g"*, *"h"*, *"I"*, *"j"*, *"k"*, *"l"*, të nenit 47 të Kodit Rrugor, te cilat duhet të jete te informatizuara. Të dhenat e ketij arkivi administrohen brënda sistemit informatik të Drejtorise se Përgjithshme të Sherbimeve të Transportit Rrugor, ne pese seksione të veçanta, me hyrje te drejtpërdrejte, të lidhura ngushte ndermjet tyre, të afta për të dhene një vizion të perzgjedhur ose te plote të të dhenave te grumbulluara.

2. Seksioni "homologime"përmban karakteristikat teknike të mjeteve, të përcaktuara nga kontrollet dhe provat e homologimit dhe të pranimit ne qarkullim.

3. Seksioni “gjendja civile” përmban të dhenat e gjendjes civile të personave, fizike dhe juridike, sipas certifikates se pronesise ose sipas deklaratave lidhur me mjetet e administruara nga arkivi kombetar, pronare, bleres, përdorues, qiramarres ose bleres me keste te ketyre mjeteve.

4. Seksioni “regjistrime” përmban, për çdo mjet, të dhenat e identifikimit, ngjyren, të dhenat përkatëse të nxjerrjes se lejes se qarkullimit dhe të certifikates se pronesise, të dhenat përkatëse të të gjitha problemeve të tjera, teknike dhe juridike, të vete mjetit.

5. Seksioni “transport mallrash dhe udhetaresh” përmban daten dhe numrin e autorizimeve dhe të licensave të leshuara ne favor të automjeteve të përshtatshem për transport mallrash dhe udhetaresh për llogari të të treteve dhe për llogari të vet, si dhe gjendjen ne azhurnim të vazhdueshem të regjistrit kombetar të personave, fizike dhe juridike, që ushtrojne autotransportin e mallrave dhe udhetareve për llogari të të treteve.

6. Seksioni “aksidente” përmban, për çdo mjet të dhenat përkatëse për aksidente, ne të cilat është përfshire mjeti, me tregues për secilin aksident, me të dhenat anagrafike të drejtuesit, menyrat e kohes dhe të vendit ne të cilin ky është verifikuar, natyren dhe sasine e demeve të kryera, pasojat që kane rrjedhur.

7. Seksionet për të cilat flitet ne pikat 2 dhe 5 furnizohen me të dhena ne menyre automatike duke përdorur të dhenat qe ka sistemi informatik i Drejtorise se Përgjithshme të Sherbimeve të Transportit Rrugor dhe azhurnohen, ne menyre të vazhdueshme, nga zyrat qendrore dhe ne baze të ketij organi. Seksioni, sipas pikes 6, ne menyre te vazhdueshme merr të dhëna dhe azhurnohet me të dhenat e transmetuara me rruge telematike ose me bobina manjetike, nga autoriteti policor që ka vene re aksidentin. Transferimi i të dhenave të nevojshme për furnizimin dhe azhurnimin e seksioneve, sipas pikave 3, 4 dhe 6, do të kryhet nga sistemi informatik i shoqatave te drejtuesve të automjeteve, nga autoriteti policor dhe nga shoqerite e sigurimeve, sipas modeleve dhe procedurave të përcaktuara nga Ministria e Transportit në bashkëpunim me ministritë e tjera të interesuara, brenda një muaji nga dita e plotesimit të formaliteteve të aksidentit ose të kallzimit të aksidentit.

8. Për mbajtjen e Arkivit Kombetar të mjeteve, për të cilat u fol ne kete nen, dhe për Regjistrin Kombetar të personave të kualifikuar për të drejtuar mjete, për të cilet flitet ne nenin 369 të kesaj rregulloreje, ngarkohet sistemi informatik i Drejtorise se Përgjithshme të Sherbimeve të Transportit Rrugor. Menyrat e keshillimit u jane besuar programeve te ngritura interaktive ose që do të ngrihen ne sistemin informatik të Drejtorise se Përgjithshme të Sherbimeve të Transportit Rrugor

9. Arkivi i mjeteve është ne marredhenie talematike me Arkivin e Rrugeve, për të cilet flitet ne nenin 367 dhe me Regjistrin Kombetar të personave, të kualifikuar për të drejtuar mjetet, për të cilet u fol ne nenin 367.

10. Për të siguruar te dhena të përshtatshme dhe ne kohe, për nevojat e administrates shteterore, Drejtoria e Përgjithshme e Sherbimeve të Transportit Rrugor, me hyrjen ne fuqi të kesaj rregulloreje, administron qendren e përpunimit të te dhenave dhe merr të

gjitha përgjegjësite e nevojshme për të garantuar informatizimin e procedurave, si dhe drejtimin administrativo - kontabel të ketij sistemi.

Neni 369.

Rregjistri Kombetar i personave të aftesuar për drejtimin e mjeteve (Neni 221 i Kodit Rrugor)

1. Zyra e regjistrit kombetar të personave të kualifikuar për të drejtuar mjetet, është ngritur prane Drejtorise se Përgjithshme të Sherbimeve të Transportit Rrugor, sipas nenit 221, pikat 8, 9, 10 dhe 11 të Kodit Rrugor dhe përmban të dhenat përkatëse për aftesine, për të cilen flitet ne nenin 115 të Kodit Rrugor. Ajo duhet të jete e informatizuar dhe të dhenat e saj duhet të administrohen brënda sistemit informativ të kesaj drejtorie, ne pese seksione të veçanta, me hyrje drejtpërdrejte, të lidhura ngushte ndermjet tyre dhe të afta për të dhene një vizion të perzgjedhur dhe te plote të të dhenave.

2. Seksioni "kualifikim" përmban për çdo drejtues dhe për secilin kualifikim te kryer, të dhenat përkatëse për procedimin e marrjes të lejes se drejtimit, të kerkeses për autorizim për t'u ushtruar ne guide deri ne rezultatet e proves, nese jane të nevojshme, si dhe të gjitha procedurat e metejshme si marrja, rimarrja, rishikimi, pezullimi, shfuqizimi; përmban gjithashtu të dhenat përkatëse te çertifikates se aftesimit profesional.

3. Seksioni "gjendja civile" përmban të dhenat e gjendjes civile të personave fizike, që kane kryer kualifikimin për drejtim mjeti.

4. Seksioni "shkelje" përmban të dhenat përkatëse të shkeljeve të bera nga secili person i kualifikuar për drejtim mjeti, me tregues të vendit, të dates, të tipit të shkeljes dhe të organit kontrollues me procesverbalin e njoftimit dhe targen e mjetit që ka kryer shkeljen.

5. Seksioni "sanksione" përmban të dhenat përkatëse të sanksioneve, si për sanksione administrative, ashtu edhe për saksione administrative plotesuese, si dhe të sanksioneve penale, për normat e shkelura të qarkullimit rrugor.

6. Seksioni "aksidente" përmban, për çdo drejtues, të dhenat përkatëse të aksidenteve ku është përshire drejtuesi, me tregues për secilin aksident, të dhenat e mjetit, menyren, kohen dhe vendin ku është kryer aksidenti, natyren dhe sasine e demeve, si dhe të dhenat përkatëse mbi proceduren deri ne zbatimin e sanksioneve për të cilat është folur ne piken 5.

7. Seksionet, për të cilat është folur ne pikat 2 dhe 3, publikohen rregullisht duke përdorur të dhenat qe jane mbledhur ne sistemin informatik të organit qëndror përkatës dhe azhurnohen vazhdimisht nga zyrat, qendrore dhe ato periferike, të ketij organi. Seksionet për të cilat flitet ne pikat 4 dhe 5, publikohen duke perdorur te dhenat ne sistemin informativ te organit perkates dhe azhurnohet vazhdimisht me të

dhenat që transmetohen, mbi bobina manjetike ose ne rruge telematike, nga organi qe e ka vene re shkeljen dhe nga organi qe ka sanksionin. Seksioni, per te cilin flitet ne piken 6, publikohet gradualisht dhe azhurnohet vazhdimisht me te dhenat qe transmetohen ne rruge telematike ose manjetike, nga autoriteti i policise qe ka pare aksidentin dhe nga kompania e sigurimeve ku eshte denoncuar aksidenti. Transferimi i të dhenave të nevojshme për publikimin dhe për azhurnimin e seksioneve për të cilat flitet ne pikat 4, 5 dhe 6 kryhet ne nje kohe të shkurter, siç përcaktohet ne udhezimin e ministrit të Transportit dhe të ministrit të Rendit Publik, me afatin prej një muaji, perkatesisht nga data e shkeljes, nga data e aksidentit dhe, për kompanite e sigurimeve, nga data e paraqitjes se denoncimit të aksidentit.

8. Hyrja dhe keshillimi ne Regjistrin Kombetar behet sipas menyrave për të cilat flitet ne nenin 368, pika 8, e kesaj rregulloreje.

9. Regjistri themeltar i të kualifikuarve për guide është ne marredhenie telematike me Arkivin e Rrugëve dhe me arkivin e mjeteve për të cilet flitet ne nenet 367 dhe 368.

Neni 370.

Sisteme monitorimi (Neni 222 i Kodit Rrugor)

1. Sistemet e monitorimit, për të cilet flitet ne nenin 222, pika 1, e Kodit Rrugor, jane vendosur nga entet pronare të rruges ne vendet e caktuara te seciles rruge, ne ate vend ku vendosja rezulton me e përshtatshme, ne perputhje me udhezimet e Komunitetit Europian dhe të dosjeve te qarkullimit rrugor që nxirren nga Ministria e Transportit brenda dy muajve nga hyrja ne fuqi e Kodit Rrugor. Entet pronare, ia bejne te ditur, ne kohen e duhur, Ministrise se Transportit vendet e vendosjes dhe i shenojne keto ne regjistrin rrugor, brenda tridhjete diteve nga njoftimi. Treguesi mund të jete modifikuar ose azhurnuar nga enti pronar çdo here që e kerkojne nevojat e trafikut dhe të qarkullimit.

2. Ruajtja dhe mirembajtja e ketyre sistemeve behet nga enti pronar i rruges. Enti pronar ka për detyre të dergoje çdo muaj të dhenat e nxjerra nga sistemet e paralajmerimit të Arkivit Kombetar të Rruges, për të cilet flitet ne nenin 222 të Kodit Rrugor, ne perputhje me udhezimet perkatese te përcaktuara nga ministri i Transportit.

3. Për sistemet që tregojne për ndotjen zanore dhe atmosferike, për të cilat flitet ne nenin 222, pika 2, e Kodit Rrugor, enti pronar ka për detyre të shqyrtoje udhezimet e dhena nga ministri i Shendetesise si dhe ministri i Transportit. Në keto udhezime tregohen vendet për çdo rruge ne të cilat, duhen vendosur sistemet, menyrat e vendosjes dhe funksionimin e tyre. Enti pronar i rruges ka për detyre që t'ia dergoje çdo muaj arkivit kombetar te rrugeve të dhenat e mbledhura, per te cilat flitet ne nenin 221 të Kodit Rrugor, sipas udhezimeve të përcaktuara bashkerisht nga ministri e Transportit dhe ai i Shendetesise.

Neni 371.

Rregullore për të drejtat që kane të interesuarit për operacionet tekniko-administrative, qe jane nen përgjegjësinë e Ministrit të Transportit, dhe detyrimet për koncesione, autorizime, licensa dhe lejet qe jane në përgjegjësi te enteve pronare të rrugeve (Neni 223 i Kodit Rrugor)

1. Shuma e të ardhurave për operacionet teknike dhe teknike-administrative ne pergjegjesi të Ministrise se Transportit jane fiksuar ne tabelen VII.1, që është pjese përberese e kesaj rregulloreje. Ato zbatohen me hyrjen ne fuqi te Kodit Rrugor dhe duhet të derdhen nga të interesuarit ne aktin e paraqitjes se kerkeses për leje, miratime, homologime dhe autorizime, të parashikuara nga kodi, ne llogarine rrjedhese të përshtatshme që i dergohet Ministrise se Transportit nepermjet Drejtorise së Përgjithshme të Rrugeve.

2. Shuma e të ardhurave qe duhet derdhur nga të interesuarit, për të marre ose rimarre, autorizime, licensa dhe leje nga entet pronare të rrugeve, përcaktohet nga vete entet, të cilet kane detyre t'i komunikojne për çdo vit Ministrise se Transportit nepermjet Drejtorise se Përgjithshme të Rrugeve.

2. Shumat, për të cilat është folur ne pikat 1dhe 2, jane te azhurnuara çdo dy vjet dhe kane te njejten mase me te tëra variacionet e pranuara nga INSTAT; të treguesit të çmimeve për konsum për familjet e punetoreve dhe të nenpunesve, të verifikuara ne të dy vitet e meparshem. Kur është nevoja, brenda 1 dhjetorit të çdo dyvjecari, ministri i Transportit përcakton, përsa ai ka ne pergjegjesi, shumen e re që zbatohet nga 1 janari i vitit paraardhes, me rrumbullakimin, me shume se njëmije lekë nese tre shifrat e fundit kalojne peseqind lekët dhe atyre me të ulta, ne rast të kundert.

Neni 372.

Shfuqizimi i vendimeve dhe i udhezimeve të rregullores se meparshme, ne fuqi dhe marrja e udhezimeve komunitare (Neni 226 i Kodit Rrugor)

1. Të gjitha vendimet, urdhrat dhe udhëzimet e Keshillit te Ministrave, te dala ne zbatim te Kodit Rrugor të meparshem, shfuqizohen.

2. Të gjitha urdherat dhe udhëzimet teknike, të nxjerra nga ministrat përkates te fushave përkatëse, ne zbatim te normave të rregullores të meparshme, shfuqizohen.

3. Ngarkohen ministrat përkatës që, brenda 12 muajve nga data e miratimit të kesaj rregulloreje, të nxjerrin urdherat, udhëzimet dhe akte normative ne zbatim të detyrave që dalin nga venia ne jete e kesaj rregulloreje.

4. Udhezimet e Komunitetit Europian, ne fushat për të cilat flet kjo rregullore, jane zbatuar me menyrat për të cilat flitet ne nenin 224 të Kodit Rrugor.

KREU II

DISPOZITA TRANZITORE

(Nenet 232-235 të Kodit Rrugor)

Neni 373.

Hyrja ne fuqi e normave të kesaj rregulloreje (Neni 235 i Kodit Rrugor)

1. Rregullorja e mesiperme hyn ne fuqi me……..

KRYEMINISTRI

Ilir META

Tirame me, __.__.1999

SHTOJCA TE KAPITULLIT III

SHTOJCA I

Neni 196

(Karakteristikat konstruktive dhe menyrat e kontrollit të ciklomotoreve)

1. Karakteristikat konstruktive të ciklomotoreve, për të cilat flitet ne nenin 196, jane si me poshte:

a) Silenciatori i thithjes: seksioni i përgjithshem i dritareve të thithjes nuk duhet të jete me i vogel se 1.1 here se ai i difuzorit të karburatorit.
b) Karburatori: (vetem për ciklomotoret me dy rrota), diametri minimal i difuzorit nuk duhet të kaloje 12 mm.

c) Tubi i thithjes: Mund të jete një trup, se bashku me cilindrin ose mund të jete i zmontueshem. Në rastin e pare, dhe nese realizohet seksioni minimal i thithjes, tubi i thithjes duhet të kete spesor jo me të madh se 2.5 mm, me mbajtes për riforcim; përjashtohen nga kushti i mesiperm dritaret e pranimit dhe seksionet e tubit të thithjes, që e paraprijne për një thellesi prej 10 mm. Në rastin e dyte tubi i thithjes, nese ne të realizohet seksioni minimal, duhet të kete seksion të brendshem pothuajse te qendrueshem ne krahasim me ate minimal të thithjes dhe spesor te qendrueshem, jo me të madh se 2.5 mm për një gjatesi jo me të vogel se 15 mm; lejohen nervaturat e përforcimit. Seksioni i hyrjes se cilindrit duhet të jete i rakorduar me seksionin e brendshem të gypit. Për gjate të gjithe tubave të thithjes nuk duhet të vendosen elemente që prishen lehte.
ç) Guarnicioni i testates: nuk duhet të kete një spesor me të madh se 0.5 mm ne gjendje shtrengimi.
d) Guarnicioni cilinder-karter: nuk duhet të kete një spesor me të madh se 0.5 mm ne gjendje shtrengimi.
dh) Pistoni: kur pistoni gjendet ne piken e vdekur, me të larte nuk duhet të mbuloje dritaret e thithjes. Kjo nuk zbatohet ne pjeset e kanalit të zbrazjes, që përputhen me dritaret e thithjes, ne rastin e shperndarjes me flete. Rrotullimi i pistonit me 180° nuk duhet të rrise fuqine e motorit.
e) Cilindri dhe testata: nuk duhet të kete nderprerje artificiale ne tubat e kalimit të gazit që mund të modifikohen lehte ose të hiqen.
ë) Sistemi i shkarkimit: pjesa e tubit të shkarkimit që gjendet brenda silenciatorit, duhet të jete e salduar me pjesen e jashtme me vete tubit dhe të jete e palevizshme.
f) Ndenjësja: për ciklomotorin me dy rrota, siperfaqja e përshtatshme, që sherben për të mbajtur ndenjesen, nuk duhet të kaloje gjatesine 0.40 m. Për ciklomotorin me tre rrota, ne kabinen e drejtuesit, duhet të kete një gjeresi te lire, të pakten 0.60 m, dhe një ndenjese, me një gjeresi jo me të madhe se 0.50 m.

SHTOJCA II

Neni 197

(Karakteristikat konstruktive te motomjeteve)

1. Karakteristikat konstruktive të motomjeteve jane si me poshte:

a) numri maksimal i cilindrave: 2 (per motore me djegie të brendshme):
b) vellimi maksimal: 300 cm^3 për motore me ndezje të komanduar ne dy kohe, 550 cm^3 për motore me ndezje të komanduar ne kater kohe, duke përjashtuar turbofryrjen ne të dyja rastet; 800 cm^3 për motore me ndezje spontane;
c) seksioni minimal i karburatorit ose i karburatoreve nuk merret me bokolla, të futura me presim ose që hiqen lehte;
ç) seksioni i përgjithshem i valvolave të thithjes për çdo cilinder të motoreve me 4 kohe nuk duhet të jete me i madh se 1.3 here nga seksioni minimal i karburatorit, si është përcaktuar ne shkronjen *"c";*

d) seksioni minimal i tubit ne testate të çdo cilindri të motoreve me 4 kohe, nuk duhet të jete me i madh se seksioni i karburatorit, si është përcaktuar ne shkronjen "*c*";
dh) për motorat diesel, sistemi i kufizimit të regjimit maksimal në boshllëk të motorit i realizuar me një tolerance ± 150 rrotullime/minute;
e) spesori i pareteve të çdo dege të kolektorit, i zvogeluar sa me shume që të jete e mundur, ne piken me të ngushte të mos jete me shume se 3 mm;
ë) për motorat me 2 kohe, korniza e dritave të thithjes, ne cilinder ose ne karter, me një unaze celiku të ngurte, me spesor të pakten 1 mm dhe e gjate të pakten 3 mm, per seksionin me të ngushte; ne alternative montimi i kolektorit të thithjes me vida, ne menyre që të mos çmontohet pa carje;
f) ne motoret me 2 kohe, duke montuar një piston të rrotullueshem me 180° ,fashatura nuk duhet të ndryshoje;
g) për motoret me 4 kohe deklarimi i fashatures, ngritja dhe diametri i valvolave;
gj) spesori i guarnicionit ne koke, jo me i madh se 1.8 mm dhe i atij ndermjet cilindrit dhe karterit jo me i madh se 0.5 mm.

2. Karakteristikat teknike të paretit ndares se kabines duhet të sigurojne që:

a) të jete solide me strukturen e mjetit dhe e vendosur ne një largësi jo me të madhe se 25 cm nga ndenjesja e drejtuesit ne pozicionin e tërheqjes maksimale;
b) të kete një nivel të rezistences ndaj ngarkeses së tille që të mbaje një shtytje pingul me paretin, të shperndare njëtrajtesisht ne shtesen e brendshme të saj, të barabarte me 80 për qind të ngarkeses maksimale të deklaruar ne homologim;
c) përbehet ne një siperfaqe të vazhduar, me pjese xhami të fiksuara për kontroll të kabines, për ngarkese jo me të madhe se 2,500 cm^2.

SHTOJCA III

Neni 215

(Vlera maksimale e mases se rimorkiuar dhe përcaktimi i saj. Procedura për kapjen e rimorkiove)

1. Vlera maksimale, e pranuar, e mases se rimorkiuar kufizohet nga raporti ndermjet mases se përgjithshme, për ngarkim të plote të rimorkios, dhe mases se përgjithshme për ngarkim të plote të kamionit (motorit tërheqes), përberes së një kompleksi mjetesh. Ky raport, për rreth 100 kg, nuk duhet të kaloje:

a) 1.45 => nese kompleksi i mjeteve është i pajisur me sistem frenash të tipit të vazhduar dhe automatik;
b) 0.8 => nese kompleksi i mjeteve nuk është i pajisur me sistem frenash të tipit të vazhduar dhe automatik. Për autoveturat, për automjetet për transport të kombinuar, të personave dhe të sendeve, dhe për autokarvanet, ne çdo rast, vlera e mases se rimorkiuar nuk mund të jete me e madhe se vlera e tares se ketyre mjeteve;

c) 0.5 => ne rastet ne të cilat rimorkio nuk është pajisur me sistem frenash ose kur tërhiqet një mjet që nuk vleresohet si rimorkio, përveç sa është thene ne nenin 11, pika 4, shkronja "e".

3. Për autoartikularet, vlerat maksimale për të cilat u fol me siper i referohen raportit ndermjet mases maksimale mbi akset e gjysmerimorkios dhe tares se tërheqesit, shtuar ngarkesen maksimale që peshon mbi samar. Për mase të rimorkiuar të tërheqësit duhet të kuptohet masa e përgjithshme, për ngarkim të plote të gjysmerimorkios.

3. Për traktoret rrugore, të pajisur me sistem frenash të tipit të vazhduar dhe automatik, të paafte për të kaluar shpejtesine 40 km/ore, vlera maksimale e raportit është rritur ne

4. Për transportin e jashtezakonshem, për të cilin flitet ne nenin 10 të Kodit Rrugor vlera maksimale e raportit mund të rritet ne gjashte, kur kamioni (mjeti tërheqes) nuk mund ta kaloje gjate procesit të tërheqjes shpejtesine 40 km/ore dhe të kete peshe të ngjitur jo me të vogel se 75 për qind të vete mases se përgjithshme.

5. Provat për përcaktimin e mases se rimorkiuar, që kryhen për ngarkim të plote, duhet të pranojne:

a) që kompleksi i mjeteve të mund të niset mbi një pjerreso prej 8 për qind.
b) që komleksi i mjeteve të mund të levize me një shpejtesi, që nuk ndryshon me shume se 10 për qind të shpejtesise që i pergjigjet numrit të rrotullimeve të fuqise maksimale të motorit, me raportin me të larte të transmisionit, mbi një pjerresi jo me të vogel se 1 per qind; kontrolli mund të kryhet duke verifikuar se shpejtimi mesatar mbi rruge të sheshtë të mos jete me i vogel se 0.1 m/sec^2, ne fushen e përdorimit të raportit me të larte të transmisionit, ndermjet regjimeve të momentit maksimal dhe të fuqise maksimale. Kjo prove nuk kryhet ne rastin e mauneve, për të cilat është verifikuar se raporti ndermjet fuqise maksimale të motorit dhe mases së përgjithshme të kompleksit të mos jete me e vogel se 5.88kË/tonë.

6. Për tërheqjen e një rimorkioje ose të një gjysmerimorkioje është e nevojshme që:

a) pajisjet e tërheqjes të jene të tipit të miratuar dhe të pajtueshem ndermjet tyre;
b) të jene kontrolluar kushtet e brendashkrimit të ktheses, të parashikuara ne nenin 213;
c) sistemet e frenimit të te dyja mjeteve, që bejne pjese ne kompleksin e mjeteve, të jene të pajtueshem ndermjet tyre;
ç) sistemi i lidhjes se sistemeve të frenave, të ndriçimit dhe të sinjalizimit pamor të jene të pajtueshme ndermjet tyre;
d) përmasat e mjeteve të vecanta ose të kompleksit të mjeteve nuk i kalojne kufijte për të cilat flitet ne nenin 61 të Kodit Rrugor, duke bere përjashtim për mjetet e përshtatshme për transport mjetesh dhe të kontainereve, për të cilet flitet ne nenin 9, pika 3, shkronja *"d"* dhe *"e"* të Kodit Rrugor, kur për keto mjete nuk kerkohet autorizimi për qarkullim sipas pikes 6 të ketij neni;

dh) masat e mjeteve të veçanta ose të kompleksit të mjeteve nuk i kalojne kufijte për të cilet flitet ne nenin 62 të Kodit Rrugor;
e) jane shqyrtuar të gjitha detyrimet e përshkruara nga normativa per transportin e mallrave ne përgjithesi, dhe të mallrave të rrezikshme, kur behet fjale për mjete të caktuara për keto.

SHTOJCA IV

Neni 221

(Sistemet e sinjalizimit pamor të bicikletave)

1. Karakteristikat dhe vlerat e intensitetit të ndriçimit të reflektuar, ne mije qiri për çdo lux të drites se bardhe renese, të përshkruara ne funksion të kendeve të ndryshme të renies dhe të përthyerjes, jane ato të treguara ne tabelat e meposhtme:

Ngjyra e Sistemit	**Nr.**	**Pozicioni**	**Sip.minimale e secilit sistem (cm^2)**	**Kendi i Divergjences**	**Kendi i Renies**		
					0°	**20°**	**40°**
E kuqe	1	Prapa	25	± 20’	30	20	12
				± 2°	6	3	2
E verdhe	4	Pedalet	8	± 20’	20	12	5
	4	Anesore		± 2°	4	3	2

2. Materiali reflektues i sistemeve me drite të kuqe, të ndritshme, me ngjyre të bardhe me temperature të ngjyres të barabarte me 2,848 grade K (grade absolute), duhet të reflektoje drite me koordinatat kolorimetrike të meposhtme:

X = 0.652 ÷ 0.648
Y = 0.341 ÷ 0.342
Z = 0.007 ÷ 0.010

3. Materiali reflektues i sistemeve me ngjyre të verdhe duhet të reflektoje drite me koordinatat kolorimetrike e meposhtme:

X = 0.573 ÷ 0.556
Y = 0.421 ÷ 0.437
Z = 0.007 ÷ 0.006

4. Materialet reflektues duhet të kene karakteristika të tilla, që të jene rezistente ndaj nxehtesise, ndaj drites se diellit, ndaj mjegulles se dendur, ndaj luhatjeve të temperatures, ndaj abrazionit, e ndaj solventeve.

SHTOJCA V

Neni 223

(Karakteristika konstruktive dhe funksionale të mjeteve me motor dhe rimorkiove të tyre)

A - *PESHAT, PËRMASAT DHE PAJISJET.*

a) Tara.
b) Pesha e përgjithshme.
c) Pesha mbi akse.
*ç) P*ërmasat maksimale të pengeses.
d) Numri i akseve dhe nderakseve.
dh) Daljet maksimale.
e) Lartesia minimale nga toka ndermjet dy gomave.
*ë) P*ërmasat e brendshme të kabines dhe përcaktimi i numrit të vendeve.
f) Tipi i struktures mbajtese.
g) Karroceria.
gj) Pajisje të veçanta.

B - *KARAKTERISTIKAT KRYESORE*

*a) P*ërcaktimi i shpejtesise llogaritese.
b) Verifikimi i shpejtesise maksimale.
c) Fuqia e motorit.
ç) Përcaktimi i konsumit të karburantit.
d) Prova e përshpejtimit ne planin horizontal.
dh) Aftesia nisese ne ngjitje.
e) Raporti fuqi/peshe.
ë) Pesha e rimorkiuar.
f) Tipi i transmisionit dhe raportet.

C - *SIGURIMI AKTIV.*

a) Vendosja e sistemeve të sinjalizimit pamor dhe të ndriçimit.
b) Impianti elektrik.
c) Boria.
ç) Fshiresit e projektoreve (per ato që jane të pajisur nga fabrika).
d) Frenat, sistemi i frenimit dhe elementet përberes.
dh) Pasqyrat që shohin prapa.
e) Shkrirja dhe heqja e avullit nga xhamat e mjetit.
ë) Ngrohja e kabines.
f) Serbatoret e karburantit dhe parandalimi i ndezjes.
g) Dyert (brava dhe cerniera - pedan).
gj) Fushepamja e drejtuesit të mjetit dhe agjentit verifikues nga jashte.
h) Fshiresja dhe laresja e xhamave.
i) Disqet dhe rrotat.
j) Pneumatiket.
k) Sistemi i pedaleve të komandes.

Ç - *SIGURIMI PASIV.*

a) Goditje dhe përmbysje.
b) Sigurim kunder vjedhjes.
c) Xhama të sigurimit.
ç) Kapeset e rripit të sigurimit.
d) Paragodites për autoveturat.
dh) Mbrojtese e prapme kunder ndotjes.
e) Mbrojtje kunder spostimit të ngarkeses.
ë) Mbrojtje anesore.
f) Parafangot.
g) Vendi për të vendosur kembet.
gj) Mekanizmi i kthimit.
h) Sistemimi i brendshem, rezistenca e ndejteseve dhe kapja e tyre.
i) Rripi i sigurimit.
j) Sistemi i mbajteses se femijeve.
k) Mbështetësja e kokes.
l) Të dalat (cepat) e jashtme.
m) Kufizimi i venies ne pune të materialeve të caktuar.
n) Identifikim i mjeteve të gjate dhe/ose të rendë.
o) Parasperkatje.
p) Ene të thjeshta, nen presion.
q) Pyka për mbajtjen e mjetit.

D - *MBROJTJA E MJEDISIT DHE E SHENDETIT.*

a) Pajisje kunder zhurmes nga radioja.
b) Zhurme e jashtme e mjeteve me motor.
c) Dalja e papastertive nga mjetet me motor, me vetendezje dhe ndezje të detyruar.
ç) Pozicioni i tubit të shkarkimit.
d) Kohezgjatja e sistemit kunder ndotjes nga shkarkimi.
dh) Kutia e ndihmes se shpejte
e) Fiksja e zjarrit.

DH – *NORMA PER KATEGORI TË VECANTA MJETESH.*

a) Karakteristikat e ambulancave.
b) Karakteristikat e mjeteve me interes historik ose koleksionist.
c) Karakteristikat e autobuseve.
ç) Karakteristikat e mjeteve të përshtatshem për transport mallrash.
d) Karakteristikat e autokarvaneve.
dh) Karakteristikat e mjeteve për transport personash, me sherbim me qira, me drejtues mjeti ose të sherbimit “taksi”.
e) Karakteristikat e mjeteve të blinduar dhe/ose të përshtatshem ne sherbim të policise.
ë) Karakteristikat e ciklomotoreve.
f) Karakteristikat e katerrroteshave, me motor.
g) Pajisje te vecanta të mjeteve që ushqehen me gaz të lengshem ose jo.
gj) Karakteristika të trolejbuseve.

E - *DISPOZITA FISKALE*.

a) Vendi ku vendoset targa.
b) Fuqia fiskale.
c) Fuqia fiskale e motoreve elektrike.
ç) Targa të vogla dhe regjistrimi.
d) Markimi identifikues i motorit.
dh) Ngjyra e karrocerise.

Ë – *TE NDRYSHME.*

a) Tahometri
b) Tahografi
c) Marshi i levizjes mbrapsh.
ç) Pajisje të kapjes dhe të tërheqjes së kamioneve me rimorkio, mauneve dhe të autobuseve fizarmonike.
d) Çiftezimi sipas tipeve ose klasave të tërheqesave me riomorkio ose gjysme riomorkio.
dh) Sistemi i rimorkimit të mjeteve ne avari ose që kane qëndruar kundervajtje.
e) Identifikimi i komandave, llampave të kontrollit dhe indikatoreve.
ë) Mbajtesja e kaskes për motomjetet.
f) Mbajtesja e valixheve.
g) Mbajtesja e skive.
gj) Antenat e radios dhe të radiotelefonit.

SHTOJCA VI

Neni 227 (Hollesi konstruktive të sinjaleve të levizshme, shumefunksionale, të ndihmes se shpejte)

1. Cilesite e shenimeve dhe të simboleve të sinjaleve të levizshme, shumefunksionale, të realizuara me leter prapareflektuese jane:

a) Faqja e pare: shenimi SOS i zi, mbi fushe të bardhe ose të verdhe me përmasa 350 ± 10 mm x 250 ± 10 mm, shkruar me shkronja të medha, me lartesi 140 ± 5 mm.
b) Faqja e dyte: kjo faqe është e përbere nga një SOS fiks dhe nga një simbol i ndryshueshem me ane të dy skedave dyfaqshe. Shenimi SOS i zi, ne fushe të bardhe ose të verdhe, me përmasa 100 ± 5 mm x 250 ± 10 mm, shkruar me shkronja të medha, me lartesi 80 ± 5 mm x 250 ± 10 mm dhe jane:

- KRYQI I KUQ, ngjyre te kuqe; lartesia e simbolit: 200 ± 5 mm.
- CELES ANGLEZ, ne ngjyre te zeze; lartesia e simbolit: 200 ± 5 mm.
- DISTRIBUTORI I KARBURANTIT ne ngjyre te zeze; lartesia e simbolit: 200 ± 5 mm.

2. Koordinata trikromatike e kampioneve përfaqesuese të sinjalit të levizshem, shumefunksional, të realizuar me leter prapareflektuese, me ngjyre të bardhe ose të

verdhe, të plotesuar ne çdo pjese, duhet të përfshihen ne zonen e diagrames kolorimetrike te vitit 1931 të hartuar nga Komisioni Internacional për ndriçimin (CIE), të kufizuara nga kater pika të përcaktuara ne tabelen e meposhtme.

NGJYRA	KOORDINATAT E 4 PIKAVE QE KUFIZOJNE ZONEN E LEJUAR NE DIAGRAMEN KOLORIMETRIKE CIE 1931			
	1	2	3	4
X E BARDHE Y	***0.350*** ***0.360***	***0.300*** ***0.310***	***0.285*** ***0.325***	***0.335*** ***0.375***
X E VERDHE Y	***0.545*** ***0.454***	***0.487*** ***0.423***	***0.427*** ***0.483***	***0.465*** ***0.534***

3. Menyrat e kontrollit të sinjaleve të levizshme, shumefunksionale, edhe pse behen sipas përshkrimeve të pikave 5 dhe 8, të nenit 226, jane përcaktuar nga Ministria e Transportit.

SHTOJCA VII

Neni 229

(Shenimi zyrtar i numrit të shasise)

1. Shenimi i një numri të caktuar, zyrtar behet ne rastet kur numri i identifikimit të shasise është ndryshuar, është prishur, është i palexueshem si rezultat i një vepre penale të provuar ose mungon kur është prodhuar në vend. Shenohet një numer i përbere nga 8 shifra, nga të cilat gjashte të parat paraqesin numrin e protokollit të praktikes zyrtare (me shtimin e zerove të mundshme nese është e nevojshme) dhe dy të fundit tregojne vitin kalendarik, ku eshte shenuar numri i shasise.

2. Shënimi (stampimi) bëhet sipas procedurave të përcaktuara nga DPShTRr-ja.

SHTOJCA VIII

Neni 233

(Frytshmeria ne qarkullim i mjeteve me motor dhe i rimorkiove të tyre)

1. Rregullat teknike, për të cilat flitet ne nenin 233, jane si vijon:

a) Rrota, gomat dhe sistemet ekuivalente.
Si rrotat ashtu edhe gomat, ose sistemet ekuivalente, të montuar ne automjete, motomjete, ciklomotore, rimorkio dhe filomjete duhet të jene shume

rezultative e pa demtime, që mund të cenojne sigurine. Faqja shkelese (shtresa me lule e kapertonit) duhet të kete vizatim dhe reliev të dukshem mbi të gjithe siperfaqen ; thellesia e prerjeve kryesore të faqes shkelese duhet të jete të pakten 1,60 mm për automjete, filomjetet dhe rimorkiot, të pakten 1,00 mm për motomjete dhe të pakten 0,50 mm për ciklomotoret. Me prerje kryesore kuptohen prerjet e gjera të vendosura ne zonen qendrore të faqes shkelese, që mbulon rreth tre të katertat e kesaj siperfaqjeje.

b) Sistemi i frenimit.
Duhet t'i përgjigjen, përsa është parashikuar nga udhezimet 92/54/CEE dhe të garantoje një rezultat jo me të vogel se 80 për qind nga ajo e parashikuar për mjetin e ri.

c) Sistemi i sinjalizimit pamor dhe indriçimit, impianti elektrik.
Sistemet e sinjalizimit pamor dhe të ndriçimit duhet të jene të tipit të miratuar për kategorine së ciles i përket mjeti dhe të mbajne të dukshme daten dhe numrin e miratimit. Keto sisteme duhet të kene fuqi te plote vepruese: ne veçanti naten e me mot të kthjellet, dritat e pozicionit të përparme dhe të prapme duhet të jene të dukshme ne një largësi jo me të vogel se 150 m dhe targa e pasme duhet të jete e lexueshme të pakten 20 m larg. Lartesia nga toka, si dhe kuotat e tjera të vendosjes të sistemeve të sinjalizimit pamor dhe të ndriçimit duhet të përfshihen brënda kufijve të parashikuar; përpara sistemeve nuk duhet të kete xhama ose ekrane, që nuk jane pjese përberese e vete sistemeve; ose nese jane dy pajisje, të vendosura ne menyre simetrike, ato duhet të jene të të njëjtit tip e të së njëjtes ngjyre; orientimi duhet të jete i sakte dhe, për projektoret, duhet të kene mundesine e rregullimit ne horizontal dhe vertikal; nese jane vendosur sisteme, venia ne pune e të cileve është lejuar ne menyre fakultative, ato duhet të jene të miratuara dhe tu përgjigjen kerkesave te përcaktuara ne kete rregullore. Impianti elektrik dhe tensioni i ushqimit ne kapeset e sistemeve ne përdorim duhet t'u përgjigjen rregullave të përcaktuara me tabelen e unifikimit të karakterit përfundimtar.

ç) Sisteme të sinjalizimit zanor.
Duhet të vendosen, ne menyre të dukshme, data dhe numri i miratimit. Në kushtet normale të montimit, të ushqyer nga bateria e ngarkuar, ose ne rastin e sistemeve të ushqyer nga alternatori për një shpejtesi të ketij të fundit prej 1,800 rrotullime/minute, duhet të japin një nivel të zerit subjektiv, të matur mbi aksin e mjetit, 30 m përpara tij, jo me pak se vlerat e meposhtme:

- 80 dB për sistemet e sinjalizimit zanor të automjeteve, trolejbuseve dhe motomjeteve;
- 75 dB për sistemet e sinjalizimit zanor të motocikleve, me litrazh jo me të madh se 125 cm^3;
- 70 dB për sistemet e sinjalizimit zanor të ciklomotoreve;

- 80 dB për sistemet e sinjalizimit zanor të posaçëm për autobuset;
- 90 dB për sistemet shtese të alarmit.

d) Niveli i zhurmes se sistemeve të shkarkimit.

Niveli i zhurmes duhet të matet, për nje mjet të palevizur dhe nuk duhet të kaloje vleren e kontrollit të përcaktuar ne vendin e miratimit ose të homologimit.

dh) Nxjerrja e ndotjeve (papastertive).
Duhet të respektohen vlerat kufi të përcaktuara ne udhezimet 92/55/CEE.

e) Mundesia e shikimit.
Te gjithe xhamat, nepermjet të cileve sheh drejtuesi, nuk duhet të jene të thyer, as ne ndonje pjese të veçante.

ë) Karroceria dhe shasia.
Karroceria dhe shasia duhet të jene ne gjendje të mire përdorimi dhe të mirembajtura. Në veçanti shasia nuk duhet të jete e thyer, as edhe ne pjese të veçanta.

f) Sistemet ne përgjithesi dhe miratimi i tyre.
Te gjitha sistemet duhet të jene ne gjendje shume të mire. Subjektet e miratuara duhet të mbajne, ne menyrat e përshkruara, daten dhe numrin e miratimit të tyre.

SHTOJCA IX

Neni 243 - 245 (Targat)

1. Shenjat e targave, sipas ndarjes administrative, ne Republiken e Shqiperise jane si vijon poshte:

Nr.	*Shenja*	*Rrethi*	*Nr*	*Shenja*	*Rrethi*	*Nr*	*Shenja*	*Rrethi*
1	**BR**	Berati	***13***	**ER**	Kolonja	***25***	**PE**	Peqini
2	**BZ**	Bulqiza	***14***	**KO**	Korça	***26***	**PR**	Permeti
3	**MT**	Burreli	***15***	**KR**	Kruja	***27***	**DI**	Peshkopia
4	**DL**	Delvina	***16***	**KV**	Kuçova	***28***	**PG**	Pogradeci
5	**DV**	Devolli	***17***	**KU**	Kukesi	***29***	**PU**	Puka
6	**DR**	Durresi	***18***	**LA**	Kurbini	***30***	**SR**	Saranda
7	**EL**	Elbasani	***19***	**LE**	Lezha	***31***	**SH**	Shkodra
8	**FR**	Fieri	***20***	**LB**	Librazhdi	***32***	**SK**	Skrapari
9	**GJ**	Gjirokastra	***21***	**LU**	Lushnja	***33***	**TP**	Tepelena
10	**GR**	Gramshi	***22***	**MK**	Mallakastra	***34***	**TR**	Tirana
11	**HS**	Hasi	***23***	**MA**	Malesia e Madhe	***35***	**BC**	Tropoja
12	**KJ**	Kavaja	***24***	**MR**	Mirdita	***36***	**VL**	Vlora

SHTOJCA X

Neni 245

(Kritere për formimin e të dhenave të targave të mjeteve me motor dhe të rimorkiove)

1. Kriteret për krijimin e të dhenave jane:

a) Targa e përparme dhe e pasme e automjeteve, rimorkiove, makinave bujqesore dhe teknologjike mban, sipas radhes, stemen zyrtare të Republikes se Shqiperise, me pullen e kontrollit teknik, dy karaktere alfabetike, kater karaktere numerike dhe një karakter alfabetik; (figura III 4/a)

b) Targa te sherbimit "taksi", mban, sipas radhes, stemen e Republikes se Shqiperise me pullen e kontrollit teknik, dy karaktere alfabetike, tri karaktere numerike, nje karakter alfabetik dhe fjalen TAXI (figura III 4b).

c) Targa e motomjeteve mban, sipas radhes, stemen zyrtare të Republikes se Shqiperise, dy karaktere alfabetike, tri karaktere numerike dhe një karakter alfabetik (figura III 3);

ç) Targa prove për automjetet, mjetet bujqesore dhe teknologjike mban, sipas radhes, stemen zyrtare të Republikes se Shqiperise, dy karaktere alfabetike, tri karaktere numerike dhe dy karakter alfabetike "PR" (figura III 4f);

d) Targa prove për motomjetet,: mban sipas radhes, dy karaktere alfabetike, stemen zyrtare të Republikes se Shqiperise, dy karaktere numerike dhe dy karaktere alfabetike "PR";

dh) targa e perkohshme per automjetet, rimorkiot, makinat bujqesore dhe teknologjike mban, sipas radhes, stemen e Republikes se Shqiperise, dy karaktere alfabetike, tri karaktere numerike dhe dy karakter alfabetik A"P" (figura III 4c).

e) Targa e perkohshme per motomjetet mban, sipas radhes, stemen e Republikes se Shqiperise, dy karaktere alfabetik, dy karaktere numerike dhe nje karakter alfabetik "P"

ë) Targa e mjeteve te trupit diplomatik, mban, sipas radhes, stemen e Republikes se Shqiperise me pullen e kontrollit teknik, dy karaktere alfabetike "CD" dhe kater karaktere numerike. Per motomjetet, pas stemes se Republikes se Shqiperise,dy karaktere alfabetike "CD"dhe tri karaktere numerike (figura III 4d).

g) Targat e sherbimit te trupit diplomatik, mbajne sipas radhes stemen e Republikes se Shqiperise, pullen e kontrollit teknik, dy karaktere alfabetike dhe kater karaktere numerike. Per motomjetet para stemes se Republikes se Shqiperise, dy karaktere alfabetike dhe tri karaktere numerike (figura III 4e).

2. Karakteret numerike për të cilet u fol ne te gjitha shkronjat e pikes 1, marrin të gjitha vlerat nga 0 ne 9. Progresioni, brenda fushes numerike, shkon nga e djathta ne të majte. Karakteret alfabetike, të parashikuar ne keto pika, shkojne ne menyre progresive nga e djathta ne të majte. Karakteret alfabetike të përdorshme jane: A, B, C, D, E, F, G, H, J, K, L, M, N,O P, R, S, T, U, V, X, Y, Z (tabelat nga III.3 deri III.4e), që jane pjese përberese e kesaj rregulloreje).

SHTOJCA XI

Neni 248

(Karakteristikat konstruktive, përmasat, karakteristikat fotometrike kromatike dhe të lexueshmerise se targave. kërkesat për pranimin e tyre)

RREGULLORE TEKNIKE

HYRJE

0.1.*Perfundimi.*

Kjo rregullore sherben për të kontrolluar aftesine e targave me sfond prapareflektues, për përdorim të veçantë, për cka jane të caktuara, dhe për të pranuar kërkesat e rezistences dhe të qëndrueshmerise ne kohe të karakteristikave fizike të materialeve me të cilet jane ndertuar.

0.2.*Fusha e zbatimit*.

Kjo rregullore zbatohet ne targat e regjistrimit, përseritese, të provave dhe të njohjes të përcaktuara nga kjo rregullore dhe të realizuara me një shtrese prapareflektuese, të vendosur mbi mbajtesa alumini.

1. RREGULLA QE ZBATOHEN PER TARGAT.

1.1.*Rregulla të përgjithshme*.

Targat e trajtuara ne kete rregullore jane realizuar:

a) duke fiksuar karaktere alfanumerike (mbushje me thellesi 1,4 mm ± 0,1 mm), një mbështetes metalik të mbuluar me shtrese prapareflektuese, vetengjitese, të tipit të njohur si te përshtatshem, nei baze të kontrolleve teknike, të kryera nga Ministria e Transportit;

b) duke ngjyrosur sfondin e shkronjave, të shifrave dhe të simboleve me boje me ngjyra të përshkruara nga rregullorja;

c) duke vendosur stemen zyrtare të Republikes se Shqiperise;

ç) duke mbuluar siperfaqet e jashtme me një shtrese, boje trasparente.

1.2.*Përmasat dhe kompozimi grafik i targave*.

Targat, me përmasa të përcaktuara ne figurat qe i bashkëlidhen kesaj rregulloreje, duhet të kompozohen me karaktere alfanumerike, si ato të treguara ne keto figura.

1.3. *Ngjyrat.*

Sfondi prapareflektues duhet të jete i bardhe per:

a)targat e regjistrimit, të pasme dhe të përparme, të automjeteve, rimorkiove, makinave bujqesore dhe teknologjike;

b)targat e regjistrimit të motomjeteve;

targat e proves së motomjeteve, automjeteve, makinave bujqesore dhe teknologjike;

targat e perkoheshme te motomjeteve, automjeteve, makinave bujqesore dhe teknologjike.;

i verdhe për:

d)targat e regjstrimit të autoveturave per sherbimin "taksi";

Rregullat kromatike, me ngjyre te bardhe dhe të verdhe jane ne piken 4.1.

1.4. V*rima dhe kunja.*

Targat duhet të realizohen me kater vrima fiksimi, me diameter 5 mm dhe me kunja të rakorduara. Vendi i vrimave ne targa duhet të jete si ai i treguar ne figuren bashkengjitur.

2. RREGULLA TE ZBATUARA PER PERBERESIT E TARGAVE.

2.1.Mbështetëse metalike.

Mbështetësja metalike duhet të jete llamarine alumini, tip A199,5 UNI 9001, pjesa e dyte, ne gradimet H12, H14 ose H24, me spesor 1,00 ± 0,05 mm, plani i origjines i nenshtrohet trajtimit mbrojtes fosforokromatik, sipas UNI 4718 ose kromatik, sipas UNI 4719.

2.2.Shtresat prapareflektuese.

Shtresat prapareflektuese të targave duhet të jene prej materiali plastik, të bute, plotesisht të shtrire, me spesor te njetrajtshem dhe vetengjites, dmth të mbaje prapa një ngjites gati për përdorim, të mbrojtur nga një flete me spesor minimal "liner", që të ngjitet menjehere pa qëne nevoja për të përdorur uje, ngjitese ose pajisje te vecante. Keto shtresa, të ndara nga fleta mbrojtese, për të cilen u fol me siper, duhet të ngjiten ne cfaredo mbështetëse të forte, plotesisht të shtrire dhe shume të paster. Përvec kesaj ato duhet të jene të mbushura ne thellesi, prej 1.5 mm; duhet të jene të ngjyrosshme, si me boje ashtu edhe me paste serigrafike, të kene karakteristika fizike të qëndrueshme ne kohe dhe të jene rezistente ndaj agjenteve kimike. Përshtatja e shtresave per kërkesat e përshkruara është pranuar nga Ministria e Transportit, sipas procedurave të ilustruara ne kete rregullore.

2.3.Ngjyrat dhe transparentet mbrojtes.

Bojerat, pastat serigrafike, ngjyrat opake, transparente dhe solventet, që marrin pjese ne prodhimin e targave duhet të jene ato të percaktuara ne dokumentacionin teknik, të paraqitur ne aktin e kerkeses për deshmine e aftesise se shtreses. Ato duhet të kene karakteristika fizike të qëndrueshme ne kohe dhe duhet të jene rezistente ndaj veprimit të agjenteve kimike. Transparentet mbrojtes, përveç kesaj, duhet të jene rezistente ndaj gerryerjes.

3. PROCEDURA E PRANIMIT.

3.1.Targat.

Ne aktin e pajisjes me targa te deges përkatëse në Drejtorine e Përgjithshme të Sherbimeve të Transportit Rrugor, do të kontrolloje që targat të jene realizuar sipas rregullave të pikes 1, me llamarine të tipit të përshkruar dhe me shtrese prapareflektuese, sipas asaj të tipit të njohur, të pranuar. Në rastin kur targat nuk jane të përshtatshme për defekt të fabrikimit të lendeve të para, çeshtja shqyrtohet nga Ministria e Transportit.

3.2.*Deshmia e aftesise së shtresave prapareflektuese dhe të bojerave për targat.*

3.2.1.Percaktimi i tipit.

Per deshmine e aftesise, tipi i një shtrese përcaktohet nga:

a) emertimi tregtar;
b) materiali;
c) ngjyra;
ç) karakteristikat teknike.

3.2.2.*Kerkesa.*

Instituti Poligrafik përcakton, ne menyre periodike, konkurset per pajisjet e shtresave prapareflektuese të targave. Prodhuesi i shtresave, ose përfaqesuesi i tij legal, që do të marre pjese ne gare me një tip shtrese që ende nuk ka fituar deshmine e aftesise, duhet t'i bashkelidhe ofertes dhe dokumentacionit të kerkuar nga Instituti poligrafik një kerkese për deshmine e aftesise të shtreses se filmit, se bashku me dokumentet e meposhtme:

a) aktin e nenshkrimit, me të cilin deklaron se pranon kontrollin e përshtatshmerise së shtresave të sjella.
b) autorizimin nepermjet të cilit kerkon deshmine e aftesise, te noterizuar ose, ne rastin, kur i deleguari banon jashte shtetit, nga autoriteti konsullor përkatës (vetem ne rastin kur kerkuesi i deshmise se aftesise nuk është prodhuesi i shtresave);
c) relacioni teknik, që përshkruan tipin e shtreses të paraqitur për deshmi, se bashku me të dhenat që duhen dhe me të gjitha instruksionet me të cilat Instituti poligrafik merr pjese ne proceset e prodhimit dhe të grumbullimit të shtresave. Në relacion duhet të jene pershkruar me detaje pastat serigrafike, bojerat, dhe ngjyrat opake dhe transparente, të përshtatshme për shtresat, menyren e zbatimit të tyre, si dhe solventet që përdoren për të hequr njollat e bojes, që mund të realizohen ne vendin e punes etj.;

ç) deklarate ku garantohet se shtresat, e përdorura sipas rregullave që përmbahen ne relacionin teknik, jane të garantuara për pese vjet.

3.2.3. *Paraqitja e kampioneve.*

Per çdo tip të shtreses, për të cilen është kerkuar deshmia e aftesise, kerkuesi do të paraqese shtresen, bojen dhe transparentin mbrojtes, ne masen e dyfishit te asaj qe nevojitet për kryerjen e kontrolleve, për të cilat flitet ne pikat 4 dhe 5. Kampionet do të përgatiten, ne pranine e teknikeve të kerkues, nga Instituti poligrafik, që do të përdore flete alumini, të tipit të caktuar për prodhim, për provat për të cilat flitet ne piken 4. Edhe provat, për të cilat flitet ne piken 5, që kryhen vetem nese të gjitha provat për të cilat flitet ne piken 4 kanë rezultat pozitiv, gjithashtu, duhet të jene të pajisura, për çdo tip shtrese për të cilen është kerkuar deshmia e aftesise, me një bobine me gjatesi minimale prej 200 m dhe gjeresi 0.111 m, si dhe me bojerat dhe me transparentet mbrojtes. Prodhimet, për të cilet është folur me lart, duhet të mbajne një shenim, që ben të mundur identifikimin.

3.2.4. *Procedura administrative.*
Instituti Poligrafik, pas mbledhjes se dokumentacionin dhe te materialeve të nevojshme për deshmine e aftesise, nen kontrollin e Drejtorise se Përgjithshme të Sherbimeve të Transportit Rrugor, ben anonime kampionet e përgatitura sipas pikes 3.2.3 dhe ia dergon Ministrise se Transportit, për provat për të cilat flitet ne piken 4. Për provat për të cilat flitet ne piken 5 Instituti poligrafik vendos materialet e ardhura për Drejtorine e Përgjithshme të Sherbimeve të Transportit Rrugor, që i ben ato anonime dhe ia kthen Institutit poligrafik, për kryerjen e provave. Drejtoria e Përgjithshme e Sherbimeve të Transportit Rrugor dhe Instituti poligrafik, kryejne kontrollet teknike, të parashikuara nga pikat 4 dhe 5, dhe perfundimin ua përcjellin Ministrise se Transportit, që nxjerr aktin e deshmise se aftesise. Kjo deshmi mund t'i leshohet kerkuesit vetem nese të gjitha kontrollet, për të cilat u fol me siper, kane qene pozitive, dhe pasi të jete dhene një deklarate, që tregon përberjen kimike të produkteve, e cila është quajtur po kaq e nevojshme sipas Institutit poligrafik dhe te Institutit te Higjienes, për kontrolle ne fushen e higjienes dhe të sigurimit të punetoreve.

3.3. *Vlera e deshmise se aftesise.*
Deshmia e aftesise, e dhene nga Ministria e Transportit, ka vlere per pese vjet dhe autorizon titullarin e deshmise:

a) te marre pjese ne konkursin e pajisjeve, të thena me lart, shpallur nga Instituti poligrafik, duke ofruar shtresa identike me kampionin e quajtur të përshtatshem;
b) te markoje shtresat që dergohen ne Institutin poligrafik me një simbol të identifikimit që nuk hiqet, pa patur asnje korrigjim, i përbere nga shenja e deshmise së fituar e të vendosura sipas shembullit të dhene ne figuren III.5.

3.4. Për*puthja e prodhimit*.
3.4.1. Ministri i Transportit, ne bashkerendim me Drejtorine e Standarteve, vendos përgatitjen e kampioneve e te shtresave ne Institutin poligrafik, dhe verifikon përputhjen me rregullat teknike të kesaj rregulloreje.

3.4.2. *Sanksionet për mospërputhje në prodhim.*
Ne rastet kur kampionet e përgatitura nuk kenaqin rregullat e rregullores, Ministria e Transportit mund të procedoje për shfuqizimin e deshmise se aftesise të dhene. Në kete rast nuk dergohet ne Institutin poligrafik shtresa e markuar, me numrin e deshmise se shfuqizuar.

3.5. *Miratimi për vleren e deshmise se aftesise.*
3.5.1. *Miratim pesevjecar.*
Afati i deshmise se aftesise, përcaktuar nga Ministria e Transportit, sipas pikave 3.2.4., mund të miratohet ne pese vjet.
3.5.2. kërkesa.
Miratimi i afatit është kerkuar nga titullari i deshmise se aftesise jo me vone se gjashte muaj nga mbarimi i miratimit te pare, me një kerkese të drejtuar Ministrise se Transportit, nepermjet Institutit poligrafik. kërkesa duhet t'i referohet deshmise se aftesise së fituar me pare.

3.5.3. *Paraqitja e kampioneve.*
Per çdo tip të shtreses, për të cilen është kerkuar miratimi i aftesise, kerkuesi do të paraqese shtresen, bojen, dhe transparentin mbrojtes, ne një sasi dyfish të asaj të nevojshme për përgatitjen e kampioneve që përdoren për provat, për të cilat flitet ne piken 3.5.4. Kampionet do të përgatiten, ne pranine e teknikeve të kerkuesit, nga Instituti poligrafik, me fleten e aluminit të tipit të caktuar për prodhim.
3.5.4. *Procedura administrative.*
Instituti poligrafik, ia dergon kampionet Drejtorise se Përgjithshme të Sherbimeve të Transportit Rrugor. Kjo drejtori, pas kryerjes se provave të fotometrise, ngjitjes, dhe të rezistences ndaj gërryerjes të transparenteve mbrojtes, me kriteret për të cilet është folur perkatesisht ne pikat e meposhtme 4.2, 4.3, 4.8 dhe 4.9, ia komunikon rezultatin Ministrise se Transportit, e cila nxjerr aktin e miratimit të afatit të deshmise se aftesise. Ky miratim i jepet titullarit të deshmise, i cili vazhdon ta përdore edhe për pese vjet të tjera.

4. RREGULLA DHE METODOLOGJIA E PROVAVE PERKATESE TE SHTRESAVE PRAPAREFLEKTUESE DHE TE BOJERAVE TRANSPARENTE.

4.1. *Kolorimetri.*
Ngjyrat e shtresave prapareflektuese, që përdoren ne prodhimin e targave, të mbrojtura nga bojera trasparente, të zbatuara sipas instruksioneve të deklaruara nga prodhuesi ne relacionin teknik, duhet të kene koordinata kolorimetrike të përfshira brënda katroreve, të përcaktuara me ane të treguesve të koordinatave të kulmeve.
4.1.1.Për*caktimet e kryera me ndriçuesin "C" të CIE-se.*
4.1.1.1. *Ngjyra "e bardhe*",

Piket	1	2	3	4
X	0.315	0.360	0.338	0.295
Y	0.305	0.360	0.377	0.323

me kufi minimal të reflektimit 34 për qind.

4.1.1.2. *Ngjyra " e verdhe*",

Piket	1	2	3	4
X	0.490	0.538	0.478	0.443
Y	0.430	0.460	0.520	0.477

me kufi minimal të reflektimit 27 për qind.

4.1.2.Për*caktimet e kryera me ndriçuesin "A" të CIE*-se
4.1.2.1. *Ngjyra " e bardhe",*

Piket	1	2	3	4
X	0.450	0.548	0.417	0.372
Y	0.513	0.404	0.359	0.405

4.1.2.2. *Ngjyra "e verdhe"*

Piket	1	2	3	4
X	0.585	0.610	0.520	0.505
Y	0.385	0.390	0.480	0.465

4.2. *Fotometria*.
4.2.1. *Norma.*
4.2.1.1. *Vlerat minimale*.
Ne tabelen e meposhtme jane vendosur, ne mcd/lux cm^2, vlerat e lejuara për koeficientin specifik të intensitetit të ndriçimit CIE-se për shtresat prapareflektuese për targat, të ndriçuara me ndriçues "A" të CIL-se.
"E BARDHE":

Kendi i thyerjes	Kendi i renies $\pm 5^o$	$\pm 30^o$	$\pm 40^o$
12'	4.5	2.20	1.40
20'	3.5	1.70	0.70
2'	0.30	0.20	0.10

"E VERDHE":

Kendi i thyerjes	Kendi i renies $\pm 5^o$	$\pm 30^o$	$\pm 40^o$
12'	3.70	1.80	0.80
20'	2.80	1.40	0.60
2'	0.25	0.16	0.08

4.2.1.2. *Vlerat maksimale.*
CIL-ja që i pergjigjet një kendi të thyerjes prej 20° dhe një kendi të renies prej 5°, duhet të rezultoje jo me i madh se vlera 7 mcd/lux cm^2.

4.2.2 *Metodologjia e proves.*
Kontrolli i përputhjes me rregullat fotometrike kryhet mbi kater kampione, të përbere nga katerkendesha të shtresave të mbrojtura me trasparente, të zbatuar sipas udhezimeve të deklaruara nga prodhuesi ne relacionin teknik, me përmasa minimale 70 x 100 mm, të vendosura mbi mbajtes metalik të sheshtë; madhesite maten mbi kampionin ne largësi 15 ± 0.15 m nga burimi i drites (lente e daljes nga projektori) dhe prova vleresohet pozitive nese të kater kampionet jane karakterizuar nga vlerat e CIE-se ne kufijte minimale dhe maksimale të treguar me siper.

4.3. *Ngjitja*.
4.3.1. *Normat*.
Ngjitesi vetengjites i shtresave prapareflektuese duhet të jete i tille që shtresa e vendosur mbi një mbajtes alumini, të sheshtë dhe të paster, duke iu nenshtruar një force tërheqese 0.333 N/cm për 5 minuta, nuk shkeputet nga mbështetesja për me shume se:

a) 5 cm ne temperaturen e mjedisit;
b) 8 cm ne të ngrohte (70°C ± 2°C).

4.3.2. *Metodologjia e prove*.

4.3.2.1. *Ne temperaturen e mjedisit*.

4.3.2.1.1. *Pergatitja e kampioneve.*

Nje kampion shtrese mbahet për 4 ore nen presion 0.175 bar, ne temperaturen prej 70°C ± 2°C dhe ne lageshti 65 për qind ± 5 për qind.. Pas sjelljes se kampionit ne temperaturen e mjedisit, priten dy kampione me madhesi 3 x 15 cm dhe hiqet me dore "lineri", pa përdorur uje ose solvente të tjere. Në kete faze duhen pare nese "lineri" do të prishet me thithjen e adesivit nga siperfaqja e shtreses prapareflektuese.

4.3.2.1.2. *Nga cdo kampion n*gjiten 10 cm ne një pllake alumuni, me faqe të lemuar, krejt të pastra dhe pa vajra dhe mbahen për të pakten 48 ore ne një mjedis me temperature 20°C ± 2°C dhe 65 për qind ± 5 për qind lageshti. Me pas pllaka mbahet ne pozicion horizontal me dy kampionet ne siperfaqen e poshtme dhe ushtrohet forca prej 1daN ne çdo skaj të lire të kampioneve, duke i bere te mundur qe ata të varen lirisht,ne një kend prej 90° me siperfaqen e pllakes ne prove. Pasi kalojne pese minuta nga zbatimi i masave, matet gjatesia e rripit që është shqitur. Prova gjykohet e mire (favorshme) nese ne fazen e heqjes të linerit nuk jane verifikuar prishje ose thithje të ngjitesit, dhe nese të dy kampionet jane shqitur nga pllaka për një gjatesi jo me të madhe se 5.00 cm.

4.3.2.2. *Ne të ngrohte.*

4.3.2.2.1. *Pergatitja e kampioneve*. Procedohet si ne piken *4.3.2.1.1*

4.3.2.2.2. Çdo kampion ngjitet 10 cm ne një pllake alumuni me faqe të lemuar, krejt të paster dhe pa vajera dhe mbahet për të pakten 48 ore, ne një mjedis me temperature 20°C ± 2°C dhe 65 për qind ± 5 per qind lageshti. Me pas kampioni futet ne furre ne temperature 70°C ± 2°C per 4 ore.. Menjehere pas daljes nga furra termostatike, zbatohet forca prej 1 daN ne skajet e lira te kampioneve dhe procedohet si ne piken 4.3.2.1.2. Prova gjykohet e mire nese ne fazen e heqjes të "linerit" nuk jane verifikuar prishje, ose thithje të ngjitesit, dhe nese të dy kampionet jane shqitur nga pllaka për një gjatesi jo me të madhe se 8.00 cm.

4.4. *Zgjatshmeria*.

4.4.1. *Normat.*

Shtresat e caktuaras për targat duhet të karakterizohen nga një zgjatim pa prishje me të madhe se 45 për qind.

4.4.2. *Metodologjia e proves.*

Prova kryhet duke iu nenshtruar tërheqjes së pese rripa të shtreses dhe duke matur zgjatimin që i pergjigjet prishjes. Prova kryhet ne temperaturen 20°C ±2°C te mjedist, me rripa të shtreses, të gjera të pakten 25.5 mm, duke zbatuar ngarkesen me shpejtesi 300 mm/min.

4.4.3. *Vleresimi i rezultateve.*

Percaktohet si zgjatim i një kampioni vlera:

$$a = \frac{L_R - L_U}{L_U}$$

a = zgjatimi
L_R = largësia ndermjet kapeseve të dinamometrit, që i pergjigjet prishjes se kampionit.
L_U = largësia ndermjet kapeseve të dinamometrit me kampion nen veprimin e një parangarkese prej 0.5 N, dhe prova është vleresuar e mire (e pranueshme) nese:

A) $a_{max} - a_{min}$ është me e vogel ose e barabarte me 0.20;
B) mesatarja e tre vlerave të "a"-se përfshire ndermjet "a_{max}" dhe "a_{min}" është me e madhe ose e barabarte me 0.45.

4.5. Qendrueshmeria *ndaj veprimit të agjenteve kimike*.
4.5.1. *Norma.*
Shtresat dhe bojerat trasparente mbrojtese, të caktuara për targat, duhet të paraqesin karakteristika të qendrueshmerise ndaj ujit të distiluar, të karburanteve për autoterheqesit, të vajerave lubrifikante, të solucioneve alkaline dhe të mjegulles se dendur. Cilesia kontrollohet duke i vene nen veprimin e agjenteve kimike të përmendur me lart, kampionet e përbere nga shtresa e vendosur mbi një pllake alumini, sipas menyrave të përcaktuara. Në fund të provave, nuk duhet të paraqisin asnje defekt të dukshem, si:

a) bula;
b) plasaritje;
c) ndryshim të dukshem të ngjyres;
d) shqitje nga mbajtesi metalik;

dhe, përveç kesaj, koeficienti specifik i intensitetit të drites nuk duhet të zbrese me poshte se vlerat minimale, të përshkruara ne piken 4.2.1.1. Në se ne proven me sy (pamore) vihen re ndryshime kromatike, procedohet me përcaktime të tjera kolorimetrike, duke pranuar se kampioni vazhdon tu pergjigjet sistemeve të pikes 4.1.

4.5.2. *Metodologjia e proves.*
4.5.2.1.Për*gatitja e kampioneve.*
Kampionet e shtreses, paraprakisht të mbajtur për 4 ore nen trysnine 0.175 bar, ne temperaturen 70°C ± 2°C dhe 65 për qind + 5 për qind lageshti priten ne katerkendesha me përmasa minimale 70 x 100 mm, me pas vendosen ne katerkendesha prej fletesh alumini për targat me të njëjtat përmasa. Kampionet e fituara kështu, të mbuluara me transparente mbrojtese, të vendosur sipas instruksioneve të deklaruara nga prodhuesi ne relacionin teknik, lihen të pushojne për të pakten 48 ore, ne temperaturen 20°C ± 2°C.
4.5.2.2. *Prova për zhytje (banje).*
Gjate kesaj periudhe, kampionet, dy për çdo banje, u nenshtrohen agjenteve kimike si është përcaktuar me poshte:

Agjentet kimike	Temperatura ne banje	Koha e zhytjes
Karburanti (70 per qind isottan dhe 30 per qind toluen)	$20^o \pm 2^o$ C $20^o \pm 2^o$ C	30 min 2 ore

Vaj lubrifikant shtese (SAE 10 Ë 50)	$20^o \pm 2^o$ C	2 ore
Solucion alkalin (karbonat sodik ne 3 për qind uje të distiluar)	$20^o \pm 2^o$ C	24 ore
Uje i distiluar		

4.5.2.3. *Prova ne dhomen klimatike*.
Dy kampionet i nenshtrohen veprimit të mjegulles se dendur, të fituar nga një solucion me klorur sodik, 5 per qind ne temperaturen 35 ± 2° C. Koha e zgjatjes se proves është 96 ore.
4.5.3. *Prova e kampioneve.*
Pas pese minutash nga dalja nga banja ose nga dhoma klimatike, kampionet thahen dhe pastrohen me një cope të bute dhe ekzaminohen përkundrejt një kampioni të virgjer. Provat fotometrike dhe përcaktimet kolorimetrike kryhen të pakten 24 ore pas daljes.
4.5.4. *Interpretimi i rezultateve.*
Provat quhen të kryera me rezultat të mire nese të gjithe kampionet jane ne përputhje me rregullat e pikes 4.5.1.
4.6. *Qendrueshmeria ndaj vjeterimit*.
4.6.1. *Norma.*
Shtresat dhe bojerat transparente mbrojtese, të caktuara për targat duhet të paraqesin karakteristikat e qëndrueshmerise ne kohe dhe të qendrueshmerise ndaj veprimit të agjenteve atmosferike (drites se diellit dhe shiut). Kjo cilesi verifikohet duke i nenshtruar kampionet e përbera nga shtresa mbi flete alumini nen veprimin e vjeterimit artificial, sipas menyrave të përcaktuara. Në fund të vjeterimit shtresat e ekzaminuara me sy nuk duhet të paraqesin asnje defekt të dukshem, si:

a) flluska;
b) plasaritje;
c) ndryshim të dukshem të ngjyres;
ç) shqitje nga mbështetësja metalike;

dhe përveç kesaj koeficienti i intensitetit të drites nuk duhet të zbrese me poshte se 50 për qind e vleres minimale të përshkruar ne piken 4.2.1.1. Në rast se ne proven me sy vihen re ndryshime kromatike, atehere procedohet me përcaktime të reja kolorimetrike, duke pranuar që kampioni u përgjigjet kampionit rregullave të pikes 4.1.

4.6.2. *Metodologjia e proves.*
4.6.2.1. Për*gatitja e kampioneve*.
Pergatiten tri kampione, duke proceduar ashtu si është treguar ne piken 4.5.2.1.
4.6.2.2. *Vjeterimi artificial.*
Te tri kampionet i nenshtrohet vjeterimit, duke përdorur aparatin Ëeather - Ometer Atlas tip DMC/ER, të pajisur me kampionmbajtese Atlas VPD, programuar sipas ciklit të meposhtem:

a) vetem veprimi i rrezeve 102 min;
b) aksion i perbere sperkatjeje me uje dhe rrezatim për 18 min;
c) temperatura e ujit ne hyrje të aparatit të sperkatjes $16^o \pm 5^o$ C;

ç) temperatura maksimale brenda aparatit $63^o \pm 2^o$ C;

Per një periudhe të përgjithshme nje oreshe, që mund të jete edhe e vazhdueshme.

4.6.3. *Prova e kampioneve.*

Procedohet ne te njejten menyre siç eshte shprehur ne piken 4.5.3.

4.6.4. *Vleresimi i rezultatit.*

Zbatohen po të njëjtat kritere të përshkruara ne piken 4.5.4., duke saktesuar se nevojat fotometrike quhen të plotesuara nese C.I.E.-ja e matur nuk rezulton me pak se 50 per qind e vleres minimale të përshkruar ne piken 4.2.1.1.

4.7. *Qendrueshmeria mekanike ne baze të temperatures.*

4.7.1. *Normat*.

Shtresat prapareflektuese dhe bojerat transparente mbrojtese për targat duhet të paraqesin karakteristika të mira të qendrueshmerise ndaj përplasjej në kushtet e temperatures se ulet. Kjo nevoje quhet e plotesuar nese shtresa e vendosur ne mbajtesen e aluminit dhe ne kushtet e percaktuara te lageshtise dhe temperatures, goditet me një godites sferik, sipas procedurave të ilustruara me poshte, nuk paraqet, ne zonen e jashtme të pikes se goditjes, të çara ose ciflosje të dukshme.

4.7.2. *Metodologjia e proves.*

4.7.2.1. Për*gatitja e kampioneve.*

Pergatiten tri kampione, duke proceduar ashtu si është treguar ne piken 4.5.2.1.

4.7.2.2. *Kushtezimi i kampioneve*.

Te tri kampionet vendosen për dy ore ne uje të distiluar, ne temperature të mjedisit ($20^o \pm 2^o$). Me pas thahen me një cope të bute dhe mbahen për 24 ore ne temperaturen e mjedisit ne një kriostat $-20^o \pm 2^o$ C.

4.7.2.3. *Pajisja e proves.*

Per proven e goditjes përdoret një godites ne renie të lire, me karakteristikat e meposhtme:

a) masa 500 g;

b) lartesia e renies 25 cm;

c) goditesi sferik prej celiku, me diameter 12.7 mm;

ç) plani i mbështetjes se kampionit ne gome 50° shore.

4.7.2.4. *Kryerja e proves.*

Kampionet, menjehere pas daljes nga kriostati, çimentohen me dy goditje të shpejta dhe të njëpasnjeshme.

4.7.2.5. *Vleresimi i rezultateve.*

Prova gjykohet e mire nese të tria kampionet e ekzaminuara ne një largësi prej 25 cm, nuk paraqesin të çara ose ciflosje të dukshme mbi siperfaqen e jashtme, ne një zone rrethore qe rrethon zonen e goditjes me diameter 6 mm.

4.8. *Zhytja*.

4.8.1. *Normat*.

Shtresat prapareflektuese për targat duhet të jene të zhytshme, ne një thellesi zhytese prej 1.5 mm. Ky rezultat verifikohet duke zhytur kampionet me thellesi zhytjeje 1.5 mm. Kjo cilese verifikohet duke zhytur kampionet e përbere nga shtresa dhe fleta e aluminit për targa me spesor 1.00 ± 0.05 mm

sipas procedures të ilustruar me poshte, duke kontrolluar që shtresa te mos prishet.

4.8.2. *Metodologjia e proves*.
4.8.2.1. Për*gatitja e kampioneve*.
Pergatiten tri kampione, të përmasave 100 x 100 mm, duke proceduar ashtu siç është treguar ne piken 4.5.2.1, por pa vendosjen e transparentes mbrojtese.
4.8.2.2. Pajisjet e proves.
Per proven e zhytjes përdoret:

a) një shpues celiku, me spesor 2.00 mm, sipas figures III.6;
b) një pllake gome, me përmasa 100 x 100 x 15 mm, me durueshmeri $80^o \pm 5^o$ shore;
c) prese prej 20,000 daN.

4.8.2.3. *Kryerja e proves.*
Presa ka:

a) shpuesin;
b) kampionin;
c) gomen;

dhe zbatohet nje force prej 20000 daN.

4.8.2.4. *Vleresimi i rezultateve*.
Prova quhet e mire nese të tria kampionet e ekzaminuara ne një largësi prej 25 cm nuk paraqesin plasaritje ose të çara të dukshme.

4.9. *Qendrueshmeria ndaj gerryerjes të transparenteve mbrojtese.*
4.9.1. *Norma.*
Bojerat transparente, të vena për mbrojtjen e targave, duhet të paraqesin karakteristika të qendrueshmerise ndaj gerryerjes. Kjo qendrueshmeri verifikohet duke vendosur kampionet e mbrojtur me boja transparente nen veprimin e një grushti rere dhe duke verifikuar që shtresa nuk shqitet.

4.9.2. *Metodologjia e proves.*
4.9.2.1. P*ërgatitja e kampioneve*.
Pergatiten tri kampione, me përmasa 70 x 100 mm, duke proceduar ashtu si është treguar ne piken 4.5.2.1. Duhet pasur kujdesh që të lyhen me boje të zeze përpara se të mbrohen me transperenten mbrojtese.
4.9.2.2. *Pajisja e proves.*
Perdoret një aparat, I cili lejon renien e lire të reres normale (rere e lare që kalon ne një site me vrima 1.0 mm dhe pastaj nga një site me vrima 0.5 mm), nepermjet një vrime cilindrike, me diameter 8 mm dhe me lartesi 20 m. Pajisja është treguar ne figuren III.8.
4.9.2.3. *Kryerja e proves.*
Bien, ne renie të lire, nga një lartesi prej 200 cm, nga qëndra e kampionit, që do të provohet, te vendosur me pjesen me të gjate, me pjerresi me 45° nga vertikalja, 20 kg rere e normalizuar.
4.9.2.4. *Vleresimi i rezultateve.*
Prova quhet e mire nese tri kampionet, e ekzaminuara nga një largësi 25 cm, nuk paraqesin dukshem heqjen e bojes se zeze.

5. PROVA TEKNOLOGJIKE:

Provat e përshkruara me poshte duhet të kryhen prane impianteve të përcaktuara nga Instituti poligrafik:

5.1. *Prova e zhytshmerise pa stazhionimin e ndermjetem.*
Duhet të pajiset me një bobine, me gjatesi minimale 200 m dhe gjeresi 0.111 m; prova ka te beje me zhytjen e 100 ekzemplareve të targes numerike të passhme për automjeteve me shenjen "AN" dhe 100 me shenjen "MI", të shtypura. Nëse është e nevojshme, menjehere pas vendosjes së shtreses, shiriti mund të ngrohet ne një temperature 40°-50^oC ne një furre me gjatesi 2.5 m; shpejtesia e shiritit është rreth 10 m/min. Nuk duhet të vihen re shqitje ose prishje të shtreses.
5.2. *Prova e vendosjes së bojes.*
Bojerat duhet të jene përdorur mbi një linje bojatisjeje, që parashikon një lyerje me rul, me dy kalime, dhe me pas qëndrimi ne furre IR për 90 sec., në një temperature maksimale 140^oC. Pas daljes nga furra bojerat duhet të jene plotesisht të thata.
5.3. *Prova e zbatimit të mbrojtesit transparent.*
Prova duhet të kryhet ne kushtet e meposhtme (kohezgjatja ne faza të ndryshme):

a) fishkje 15 min;
b) paratharje (80^oC) 11 min;
c) tharje (120^oC) 20 min.

Ne dalje nga impianti boja duhet të duket plotesisht e thate dhe e copetuar të shkëputura nga mbajtëset, duke mos dhënë mundësinë e ngjitjes midis tyre..

SHTOJCA TE KAPITULLIT IV

SHTOJCA I

Neni 303
(Semundjet e invaliditetit)

1. Semundjet, që heqin mundesine e marrjes se çertifikates se aftesise për drejtim, janë ato të treguara me poshte:

A. *Semundje kardiovaskulare.*
Deshmia e aftesise për drejtim nuk duhet të leshohet dhe as t'u jepet kandidateve ose drejtuesve që vuajne nga një semundje kardiovaskulare, e cila cenon sigurimin e drejtimit. Në raste të dyshimta ose nese behet fjale për semundje kardiovaskulare të korrigjueshme me ane të protezave, gjykimi për aftesine shprehet nga komisioni mjekesor, vendor që mund të mbështetet ne keshillimin e një specialisti që i përket strukturave mjekesore publike. Komisioni mjekesor vendor ka parasysh rreziqet që lidhen me drejtimin e mjeteve, që u përkasin deshmive të aftesive për kategorite C, D, E.

B. *Diabeti.*
Deshmia e aftesise për drejtimi nuk duhet te leshohet dhe as t'u jepet kandidateve ose drejtuesve diabetike, që vuajne nga komplikacione të të parit, komplikacioneve nervore ose kardiovaskulare ose nga (acidosi) acide të pakompensuara, ne sasi të tille për të paragjykuar sigurimin e drejtimit. Me gjykimin e komisionit mjekesor vendor dhe me çertifikaten e qarte të tij, pas rezultatit kontrolleve të kryera prane strukturave mjekesore publike, deshmia e aftesise mund t'u leshohet ose t'u jepet kandidateve ose drejtuesve diabetike, që nuk vuajne nga asnje komplikim ose komplikacion i tille ne menyre qe të garantohet siguria e qarkullimit. Deshmia e aftesise për drejtimin e mjeteve të kategorise C, D, E nuk duhet as t'u leshohet dhe as t'u jepet kandidateve ose drejtuesve diabetike, që kane nevoje për trajtim me insuline.

C. *Semundje endokrine.*
Ne rastet e shqetesimeve endokrine, të renda, të ndryshme nga diabeti, ne një forme të tille sa qe të cenojne sigurimin e drejtimit, deshmia e aftesise nuk duhet t'u leshohet ose t'u jepet te semureve me kete diagnoze, përveç rasteve për të cilat mundesia e leshimit ose e dhenies të jete shprehur qarte nga ana e komisionit mjekesor, vendor.

D. *Semundje të sistemit nervor*.
Deshmia e aftesise nuk duhet te leshohet dhe as t'u jepet kandidateve ose drejtuesve të prekur nga:

a) encefalite, sclerosi multipla, miasteni (dobesi muskujsh) e rende ose semundje të sistemit nervor, të shoqeruara nga atrofia muskulare dhe nga shqetesime miotonici;
b) semundje të sistemit nervor, periferik;
c) postumi invalidanti të traumatismi të sistemit nervor, qendror ose periferik.
Me gjykimin e komisionit mjekesor vendor dhe me certifikaten e qarte, ne rastet e shkronjave *"a"*, *"b"* dhe *"c"*, të thena me lart, pas rezultatit të vizites nga specialisti prane strukturave publike, nese është e nevojshme, mund të leshohet ose t'u jepet deshmia e aftesise, me kusht që keto semundje të jene ne stad të perparuar dhe funksionimi i gjymtyreve të jete i mire, gje qe garanton sigurine e drejtimit (guides). Në raste të tilla të interesuarit duhet të tregojne se jane të zotet të përdorin komandat e mjeteve që i përkasin kategorise për të cilen kerkohet leshimi i deshmise, ne kushte të sigurise. Vlera e deshmise nuk duhet të jete me shume se dy vjet. Për rishikimin e deshmise vlejne po keto menyra;
ç) epilepsia.
Dhenia e deshmise se aftesise vetem për kategorite A dhe B te epileptikeve lejohet për subjekte që nuk paraqesin kriza nga të pakten dy vjet, pavaresisht nga kryerja e terapive kunder epilepsise. Ky kusht duhet të verifikohet nga komisioni mjekesor vendor, ne baze te çertifikates, të një date jo me pare se 30 dite, të hartuar nga një mjek i pergjegjshem ose nga një specialist që u përket strukturave publike. Vlera e deshmise se aftesise nuk duhet të jete me teper se dy vjet. Për rishikimin vlejne po keto menyra. Deshmia e aftesise për drejtimin e

mjeteve të kategorise C, D, E nuk duhet t'u leshohet dhe as t'u jepet kandidateve ose drejtuesve gjate semundjes ose që kane vuajtur me pare nga epilepsia.

D. *Semundjet psikike.*
Deshmia e aftesise, për drejtim nuk duhet t'u jepet kandidateve ose drejtuesve, që vuajne nga shqetesime psikike, si shkak i semundjeve të meparshme, pas nderhyrjes kirurgjikale mbi sistemin nervor qendror ose ate periferik ose të prekur nga vonesa mendore të renda, ose që vuajne nga psikoza ose turbe (shqetesime) të personalitetit, kur keto kushte cenojne sigurimin e drejtimit, përveç rasteve kur komisioni mjekesor vendor vlereson, ne menyre të ndryshme, duke u mbështetur edhe ne keshillimin me specialistet e strukturave publike. Komisioni mjekesor vendor, duhet të kete parasysh, për kete rast, rreziqet e lidhura me drejtimin e mjeteve të kategorise C, D, E. Afati i deshmise se aftesise ne keto raste nuk duhet të jete me teper se dy vjet. Për rishikim vlejne të njëjtat menyra.

E. *Substanca psikoaktive.*
Deshmia e aftesise, nuk duhet t'u jepet kandidateve ose drejtuesve të mjeteve, që jane mesuar të pijne alkool ose substanca të tjera, si dhe personave që konsumojne substanca të tjera, që rrezikojne aftesine e tyre për të drejtuar mjetin. Në rastin kur kjo varesi ndaj alkoolit kalon dhe nuk është me, komisioni mjekesor vendor, pasi vlereson me kujdes të madh rrezikun e përseritjes ne persona të veçante, ne baze te kontrolleve të përshtatshme, klinike dhe laboratorike, dhe pas keshillimit me një specialist, të struktures publike, mund të shprehet per dhenien ose jo te deshmise se aftesise. Komisioni mjekesor vendor ka parasysh dhe vlereson me pergjegjesi rreziqet per drejtimin e mjeteve të kategorive C, D, E. Vlefshmeria e deshmise se aftesise ne keto raste nuk mund të jete me teper se dy vjet. Për miratimin dhe rishikimin vlejne po të njëjtat menyra.

Ë. *Semundje të gjakut.*
Deshmia e aftesise nuk duhet të leshohet as t'u jepet kandidateve ose drejtuesve të mjeteve, të prekur nga semundje të renda të gjakut, përveç rasteve ne të cilat mundesia e leshimit ose miratimi të jete shprehur qarte nepermjet çertifikates se komisionit mjekesor vendor, i cili mund të mbështetet ne mendimin e mjekeve specialiste, që u përkasin strukturave publike.

F. *Semundjet e aparatit urogjenital.*
Deshmia e aftesise për drejtimin e mjeteve nuk duhet te leshohet ose t'u jepet kandidateve ose drejtuesve që vuajne nga pamjaftueshmeri renale (e veshkave) e rende. Vetem kandidateve ose drejtuesve për deshmi të aftesive për kategorite A, B, deshmia e aftesise mund të leshohet, kur pamjaftueshmeria renale rezulton pozitive. Çertifikata përkatëse leshohet nga komisioni mjekesor vendor. Vlera e deshmise se aftesise mund të jete me teper se dy vjet. Për miratimin dhe rishikimin vlejne po të njëjtat menyra.